

M

M, m n. (-, -/P-s) : 1. *großes M*, M bras g., M skrivet bras g., pennlizherenn M b. ; *kleines m*, m munut g., m skrivet bihan g. ; 2. *m* [berradur evit **Meter**], metr g., metrad g. ; [Quadratmeter] m², m², metr-karrez g. ; [Kubikmeter] m³, m³, metr-diñs g. ; 3. *M* [berradur evit **Mark**], mark g. ; 4. *m* [berradur evit **männlich**], gourel ; 5. *m* [berradur evit **Minute**], munut g., munutenn b. ; 6. *m* [berradur evit **mit**], gant ; 7. *M* [kenw., istor], mil.

MA [berradur evit **Mittelalter**] : Krennamzer b.

M.A. [berradur evit **Magister Artium**] : mestroniezh b.

Mäander g. (-s,-) : 1. [stêr] Menderes g. ; 2. [dre astenn.] kammdroenn b., kammdroienn b., kammdro b., kildro b., kildroenn b., kildroad b., distro g./b., kammbleg g., kilbleg g., kilblegenn b., disgwe g., kampoùlenn b., kornblegenn b., kamm g. ; 3. [arz] kammigelloù ls. ; 4. [mat.] stumm g.

Mäanderform b. (-,-en) : [arz] kammigelloù ls. ; *komplexe Mäanderformen*, gresiennoù ls.

mäandern V.gw. (hat mäandert) / **mäandrieren** V.gw. (hat mäandriert) : kildroenniñ, kildreiñ.

määndrisch ag. : leun a gildroennoù, leun a droioù hag a zistroioù, kamm-digamm, kamm-gourgamm, gweüs, kammigellek, korvigellek, jilgamm, pleg-dibleg, troidellek, kammigellus, troidellus, gwidilus, kildroennus, kildroennek, kammdro, kammdroek, kammdroennek, kammdroiennek, kammdroius, plegus, distroüs.

Maar n. (-s,-e) : [douarouriezh] toull-diskarg ur -tan marv g., krater arwarek g., krater dienaou g.

Maas b. (-) : [stêr] Meuse g.

Maat g. (-s,-e/-en) [merdead.] kartermestr g. [*liester* kartermistri], eilmestr g. [*liester* eilmistri].

Macchia b. (-,Macchien) / **Macchie** b. (-,-n) : [louza.] strouezheg b. [*liester* strouezhegi].

Mach n. (-s) : [fizik] Mac'h g. ; *Mach 2 fliegen*, nijal gant an tizh Mac'h daou.

Machandelbaum g. (-s,-bäume) / **Machangelstrauch** g. (-s,-sträucher) : [louza.] jeneverg g. [*liester* jenevergoù], junipereg g. [*liester* juniperegoù], savigne g.

Machart b. (-) : stumm g., neuz b., feson b., furm b., giz g., mod g., aoz b., aozidigezh b., oberiañs b., oberiezh b., doare oberiañ g., micherouriezh b.

machbar ag. : greadus, greüs, graus, sevenadus, diraezus, gallus, ... a c'hall bezañ sevenet, ... a c'heller seveniñ, ... a c'heller ober, ... a c'hall bezañ graet, gwerch'eladus ; *das ist machbar*, graet e c'hall bezañ, tu 'zo d'en ober ; *nicht machbar*, dic'hraus, dic'hreüs, ansevenadus, ... na c'heller ket seveniñ, ... na c'heller ket ober.

Machbarkeit b. (-) : greadusted b., sevenusted b., diraezusted b., greüsted b., greüster g.

Machbarkeitsstudie b. (-,-n) : studiaden greadusted b., elfennerezh greadusted g.

Mache b. (-,-n) : 1. doare g., arvez g., dalc'h g., aer g., aeridigezh b., min g., neuz b., stumm g., liv g., feson b., tres g., diavaez g. ; 2. fentiz b., frink g., trell g., pompadoù ls., roufl g., brabañs g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., gloriusted b., lorc'hig moan g., bragerezh g., fougerezh g., fougaserezh g., gloar b., glabousezh g., glabous g., pouferezh g., poc'honerezh g., kañfarderezh g., kankal g., bugaderezh g., bugad g., c'hwezh hag avel, modoù bras ls., modoù rondonus ls. ; *das ist nur Mache*, pompadoù (brabañs, fougaserezh) ha netra ken - brabañserezh (bragerezh) tout ! - pouferezh n'eo ken ! - n'eo nemet c'hwezh hag avel - kement-se n'eo nemet modoù - avel, aveloù pep tra 'zo avel (Gregor) - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan ! - penn boultouz : bras ar genoù, bihan al lost ! - hemañ 'zo taer gant e gomz ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti ! ; 3. *P. etwas in der Mache haben*, bezañ udb war ar stern gant an-unan, bezañ udb war ar billig gant an-unan, bezañ udb war ober gant an-unan, bezañ udb war ar portolof gant an-unan ; *in der Mache sein*, bezañ war ar stern, bezañ war ober, bezañ war ar portolof, bezañ war ar billig ; 4. *jemanden in die Mache nehmen*, *jemanden in der Mache haben*, skandalat groñs u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre eilpenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., krignat fri u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., gwallgas u.b., mont a-stroñs d'u.b., mont rep ouzh u.b., mont feuls ouzh u.b., gwallgaozeal d'u.b., ober lous d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., langajal u.b., pec'hiañ war u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., kannañ e gouez d'u.b., kannañ e roched d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammal war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., delazhiñ kunujennoù taer war u.b., lezel mallozhioù war u.b., lezel mallozhioù gant u.b., mont rust (dibalamour) d'u.b., teñsañ kaer u.b., ober un dañs hep soner gant u.b., c'hoari buhez war u.b., ober buhez war u.b., ober ur vuhez war u.b., ober ur vuhez d'u.b., kroزال u.b., kroزال d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalarniñ u.b., rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober ur rez d'u.b. ; 5. [dre astenn.] P. fardañ g., farderezh g., oberiezh b., oberiañs b., oberouriezh b., aoz b.

machen (hat gemacht) :

I. V.k.e. : ober, fesoniñ, krouiñ, sevel, kenderc'hiñ, stummañ, lakaat da, tremen da
II. V.k.e. : aozañ, prientiñ, fardañ, terkañ

III. V.k.e. :	aozañ, prientiñ, ober war-dro, (ken)urzhiañ, renkañ
IV. 1. V.k.e. :	bezañ abeg, degas.
2. V.k.e. :	lakaat da vezañ, rentañ
V. V.k.e. :	ijinañ, sevel, seveniñ, kas da vat, kas da wir, krouiñ
VI. V.k.e. :	mont da, ober, bezañ, koustañ
VII. V.k.e. :	kaout, gounit, kas, degas
VIII. V.k.e. :	kas da benn, seveniñ, peurober, peurgas, peurechuiñ, pengenniñ
IX. V.k.e. :	ober (obererezhioù Mab-den dre vras)
X. V.k.e. :	ober, bezañ
XI. V.k.e. :	c'hoari, derc'hel ur roll
XII. V.k.e. :	troioù-lavar
XIII. V.em. :	sich machen

I. ober [pennrann gra-], fesonñ, krouiñ, sevel, kenderc'hiñ, stummañ, lakaat da, tremen da ; *etwas noch einmal machen*, *etwas erneut machen*, *etwas wieder machen*, adober udb [pennrann adc'hra-] ; *was machst du denn da ?* o turlutañ petra emaut ? o penefiañ petra emaut ? o fistoulat petra emaut aze ? petra an diaoul emaut oc'h ober ? petra emaut o farbotañ ? oc'h itrikañ petra emaut aze ? ; *was macht er denn hier ?* petra an diaoul eo deuet d'ober hennezh du-mañ ? d'ober petra eo deuet amañ ? petra eo dezhañ dont amañ ? petra emañ o klask war-dro amañ ? ; *ich mach's*, *ich mache es*, e ober a rin ; *macht mit ihm*, *was ihr wollt*, grit a garot outañ, grit a hetot outañ ; *mach*, *was du willst*, *mach*, *was du denkst*, gra a gari, gra evel ma kari, en em zibab evel ma kari ; *warum hast du das gemacht*, perak out aet d'ober ur seurt tra ? ; *etwas falsch machen*, gwallober udb ; *er macht*, *was er will und hört keinem zu*, ne ra nemet ar pezh a soul gantañ, ur penn digabestr a zo anezhañ, ne sent nemet ouzh e benn, douget eo d'e benn e-unan, tec'hout a ra a-raok e benn, mont a ra a-raok e benn, mont a ra da heul e benn, heuliañ a ra e benn, leuskel a ra e froudennoù d'e leviañ, e benn e-unan en devez, ober a ra e benn e-unan, e benn en devez, ober a ra e benn, e benn bihan en devez, ober a ra e benn bihan, e benn fall en devez, ober a ra e benn fall, kaset en deus e zivskouarn da livañ, ne ra netra nemet diouzh e imor ha diouzh e faltazi, ne ra netra nemet diouzh e vod, c'hoari a ra e benn person, ober a ra hervez e faltazi e-unan, ober a ra e c'hiz, bevañ a ra hervez e roll ; *sie haben es falsch gemacht, obwohl ich es ihnen ganz genau erklärt hatte*, faziet int goude ma'm boa displeget mat dezho penaos ober ; *er weiß, wie man es richtig macht*, an neuz en deus, an tu en deus, gouzout a ra ar stek d'en ober, ar stek d'en ober en deus ; *er weiß nicht, wie man es macht*, disneuz eo d'ober an dra-se ; *was sollen wir deswegen schon machen ?* petra 'ri Jañ-Mari ? petra da ober ? ; *was soll ich machen ?* n'ouzon ket petra zo da ober (petra ober), petra a zlean da ober ? petra a zlean (am eus da, a c'hallfen-me) ober ? petra a fell deoc'h e rafen ? petra a vankfe deoc'h e rafen ? petra a jaoj din ober ? ; *so machen wie jeder andere auch*, ober ar c'hiz ; *Licht machen*, reiñ gouloù, sklêrijennañ ; *Verse machen*, sevel gwerzennoù, gwerziñ, gwerzonian ; *Schulden machen*, ober (tennañ, dastum, kemer) dle ; *Heu machen*, foennat, ober foenn, ober ar foenn ; *mach das nie wieder !* taol pled ne rafes ur wech all kement all din-me ! na ra ket kement-se un eil gwech ! na ra biken mui an dra-se en-dro ! diwall d'ober kement all ken ! ; *diese Edelsteine sind gemacht*, a mein-sked-se a zo faos (a zo drevezadennoù) ; *Kinder machen*, engehentañ bugale, krouiñ bugale, ober bugale, fardañ bugale ; *jemandem ein Kind machen*, plantañ ur bugel d'u.b. ; [dre skeud.] *Wind machen*, brabañsal,

paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fougant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougeal, ober e foug, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, en em ambridañ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, ober teil, ober tron, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrois, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, bompadiñ, ober re vras gaoliad, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ al leue en an-unan (*e leue ennañ*, *he leue enni h.a.*), rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ un tamm tro en an-unan, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougeoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a foug hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e foris, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ foeñvet gant an ourgouilh, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor), foeñviñ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant al lorc'h ; [dre skeud.] *da ist nichts mehr zu machen*, paket an tan ha gwerzhet al ludu ! e-barzh ar sac'h ! echu an abadenn ! en dro-mañ eo graet ganeomp ! debret eo koan ! poazh eo ar soubenn ! setu ni paket propik ! echu an neizh kegin ! emaomp kazeg ganti ! en ur soubenn vrav emaomp ! aze emañ ar boch ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! fresk emaomp bremañ ! graet eo ar stal ! graet eo ar gra ! echu ar Bater ! echu tout ! en taol-mañ ez eo echu, brav ha kempenn ! kazh eo an taol ! ; *da ist nichts zu machen*, aze n'eus mann d'ober, aze n'eus netra d'ober, aze n'eus micher ebet d'ober, en dic'halloud emaomp, er blotoù emaomp, n'eus diflip ebet evidomp, n'hon eus na tu na lañs, n'eus ket a voaien da voaien.

II. aozañ, prientiñ, fardañ, terkañ, dresañ ; *das Bett machen*, aozañ (ober, fichañ, kempenn, dresañ) ar gwele, ober un tamm kempenn d'ar gwele, reiñ un tamm kempenn d'ar gwele ; *Kaffee machen*, aozañ (fardañ) kafe ; *Kleinholz machen*, drailhañ (faoutañ) keuneud ; *Brot machen*, ober bara ; *einen Schrank machen*, ober un armel (ur pres), fardañ un armel ; *Feuer machen*, ober tan.

III. aozañ, prientiñ, ober war-dro, (ken)urzhiañ, renkañ ; *ein Fest machen*, ober (kinnig) ur fest ; *Hochzeit machen*, ober (lidañ) an eured.

IV. 1. bezañ abeg, degas ; *mit einer Sache Ernst machen*, mont a-zevri-kaer (da vat ha kaer, parfet) d'udb ; *es hat Spaß gemacht*, plijadur 'zo bet ; *jemandem ein Geschenk machen*, reiñ un donezon d'u.b., ober un donezon d'u.b., reiñ udb e donezon d'u.b., ober ur prof d'u.b., reiñ udb e prof d'u.b. ; *jemandem Mut machen*, reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e

bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b. ; *Eindruck machen*, skeiñ ar speredoù ; *jemandem Sorgen machen*, reiñ darbar (tregas, koad a-benn, trevell) d'u.b., tregasiñ u.b., eogsiñ u.b., trevelliñ u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., reiñ blev gwenn d'u.b. ; *jemandem Ehre machen*, dougen enor d'u.b., bezañ brud (klod) u.b., enoriñ u.b. ; *jemandem Schande machen*, bezañ mez h u.b., lakaat (degas) mez h d'u.b. ; *jemandem Lust machen*, atizañ c'hoant u.b., lakaat c'hoant en u.b., lakaat c'hoant da sevel en u.b. ; *aus der Not eine Tugend machen*, bezañ laouen ouzh ar boan, dougen e groaz e-lec'h ruzañ anezhi, dougen e blanedenn ha kiañ outi, dougen e blanedenn hep fallgaloniñ, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn, ober a galon vat ar pezh a zo ret ober (Gregor) ; *es macht mir viel Mühe*, ur gwall reuz eo evidon, nag a boan am bez gant kement-se, diaezamant bras eo din an dra-se, gwe am bez oc'h ober an dra-se, kalz a boan am bez oc'h ober an dra-se, ul lod vat a boan am bez oc'h ober an dra-se, deur am bez oc'h ober an dra-se, an dra-se em bez da badout gantañ, chati am bez gant an dra-se, kavout a ran da gochañ ouzh an dra-se, kavout a ran da gochañ gant an dra-se, krog am bez d'ober an dra-se, krog a-walc'h am bez d'ober an dra-se, gwall grog am bez d'ober an dra-se, peadra da vrammsac'hat am bez o kas al labour-se da benn, abadenn am bez o kas da benn an dra-se, kavout a ran krog d'ober an dra-se, kavout a ran krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavout a ran gwall grog d'ober an dra-se, mizer am bez oc'h ober an dra-se ; *kein Geheimnis daraus machen*, embann an dra-se war ar groaz (d'ar seizh avel), komz ken dichipot ha tra diwar-benn an dra-se, na glask kuzhat an dra-se ; *Kleider machen Leute*, [kr-l] ar plu a ra an evn hag an dilhad a ra Mab-den ; *P. jemandem Beine machen*, hastañ u.b., lakaat u.b. da redek, lakaat bole e divesker u.b., kas u.b. d'an tus, lakaat aer e kilhoroù u.b., sevel e dreid d'u.b., ober d'u.b. rahouenniñ kuit, reiñ ar skar d'u.b.

2. lakaat da vezañ, rentañ ; *jemanden glücklich machen*, eürusaat u.b., lakaat u.b. eürus ; *reich machen*, pinvidikaat ; *aus ihnen mache ich noch artige Kinder*, me a raio anezho bugale fur ; *etwas rückgängig machen*, nullañ (terriñ, freuziñ, dislavaret, dispenn) udb, distreiñ war udb ; *jemanden für etwas verantwortlich machen*, teuler war u.b., teuler ar bec'h war u.b. ; *man macht aus ihm einen bösen Menschen*, tremen a ra da zrouk (evit un den drouk), lakaet e vez da zrouk, hennezh a zo kontet da vezañ drouk, graet e vez un den drouk anezhañ ; *jemanden unschädlich machen*, lakaat diwezh da walloberoù u.b., lakaat u.b. e-maez ar jeu, mirout ouzh u.b. a noazout, dinoazañ u.b. ; *etwas zunichte machen*, peurzistrujañ udb, peurgas udb, kas udb da get (da neuz, da netra, war netra, da vann, da beurgoll, da neuz), kas udb e skuilh hag e ber, heskiñ, drailhañ (gwastañ, glac'hariñ, dispenn, goullonderiñ, findaoniñ, distrujañ) udb ; *jemanden gesund machen*, pareañ u.b., degas ar yec'hed en-dro en u.b., degas u.b. en e yec'hed ; *jemanden wieder jung machen*, yaouankaat u.b., degas ar yaouankiz en-dro en u.b., lakaat u.b. da yaouankaat ; *jemanden verrückt machen*, lakaat u.b. da dreiñ da sot, lakaat u.b. da goll e skiant, lakaat spered u.b. da vont da stoupa, terriñ e benn d'u.b., divontañ spered u.b. ; [dre skeud.] *jemanden schlecht machen*, gwashaat (duañ, labezañ, louzañ) u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b., ober e votoù d'u.b., dispenn brud u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., pikañ chupenn u.b.,

broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., terriñ keuneud war kein u.b. ; *man kann es nicht allen recht machen*, ne c'haller ket segaliñ an holl ; *niemand kann es ihm recht machen*, n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal - hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henoù - mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren - hennezh a gav atav abeg e kement den a zo tout - ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ hennezh pe honnezh - hennezh ne ra nemet dispenn e nesañ - klask a ra abeg bepred - ne oar nemet chaokat pep labour graet gant ar re all - ne gav nemet rebechoù d'ober - atav e kav abeg e pep tra - hennezh a gav atav tro da abegiñ - kavout a ra bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra - ne gav netra vat - ne gav nep tra vat - bepred e kav da lavaret e kement bramm 'zo tout - eñ a gav da lavaret enep kement tra 'zo - kant rebech ha kant all a gav e kement tra 'zo tout - klask a ra atav c'hwen e loeroù ar re all - tremen a ra e amzer o tispenn labour ar re all - tremen a ra e amzer o tivrudañ ar re all - kas a ra e amzer o tispenn labour ar re all - kas a ra e vuhez o tivrudañ ar re all - ne gav gras gant den ebet - kaer 'zo ober, morse ne reer e c'hrad - kaer 'zo, morse ne reer e c'hrad - kaer hon eus ober, morse ne vez graet e c'hrad - klask a ra kant si d'an holl - ne baouez ket da abegiñ ouzh an dud - atav e fell dezhañ kaout gwell pe well - ne wel netra nemet a-dreuz - eñ a blij dezhañ rezoniñ - ur spered rekin eo - hennezh a zo ur penn tortis - ur penn-treuz eo - hennezh a zo ur spered kamm - atav e vez o figuzañ - atav e vez o pismigañ - atav e vez o pigosat - atav e vez oc'h ober beg bihan - ur beg m'en argarzh a zo anezhañ - ur pismiger eo - ur bagajer eo - ur c'hac'her diaes a zo anezhañ - ur ripompi tagnous a zo anezhañ - ur chaoker-laou eo - ur flemmer eo - un nagenner eo - ur chikaner eo - un noazour eo ; *geltend machen*, lakaat da dalvezout, ober dave (daveiñ) [d'ur gwir bennak] ; *jemandem den Kopf warm machen*, atizañ u.b. gant e gomzoù, isañ u.b. gant e gomzoù, tommañ empenn u.b. gant e gomzoù, lakaat gant e gomzoù empenn u.b. da virviñ, lakaat gant e gomzoù gwad u.b. da virviñ.

V. ijinañ, sevel, seveniñ, kas da vat, kas da wir, krouiñ ; *Gott hat den Menschen nach seinem Bilde gemacht*, Doue a reas an den diouzh e heñvedigezh, Doue a grouas an den diouzh e skeudenn, Doue a grouas Mab-den diouzh e batrom e-unan, krouet eo bet Mab-den hervez dremm Doue ; *dieser Beruf ist wie für ihn gemacht*, ar vicher-se a zo dioutañ, mat-kenañ e ya ar vicher-se outañ, ar vicher-se a zo bet dibabet dezhañ ; *er ist für (zu) etwas gemacht*, barrek eo d'udb, dereout a ra udb outañ, degouezhout a ra udb dezhañ ; *Gelegenheit macht Diebe*, an dro-vat a ra al laer, pa vez tro d'ober un dra arabat chom da varc'hata ; *ein Examen machen*, tremen un armodenn ; *das macht nichts*, ne vern, ne vern ket, ne ra forzh, n'eo ket ur gwall afer, ne laz ket, n'eus droug ebet, n'eus ket a zroug, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se, daoust da se ! nag evit se ! ne ra tra, n'eus forzh a se ; *etwas nur halb machen*, hanter ober udb, ober udb diwar hanter, na ober nemet an hanter eus udb ; *er wird es nicht mehr lange machen*, hennezh ne ray ket kozh kroc'hen, dibunet eo e gudenn, n'en deus ket pell meur da vevañ, aet eo betek ar mouch, ne zalc'ho ket pell, ne bado ket pell ken, ned ay ket pell ganti ken, ne vo ket pell e abadenn, sklaer eo e stal, erru eo an hirañ ma c'hall mont, arouez plankenn a zo gantañ, arouez plankenn a zo warnañ, c'hwezh an arched a zo gantañ, ne bado ket pell gantañ, war e ziwezhadoù (war an diwezhañ, en e sach diwezhañ) emañ, tostaat a ra e dermen, pell emañ ganti, tost echu eo gantañ, echu eo gantañ da vevañ, aet eo

betek e sachadenn ziwezhañ, straket eo e graoñenn, lipet eo, du eo e revr, debret eo e goan, aet eo er sac'h, echu pizh eo, kazimant eo marv ; *jemandem Angst und Bange machen*, spouronañ (spontañ, lorc'hañ, espoluiñ, lakaat aon da, plantañ aon gant) u.b., spourailhañ u.b., spontailhañ u.b., braouac'hiñ u.b., reiñ spouron (ober aon) d'u.b., estlamiñ u.b. ; *jemandem etwas begreiflich machen*, reiñ udb da intent d'u.b., lakaat u.b. da gompren udb ; *jemandem klar machen, dass ...*, lakaat u.b. da gompren e ..., disklêriañ d'u.b. e ... ; *jemanden zu seinem Freund machen*, ober eus u.b. e vignon, kemer u.b. da vignon, dont da vezañ mignon gant u.b., skoulmañ liammoù a vignoniezh gant u.b., ober mignonij gant u.b., ober kamaradij gant u.b., kamalata gant u.b., mignoniñ gant u.b., kamaradiañ gant u.b., kenhoalañ gant u.b., ober anaoudegezh vat gant u.b. ; *zum Sklaven machen*, sklavañ, sklavaat, lakaat da sklav, ober ur sklav [eus u.b.], lakaat [u.b.] da vezañ pont ha plankenn d'an-unan ; *zum Gefangenen machen*, tapout da brizoniad ; *die Nacht zum Tag machen*, lakaat an noz da astenn an deiz ; *etwas zu Geld machen*, tennañ arc'hant eus udb, gwerzhañ (arc'hantiñ) udb, sevel arc'hant diwar gwerzh udb ; *jemanden zum Spott (zum Gelächter) machen*, ober goapaerezh (c'hoarzherezh) gant u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober an diod gant u.b., ober ar sod gant u.b., diodiñ u.b., sodiñ u.b., kemer dihuod gant u.b., kaout un taol c'hoarzhin diwar-goust u.b., c'hoarzhin goap (farsal) diwar-goust u.b. ; *etwas zur Bedingung machen*, lakaat udb da ziferadenn (da ziviz) ur marc'had bennak.

VI. mont da, ober, bezañ, koustañ ; *das macht zwanzig Euro*, ugent euro e vo ; *das macht genau zehn Euro*, dek euro klok e vo ; *dreimal drei macht neun*, teir gwech tri a zo nav ; *die Rechnung macht so und soviel*, ar fakturenn a ya (a sav) d'ar priz-mañ-priz ; *viele Ringe machen eine Kette*, melloù diwar melloù a ra ur chadenn.

VII. kaout, gounit, kas, degas ; *Beute machen*, ober ar skrap, preizhañ, preizhata, gwastañ, peliat, lakaat ul lec'h en arigrap, lakaat an arigrap war ul lec'h, ober ar beilh en ul lec'h bennak, lakaat ar beilh en ul lec'h bennak ; *Geld machen*, ober mat, sevel (dastum, gounit) arc'hant, ober krazadenn, kreskiñ e vern, kreskiñ e voutizell, ober e vloue, ober fortun, ober ur fortun, redek an dour d'e vilin, tapout gant an-unan [*honnezh a oa tapet ganti, tapout a ra ganto*], tapout forzh gwenneien, ober e eost (e graf, e fagodenn, e ran), lardañ, lartaat, bastañ mat pep tra evit an-unan.

VIII. kas da benn, seveniñ, peurober, peurgas, peurechuiñ, pengenniñ ; *schnell machen*, kabalat, hastañ buan, hastañ a-fo, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, sachañ war e ivinoù, reiñ herr, lakaat (sankañ) tizh, en em zrastañ, lakaat kas war e gorf, en em zifretañ, mont d'ar c'haloup ; *ein gemachter Mann*, un den erru g. ; *wieder gut machen*, renkañ, kempenn, dresañ, greiañ, ratreañ, kas da blom, ingalañ, digoll an droug graet, digoll [u.b.] evit an droug graet, dic'haouiñ [u.b.] eus an droug graet, dispenn an droug graet ; *mit etwas Schluss machen*, peurgas udb, lakaat diwezh (termen) d'udb, echuiñ (paouez, ehanañ) gant udb, paouez d'ober udb ; *reinen Tisch machen*, skarat ar c'hudennoù, lakaat diwezh d'udb, peurgas udb, mont dezhi a-daol-dak, mont dizamant dezhi, mont dezhi hep damant, na chom da chipotal, reiñ lamm d'ur gudenn, kemer an ejen dre e gemiel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, ober ur skub (un taol skub, ur skarz) ; *ein Ende machen*, lakaat termen (diwezh) da, reiñ harz d'udb ; *kurzen Prozess machen*, mont dezhi a-daol-dak, mont dizamant dezhi, mont dezhi hep damant, kemer an ejen dre e gemiel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, peurgas udb ;

seinem Leben ein Ende machen, lakaat diwezh (termen) d'e vuhez, en em lazhañ, en em zistrujañ, en em forsiñ war gein an Aotrou Doue, en em wallañ, en em ober.

IX. ober [obererezhioù Mab-den dre vras] ; *eine Reise machen*, beajiñ, mont da veajiñ, ober ur veaj ; *einen Gang machen*, ober un dro, ober defretoù ; *Geschäfte machen*, ober aferioù ; *jemandem Konkurrenz machen*, kevezañ ouzh u.b., ober kevezerezh d'u.b. ; *einen Anschlag auf jemanden machen*, klask lazhañ u.b., falvezout lazhañ u.b., falvezout lemel e vuhez digant u.b. (Gregor) ; *Krieg machen*, ober brezel, brezeliñ, brezelekaat ; *Frieden machen*, ober (skoulmañ) ar peoc'h ; *mit jemandem Bekanntschaft machen*, ober anaoudegezh gant u.b. ; *einen Bericht machen*, ober (sevel) ur rentañ-kont ; *eine Erfahrung machen*, gwelet (deskiñ) un dra nevez, gouzout un ardremez bennak pelloc'h ; *die Rechnung machen*, ober ar gont, sevel al lizher-dle (ar fakturenn) ; *Pause machen*, ober un ehan (un tamm diskuizh, un diskuizhadenn, ur sav-kein), kemer arsav, ober ur pennadig diskuizhañ, ober e ziskuizhoù ; *er macht Anstalten fortzugehen*, emañ oc'h en em glask evit mont kuit, emañ oc'h en em glask da vont en hent, emañ oc'h aveiñ mont kuit, emañ o fardañ mont kuit, emañ o tanzen mont kuit, emañ oc'h aozañ mont kuit, emañ o prientiñ mont kuit, war gimidiñ emañ, war e gimidiñ emañ, emañ oc'h en em lakaat e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da vont kuit, stag eo gant darbaroù e veaj, ober a ra e bak da vont en hent ; *viel Aufsehen(s) von etwas machen*, ober stad vras eus udb, ober kalz a drouz en-dro d'udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, tousmac'hat en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tourrial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, karnajal en abeg d'udb, ober kalz a reuz evit netra ; *einem Mädchen den Hof machen*, ober (tailhiñ) al lez d'ur plac'h yaouank, kañjoliñ ur plac'h yaouank ; *jemandem den Garaus machen*, peurgas u.b., reiñ taol ar marv d'u.b., reiñ e gont (e stal, e lod) d'u.b., ober e stal d'u.b. (ouzh u.b.), reiñ e stal ouzh u.b., ober e lod d'u.b., ober e varv d'u.b., kompezañ u.b., ober e jeu d'u.b., ober e afer d'u.b., gweañ e c'houzoug d'u.b., ober ur gwe e gouzoug u.b., lazhañ mik u.b., lazhañ moust u.b., pakañ u.b., ridañ e doull d'u.b., tortañ u.b. ; *Witze machen*, farsal, fentigellañ, gogeal, distagañ fentigelloù, reiñ melladoù, ribardennat, bourdal, ober baochoù, baochal, ober (dibunañ) bourdoù ; *P. mach doch keine Geschichten !* na ya ket d'ober ardoù ! paouez gant da arvezioù ! na glask ket ober diaez deomp ! ; *mit etwas nicht viel Federlesens machen*, mont dezhi a-daol-dak, mont dichipot (dizamant) dezhi, mont dezhi hep damant, na chom da chipotal, peurgas udb ken distrafuilh ha tra, peurgas udb ken dinec'h ha tra, skarat ar gudenn, reiñ lamm d'ur gudenn, lakaat diwezh d'udb, ober ur skub (ur skarz, un taol skub), kas udb diwar hent hag eus ar gouloù, difoeltrañ (freuzañ, findaoniñ) udb, kemer an ejen dre e gemiel ha reiñ lamm-chouk-e-benn dezhañ, kas udb da get (da netra, war netra, da vann, da neuz), dic'hastañ udb, degas an traoù war o zu (en o reizh, war o dres) hep chom da chipotal.

X. ober, bezañ ; *große Augen machen*, dispourbellañ (dislontrañ, disloagal, difoupañ, dipoupañ, disgwennañ, diflukañ) e zaoulagad, diskalfañ e zaoulagad, dislonkañ e zaoulagad en e benn, difoupañ e zaoulagad en e benn, dispourbellañ, bezañ

balc'h e lagad, astenn e zaoulagad ; *eine lange Nase machen*, ober ur fri minaoued, kouezhañ e veudig en e zorn, bezañ disouezhet, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober beg kamm, ober begoù, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, kammañ e veg ; *gute Miene zum bösen Spiel machen*, dougen e groaz e-lec'h chom da ruzañ anezhi, dougen e blanedenn hep fallgaloniñ, bezañ laouen ouzh ar boan, dougen e blanedenn ha kiañ outi, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn ; *Miene machen, etwas zu tun*, ober van (an neuz, an azvan, ar mod) d'ober udb, ober lusk a ober udb, ober sin a ober udb.

XI. c'hoari, derc'hel ur roll ; *den Sankt Nikolaus machen*, ober ar sant Nikolaz ; *den Weihnachtsmann machen*, ober an Tad Nedeleg ; *den Hanswurst (den Narren) machen*, ober ar farouell (ar furlukin) ; *den großen Herrn machen*, ober e vraz (e aotrou), ober brasoni ; *sie macht die Tugendhafte*, c'hoari a ra he seurez pil-pave (he seurez frank peder botez dindan ar bank), c'hoari a ra he flac'h tanav ; *den Dummen machen*, c'hoari e leue, ober an alvaon.

XII. [troioù-lavar] *gut gemacht !* brav-bras ! ; *mach schnell ! mach schon !* gra d'iampech ! hastañ buan 'ta ! hast buan 'ta ! hast a-fo 'ta ! gra buan ! gra da ziampech ! gra da ziampechoù ! laka aer ez kilhorou ! dibrouilh da revr ! dibilh ! dibun ! ; *er macht sehr lange*, hennezh a bad pell outañ distreiñ (a zo pell evit distreiñ), pell eo oc'h ober e dro, daleañ a ra d'en em gavout, lugudiñ (lantouzat, chuchuiñ, straniñ) a ra, chom a ra da logota, hennezh e pad pell outañ ober pezh a zo d'ober, n'emañ ket bale an eost gantañ ; *du hast aber schnell gemacht !* n'out ket bet pell da nebeutañ ! 'm eus aon n'out ket chomet da evañ kafe ! n'eo ket bet pell da dro ! n'out ket chomet da gonoc'hañ en tiez war a welan ! ; *mach, dass du dich nicht rührst !* gra diouzh chom sioul ! diwall na zifretez ! ; *machen Sie, dass Sie fortkommen*, gwell eo deoc'h sachañ ho skasoù ganeoc'h, gwell eo deoc'h mont kuit, kit gant ho hent ! *techtit 'ta !* skarzhit ! kuit ! ; *das macht, dass ...*, setu perak, da-heul an dra-se e ..., kent-se, kent-a-se / rak-se / dre-se / evel-se / war-se (Gregor) ; *in Patriotismus machen*, c'hoari e vrogarour, ober e baotr kar-e-vro ; *in Lederwaren machen*, gwerzhañ traezoù lêr, gwerzhañ marc'hadourezh lêr, bezañ meginer, ober war-dro ar meginerzh ; *die Hitze macht den Leuten zu schaffen*, an tommder a lazhañ an dud, ne harz ket an dud ouzh gwrez an heol ; *das macht mir Spaß*, plijadur am bez (bourrañ a ran) gant kement-se ; *von sich reden machen*, bezañ war teod an dud, bezañ dindan teod(où) an dud, bezañ brudoù fall diwar e benn, bezañ kaoz vras eus an-unan, bezañ e-kreiz ar gaoz, magañ ar gaoz, bezañ chaok war e benn, na vezañ na chaok na stran a ra diouer diwar e benn.

XIII. V.em. : **sich machen** (hat sich (ak./dat.) gemacht) : *sich (ak.) jünger machen*, en em yaouankaat ; *die Sache macht sich (ak.)*, war well e ya an afer ; *diese Person macht sich (ak.)*, mont a ra war-raok gant an den-se, an den-se en em ra, hennezh a ra e dreuz, hennezh a ra e dreuziad dre ar vuhez, hennezh a ra e dreuziad dre ar bed ; *sie macht sich (trt)*, (*sie ist nicht mehr so unbeholfen*), digaot a zo o tont dezhi, divreilh a zo o tont dezhi ; *der Junge macht sich (ak.) gut in der Schule*, mont a ra mat an traoù war-raok gant ar paotr er skol, ar paotr a zo aes a zesk, ar paotr a zo mat a zesk, ar paotr-se a zo ur marc'h er skol, ar paotr-se a zesk mat er skol ; *sich (ak.) schnell noch ein bisschen frisch machen*, ober un tamm gwalc'hiñ, ober un tamm divastrouilhiñ d'e benn, ober un tamm freskaat ; *sich (ak.) unkenntlich machen*, kemer (gwiskañ) un neuz dianav, en em dreuzwiskañ, en em zic'hizañ, cheñch neuz da chom dianav, cheñch aoz da chom dianav, ober diouzh chom dianav ; *sich (ak.) klein machen*, mont bihanik,

mont en e grogenn, mont munut ; *sich (ak.) groß machen*, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober fougant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, ober e fougé, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, en em ambridañ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh ar genoù, c'hoari e gankaler, bezañ an ton hag ar pardon gant an-unan, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrobis, ober teil, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, bompadiñ, ober re vras gaoliad, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ al leue en an-unan (e *leue ennañ*, he *leue enni h.a.*), bezañ un tamm tro en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougéou, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, brageiñ, dougen roull, dougen randon, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a fougé hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e foris, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gahal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ foeñvet gant an ourgouilh, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor) ; *sich (ak.) nützlich machen*, ober diouzh reiñ un tamm skoaz, ober diouzh skoazellañ, sikour, ober diouzh reiñ skoazell, harpañ, skoaziañ, skorañ, kregiñ e-barzh ; *sich (ak.) beliebt machen*, ober diouzh gounit kalon (istim) an dud ; *sich (dat.) einen Namen machen*, en em vrudañ, brudañ, dont da vezañ brudet, gounit un anv kaer, gounit brud vat, gounit un tamm mat a vrud, pakañ un tamm mat a vrud, gounit brud (anv mat, anv kaer) ; *sie machte sich (dat.) schnell einen Namen*, ar brud anezhi a yeas buan tro-war-dro, tapout a reas buan un tamm mat a vrud ; *sich (ak.) fertig machen*, en em glask, fardañ mont kuit, aveiñ mont, danzen mont kuit, aozañ mont kuit, prientiñ mont kuit, en em lakaat e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da vont kuit, en em alejiñ ; *sich (dat.) einen guten Tag machen*, chom da landreantiñ (da lureiñ), ober e gorf, leozenniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, ober e gorf didalvez, en em dorloñ ; *sich (dat.) eine schöne Zeit machen*, diduañ e amzer, diheddiñ e amzer, en em zidiñ, en em zudiañ, en em ziduelañ, en em zihuediñ, kas e amzer gant dudi, diverrañ, diverrañ e amzer, kemer berramzer, kemer diverr-amzer, kemer diverrañ, kemer e ziduelloù, kaout plijadur, kaout goust, kemer plijadur, kemer un tamm plijadur, kavout ur misi, kemer e ebat, ober bourrus, ober bourrusted, ober bourrapl, ober bourrapléd, kas bourrusted, ober joausted, ebatal, ober joa, bragal, diduiñ, berraat e amzer, farlotañ, gaeaat, en em c'haeaat, c'hoariellat ; *sich (dat.) viel Mühe machen*, kemer streuvel ; *sich (dat.) Gedanken machen*, ober tachoù, ober bil, ober biloù, trikamardiñ e voulienn, bezañ prederiet (nec'het), kaout nec'hamant, kemer nec'hamant, bezañ karget e vash a spem ; *ich mache mir nicht viel daraus*, ne ran ket a fed eus traoù a seurt-se - tanfoeltr forzh ne ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne

ran forzh - 'ran ket fouter kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - petra eo an dra-se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran fouter kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran fouter kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbare - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ra evidon na kriz na poazh - ne ra ket na pouez na bann din - ne ran na mik na man ; *mach dir nichts daraus*, bez distrafuilh ! arabat az pefe nec'h ! bez dinec'h war gement-se ! bez dichal ! lez da gas ! laosk da redek ! n'ez ket da gaout nec'hamant ! bez dizaon ! n'ec'h eus ket morc'hed da gaout ! bez dibreder ! paouez en da aez ! bez seder ! arabat dit en em chalañ gant an dra-se ! n'ez ket d'en em zaoubenniñ gant an dra-se, n'ez ket da zaoubenniñ gant an dra-se, n'ez ket d'en em reveulziañ gant an dra-se, n'en em laka ket e poan gant an dra-se ! n'a ket d'en em chaokat abalamour d'an dra-se ! na vez ket war enkreiz ! ; *macht euch (dat.) nichts draus* ! n'eus forzh, n'eus forzh a se, ne ra tra, n'eo ket ur gwall afer, ne laz ket, ne ra forzh, n'eus ket a ziaez, ne vern, heñvel eo, n'eus droug ebet, n'eus ket a zroug, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se, daoust da se ! n'eo netra, n'eo ket netra, n'eo ket netra ebet, n'eo mann, n'eo ket mann, n'eo ket mann ebet, nag evit se ! n'eus forzh a se ; *ich mache mir nichts draus, wer heute Geburtstag hat* ! me 'ra foeltr fouter' deiz-ha-bloaz piv 'zo ! ; *sich (ak.) davonmachen*, tec'hel kuit, skampañ, skarañ, skarzhañ, karzhañ, sachañ war e skasoù (e loaiou, e ivinoù), ober gaol ; *sich (ak.) auf die Beine (auf den Weg) machen*, mont el lev (en hent), kemer penn an hent, kemer e hent, sterniañ da vont, dibradañ, lañsañ, digludañ, diflach, diblasañ, sevel da vale, en em lakaat en hent, mont en hent, mont en e roud, mont en e du, mont d'e du, mont diouzh e du, kemer e du, lavaret yao, distaliañ, kemer foet an nor ; *wir müssen uns jetzt auf den Weg machen*, poent eo mont gant an hent ; *sich auf den Heimweg machen*, kemer foet an nor da zistreiñ d'ar gêr, kemer penn an hent da vont d'ar gêr ; *sich (ak.) aus dem Staube machen*, tapout (kavout) hed e c'har, kemer hed e c'har, ober gardenn, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, en em skrabañ, flipat er-maez, mont diwar skizh, sachañ e dreid (e c'har) gantañ, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hodell, ober gaol, tec'hel kuit, ober gar, skarañ er ouinell, kemer an tec'h, mont war dec'h, diloriñ ; *sich (ak.) an eine Arbeit machen*, stagañ gant ur pezh labour bennak, mont e penn eus ul labour bennak, mont d'ul labour bennak, kregiñ gant ul labour bennak, kregiñ en ul labour bennak, en em lakaat ouzh un tamm labour, en em gemer ouzh un tamm labour, kregiñ en ervenn ; *sich (ak.) daran machen*, mont dezhi, stagañ ganti, en em stagañ da

labourat, en em lakaat da labourat, komañs da labourat, komañs labourat, luskañ da labourat, en em reiñ da labourat ; *er hat sich an die Arbeit gemacht*, komañset eo gant e labour, krog eo gant e labour, kroget en deus en e labour, emañ lug, krog eo da labourat, el lug emañ ; *sich wieder an die Arbeit machen*, adlakaat ar vourell en e gerc'henn, en em reiñ adarre da labourat, adkregiñ da labourat, adpegañ war al labour, distreiñ d'e feur, adkregiñ gant al labour, mont dezhi en-dro, adstagañ ganti, en em lakaat a-nevez da labourat, adstagañ da labourat, en em adlakaat da labourat, kemer e labour en-dro ; *es ist Zeit, sich an die Arbeit zu machen*, poent eo difreatañ ; *sich murrend an die Arbeit machen, sich widerwillig an die Arbeit machen*, mouzhañ ouzh al labour ; *sich an die restliche Arbeit machen*, ober ar frap diwezhañ ; *wir müssen uns mit vollem Ernst daran machen*, stagomp ganti a-zevri ! ; *sich an einen machen*, en em arastañ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b. ; *sich (dat.) etwas zum Gebot machen*, ober e reolenn a vuhez eus udb ; *sich (dat.) keinen Begriff davon machen*, bezañ dic'houest da gompren an dra-se, na c'hallout kompren an dra-se, na vezañ evit empennañ an dra-se ; *es sich (dat.) einfach machen*, mont gant an aesañ ; *sich (dat.) das Leben leicht machen*, bevañ dibreder-kaer, bevañ disoursi, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emaint, bezañ un den a foeltr forzh, na ober forzh a netra ; *mach dich fort* ! kae da foar an diaoul ! da gac'hat ganit ! kae da skidañ ! kae da gouziñ ! va revr ganit ! kerzh da lusa ! kae da c'hwennat panez ! kae da aveliñ da loeroù ! kae lark diouzhin ! kae da zistreiñ ar c'haoch-saout da grazañ ! kae gant da hent ! kae diwar va zro ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! kerzh gant ar foeltr ! kae da foar ar c'hwitelloù ! kae d'ar foar ! kae da foar an ifern ! kae da foar an tri mil ! kae d'en em glask e lec'h all ! kae da c'houzout ! ; *sich (dat.) eine Ehre aus etwas machen*, en em gavout enoret eus udb (Gregor) ; *sich (dat.) ein Vergnügen aus etwas machen*, ober udb gant ar brasañ plijadur, bezañ laouen gant an-unan ober udb, bezañ a-du-kaer evit ober udb ; *sich (ak.) für eine Sache stark machen*, difenn ur gaoz bennak gant un ene abostol, sevel krog (bezañ difennour gredus) ur gaoz bennak, taeiñ evit ur gaoz bennak ; P. *sich (ak.) machen*, dic'hourdañ.

Machen n. (-s) : savidigezh b., oberidigezh b., ober g., obererezh g., oberiadur g., oberiadurezh b., oberiañs b., oberiezh b., oberiataerezh g., aoz g./b.

Machenschaft b. (-, -en) : irienb b., korvigell b., itrik g., kavañh g., jeu b., gleskeraj g., darluerezh g., trokell b., trokellerezh g., troidell b., ijin fall g., ardivinkoù ls., ribouilhaj g., ribouilh g., lorberezh g., tro b., farloterezh g. ; *politische Machenschaften*, itrikoù politikel ls., politikaj g., politikailherezh g., trikamardoù ls., ribouilhaj g., rouestloù politikel ls.

Macher g. (-s, -) : 1. c'hwister g., stourmer g., oberour g., oberer g., graer g., gouzrec'h g. [*liester gouzrec'hed*] ; *die Macher aus Politik und Wirtschaft*, oberourien ar politikerezh hag an ekonomiezh ls., obererien eus bed ar politikerezh hag an ekonomiezh ls. ; *die Macher und die Aufheber, die Macher und die Beseitiger*, an oberourien hag an dizoberourien ; 2. farder g., forjer g., forjour g., oberer g. ; *Hutmacher*, toger g., kabeller g.

Macherin b. (-, -nen) : 1. c'hwisterez b., stourmerez b., oberourez b., obererez b. ; 2. farderez b., forjerez b., forjorez b.

Macherlohn g. (-s, -löhne) : priz ar feson g., priz al labour g., priz an aoz g., priz an ober g., priz an oberiañs g., priz an oberiezh g. ; *etwas auf Macherlohn anfertigen lassen*, lakaat ober udb diouzh priz ar feson (diouzh priz al labour).

Machete b. (-,-n) : machete g. [*liester* macheteoù], kontell-strop b., falz stropañ b., falz-kamm b., falz-kontell b., falz-strop b., falz-trañch b., strep g., strop g.

Machiavellismus g. (-) : makiavelegezh b., makiavelouriezh b.

Machiavellist g. (-en,-en) : makiavel g. [*liester* makiaveled], makiavelour g.

machiavellistisch ag. : makiavelek, makiavelour.

Machismo g. (-s) : matchoerezh g., fallokratiezh b.

Machmeter n. (-s,-) : [fizik] mac'hmetr g., mac'hventer g.

Macho g. (-s,-s) : P. matcho g. [*liester* matchoed], fallokrat g., tourc'h g.

Macht b. (-, Mächte) : 1. galloud g., galloudezh b., galloudegezh b., beli b., dalc'h g., dalc'herezh g., pouez g., nerzh g., damani b., enkrog g., gwardoniezh b., mestroniezh b., mestroni b., perzh g., aotrouniezh b., levezon b., sujite b. ; *uneingeschränkte Macht, absolute Macht*, diharzveli b., beli diharz b. ; *legitime Macht*, beli reizhveliek b., reizhveli b. ; *Gottes Macht*, galloud Doue g., galloudezh Doue b., galloudegezh Doue b. ; *Schwarze Macht* [Black Power], Beli Zu b. ; *geistliche Macht*, galloud an Iliz g., galloudezh an Iliz b., galloud speredel g., aotrouniezh speredel b. ; *die unendliche Macht Gottes*, galloud hep somm an Aotrou Doue g. ; *die weltliche Macht*, ar galloud bedel g., mistri ar bed-mañ ls., ar varnerien lik ls. / justis ar roue b. (Gregor), ar galloud foran g., ar pennadurezhioù ls., an aotrouniezh foran b. ; *es steht nicht in meiner Macht, zu ..., n'emañ ket e dalc'h ganin* [ober udb], *n'emañ ket em c'hefridi* [ober udb], *n'emañ ket em galloud* [ober udb], er blotoù emañ, en dic'halloud emañ, n'em eus perzh ebet en dra-se ; *Macht über jemanden haben, Macht über jemanden ausüben*, kaout perzh war u.b., bezañ u.b. en e zalc'h, bezañ u.b. dindan e zalc'h, derc'hel e grog war u.b., derc'hel beli war u.b., mestroniañ u.b., bezañ mestr war u.b., kaout u.b. en e veli, kaout beli war u.b., kaout damani war u.b., kaout un troad war u.b., kaout aotrouniezh war u.b., bezañ u.b. etre e zaouarn, bezañ u.b. etre e grabanoù, kaout galloud bras war u.b., bezañ u.b. en e c'hourc'hemenn, kaout da welet war u.b. ; *Macht über ein Land haben, Macht über ein Land ausüben*, delc'her ur vro, gouarn ur vro, kaout beli war ur vro, derc'hel beli war ur vro, bezañ ur vro en e zalc'h, bezañ ur vro dindan e zalc'h, bezañ ur vro en e c'hourc'hemenn, ober e renkoù en ur vro, ren ur vro, bezañ mestr en ur vro, bezañ mestr war ur vro, kaout ar vestroni war ur vro, mestroniañ ur vro ; *aus eigener Macht*, eus e benn e-unan, anezhañ e-unan ; *die Macht des Stärkeren*, lezenn ar janglenn b., beli an hini kreñvañ b. ; *Macht ausüben*, kaout galloud, kaout ul levezon bennak, bezañ galloud (beli, ur veli bennak) gant an-unan, embreger galloud ; *von seiner Macht Gebrauch machen*, embreger ar galloud ; *seine Macht befestigen, seine Macht untermauern*, diazezañ e vestroni, kadarnaat e veli ; *seine Macht ausdehnen, seine Macht verstärken*, astenn e c'halloud, astenn e veli, kreskiñ e veli, kreskiñ e c'halloud, kennerzhañ e vestroni ; *die Macht des Klerus nahm zu*, edo levezon ar veleien o kreskiñ ; *jemandes Macht einschränken*, digreskiñ galloud u.b., krennañ galloud u.b. ; *an Macht verlieren*, koll galloud, koll eus e c'halloud, koll tachenn, koll nerzh ; *die Macht in seiner Hand vereinigen*, kreizennañ ar galloud etre e zaouarn ; *es steht nicht in meiner Macht, zu ..., n'emañ ket e dalc'h ganin* [ober udb], *n'emañ ket em c'hefridi* [ober udb], *n'emañ ket em galloud* [ober udb], er blotoù emañ, en dic'halloud emañ, n'em eus perzh ebet en dra-se ; *wenn es in meiner Macht steht*, mar bez em galloud, mar bez e dalc'h ganin ; *er tat alles in seiner Macht Stehende*, ober a reas a-nerzh-kalon kement a oa en e c'halloud, ober a reas kement a oa en e holl c'halloud, ober a reas kement ha ma oa posupl dezhañ (hervez e bosupl,

hervez e c'halloud) / lakaat a reas e holl studi hag e holl nerzh (ober a reas a-walc'h) evit dont a-benn eus an dra-se (Gregor), plantañ a reas e holl nerzh d'ober an dra-se, lakaat reas holl e albac'henn da zont a-benn eus an dra-se, ober (c'hoari) a reas an diaoul hag e bevar, ober a reas e seizh posupl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, eus e wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwellañ ma c'hallas, gwelikañ ma c'hallas, muiañ ma c'hallas, ar muiañ ma c'hallas, herañ ma c'hallas, her da ma c'hallas, kement ha ma c'hallas), ober a reas e c'halloud, lakaat a reas e holl spi, ober a reas e walc'h evit en em ziluziañ anezhi, bale a reas war ar mor, klask a reas e walc'h en em ziluziañ anezhi, en em aketiñ a reas e pep doare, ober a reas bec'h bras, dispakañ a reas e ijin d'ober an dra-se, lakaat a reas e ijin hag e imor d'ober an dra-se, hennezh en doa lonket ar bount, ober a reas kement tra a oa tu dezhañ ober ; [preder.] *der Wille zur Macht* (Nietzsche), ar youl-galloud b., ar youl d'ar galloud b. ; 2. perzh g., nerzh g., galloud g., galloudezh b., pouez g., gouestl g. ; *die Macht des Geldes*, galloud an arc'hant g., gouestl an arc'hant g. ; *die Macht der Vorurteile*, galloudezh ar rakvarnoù b., galloud ar rakvarnoù g., pouez ar rakvarnoù g. ; *die Macht der Gewohnheiten*, nerzh (galloud, pouez) ar boazioù g. ; *die Macht des Schicksals*, nerzh an tonkadur g., gouestl didrec'hus an tonkadur g. ; *aus der Macht des Teufels befreien*, diboaniañ a-zan perzh Satan ; *unwiderstehliche Macht*, gouestl didrec'hus g. ; 3. [polit.] damani b., riez b., Stad b. ; *die Abhängigkeit eines Volkes von einer fremden Macht, die Unterwerfung eines Volkes unter eine fremde Macht*, sujidigezh ur bobl d'ur Stad estren b. ; *das Gleichgewicht der Mächte*, kempouez ar gourdamanioù g. ; 4. [dre astenn.] *an die Macht gelangen*, dont er galloud, dont da vestr, dont da vezañ mestr ; *an der Macht sein*, derc'hel penn ar vazh, bezañ ar galloud en tu diouzh an-unan, bezañ ar galloud gant an-unan, bezañ an dorn gant an-unan, kas ar penn hag an troc'h, bezañ an damani gant an-unan ; *die Macht ausüben*, embreger ar galloud ; *jemanden an die Macht setzen, jemandem die Macht übergeben*, reiñ ar galloud d'u.b., reiñ an dorn d'u.b., lakaat u.b. e piaou d'ar veli ; *die Macht in die Hand des Volkes legen*, lakaat ar bobl e piaou d'ar veli, degemer ar bobl da rieg ; *die Macht ergreifen*, kemer ar galloud en tu diouzh an-unan, kemer penn an traoù, tapout e droad er par, fontañ mestr, dont da vestr ; *seine Macht über jemanden aufrecht erhalten*, derc'hel e grog war u.b., derc'hel e aotrouniezh war u.b., difenn e zalc'herezh war u.b., mirout e zalc'h war u.b. ; *jemanden von der Macht vertreiben*, dizorniañ u.b. diouzh ar galloud ; *mit unserer Macht ist nichts getan* (Luther), didalvez (difrouezh) eo galloud Mab-den, galloud Mab-den n'eo mat da vann ; *so groß ist seine Macht nicht*, distar a-walc'h eo ar pezhig galloud en deus, e c'halloud ne dizh ket gwall bell, ne ya ket a-bell dezhañ, n'eo ket uhel bouton e vragez diouzh an douar, n'en deus ket kalz a c'halloudezh, n'en deus ket kalz a c'halloud, n'eo ket bras e c'halloudegezh, ur c'hrak a vestr eo an den-se ; 5. [kr-] *Macht geht vor Recht*, an nerzh a dalvez a-enep ar gwir hag ar reizh - al laer brasañ a groug ar bihanañ - al laeron vitan a vez krouget, al laeron vras a vez enoret - ar fall a c'hounez atav - an nerzh a vez atav trec'h d'ar gwir - gwelloc'h bezañ kiger eget bezañ leue - gwelloc'h eo bezañ ar morzhol eget an annev - gwelloc'h eo lazhañ ar bleiz eget bezañ lazhet gantañ - truez 'zo marv, karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez na mann ebet etre an dud - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho tañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h - dre forzh bezañ re vat e teuer da vezañ sot - lez kaoc'hig da zont ha arc'hoazh en do c'hoant foerig da

zont - ma kar an den e vo mach'et gant kement den fall a zo tout - ma kar an den e vo mach'et gant kement loen fall 'zo ha n'en do mann da lavaret - mar lezfe un den an dud da varc'hegezh anezhañ, ne vefe fin ebet - emañ an traoù diouzh krap, an neb a dap a dap, an neb na dap ket a skrap - erru eo an holl dud fall pe falloc'h ; **6.** [dre astenn.] *die himmlischen Mächte*, nerzhioù an neñv ls. ; *die höllischen Mächte*, nerzhioù an ifern ls. ; *hier sind dunkle Mächte am Werk*, traoù fall a zo o c'hoari amañ / n'eus tra ouzh hor strobañ nemet ar viltañs (Gregor), bountet eo bet an drougavel dre amañ, ar gwallavel a zo o c'hoari amañ ; **7.** [relij.] *die Macht der Finsternis*, spered an deñvalijenn g., droukspered an ifern g. (Gregor), roue an deñvalijenn g., priñs an deñvalijenn g., Satanas priñs an tenebroù (Gregor), galloud an deñvalijenn g. ; **8.** [polit.] Stad b., damani b., riez b. ; *Großmacht*, bro c'halloudus b., damani vras b., bro sonn he fenn ha start war hec'h elloù b., gourdamani b. ; *die Großmächte*, ar galloudoù bras ls., an damanioù bras ls., ar broioù galloudus ls., ar gourdamanioù ls. ; **9.** *Streitmacht*, arme b., lu g., nerzhioù armet ar Stad ls. ; **10.** *Vollmacht*, hollc'halloud g., hollc'halloudegezh b., galloud divevenn g. ; **11.** *Übermacht*, **a)** pennaotrouniezh b., pennvestroniezh b., dreistelezh b., dreistbeli b., mestrevezh g., mestroni b., damani b., sujite b., pennholierezh g., hol g. ; **b)** trec'hded dre an nerzh b., trec'hded dre an niver b., dreistniver g., trec'hder g., trec'hder b.

Machtapparat g. (-s,-e) : framm ar galloud g.

Machtbefugnis b. (-,-se) : dalc'h g., beli b., aotrouniezh b., mestroni b., karg b., kefridi b., aotre g., aotreadur g., perzh g. ; *Überschreitung der Machtbefugnis*, drougimplij eus e garg g., kammarver beli g., rec'halloud g. ; *jemandem Machtbefugnisse erteilen*, engwiskañ galloudoù d'u.b., galloudekaat u.b.

Machtbereich g. (-s,-e) : kelc'h levezon g., tachennad levezon b. ; *sich in jemandes Machtbereich befinden*, bezañ en ardremez u.b.

Machtblock g. (-s,-blöcke) : [polit., istor] bloc'had g.

Machtergreifung b. (-,-en) : kemeridigezh ar galloud b., skraperezh ar galloud g., gavaeladur ar galloud g.

Machterhalt g. (-s) : menel er galloud g., kendalc'h ar galloud g., gwardoniezh ar galloud b.

Machtgefüge n. (-s,-) : framm ar galloud g.

Machthaber g. (-s,-) : dalc'her ar galloud g., dalc'her ar veli g., mestr g., rener-meur g., penntiern g., mestr ur vro g., mestr ur bobl g., mach'wal g., mach'her g., mach'homer g., tirant g.

Machthaberin b. (-,-nen) : mestrez b., renerez-veur b., mestrez ur vro b., mestrez ur bobl b., mach'herez b., mach'homerez b., tirantez b.

machthaberisch ag. : mach'hom, mach'homus, tirantus.

Machthunger g. (-s) : youl da zont er galloud b., youl d'ar galloud b., sec'hed d'ar galloud g., sec'hed eus ar galloud g.

machthungrig ag. : sec'hed d'ar galloud gantañ, sec'hed eus ar galloud gantañ, klañv gant ar c'hoant kemer ar galloud en tu dioutañ.

mächtig ag. : **1.** galloudus, galloudek, kreñv, damani ; *so mächtig ist er nicht*, dister a-walc'h eo ar pezhig galloud en deus, e c'halloud ne dizh ket gwall bell, n'eo ket uhel bouton e vragez diouzh an douar, n'en deus ket kalz a c'halloudezh, n'en deus ket kalz a c'halloud, n'eo ket ket bras e c'halloudegezh, ur c'hrak a vestr eo an den-se ; *ein mächtiges Land*, ur vro sonn he fenn ha start war hec'h elloù b., ur vro c'halloudek b., ur vro c'halloudus b., un damani vras b., ur riez b., ur Stad Vras b. ; *je nachdem, ob Sie mächtig oder gering sind* [La Fontaine], diouzh ma viot galloudek pe tavantez ; **2.** [dre heñvel.] barrek, mestr ; *einer Sache mächtig sein*,

mestroniañ udb ; *einer Sprache mächtig sein*, anavezout dreist (gouzout mat) ur yezh ; *seiner selbst nicht mehr mächtig sein*, na vezañ mui mestr war e gorf (war e imor), na vezañ mui evit kabestrañ e imor, na vezañ mui evit plegañ e imor, na vezañ mui evit padout, bezañ dic'halloud evit pouezañ (derc'hel, moustrañ) war e imor ; **3.** [dre astenn.] pezh mell, pikol, pikolenn, markol, foeltrenn, moñs g., moñsad g. ; *ein mächtiges Fass*, ur pezh mell (ur pikol, ur moñs) barrikenn g., ur pebez barrikenn b., ur bikolenn varrikenn b., ur foeltrenn varrikenn b. ; *mächtige Wut*, sac'had droug g., korfad droug g., korfad taeroni g., kounnar ruz b., fulor ruz g., droug ruz g. ; *ein mächtiger Blutstrahl*, ur pezh flistradenn wad g. ; *von mächtigem Wuchs*, postek-brav, bras-kenañ, a vent vray, a vent vat, mentek, bras ar bern anezhañ, ur c'horf mat a zen anezhañ, ur markol den anezhañ, ur markol hini anezhañ ; *ein Pferd von mächtigem Wuchs*, ur marc'h galloudus, ur markol marc'h g. ; **4.** P. [boued] sammus, bec'huis, pounner, kargus, tafus, stafus, diaes da ziskenn, stambouc'hus.

Adv. : *mächtig viel*, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhoù, a-largentez, dreist, forzh pegement, na pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegenn-mui, e-leizh, helaezh, paot, forzh, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-vordilh, dizamant, a-vern, a-vernioù, a-verniadoù, a-bezhiadoù, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-flec'henn, a-grugell, a-niver, a-goñfont, a-vil-vern, paot-mat, gras Doue, a-forzh, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, mach'ar-vac'h, ken a findaon, ken na wic'h, da rastellat, da reketiñ, d'armerzh, da zioueriñ, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell ; *das zieht sich aber mächtig*, hir spontus eo an treuz, ur gwall ribinad a zo d'ober, ur flipad mat a hent a zo d'ober ac'hann di, ur red mat a zo d'ober ac'hanen di, pellhent a zo d'ober ac'hanen di.

Mächtige(r) ag.k. g. : galloudeg g., galloudegez b., kreñv g. ; *die Mächtigen*, ar c'halloudeien ls., ar re vras ls., ar re uhel ls., ar re a-uc'h ls., ar re a zo bras o galloud ls.

Mächtigkeit b. (-,-en) : **1.** [mengleuz.] kreñvder ur gwelead g., pinvidigezh ur gwelead b., tevder ur gwelead g., treuz ur gwelead g. ; **2.** [mat.] **a)** goulud g. ; *Mächtigkeit des Kontinuums*, goulud an didorr g. ; **b)** priñvelezh b. ; *Theorie der Mächtigkeit*, damkaniezh ar briñvelezh b.

Machtkampf g. (-es/-s,-kämpfe) : stourm evit ar veli g., stourm evit ar galloud g.

Machtkonzentration b. (-) : [polit.] tolpadur ar galloudoù g.

machtlos ag. : dic'halloud, dic'hall, dic'halloudek, dic'halloudus, diveli ; *machtlos sein*, bezañ er blotoù, bezañ dic'halloud, bezañ en dic'halloud, chom en diaskren, pladañ, na gaout na tu na lañs, bezañ boud ; *der Einwirkung der Sonne steht jeder machtlos gegenüber*, n'eus ket a harz ouzh an heol.

Machtlosigkeit b. (-) : dic'halloud g., dic'halloudegezh b., dic'halloudezh b. ; *zur Machtlosigkeit verurteilt sein*, bezañ er blotoù, bezañ en dic'halloud, chom en diaskren, pladañ, na gaout na tu na lañs, bezañ lakaet boud.

Machtmissbrauch g. (-es/-s,-missbräuche) : drougimplij eus e c'halloud g., drougimplij eus e aotrouniezh g., kammarver beli g., rec'halloud g.

Machtmittel n. (-s,-) : araez gwask g., araez prez g., araez pouezañ g., araez destrizhus g.

Machtpolitik b. (-) : politikerezh diazezet war ar pennholierezh g., leviadurezh a nerzh b.

Machtposition b. (-) : tu kreñv g., tu gounit g., levezon b., dreistelezh b., tu war-c'horre g., pleg war-c'horre g., damani b., sujite b., dreistbeli b., mestroni b.

Machtprobe b. (-,-n) : amproenn nerzh g.

Machtspruch g. (-s,-sprüche) : disentez n'eus ket da zistreiñ diwarni b.

Machtstellung b. (-,-en) : tu krefiv g., tu gounit g., levezon b., dreistelezh b., tu war-c'horre g., pleg war-c'horre g., damani b., sujite b., dreistbeli b., mestroni b.

Machtstreben n. (-s,-) : strivoù da zont er galloud ls., youl da zont er galloud b., youl d'ar galloud b., sec'hed d'ar galloud g., sec'hed eus ar galloud g.

Machtstruktur b. (-,-en) : framm ar galloud g.

Machtsymbol n. (-s,-e) : argel galloudezh g., arouez ar galloud b.

Machtübernahme b. (-,-n) : kemeridigezh ar galloud b., skraperezh ar galloud g.

Machtübertragung b. (-,-en) : [polit.] dereadur ar galloud g. ; *Machtübertragung durch Wahlen*, dereadur dilennadel ar galloud g.

machtvoll ag. : galloudus, galloudek ; *der machtvolle Arm Gottes*, brech c'halloudus an Aotrou Doue b.

Machtvollkommenheit b. (-,-en) : 1. [gwir] *richterliche Machtvollkommenheit*, galloud diharz a-berzh al lez-varn g., galloud kevandiuze g. ; 2. *aus eigener Machtvollkommenheit*, anezhañ e-unan, eus e benn e-unan, dre e benn e-unan.

Machtwechsel g. (-s,-) : [polit.] kemm gouarnamant g., kemm muianiver g.

Machtwort g. (-s,-e) : disentez n'eus ket da zistreiñ diwarni b. ; *ein Machtwort sprechen*, lavaret reut e soñj ; *durch ein Machtwort entscheiden*, reiñ un disentez n'eus ket da zistreiñ diwarni.

machulle ag. : P. 1. diarc'hant, dizanvez, dileve, didra, izel an dour gantañ, riñset, roustet, kras ; 2. skuizh-brein, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-stank, skuizh-lovr, skuizh-brevet, brevet gant ar skuizhder, skuizh evel ar bleiz, skuizh-marv, asik, asiket, flep, mac'homet, faezh, erru dilañs, distronk, flakik, flak, flaket, diflaket, riñset, torret gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, dinerzhed, torr, og, eok, brev, brevet, divi, darnaou, darnaouet, hernet, tanailhet, rentet, krevet, gell ; *ich bin völlig machulle*, skuizh on, ken ez on - skuizh on, biskoazh skuishoc'h ; 3. sot, foll, diskiant, diboell, pitilh, troet, trelatet, diot-magn, sot-magn, nay, sot-ran, ur penn ki anezhañ, sot evel ur pod kouez, gars evel ur penton, gars evel e dreid, gars ken ez eo faout bizied e dreid, tapet war ar portolof, diotañ den a oufed da welet, ur makez penn leue anezhañ, ur makez cheulk anezhañ, ur makez tamm paotr fin anezhañ, ur mell baja anezhañ, ur c'hakouz anezhañ, un tamm kakouz anezhañ, ur penn-touilh anezhañ, ur c'hac'her polos anezhañ, ur paourkaezh diod anezhañ, droch-pitilh, droch-yar, sot-plaen, sot evel ur bailh.

Machwerk n. (-s) : brizhkenderc'had g., oberenn didalvoud b., oberenn didalvez b., labour beleg g., labour dibalamour g., labour denjentil g., labour intañvez g., marmouzad g.

Machzahl b. (-,-en) : [fizik] niver an tizhoù Mac'h g., niver Mac'h g.

Macke b. (-,-n) : P. 1. si g., mank g., namm g. ; 2. tech fall g., pleg fall g., si fall g., tik g., maniezh b., albac'henn b., boazenn b., sorc'henn b., atapi g., follezh b. ; *seine neue Macke*, e albac'henn nevez b. ; *diese Macke hat er schon ewig gehabt*, a-viskoazh en deus bet an atapi-se ; 3. [dre skeud.] *er hat eine Macke*, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan a zo en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, n'emañ ket e spered gantañ, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, darngollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, tec'het eo e spered, skañvaet eo e spered, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e

benn, n'eo ket mat gant e benn, badezet eo bet gant eoul gad, badezet eo bet gant soubenn wadegenn, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiaed dezhañ, skoet eo bet gant ar morzhol, hennezh a zo skoet e benn, kollet eo e sterenn gantañ, aet eo ganto, laban eo, hennezh a zo tapet war ar portolof, un tammig lod en deus e park ar Brizh, ul lodenn en deus e park ar Brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, lakaet eo bet dezhañ e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, emañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, hennezh a zo brizh, paket en deus anezho, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket ur sklêrijenn, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, chomet eo ar brenn e-touez ar bleud gantañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, dougen a ra banniel sant Laorañs, eus fin ar sizhun eo, eus fin ar bloaz eo, faout eo e girin, hennezh n'eo ket gwall stank e damouez, toull eo e vurutell, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan, ganet eo bet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, ganet eo bet goude ar c'hrampouezh, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapeled, faziañ a ra ur c'hreunenn d'e chapeled, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ.

Macker g. (-s,-) : 1. markouilh g., tarkouilh g., pitod g. ; *ihr Macker*, he markouilh g., he zarkouilh g., he fitod g. ; *sie ist mit ihrem Macker aufgetaucht*, dibouket eo gant he fitod ; 2. P. paotr g., miñsoner g., pabor g., nostant g. [*liester* nostanted], ostant g. [*liester* ostanted], pipi g. [*liester* pipioù], mal-bran g., mal g. [*liester* maled, malien], bougre g. [*liester* bougreed], truchon g. [*liester* truchoned], ji g. [*liester* jioù] ; *was will der Macker hier ? was treibt der Macker hier ?* petra an diaoul eo deuet d'ober an nostant-se du-mañ ? d'ober petra eo deuet ar pipi-se amañ ? petra eo d'an ostant-se dont amañ ? petra emañ an truchon-se o klask war-dro amañ ? ; 3. rener g., penn g., kabiten g., mestr g., marc'h-blein g., marc'h-kleur g., sturier g., ambrouger g., paotr a-raok g., bleiner g., ambilher g., den muiañ g., pennrener g. ; *sich als Macker aufspielen*, en em dremen da vestr, c'hoari e lezenner ; 4. kamalad labour g., kenseurt g.

Mackertum n. (-s) : P. matchoerezh g., falokratiezh b.

Macula lutea b. (-) : [korf., mezeg.] brizhenn b.

Madagaskar n. (-s) : Madagaskar b.

Madagaskar-Moorente b. (-,-n) : [loen.] morilhon Madagaskar g.

Madagaskarspint g. (-s,-e) : [loen.] gwespetae Madagaskar g.

Madagasse g. (-n,-n) : Malgach g. [*liester* Malgached].

Madagassin b. (-,-nen) : Malgachez b.

madagassisch ag. : malgach, [yech.] malgachek, malagasiek ; *madagassische Sprache*, malgachek g., malagasieg g.

Madame b. (-, Mesdames) / P. **Madam** b. (-, Mesdames) : itron b. ; *das Essen ist serviert, Madame*, servijet eo an itron ! ; *Madame ist nicht zu Hause, Madame ist außer Hause*, n'emañ ket an itron er gêr.

Mädchen n. (-s,-) : 1. plac'h b. [*liester* plac'hed], krennardez b., krennardenn b., krennblac'h b., merc'h b. [*liester* merc'hed], paotrez b., paotrezenn b. [*liester* paotrezed], polez b. [*liester* polezed, polezi], logodell b. [*liester* logodelled] ; *kleines Mädchen*, plac'hig b., merc'hig b., plac'h bihan b., plac'h vihan b., krouadurez b. ; *die kleinen Mädchen*, ar merc'hedigoù ls.,

ar plac'hedigoù ls., ar maouezedigoù ls. ; *wie ein kleines Mädchen weinen*, gouelañ evel ur vadalen ; *ein achtjähriges Mädchen*, ur baotrezig eizh vloaz b. ; *ein elfjähriges Mädchen*, ur baotrezenn unnek vloaz b. ; *fünfjähriges Mädchen*, paotrezig pemp bloaz b. ; *ein recht hübsches Mädchen*, *ein göttlich schönes Mädchen*, un tamm brav a blac'h b., un tamm friant a blac'h b., ul labouzell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ur plac'h kenedus-espar b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur garvez b., ur fulenn b., un tamm friant g., ur farodez b., ul lipadenn b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un dekenn b., ur chevreñn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boket g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., ur babig koant g., ur plac'h diouzh ar moull b., ur frañjolenn a blac'h b., ur c'hwenenn b., ur geurenn b., ur gogez g. ; *ein gut gebautes Mädchen*, ur plac'h strujet brav b., ur plac'h brav he gobari b., ur plac'h rollet-divlam b. ; *windige Mädchen*, merc'hedoù skañvbenn ls., merc'hed avelek ls., merc'hed avelet o fennoù ls., merc'hed skañv o fennoù ls., brizhardenned ls., kañjolenned ls., strinkelled ls., lamperezed ls., pennoù skañv ls., driski ls., jingellach g., kuchurelled ls., speredoù balafenn a verc'hed ls. ; *ein leichtes Mädchen*, ur plac'h doñv b., ur plac'h lirzhin b., ur plac'h reizh b., ur plac'h skoemp-kaer b., ur strakell b., ur plac'h distrantell b., ur plac'h skañv b., ur c'hastig b., ur wintig b., un' lez-he-gwintañ b., un dommderen b., ur bizourc'h g., ur gañfantenn b., ur strakadenn b., un darlaskenn b., ur baotretaerez b., ur frizenn b., ur vrizhardenn b., ur gañjolenn b., ur strinkell b., ul lamperez b., ur guchurell b., ur ruiherez-he-c'horf b., ur ribod g., maouez an holl b., ul libourc'henn b., ur rudellerez b., ur vari faoutenn b., ur vari zoñv b., ur vari voundenn b., ul libouzell b., ul libouzen b., ul libouz g., ul landourc'henn b., un drutell b., ur glujar b., P. ur vilhez viñson b. ; *Ihre Tochter ist das hübscheste Mädchen, das ich je zu sehen bekommen habe*, n'em eus gwelet biskoazh kaeroc'h plac'h yaouank eget ho merc'h evit plijout da'm daoulagad ; *es reicht nicht, ein schöner Junge zu sein, um den Mädchen zu gefallen*, n'eo ket a-walc'h bezañ paotr koant a-benn plijout d'ar merc'hed ; *das hübscheste Mädchen der Stadt*, ar plac'hañ merc'h eus kêr b. ; *um die Hand eines Mädchens anhalten*, *um die Hand eines Mädchens bitten*, goulenn dom ur plac'h yaouank, goulenn ur plac'h yaouank da zimeziñ, ober ar goulennou, goulenn ur plac'h da bried digant he zud ; *bei den Mädchen hatte er keinen Erfolg*, ne blijte tamm d'ar merc'hed ; *bei den Mädchen hatte er Erfolg*, deuet mat e oa gant ar merc'hed ; *hinter den Mädchen her sein*, gastaouiñ, merc'heta, plac'heta, redek ar merc'hed, chaseal klujiri, redek ar glujar, kañjoliñ ar merc'hed, kunduiñ merc'hed, kañjoliñ, ober chou d'ar merc'hed, fringal, furikat, friantañ ; *ein Mädchen herumkriegen*, c'hoari kas ur plac'h d'ar gêr ; [goapaus, martoloded] *andere Städtchen, andere Mädchen*, kant kêr, kant plac'h ; *die Jungs gingen nach rechts, die Mädchen weiter geradeaus*, ar baotred a droas war an tu dehou, ar merc'hed (ar merc'hedoù) a gendalc'has eeun dirazo ; *mehr Mädchen als Jungen*, muioc'h a verc'hed eget a baotred, liesoc'h a verc'hed eget a baotred ; *es werden mehr Jungen als Mädchen geboren*, muioc'h a baotred a vez ganet eget a verc'hed ; *diese Art von Mädchen kann ich nicht leiden*, n'on ket evit aveliñ ar stumm merc'hed-se (an darn merc'hedoù-se, an orin merc'hedoù-se), an orin merc'hedoù-se a zo kasas-bras din, n'on ket evit ahelañ gant ar stumm merc'hed-se, n'on ket evit en em ahelañ gant an darn merc'hedoù-se, malis am bez ouzh ar stumm

merc'hed-se ; *die Mädchen befingern, die Mädchen befummeln, die Mädchen begrapschen, die Mädchen betatschen*, flac'hotañ ar merc'hed, farbotañ ar merc'hed, dornata ar merc'hed, tarasiñ ar merc'hed ; *ein Mädchen missbrauchen*, drougober gant ur plac'h ; [bugel] *böses Mädchen ! fallou bihan ! g.* ; [istor, relij.] *gefallenes Mädchen*, merc'h ar Vadalen b. ; *Heim für gefallene Mädchen*, ti merc'hed ar Vadalen g. ; 2. [dre astenn.] matezh b. [liester mitizhien], plac'h b. [liester plac'hezed], plac'h-ti b. ; *Mädchen für alles*, matezh gra-pep-tra b. ; 3. karedig b., kariadez b., karantez b., oriadez b., mestrez b., dous b., dousig b., amourouzez b., muiañ-karet g. ; P. *sein Mädchen*, e vignonez b., e garedig b., e zousig b., e vestrez b., e vuiañ-karet g., P. e dra g., e vilhez b., e filhenn b., e frav g., e chevreñn b.

Mädchenalter n. (-s) : oad krenn g., yaouankiz b., krennoad g.

Mädchenaugen ls. : [louza.] boket-an-Dreinded g., louzaouenn-an-Dreinded b. [Viola tricolor].

mädchenhaft ag. : 1. diouzh giz ur plac'h yaouank ; 2. [dre astenn.] didro, distag, didroell, eeun, eeunik.

Mädchenhandel g. (-s) : droukkenwerzh gant merc'hed g., houlierezh g.

Mädchenhändler g. (-s,-) : droukkenwerzhour merc'hed g., houlier g.

Mädchenheim n. (-s,-e) : bod evit ar merc'hed yaouank g., ti-repu evit ar merc'hed yaouank g.

Mädchenhirt g. (-en,-en) : [Bro-Suis] houlier g.

Mädchenname g. (-ns,-n) : 1. anv plac'h g. ; 2. anv plac'h yaouank g.

Mädchenpensionat n. (-s,-e) : bod-lojañ evit ar merc'hed yaouank g.

Mädchenraub g. (-s,-e) : skrapadenn verc'hed b., skraperezh merc'hed g., skrapadeg verc'hed b.

Mädchenschule b. (-,-n) : skol ar merc'hed b.

Mädchenstimme b. (-,-n) : mouezh plac'h b. ; *er spricht mit einer Mädchenstimme, er hat eine Mädchenstimme*, hennezh a gomz katik.

Made b. (-,-n) : 1. [loen.] kontron str., kontron-lostek str., kontronenn b., preñvenn b. [liester preñvenned], grec'h g. [liester grec'hent / grec'hed] ; *von Maden wimmelnd*, kontronek ; *der Kadaver wimmelt von Maden*, kontronek eo korf al loen marv ken na fiñv, korf al loen marv a verv ar c'hontron warnañ, kontroniñ a ra korf al loen marv, korf al loen marv a fiñv gant an astuz, neret a astuz eo korf al loen marv, bervet a astuz eo korf al loen marv, fourgasini (merat) a ra an astuz war korf al loen marv, korf al loen marv a zo o virviñ gant ar preñved (gant al lastez), lastez a zo leizh korf al loen marv ; 2. [tr-l] *wie die Made im Speck leben*, bezañ eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'h bleud), bezañ kontant evel ur roue war e dron, bezañ druz ar geustereñn gant an-unan, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ plouzet mat e votoù, bezañ aes e borpant, bezañ aes d'an-unan, kaout aez, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalc'h e galon, kaout arc'hant leizh e walc'h, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ barrek, bezañ gouest, kaout madoù, bezañ kreñv e gein, bezañ kreñv a gein, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ.

Madegasse g. (-n,-n) : Malgach g. [liester Malgached].

Madegassin b. (-,-nen) : Malgachez b.

madegassisch ag. : malgach, [yehz.] malgachek, malagasiek ; *madegassische Sprache*, malgacheg g., malagasieg g.

Madeira¹ n. / **Madera**¹ n. : Madeira b.

Madeira² g. (-s,-s) / **Madera**² g. (-s,-s) : gwin Madeira g.

Maderasauce b. (-) / **Maderasauce** b. (-) : [kegin.] hilienn vadeira b.

Madeirawein g. (-s,-e) / **Maderawein** g. (-s,-e) : gwin Madeira g.

madeirisieren V.k.e./V.gw. (hat madeirisiert) / **maderisieren** V.k.e./V.gw. (hat maderisiert) : [gwin] maderekaat.

Madeirisierung b. (-) / **Maderisierung** b. (-) : [gwin] maderekadur g., maderekaat g.

Mädel n. (-s,-/-s) / **Madel** n. (-s,-n) / **Mädelchen** n. (-s,-) : [*sellit ivez ouzh Mädchen*] paotrezenn b. [*liester* paotrezed], paotrez b, pebrenn b. ; *die Jungs gingen nach rechts, die Mädels weiter geradeaus*, ar baotred a droas war an tu dehou, ar merc'hed a gendalc'has eeun dirazo ; *die kleinen Mädchen*, ar merc'hedigoù ls., ar plac'hedigoù ls., ar maouezedigoù ls. ; P. *ein fesches Mädchen*, un tamm brav a blac'h b., ul labousell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ur plac'h kenedus-espar b., ur farodez b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur garvez b., ur fulenn b., un tamm friant g., ul lipadenn b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un dekenn b., ur cheverenn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boked g., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., ur babig koant g., ur plac'h diouzh ar moull b., ur frañjolenn a blac'h b., ur c'hwenenn b., ur geurenn b., ur gogez g.

Madeleine b. (-,-s) / n. (-s,-s) : [kegin.] madalen b. [*liester* madalenoù].

Madelonnenkloster zu Paris n. (-s) : kouent merc'hed ar Vadalen e Pariz b.

Madenwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] kest str., kestenn b.

Madenwurmbefall g. (-s) / **Madenwurminfektion** b. (-) : [mezeg.] oksiuroz g.

Mädesüß n. (-es,-e) : [louza.] rouanez-ar-pradoù b., rouanez-ar-pradeier b., rouanez-ar-foenneg b. ; *kleines Mädesüß, knolliges Mädesüß*, kehid b.

madig ag. : 1. kontronek, preñvedek, preñvedet, preñvouzek, toullet-didoulet gant ar preñved ; 2. [dre astenn.] *jemanden madig machen*, gwashaat u.b., ober divalav d'u.b., dismegañsiñ u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn u.b., mezhekaat u.b., flemmañ u.b., divrudañ u.b., dantañ u.b., flipata u.b., lakaat droukkeloù da redek diwar-benn u.b., lavaret droug diwar-benn u.b., kaketal u.b., glabousañ u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b. da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., droukkomz (gwallgomz) eus u.b., droukkomz (gwallgomz) diwar-benn u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, gwalc'hiñ gros saeoù, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., ober e votoù d'u.b., displuñvañ e benn d'u.b., duañ u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., stlabezañ enor u.b., labezañ u.b., drouklavaret war u.b., droukprezeg u.b., droukprezeg diouzh u.b., droukprezeg eus u.b., gwrac'hellat diwar-benn u.b., gwrac'hiñ diwar-benn u.b., brudellat u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., lañchennañ u.b., komz drouk diouzh u.b., fallgomz ag u.b., gwallgomz ag u.b., chupennañ war u.b., dispenn chupenn u.b., pikañ e chupenn d'u.b., glabousat u.b., astenn e deod diwar-benn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., plaenaat porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., dresañ porpant u.b., ober ur porpant nevez d'u.b., gwiskañ u.b., ober dilhad nevez d'u.b., ober e wele d'u.b., kempenn dilhad u.b.

Madjare g. (-n,-n) : 1. [istor] Magyar g. [*liester* Magyared] ; 2. [douaroniezh] Hungarad g. [*liester* Hungariz].

Madl n. (-s,-n) : *sellit ouzh Mädel*.

Madonna b. (-, Madonnen) : 1. [relij.] *die Madonna*, ar Werc'hez b., ar Werc'hez Vari b., an Itron Varia b. ; 2. [arz] gwerc'hez b. [*liester* gwerc'hizi / gwerc'hezoù], delwenn ar Werc'hez b., delwenn ar Werc'hez Vari b., delwenn an Itron Varia b. ; *eine Madonna schnitzen*, skultañ ar c'hoad da sevel un delwenn eus ar Werc'hez.

Madonnenbild n. (-s,-er) / **Madonnenbildnis** n. (-ses,-se) : [relij.] 1. skeudenn ar Werc'hez b., skeudenn ar Werc'hez Vari b., skeudenn an Itron Varia b. ; 2. gwerc'hez b. [*liester* gwerc'hizi / gwerc'hezoù], delwenn ar Werc'hez b., delwenn ar Werc'hez Vari b., delwenn an Itron Varia b.

Madonnengesicht n. (-s,-er) : *sie hat ein Madonnengesicht*, koant eo evel ar Werc'hez, dremm ur santez he deus.

Madras g. / **Madrasgewebe** n. (-s,-) : [gwiad.] lien Madras g.

Madrepore b. (-,-n) : [loen.] madrepore g. [*liester* madrepored].

Madreporenkalk g. (-s) : maen-raz madreporek g.

Madrid n. (-s) : Madrid b. ; *die Szene spielt sich 1936 in Madrid ab*, an traoù a c'hoarvez e 1936 e Madrid.

Madrigal n. (-s,-e) : [lenn., sonerezh] madrigal g.

Madrigalist g. (-en,-en) : [lenn., sonerezh] madrigaler g.

Maerl g. (-s) : merl g., skaotil g.

Maestro g. (-s,-s/Maestri) : 1. [sonerezh] maestro g. ; 2. [dre astenn.] mestr bras g., rener-meur g.

Mäeutik b. (-) : [preder.] maeutik g., gwiliouderezh-spered g.

Mafia b. (-) : mafia g., strailh g.

mafiaähnlich ag. : diouzh giz ar mafia, mafiaek.

mafios ag. / **mafios** ag. : diouzh giz ar mafia, mafiaek.

Mafiosa b. (-,-s) : mafiaourez b.

Mafioso g. (-/-s, Mafiosi) : mafiaour g.

Magazin n. (-s,-e) : 1. [kenw.] ti-dastum g., dastumlec'h g., mirlec'h g., sanailh b., skiber g., magazenn b., magazennad b., grignol b. ; 2. [dre heñvel.] stal-werzh b., stal b., stalial b., boutikl b./g. ; 3. [armoù-tan] pourvezer g. [*liester* pourvezerioù], karger g. [*liester* kargerioù], boest tennoù b. ; 4. [tekn., ardivinkoù] pourvezer g. [*liester* pourvezerioù], karger g. [*liester* kargerioù], boueter g. [*liester* boueterioù] ; 5. [dre astenn.] magazin g., kelaouenn b., mareadeg b., kelaouenn-gelc'h b., kelc'hgelaouenn b., rollenn b., dastumadenn b., kazetenn b. ; 6. abadenn geleier b.

Magazinarbeiter g. (-s,-) : [kenw.] sanailher g., magazenner g.

Magazinbeute b. (-,-n) : ruskenn herann b.

Magaziner g. (-s,-) [Bro-Suis] / **Magazineur** g. (-s,-e) [Bro-Aostria] : [kenw.] sanailher g., magazenner g.

Magazingewehr n. (-s,-e) : fuzuilh tennata g./b.

Magazinverwalter g. (-s,-) : [kenw.] sanailher g., magazenner g.

Magd b. (-, Mägde) : 1. matezh b. [*liester* mitzhien, matezhed], plac'h b. [*liester* plac'hed, plac'hez], plac'h-ti b. ; *junge Magd*, plac'h bihan b., plac'h vihan b. ; *die Jüngste der Mägde*, ar vatezh vihan b. ; *die Hauptmagd*, ar vatezh vras b., ar vestrez-plac'h b. [*liester* ar mestrezed-plac'h] ; *sich bei jemandem als Magd verdingen*, mont da vatez da di u.b., mont e plas da di u.b. ; *bei jemandem als Magd dienen*, bezañ matezh e ti u.b., bezañ matezh gant u.b., servijañ e ti u.b. evel matezh, bezañ plac'h dindan u.b., bezañ plac'h gant u.b. ; *sie hatte als Magd bei meinen Eltern gedient*, bez e oa bet plac'h gant va zud ; *ich bin Magd bei ihnen*, plac'h emañ ganto ; *sie gab ihre Stellung als Magd auf und wurde Näherin*, mont a reas er-maez a vatezh evit dont da wrierez ; *werden aus unserem Land nur Knechte und Mägde hervorgehen* ? ha graet eo hor bro da c'henel mitzhien ha mevelien nemetken ? ha graet eo

hor bro da c'henel mevelien ha plac'hezed nemetken ? ; 2. [barzh.] *die reine Magd (die Magd Gottes)*, ar Werc'hez dinamm b., ar Werc'hez-Mamm b., ltron (mestrez, rouanez) ar gwerc'hezed b., ar Werc'hez Vari b.

Magdalena b. / **Magdalene** b. : Madalen b.

Magdalenenhaus n. (-s,-häuser) / **Magdalenenheim** n. (-s,-e) / **Magdalenenkloster** n. (-s,-klöster) / **Magdalenenstift** n. (-s,-e) : [istor, relij.] ti merc'hed ar Vadalen g.

Magdalénien n. (-s) : magdalenian g. ; *Mensch aus dem Magdalénien*, Magdalenad g. [*liester* Magdaleniz] ; *das Magdalénien betreffend, ... aus dem Magdalénien, ... des Magdaléniens, ... magdalenat*.

Magdalenium n. (-s, Magdalenien) : [istor, relij.] ti merc'hed ar Vadalen g.

Mägdeblume b. (-,-n) : [louza.] 1. kramamailh g. [*Matricaria recutita*] ; 2. boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b. [*Convallaria majalis*] ; 3. melenig-traezh g. [*Helichrysum arenarium*] ; 4. louzaouenn-ar-gwilioud b. [*Trillium pendulum*]. **Magdeburg** n. : Magdebourg b. ; [istor, 1631] *Magdeburger Bluthochzeit*, dismantridigezh Kêr-Vagdebourg dre an tan e-kerzh ar brezel tregont vloaz b.

Mägdekraut n. (-s) : [louza.] 1. kramamailh g. [*Matricaria recutita*] ; 2. boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b. [*Convallaria majalis*] ; 3. melenig-traezh g. [*Helichrysum arenarium*] ; 4. louzaouenn-ar-gwilioud b. [*Trillium pendulum*].

Mägdlein n. (-s,-) : mitezhi g. [*liester* mitzhienigoù].

Magellangans b. (-,-gänse) : [loen.] skilwaz Magellan b. [*liester* skilwazi Magellan].

Magen g. (-s,-/Mägen) : 1. [korf.] stomog g., poull-kalon g., poull ar galon g., kalon b., sac'h g., sac'h-boued g., piron g., pironenn b., kreuz g., kof g., tor g., P. pondalez an ene g., plankenn ar stomog g., [dre fent] pistomeg g., estrouilhag g. ; *voller Magen*, kof leun g., krubuilhad b., kofad g. ; *leerer Magen*, kof goull (moan) g., kalon noazh b. ; *einen leeren Magen haben*, bezañ goull e gof, P. bezañ war e galon noazh, ober bouzellenn voan, ober bouzelloù moan, kaout granig, tortañ gant ar granig, chaokat goull, ober moan wadegenn, ober gwadegenn voan da goan, ober kof gioc'h, sachañ war an ibil berr, sachañ war an ibil berraat, bezañ moan e gof (e gorf), chom da sunañ e vizig, chom da vuzelliñ, chom hep tamm na takenn, bezañ laosk war e vegel, kaout naon da zebriñ bili, bezañ divouedet gant an naon, bezañ naon du krog en an-unan, santout e breñv, kaout diwalc'h, bezañ diwalc'het, kaout debron jave (debron en e fri), kaout ur vouzellenn laosk, kaout ur vouzellenn voan, ober kof moan, bezañ erru ruz e vouzelloù, bezañ erru moan e vouzelloù, kaout naon ruz, ruziañ gant an naon, klevet kleier an Naoned, bezañ broudet gant an naon, bezañ o vougañ gant an naon, kaout naon du, bezañ marnaon(i)ek, bezañ darev gant an naon, bezañ dare gant an naon, bezañ diviet gant an naon, bezañ marv gant an naon, kaout ur c'hofad naon, kaout un naon-ki, kaout naon rankles, kaout un naon bleiz, bezañ du e zent ; *mit leerem Magen ist nicht gut arbeiten*, ur sac'h goull ne chom ket en e sav - kofoù diroufenn, kofoù seder - an tamm hag al lomm a zalc'h an den en e blom ; *mit knurrendem (leerem) Magen zu Bett gehen*, mont da gousket diwar e yun (war e naon, war e galon noazh, gant ur c'hofad mat a naon, hep tamm) ; *mit nüchternem Magen*, war e galon noazh, war yun, hep tamm ; *ein Medikament auf nüchternen Magen einnehmen*, kemer e louzoù war e galon noazh, euvriñ e louzoù war e galon noazh ; *reinen Wein auf nüchternen Magen trinken*, evañ gwin noazh war e galon noazh ; P. *einen auf nüchternen Magen kippen*, lazhañ ar preñv ; *empfindlicher Magen*, stomog blin g. ; *sich (dat.) den Magen verderben*, ober re gofad, ober ur regorfad,

ober regofadoù ; *er hat sich (dat.) mit Schokolade den Magen verderben*, graet en deus ur regorfad chokolad ; *einen verderbenen Magen haben*, *einen verkorksten Magen haben*, bezañ barbouellet, bezañ distreset e gorf, bezañ distreset e stomog, bezañ divarc'het e stomog, bezañ e galon war-neuñv, kaout kalondev, bezañ savet ar boued war e galon, bezañ gant ar boan stomog, bezañ trevariet en e gof, bezañ tapet droug-kof, kaout poan e poull e galon, bezañ brevet poull e galon, bezañ deuet c'hoant dislonkañ d'an-unan, bezañ deuet c'hoant rechetiñ d'an-unan, bezañ tapet tenngof goude re gofad (gant ar re gofad), bezañ klañv diwar e voued ; *den Magen verderben*, divarchiñ ar galon, distresañ ar galon, ober poan gof ; *wenn ich nur Wasser trinke, werde ich mir den Magen verderben*, mar n'evan nemet dour ez an da zisgwalc'hiñ va c'halon ; *einen verkorksten Magen haben*, bezañ distreset e gorf, kaout kalondev, bezañ savet ar boued war e galon, bezañ e galon war-neuñv, bezañ tapet tenngof goude re gofad (gant ar re gofad), bezañ klañv diwar e voued ; *von diesem Arzneimittel bekomme ich Brennen im Magen*, poazhañ va c'halon din a ra al louzoù-se, devadur am bez gant al louzoù-se, me a zev va c'halon gant al louzoù-se, kalonlosk (kalondev) am bez gant al louzoù-se ; *ihm knurrt der Magen*, rec'hiñ a ra e vouzelloù, soroc'hal a ra e vouzelloù gant an naon, trouzmeskañ a ra e vouzelloù, krial a ra e vouzelloù, klevet e vez kleier an Naoned, broudet e vez gant an naon, emañ an naon o trantellañ e vouzelloù, P. emañ o tispenn kaoc'h d'ober foer ; *mir dreht sich der Magen um, der Magen drückt mich*, me a sav (deviñ a ra) va c'halon, heugdoñjer a sav ennon, heugñ a ra va c'halon, doñjeret eo va c'halon, me am eus poan e poull va c'halon, me am eus poan gof, kalondev am eus, gant ar boan stomog emañ, brevet (distreset) eo poull va c'halon, tenn a zo war va c'halon, emañ va c'halon war-neuñv, gwall garget eo poull va c'halon ; *mir krampft sich vor Angst der Magen zusammen*, santout a ran va c'halon o kargañ, bihanaat a ra va c'halon, dont a ra bihan va c'halon, sevel a ra enkreiz ennon, sevel a ra enkreiz ganin, enkreziñ a ra va c'halon, stardañ a ra va c'halon, ur pistig a stard va c'halon ; *ein mulmiges Gefühl im Magen haben*, bezañ beiet e stomog ; *den Magen ausspülen*, strinkellat ar stomog, reiñ ur c'hristal / strinkellat ar bouzelloù (Gregor) ; *den Magen auspumpen*, sunañ ar stomog, strinkellat ar stomog ; *das liegt mir wie Blei auf dem Magen*, sammus eo ar boued-se, pounner eo ar boued-se da'm c'halon, pounner eo din ar boued-se, sammel eo va stomog gant an dra-se, boued stambouc'hus da'm c'halon eo, stambouc'het on gant an dra-se, diaez on diwar ar boued-se, chom a ra ar boued-se war va c'halon, sammel on gant ar boued-se ; *übevoller Magen*, stomok sammel g. ; *mir liegt der Magen in den Kniekehlen*, diwalc'h am eus, diwalc'het on, divouedet on, krazañ a ran gant an naon, duañ a ran gant an naon, darev on gant an naon, dare on gant an naon, diviet on gant an naon, marv on gant an naon, ur c'hofad naon am eus, naon du am eus, naon rankles am eus, un naon-ki am eus, erru eo ruz va bouzelloù, erru eo moan va bouzelloù, moan eo va c'hof, du eo va dent, un ilboued bras am eus, dalc'het on gant an naon, santout a ran va freñv, emañ o vougañ gant an naon, marnaon(i)ek on, naon am eus da zebriñ bili, me a zo divouedet gant an naon, tortañ a ran gant ar granig, naon du a zo krog ennon, ur gounnar debrñ eus ar re zuañ a zo krog ennon, laosk on war va begel, du on gant an naon, glaouriñ du a ran gant an naon, glaouriñ a ran gant an naon du, disec'hañ a ran gant an naon, naon ruz am eus, un naon bleiz am eus, emañ o ruziañ gant an naon, ur vouzellenn laosk am eus, ur vouzellenn voan am eus, broudet e vezan gant an naon, klevet a ran kleier an Naoned ; *sich den Magen vollschlagen*, debrñ

betek stambouc'hañ, stankañ e greizenn, kregiñ a-vegad er boued, skloufata, kargañ e benton, kargañ e jargilh, drusaat e bironenn, kloukañ, bourouniñ, gousañ, debriñ a-leizh e zent, ober e borc'hell, ober ur foeltr-bouzelloù, choukañ traoù da foeltrañ e vouzelloù, ober ur rontad, kargañ kaer e vouzelloù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegal, mont traoù en e gorf, pilat boued, debriñ alfant, debriñ dislangour, kordañ boued, pegañ war ar boued a-leizh e zent, kofata, korfata, ober meurlarjez, pegañ war an traoù a-leizh e zent, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm, bezañ kreñv war ar chaokat, kaout ur malouer mat, kargañ kaer e gof / dantañ kaer / fripal / bifal / bourellañ ervat e borpant (Gregor), ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfil, pilat boued a-c'hoari-gaer, tennañ e gof er-maez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, ober (tapout) ur c'hofad, ober ur geustereennad, bountañ un torad en an-unan, kargañ e deurenn, ober ur pezh teurennad, kargañ e sac'h betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gantañ, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, bountañ boued en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, choukañ traoù, lakaat traoù e-barzh e fas, debriñ leizh e gof, debriñ a-leizh kof, gloutañ, gloutoniañ, en em dafañ, en em varrañ, ober kargoù bras ouzh taol ; *industrielle Verarbeitung von Därmen und Mägen*, bouzellerezh g. ; *Räume für die industrielle Verarbeitung von Mägen und Därmen*, bouzellerezh b. ; 2. [dre skeud.] P. *das dreht mir den Magen um*, sevel a ra va c'halon o welet kement-se ; *der liegt mir im (auf dem) Magen*, den habe ich im Magen, n'emaon ket evit e c'houzañv, n'emaon ket evit padout outañ, n'on ket evit aveliñ anezhañ, n'on ket evit ahelañ gantañ, n'on ket evit en em ahelañ gantañ, ur malis am eus outañ, hennezh a zo kasaubras din ; *mir liegt es immer noch im Magen*, ne'm eus ket lonket se c'hoazh ; *was liegt dir auf dem Magen ?* petra a laka du da benn ? petra a ra dit bezañ ken maleürus ? petra 'zo o virviñ da spered ? ; *das liegt mir schwer im Magen*, gwall sammet eo va c'halon gant an dra-se, an dra-se a sank don ennon, gwall skoet on gant an dra-se, kement-se a ra ur gwall from din, piket eo va c'halon gant an dra-se, treantet eo va c'halon gant kement-se ; *seine Augen sind größer als sein Magen*, brasoc'h eo e c'henoù eget e gof, brasoc'h eo e selloù eget e vouzelloù, o kemer dreist e grog eman ; 3. [kr-l] *einem hungrigen Magen ist nicht gut predigen*, ur sac'h goullou ne chom ket en e sav - kofoù diroufenn, kofoù seder - an tamm hag al lomm a zalc'h an den en e blom.

Magen- : ... stomogel, ... ar stomog, ... stomog, P. ... kof.

Magenbeschwerden ls. : [mezeg.] poan-gof b., poan stomog b., poanioù stomog ls., kalondev b., kalonlosk g., devadur g., dizizererezh g., droug-kof g. ; *er leidet an Magenbeschwerden*, gant ar boan stomog emañ, trevariet eo en e gof, poan en deus e poull e galon, kalondev en deus, brevet eo poull e galon, distreset eo, tapet en deus droug-kof, c'hoant dislonkañ a zo deuet dezhañ, c'hoant reketiñ a zo deuet dezhañ.

Magenbitter g. (-s) : [kegin.] likor c'hwerv esmoriñ g., likor c'hwerv koazhañ g.

Magenblutung b. (-,-en) : [mezeg.] flus-gwad er stomog g., gwadliñv er stomog g., koll-gwad er stomog g.

Magenbrennen n. (-s) : [mezeg.] kalondev b., kalonlosk g., kalonask b., devadur g.

Magen-Darm- : [mezeg.] ... kreuz-pervez.

Magen-Darm-Beschwerden ls. : [mezeg.] direizhamant ar stomog hag ar bouzelloù g., dizurzh er stomog hag er bouzelloù g., trubuilhoù ar stomog hag ar bouzelloù ls., trubuilhoù kreuz-pervez ls.

Magen-Darm-Entzündung b. (-,-en) / **Magen-Darm-Grippe** b. (-) / **Magen-Darm-Katarr** g. (-s,-e) / **Magen-Darm-Katarrh** g. (-s,-e) : [mezeg.] tanienn ar stomog hag ar bouzelloù b., kreuzpervez g.

Magen-Darm-Trakt g. (-es/-s,-e) : [korf.] kan ar stomog hag ar bouzelloù g., korzenn ar stomog hag ar bouzelloù b., forzhioù koazhañ ls., hentoù koazhañ ls., benvegad koazhañ g.

Magendücken n. (-s) : [mezeg.] kalondev b., kalonlosk g., kalonask b., devadur g., dizizererezh g. ; *ich habe Magendücken*, sammet eo va stomog.

Mageneingang g. (-s) : [korf.] kardia g., gwask krec'h ar stomog g.

Magenentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanienn stomog b., kreuzfo g.

Magenerweiterung b. (-,-en) : [mezeg.] distrizhadur ar stomog g., kreuzusvoll g.

Magengegend b. (-,-en) : [korf.] rannbarzh ar stomog b. ; *er hat ein flaves Gefühl in der Magenegend*, beiet eo e stomog.

Magengeschwür n. (-s,-e) : [mezeg.] angreizh ar stomog g., gouli-bev er stomog g., gouli-bev stomogel g. ; *er hat ein Magengeschwür*, tapet en deus ur gouli en e stomog ; *dieses Arzneimittel verursacht ein Magengeschwür*, gant al louzoù-se e savas ur gouli-bev en e stomog.

Magengrube b. (-,-en) : [korf.] kavenn-stomog b., poull-kalon g., poull ar galon g., argreuzenn b.

Magenkammer b. (-,-n) : [loen.] sac'h g. [*liester* sier, seier].

Magenknurren n. (-s) : garmoù-bouzelloù ls., rech'hiñ g., soroc'herezh g., bourbouilh g., bourbouilhadennou ls., trouzmesk g., P. kleier an Naoned ls.

Magenkrampf g. (-s,-krämpfe) : [mezeg.] glaz stomog b., kreuzost g.

magenkrank ag. : [mezeg.] klañv e stomog.

Magenkranke(r) [mezeg.] den klañv e stomog g.

Magenkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] kleñved stomog g.

Magenkrebs g. (-es) : [mezeg.] krankr ar stomog g., krign-bev ar stomog g., kañser ar stomog g.

Magenleiden n. (-s) : [mezeg.] poan-gof b., poan stomog b., poanioù stomog ls., droug-kof g.

magenleidend ag. : [mezeg.] klañv e stomog.

Magenpassage b. (-,-n) : [bevedoueriezh] *die Magenpassage*, an trehentadur koazhadel g.

Magenpflaster n. (-s,-) : 1. ladanom g. ; 2. [dre skeud.] *ein gutes Magenpflaster*, un torr-naon a-feson g.

Magensaft g. (-s,-säfte) : [korf.] sug-stomog g., sug esmoriñ g., sug koazhañ g., sug ar c'hreiz g.

Magensäure b. (-,-n) : [korf.] trenkenn ar sug-stomog b.

Magenschleim g. (-s) : [korf.] kraost g., flumm g.

Magenschleimhaut b. (-,-häute) : [korf.] glaourgenn ar stomog b.

Magenschleimhautentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] tanienn stomog b., kreuzfo g.

Magenschmerzen ls. : [mezeg.] poan-gof b., poan stomog b., poanioù stomog ls., droug-kof g.

Magenspiegelung b. (-,-en) : [mezeg.] imbourc'hiñ ar stomog g., gastroskopie g.

Magenschrumpfung b. (-,-en) : [mezeg.] strizhadur ar stomog g., kurzhadur ar stomog g., skoanadur ar stomog g.

Magenspülung b. (-,-en) : [mezeg.] gwalc'h stomog g., gwalc'herezh stomog g., strinkelladenn stomog b., kristal g. (Gregor).

Magenstein g. (-s,-e) : bezoar g. [*liester* bezoaroù].

Magentrakt g. (-s,-e) : [korf.] stomog g. ; *der Magentrakt bei Wiederkäuern besteht meist aus vier Abschnitten*, pevar sac'h a ya d'ober stomog al lodenn vrasañ eus an daskiried.

Magentropfen ls. : [mezeg.] eliksir evit ar stomog g., eliksir esmoriñ g., eliksir koazhañ g.

Magenverstimung b. (-, -en) : [mezeg.] poan-gof b., kalondev b., kalonask b., kalonlosk g., devadur g., dizizererezh g., droug-kof g., poan e poull ar galon b., stambouc'hadur g. ; *er hat eine Magenverstimung*, barbouellet eo, gant ar boan stomog emañ, trevariet eo en e gof, poan en deus e poull e galon, kalondev en deus, tapet en deus droug-kof, brevet eo poull e galon, divarc'het eo poull e galon, savet eo ar boued war e galon, distreset eo e gof, distreset eo e stomog, divarc'het eo e stomog, c'hoant dislonkañ a zo deuet dezhañ, c'hoant reketiñ a zo deuet dezhañ.

mager ag. : 1. treut, kastiz, divag, teusk, sinac'h, signac'h, skarn, askornek ; *ein bisschen mager*, *etwas mager*, treutik, skildreut ; *sehr mager*, treut-bras, treut-gagn, treut-ki, treut-eskern, treut-kign, digiget, diskarn, distronk, distruj, karzhet ; *der ist ja mager*, hennezh n'eo ket mab da Veurjarjez ; *die Dicken und die Mageren*, ar re dev hag ar re dreut ; *dick und mager*, *alle waren gekommen*, tev ha treut, holl e oant deuet ; 2. [dre skeud.] krin, kras, treut, krak ; *magerer Boden*, douar krin (kras, treut) g. ; 3. [dre skeud.] skars, skort, dister ; *ein magerer Lohn*, un tamm pae dister g., ur gopr divalav g., un tamm gopr disterik a-walc'h g., ur begad pae g., un disteraik a bae g., ur c'hozh tamm pae dister g., un tammig gounidegezh dister g. ; 4. [kegin.] treut, dister, divalav, blank, blin, difonn, tanav, berr, teusk, skort ; *magere Kost (Küche)*, tinell (kegin) dreut b., pred treut g., pred dister g., pred Koraiz g., pred divalav g., pred dilarjez g., boued vijil g. ; *mageres Schweinefleisch*, bevin moc'h g. ; *mageres Fleisch*, bevin g., kig-bevin g. ; *Füllung aus magerem Fleisch*, fars treut g. ; 4. [Bibl] *die sieben fetten und die sieben mageren Jahre*, ar seizh bloavezh a builhentez hag ar seizh bloavezh a zienezh, ar seizh bloavezh frouezh hag ar seizh bloavezh kernez.

Magerkäse g. (-s, -sorten) : [kegin.] keuz treut g.

Magerkeit b. (-) : treuted b., treuter g., treudoni b.

Magerkohle b. (-, -n) : glaou treut g. [*etre 10 ha 14 % gaz ennañ*].

Magermilch b. (-) : [kegin.] laezh kignet g., laezh diennet g., laezh digoaven g., laezh digoavenet g., laezh treut g., laezh n'eo ket druz g.

Magermilchkäse g. (-s, -sorten) : [kegin.] keuz treut g.

magern V.gw. (ist gemagert) : treutaat, treudiñ, kurzhañ, tristaat, moanaat, kastizañ, koll, digigañ, gwashaat, moanaat, diguilhañ, mont e dor en e gein, mont treut, gwerzhañ kig da gaout bara.

Magersucht b. (-) : [mezeg.] anoreksiezh vredel b., disnaon bredele g.

magersüchtig ag. : [mezeg.] disnaonek, anilbouedek.

Magersüchtige(r) ag.k. g./b. : [mezeg.] disnaoneg g. [*liester disnaoneien*], disnaonegez b., anilbouedeg g. [*liester anilbouedeien*], anilbouedegez b.

Magerweide b. (-, -n) : peuriñ togn g., peuriñ treut g. [*liester peuriñ treut*, *peuriñ togn*] ; *auf einer Magerweide grasen*, peuriñ ur peuriñ togn.

Magerwiesen-Margerite b. (-, -n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., boked Marc'harid g., bozenn gwenn str.

Maggikraut n. (-s, -kräuter) : [louza.] maseron g., livej g., livec'h g.

Maghreb g. (-pe -s) : *der Maghreb*, ar Magreb g.

Maghrebiner g. (-s, -) : Magrebad g. [*liester Magrebiz*].

maghrebinisch ag. : magrebat.

Magie b. (-) : hud g., hudouriezh b., hudoniezh b., huderezh g., achantouriezh b., breou g., strobinele b., strobinelezezh g.,

sorserezh g., boemerezh g., chalm g., P. fuzik g., fizik g. ; *weiße Magie*, hudouriezh wenn b. ; *schwarze Magie*, hudouriezh du b. ; *die Magie des Wortes*, boem gevruin ar c'homzoù b., chalm ar c'homzoù g., achantouriezh ar c'homzoù b., hud ar c'homzoù g.

Magier g. (-s, -) : 1. achantour g., chalmer g., strobinele g., bamer g., bamour g., boemer g., huder g., hudour g., sorser g., amboubal g. ; 2. majisian g., sigoter g. ; 3. [istor] maj g. [*liester majed*] ; 4. [relij.] roue g., maj g.

Magierin b. (-, -nen) : 1. achantourez b., strobinelezezh b., bamerez b., bamourez b., hudourez b., sorserez b., amboubalez b. ; 2. majisianezh b., sigoterez b.

Maginot-Linie b. (-) : [istor] linenn Maginot b.

magisch ag. : strobinele, burzhodus, ... hud, hudek, hudel, boemus, teogus, marzhus, burzhodus, moliac'hus, moliac'hel, drouizel ; *magische Kraft*, gouestl g., nerzh hud g.

Magister g. (-s, -) : 1. [skol-veur] mestroniezh b. ; 2. dalc'her ur vestroniezh g. ; 3. apotiker g.

Magisterarbeit b. (-, -en) : [skol-veur] kounskrid mestroniezh g.

magistral ag. : [Bro-Aostria, mezeg.] *magistrale Zubereitung*, *magistrale Rezeptur*, mestragevezh b. [*liester mestragevezhoù*].

Magistrale b. (-, -n) : [hent] tregerzhenn b.

Magistrat¹ g. (-s, -e) : ti-kêr g., kuzul-kêr g.

Magistrat² g. (-en, -en) : [Bro-Suis] penn-kêr g., mestr a gêr g., uhelgargiad g., magistrad g.

Magistratur b. (-, -n) : [istor] karg a ofiser a gêr b. / mestroniaj g. / mestroniezh b. (Gregor).

Magma n. (-s, Magmen) : magma g., maen-teuz g. ; *der Aufstieg von Magmen*, ar sav magma g.

Magmagestein n. (-s, -e) : [douarouriezh] karregad vagmaek b., dislonkadur volkanek g., roc'h-dislonk volkanek b., distaol volkanek g., distaoladennoù volkanek ls., dislonkadurioù volkanek ls., karregenn didarzhel b., karregad didarzhel b. ; *kristallines Magmaestein*, karregad strinkennaouek magmaek b.

Magmaherd g. (-s, -e) / **Magmakammer** b. (-, -n) : [douar.] kambr ar magma b., kambr vagmaek b., kambrad vagmaek b. **magmatisch** ag. : magmaek ; *magmatisches Gestein*, karregad vagmaek b., dislonkadur volkanek g., roc'h-dislonk volkanek b., distaol volkanek g., distaoladennoù volkanek ls., dislonkadurioù volkanek ls., karregenn didarzhel b., karregad didarzhel b.

magna cum laude Adv. : *mit „magna cum laude“*, gant gourc'hemennoù ar juri, gant gourc'hemennoù ar strollad-barn, gant ur meneg enorus.

Magnat g. (-en, -en) : 1. chevañsour g., galloudeg g., mestr-bras g., rener-meur g. ; 2. [istor] magnad g. [*liester magnaded*] ; 3. [dre skeud.] julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., richaod g. [*liester richaoded*], rup g. [*liester ruped*], moc'hailh g., bombañs g.

Magnesia b. (-) : [kimiezh] magnezia b.

Magnesit g. (-s, -e) : [maenoniezh] magnezit g.

Magnesium n. (-s) : [kimiezh] magnezium g.

Magnesiumblitzlicht n. (-s, -er) / **Magnesiumlicht** n. (-s, -er) : daret magnezium str., luc'hed magnezium str.

Magnet g. (-s/-en, -e) : 1. [fizik] gwarell b. ; *Permanentmagnet*, gwarell bad b. ; 2. tredanwarell b. ; 3. [dre skeud.] a) [tra] pol desach g., pol dedennañ g., dedenn g., blein dedennañ g., blein desach g. ; b) [den] dedenner g., desacher g.

Magnetanker g. (-s, -) : armadur gwarell g., dereed gwarellek g.

Magnetapparat g. (-s,-e) : diuzer gwarellek g., dispartier gwarellek g.

Magnetbahn b. (-,-en) : [treuzdougen] tren war zibrad warellel g., tren kemporz gwarellek g.

Magnetband n. (-s,-bänder) : [tekn.] lurell warellel b.

Magnetbandabwickler g. (-s,-) : [tekn.] dibuner lurelloù warellel g., diroller lurelloù warellel g.

Magnetbandprüfer g. (-s,-) : [stlenn.] testenier lurell warellel g. [*liester* testenieroù lurelloù gwarellek].

Magnetblasenspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor warellnez b.

Magnetdipol g. (-s,-e) : [fizik] daouvein gwarellel g.

Magneteisen n. (-s) / **Magneteisenstein** g. (-s,-e) : maen-touch g., maen-krog g., tennvaen g.

magnetelektrisch ag. : [fizik] gwarelldredan.

Magnetfeld n. (-s,-er) : [tekn.] gwarellvaez g., maez gwarellek g. ; *tragendes Magnetfeld*, pallenn gwarellek g., torchenn warellel b.

Magnetfeldsonde b. (-,-n) : kaptor gwarellvaez g., dinoer gwarellvaez g.

Magnetfutter n. (-s) : [tekn.] pladenn warellel b.

magnetisch ag. : magnetek, gwarellek, gwarellel, maentouchel, maentouchek ; *magnetisch machen*, gwarellañ, gwarellaat, magnetekaat, maentouchañ ; *magnetisch werden*, gwarellaat, magnetekaat ; *magnetisches Feld*, gwarellvaez g., maez gwarellek g. ; *magnetischer Fluss*, lanvder gwarellel g. ; *magnetischer Spiegel*, meleour gwarellek g. ; *magnetisches Moment*, *magnetisches Dipolmoment*, lankad ur warell g. ; *magnetische Störung*, direizhamant gwarellel g., daremoug gwarellel g., reustlad gwarellel g. ; *magnetischer Sturm*, stourm gwarellel g. ; [fizik] *magnetische Inklination*, stou gwarellel g. ; *magnetische Masse*, gwarellad b. ; *magnetischer Schirm*, skramm gwarellel g., *magnetischer Leitwert*, heuzded b. ; *magnetischer Monopol*, unvlein gwarellek g. ; *magnetische Resonanz*, dasson gwarellel g. ; *magnetische Spiralstruktur*, biñswarellegezh b., helimagnetegezh b. ; *magnetischer Zustand*, stad warellel b. ; *magnetischer Widerstand*, souzogi b. ; *spezifischer magnetischer Widerstand*, souzokted b. ; *magnetisch geordnete Zustände*, stadoù gwarellel urzhiet ls. ; *magnetische Flusssichte*, *magnetische Induktion*, dereadur gwarellel g. ; *magnetische Schicht*, gwiskad gwarellek g. ; *magnetische Dünnschicht*, koc'henn warellel b. ; *magnetischer Meridian*, hedredenn warellel b. ; *der magnetische Nordpol*, *der magnetische Norden*, an norzh gwarellel b. ; *magnetische Kraft*, *magnetische Menge*, gwarellad b. ; [geodeziezh] *magnetische Aufnahme*, *magnetische Vermessung*, savle gwwarellel g. ; [merdead.] *magnetische Peilung*, savle gwarellel g. ; [stlenn.] *magnetische Trommel*, taboulin vagnetek b., taboulin warellel b.

Magnetiseur g. (-s,-e) : [mezeg.] magnetekaer g.

magnetisierbar ag. : [fizik] gwarelladus.

magnetisieren V.k.e. (hat magnetisiert) : **1.** [fizik] gwarellañ, gwarellaat, magnetekaat, maentouchañ ; **2.** [mezeg.] magnetekaat.

magnetisierend ag. : [fizik] gwarelladus.

Magnetisierung b. (-,-en) : **1.** gwarelladur g., gwarellaat g. ; *Permanentmagnetisierung*, gwarelladur pad g. ; **2.** [mezeg.] magnetekaat g.

Magnetismus g. (-) : **1.** [doareenn] gwarellegezh b., magnetegezh b., maentoucherezh g. ; **2.** [mezeg.] magnetekaat g. ; *animalischer Magnetismus*, mesmeregezh b., magnetegezh b. ; **3.** [skiant] gwarellouriezh b.

Magnetit g. (-s,-e) : [maenoniezh] magnetit g., maen-touch g., maen-krog g., tennvaen g.

Magnetkarte b. (-,-n) : kartenn vagnetek b., kartenn warellel b.

Magnetkern g. (-s,-e) : **1.** [fizik] kraoñell dredanwarell g. ; **2.** [stlenn.] korenn warellel g.

Magnetkernspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor gorennoù gwarellek b.

Magnetkompass g. (-es,-e) : kompaz gwarellek g., kompaz magnetek g.

Magnetkompass-Peilung b. (-,-en) : [merdead.] savle gwarellel g.

Magnetmasse b. (-) : [fizik] gwarellad b.

Magnetnadel b. (-,-n) : biz gwarellek g., biz magnetek g., nadoz-vor b., nadoz warellel b., nadozenn warellel b. ; *die Magnetnadel des Kompasses zeigt nach Norden*, biz gwarellek an nadoz-vor a verk an norzh, nadoz warellel ar c'hompaz a verk an norzh, nadozenn warellel ar c'hompaz a verk an norzh.

Magnetodynamik b. (-) : gwarellnerzhoniezh b.

magnetodynamisch ag. : gwarellnerzhoniezh.

magnetoelektrisch ag. : ... gwarelldredan.

Magnetofon n. (-s,-e) / **Magnetophon** n. (-s,-e) : sonenroller g., magnetofon g.

Magnetometer g. (-s,-) : [fizik] magnetometr g., gwarellventer g.

Magnetometrie b. (-) : [fizik] magnetometriezh b., gwarellventerezh g.

Magneton n. (-s,-s) : [fizik] magneton g. [*liester* magnetonoù] ; *zwei Magneton*, daou vagneton.

Magnetopath g. (-en,-en) : [mezeg.] magnetekaer g.

Magnetophon n. (-s,-e) : *sellit ouzh Magnetofon*.

Magnetosphäre b. (-,-n) : [stered.] magnetosfer g.

magnetosphärisch ag. : [stered.] magnetosferek.

Magnetostatik b. (-) : [fizik] gwarellsavoniezh b.

magnetostatisch ag. : [fizik] gwarellsavoniezh.

Magnetostraktion b. (-,-en) : [fizik] gwarellstrizhañ g.

magnetostraktiv ag. : [fizik] gwarellstrizhat.

Magnetplatte b. (-,-n) : [stlenn.] kantenn warellel g., pladenn warellel b., kantenn galet b., pladenn galet b.

Magnetpol g. (-s) : blein gwarellel g. ; *Magnetpol der Erde*, blein gwarellel an Douar g.

Magnetresonanz b. (-) : dasson gwarellel g.

Magnetresonanztomographie b. (-) : [mezeg.] lunerezh dre zasson magnetek g., skeudennerezh dre zasson gwarellel g.

Magnetron n. (-s,-el-s) : [fizik] magnetron g.

Magnetschalter g. (-s,-) : **1.** trec'haoler gwarellek g., trec'haoler magnetek g. ; **2.** trec'haoler gwarellel g.

Magnetschwebebahn b. (-,-en) : [treuzdougen] tren war zibrad warellel g., tren kemporz gwarellel g.

Magnetspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor warellel b., memor vagnetek b.

Magnetspur b. (-,-en) : [stlenn.] loabr gwarellek g.

Magnetstein g. (-s,-e) : maen-touch g., maen-krog g., tennvaen g.

Magnetstreifen g. (-s,-) : **1.** roudenn warellel b., roudenn vagnetek b. ; **2.** lurell warellel b.

Magnettonaufzeichnung b. (-,-en) : enrolladenn warellel b. ; *eine Magnettonaufzeichnung löschen*, diverkañ un enrolladenn.

Magnettonband n. (-s,-bänder) : bandenn vagnetek b., lurell warellel b.

Magnettongerät n. (-s,-e) : sonenroller g., magnetofon g.

Magnettrommel b. (-,-n) : [stlenn.] taboulin vagnetek b., taboulin warellel b.

Magnetventil n. (-s,-e) : [tekn.] klaped tredanwarellel g.

Magnetzündler g. (-s,-) : [tekn.] 1. tarzher tredanwarellel g. ; 2. loc'her tredanwarellel g.

Magnetzündung b. (-,-en) : [tekn.] 1. emorserezh tredanwarellek g. ; 2. enaouadur tredanwarellek g., elumadur tredanwarellek g. **magnifik** ag. : kaer-distailh, kaer-kaer, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, brav-brav, kaer-mantrus, dreist da gaer, koant-ifam, koant-barbar, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, brav-abominabl, kenedus-espar, hoalus dreist, hollgaer.

Magnitude b. (-,-n) : 1. [krendouarouriezh] kreñvder g. ; *eine Magnitude von 6,7 auf der Richterskala*, kreñvder 6,7 war skeul Richter g. ; 2. [steredoniezh] meurez g., magnitud g.

Magnolie b. (-,-n) / **Magnolienbaum** g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-avank str., magnolia str.

Magot g. (-s,-s) : [loen.] marmouz golf g. [*liester* marmouzed golf], makak golf g. [*liester* makaked golf]

Magyar g. (-en,-en) : 1. [istor] Magyar g. [*liester* Magyared] ; 2. [douaroniezh] Hungarad g. [*liester* Hungariz].

Magyarisierung b. (-) : magyarekaat g.

mäh estl. : bee ! ; *mäh machen*, begeliat, bekal, begiat.

Mahagoni n. (-s) : 1. [louza.] gwez-akajou str. ; 2. [prenn] koad akajou g., akajou g.

Mahagonigewächs n. (-es,-e) : [louza.] melieg g. [*liester* melieged].

Mahagoniholz n. (-es) : koad akajou g., akajou g.

Mahayana n. (-) : [relij., boudaagezh] mahayana g., „karbed bras“ g.

Mähbinder g. (-s,-) : [mekanik] eosterez-liammerez b., mederez-liammerez b., boutellerez b., hordennerez b.

Mahd¹ n. (-es/-s, Mähder) : [Bro-Suis, Bro-Aostria] 1. falc'hadur g., falc'hadeg b., falc'herezh g., falc'hadenn b. ; 2. foennadeg b., foennerezh g., mediñ g., med g., mederezh g., medadenn b.

Mahd¹ b. (-,-en) : [rannyezh.] 1. andell b., steud str., geot falc'het str. ; *zweite Mahd*, gwim g., eil troc'h g., adtroc'h g., azfoenn g., regain g. ; 2. klaziad g.

Mähder g. (-s,-) : falc'her g., eoster g., meder g., medeler g., falzer g., gwilcher g.

Mähdrescher g. (-s,-) : [mekanik] mederez-dornerez b., eosterez b.

Mahdstreifen g. (-s,-) : [labour-douar] klaziad g. ; *einen Mahdstreifen um ein Feld bahnen*, digeriñ klaz.

Mahdzeit b. (-) : [labour-douar] mare an eost g., mare ar foenn g., mare ar falc'hat g., mare ar falc'herezh g., amzer ar mederezh g.

mähen¹ V.k.e. (hat gemäht) : 1. falc'hat, falc'hañ, troc'hañ, spazhañ, mediñ, eostiñ, gwilchat, gwilchañ, touzañ, diskar, lakaat ar falz dindan [udb], lakaat ar falc'h dindan [udb] ; *noch einmal mähen, erneut mähen, wieder mähen*, adtouzañ, adfalc'hat, adfalc'hañ ; *beim Mähen mit der Sense weit ausholen*, falc'hat a-dro-hir ; *Streu mähen*, gouzera, gouzeriañ, falc'hat gouzer, mediñ gouzer, troc'hañ gouzer ; *den Rasen mähen*, touzañ al leton ; *frisch gemähtes Heu*, foenn nevez-troc'het str. ; 2. [dre skeud.] *die Saat grün mähen*, debriñ e eost diwar e c'har, debriñ e ed en glas, debriñ e ed diwar o gar.

mähen² V.gw. (hat gemäht) : begeliat, bekal, begiat.

Mähen n. (-s) : 1. falc'hat g., falc'herezh g., falc'hadur g., falc'hadeg b., falc'hadenn b., eosterezh g., gwilchadur g., med g., mediñ, mederezh g., medadenn b., touz g., touzerezh g., touzadenn b. ; *beim Mähen mit der Sense weit ausholen*, falc'hat a-dro-hir ; *das Mähen hat noch nicht begonnen*, n'eo ket krog ar mediñ c'hoazh ; 2. [mouezh] daskren g., begeliadennoù ls., begeliadeg b., bekal g., begiadeg b., begiadenn b., begel g., begel g.

Mäher g. (-s,-) : 1. [den] falc'her g., eoster g., meder g., medeler g., falzer g., gwilcher g. ; 2. [mekanik] falc'herez b., troc'herez b., eosterez b., mederez b.

Mähgras g. (-es) : geot med g.

Mahl n. (-s,-e/Mähler) : pred g., pred boued g., boued g. ; *ein Mahl (zu)bereiten*, fardañ (aozañ) boued, aozañ pred, aveiñ pred, terkañ ur pred, pourchas ur pred ; *frugales Mahl*, pred dister g., pred treut g., pred dilarjez g., pred divalav g., pred koraiz g., pred truek g. ; *ein üppiges Mahl*, ur pred fonnus (fetis) g., ur pred bouedek g., ur banvez pompus g., ur friko g., ur pabor a bred g., ur pred boued eus ar gwellañ g., kouignaoua g., farz da lein g., larjez g. ; *ein königliches Mahl*, meuzioù beleien ls., ur pred lipous (eus ar gurunenn, eus ar vegenn) g., ur banvez eus ar c'haerañ g., un tarin a friko g., P. un talar gourt g. ; *das heilige Abendmahl*, diwezhañ koan Hor Salver gant e ebestel b. (Gregor), ar goan sakr b.

mahlen V.k.e. (mahlte / hat gemahlen) : 1. malañ, frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, bruzunañ, braeañ, breviñ, munudañ, flastrañ, pilat ; *Korn mahlen*, malañ ed, malañ gwinizh ; *erneut mahlen*, advalañ ; *grob mahlen*, malañ gros ; *fein mahlen*, malañ munut ; *Kaffee mahlen*, malañ kafe ; *mahl zwei Mal Kaffee*, mal daou leizh ar gern, gra div valadenn ; *gemahlener Kaffee*, kafe malet g. ; *frisch gemahlener Kaffee*, kafe nevez-valet g. ; 2. [tr-l] *die Mühlen der Justiz mahlen langsam*, ruihal a ra ar justis kempennik he boul, mont a ra ar justis en-dro war he goarig (war he fouezig, war he sklavig) ; 3. [kr-l] *wer zuerst kommt, mahlt zuerst*, ar c'hentañ a sav a ga'h el lec'h ma kar - an neb a erruo re ziwhezhat en devezo eskern da gnignat (e vo lakaet ar c'hazh dezhañ er pod) - ar re gentañ a lip o gweuz, ar re all a sell a-dreuz.

V.gw. (mahlte / hat gemahlen) : treiñ a-c'houllo ; *die Autoräder mahlen im Sand*, rodoù ar c'harr-tan a dro a-c'houllo en traezh.

Mahlen n. (-s) : malañ g., malerezh g., maladur g., mal g., maladeg b., munuderezh g., breverezh g., brevidigezh b., braeerezh g. ; *erneutes Mahlen*, advalañ g.

Mahlgang g. (-s,-gänge) : maladenn b., gwechiad malañ b. ; *Kleie aus dem zweiten Mahlgang*, brenn advalet str.

Mahlgebühr b. (-,-en) : maladeg b., arreal g.

Mahlgut n. (-s,-güter) : maladenn b., arreal g.

mählich Adv./ag. : [disprede] tamm-ha-tamm, a-sil, dre sil, a-silig, a-sil-kaer, a-sil-da-sil, a-ruz, a-van-da-van, nebeut-ha-nebeut, a-nebeudoù, a-dammoù, a-nebeudoùigoù, a-dost-da-dost, bep un tammig, bep a dammig, a raz e raz, pep a nebeut.

Mahlsand g. (-s) : [merdead.] bouktraezh str., lonktraezh str., traezh bouk str., traezh gwak str., traezh lonker str., traezh krenegellek str. ; *in Mahlsand einsinken*, lonktraezhiñ.

Mahlstatt b. (-,-stätten) : [istor] bodlec'h ar bobl g., bodadlec'h ar bobl g.

Mahlstein g. (-s,-e) : maen-milin g., maen-malañ g., maen-maler g., breo b., milin-vrec'h b.

Mahlstrom g. (-s,-ströme) : poull-tro g., troenn-vor b., troenn b., troidell b., maelström g., malstrom g., Moskentraum g.

Mahltrichter g. (-s,-) : [tekn.] kern b.

Mahltrommel b. (-,-n) : [tekn.] taboulin valañ b.

Mahlung b. (-,-en) : maladur g., mal g., munuderezh g., breverezh g., braeerezh g.

Mahlwerk n. (-s,-e) : malerez b., braeerez b., drailherez b.

Mahlzahn g. (-s,-zähne) : [korf.] dant-malañ g., kildant g., dant chagellek g.

Mahlzeit b. (-,-en) : 1. pred g., pred-boued g. [*liester* predoù-boued], predad g., P. talar g., gousenn b. ; *bei der Mahlzeit*, da vare ar pred, da goulz ar pred, pa vezer o tebrñ ; *Mahlzeit halten, eine Mahlzeit einnehmen*, predañ, bezañ gant e bred, debriñ e bred, P. talariañ ; *meine Mahlzeiten nahm ich bei ihm*

ein, gant va boued e vezen en e di ; *wenn er dabei war, eine Mahlzeit einzunehmen*, pa veze gant e bred ; *nachdem er seine Mahlzeit eingenommen hatte*, predet dezhañ ; *seine Mahlzeit zu Ende essen*, peurbredañ, peurzebrñ ; *seine Mahlzeiten in sehr großen Zeitabständen einnehmen*, ober hîrbredoù ; *eine gesegnete Mahlzeit wünschen*, hetiñ kalon vat ; *eine ausgiebige Mahlzeit, eine substantielle Mahlzeit*, ur pred fetis g., ur pred fonnus g., ur pabor a bred g., ur bañvez g., un daol druz b., ur friko c'hagn b., kouignaoua g., farz da lein g., larjez g., P. ur foeltr-bouzelloù g. ; *wenn Gäste kommen, dann bereite ich eine ausgiebigere Mahlzeit vor*, pa zeu tud du-mañ e vez reutoc'h va jeu, pa zeu tud du-mañ e vez muioc'h a larjez, pa zeu tud du-mañ e vez drusaet ar predoù, pa zeu tud du-mañ e vez farz da lein ; *hastig schlang er seine Mahlzeit herunter*, ne voe ket pell o flumañ e voued, ne voe ket pell o pakañ e voued ; *zwischen den Mahlzeiten*, e pleg ar predoù, e gwask ar predoù ; *eine Mahlzeit überspringen, eine Mahlzeit auslassen*, mont war var ur pred, sachañ war an ibil berr, sachañ war an ibil berraat, tremen hep ur pred, tremen dreist ur pred (Gregor) ; *leichte Mahlzeit*, tammig pred g. ; *sich (dat.) eine kleine bescheidene Mahlzeit zurecht machen, sich (dat.) eine kleine bescheidene Mahlzeit zubereiten*, fritañ e dammig pred ; *mit den Essensresten vom Vortag zubereitete Mahlzeit*, interamant ar relegoù g. ; **2. P. Mahlzeit** ! kalon vat deoc'h ! taol vat deoc'h ! demat ! ; **3. [goapaus]** P. *prost Mahlzeit* ! debret eo koan ! poazh eo ar soubenn ! echu an neizh kegin ! echu an abadenn ! bremañ emaomp kempenn ganti ! tapet brav omp bremañ ! riñset omp ! en ur soubenn vrav emaomp ! aze emañ ar boch ! bez' emaomp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! fresk emaomp bremañ ! setu ni paket propik ! sell aze ul luz dezhi ! brav emaomp ganti ! gounezet hon eus hon devezh !

Mahlzoll g. (-s,-zölle) : [istor] arreval g.

Mähmaschine b. (-,-n) : [mekanik] mederez b., eosterez b., falc'herez b., troc'herez b., mekanik falc'hat g.

mahnbar ag. : [gwir] lamadus.

Mahnbarkeit b. (-) : [gwir] lamaduster g.

Mahnbescheid g. (-s,-e) / **Mahnbrief** g. (-s,-e) : **1.** [kenw., dleoù] lizher koun g., lizher-gouzav g., lizher-gouzaviñ g., lizher-gourgalv. g., lizher azlañsañ g. ; **2.** [gwir] *Mahnbrief*, lizher gourgalv g.

Mähne b. (-,-n) : **1.** moue b./g. ; *Tier mit Mähne*, loen moueek g. ; *die Mähne eines Pferdes kämmen*, kribañ moue ur marc'h ; *die Mähne des Pferdes zerzausen*, luziañ moue ar marc'h ; **2.** [dre skeud.] blev foutouilhek (rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbuilhet) str., penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., pennad blev kreofiek g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreof g., kreofnad g., kreofennad b., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g., pan g.

mahnen V.k.e. (hat gemahnt) : **1.** gouzav, gouzaviñ, gourgervel, dec'hervel d'an urzh ; *einen Schuldner mahnen*, poursuiñ war un dleour da baeañ, ober ur wech div wech gant un dleour, goulenn digant un dleour paeañ, kemenn d'un dleour paeañ, gourgervel un dleour da seveniñ un taladur ; **2.** broudañ, brochañ, luskañ, atizañ, flemmañ, kentraouiñ, divorfilañ ; *jemanden zum Fleiß mahnen*, dougen (aliañ, brochañ, alej) u.b. da labourat gant aked, erbediñ u.b. da labourat aketus, broudañ u.b. da labourat mat, atizañ u.b. da strivañ, reiñ bod d'u.b. da strivañ, reiñ bodenn d'u.b. da strivañ, reiñ hol d'u.b. da strivañ, tuañ u.b. war ar strivoù ; **3. jemanden mahnen, dec'hervel u.b. d'an urzh, lakaat urzh war u.b., lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., c'hweshañ e fri d'u.b., kas u.b. d'e doull, kas u.b. d'e nask, diblas u.b.,**

diblasañ u.b., bontañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b., lakaat u.b. en e stern, diskenn e gribenn d'u.b., ober trouz d'u.b., langachiñ u.b., todioniñ war u.b., ober brud d'u.b., gourdrouz (krozal, skandalat) u.b., kroual d'u.b., ronkal ouzh u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., gourdrouz gant u.b., gourdrouz war-lerc'h u.b. ; **4.** pouezañ war ; *jemanden wegen etwas mahnen*, pouezañ war u.b. en abeg d'udb ; **5.** lakaat war ziwall ouzh un dañjer bennak, lakaat war evezh ouzh un dañjer bennak, kenteliañ war un dañjer bennak, sachañ an evezh war un dañjer bennak, kemenn un dañjer bennak d'u.b., berzañ, gervel d'an evezhiañs ; *er hatte mich gemahnt*, berzet mat en doa ac'hanon.

Mahnen g. (-s) : **1.** dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gourgervel g. ; **2.** galv d'an evezhiañs g., berz g., berzadur g., berzadenn b.

mahnend ag. : endalc'hus, groñs, gourdrouzus ; *seine Stimme mahnend erheben*, ober mouezh, sevel ar vouezh d'an-unan evit berzañ an dud (e vouezh dezhañ, he mouezh dezhi h.a.). **Mähnenrobbe** b. (-,-n) : [loen.] morleon g., otarienn voueek b. [*liester* otariet moueek].

Mahnmal n. (-s,-e) : savadur-eñvor g., savadur-koun g., kounlec'h g., bolz-koun b., monumant koun g., maen-eñvor g., maen-koun g.

Mahnruf g. (-s,-e) : **1.** dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gouzavadenn b. ; **2.** galv d'an evezhiañs g., berz g., berzadur g., berzadenn b.

Mahnschreiben n. (-s,-) : [kenw., dleoù] lizher koun g., lizher-gouzav g., lizher-gouzaviñ g., lizher-gourgalv. g., lizher azlañsañ g.

Mahnung b. (-,-en) : **1.** dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gouzavadenn b. ; [melestr.] *gütliche Mahnung*, gourgalv digoust g., gouzavadenn digoust b. ; [skol] gouzavadenn b. ; **2.** galv d'an evezhiañs g., berz g., berzadur g., berzadenn b. ; **3.** atizerezh g., atizadur g., atizañ g. ; **4.** [kenwerzh., dleoù] lizher koun g., lizher-gouzav g., lizher-gouzaviñ g., lizher-gourgalv. g., lizher azlañsañ g. ; **5. gerichtliche Mahnung**, gourgalv g.

Mahnverfahren n. (-s,-) : [gwir] argerzhadur gouzav g., argerzhadur gouzaviñ g., argerzhadur gourgalv barnerezhel g.

Mahnwache b. (-,-n) : manifestadeg sioul b.

Mahnwort n. (-s,-e) : **1.** dec'halv d'an urzh g., gouzav g., gouzavadenn b. ; **2.** galv d'an evezhiañs g., berz g., berzadur g., berzadenn b.

Mahnzettel g. (-s,-) : [kenw., dleoù] notenn goun g., notenn-c'houzav b., notenn-c'houzaviñ b., notenn-c'hourgalv b., notenn azlañsañ b.

Mahonie b. (-,-n) : [louza.] bod mahonia g. [*liester* bodoù mahonia].

Mahr g. (-s,-e) : mac'herig g., moustrerig-noz g., gwallhunvre g., hurlink g., moustre g.

Mähre b. (-,-n) : **1.** sprec'henn b., kozhvarc'h g., gagn b., tamm gagn marc'h g., marc'h ar babu g. ; **2.** [dre astenn.] bidochenn b., bided g. [*liester* bideded, bidedoù, bidij].

Mähren n. (-s) : Moravia b.

mährisch ag. : ... Moravia, ... eus Moravia, moraviat.

Mahrschuss g. (-es) : [mezeg., dispredet] forsadenn b., gweadenn er groazell b., remm-kein g., droug-kein g., poan-gein b., droug-dargreiz g., dargreizad g., keinad g. ; *einen Mahrschuss haben*, bezañ paket ur forsadenn, bezañ graet ur weadenn en e groazell, kaout ur weadenn en e groazell, kaout droug-kein, kaout poan-gein, kaout droug-dargreiz, kaout ur c'heinad.

Mähsichel b. (-,-n) : strop g., falz-eost b., falz-taol b., falz-ved b.

Mähzeit b. (-) : [labour-douar] mare an eost g., mare ar foenn g., mare ar falc'hat g., mare ar falc'herezh g., amzer ar mederezh g.

Mai g. (-s,-e) (barzh. : -en,-en) : 1. miz Mae g., Mae g. ; *an einem schönen Morgen im Mai*, ur mintin kaer a viz Mae ; *der erste Mai*, kala-Mae g., deiz kala-Mae g., kala miz Mae g., kala-hañv g., kelig-an-hañv g., ar c'hentañ a viz Mae g., an deiz kentañ a viz Mae g., an deiz kentañ a Vae g. ; *am ersten Mai jedes Jahres*, bep bloaz da gala-Mae (da zeiz kala-Mae, da gala miz Mae, da gala-hañv), bep bloaz gant kala-Mae (gant deiz kala-Mae, gant kala miz Mae, gant kala-hañv) ; *der 19. (der neunzehnte) Mai*, an naontek a viz Mae ; *um (gegen) Mitte Mai*, war-dro hanter viz Mae ; 2. [kr-] *Mai kühl und nass füllt dem Bauer Scheuer und Fass*, Mae kailharet, solier barrek - an Ened sec'h, pask kailharek a lak an arc'h da vezañ barrek ; 3. [dre skeud., barzh.] *des Lebens Mai*, an oad kaer g., an oad flamm g., an oad flour g., ar yaouankiz b., barr an oad g., brud an oad g./b., an oad gwellañ g., boked an oad g., bleuñv an oad str.

Maiandacht b. (-) : [relij.] ofis miz an Itron Varia g.

Maibaum g. (-s,-bäume) : [hengoun] gwez Mae str., maeenn b. [*liester* maeennoù].

Maiblume b. (-,-n) / **Maiblümchen** n. (-s,-) : [louza.] boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b.

Maibowle b. (-,-n) : gwin blazet gant menoued g.

Maid b. (-,-e) : [barzh.] krennardez b. ; *sellit ouzh Mädél ha Mädchen*.

Maidenschule b. (-,-n) : skol an arzoù tiegiñ b.

Maie b. (-,-n) / **Maien** g. (-s,-) : [dispredet] 1. [hengoun] gwez Mae str. ; 2. taol g., struj str., skourrig nevez g. ; 3. gouel an nevezamzer g.

Maieutik b. (-) : [preder.] maieutik g., gwiliouderezh-spered g.

Maifeier b. (-,-n) / **Maifeiertag** g. (-s,-e) : gouel al Labourerien g., gouel al Labour g., gouel ar c'hentañ a viz Mae g., gouel kala-Mae g.

Maifisch g. (-es,-e) : [loen.] aloz g. [*liester* alozed], alouzenn b. [*liester* alouzenned].

Maiglöckchen n. (-s,-) : [louza.] boked-Mae g., louzaouenn-an-hañv b.

Maikäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-derv g., c'hwil-tann g., c'hwil-Mae g., buoc'h-derv b. ; *Maikäfer können nur kurze Strecken fliegen*, berr eo bommoù-nij ar c'hwiled-derv, berr eo taolioù-nij ar c'hwiled-derv ; *Maikäfer fangen*, c'hwileta ; *die Maikäfer beseitigen*, dic'hwilañ ; *Beseitigung der Maikäfer*, dic'hwilañ g.

Maikätzchen n. (-s,-) : [louza.] bisig g., boul-voutig b., kazh-haleg g.

Maikönigin b. (-,-nen) : [hengoun] rouanez miz Mae b., rouanez Vae b.

Maikraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] menoued str. [*Galium odoratum*].

Maikundgebung b. (-,-en) : manifestadeg ar c'hentañ a viz Mae b.

Mail b. (-,-s) / n. (-s,-s) : [stlenn.] lizher elektronek g., postel g. ; *per Mail schicken*, kas dre bostel ; *eine Mail schicken*, *eine Mail senden*, posteliñ.

Mailand n. : Milano b.

Mailänder¹ g. (-s,-) : annezad Milano g., Milanad g. [*liester* Milaniz].

Mailänder² ag. digemm : ... Milano, eus Milano, milanat ; *der Mailänder Dom*, iliz-veur Milano b. ; [kegin.] *Mailänder Kotelett*, skalopenn giz Milano b., skolpenn giz Milano b. ; *Mailänder Timbale*, timbalad giz Milano g.

Mailänderin b. (-,-nen) : annezadez Milano b., Milanadez b.

mailändisch ag. : ... Milano, eus Milano, milanat.

Mailbox b. (-,-en) : [stlenn.] boest-post elektronek b.

mailen V.k.e. (hat gemailt) : kas dre bostel.

V.gw. (hat gemailt) : posteliñ.

Mailing g. (-s,-s) : [kenwerzh] bruderezh dre lizher g., trebosterezh g., trebostañ g. ; *per Mailing werben*, trebostañ.

Maille b. (-,-s) : [moneiz] mezell g.

Mailorder b. (-,-s) : gwerzh dre lizher b., pellwerzherezh g., pellwerzhañ g.

Mail-Passwort n. (-s,-wörter) : [stlenn.] ger-tremen postel g.

Mailprogramm n. (-s,-e) : [stlenn.] meziant post elektronek g.

Mailserver g. (-s,-) : [stlenn.] servijer postel g., dafariad post elektronek g.

Mailsystem n. (-s,-e) : [stlenn.] reizhiad postelerezh b.

Maimond g. (-s,-e) : [barzh.] miz Mae g.

Main g. : Main g. ; *Frankfurt am Main*, Frankfurt ar Main b.

Mainz n. : Mainz b.

Maipiere b. (-,-n) : [loen.] loch g. [*liester* loched], lochenn b. [*liester* loched] ; *Maipieren fangen*, locheta ; *Netz zum Fangen von Maipieren*, lochetour g. [*liester* lochetourioù].

Mais g. (-es) : [louza.] maiz str., ed-Turki str., ed-Indez str., gwinizh-Turki str.

Maisch g. (-es,-e) / **Maische** b. (-,-n) : fro g., glec'h g., moudenn b., torchenn b., gwaskadenn b. ; *gestampfte Maische*, jaodradur g. ; *die Maische auspressen*, gwaskañ ar voundenn, gwaskañ an dorchenn.

Maischebecken n. (-s,-) : jaodrezezh b.

Maischegärung b. (-,-en) : beoliañ g.

maischen V.k.e. (hat gemaischt) : glec'hiañ.

Maischwamm g. (-s,-schwämme) : [louza.] agarik g.

Maisflocken ls. : [kegin.] malzennoù maiz ls.

maisgelb ag. : melen evel greun maiz, melen-maiz.

Maiskolben g. (-s,-) : [louza.] penn maiz g.

Maiskolbenschälmaschine b. (-,-n) : diroñjerez vaiz b.

Maiskorn n. (-s,-körner) : [louza.] greun maiz str. ; *ein Maiskorn*, ur c'hreunenn vaiz b., ur vaizenn b.

Maisonette b. (-,-s) / **Maisonettenwohnung** b. (-,-en) /

Maisonettewohnung b. (-,-en) : ranndi daou live b., ranndi daou estaj b., ranndi a zaou estaj b.

Maispflanze b. (-,-n) : [louza.] maizenn b. [*liester* maizenned].

Maisstärkemehl n. (-s) : [kegin.] bleud maiz g., maizena® g.

Maistrauß g. (-es,-sträuße) : boked bleunioù a ginniger da zeiz kala-Mae g., ur c'hala-Mae g.

Maisverarbeitungsfabrik b. (-,-en) : maizerezh b.

Maitrank g. (-s) : gwin blazet gant menoued g.

Maitre d'hôtel g. (genitiv : des Maitre d'hôtel / liester : die Maitres d'hôtel) : [letij] mestr sal g., mestr ar servijerien g.

Maiwein g. (-s) : gwin blazet gant menoued g.

Maiwuchs g. (-es) : [louza.] taol g., struj str., skourrig nevez g.

Maizena® n. (-s) : [kegin.] maizena® g., bleud maiz g.

Maizweig g. (-s,-e) : bod-mae g., boked-mae g., mae g., maeenn b. ; *einen Maizweig anbringen*, maeiñ un ti.

Maja b. : [mojenn.] Maya b.

Majestät b. (-,-en) : meurdez b., meurdez b. ; *seine Majestät der König*, E Veurdez ar roue b. ; *ihre Majestät die Königin*, He Meurdez ar rouanez b. ; *Majestät ! Meurdez ! Aotrou Roue !*

Majestätsbeleidigung b. (-,-en) / **Majestätsverbrechen** n. (-s,-) : torfed enep e veurdez g., gaou ouzh ar roue g.

majestätisch ag. : meurdezus, meurdedus, real, olimpel.

Adv. : gant meurdez ; *majestätisch einherschreiten*, kerzhet gant meurdez.

Majo b. (-,-s) : [berradur evit **Mayonnaise**] maionez g., maionezenn b., [dre fent] Maivon gaezh b. ; *eine Majo*

emulgieren lassen, eine Majo anrühren, sevel ur maionez ; die Majo ist geronnen, distreset eo ar vaionezenn ; [P. dre skeud., rev.] die Pommes in die Majo tunken, soubañ e ibil.

Majolika b. (-, Majoliken) : feilhañs vaiolika b.

Majonäse b. (-, -n) : [vez **Mayonnaise**] maionez g., maionezenn b., [dre fent] Maivon gaezh b. ; *eine Majonäse emulgieren lassen, eine Majonäse anrühren, sevel ur maionez ; die Mayonnaise ist geronnen, distreset eo ar vaionezenn.*

Major¹ g. (-s, -e) : [lu] major g. [*liester majored*], komandant g., penn bataillon g., penn skouadron g.

Major² g. (-s) : [retorik] goubarr g. ; *der Major und der Minor, ar goubarr hag ar gouvarr.*

Majoran g. (-s, -e) : [louza.] marjol str., marjolenn b. ; *wilder Majoran, marjol-ki str., origanell b.*

Majorante b. (-, -n) : [mat.] muiant g.

Majorat n. (-s, -e) : **1.** [gwir] gwir an henaour g., henanded b., henavelezh b., henaouriezh b., droedoù a goshañ ls. ; **2.** [madoù] majorad g. [*liester majoradoù*].

Majoratsgut n. (-s, -güter) : majorad g. [*liester majoradoù*].

Majordomus g. (-, -) : **1.** [istor] maer ar palez g. ; **2.** [dre astenn.] mestr-a-di g., mevel-bras g., pennvevel g.

majorenn ag. : [gwir] deuet d'e oad-gour, en e dra, en oad-gour, deuet d'e oad, deuet a-zindan-oad, den-a-dra, oadour, major.

Majorennitât b. (-, -en) : [gwir] oad-gour g., oadgourelezh b., oadouriezh b., oadouriezh keodedel b., majoriezh b., oad a vajoriezh g.

Majorette b. (-, -n) : majorezig b. [*liester majoreziged*]

majorisieren V.k.e. (hat majorisiert) : **1.** *jemanden majorisieren*, bezañ trec'h war u.b. da-geñver ur vouezhiadeg ; **2.** [mat.] muiantañ.

Majorität b. (-, -en) : tu gounid g., tu kreñv g., tu kreñvañ g., muianiver g., niver-muiañ g., usniver g., brasniver g. ; *absolute Majorität*, muianiver klok g., an hanter brasañ g., muianiver dreistel g. ; *Autorität, nicht Majorität* [Stahl, 1850], kentoc'h aotrouniezh eget youl ar muianiver.

Majoritätswahl b. (-, -en) : votadeg muianiverel b.

Majorsrang g. (-s, -ränge) : majoriezh b.

Majorz g. (-es) : [Bro-Suis] voterezh diazezet war ar muianiver [*kenfeurel pe klok*] g.

Majuskel b. (-, -n) : pennlizherenn b.

makaber ag. : ... kañv, kañvaouus, kañvus, ... an Ankoù, ... a sell ouzh ar marv ; *eine makabre Entdeckung machen*, dizoleiñ ur c'horf marv.

Makabertanz g. (-es, -tänze) : dañs Bekabe g., koroll an Anaon g., dañs an Ankoù g., koroll an Ankoù g., makabeenn b., korolladeg an Ankoù b., korolladeg ar re varv b.

Makadam g./n. (-s, -e) : makadam g.

makadamisieren V.k.e. (hat makadamisiert) : makadamañ.

Makadamisieren n. (-s) : makadamañ g.

Makak g. (-s/-en, -en) : [loen.] makak g. [*liester makaked*].

Makarismus g. (-, Makarismen) : [relij.] gwenvidigezh b. ; *die acht Makarismen*, an eizh gwenvidigezh ls.

Makassar-Ebenholz n. (-es) : ebena makasar g.

Makassar-Ebenholzbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] gwez-ebena-makasar str., gwezenn-ebena-makasar b.

Makassar-Öl n. (-s) : eoul makasar g.

Makedonien n. : Makedonia b.

Makedonier g. (-s, -) : Makedoniat g. [*liester Makedoniz*].

Makedonierin b. (-, -nen) : Makedoniadez b.

makedonisch ag. : makedoniat, [yezh.] makedonek.

Makel g. (-s, -) : **1.** saotr g., tarch g., mank g., namm g., gwallnamm g., si g., gwallsi g., mastarenn b. ; *mit einem Makel*

*behaftet, nammet, siek, un namm (ur si) stag outañ, siet, ur mank dezhañ, [enor, brud] gant ur vastarenn war e anv, ... ur vastarenn war e anv ; Makel hervorrufend, sius ; die Makel an etwas (dat.) beseitigen, disiañ udb, difallañ udb ; [relij.] der Makel der Erbsünde, mastar ar pec'h kentañ g. ; **2.** tech fall g., pleg fall g., si fall g., perzh-fall g.*

Mäkelei b. (-, -en) : ingenn b., arvell g., nagenneriez g., arguzerezh g., pismigerezh g., abegerezh g., pigelloù ls., dispennadennoù ls., dispennadur g., chikanerezh g., chipoterezh g.

makelfrei ag. : **1.** dilastez, naet, naet-glan, didarch, disaotr, digatar, digailhar, dianaf, hep nep mastar ; **2.** disi, didech, dinamm, divank, peurvat, direbech, hep si, hep nep si, hep ket a si.

makelhaft ag. : tarchet, saotret, kousiet.

mäkelig ag. : pismigus, ingennus, goefivet, araous, grignous, droukklemmer, hek, hek e c'henoù, tagnous, ourz, blech, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, kivioul, hegaz, hegarat evel ur bod linad, hegarat evel bodoù linad, rust evel ur bod-spern, ur penn kegin anezhañ, ur razailher anezhañ, pikous, ranous.

makellos ag. : **1.** dilastez, naet, naet-glan, didarch, disaotr, dianaf, digailhar, digatar, hep nep mastar, peurc'hlan ; **2.** disi, didech, dinamm, divank, peurvat, direbech, hep si, hep nep si, hep ket a si, didamall a bep si fall, difall, difestur ; *makellose Arbeit*, labour difestur g.

Adv. : pase mat, fiskal, eus ar c'hentañ, diouzh ar c'hentañ, dreist, mat-dreist, mat-distailh, dispar, disi, divlam, kabidan, manifik, dilastez, diroufenn, hep si, hep nep si, hep ket a si, kompez, a-barfet, peurvat.

Makellosigkeit b. (-) : peurc'hlanded b., peurburentez b., peurvad g., parfeted b.

makeln V.gw. (hat gemakelt) : kouratañ.

mäkeln V.gw. (an dat.) (hat gemäkelt) : nagenniñ, arguziñ, ingenniñ, arvellat, chikanañ, chikanal, pismigañ, chipotal ; *an etwas (dat.) mäkeln*, nagenniñ udb, pismigañ udb, chaokat udb, kavout abeg en udb, kavout si en udb, kavout da abegiñ diwar-benn udb, kavout da lavaret diwar-benn udb, kavout da lavaret a-enep udb, kavout tro da abegiñ, kas brav war-lerc'h udb, klask abeg en udb, skeiñ bazhadoù a-zivout udb., stagañ drezenn ouzh udb, dispenn udb, divrudañ udb, diframmañ udb ; *an jemandem herummäkeln*, klask faot gant u.b.

Make-up n. (-s, -s) : [gwezelad] sol nead g., fard g., poultr g., liv g., livaj g., liv dremm g., dremmlivaj g., gwezeladur g., dremmlivadur g., [gwashaus] tromplerezh g. ; *Make-up auftragen, Make-up auflegen*, en em wezelañ ; *sein Make-up auffrischen*, P. en em bentañ ; *sie ist zugekleistert mit Make-up*, lakaet he deus livaj war he dremm a-gontelladoù, n'he deus ket damantet d'an dremmlivadur, graet he deus diskempenn war al livaj, lakaet he deus pentur frank war he dremm, P. priellet he deus he dremm gant livaj.

Make-up-Entferner g. (-s, -) : difarder g., diwezeler g.

Maki g. (-s, -s) : [loen.] **1.** [genad] maki g. [*liester makied*] ; **2.** [kerentiad, *Lemuridæ*] *die gewöhnlichen Makis*, al lemurideged ls. [*unander al lemurideg* g.].

Makimono n. (-/s, -s) : [arz japanat] makimono g. [*liester makimonoioù*].

Makkabäer g. (-s, -) : [istor] Makabead g. [*liester Makabeiz*].

makkabäisch ag. : makabeann.

Makkaroni ls. : [kegin.] makaroni str.

makkaronisch ag. : [lenn.] makaronek, e latin palefarzh g., e latin podoù g., en ul lastez latin g., e latin treuflez g., e latin togn ; *makkaronische Dichtung*, barzhoniezh vakaronek b. ; *makkaronisches Latein*, latin makaronek g.

Makler g. (-s,-) : kourater g. ; *als Makler tätig sein*, kouratañ.
Mäkler g. (-s,-) : ripompi tagnous g., nagenenn b. [*liester* nagenenn], nagenenn g., ingenour g., droukklemmer g., arveller g., chikaner g., noazour g., chipoter g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., flemmer g., beg m'en argarz g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., arguzer g., penn-treuz g., spered kamm g., spered rekin g., penn tortis g., diskol g., disuj g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousk g., chaoker e revr g., soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., grumuzer g., razailher g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., regain g., den ranous g. tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester* kagaleien], kaoc'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., torr-revr g., torr-penn ha torr-revr ouzhpenn g., amerdour g., brammsac'h g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor).
Maklerbüro n. (-s,-s) : kouraterezh b.
Maklerei b. (-,-en) : kouraterezh g., kouratañ g.
Maklergebühr b. (-,-en) : dellezad kouratañ g., arvuziad kouratañ g.
Maklergeschäft n. (-s,-e) : kouraterezh g.
Maklerlohn g. (-s,-löhne) : dellezad kouratañ g., arvuziad kouratañ g.
Maklerwesen n. (-s) : kouraterezh g.
mäklig ag. : *sellit ouzh mäkelig*.
Makramee n. (-s,-s) : makrame g., dantelez tev b.
Makrele b. (-,-n) : [loen.] brezhell g. [*liester* brizhilli] ; *junge Makrele*, brezhellig g. [*liester* brizhilligoù] ; *Makrelen fischen*, brizhillia ; *die Makrelen beißen nicht an*, marvoret eo ar brizhilli ; *Köderbrei ins Meer werfen, um die Makrelen anzulocken*, teurel stronk d'ar brizhilli, teurel strouilh d'ar brizhilli, stronkañ evit sevel ar brizhilli, ober strouilh evit sevel ar brizhilli ; *die Makrelen und Thunfische*, ar skombrideged ls.
Makrelenfang g. (-s) : ar vicher vrizhilli b., micher ar brizhilli b., pesketaerezh ar brizhilli g., brizhillia g. ; *vom Makrelenfang leben*, ober ar vicher vrizhilli, ober micher ar brizhilli ; *die günstigste Jahreszeit für den Makrelenfang*, koulz ar brizhilli g. ; *für den Makrelenfang geeignete Netze, zum Makrelenfang geeignete Netze*, rouedoù a-voull d'ar brizhilli ls.
Makrelenhecht g. (-s,-e) : [loen.] balaou g. [*liester* balaoued].
Makrellennetz n. (-es,-e) : roued vrezhell b., roued vrizhillia b., roued a-voull d'ar brizhilli b. ; *Maschengröße des Makrellennetzes*, moull ar roued vrezhell g.
Makro n. (-s,-s) : [stlenn.] makro g.
Makrobiotik b. (-) : makrobiotik g.
makrobiotisch ag. : makrobiotek.
Makrofotografie b. (-,-n) : meurluc'hskeudennerezh g.
Makrogeneration b. (-,-en) : [stlenn.] meurc'hanerezh g.
Makrogenerator g. (-s,-en) : [stlenn.] meurc'haner g.
Makrogliab b. (-) : [mezeg.] makrogliab g.
Makroklima n. (-s,-klimata) : meurhinad g.
makrokosmisch ag. : meurgantel.
Makrokosmos g. (-) / **Makrokosmos** g. (-) : meurgant g.
Makromolekül n. (-s,-e) : keurvolekul str., keurvolekulenn b.
makromolekular ag. : keurvolekulel.
Makrone b. (-,-n) : [kegin.] morlukenn b., makaroñs g.
Makroökonomie b. (-,-n) : makroekonomiezh b., meurarmmerz g., armerzh meurgantel g.
Makrophage g. (-n,-n) : [mezeg., bev.] makrofag str.
Makrophagen- : [mezeg., bev.] makrofagel, makrofagek.
makrophagenartig ag. : [mezeg., bev.] makrofagek.

Makrophotographie b. (-,-n) : *sellit ouzh Makrofotografie*.
Makrophysik b. (-) : meurfizik g.
Makropode g. (-n,-n) : [loen.] pesk-ar-baradoz g.
Makropodie b. (-) : [mezeg.] hirdoadegezh b.
makropodisch ag. : 1. [loen., louza.] makropodek ; 2. [mezeg.] hirdroadek.
makroskopisch ag. : meurgantel, meurselladel.
Makrosoziologe g. (-n,-n) : meurgevredadour g., makrosokiologour g.
Makrosoziologie b. (-) : kevredadouriezh veurgantel b., meurgevredadouriezh b., makrosoziologiezh b.
makrosoziologisch ag. : meurgevredadel, makrosoziologek.
Makrospore b. (-,-n) : [louza.] makrosporenn b., makrospor str.
Makrosporangium n. (-s) : [louza.] makrosporañ str., makrosporañjenn b.
Makrostruktur b. (-,-en) : [bev.] meurframm g., meurstruktur b.
makrozephal ag. : [mezeg.] keurbennek.
Makrozephalie b. (-) : [mezeg.] keurbennegezh b.
Makrozyklus g. (-,-zyklen) : keurgorvell g.
Makrozyt g. (-en,-en) : [mezeg.] makrokrit str.
makrozytär ag. : [mezeg.] makrokritel.
Makula b. (-, Makulä) : [korf.] brizhenn b. ; *Makula des Utriculus*, brizhenn ar grozhig b. ; *Makula des Sacculus*, brizhenn ar sac'hig b.
Makuladegeneration b. (-) : [mezeg.] dic'henezhañ ar vrizhenn g. ; *altersbedingte Makuladegeneration*, dic'henezhañ kozhiadel ar vrizhenn g.
Makulatur b. (-,-en) : 1. paper mastaret g. ; 2. [dre skeud.] *Makulatur reden*, lavaret traoù diskiant, lavaret diotajoù, lavaret dioterezh, lavaret drocherezh, diotal, batouilhath evel piged born, glabousañ a bep seurt diotajoù, glabousañ a bep seurt kaotigelloù, kontañ kantikoù, lavaret n'eus forzh petra, lavaret forzh petra, jaodreañ, kontañ flugez, kontañ flugezennoù, kontañ bidennnoù, kontañ pifoù, kontañ lerbaj, kontañ kantikoù, pentañ lern, tennañ siklezonoù eus e gelorn, tennañ koñchoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù born eus e gelorn, tennañ koñchennoù pikous eus e gelorn, dornañ kaozioù, dibunañ kaozioù, bezañ kaozioù treuflez gant an-unan, bezañ ur chaoker-e-c'henoù (ur chaoker-e-spered) eus an-unan, bezañ ur chaoker kaozioù, kontañ sorc'hennnoù lu, kontañ kaozioù, dibunañ aridennadoù komzoù flav, dibunañ aridennadoù komzoù besk, kontañ konirioù, dinotenniñ, gallegañ.
makulieren V.k.e. (hat makuliert) : teurel d'ar blotoù, skeiñ er blotoù, teurel d'ar bern, kas d'ar pilouer.
Mal¹ n. (-es/-s,-e) : 1. arouez b., ardamez g., merk g., merkad g., plustrenn b. ; 2. *ein Mal am Oberarm*, ur merk ouzh e vrec'h g., un arouez b. ouzh e vrec'h b., un ardamez ouzh ar vrec'h g. ; 3. *Brandmal*, a) kleizhenn da-heul ur skaot (da-heul un dev) b., merk diwar un devadenn g., kleizhenn diwar un devadenn b., kleizhenn graet gant un tamm houarn ruz b., merk graet gant un tamm houarn ruz g. ; b) [dre skeud.] dismegañs b., mezhadenn b., kousiadur g. ; c) [kegin.] taol-rost g. ; d. *Muttermal*, plustrenn b., kousi g., arouez b., c'hoantaenn b., c'hoantadenn b., brenn Yuzhas g. / brizhenn b. / didremenadurezh b. / merk a zeu gant un den er bed g. (Gregor), brizhell b. ; 2. [mezeg.] *blaues Mal*, bloñsador g., bloñsaden b., brondou g., bronduen b., bronduadur g., bronduaden b. ; 3. [c'hoari toull-kuzh] pal g. ; 4. *sich beim Versteckspiel mit geschlossenen Augen gegen das Mal lehnen und dabei zählen*, mont er yod, mont da bouk, mont er pod, bezañ dindan.
Mal² n. (-s,Mäler) : bolz b., monumant g.

Mal³ n. (-es/-s,-e) : 1. gwech b., gwezh b., gwechiad b., gwechenn b., gwezzienn b., taol g., taolad g., tro b., troad b., troiad b., troienn b., trovezh b., tenn g., gwechig b. [*liester gwechoùigou*], [rannyezh. bzh] beaj b. ; . *ein einziges Mal*, ur wech hepken b., ur wech hepuiken b., ur wech nemetken (hepuiket, hepui) b., ur wech hep ken all b. ; . *ein anderes Mal*, ur wech all b. ; . *ein weiteres Mal*, ur wech ouzhpenn, ur wech hiroc'h, c'hoazh ur wech ; . *das erste Mal*, ar wech kentañ b., ar c'hentañ gwech b., an taol kentañ g., an dro gentañ b., kentañ gwech b., kentañ tro b. ; . *das allererste Mal*, kentañ biskoazh ; . *es wäre nicht das erste Mal gewesen*, ne vije ket bet an dro gentañ ; . *das macht er nicht das erste Mal*, *das macht er nicht zum ersten Mal*, n'emañ ket war e dro gentañ, n'emañ ket war e daol kentañ ; . *beim ersten Mal*, *beim erstenmal*, d'ar c'hentañ tro, ar wech kentañ, en taol kentañ, en dro gentañ, ar c'hentañ tenn ; . *zum ersten Mal*, *zum erstenmal*, evit ar wech kentañ, kentañ tro / kentañ gwech eo d'u.b. ober udb, homañ eo ar c'hentañ tro (an dro gentañ) d'u.b. d'ober udb ; . *Sie besuchen uns zum ersten Mal*, an dro gentañ eo d'ho gwelet en ti ; . *das höre ich zum ersten Mal*, ar c'hentañ klevet eo din, kentañ klevet ; . *das höre ich nicht zum ersten Mal*, klevet em eus an dra-se c'hoazh a-raok hiziv ; . *er war nicht zum ersten Mal in Paris*, n'edo ket war e dro gentañ e Pariz, n'edo ket war e gentañ tro e Pariz ; . *der Baum trägt dieses Jahr zum ersten Mal Früchte*, ar bloavezh kentañ eo d'ar wezenn-se da frouezhiñ ; . *als ich zum ersten Mal dort war*, *war der Krieg noch nicht ausgebrochen*, kentañ gwech e oan eno (kentañ tro e oan eno) ne oa ket tarzhet ar brezel c'hoazh ; . *das zweite Mal*, *zum zweiten Mal*, a-nevez ; . *er verließ zum zweiten Mal das Land*, kuitaat a reas ar vro a-adwezh ; . *ich habe ihn zum zweiten Mal gesehen*, e welet em eus evit an eil gwech, e welet em eus evit an eil tro ; . *ich sehe es zum zweiten Mal*, an eil gwech eo din gwelet an dra-se ; . *ich komme kein zweites Mal zurück*, ne zeuin ket a-benn div wech ; . *beim dritten Mal wird der Bann gebrochen*, *ab dem dritten Mal ist der Bann gebrochen*, diwar deir gwech e vez torret ar blanedenn ; *zum dritten Mal*, evit an trede gwech, evit an teirvet gwech ; *das vierte Mal*, ar pedervet gwech b., ar pedervet tro b. ; . *zum wievielten Mal ?* evit ar petvet gwech ? ; . *ich habe drei Mal versucht, ihn telefonisch zu erreichen*, dre deir gwech em eus klasket pellgomz dezhañ, etre teir gwech em eus klasket pellgomz dezhañ, a-benn teir gwech em eus klasket pellgomz dezhañ ; . *vier Mal pro Tag*, *vier Mal am Tag*, peder gwech bezdez ; . *er musste zwei Mal hingehen*, etre div wech en doa ranket mont di ; . *schon beim ersten Mal*, diwar an taol kentañ, war an taol, en taol kentañ ; . *das nächste Mal*, ar wech a zeu, er wech a zeu, a-benn ar wech all, kentañ tro a vo, ar c'hentañ tro a vo, kentañ gwech a vo, an dro gentañ, en dro gentañ ; . *nächstes Mal gehen wir ins Kino*, *das nächste Mal gehen wir ins Kino*, *beim nächsten Mal gehen wir ins Kino*, ar wech a zeu ez aimp d'ar sine, a-benn ar wech all ez aimp d'ar sine, kentañ gwech a vo ez aimp d'ar sine, kentañ tro a vo ez aimp d'ar sine, ar c'hentañ tro a vo ez aimp d'ar sine, a-benn ar wech kentañ ez aimp d'ar sine, an dro gentañ ez aimp d'ar sine, en dro gentañ ez aimp d'ar sine ; . *mit einem Male*, *mit einem Mal*, en un taol, a-daol-trumm, a-daol-herr, a-daol-krenn, a-daol-darzh, a-daol-dak, a-drak, dipadapa, en ur flipad, a-benn-krak, en un netra, ken prim ha tra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en ur ober un netra, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, en un taol lagad, a-greiz-holl, a-greiz-tout, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, a-stroñs, ken buan ha lavaret "chou" d'ar yar, en ur red, ken aes ha tra, ken aes all, aes-kenañ, aezet-kaer, hep reiñ bec'h, evel un dudi, a-aes-

vat, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, brav-bras, propik, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaen ha brav, war blaen, ribus, en un taol dorn, en un taol krenn, amzer sutañ, a-raok kaout amzer da lavaret ba, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, en un taol-kont / en un dro-zorn / en un hanter dro / prim / trumm / e spas ur serr-lagad / en ur serr-lagad (Gregor), krak, krenn, brusk, pik, [dispredet] en ur gaouad ; . *zum letzten Mal*, evit ar (d'ar) wech ziwezhañ, ar wech ziwezhañ eo d'u.b. ober udb, homañ eo ar wech ziwezhañ d'u.b. d'ober udb, ar wech (an dro) ziwezhañ, diwezhañ ; . *als ich ihn zum letzten Mal sah*, *war er gesund*, diwezhañ m'er gwelis e oa yac'h, diwezhañ ma 'm boa eñ gwelet e oa yac'h, yac'h e oa an diwezhañ gwech m'en gwelis, diwezhañ tro m'em boa e welet e oa yac'h ; . *er nahm zum letzten Mal das Abendbrot mit seinen Freunden ein*, koaniañ a reas diwezhañ (evit ar wech diwezhañ) gant e vignoned ; . *ein letztes Mal*, a-ziwezhañ ; . *nachdem er ein letztes Mal gefoltert wurde*, goude bezañ bet boureviet a-ziwezhañ ; . *das letzte Mal sind wir nach Quimper gefahren*, an taol all e oamp bet e Kemper ; . *bis zum nächsten Mal !* ken ur wech all ! ken ar wech all ! kenavo forzh peur ! kenavo ar c'hentañ ! ken a vi gwelet ! kenavo ar c'hentañ gwelet ! ken ar c'hentañ gwelet ! kenavo ar c'hentañ tro ! kenavo kentañ tro ! kenavo ar wech all ! kenavo an distro ! ; . *ein für alle Male*, ur wech da vat, ur wech evit mat ; . *beide Mal*, *beide Male*, an div wech ; . *beim zweiten Mal schon*, kerkent (kenkent) hag an eil gwech, a-benn an eil gwech ; . *dieses Mal*, ar wech-mañ, er wech-mañ, ar wech-se, er wech-se, en dro-mañ, en dro-se, en taol-mañ, an taol-mañ, en taol-se ; . *und dieses Mal war er doch nüchtern*, hag evit ur wech ne oa ket mezv, en taol-se ne oa ket mezv ; . *dieses eine Mal*, evit ur wech ; . *das vorige Mal*, ar wech tremenet b., ar wech ziwezhañ b., an dro ziwezhañ b. ; . *ein anderes Mal*, ur peur bennak g., mare pe vare, ur mare pe vare, ur wech all b., ur wezh arall, ur wechig bennak b., ur wech pe wech, gwech pe wech, gwech pe amzer, ur dro all ; . *mehrere Male*, meur a wech, lies gwech, lies a wech, alies a wech ; . *jedes Mal*, bewech, bep gwech, bep taol, seul daol, bep tro, seul dro, seul wech, atav, ordinal, sav-taol, ingal, bepred ; . *alle Male*, *wenn ..., jedes Mal*, *wenn ...*, seul dro ma, bewech ma, bep gwech ma, ken lies ha ma, ken lies ma, bep tro ma, seul wech ma, bep taol (seul wezhiad, seul wechad) ma, kel lies gwech ma, kel lies gwech ha ma, ken lies gwech ma, ken lies gwech ha ma, ken alies gwech ma, ken alies gwech ha ma, ken alies tro ma, ken alies a dro ma, ken lies taol ma, ken lies taol ha ma, ken lies a daolioù ha ma, kement gwech ma ; . *jedes Mal*, *wenn er kam*, *erhielt er Prügel*, kel lies gwech e teue, kel lies a daolioù a dape - kel lies tro ma teue e tape taolioù ; . *einmal*, ur wech (un deiz, ur peur) bennak, ur wech ; . *einmal, ein bestimmtes Mal*, ur wezhvezh b., un drovezh b., un taolvezh g., ur wechad b., un droiad b. ; *wieder mal*, ur wech ouzhpenn, ur wech hiroc'h ; . *manchmal*, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, pred-ha-pred, amzer-hag-amzer, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, gwech-hag-amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep en amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, amzer hag amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, a wech da wech, gwech a vez, gwech ha gwech all, gwech dre wech, gwezhave, gwezhavez, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhiadoù, a-wezhioù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-vomadoù, a-dachadoù, a-goulzoù, a-goulzadoù,

koulz-ha-koulz, bep eil mare, dre bep div wech, mareoù a vez, troiennoù 'zo ; . *dreimal so klein*, tri c'hement bihanoc'h, teir gwech bihanoc'h ; . *dreimal so groß*, tri c'hement brasoc'h, kement ha tri, teir gwech brasoc'h ; . *fünfmal so viel*, pemp kement ; . *auf ein Mal*, a) en un taol, en un taol trumm, en un taol kont, dre un taol trumm, gant un taol trumm, en un taol krenn, en un taol krak, en un taol buan, a-daol-trumm, a-daol-herr, a-daol-krenn, a-daol-tarzh, en un taol berr, dipadapa, en ur flipad, a-benn-krak, a-greiz-holl, a-greiz-tout, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, souden, a-daol-dak, a-drak, a-sav-daol, prim, brusk, krak, krenn, pik, a-stroñs ; **b)** en ul lamm, hep diskrog, hep paouez tamm, hep ehan, hep ehanañ, dibaouez, diehan, diastal, dispan, hep spanaenn, hep distenn, hep disterniañ, hep ec'hoaz, en un tenn, en un tennad, hep didorr, hep distag ebet, hep astal ebet, hep arsav, diouzh ur sach, hep remzi, hep digeinañ ; . *ein paar mal*, meurik a wech, aliesik a-walc'h, liesik gwech, liesik a wech ; . *zu wiederholten Malen*, meur ha meur a wech, lies gwech, lies a wech, dre veur a wech, e meur a dro, gwall alies, alies a-walc'h, aliezik, meur a wech, alies a wech, bep en amzer, bep an amzer ; . *diesmal*, ar wech-mañ, er wech-mañ, ar wech-se, er wech-se, en dro-mañ, en dro-se, en taol-mañ, an taol-mañ, en taol-se ; . *zum x-ten Mal*, pet ha pet gwech all, na pet gwech, nag a wech, nag a bet gwech hag a bet gwech, pet gwech warn-ugent, pet kant warn-ugent, pet mil warn-ugent, tremen kant gwech, kant gwech ha kant all, kant ha kant gwech, nouspet gwech ; . *beim x-ten Mal gelang es ihm*, deuet eo a-benn goude nouspet taol, deuet eo a-benn d'an nouspetvet taol ; . *ich höre es schon zum x-ten Mal*, *ich habe es schon zig Mal gehört*, klevet em eus kement-se nouspet gwezh c'hoazh, klevet em eus se tremen kant gwech, klevet em eus se kant ha kant gwech, klevet em eus se kant gwech ha kant all, klevet a ran an dra-se ugent-kant gwech an deiz ; . *obwohl ich schon so lange sein Nachbar bin, habe ich ihn kein einziges Mal gesehen*, keit all 'zo emañ o chom e-kichen e di, n'em eus ket e welet c'hoazh ; . *das einzige Mal, dass ..., das einzige Mal, wo ..., ar wech nemeti ma ... ; . [kr-l] einmal ist keinmal*, ur wech n'eo ket atav (dac'hmat, giz, pec'hed, kustum), n'eo ket an devezh tomm a ra an hañv ; **2.** [mat.] . *zwei mal zwei ist vier*, div wech daou a zo pevar, div wech daou a ra pevar, daou lies daou a zo par da bevar.

-mal Adv. / [mat.] **mal** : ... gwech ; . *zwei mal zwei ist vier*, div wech daou a zo pevar, div wech daou a ra pevar, daou lies daou a zo par da bevar ; . *man hat die Schüler gefragt, wie viel sieben mal neun ist*, goulennet ez eus bet gant ar skolidi pet a rae seizh gwech nav ; . *fünfmal so viel*, pemp kement.

mal Adv. : **1.** ur wech, amzer 'zo bet, un amzer 'zo bet, a-gent, diagent, a-ziagent, tro-all, tro-arall, gwerso, gwezharall, a-ziaraok, kent ; . *es war mal eine Fee*, ur wech e oa ur voutig, ur wech e oa ur gorriganéz ; . *Herr Hansen, der mal Professor an der Universität war*, Ao. Hansen, bet kelenner er skol-veur ; **2.** *erst mal, zunächst mal*, betek-gouzout, evit c'hoazh, da c'horthoz, da c'hedal, da c'horthoz gouzout hiroc'h, o c'horthoz gouzout hiroc'h, evit ar mare, evit ar c'houlz, evit bremañ, evit an tremen, evit ur mare, evit un abadenn, bete gwelet, en etretant ; **3.** *noch mal*, c'hoazh, c'hoazh ur wech, ur wech c'hoazh, en-dro, adarre, a-nevez, a-adwech, ur wech ouzhpenn, ur wech hiroc'h, un taol all ; **4.** [dre astenn., ger pouezañ] 'ta ; . *es ist nun mal so*, e-giz-se emañ kont ; . *komm mal her !* dedost 'ta ! deus amañ 'ta ! ; . *ich werde ihn mal besuchen*, ur wech a vo ez in d'ober un dro betek e di ; . *das ist doch mal was !* kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muioc'h, gwelloc'h fav eget netra, nebeudig a ra vad, nebeud a ra vad ; **5.** *mal ..., mal ..., gwech ... gwech ...,*

taol ... taol ..., a-wechoù ... a-wechoù ... / ... bremañ ... goude / e-verr ... e-verr ... / bremañ ... goude-se ... (Gregor) ; . *mal rechts, mal links*, gwech a-zehou, gwech a-gleiz ; . *der Drache erschien mal in Gestalt einer Schlange, mal in Gestalt eines jungen Mädchens*, en em ziskouez a rae an aerouant gwech e stumm un naer, gwech e stumm ur plac'h yaouank - en em ziskouez a rae an aerouant gwech dindan everiañs un naer, gwech dindan everiañs ur plac'h yaouank - en em ziskouez a rae an aerouant gwech en aoz un naer, gwech en aoz ur plac'h yaouank - en em ziskouez a rae an aerouant gwech e rezh un naer, gwech e rezh ur plac'h yaouank.

malabarisch ag. : [relij.] malabar ; *malabarischer Ritus*, lid malabar g.

Malabsorption b. (-) : [mezeg.] misug g.

Malachit g. (-s,-e) : [maen.] malakit g.

malad g. / **malade** ag. : diaes, kinglañv, damglañv, peuzklañv, klañv-diaes, kozh-fall, gweget, dihet, klañv-diglañv, kozh klañv, fall e gorf.

Malaga¹ n. : Malaga b.

Malaga² g. (-s,-s) / **Malagawein** g. (-s,-e) : gwin Malaga g., malaga g.

Malaie g. (-n,-n) : Maleziad g. [*liester* Maleziz].

Malaiin b. (-,nen) : Maleziadez b.

malaiisch ag. : **1.** ... Malaysia, ... Malezia, maleziat ; **2.** [yezh.] malezek.

Malaiisch n. (a.g.k.) : [yezh.] malezeg g.

Malakofftorte b. (-,n) : [kegin.] charlotenn b.

Malakologe g. (-n,-n) : blodegour g., malakologour g.

Malakologie b. (-) : blodegouriezh b., malakologiezh b.

malakologisch ag. : blodegouriel, ... blodegouriezh, malakologek.

Malakozoologe g. (-n,-n) : blodegour g., malakologour g.

Malakozoologie b. (-) : blodegouriezh b., malakologiezh b.

malakozoologisch ag. : blodegouriel, ... blodegouriezh, malakologek.

Malapropismus g. (-, Malapropismen) : [yezh.] rampadenn b., riskikomz g., riskledenn deod b., gouskomz g., ankwerded b.

Malaria b. (-) : [mezeg.] malaria g., paludegezh b., terzhienn ar paludoù b., terzhienn baludek b., kleñved ar malaria g., kleñved ar paludoù g. ; *algide Malaria*, malaria riviad g., paludegezh riviad b. ; *Mittel gegen die Malaria*, enepaludeg g. [*liester* enepaludeier] ; *die Malaria wird von Stechmücken übertragen*, ar moustiked eo a drezoug ar baludegezh.

Malariaanfall g. (-s,-anfälle) / **Malariaattacke** b. (-,n) : [mezeg.] barrad paludek g.

Malariaforscher g. (-s,-) : [mezeg.] paludegour g.

Malariaforschung b. (-) : [mezeg.] paludegouriezh b.

malariakrank ag. : [mezeg.] paludek.

Malariakranke(r) ag.k. g./b. : [mezeg.] paludeg g. [*liester* paludeien].

Malarialogie b. (-) : [mezeg.] paludegouriezh g.

Malariamücke b. (-,n) : [loen.] anofel g. [*liester* anofeled].

Malariaphylaxe b. (-,n) : [mezeg.] dizarbennoù enepaludek ls.

Malaya n. : Malaysia b., Malezia b.

Malbuch n. (-s,-bücher) : kaier livañ g., levr da livañ g.

Malediktion b. (-,en) : [relij.] mallozh b./g., droukvallozh b./g.

Malefikant g. (-en,-en) : [dispredet] drougobour g., gwalloberour g., falloberer g., mestaolier g., droukc'hraer g., gwaller g., gwallibil g., kalkenn g./b., fallakr g., sac'h malis g., vilbez g., viltañs g., drougavizer g., gwallavelour g., gwallaveler g.

malen V.k.e. (hat gemalt) : **1.** pentañ, livañ, penturiñ ; *die Eingangstür malen*, pentañ dor an ti ; [arz] livañ, tennañ e

pentur ; *oberflächlich (rasch) malen*, damskeudenniñ ; *ein Stilleben malen*, livañ un divuhezenn ; *ein Bild malen*, livañ un daolenn ; *ein Porträt malen*, livañ ur poltred ; *eine Schlacht malen*, tennañ un emgann e pentur ; **2.** [dre skeud.] *den Teufel an die Wand malen*, golver an diaouloù (Gregor), gervel an drouksperedoù, sachañ an drougavel, bountañ ar gwallavel, teuler ar gwallavel, reiñ gwallavel (Gregor), drougavizañ, gwallavelañ ; *das Gespenst des Krieges an die Wand malen*, gervel spurmant ar brezel ; *er malt alles schwarz*, war-nes damant e vez bepred, bepred e vez o tebrñ e spered (o kemer merfeti, o livañ du ar vuhez, o tiarbenn nec'hamant, o chaokat e ivinoù, oc'h ober tachoù), bepred e wel tu fallañ an traoù.

V.gw. (hat gemalt) : pentañ, livañ ; *in Öl malen*, livañ dre eoul ; *in Wasserfarben malen*, livañ dre zour, dourlivañ ; *in Pastell malen*, livañ dre bastel ; *auf Glas malen*, livañ war ar gwer ; *nach einem Vorbild (nach einem Modell) malen*, livañ diouzh ur patrom, livañ diwar batrom ; *aus der Eingebung malen*, livañ diwar brimawen ; *nach der Natur malen*, livañ diouzh an traoù o-unan ; *nach dem Gedächtnis malen*, livañ dindan eñvor (dre eñvor, a-vemor) ; *wie gemalt*, kaer-kaer, brav-brav, dreist da gaer, kaer-mantrus, kaer evel an deiz (evel ar baradoz), koant evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, koant da lipat, koant da lazhañ.

V.em. : **sich malen** (hat sich (ak.) gemalt) : en em ziskouez, dont war wel, mont war wel, diwanañ.

Malen n. (-s) : livadur g., livezezh g., livaj g. ; *er hat Talent zum Malen*, hennezh a zo ampart da gundiñ e varr-livañ, hennezh a oar livañ, donezonet-kaer eo evit livañ, ur pabor eo war al livañ, donezonoù en deus e beg e vizied evit livañ, ar stek en deus da livañ mat.

Maler g. (-s,-) : **1.** [micherour] liver g., penter g. ; **2.** [arzour] *Kunstmaler*, livour g., taolennner g. ; *als Maler ist er begabt, er hat Talent zum Maler*, hennezh a zo ampart da gundiñ e varr-livañ, hennezh a oar livañ, donezonet-kaer eo evit livañ, ur pabor eo war al livañ, donezonoù en deus e beg e vizied evit livañ, ar stek en deus da livañ mat ; *die Maler der Barockzeit*, al livourien varok ls. ; *realistischer Maler*, livour realour g. ; *er wird zu den bedeutendsten Malern des vorigen Jahrhunderts gezählt*, kontet e vez bezañ unan eus brasañ livourien ar c'hantved tremenet ; *schlechter Maler*, livajer g.

Malerei b. (-,en) : livouriezh b., livezezh g., livañ g. ; *die italienische Malerei*, al livouriezh italian b., al livezezh italian g. ; *die flämische Malerei*, al livezezh flamank g. ; *die figurative Malerei*, *die figürliche Malerei*, al livañ diarluniek g. ; *die naive Malerei*, al livañ eeunek g. ; *die surrealistische Malerei*, al livañ surrealour g. ; *abstrakte Malerei*, *gegenstandlose Malerei*, livezezh amlun g., livouriezh solluniek b., livezezh anskeudennadurel g. ; *monochrome Malerei*, kamahu g. ; *die Mutterschaft in der Malerei*, ar vammelezh el livezezh b.

Malerfarbe b. (-,n) : liv g.

Malergerät n. (-s,-e) : benveg livañ g. ; *die Malergeräte*, ar reizhoù livañ ls.

Malerin b. (-,nen) : [micherourez] livezezh b., penterezh b. ; [arzourez] livourez b., taolennerez b.

malerisch ag. : **1.** kaer-kurius, kaer, livus ; *malerische Schönheit*, livuster g., livusted b. ; **2.** livadurel, ... livouriezh ; *malerisches Talent*, donezonoù evel livour ls.

Malerkasten g. (-s,-) : boest rikoù livañ b.

Malerkreide b. (-,n) : poultre-kreiz livañ g.

Malerkunst b. (-) : livouriezh b.

Malerlehrling g. (-s,-e) : deskard war al livouriezh g., deskard war al livouriezh g.

Malerleim g. (-s,-e) : peg marouflañ g., maroufl g.

Malerleinwand b. (-,-wände) : lien livañ g.

Malerscheibe b. (-,-n) : pladenn-livioù b.

Malerstock g. (-s,-stöcke) : harp-dorn g.

Malgerät n. (-s,-e) : benveg livañ g.

Malgold n. (-s) : aour braet g., aour livañ g.

Malheft n. (-s,-e) : kaier livañ g., levrig da livañ g.

Malheur n. (-s,-e) : gwalldro b. ; *P. es ist bloß ein Malheur und kein Unglück*, hañ, feiz 'vat, n'eus ket marv mil den ! ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra ! n'emañ ket ar mor o tont war an douar ! n'eo ket marv mil den ! ne denn ket da wall dra ! n'eus ket a ziaez ! n'eus ket a forzh ! n'eo ket gwall dra ! n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer) ! netra n'eo ! n'eo ket pikol tra ! n'eo ket pikol ! n'eo ket kalz a dra ! kement-se ne vern ket re ! gwelloc'h eo eget an eost da vankout ! an dra-se ne ra ket ! n'eus forzh a se ! ne ra tra ! se ne ra mann ebet ! ne rit ket kalz a forzh ! ne rit ket paot a forzh ! forzh ebet ! ne rit forzh ebet ! ne rit ket a forzh ! ne rit ket forzh ! ne rit forzh a netra ! n'eo ket strikt ! n'eo ket drouk ! n'eus ket a zroug ! nag evit se ! n'eo ket tener ! ; *das Malheur ist bereits geschehen*, graet eo an droug. **-malig** ag. : *dreimalig*, hag a c'hoarvez teir gwech, tric'hement ; *viormalig*, pevarc'hement, hag a c'hoarvez peder gwech.

maligne ag. : [mezeg.] yud, dañjerus, lemm, grizias ; *maligne Geschwulst*, yoc'henn yud b., klañvenn grign b. ; *malignes Melanom*, melanom yud g. ; *malignes Neoplasma*, nevezwe yud g., hanwe g. ; *eine maligne Krankheit*, ur c'hleñved tu pe du g., ur c'hleñved grizias g., ur c'hleñved lemm g., ur c'hleñved da zoujañ g.

Malignität b. (-) : [mezeg.] yuter g., lemmded b.

Maliwen ls. : *die Maliwen*, Inizi Maloù ls., Inizi Sant-Maloù ls., Falkland b., inizi Falkland ls.

maliziös ag. : drouk, malisius, binimus, trenk, put.

Malkasten g. (-s,-kästen) : boest rikoù livañ b.

Malkreide b. (-,-n) : poultre-kreiz livañ g.

Malkunst b. (-) : livouriezh b.

Mall¹ b. (-,-s) : gourmarc'had g., kreizenn-genwerzh b., gwerzhlec'h g., kenwerzhva g.

Mall² n. (-s,-e) : [merdead.] gobari g., patrom g., skouer b.

malle ag. : [merdead., avel] cheñch-dicheñch, hedro.

Malleim g. (-s,-e) : peg marouflañ g., maroufl g.

Malleinwand b. (-,-wände) : lien livañ g.

mallen¹ V.k.e. (hat gemallt) : [merdead., tekn.] gobariañ.

mallen² V.k.e. (hat gemallt) : [merdead., avel] *der Wind mallt ständig*, cheñch-dicheñch eo an avel, hedro eo an avel, an avel ne ra nemet treiñ, furluok eo an avel.

Mallen n. (-s) : [merdead., tekn.] gobariañ g.

Malleolengabel b. (-,-n) : [korf.] gevell an ufern b.

Mallinie b. (-,-n) : [rugby] linenn bal b.

Mallorca n. : Mallorca b., Mailhorka b.

Mallspanten ls. : [merdead.] gobarioù ls., patromoù ls., skouerioù ls.

malmen V.k.e. (hat gemalmt) : malañ, frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, bruzunañ, braeañ, breviñ, munudañ, flastrañ, pilat.

malnehmen V.k.e. (nimmt mal / nahm mal / hat malgenommen) : [mat.] lieskementiñ, liesaat.

Malnehmen n. (-s) : [mat.] liesadur g., liesaat g., lieskementadur g., lieskementiñ g.

Malo g. : Malo g., Maloù g.

Maloche b. (-) : P. labour g., fred g., trevell g., tamm turgn g., gwakol b., krog g., c'hwel g., c'hwil g., mailh g., kouez g. ; *zur Maloche gehen*, mont d'ar c'houez, mont d'ar mailh.

malochen V.gw. (hat malocht) : P. **1.** lardañ, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, poaniañ, mont hardizh dezhi, sachañ hardizh warni, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, lakaat ar vourell en e

gerc'henn, bezañ ar vourell en e gerc'henn, pegañ, bezañ er wokol, dont ar gwokol gant an-unan (*e wokol gantañ, he gwokol ganti h.a.*), ober ur c'hrogad bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, krugañ ouzh al labour, labourat a-zevri, mont parfet dezhi, bezañ gwir wellañ o labourat, gwallgas e gorf gant al labour, en em zuañ el labour, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, mont dizamant dezhi, labourat a-nerzh, brevañ e gorf o labourat, en em lazhañ gant al labour, lazhañ e gorf ouzh al labour, daoudortañ war an tach, en em arastañ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, lakaat leizh ar vourell, korfañ, ober ur stagadenn, c'hwistañ, labourat evel un dall (a-lazh-ki, a-lazh-korf, evel ur c'hi, evel ul loen, evel ur marc'h), tramailhat evel ul loen, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, lopañ, lorgnañ, forsiñ, bouc'halañ, skrabañ, en em zrastañ, en em hersal da labourat, c'hwezhañ e-barzh, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, ober labour tri, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, ruilhal ha merat e gorf, merat, na ober goap a labourat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, bezañ ur gounnar labourat en an-unan, bezañ a-stenn gant e labour, ober fonn, reiñ bec'h d'al labour, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour ; **2.** labourat, treveliñ, ober e damm turgn.

Malocher g. (-s,-) : P. micherour g., labourer g., P. dilhad glas g., c'hwiler g.

Malscheibe b. (-,-n) : pladenn-livioù b.

Malstein g. (-s,-e) : **1.** bonn g., maen-bonn g., maen-harz g., harz g. ; **2.** [dre astenn.] maen-koun g.

Malstift g. (-s,-e) : kreion liv g.

Malstock g. (-s,-stöcke) : harp-dorn g.

Malstrom g. (-s, -ströme) : poull-tro g., troenn-vor b., troenn b., troidell b., maelström g., malstrom g., Moskentraumen g.

Malta n. : Malta b.

Maltase b. (-) : [kimiezh] maltaz g.

Maltechnik b. (-,-en) : teknik livañ g.

Malter g./n. (-s,-) : [dispredet] **1.** [muzul] buñs g., buñsad g., mez g., meziad g. ; **2.** [Bro-Aostria] pri-raz g., pri-touseg g., pri mañsonat g., morter g.

Malteser g. (-s,-) : **1.** Maltad g. [*liester Maltiz*] ; **2.** marc'heg urzh Malta g., marc'heg Malta g., manac'h-ruz g. ; *unterster Ritter unter den Maltesern*, breur servijer g. ; **3.** ag. digemm : ... Malta, maltat ; *Malteser Ritterorden*, urzh a vrezel (a varc'hegiezh) Malta g. ; *Malteser Kreuz*, kroaz Valta b.

Malteserin b. (-,-nen) : Maltadez b.

Malteserkreuz g. (-s) : kroaz Valta b.

Malteserorden g. (-s) : urzh Malta g.

Malteserritter g. (-s,-) : marc'heg urzh Malta g., marc'heg Malta g., manac'h-ruz g. ; *unterster Ritter unter den Maltesern*, breur servijer g.

maltesisch ag. : ... Malta, maltat.

Malthusianer g. (-s,-) : maltuziad g., maltuzour g.

Malthusianismus g. (-) : maltuzegezh b., maltuziadegezh b., maltuzianegezh b., maltuzouriezh b.

malthusianistisch ag. : maltuziadek.

malthusisch ag. : maltuzian, maltuziat, ... Malthus, ... Thomas Malthus.

malträtiieren V.k.e. (hat malträtiert) : gwallgas, boufoniñ, soukadiñ, ganuzañ, anjorniñ, ober kriz da, blechat, bezañ kriz gant, gwallaozañ, ober lous da, ober vil da, kiviñ ha kigeriñ, bezañ boufon ouzh, bezañ treitour ouzh, treitouriñ, bezañ feuls ouzh, drouktreñ.

Malus g. (Malusses,-/Malusse) : maluz g.

Malvasier g. (-s) : gwin Monemvasia g.

Malve b. (-,-n) : [louza.] roz-malv str., malv str. ; *wilde Malve*, malv-gallek str., malv bras str. ; *kleinblütige Malve*, malv bihan str. ; *spitzblättrige Malve*, kaol-malv str.

Malvenart b. (-,-en) : seurt malv g.

malvenfarben ag. / **malvenfarbig** ag. : gell-mouk, ... a zoug ul liv gell-mouk, ruz-malv, mouk-sklaer, livet e gell-mouk.

Malventee g. (-s) : dour diwar malv-gallek g.

Malvenwasser g. (-s) : dour-malv g.

Malz n. (-es) : **1.** malt g. ; *Malz rösten*, kraziañ heiz, kraziañ malt ; *Entkeimung des Malzes*, digellidañ ar malt g. ; **2.** [dre skeud.] P. *an dem ist Hopfen und Malz verloren*, ur geuneudenn eo - ne vo biken nemet ur barged - treid leue a zo en e votoù - kig leue en deus en e votoù - hennezh ne dalv ket ur chik-butun bet dek vloaz e genoù ur c'hristen - hennezh ned eo ket muioc'h eget felc'h ur c'hi - hennezh n'eo mat da vann - n'eo mat nemet da dreiñ (ar) mein da sec'hañ - ne gord mann gantañ - ne dizh ober netra - hennezh n'eus danvez ebet ennañ - hennezh ne oar ardremez da netra - hennezh ne ra na bleud na brenn - poan gollet eo goulenn udb digantañ - ne dalvez ket ludu ur c'hornad butun - hennezh ne dalv ket ar gal - ne dalvez ket ar fred goulenn udb digantañ, kenkoulz goro un tarv.

Malzbereitung b. (-) : [tekn.] malterezh g., maltadur g., maltañ g.

Malzbier n. (-s) : bier gant malt g., bier malt g.

Malzbonbon n./g. (-s,-s) : madig malt g., limaig malt g., lima malt g.

Malzdarre b. (-,-n) : [tekn.] krazunell valt b.

Malzeichen n. (-s,-) : **1.** bonn g., maen-bonn g., maen-harz g., harz g. ; **2.** [mat.] arouezenn al lieskementiñ b., arouezenn al liesaat b.

malzen V.gw. ha V.k.e. (hat gemalzt) / **mälzen** V.gw. ha V.k.e. (hat gemälzt) : maltañ, fardañ malt.

Malzen n. (-s) / **Mälzen** n. (-s) : [tekn.] malterezh g., maltadur g., maltañ g.

Mälzer g. (-s,-) : farder malt g., malter g.

Mälzerei b. (-,-en) : **1.** [tekn.] malterezh g., maltadur g., maltañ g. ; **2.** [lec'h] malterezh b.

Malzkaffee g. (-s) : kafe malt g., kafe heiz g.

Malzschrot g. (-s) : malt bruzunet g.

Malztreber g. (-s) : maskloù malt ls., gwaskadur malt g., markinajoù malt ls., markinoù malt ls.

Mama b. (-,-s) : mama b., mamaig b., mammou b., mamam b., mammig b., mamm b.

Mamba b. (-,-s) : [loen.] mamba g. [*liester mambaed*] ; *grüne Mamba*, mamba glas g. ; *schwarze Mamba*, mamba du g.

Mambo g. (-/s,-s) / b. (-,-s) : [dañs] mambo g. [*liester mamboioù*].

Mameluck g. (-en,-en) : [istor Egipt] Mamlouk g. [*liester Mamlouked*].

Mameluckensäbel g. (-,-s) : semterenn b.

Mami b. (-,-s) : *sellit ouzh Mama*.

Mamma-Ablation b. (-,-en) : [mezeg.] bronnambid g., bronnezvenañ g.

mammal ag. : [mezeg.] bronnell, bronnek.

Mammaloge g. (-n,-n) : [mezeg.] bronnegour g., mammalogour g.

Mammalogie b. (-) : [mezeg.] bronnegouriezh b., mammalogiezh b.

mammalogisch ag. : [mezeg.] mammalogek, bronnek, ... ar bronneged.

Mammografie b. (-,-n) / **Mammographie** b. (-,-n) : [mezeg.] 1. [skeudenn] bronnun g. ; 2. [ober] bronnunerezh g., bronnunilh g.

Mammon g. (-s) : 1. [relij.] Mammon g., leue aour g. ; 2. [dre astenn.] arc'hant g. ; *der schnöde Mammon*, ar c'hozh arc'hant g.

Mammonsdienner g. (-s,-) : azeuler al leue aour g.

Mammoplastik b. (-,-en) : [mezeg.] bronnatelviñ g.

Mammut n. (-s,-el-s) : [henloen.] mamout g. [*liester* mamouted].

Mammutbaby n. (-s,-s) : [henloen.] mamoutig g. [*liester* mamoutedigoù].

Mammutbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gourwez str., sekoiaenn b. [*liester* sekoiaenned], sekoia str., gwez-sekoia str. ; *Küstenmammutbaum*, sekoia dizibourc'h str. ; *Riesenmammutbaum*, ramzsekoia str.

Mammutkalb n. (-s,-kälber) : [henloen.] mamoutig g. [*liester* mamoutedigoù].

Mampf g. (-s) : foeltr-bouzelloù g. ; *ohne Mampf kein Kampf*, ur sac'h goulo ne chom ket en e blom - kofoù diroufenn, kofoù seder - an tamm hag al lomm a zalc'h an den en e blom.

mampfen V.k.e. (hat gemampft) : lonkañ, brifañ, brifal, floupañ, kordañ, klouchañ, kloukañ, floupat, plaouiañ, kroufañ, kouchañ, porpantiñ, flumañ, tagañ, gousañ.

V.gw. (hat gemampft) : kargañ e gof, kargañ, lonkañ e voued gant prez bras (evel ul lotrus) (Gregor), lonkañ a-rafall, debriñ alfant, debriñ dislangour, skloufata, bezañ arloup war ar boued, floupañ, gurlonkañ, debriñ lamprek, debriñ naonek, debriñ rankles, debriñ c'hwek, debriñ lontek, debriñ krefiv, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, debriñ evel ul loen (evel ur marlonk, evel ur ranklez), skeiñ war e voued, ober kof bras, pilat boued a-c'hoari-gaer, debriñ a-leizh e zent, pegañ war ar boued a-leizh e zent, pegañ war an traoù a-leizh e zent, kaout ur malouer mat, bezañ krefiv war ar chaokat, floupañ (plaouiañ) e voued, kroufañ e voued, kouchañ e voued, porpantiñ e voued, flumañ e voued, kordañ e voued, plaouiañ war e voued, ramgloudiñ.

Mamsell b. (-,-en) : 1. P. dimezell b. ; 2. gouarnerez b.

man¹ raganav-gour diresis : an den g., an dud ls., unan g. ; *wenn man will*, koulz lavaret, evel pa lavarfed, tost da vat ; *man könnte glauben*, da grediñ ez eus e ..., peadra zo da grediñ e ... ; *eigene Mängel sieht man nicht*, ne weler ket ar siou an-unan, ne weler ket an techoù fall an-unan ; *man weiß ja nie*, *man kann nie wissen*, ne oar ket unan morse, ne oar ket an den morse.

1. "man" a vez implijet en nominativ hepken. Akuzativ : einen - Dativ : einem : *man weiß nicht, was einem bevorsteht*, den ne oar petra 'zo en hent dirazañ (da zont dezhañ, ouzh e c'hortoz), den ne oar dre belec'h en do da dremen ; *er sieht einen offen an*, sellet a ra eeun ouzh an dud.

2. "man" a c'hall bezañ ivez raganav-gour ur strollad resis : *man hatte sich so oft in Karlsbad gesehen (Goethe)*, kel lies gwech hor boa en em welet e Karlovy Vary.

3. stumm an doare gourc'hemenn : *man schweige !* peoc'h, mar plij ! chomomp sioul, mar plij ! mik , mar plij ! trouz ebet, mar plij ! ; *kurz vor Ende der Kochzeit tue man Salz hinein*, lakait an holen da fin ar poazhadur.

man² Adv. : [norzh Bro-Alamagn] eta, 'ta ; *komm man her !* dedost 'ta ! deus amañ 'ta ! ; P. *man nur zu !* bec'h dezhi ! rousin dezhi ! forzh warni ! beuz dezhi ! bazhad dezhi ! dalc'hit tomm ! krog(it) e-barzh ! ale ! sach ganit 'ta ! sachit warni ! dao (traoù, koad, beuz, bazhad, moged, fisel) dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'halonou ! butun dezho ! koad dezho !

krogit start ! bec'h warnoc'h tudañ ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a.

Man³ n. : *die Insel Man*, Manav b., Enez-Vanav b. ; *Bewohner der Insel Man*, Manavad g. [*liester* Manaviz] ; *die Insel Man betreffend*, manavat.

Man⁴ n. : [preder.] *das Man*, an den g.

Mana n. (-s) : [Polinezia, relij.] mana g.

Mänade b. (-,-n) : [mojenn.] menadenn b. [*liester* menaded, menadenned, menadezed].

Management n. (-s,-s) : 1. merañ g., reoliñ g. ; 2. ardeadezh b., ardeañ g. ; 3. [dre astenn.] skipailh ren g., ardeadurezh b., sternezh b., sternerezh g. ; *leitender Mitarbeiter im mittleren Management*, sterner etre g.

Management-Komitee n. (-s,-s) : poellgor-ren g.

managen V.k.e. (hat gemanagt) : ardeañ [*pennrann* ardo-], ren, leviañ, merañ, reoliñ ; *zu Hause managt sie alles*, honnez a zo mestr du-mañ, honnez an hini eo a gas ar penn hag an troc'h du-mañ, ganti emañ an damani du-mañ.

Managementkomitee n. (-s,-s) : poellgor-ren g., renerezh g., kuzul-ren g.

Managementlehre b. (-) : ardeouriezh b.

Manager g. (-s,-) : ardead g. [*liester* ardeaded], reolour g. ; *Tourmanager*, troiader g.

Managerkrankheit b. (-,-en) : stres ar sternerien ren g., regas an ardeaded g., regaserezh an ardeaded g.

manch raganav hag anv-gwan : lies, meur a, meurik a, kalzik a, darn, lod ; *manche, manche Leute, manch einer*, ur frapad tud g., ur rumm g., ur rummad tud g., serten tud, darn, un darn dud, lod, tud, hiniennou, unanennoù, unanoù, unanoù bennak, unan bennak, ur re bennak, reoù, tudennoù, tud 'zo, ur guchenn, greunigoù a dud, meurik a hini, estreget unan, ouzhpenn unan, meur a hini, meur a unan, meur a zen, meur a re, lies hini, lies a hini, ur flac'had tud b., ur vozad tud b., ur pakad tud g., unanig bennak, un nebeudad tud, un dornad tud g., un dornadig tud g., un togad tud g., lod eus an dud ; *manch einer wurde angst und bange*, sevel a reas aon gant meur a hini ; *manche Leute denken, dass ..., bez' ez eus tud hag a soñj e ..., bez' ez eus anezho hag a soñj e ... ; manche Leute mögen das nicht*, kavet e vez tud na gavont ket mat ; *so wie es manche tun*, evel ma ra ur guchenn ; *manche von ihnen*, meur a hini anezho, darn anezho, lod anezho, ur rumm anezho, ur rummad anezho, unan bennak anezho, hiniennou anezho ; *manch andere*, meur a hini all, darn all, lod all, darn all a dud, lod all a dud, reoù all ; *manche hielten sich für Heilige*, hiniennou en em gonte sent ; *nach Auffassung mancher, nach Ansicht mancher, nach Meinung mancher*, hervez lod, hervez tud 'zo ; *mancher ist boshaf*, bez' ez eus tud drouk, bez' ez eus darn hag a zo drouk, un darn tud a zo drouk, kavout a reer tud drouk ; *manche gibt eine gute Hausfrau*, bez' ez eus darn hag a ray tiegezed mat (Gregor) ; *manche sind geizig*, bez' ez eus tud hag a zo pizh, kavout a reer tud pizh, tud 'zo a douzfe ur vilienn, tud 'zo a zo tost da gignat ur c'hwenenn, tud 'zo a zo tost da douzañ kein ul laouenn-dar ; *gar manches kommt unerwartet*, a-wechoù e c'hoarvez (e tegouezh) traoù dic'hortoz-kaer ; *manch (ein) guter Mann, mancher gute Mann*, meur a hini, meur a unan, meurik a hini, meur a re, lies hini, lies a hini, kalzik a-walc'h a dud ; *so verging manches Jahr*, e-giz-se ez eas kalzik a-walc'h a vloavezhioù (meur a vloaz) hebiou ; *an manchen Orten*, a-blasoù, amañ hag ahont, amañ-ahont, tu-mañ-tu-se, tu-mañ-tu-hont, a-dachadoù, a-dakadoù, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, e lec'hiennoù, e lec'hioù 'zo ; *an manchen Tagen geht alles schief*, devezhiennoù ez a pep tra a-dreuz ; *manche Orte*, lec'hioù 'zo ls., lec'hiennoù ls. ; *in manchen Fällen*, e troioù 'zo, e degouezhioù 'zo ; *manche*

Nacht kann ich nicht schlafen, nozvezhioù a vez, ne gouskan banne - nozvezhiennoù ne gouskan tamm ; *manch einen Toten hat er wieder zum Leben erweckt*, estreget unan a lakeas da sevel a varv da vev ; *er hat manch Bitteres erleiden müssen*, *er hat manches Bittere erleiden müssen*, a bep seurt buhezioù en deus bet - a bep seurt soubenn en deus bet en e vuhez - douget en deus bet e groaz - hennezh a zo bet ruilhet-diruilhet gant ar vuhez evel piz er pod (evel piz dre ar pod) - burutellet eo bet meur a wech gant ur morad a dourmant - beuzet eo bet meur a wech en ur morad a drubuilhoù - e walc'h a chane en deus bet - e zelazhoù en deus bet a-walc'h - gouzañvet en deus bet kalz a ezwaroù - gouzañvet en deus bet kalz a esgoaroù - alies en deus bet douget kañvoù - gwelet en deus bet a bep sort, re gamm ha re dort - kalz a draoù a zo tremenet dreistañ - gwall drubuilhoù en deus bet - mizerioù en deus bet a-walc'h - kavet en deus bet trenk ha c'hwerv war e hent - traoù briket ha traoù marellet en deus gwelet - kejet en deus gant an trenk hag ar c'hwerv - tremenet eo bet meur a wech a-dreuz drez ha spenn - hennezh en deus bet e lod er bed-mañ - e lod a stokadoù en deus bet - ranket en deus bet lonkañ anezhi - bec'h a-walc'h en deus bet ; *so manche wollen nicht auf guten Rat hören*, tud 'zo a nac'h ober diouzh an alioù mat ; *manche Kluge(n) ließen sich übertölpeln*, tud fin a-walc'h zoken a oa bet bratellet, tud fin zoken a oa bet kabestret ; *manch ein Leben geht rasch dahin*, treiñ a ra buan ar rod evit meur a hini ; *manche ... andere ...*, lod ..., lod all ... - an eil re ..., ar re all ... - ur re ... hag ar re all ... ; *manche sind gekommen, andere nicht*, lod a oa deuet, lod all ne oant ket - darn a oa deuet, lod all ne oant ket ; [tr-l] [poelladenn distagadur an alamaneg] *wenn mancher Mann wüsste, wer mancher Mann wär', gäb mancher Mann manchem Mann mehr Ehr'*, ma oufe an den-mañ-den piv eo an den-mañ-den, en defe an den-mañ-den muioc'h a azaouez ouzh an den-mañ-den - ma oufe neb-mañ-neb piv eo neb-mañ-neb, en defe neb-mañ-neb muioc'h a azaouez ouzh neb-mañ-neb.

manchenorts Adv. : e meurik a lec'h, a-blasoù, amañ hag ahont, amañ-ahont, tu-mañ-tu-se, tu-mañ-tu-hont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, a-dachadoù, tu-mañ ha tu-hont.

mancherlei Adv. : a bep seurt, liesdoare, liesneuz, liesfurm, liesstumm ; *in mancherlei Hinsicht*, e meur a geñver, e meur a feson, evit ur perzh mat, evit meur a abeg ; *er führte mancherlei Argumente ins Feld*, degas a reas a bep seurt arguzennoù.

mancherorts Adv. : e meurik a lec'h, a-blasoù, a-dachadoù, a-dakadoù, amañ hag ahont, amañ-ahont, tu-mañ-tu-se, tu-mañ-tu-hont, lec'h-ha-lec'h, a lec'h da lec'h, tu-mañ ha tu-hont.

Manchestertum n. (-s) : [armerzh.] frankeskemmerezh g., frankeskemm g.

Manchinelbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] gwez-mañsenilh str., gwezenn-vañsenilh b. ; *Frucht des Manchinelbaums*, mañsenilh str., mañsenilhenn b.

manchmal Adv. : troiennoù 'zo, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, amzer-hag-amzer, pred-ha-pred, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, gwech hag amzer, gwech ha gwech all, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep en amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, amzer hag amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, gwechoù, gwezhave, gwezhavez, gwech ar mare, gwech ha gwech, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, koulzoù a vez, a-abadennoù, a-bennadoù, a-frapadoù, a-reuziadoù, bep eil mare, a wech da wech, gwech a vez,

gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, mareoù a vez, dre bep div wech, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiadoù, frapadoù 'zo, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-vomandoù, a-dachadoù, troioù a vez, devezhiennoù ; *manchmal traurig und dann wieder froh*, gwech trist, gwech laouen ; *er ist manchmal unvernünftig*, e skiant-vat a vank dezhañ tachadoù ; *einmal pro Tag und manchmal öfter*, bemdez pe liesoc'h ; *er kommt manchmal zu uns*, gouzout a ra tremen ur wech an amzer dre amañ, gwech-hag-amzer e teu du-mañ, gwech-hag-amzer e teu d'ober ur gwel deomp, bep ur mare e teu da weladeniñ ac'hanomp ; *manchmal rechts, manchmal links*, gwech a-zehou, gwech a-gleiz.

Manchquantor g. (-s, -en) : [preder.] kementader dibarek g.

Mandant g. (-en, -en) : [kenw.] urzhier g., kefridier g., roer kefridi g., leurer g.

Mandarin g. (-s, -e) : mandarin g. [*liester* mandarin] ; *die Mandarine betreffend*, mandarinell.

Mandarin n. (-l, -s) : [yezh.] mandarin g. ; *auf Mandarin*, e mandarin g. ; *auf Mandarin geschriebene Bücher*, levrioù mandarin g. ls., levrioù skrivet e mandarin g. ls.

Mandarine b. (-, -n) : [louza.] mandarin str., mandarinenn b.

Mandarinenbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] mandarinenn b. [*liester* mandarinenn], gwez-mandarin str.

Mandarinente b. (-, -n) : [loen.] houad mandarin g. [*liester* houldi mandarin].

Mandarinenwesen n. (-s) : mandarinelezh b.

Mandarinenwürde b. (-) : mandariniezh b.

Mandat n. (-s, -e) : 1. kemenn g., kefridi b., leunc'halloud g. ; *jemandem ein Mandat erteilen*, reiñ prokul d'u.b. (Gregor), reiñ galloud d'u.b. dre skrid, reiñ lizher digor d'u.b., galloudegañ u.b., leuriñ u.b. ; 2. *Strafmandat*, lizher tell-gastiz g., paperenn tell-gastiz b. ; 3. [polit.] leuriadur g., leuriadezh b., respet g. ; *freies Mandat*, leuriadur derc'houezus g. ; *imperatives Mandat*, leuriadur endalc'hus g. ; *repräsentatives Mandat*, leuriadur derc'houezus g. ; *Politiker mit mehreren Mandaten*, bernier respetoù g., bernier leuriadurioù g. ; *die Doppelmandate, die Mehrmandate*, ar berniañ leuriadurioù g. ; *es blieb bei diesem einzigen Mandat*, n'en deus ket graet ouzhpenn ur marc'had ; *Abgeordneter mit auslaufendem Mandat*, kannad kimiader g. ; 4. [istor] gwardonidigezh politikel b., gwardoniezh politikel b., fiziadur g.

Mandatar g. (-s, -e) : leuriad g. [*liester* leuriaded].

Mandatsgebiet n. (-s, -e) : [polit., istor] tiriad lakaet dindan gwardonidigezh ur Stad estren g., tiriad e fiziadur g., Stad e fiziadur b.

Mandatsmacht b. (-, -mächte) : [polit., istor] Stad leuriat b.

Mandatszeit b. (-, -en) : [polit.] respetad g., leurañvezh g.

Mandel¹ b. (-, -n) : [dispredet] pemzegad g. ; *eine Mandel Eier*, ur pemzek a vioù, ur pemzegad vioù g.

Mandel² b. (-, -n) : [korf.] hueg g., mezenn-ar-gouzoug b. ; *er hat geschwollene Mandeln*, koefvet eo mezennoù e c'houzoug.

Mandel³ b. (-, -n) : [louza.] alamandez str., alamandezenn b., kraoñ-dimezell str. ; *bittere Mandeln*, alamandez c'hwerv str. ; *süße Mandeln*, alamandez dous str. ; *Mandeln dragieren*, drajezañ alamandez ; *Mandeln hobeln*, skejennañ alamandez ; *gehobelte Mandeln*, alamandez skejennet str. ; *Mandeln schälen*, peliat alamandez ; *gebrannte Mandeln*, pralin g. ; [kegin.] *Forelle mit Mandeln*, dluzh gant alamandez g.

Mandelaugen ls. : daoulagad alamandez ls.

mandeläugig ag. : daoulagad alamandez dezhañ.

Mandelbaum g. (-s, -bäume) : [louza.] alamandezenn b., gwez-alamandez str.

Mandelbaumgarten g. (-s,-gärten) : alamandezeg b. [*liester* alamandezeg].

Mandelcreme b. (-) : [kegin.] koaven frañjipan g.

Mandelentzündung b. (-,-en) : [mezeg.] huegfo g., huegad g., koefiv-gouzoug g., skinañs b., gorank g.

mandelförmig ag. : a-stumm gant un alamandezenn, e stumm un alamandezenn, e doare un alamandezenn, e doare alamandez, a-zoare gant un alamandezenn, a-zoare gant alamandez, a-seurt gant un alamandezenn, a-seurt gant alamandez.

Mandelkern¹ g. (-s,-e) : [louza.] bouedenn b.

Mandelkern² g. (-s,-e) / **Mandelkernkomplex** g. (-es,-e) : [korf.] korf alamandezek g.

Mandelkleie b. (-,-n) : [kegin.] alamandez e poultr str., poultr alamandez g., bleud alamandez g.

Mandelkrähe b. (-,-n) : [loen, *Coracias garrulus*] korag g. [*liester* koraged].

Mandelkuchen g. (-s,-) : gwastell alamandez b.

Mandelöl n. (-s) : [kegin.] eoul alamandez g.

Mandelpätzchen n. (-s,-) : [kegin.] teolenn alamandez b.

Mandelsteine ls. : [mezeg.] keuzenn b.

Mandelsulz b. (-,-en) : [kegin.] gwenngaut g.

Mandelteig g. (-s) : toaz alamandez g.

Mandel-Waldrebe b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-flamm b.

mandelweise Adv. : a-bemzegadoù.

Mandibel b. (-,-n) : [loen.] javed-laez b., javed-krec'h b., javed uhelañ b., karvan grec'h b., karvan uhelañ b., chagell uhelañ b.

mandibulär ag. : chagellel ; [mezeg.] *mandibuläre Retrognathie*, drekkarvanegzh b.

Mandibularbogen g. (-,-/bögen) : [korf.] gwareg chagellek b.

Mandibularpalpus g. (-,-palpi/-palpen) : [loen.] pafalenn ar garvan grec'h b.

Mandola b. (-, Mandolen) : [sonerezh] mandore b. [*liester* mandoreoù].

Mandoline b. (-,-n) : [sonerezh] mandolinenn b. ; *Mandoline spielen*, mandolinennañ.

Mandolinenspieler g. (-s,-) : mandolinennour g.

Mandora b. (-, Mandoren) : [sonerezh] mandore b. [*liester* mandoreoù].

Mandrill g. (-s,-e) : [loen.] mandril g. [*liester* mandriled].

Mandschu¹ g. (-/s,-) : Mandchou g. [*liester* Mandchoued].

Mandschu² n. (-/s) : [yezh.] mandchoueg g.

Mandschu³ b. (-,-) : Mandchouez g. [*liester* Mandchouezed].

mandschuisch ag. : mandchou, [yezh.] mandchouek.

Manege b. (-,-n) : [sport] embreglec'h g., redva g., redlec'h g.

Manen ls. : [mojenn.] Anaon ls., Maned ls. ; *die Manen*, an Anaon ls., ar Vaned ls.

Manfred g. : Manfred g.

Mangalica-Schwein n. (-s,-e) / **Mangalitz-Schwein** n. (-s,-e) : [loen.] pemoc'h gloanek g. [*liester* moc'h gloanek], hoc'h gloanek g. [*liester* hoc'hed gloanek].

Mangan n. (-s,-e) : [kimiezh] manganeg g.

Mangan : [kimiezh] ... manganus, ... manganek.

Manganat n. (-s) : [kimiezh] manganat g.

Manganerz n. (-es,-e) : kailh manganeg g.

manganhaltig ag. : manganegus.

Manganit g. (-s,-e) : [maenoniezh] manganit g.

Manganknolle b. (-,-n) : nozelenn liesvetalek b., nozelenn vanganez b.

Mange b. (-,-n) : / **Mangel**¹ b. (-,-n) : 1. [tekn.] lufrez b., fererez b. ; 2. [dre skeud.] *wie durch die Mangel gedreht sein*, bezañ flep, bezañ flakik, bezañ flak, bezañ flaket, bezañ diflaket, bezañ kabac'h gant ar skuihzher, bezañ riñset, bezañ

marv diwar e sav, gouzañv skuizhder, bezañ gourdet gant ar skuihzher, bezañ asik, bezañ asiket, bezañ mac'homet, bezañ eok, bezañ eoget (ôget) gant ar skuihzher, bezañ ôg gant ar skuihzher, bezañ darnaouet, bezañ darnaou, bezañ hermet, bezañ torret gant ar skuihzher, bezañ aet d'an eurvar, bezañ tanailhet, bezañ skuizh-brein, bezañ skuizh-marv, bezañ skuizh-divi, bezañ skuizh-lazhet, bezañ skuizh-stank, bezañ skuizh-lovr, bezañ skuizh-brevet, bezañ brevet gant ar skuihzher, bezañ skuizh evel ar bleiz, bezañ faezh betek skoulm e ene, bezañ faezh-mouch, bezañ torret gant ar skuihzher, bezañ nezet tout an izili dindan an-unan (*tout e izili dindanañ, tout hec'h izili dindani h.a.*), bezañ broustet e gorf, bezañ distronket-holl, bezañ paket un taol-dinerzh, bezañ brev, bezañ brevet, bezañ flastret gant ar skuihzher, bezañ divi, bezañ rentet, bezañ krevet, bezañ gell, bezañ divanet lip.

Mangel² g. (-s, Mängel) : 1. diouer g., diank g., faot g., dienez b., defot g., negez b., diouverañs b., prinder g., skarster g., skarsted b., skorted b., skorter g., berrenn b., dibourvez g., primder g., primded b., primotaj g., ezeved g., mank g., primeri b., abuz g., berregezh b., berrentez b., bihander g., bihanez b., divigad g. ; *aus Mangel an etwas (dat.)*, dre ziouer ag udb, gant an diouer ag udb, e diouer ag udb, dre zienez ag udb, faot udb, e faot udb, a faot udb, dre faot udb, defot udb, e defot udb ; *Mangel an Genauigkeit*, diouer a riktet g., dresisted b. ; *Mangel an Intelligenz*, disperedegzh b., berrentez spered b. ; *der Mangel an Beweisen*, an diouer a brouennoù g. ; *Mangel an etwas (dat.) leiden*, gouzañv diwar ziouer ag udb ; *keiner von ihnen musste Mangel leiden*, gant hini ebet anezho e voe berr an traoù ; *Mangel an etwas (dat.) haben*, bezañ berr udb gant an-unan, mankout udb d'an-unan, kaout diouer eus udb, kaout dienez a (da, en) udb, bezañ war var ag udb, na gaout an hanter eus udb ; *Mangel an Organisation*, anaozadur g. ; *Mangel an Bürgersinn*, amgeodedegzh b. ; *Mangel an Schamgefühl*, dielevez b. ; *Mangel an Energie*, olgremm g. ; *Mangel an Nahrung, Nahrungsmangel*, disvoused g., olboused g., berregezh war ar boued b., berrentez voued b., dienez b., primeri a voued b. ; *aus Nahrungsmangel ohnmächtig werden*, semplañ gant an disvoused ; *bei Nahrungsmangel*, pa vez prim ar boued ; *Mangel an Kleidern*, oldilhad g. ; *Mangel an Menschen*, oldud g. ; *Wohnungsmangel*, berregezh lojañ b. ; *Mangel an Geld*, olargant g., diouer a arc'hant g., mank a arc'hant g., berrentez e-keñver arc'hant b., berregezh arc'hant b., dienez arc'hant b. / ezhomm eus arc'hant g. (Gregor) ; *aus Geldmangel*, defot arc'hant, dre ziouer a arc'hant ; *aus Zeitmangel*, an amzer eo, dre ma oa re verr an amzer gantañ, dre ziouer a amzer, defot amzer ; *einen Mangel beheben*, kavout remed ouzh ur mank bennak, remediañ ouzh ur mank bennak, remediañ ouzh ur mank bennak, divankañ udb, lakaat diwezh d'ur mank bennak ; *der Wassermangel, der Mangel an Wasser*, an oldour g., ar verrentez zour b., an diouer a zour g., ar mank a zour g., ar verregezh dour b. ; *der Wassermangel nach dem Frühling*, ar bihan a zour war-lerc'h an nevezamzer g.

2. [mezeg.] negez b. ; *Mangel an Zuwendung*, negez kantaezel b. ; *selektiver Mangel*, negez hanbarek b. ; *Mangel an Vitaminen D*, negez a vitaminoù D b., diouverañs vitaminoù D b. ; *Rachitis wird meist durch Mangel an Vitamin D hervorgerufen*, peurliesañ e teu al lec'h diwar an negez a vitaminoù D.

3. si g., gwallsi g., mank g., namm g., gwallnamm g., defot g., faot g., gwall g., perzh-fall g., labez g., strob g., tech g. ; *eigene Mängel sieht man nicht*, ne weler ket ar sioù an-unan, ne weler ket an techoù fall an-unan ; *die Mängel seiner Bildung*, ar mankoù en e zeskadurezh ls. ; *der Motor hat einen Mangel*, ur

si (ur mank, un namm) bennak a zo gant ar c'heflusker ; *einen Mangel beheben*, kavout remed ouzh ur mank, divankañ udb, remediñ (lakaat diwezh d') ur mank bennak, dinammañ udb, disiañ udb ; *Mängel hervorruhend*, sius ; *ein versteckter Mangel*, ein verdeckter Mangel, ein verborgener Mangel, ein nicht erkennbarer Mangel, ur si kuzh g., un namm kuzh g. ; *ein erkennbarer Mangel*, ur si anat g. ; *die Mängel an etwas beseitigen*, *die Mängel an etwas beheben*, disiañ udb, difallañ udb, dinammañ udb ; [gwir] *Sachmangel*, si freuzañ marc'had g., si terriñ marc'had g., si rebutus g. ; [kenwerzh] *die Mängel vertuschen*, stipañ marc'hadourezh.

Mangelartikel g. (-s,-) : marc'hadourezh skort b., marc'hadourezh skars b., traezenn brin (skort, skars) b.

Mangelberuf g. (-s,-e) : micher ispourvezet gant tud b., micher gant re nebeut a dud o labourat warni b.

Mangelernährung b. (-,-en) : [mezeg.] magadurezh negezel b., droukvagadurezh b., gwallvagadurezh b., gwallvagadur g., droukvagañ g., gwallvagañ g., amvagadur g., negez a voued g. ; *quantitative Mangelernährung*, isvagañ g., isvagadur g., isvezhur g., disvoued g., disvezhur g., bihanboued g., olboued g. ; *an Mangelernährung eingehen*, mervel gant an disvoued, mizeriñ.

Mangelscheinung b. (-,-en) : [mezeg.] azon negez g., azon diouverañs g.

mangelfrei ag. / **mängelfrei** ag. : disi, didech, dinamm, divank, divlam, peurvat, direbech, divis, difall, difestur, hep si, hep nep si, hep ket a si, hep si na gwri, hep defot, hep abuz, hep ket abuz.

mangelhaft ag. : siek, nammek, dister, diglok, dibarfet, diechu, faotus, prin, skort, skars, berrek, briket ; *mangelhafte Ausstattung*, *mangelhafte Ausrüstung*, isaveadur g. ; *ihre Kenntnis der englischen Sprache war recht mangelhaft*, re vunut e oa o saozneg ; *mangelhafte Vorbereitung*, dibrientadur g. ; *mangelhafte Ausführung*, kammaoz g., si fardañ g., si obereriezh g.

Mangelhaftigkeit b. (-,-en) : siegezh b., digloker g., dibarfet b., diziazedd b., prinder g., skorted b., skorter g., skarsted b., skarster g., nammdr g., nammded b., berregezh b., bihandr g.

Mangelholz n. (-es,-hölzer) : 1. kranenn lufrez b. ; 2. [kegin.] ruilhenn b.

Mangelkrankheit b. (-,-en) : [mezeg.] kleñved negezel g., kleñved diouverañs g.

mangeln¹ V.dibers. (hat gemangelt) : mankout, diankañ, defotiñ, bezañ defotus, faotañ, faziñ, bezañ diank, ober diouer, ober diank, bezañ diouer ag udb, bezañ dienez ag udb, bezañ dienez udb ; *es mangelt an Kohlen (dat.)*, diouer a c'hlaou a zo, dienez a c'hlaou a zo, mank a c'hlaou a zo, diviet (berr, pare) eo ar glaou, n'eus ket mui a c'hlaou, war var a c'hlaou emaomp, n'eus ket a-walc'h na hanter eus ar glaou ; *es mangelt ihm an nichts*, ne vank netra dezhañ, ne ra netra diank dezhañ, n'eus netra a ra diouer dezhañ, n'en deus diouer a netra, emañ war var a seurt ebet, n'eo bihan a netra, dienez en deus a seurt ebet ; *es mangelt mir an etwas (dat.)*, *mir mangelt an etwas (dat.)*, dioueriñ a ran udb, dienez ag (da, en) udb am eus, diouer udb am eus, diouer ag udb am eus, udb a ra diouer din, udb a ra diank din, berr on war (en, ag) udb, war yun udb emeon, faotañ (fellout, mankout) a ra udb din, war var ag udb emeon, mankout a ran eus udb, n'am eus ket an hanter eus udb.

V.gw. (hat gemangelt) : *der Mut mangelt ihm*, re vihan eo e galon, re voan eo e revr, n'en deus ket a-walc'h a nerzh-kalon, digalon eo, c'hwen a zo en e loeroù.

mangeln² V.k.e. (hat gemangelt) : lufrañ, lufrennaouiñ.

mangelnd ag. : re skort, re verr, re zister, re vunut, n'eo ket a-walc'h, na spir ket, na skoulm ket, na dap ket, na splot ket, teusk, divastus, prin, skort, skars ; *mangelnde Einsicht*, berrboellegezh b., diboellegezh b., skañvelezh b., diouer a skiant-poell g., diouer a boell g., diouer a benn g., diouer a skiant g., skañvadurezh b. ; *mangelnde Weitsicht*, *mangelnde Vorausschau*, dirakwel g. ; *mangelnde soziale Anpassung*, diazasted kedvuhez b. ; *mangelnde Anpassungsfähigkeit*, diazasted b., diazaster g. ; *mangelnde Übereinstimmung*, digenglot g., diazasted b. ; *die mangelnde Übereinstimmung mit der Nachfrage*, an diazasted ouzh ezhommoù an nevid b. ; *der mangelnde Respekt für jemanden*, *die mangelnde Achtung für jemanden*, *die mangelnde Achtung vor jemandem*, an dizoujañs e-keñver u.b.

Mängelrüge b. (-,-n) : klemm abalamour d'ur si oberierezh g./b., klemmarc'hadenn abalamour d'ur si oberierezh b.

Mängelvertuschung b. (-,-n) : ar stipañ marc'hadourezh g. ; *Mängelvertuschung treiben*, stipañ marc'hadourezh.

mangels araog. (gen./dat.) : faot, e faot, a faot, dre faot, defot, e defot, dre ziouer a, en diouer a, gant an diouer a ; *mangels Zahlung*, e faot paeamant, defot paeañ, defot bezañ paeet ; *mangels Beweisen*, en diouer a brouennoù.

Mangelsymptom g. (-s,-e) : [mezeg.] azon an negez g., azon diouverañs g.

Mangelzustand g. (-s,-zustände) : stad negezel b.

Mangelware b. (-,-n) : 1. [kenwerzh] marc'hadourezh brin (skort, skars) b., traezenn brin (skort, skars) b. ; 2. [dre skeud.] tra ral g. ; *das ist Mangelware*, un dra ral eo.

Mangelwesen n. (-s,-) : boud diglok g. ; *das Mangelwesen Mensch*, digloket an den b.

Mango g. (-s,-s/-en) : [louza.] mangel str., mangelenn b.

Mangobaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-mangel str., mangelenn b., mangel str.

Mangold¹ g. (-s,-e) : [louza., kegin.] beotez str., bluit g., kaol-beotez str.

Mangold² g. : [kentanv] Mangold g.

Mangoldblatt n. (-es,-blätter) : [louza.] beotezenn b. [*liester* beotezennoù].

Mangoldpflanze b. (-,-n) : [louza.] bluit g., beotezenn b. [*liester* beotezenned, beotez], kaol-beotez str.

Mangoldrippe b. (-,-n) / **Mangoldstiel** g. (-s,-e) : [louza.] korzenn veotez b.

Mangonel b. (-,-n) : [lu, istor] bangounell b., mangounell b.

Mangopflaume b. (-,-n) : [louza.] mangel str., mangelenn b.

Mangostanbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] mangoustanenn b. [*liester* mangoustanenned, mangoustaned], gwez-mangoustan str.

Mangostanfrucht b. (-,-früchte) : mangoustan str., mangoustanenn b.

Mangostinbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] mangoustanenn b. [*liester* mangoustanenned, mangoustaned], gwez-mangoustan str.

Mangrove b. (-,-n) : 1. mangrovenn b. [*liester* mangrovennoù] ;

2. [louza.] rote Mangrove, mangelenn b. [*liester* mangelenned, manglezed], gwez-manglez str. ; *Frucht der roten Mangrove*, manglez str. [*stumm unan* manglezenn].

Mangrovenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] paletuvez str., paletuvezenn b.

Manguste b. (-,-n) : [loen.] mibinell b.

Manichäer g. (-s,-) : [istor, relij.] manikeour g., manikead g.

manichäisch ag. : [istor, relij.] manikeel, manikeek, manikeat.

Manichäismus g. (-) : [istor, relij.] manikeegezh b., manikeouriezh b.

Manie b. (-,-n) : 1. [mezeg.] mania g. ; *an einer Manie Erkrankter*, maniak g. [*liester maniaked*], P. albac'henn g. ; 2. maniezh b., albac'henn b., boazenn b., boemenn b., atapi g., tu g., follezh b., preñv g. ; *die krankhafte Manie, ohne Haube herumzulaufen*, kleñved an digoeañ g. ; *sie hat eine Konferenzmanie*, paket he deus terzhienn ar bodañ-divodañ, paket he deus preñv ar bodañ-divodañ, gant terzhienn ar bodañ-divodañ emañ, gant follezh ar bodañ-divodañ emañ.

Manier b. (-,-en) : 1. doare g., feson b., arvez g., neuz b., tres g. ; *Manier eines Künstlers*, arvez (feson b., neuz b., doare g.) un arzour g. ; *gute (artige) Manieren*, doareoù seven ls., doareoù dereat ls., gizioù mat ls. ; *er hat gute Manieren*, hennezh a zo bet savet mat, stummet mat eo, doareet brav eo, doareet mat eo, doareet kaer eo, hennezh a oar pakañ an tonioù bras, un arvez mat a zen eo, hennezh a zo un den a-zoare, hennezh a zo un den a-neuz, hennezh a zo un den a-neuz vat ; *schlechte Manieren*, doareoù fall (diseven, dizereat, dibalamour, difeson, disneuz) ls., gwallgundu b., gizioù fall ls. ; *es fiel ihr schwer, sich gute Manieren anzueignen*, poan he devoe o pakañ an tonioù bras ; *er hat keine Manieren*, hennezh ne oar ket en em zerc'hel dirak an dud, hennezh n'en deus stumm ebet, stummet-fall eo, n'en deus alamant ebet, n'eus alamant ebet dezhañ, gros eo e grouer ; *grobe (plumpe) Manieren*, doareoù rust (gros, difeson, dibalamour, disneuz, didailh) ls., lourdiz b., lourdoni b. ; *jemandem die bürgerlichen Manieren abgewöhnen*, divourc'hizañ u.b. ; *seine bürgerlichen Manieren ablegen*, divourc'hizañ ; *was sind denn das für Manieren ? das sind ja feine Manieren !* sell aze ur c'hiz ! se n'eo ket doareoù ! ; *das sind ja feine Manieren !* setu aze doareoù avat ! ; *mit guter Manier*, a-feson, a-zoare, a-dailh, dre feson, brav ha kempenn ; *mit guter Manier davonkommen*, en em dennañ brav ha kempenn ; *jemandem Manieren beibringen*, dic'hourdañ u.b., dic'hrozañ u.b. ; 2. P. ardoù ls., geizoù ls., tresoù ls., tiekoù ls., orbidoù ls., chiriboujoù ls., kludajoù ls., andelloù ls., jestroù ls., chistroù ls., ismodoù ls., chiboudoù ls., kamambre g., kamambreoù ls., tailhoù ls., mignerezh g., yekoù ls., yezhoù ls., arvezioù ls., sioupleoù ls., kontenañsoù ls., orimantoù ls., ailheoù ls., ardigelloù ls., arouezioù ls., astrafoù ls., esprejoù ls., fesonoù ls., ismegoù ls., jinkoù ls., jismaikoù ls., jismaioù ls., istampioù ls., istrogoù ls., kizoù ls., komplimantoù ls., lentigoù ls., minoù ls., morbioc'hoù ls., moriskloù ls., neuzioù ls., ormidoù ls., pismigoù ls., similhoù ls., simirakloù ls., sismakoù ls., vistoù ls., glabous g., grimaserezh g., akotr g. ; *nur keine Manieren !* arabat ober lentigoù (kamambre, geizioù, pismigoù, ismodoù, tailhoù, yezhoù) !, arabat deoc'h ober ho fagodenn ! n'it ket d'ober jestroù ! paouezit a ober geizoù 'ta ! grit evel er gêr ! amañ emac'h er gêr ! amañ emañ ho kêr ! arabat deoc'h chom da orbidiñ ! arabat deoc'h chom da ardaouiñ ! arabat akotriñ ! perak kement a sioupleoù ? perak kement a gontenañsoù ? perak kement a orimantoù ? ; 3. [sonerezh] *Manieren*, ripipioù ls.

manieriert ag. : afetet, ardouüs, orbidus, leun a orbidoù, leun a ardoù, fesonius, kontenañsus, flammik, milis, kamambre gantañ, klouar.

Manieriertheit b. (-,-en) : 1. ardoù ls., geizoù ls., tresoù ls., tiekoù ls., orbidoù ls., chiriboujoù ls., kludajoù ls., andelloù ls., jestroù ls., chistroù ls., ismodoù ls., kamambre g., kamambreoù ls., chiboudoù ls., mignerezh g., yekoù ls., yezhoù ls., tailhoù ls., sioupleoù ls., kontenañsoù ls., orimantoù ls., arvezioù ls., ailheoù ls., ardigelloù ls., arouezioù ls., astrafoù ls., esprejoù ls., fesonoù ls., ismegoù ls., jinkoù ls., jismaikoù ls., jismaioù ls., istampioù ls., istrogoù ls., kizoù ls., komplimantoù ls., lentigoù ls., minoù ls., morbioc'hoù ls.,

moriskloù ls., neuzioù ls., ormidoù ls., pismigoù ls., similhoù ls., simirakloù ls., sismakoù ls., vistoù ls., glabous g., grimaserezh g., akotr g., milister g., milisted b. ; 2. geizerezh g., afeterezh g., orbidegezh b., fesonius, kontenañsused b.

Manierismus g. (-) : 1. [arz] manieregezh b. ; 2. [emzalc'h] orbidegezh b., ardaouegezh b.

Manierist g. (-en,-en) : [arz] manierour g.

manieristisch ag. : [arz] manierek, manierour.

manierlich ag. : dilikat e zoare, doareoù seven gantañ, savet mat, stummet mat, doareet brav, doareet kaer, prop, sentus, fur, reizh ; *es fällt ihr schwer, sich manierlich zu benehmen*, poan he deus o pakañ an tonioù bras.

Manierlichkeit b. (-,-en) : sevened b., kourtezi b., dilikatiri b.

manifest ag. : splann, anat, diskelat, erzerc'h ; *manifestes AIDS*, haza anat g., P. sida anat g. ; *manifeste Pathologie*, kleñvedadur erzerc'h g., erzerc'had kleñvedel g. ; [bred.] *manifeste Inhalt eines Traumes*, endalc'hed diskuliet un hunvre g.

Manifest n. (-es,-e) : 1. manifesto g. ; *das kommunistische Manifest*, ar manifesto komunour g., manifesto ar strollad komunour g. ; 2. [treuzdougen] a) roll ar varc'hadourezh treuzdouget g. ; b) roll an dreizhidi g.

Manifestant g. (-en,-en) : [Bro-Suis, Bro-Aostria] manifestour g., manifesteur g., diskeler g.

Manifestation b. (-,-en) : 1. manifestadeg b., diskuliadeg b., displegadeg b., diskeladeg b. ; 2. [mezeg.] erzerc'had g., erzerc'hadur g. ; *pathologische Manifestation*, erzerc'had kleñvedel g. ; *episodische Manifestation einer Krankheit*, erzerc'had resmiadek ur c'hleñved g., erzerc'had spanaennek ur c'hleñved g., resmiad g. ; *episodische hämorrhagische Manifestation*, erzerc'had gwadliñvañ resmiadek g., erzerc'had gwadliñvañ spanaennek g., resmiad gwadliñvañ g. ; 3. emziskouezadur g.

manifestieren V.gw. (hat manifestiert) : [Bro-Suis] manifestiñ, diskelañ, displegadegañ, kendiskuliañ.

V.k.e. : diskouez, reiñ da anaout, reiñ da welet, eztaoliñ, erzerc'hañ.

V.em. : **sich manifestieren** (hat sich (ak.) manifestiert) : en em ziskouez, dont war wel, mont war wel, diwanañ, erzerc'hañ, anataat, anadiñ.

Maniker g. (-s,-) : [mezeg.] maniak g. [*liester maniaked*].

Manikürbesteck n. (-s,-e/-s) : ur rikoù ivinoù g.

Maniküre b. (-,-en) : 1. [micher] ficherezh dornioù g., lobredouriezh b., lobredañ g. ; 2. [den] ficherezh dornioù b., kempennourez dornioù b., aozerez-daouarn b., lobredourez b. ; 3. rikoù da gempenn an ivinoù ls.

maniküren V.k.e. (hat manikürt) : *jemandes Hände maniküren*, kempenn e zaouarn d'u.b., fichañ e zaouarn d'u.b., aozañ e zaouarn d'u.b., lobredañ e zaouarn d'u.b.

Manila n. : Manila b.

Manilahanf g. (-s) : 1. [louza.] gwez-abaka str. ; 2. [gwiad.] abaka g.

Manilahanfhut g. (-s,-hüte) : tog Manila g.

Manilatabak g. (-s,-e) : butun Manila g.

Manilazigarre b. (-,-n) : segalenn Vanila b. ; *Manilazigarren rauchen*, butunat segalennnoù Manila.

Manille¹ b. (-,-n) : tro-vrec'h b., kelc'henn-vrec'h b., lagadenn-vrec'h b., chadennig-vrec'h b., gwalenn-vrec'h b.

Manille² b. (-) : [kartoù] 1. manilh g. ; *Manille spielen*, c'hoari vanilh ; *Ass beim Spiel Manille*, manilhig g., born manilh g. ; 2. penngartenn uhelañ er c'hoari vanilh b.

Manillespiel n. (-s) : [kartoù] manilh g.

Manillespieler g. (-s,-) : [kartoù] manilher g.

Maniok g. (-s,-s) : 1. [louza.] bod maniok g., bodoù maniok ls. ; 2. [boued, danvez] maniok g. ; *Maniok auswaschen*, lakaat maniok da c'hlec'hiañ ha da eogiñ ; *Maniok einweichen*, um das Gift zu beseitigen, lakaat maniok e glec'h evit ma nijfe kuit an drenkenn ; *aus Maniok Stärke gewinnen*, fekulañ maniok, eztennañ fekul eus ar maniok.

Manipel¹ g. (-s,-) : [lu roman] kevrenn daou-c'hant soudard pe dost b., daougantad g., manipulus g. [*liester manipuli*].

Manipel² b. (-,-n) / g. (-s,-) : [relij.] fanol g.

Manipulant g. (-en,-en) : iriennet g., korvigeller g., itriker g., kavailher g., tad an itrikoù g., spered itrikañ a zen g., ragater g., ficher g., breser g., kagaleg g. [*liester kagaleien*].

Manipulation b. (-,-en) : 1. [tekn.] embreg g., embregadenn b., embregataerezh g., embregata g., dornataerezh g., dornatadur g., dornata g., maneamant g. ; *Genmanipulationen*, maneat genetek g., embregata genetek g. ; 2. [dre skeud.] tunembregadenn b., irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., hoalerezh g., droukhoaladur g., ardivinkoù ls., lorberezh g., desevidigezh b., ribouilhaj g., trikamardoù ls., trokelloù lies, trokellerezh g. ; 3. treuzficherezh g., falsidigezh g., farlotiñ g., farloterezh g. ; [polit.] *Wahlmanipulation*, farloterezh mouezhioù g.

Manipulator g. (-s,-en) : 1. [tekn.] ardivink embregata g., embregataer g. [*liester embregataerioù*] ; 2. iriennet g., korvigeller g., itriker g., kavailher g. ; 3. ribouilh g., sigoter g.

Manipulatorarm g. (-d,-e) : [tekn.] brec'henn embregata b.

manipulierbar ag. : 1. embregadus, dornadus ; 2. ... a c'haller hoalañ, ... a c'haller lorbiñ, ... a c'haller merat, meradus, maniadus.

Manipulierbarkeit b. (-,-en) : 1. embregadusted b., dornadusted b. ; 2. perzh an hini a c'haller hoalañ (a c'haller lorbiñ, a c'haller merat) g., meradusted b., maniadusted b.

manipulieren V.k.e. (hat manipuliert) : 1. embreger, embregata, merat, dornata, maniañ, P. palvata, meskañ ; *vorsichtig manipulieren*, dornata gant aket, dornata gant evezh ; *von fern manipulieren*, pellembregata ; 2. [dre skeud.] hoalañ, droukhoalañ, lorbiñ, deseñ ; *jemanden manipulieren*, merat u.b., maniañ u.b. ; *die öffentliche Meinung manipulieren*, merat ar bobl ; 3. treuzfichañ, falsañ, farlotiñ, ribouilh.

Manipulierung b. (-,-en) : *sellit ouzh Manipulation*.

manisch ag. : [mezeg., bred.] ... mania, maniak, maniakel, albac'hennet ; *manische Psychose*, psikoz maniakel g. ; *manische Phase*, barrad mania g. ; *manischer Verwirrungszustand*, mania arluzek g.

manisch-depressiv ag. : [mezeg., bred.] maniakel-diwaskadel, maniakel-gouvidel, maniakel-blinidik ; *manisch-depressive Psychose*, psikoz maniakel-gouvidel g.

Manitu g. (-s) : manitou g.

Manko n. (-s,-s) : koll g., kollvezh g., dibourveziad g., mank g., divigad g., toull g., digred g., dic'hounid g., olgounid g.

Mann g. : 1. (-s, Männer) : paotr g., gour g., gwaz g., mal g. [*liester maled / malien*], aotrou g. ; *junger Mann*, paotr yaouank g., den yaouank g., gour yaouank g. ; *ein hübscher junger Mann*, ur paotr koant g., ul lañsenn a baotr b., ur pichon g., ur bouilh den g., ur paotr korfet-brav g., ur brav a baotr g., ur brav g., ur c'haer a baotr g., ur c'haer g., ur c'horf kaer a baotr g. ; *ein schöner Mann ist er gerade nicht*, n'eo ket gwall vrav ; *ein Mann um die dreißig*, un tregont vloaz den bennak g., un tregont vloaz bennak a zen, ur paotr a-rez da dregont vloaz g., ur paotr sa tregont vloaz g., ur paotr war-dro tregont vloaz g. ; *guter Mann !* va den mat ! ; *ein rüstiger (kräftiger) Mann*, ur gwaz (ur paotr, ur gour) kreñv g., un den postek g., un den kapop g., ur palvad mat a baotr g., ur strapennad vat a zen b., un troc'had mat a baotr g., ur paotr a droc'had mat g., ur paotr

troc'het mat g., ur galedenn a zen b., un dornek mat a zen g., ur paotr temzet mat g., un tamm toupard a baotr g., ur pezhad den g., ur pezhad hini g., ur c'horf den g., ur bilh den g., ur paotr difall g., un dornek mat a baotr g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., un temz vat a zen g. / ur gignenn vat a zen g. (Gregor) ; *ein Mann, der befehlen kann*, *ein Mann mit Schneid*, un den start a zorn g. ; *Männer von solchem Schlag trifft man nicht mehr*, ne weler ket bremañ a dud eus ar gobari-se ; *vom Charakter her war er der unausstehlichste Mann*, den es überhaupt gibt, hennezh a oa un imor den eus ar gwashañ a vije bet gallet da gavout, hennezh a oa ken dispiljus ha tra ; *ein armer alter Mann*, ur c'haezh kozh a zen g., ur paour kaezh kozh g. ; *die Männer und die Frauen*, ar baotred hag ar merc'hed ; *alle*, sowohl Männer als auch Frauen, an holl, ken ar baotred, ken ar merc'hed - an holl, ken merc'hed, ken gwazed - an holl, koulz merc'hed evel maled - an holl, koulz plac'hed evel paotred ; *der ist ein echter Mann*, un tarin a baotr eo, kastret-mat eo, iziliet klok eo ; *das waren echte Männer !* seurt-se a oa gwazed ! ; *aus ihm ist ein richtiger Mann geworden*, pelloc'h ez eus ur gwaz anezhañ, deuet eo da vezañ un den, deuet eo da zen, savet eo da zen ; *zum Mann heranwachsen*, dont da zen, sevel da zen, dont da vezañ den ; *ein Mann in den besten Jahren*, ur gwaz en e oad gwellañ (e kreiz e vrud, e kreiz e nerzh, e barr an oad, e brud an oad, e kreiz an oad) g. ; *ein bejahrter Mann*, un den deuet war an oad g., ur gwaz erru un tamm mat a oad dezhañ (pakat un tamm mat a oad gantañ, aet bras war an oad, erru war an oad) g. ; *ein Mann von Format*, un den gouest g., un den a yelo pell g., ur gwaz danvez (lec'h-dont) ennañ g. ; *ein Mann von Geschmack*, un den dilikat e zoare g. ; *ein Mann der Tat*, un den troet war an ober g., ur spered pleustrek a zen g., un den tuet d'an obererezh pleustrek g., un den eus gouenn ar gwenan oberiant g., un den a intrudu g. ; *ein Mann aus dem Volk*, un den eus ar werin (bet savet a lec'h izel, izel e ouenn, dister e ouenn, dister e zoare, savet a dud izelek) g. ; *der kleine Mann*, an dud dister ls., an dud vunut (a lec'h izel, eus ar werin), an dudigoù ls., an dud izelek ls., ar munudigoù ls., ar re dister o doare ls. ; *ein bescheidener kleiner Mann*, ur petrefe denig distorlok g. ; *die großen Männer*, an dud veur ls. ; *die großen Männer dieser Welt*, meurien ar bed ls. ; *ein Mann Gottes*, un den Doue g. ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espernet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; *die Frauen zuerst, dann die Männer*, ar merc'hed da gentañ hag ar wazed da c'houde ; *es waren ihrer zwölf, davon genauso viele Männer wie Frauen*, daouzek e oant, ken tog, ken koef - daouzek e oant, paotred ha merc'hed, hanter-ouzh-hanter - daouzek e oant, paotred ha merc'hed, hanter-dihanter ; *der Mann mit dem roten Hut*, paotr e dog ruz g. ; *er hat durch seine Tat gezeigt, dass er ein echter Mann ist*, hennezh en deus graet un ober mal oc'h ober an dra-se ; *sie ist ganz schön hinter Männern her*, honnezh he deus c'hwiti, honnezh a zo leun a c'hwiti, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, e gwentl tarv emañ, gwentl tarv a zo enni, honnezh a gar ar c'hoari, honnezh a flut, prest eo da sevel he fav, honnezh a zo rederezh, friantiz a zo ganti, friantell eo, plijout a ra dezhi mont da friantellat, plijout a ra dezhi fringal, honnezh a zo ur c'halouperez, honnezh a zo ur baotretaerez, honnezh a zo un ebeulez ; *die Hämophilie wird von den Frauen weitervererbt und betrifft nur die Männer*, treuzkaset e vez an hemofiliezh gant ar merc'hed ha tizhout a ra nemet ar wazed.

2. [dre astenn.] pried g., gwaz g., ozhac'h g., gour-pried g., par g., paradur g., den g., P. perc'henn g., hini kozh g. ; *sie nimmt*

ihn zum Mann, ober a ra he fried (he gwaz) anezhañ, kemer a ra anezhañ da bried, kemer a ra anezhañ e priedelezh ; *jemanden gern zu Mann nehmen*, bezañ kontant eus u.b. evit pried ; *sich (dat.) jemanden als Ehemann wünschen*, c'hoantaat u.b. da bried ; *sie hat einen Mann gefunden*, kavet he deus unan da zimeziñ, kavet he deus fred, P. kavet he deus he ferc'henn ; *das ist mein Mann*, va fried eo, va gwaz eo, va hanter diegezh eo, va den eo, va ozac'h eo, va hini kozh eo, va far eo, va faradur eo, va c'hristen eo ; *sie verprügelt ihren Mann*, skeiñ a ra gant he fried, primoc'h eo da reiñ fest ar geuneudenn d'he gwaz eget hini ar gokellenn ; *wie Mann und Frau leben*, en em strobañ, en em stropiñ, ober ti bihan, ober tiegezh bihan, ajolbañ, ajorbañ, bezañ ajolbet.

3. [lu] soudard g. [liester : 'Mann' goude un niver, a-hend-all 'Leute'] ; *ein Offizier mit seinen Leuten*, un ofisour gant e soudarded g. ; *Mann gegen Mann kämpfen*, bezañ krog-ha-krog, bezañ krog-ouzh-krog, gouren krog-ha-krog ; *wir werden bis zum letzten Mann kämpfen, wir werden uns wehren bis zum letzten Hauch von Mann und Ross*, stourm a raimp keit ha ma chomo unan ac'hanomp bev, stourm a raimp keit ha ma vo ur mouch buhez en unan ac'hanomp, en em zifenn a raimp betek ar gwaz diwezhañ ; *die Kompanie ist 150 Mann stark*, 150 soudard a ya d'ober ar gompagnunezh, c'hoarvezout a ra ar gompagnunezh eus 150 soudard ; [merdead.] *die Schiffsbesatzung bestand aus drei Mann*, ar skipailh a oa tri den anezhañ, ar skipailh a oa tri den ouzh e ober ; *Mann über Bord !* un den er mor ! un den a zo bet lamet diwar ar bourzh ! un den a zo kouezhet er mor ! ; *alle Mann an Deck !* an holl gwitibunan war pont ar vag ! ; *mit Mann und Maus untergegangen*, kollet bag hag all - kollet lestr hag all - kollet tud ha lestr - kollet korf hag all - kollet tud hag all - en em gollet tud ha madoù - lonket penn ha pilhon - kollet korf, madoù hag all ; *dort ist Arbeit für zehn Mann*, du-hont ez eus krog evit dek.

4. [troioù-lavar] *Mann für Mann*, unan-hag-unan, a-unanoù, ahiniñnoù, lerc'h-ouzh-lerc'h, lerc'h-war-lerc'h, lerc'h-ha-lerc'h, a-hini-da-hini, hini-ha-hini, pezh-ha-pezh, an eil war-lerc'h egile, an eil da-heul egile, pep hini d'e dro, pep hini e dro, pep hini en e dro, diouzh tro ; *der Mann von der Straße*, n'eus forzh piv, ar peanv war ar straed g. ; *der böse Mann, der schwarze Mann*, paotr e dog ledan g., paotr kozh ar mor g., ar barbaou g., biziter ar milinoù brenn g., an eontr doujoù g., tonton-doujoù g., ar Waoñ du g., paotr e vomm g., paotr e voned ruz g., ar ramonut g., ar skoul g. ; *ein Mann, ein Wort*, tra lavaret a zle bezañ sevenet, un den onest n'en devez nemet ur ger, un den onest pa lavar unan ne lavar ket daou, un den onest a zle atav derc'hel mat d'ar pezh en deus prometet ; *der Mann auf der Straße*, n'eus forzh piv, an dud dre vras ; *der Mann des Tages*, an den a vez graet stad outañ hiziv g., den an deiz g., an den a zo dindan teod an dud evit ar mare g., an den a zo ar gaoz war e lerc'h evit ar mare, an den n'eus kaoz nemet dioutañ (anezhañ) g. ; *etwas an den Mann bringen*, a) gwerzhañ udb, lakaat udb e gwerzh ; b) diskuliañ udb, reiñ udb da c'houzout ; *seine Tochter wohl an den Mann bringen*, fortuniañ e verc'h ; *wenn Not am Manne ist*, diouzh ret, mar kouezh ar c'haz, mar bez ret ; *er hat seinen Mann gefunden*, *er ist an den rechten Mann gekommen*, kavet en deus e goulz, kavet en deus maneg diouzh e zorn, kavet en deus harp d'e gern, kavet en deus avel a-benn, kavet en deus e bar, kavet en deus unan a zo gouest dezhañ, kavet en deus unan a zo gouest outañ, kavet en deus e gen barrek, kavet en deus un den barrek evitañ, kavet en deus unan mestroc'h d'ober egetañ, kavet en deus unan mestroc'h egetañ, kavet en deus unan barrekoc'h egetañ ; *er ist Manns genug, um ...*, e-doare (e-tailh) emañ da ..., barrek a-walc'h eo evit ..., den a-walc'h eo evit ... ; *er ist*

Manns genug, Ihnen Rede zu stehen, ur gwaz sonn e benn a zo anezhañ hag e doare e vo da zerc'hel penn ouzhoc'h, hennezh a zo barrek evidoc'h ; *sie sind Manns genug, um Sie zu besiegen*, e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) emaint da reiñ lamm deoc'h (da vezañ trec'h deoc'h), ar re-se a zo kap deoc'h, barrek int evidoc'h ; *den starken Mann markieren*, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, ober e fougé, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, en em ambridañ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh e c'henoù, c'hoari e gankaler, bezañ gant an-unan an ton hag ar pardon, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, en em gemer evit un aotrou, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezé d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, ober teil, bompadiñ, ober re vras gaoliad, bezañ un tamm brav en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, treiñ al leue en an-unan (e *leue ennañ*, he *leue enni h.a.*), bezañ un tamm tro en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, bezañ c'hwezé e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougéoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, brageiñ, dougen roufi, dougen randon, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dantal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a fougé hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e foñs, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ foeñvet gant an ourgouilh, bezañ foeñvet gant an ourgouilh, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor), foeñviñ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant al lorc'h ; *markiere nur ruhig den starken Mann !* gra da fougé ! ; *den reichen Mann markieren*, c'hoari e berc'henn ; *du bist nicht der Mann dazu*, n'emaout ket e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) d'ober an dra-se, n'emaout ket evit an dra-se, n'out ket barrek d'ober an dra-se, n'out ket barrek d'al labour-se, n'out ket gour, ouzhpenn dit eo an dra-se ; *ich bin nicht der Mann dazu*, n'on ket den d'ober an dra-se ; *wir haben unseren Mann !* setu an den a faote deomp ! hennezh 'zo hon den ! setu un den diouzh hor c'hoant ! setu un den diouzh m'hor boa c'hoant ! setu kavet hon den ganeomp ! ; *er ist ein Mann des Todes*, un den marv eo, ned ay ket pell ganti, n'eus warc'hoazh ebet evitañ, ne bado ket pell ken, emañ ar marv ouzh e c'hedal ! ; *seinen Mann stehen (stellen)*, bezañ barrek evit n'eus forzh piv, bezañ gouest da n'eus forzh piv, bezañ gouest eus n'eus forzh piv, bezañ diskouezet e dalvoudegezh, bezañ diskouezet e nerzh hag e gadarned, bezañ rebarb en an-unan, kaout nerzh ha difennoù ; *bis auf den letzten Mann*, an holl hep diforc'h nikun, a-zifec'h, a-zifec'h-kaer, an holl gwitibunan, kement hini a zo anezho, pizh an dud, hep diskoutañ nikun, hep na vankas gour, hep faot ebet, holl asambles ; *alle Mann hoch*, hep na vank gour, a-bezh, a-bezh-kaer, holl a-bezh, en ur pezh, holl en ur gevret, holl en ur bagad, holl a-gevret, holl d'un dro, holl gwitibunan, kement hini a zo anezho, holl e-kevret, holl asambles, en ur ser, ser-ha-ser, e-

ser, holl a-genstroll, holl a-geñver, holl a-gor, holl a-unan, holl a-unvan, holl a-unstroll, liammet evel un hordenn ; *das Volk erhob sich wie ein Mann*, en em sevel a reas ar bobl a-bezh-kaer (holl a-bezh, en ur pezh, holl en ur gevret, holl en ur bagad, holl a-gevret, holl d'un dro, hep na vankas gour), en em savet e oant holl gwitubunan (holl e-kevret, holl asambles, en ur ser, ser-ha-ser, e-ser, holl a-genstroll, holl a-geñver, holl a-gor, holl a-unan, holl a-unvan, holl a-unstroll, liammet evel un hordenn) ; *den lieben Gott einen guten Mann sein lassen*, na ober na mik na man a netra, na ober forzh a netra, na ober kaz a netra, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emañ, bevañ disoursi, bezañ un den a foeltr forzh, bezañ gwall zibreder (dibreder-kaer, ken dinec'h ha tra, ken distrafiuilh ha tra) ; *P. er hat einen kleinen Mann im Ohr*, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan a zo en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, n'emañ ket e spered gantañ, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, darnkollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, cheñchet eo warnezhañ, tec'het eo e spered, skañvaet eo e spered, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, badezet eo bet gant eoul gad, badezet eo bet gant soubenn wadegenn, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiañ dezhañ, skoet eo bet gant ar morzhol, hennezh a zo skoet e benn, kollet eo e sterenn gantañ, aet eo ganto, laban eo, hennezh a zo tapet war ar portolof, un tammig lod en deus e park ar Brizh, ul lodenn en deus e park ar Brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, lakaet eo bet dezhañ e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, emañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, hennezh a zo brizh, paket en deus anezho, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket ur sklêrijenn, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, chomet eo ar brenn e-touez ar bleud gantañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, dougen a ra banniel sant Laorañs, eus fin ar sizhun eo, eus fin ar bloaz eo, faout eo e girin, hennezh n'eo ket gwall stank e damouez, toull eo e vurutell, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan, ganet eo bet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, ganet eo bet goude ar c'hrapouezh, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapeled, faziñ a ra ur c'hreunenn d'e chapeled, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ ; *Mann ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! alato ! atoue ! daonet ! brenn ! chaous ! chaous warnout ! c'hwitell ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdoulle ! fidedoulle ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun !*

Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! hadall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! hopala ! hopalalapa !

Manna n. (-s) : [Bibl] mann g., Mann g. ; *das Manna fiel nachts auf den Wüstenboden*, ar Mann a gouezhe en dezerzh e-pad an noz ; *vierzig Jahre lang wurde Manna die Nahrung der Söhne Israels*, mibien Israel a zebras ar Mann e-pad daou-ugent vloaz.

Manna-Esche b. (-, -n) : [louza.] gouezonn str., gouezonnenn b., onn-gwenn str., onnenn-wenn b.

mannbar ag. : kaezourek, dimezus, en oad da zimeziñ, en oad da ouennañ ; *das mannbare Alter*, ar gaezouegezh b., an darevder g., an dimezusted b., an oad dimeziñ g., an oad gouennañ g.

Mannbarkeit b. (-) : kaezouegezh b., darevder g., dimezusted b., oad dimeziñ g., oad gouennañ g., gouegezh b.

Männchen n. (-s, -) : 1. krakaotrou g., tamm krakaotrou g., boulom g., boulomig g. ; *ein kleines unauffälliges Männchen*, ur petrefe denik distorlok g. ; 2. [loen.] par g., tad g., mal g. [liester maled, malien], marc'h g. ; *das Männchen und das Weibchen*, ar par hag ar barez ; *paarungsbereites Männchen, paarungsfähiges Männchen*, par gouest da ouennañ g. ; *Alphamännchen*, par rener g. ; *Amselmännchen*, tad moualc'h g. mal moualc'h g. ; *Rabenmännchen*, marc'h bran g., mal bran g., tad bran g. ; *Rochenmännchen*, tad rae g. ; *bei den Amseln ist der Schnabel der Männchen gelb*, melen eo pigos an tad moualc'h ; *die Anzahl der Männchen unter den Hühnervögeln durch Beseitigung vermindert*, digilhogañ ; *erst wenn sie drei Monate alt sind, muss man bei jungen Kaninchen Weibchen und Männchen trennen*, betek o zri miz e c'hell al lapined bihan bezañ lezet en un douez ; 3. [loen., chas h.a.] chiboud g., chiboudig g., chiboudoù ls. ; *der Hase macht Männchen*, emañ ar c'had o c'hoari chiboud (oc'h ober chiboudig, oc'h ober chiboudoù).

Männeken n. (-s, -) : [norzh Bro-Alamagn, Berlin] : boulom g., boulomig g. ; *es waren nur ein paar Männeken da*, tri o tañsal, pevar o son a oa eno.

mannen V.k.e. (hat gemannt) : 1. dimeziñ ; 2. mestroniañ, kaout ar c'hreñv (an tu krefiv) war.

Mannen ls. : amheuliadeg b., ambrougadeg b., koskor g., koskoriaad g.

Mannequin n. (-s, -s) : 1. diskouezerez-c'hiz b., gobari g. [liester gobaried] ; 2. jak g. [liester jaked] ; 3. margodenn b.

Männeraltstimme b. (-, -n) : [sonerezh] ustenor g.

Männerarbeit b. (-, -en) : labour evit ar baotred g., labour ar baotred g., labour ar wazed g. ; *das ist keine Männerarbeit*, n'eo micher ebet evit ur gwaz.

Männerbarren g. (-s,-) : [sport] *der Männerbarren*, an divvarrenn ls., ar barrennoù kenstur ls.

Männerbekanntschaft b. (-,-en) : mignon g., keneil g., kariad g.

Männerberuf g. (-s,-e) : micher baotred b.

Männerchor g. (-s,-chöre) : [sonerezh] laz-kanañ paotred g., kor paotred g., kanadeg paotred b.

Männerfang g. (-s) : paotretaerezh g., paotreta g. ; *auf Männerfang sein*, paotreta, redek an akuilhetenn, redek an angoutenn, redek ar baotred, kañjoliñ ar baotred, kañjoliñ, klask kailh, chelpeta, klask fred, klask fortun, targasha, klask he chañs gant ar baotred, frellea, kalaouiñ.

Männerfarn g. (-s,-e) : [louza.] gourraden str., raden-bleiz str.

Männerfeindin b. (-,-nen) : gourgasaourez b.

männerfeindlich ag. : gourgas, gwazkasonius, gourgasaur.

Männerfeindlichkeit g. (-es) : kasoni ouzh ar wazed b., gwazkasoni b., gourgasaouriezh b.

Männergeschichten ls. : istorioù paotred diwar-benn o orgedoù-dougoù ls.

Männergespräch n. (-s,-e) : diviz kenetre paotred g.

Männerhand b. (-,-hände) : dorn gwaz g., dorn ur paotr g.

Männerhass g. (-es) : kasoni ouzh ar wazed b., gwazkasoni b., gourgasaouriezh b.

Männerhose b. (-,-n) : bragoù paotred g. ; [dre fent, rev] *eng anliegende Männerhose*, bragoù barrennet g.

Männerleiden n. (-s,-) : kleñved paotr g.

Männermannschaft b. (-,-en) : [sport] laz paotred g., skipailh paotred g.

männermordend ag. : [diwar-benn ar merc'hed] hoalus-kenañ, lubanus-kenañ, kaer-distailh, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, koant da gas koad d'ar baotred, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, kenedus-espar, hoalus dreist, koant-barbar, lorbus, strobinnellus, boemus, marzhus, estlammus, bamus, sorchennus, koant da lazhañ, trefuus, broudus, kas-c'hoant.

Männersache b. (-,-n) : afer a sell ouzh ar baotred b.

Männerseite b. (-) : [relij., ilizoù] tu an abostol g., an tu diouzh an abostol g., P. tu ar baotred g.

Männerstimme b. (-,-n) : mouezh paotr b., mouezh waz b.

Männerteam n. (-s,-s) : [sport] laz paotred g.

Männertreu b. (-,-en) : [louza.] **1.** [*Lobelia erinus*] lobelienn c'hlas b. [*liester* lobelied glas] ; **2.** [*Veronica chamaedrys*] sklaerig b.

Männerüberschuss g. (-es) : reñver a baotred g.

Mannesalter n. (-s) : oad gour g. ; *im besten Mannesalter stehen*, bezañ e kreiz e vrud (e kreiz e nerzh, en e oad gwellañ, e barr an oad, e brud an oad, e kreiz an oad).

Manneshöhe b. (-) : ment un den b., braster un den g. ; *in Manneshöhe*, a vent gant un den, ken bras hag un den, a sav gant un den.

Mannesstamm g. (-s,-stämme) : lignez a-fet paotred b.

Manneswort n. (-s,-e) : ger a enor g.

Manneszucht b. (-) : pleustrezezh soudard g., reolennoù strizh al ls.

mannhaft ag. : kastret-mat, iziliet klok, gour a-walc'h, gwaz a-walc'h, kadarn, kalonek, mellek, kellek, kastrek, gourek.

Adv. : ent gourel, evel ur gour, gant kalon, gant nerzh-kalon, ent kalonek, kalonek, dispont, kadarn, gant kadamded, diflach.

Mannhaftigkeit b. (-) : gouregezh b., kadamded b., kadamder g., kalonegezh b.

mannigfach ag. / **mannigfaltig** ag. : liesdoare, liesneuz, liesseurt, dizunvan, lies, liesek, liezek, diseurt, protean.

Mannigfaltigkeit b. (-) : liesseurtegezh b., liesdoare g., liesneuz b., liested b., liester g., liesseurted b., liesegezh b.,

dizunvanded b., dizunvander g., dizunvaniezh b., diseurtelezh b., diseurtegezh b.

männiglich ag. : [dispredet] kadarn, kalonek.

Raganv amresis : [dispredet] pep hini, pep unan, an holl.

Männin b. (-,-nen) : tourc'hpaoth g., raspaotr g., yourc'h g., penn-paoth g., skilbaotr g., kalafourchenn b., gwreg-ozac'h b. [*liester* gwrazezh-ezhec'h], ozac'hwareg b., kilgog g., hanter waz g., hanter baotr g., paotr manket g., kazeg anterin b., plac'h-paoth b., denez b.

Mannjahr n. (-es) : bloavezhiaed labour dre benn g., bloavezhiaed labour dre bennden g.

Männlein n. (-s,-) : boulom g., boulomig g. ; *ein kleines unauffälliges Männlein*, ur petrefe denik distorlok g.

männlich ag. : **1.** ... paotr, ... gour, ... gwaz, gourel, gourel, mal ; *männliche Hormone*, hormonoù gourel ls. ; *männliche Stimme*, mouezh paotr b., mouezh waz b. ; *männliche Gelüste*, *männliche Lust*, c'hoantoù gourel ls., c'hoantoù gourel ls. ; *männliche Genitalien*, P. stal b., stalennou ls., rikoù ls., binvioù ls., kelloù ls., kouilhoù ls., paro str., istribilhoù ls., [dre elevez] reizhoù ls. ; *männliches Glied*, ezel ar gour g., kalc'h g., pidenn b., biloutenn b., bitouzen b., kastr g., pik g., P. pifon g., lost g., kantol b., skourjez b., kalkenn b., Yann galkenn g., penn pour g., mudurun b., gamachenn b. [*liester* gamachoù], fardell b., pint g., silh g., pik g., pich g., strinkell b., kastrenn b., ibil g., ibil kig g., ibil beuz g., barrenn-stur b., alc'hwez bras g., bazh b., bazh a-raok b., bazh-kig b., bazh verr b., bazh-yod b., bazhoulen b., begel g., ar biz warn-ugent g., naer vragoù b., minaoued g., kilhog-lndez g., kellig g., bont g., buzhuenn b., c'hwitell b., brok g., brokenn b., logodenn b., brikezenn b., piti g., ezel g., flemm g., heuz g., P. pifseu g. ; **2.** kastret mat, iziliet klok, gour a-walc'h, gwaz a-walc'h, kadarn, kalonek, mellek, kellek, kastrek, gourek ; **3.** [yez.] gourel ; **4.** [loen., louza.] gourel ; *männliches Tier*, par g. ; *männliche Pflanze*, par g. ; *männliche Hanfpflanze*, tad kouarc'h g. ; *männliches Schwein*, hoch-par g., pemoc'h-par g. ; *männlicher Rochen*, tad rae g., rae gellek b. ; *männliche Turteltaube*, par-turzhunell g., mal turzhunell g., tad turzhunell g. ; *männlicher Rabe*, marc'h bran g., mal bran g., tad bran g. ; **5.** [bev.] *männliches Hormon*, hormon gourel g. ; *Gonade des männlichen Geschlechts*, gonad gourel g. ; **6.** [tekn., tredan.] *das männliche Teil*, ar c'hi g.

Adv. : ent gourel, evel ur gour.

Männlichkeit b. (-) : gourelezh b., gourelezh b., gourelegezh b., temz-spered gourel ; *mit imposanter Männlichkeit*, kastret mat, kastrek, iziliet a-zoare, kalloc'h, kellek ; *seine Männlichkeit verlieren*, pezhelliñ.

Mannomann estl. : *Mannomann* ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! alato ! atoue ! daonet ! brenn ! chaous ! chaous warnout ! c'hwitell ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezouenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupen ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordrege ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue !

mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunou va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunou ! hopalapala !

Mannsbild n. (-es) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] P. paotr g., truchon g., miñsoner g. ; *ein Trumm von einem Mannsbild*, ur palvad mat a baotr g., ur strapennad vat a zen b., un troc'h den g., un troc'had mat a baotr g., ur paotr troc'het mat g., ur galedenn a zen b., ur pezh takad gwaz g., ur pezh mellad den g., ur pezhiañ den g., ur pezhiañ hini g., ur pebezh paotr g., ur paotr droc'had mat g., un dornek mat a zen g., ur paotr temzet mat g., un tamm toupard a baotr g., ur c'horf den g., ur bilh den g., un tarin a baotr g., ur paotr difall g., un dornek mat a baotr g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ g., un temz vat a zen g. / ur gigenn vat a zen g. (Gregor).

Mannsblut n. (-s) : [louza.] gwenterc'henn b.

Mannschaft b. (-,-en) : 1. pare b., paread b., skipailh g., laz g., bourzhiad g., kouch g., jav g./b., rummad g., santier g. ; *Basketball ist eine Sportart, bei der zwei Mannschaften versuchen, einen Spielball in den Korb des Gegners zu werfen*, bez' eo ar basket-ball ur sport ma klask daou laz (div bare) bannañ ur vell e paner ar strollad enep ; *die gegnerische Mannschaft endgültig besiegen*, kas ar skipailh enep d'an ifern ; *die Mannschaft X trifft auf die Mannschaft Z, die Mannschaft X und die Mannschaft Z treffen aufeinander*, enebet eo ar skipailh X ouzh ar skipailh Z ; 2. [merdead.] akipaj g.

Mannschaftsgeist g. (-es) : spered skipailh g., spered korfuniad g., spered stroll g. ; *wenig Mannschaftsgeist zeigen*, bezañ techet d'e benn, bezañ techet d'ober e benn person, bezañ techet d'ober e benn e-unan, bezañ techet d'ober diouzh e benn, bezañ douget d'e benn e-unan, bezañ douget da heuliañ e benn, bezañ techet da c'hoari e benn person.

Mannschaftskamerad g. (-en,-en) : skipailhad g. [*liester* skipailhaded], kenskipailhad g. [*liester* kenskipailhaded].

Mannschaftskost b. (-) : tinell b., keustereñn b.

Mannschaftslist b. (-,-en) : [merdead.] roll g. ; *sich in die Mannschaftsliste eintragen lassen*, kemer roll war ur vag.

Mannschaftsraum g. (-s,-räume) : [merdead.] kambr an akipaj b.

Mannschaftsrennen n. (-s,-) : [sport] redadeg a skipailh b., redadeg dre skipailh b.

Mannschaftssport g. (-s) : [sport] sport a-stroll g.

Mannschaftsstube b. (-,-n) : [lu] bod ar soudarded g.

Mannschaftsverfolgung b. (-,-en) : [sport, marc'h-houarn] poursadeg a-skipailh b.

Mannschaftswagen g. (-s,-) : 1. [polis] stroborell bolis b., bus polis g. ; 2. [lu] karr treuzdougen soudarded g.

Mannschaftswertung b. (-,-en) : [sport] renkadur dre skipailh g., rummatadur dre skipailh g.

mannshoch ag. : a vent gant un den, ken bras hag un den, a sav gant un den.

Mannshöhe b. (-) : *sellit ouzh Manneshöhe*.

mannstoll ag. : [mezeg.] nimfoman, flouch, tomm, lirzhin, orgedus, gadal, lupr, un drotrez anezhi, ul lammenneg anezhi, ur flouchenn anezhi ; *mannstolles Weib*, nimfomanez b., lammenneg b. [*liester* lammenneged], plac'h lirzhin b., plac'h tomm b., plac'h gwintik b., plac'h friantell b., plac'h lupr b., revr tomm a blac'h b., revr boazh a blac'h b., plac'h a vuhez fall b., plac'h debordet b., gaol skañv b., gaolig b., gwintig b., un' lez-he-gwintañ b., gastig b., tarlaskenn b., tommderenn b., kegel b., kañfantenn b., yourc'h g., yourc'henn b., chelpenn b., heizez b., strakadenn b., bizourc'h g., paotrez b., frizenn b., liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., friantell b., ribodell b., kañfantenn ar vazh lous b., lousken b. ; *meine Tochter ist mannstoll*, va merc'h a chalvant gant ar baotred yaouank ; *sie ist mannstoll*, honnezh a zo leun a c'hwiti, honnezh he deus c'hwiti, emañ an tan en he gaol ganti, n'eus ket ur c'haol sec'h ganti, homañ eo lijer he gaol, ur plac'h tomm eo, ur plac'h gwintik eo, lupr eo, e gwentl tarv e vez atav, honnezh a gar ar c'hoari, honnezh a flut, prest e vez atav da sevel he fav.

Mannstollheit b. (-,-en) : naon da gaout paotred da fouzhañ g., nimfomaniezh b.

Mannstreu g. (-s) : [louza.] [*Eryngium*] askol str. ; *Meer-Mannstreu*, irinjez str., irinjez aod str., irinjez glas str., askol-irinjez str. ; *Feld-Mannstreu*, askol-pennek str. ; *Atlas-Mannstreu*, askol brizh str.

Manntag g. (-es,-e) : devezhiad labour dre benn g., devezhiad labour dre benn den g.

Mannweib n. (-es,-er) : 1. den gourwregel g., den divreizh g., baskarin-paotr g., pilpaotr g., den a zo yar ha kilhog war un dro g. ; 2. [dre skeud.] perseval b., keben g., bitrañsenn b., tourc'hpaothr g., raspaothr g., yourc'h g., penn-paothr g., skilbaotr g., kalafourchenn b., gwreg-ozac'h b. [*liester* gwregel-ezhec'h], ozac'hwreg b., kilgog g., hanter waz g., hanter baotr g., paotr market g., kazeg anterin b., plac'h-paothr b., denez b.

Mann-Zeichen-Test g. (-s,-s/-e) : [bred.] proud ar boulom g.

Manometer n. (-s,-) : 1. gwaskventer g., manometr g. ; 2. [estlamm.] sac'h an dienn trenket ! gabell ! ganas ! ga ! gagn ! alato ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdouplik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fidoudic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin

ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! hopalapala !

Manometrie b. (-) : gwaskventerezh g., manometriezh b.

manometrisch ag. : ... gwaskventañ, manometrek.

Manöver n. (-s,-) : 1. embregadenn b., embreg g., embregad g., embregadeg b., leviata g., leviadur g., maneur g., pleustradeg b., pleustradenn b., embleustradeg b. ; *das Manöver leiten*, ren an embregadenn ; *falsches Manöver*, treuzembregad g. ; 2. [lu] pleustradeg b., maneur g., brezel bihan g., brezelig g., brezel gwenn g. ; 3. [lu] dilec'hiadeg soudarded b. ; *Täuschungsmanöver*, tun brezel evit touellañ an enebourien g., douilh g., taol-gwidre g., taol-finesa g., tro-bleg b., tun g., ijin g., filenn b., itrik g., gaouargad g., gaouargadiñ g., fentadenn b., fentañs b. ; *Einkreisungsmanöver*, *Umfassungsmanöver*, embregadeg engronnañ b., embregadeg enkelc'hiañ b. ; [polit.] *obstruktives Manöver*, gread herzel g., embregadeg skoilhañ b., skoilherezh g. ; 4. [gwashaus] jeu g., troioù ls., trokell b., trokellerezh g., itrik g. **Manöverkritik** b. (-,-en) : bilañs g., dielfennadur g., poent g., abadenn briziañ b., emvod priziañ g.

Manöverschaden g. (-s, -schäden) : [lu] reuz (freuz g., droug g., distruj g., dismantr g., gaou g., gwast g., gwall g., noaz g.) da-heul maneurioù al lu g.

manövrieren V.gw. (hat manövriert) : 1. embreger, embregiñ, embregata ; *durch Kanäle manövrieren*, kanoliñ ; *einen schwimmenden Tang-Diemen bis zur Küste manövrieren*, milinañ un dolz ; 2. [lu] ober brezel gwenn, ober brezel bihan, ober brezelig, pleustradegañ ; 3. [dre skeud.] itrikañ, trokellat ; *er manövriert geschickt*, gouzout a ra treiñ e grampouezhenn, gouzout a ra ar stek ; *er hat geschickt manövriert*, tennet en deus begig e spilhenn, sachet en deus e graf.

V.k.e. (hat manövriert) : 1. lakaat da dremen, maneuriñ, sturiañ ; 2. troiata, leviata, embreger ; *ein Schiff manövrieren*, leviata ur vag, embreger ul lestr.

manövrierfähig ag. : 1. hevleñ, embregadus, hebleustr, aes da sturiañ ; 2. renus, sturius, levius.

Manövrierfähigkeit b. (-) : embregadusted b., aesded da vaneal b.

manövrierunfähig ag. : direnus, distur, disturius, diren ; *das Schiff ist völlig manövrierunfähig*, diren eo al lestr, en argoll emañ ar vag, diembregadus da vat eo ar vag ; *ein Schiff manövrierunfähig machen*, diren ul lestr.

Mansarde b. (-,-n) / **Mansardenstube** b. (-,-n) : mañsardenn b., kambr dindan an doenn b., kambr vañsardet b.

Mansch g. (-es) : 1. flastrenn b., yodasenn b., yod g., kaot g., kaotorenn b., meskadur g. ; 2. bouilhenn b., lec'hid g., pri g., lagenn b., fank g., frigas g., kailhar g.

manschen V.gw. ha V.k.e. (hat gemanscht) : 1. frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, braeañ ; 2. patouilhata (pavata) ha strinkañ dour diouzh an-unan evel ur pemoc'h, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiñ dour ha fank, patouilhata dour ha fank, palvata dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, strabouilhata dour, fourdouilhata, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, fritañ fank ; 3. debriñ evel ur pemoc'h, brifañ, floupañ, floupat, kordañ boued, kordañ [udb], plaouiañ, kroufañ boued, kouchañ boued, porpantiñ boued, flumañ boued, kloukañ, gousañ, kouchañ boued, ober e borc'hell, ober ur foeltr-bouzelloù, choukañ traoù da foeltrañ e vouzelloù, ober ur rontad, kargañ kaer e vouzelloù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol

betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegal, mont traoù en e gorf, pilat boued, debriñ alfant, debriñ dislangour, debriñ a-leizh e zent, pegañ war ar boued, ober meurларjez, pegañ war an traoù, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm, bezañ krefiñ war ar chaokat, kaout ur malouer mat, ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, pilat boued a-c'hoari-gaer, kargañ kaer e gof / dantañ kaer / fripal / brifal / bourellañ ervat e borpant (Gregor), tennañ e gof er-maez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, ober (tapout) ur c'hofad, ober ur geusteuennad, bountañ un torad en an-unan, kargañ e deurenn, ober kargoù bras ouzh taol, ober ur pezh teurennad, kargañ e sac'h betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gantañ, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, bountañ boued en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, choukañ traoù, lakaat traoù e-barzh e fas, debriñ leizh e gof, korfata, ober ur c'horfad, kofata.

Manschette b. (-,-n) : 1. berrvañch g., manchetez b., pognez g., beg-mañch g. [*liester* begoù-mañchoù] ; 2. [mezeg.] bandenn-vrec'h b. ; 3. [tekn.] gwalenn b., envez g., milgin b., skarver g. ; 4. [pod fleur] kuzh-pod g. ; 5. [gouren, krog berzet] krog da stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'u.b. g., peg da droc'hañ e alan d'u.b. g., kraf da droc'hañ e alan d'u.b. g. ; *beim Ringen eine Manschette ansetzen*, klask gant ur c'hrog stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'e eneber ; 6. [dre skeud.] from-aon g., brizhenkrez g., fourm g., mezevell b. ; P. *Manschetten haben*, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ savet flaeer en e loeroù, bezañ flaeer en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ bec'h war an-unan, bezañ bec'h war e chaosoù, bezañ e bec'h, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, na vezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ moan ar revr gant an-unan (*moan e revr gantañ, moan he revr ganti h.a.*), bezañ moan an traoù gant an-unan, bezañ moan e wadegenn, bezañ moan e foñs, krizañ e chouk, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù.

Manschettenknopf g. (-s,-knöpfe) : nozelenn verrvañch b., bouton berrvañch g.

Mansch u. g. (-s,-) : Mandchou g.

Manschukuo n. : Mandchoukouo b.

Manschurei b. (-) : *die Manchurei*, Mandchouria b.

manschurisch ag. : mandchou.

Manse b. (-,-n) : [istor] mañs g. [*liester* mañsoù].

Manta g. (-s,-s) : [loen.] rae vanta b. [*liester* raeed manta].

Mantel g. (-s, Mäntel) : 1. mantell b. [*liester* mantilli, mentell, mantelloù], porpant g., chupenn b., toneg b. ; *Wintermantel*, chupenn hir b., mantell hir b. (Gregor), porpant g. ; *Mantel mit Kapuze*, kabell g., mantell-gougoulek b. ; *einen Mantel anhaben*, bezañ mantellet ; *einen Mantel umwerfen*, *einen Mantel überhängen*, *einen Mantel über die Schultern werfen*, pakañ e zivskoaz gant ur vantell, mantellañ e zivskoaz, lakaat ur vantell war e zivskoaz, lakaat ur vantell dreist an-unan, en em c'holeiñ gant ur vantell, lakaat ur vantell war-varr e zilhadañ ; *den Mantel ablegen*, tennañ (diwiskañ) e vantell, divantellañ ; *dieser Mantel ist mir ein bisschen zu groß*, *dieser Mantel ist mir etwas zu groß*, brazik eo ar vantell din ; *der Regen durchnässt seinen Mantel*, ar glav a dreant e vantell ; *den Staub von seinem Mantel abschütten*, ober un tamm hej d'e vantell d'he diboultrennañ ; *einem Kind den Mantel ausziehen*, divantellañ ur bugel ; *sich in seinen Mantel einmummeln*, en em c'hronnañ en e vantell, en em gafunañ en e vantell, tamolodiñ ar vantell en-dro d'an-unan (*e vantell en-dro dezhañ, he mantell en-*

dro dezhi h.a.), en em damolodiñ en e vantell, lakaat e vantell en e gerc'henn, en em souchañ kloz en e vantell ; *in seinen Mantel (ak.) eingemummt sein*, bezañ gronnet en e vantell, bezañ tamolodet en e vantell, bezañ souchet-kloz en e vantell ; *in den Mantel schlüpfen*, gwiskañ buan-ha-buan e vantell, en em silañ dre hast en e vantell, lakaat buan ar vantell en-dro d'an-unan (*e vantell en-dro dezhañ, he mantell en-dro dezhi h.a.*) ; *taillierter Mantel*, levitenn b. ; *ein mit zahlreichen Edelsteinen bunt verzierter Mantel*, ur vantell marellet a vein brizius b. ; *dieser Mantel hat Schick*, ar vantell-se a laka an den kran ; *dieser Mantel trägt sich angenehm*, gwisket gwak e vezer gant ar vantell-mañ ; *ein schäbiger Mantel*, ur c'hozh vantell b. ; *ein gefütterter Mantel*, ur vantell vourellet b., ur vantell doublet b., ur vantell azdoublet b. ; *einen Mantel mit Pelz füttern*, doublañ ur vantell gant ur foulenn, azdoublañ ur vantell gant ur foulenn, feurañ ur vantell, azdoublañ ur vantell gant meginerezh, doublañ ur vantell gant meginerezh ; *pelzgefütterter Mantel*, mantell feuret b., mantell feur b., mantell groc'henn b., mantell banek b., mantell doublet a veginerezh b., mantell doublet gant meginerezh b., pelisenn b. ; **2.** [tekn.] gouin g., feur b., gronnadur g., gronn g., gronnañ g., golo g., goloenn b., goloadur g., gwiskad g., brozh b. ; **3.** [douarouriezh] *Erdmantel*, mantell an douar b. ; *oberer Mantel*, mantell uhel b. ; *unterer Mantel*, mantell izel b. ; **4.** [dre skeud.] *etwas mit dem Mantel der Nächstenliebe bedecken*, disellet ouzh udb, serriñ an daoulagad war udb, serriñ e zaoulagad war udb., bezañ damantus d'u.b., bezañ ledan e vañch e keñver u.b., gwilc'hañ an daoulagad (Gregor) ; *unter dem Mantel*, dre laer, dre guzh, a-gildorn, dre zan dorn, e kuzul, e kuzulig, en amc'houlou, hep ma ouzer, en dic'houzout d'an holl, hep gouzout dare da zen, en diwel / e koach / e skoach (Gregor) ; *den Mantel nach dem Winde hängen*, treizhañ diouzh an amzer, treiñ (c'hwezhañ) gant an avel, treiñ gant kement avel 'zo, mont gant red an dour, bezañ hedro, bezañ un den breskik eus an-unan, bezañ bouljant, bezañ tro-distro, treiñ evel ur wiblenn, bezañ kildro evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel ur wiblenn, mont da-heul an avel, cheñch penn d'e vazh (treiñ e chupenn, cheñch tu d'e chupenn) hervez m'emañ kont, bezañ berrboellik, treiñ evel an avel, treiñ da bep avel, c'hwezhañ e tu an avel, mont eus an eil kostezenn d'eben, treiñ-distreiñ evel kog an tour, treiñ aes e chupenn, cheñch aes tu d'e chupenn, cheñch aes tu d'e borpant, gouzout cheñch tu d'e chupenn, klask atav e avel, mont atav da-heul an avel, na ober nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour, bezañ atav o c'hoari nac'h-dinac'h, cheñch ha dicheñch atav tu d'e chupenn, bezañ pennadus evel ur bouc'h.

Mantelblech n. (-s,-e) : tol goleiñ str., golo tol g.

Mäntelchen n. (-s,-) : **1.** mantellig b. [*liester mantelligoù*], kabellig b., mantilhenn b. ; **2.** [dre skeud.] *etwas (dat.) ein Mäntelchen umhängen*, alaouriñ an neudenn, koantaat (propikaat, bravaat) udb ; **3.** [tr-I] *er hängt sein Mäntelchen nach dem Wind*, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, hennezh a zo kildro evel ur wiblenn, hennezh a zo hedro evel an avel, un den breskik a zo anezhañ, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, un den lavar-ha-dislavar a zo anezhañ, hennezh en em rebech atav, berrboellik eo, bouljant eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, bepred e vez o treiñ gant an avel, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, tro-distro eo, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, nemet treiñ-

distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, hennezh a zo ur wiblenn anezhañ, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, pennadus eo evel ur bouc'h.

Mantelfläche b. (-,-n) : [mentoniezh] gorreenn a-stlez b. ; *Mantelfläche eines Kegels*, gorreenn gernennek b. ; *Mantelfläche eines Prismas*, gorreenn a-stlez ur c'hengereg b.

Mantelgeschoss n. (-es,-e) : bannadell blom goloet gant ur metal kalet b.

Mantelgesetz n. (-es,-e) : lezenn-stern b., lezenn-framm b., pennlezenn b., lezenn stur b.

Mantelgurt g. (-s,-e) : hanterc'houriz mantell g., lurell-gein b.

Mantelkleid n. (-s,-er) : hopelan g., rokedenn b.

Mantelkonvektion b. (-,-en) : [douarouriezh] kendoug mantellel g.

Mantellinie b. (-,-n) : [mentoniezh] ganerenn b. [*liester ganerennoù*] ; *Mantellinie eines Zylinders*, ganerenn ur granenn b.

mantellos ag. : divantell.

Mantelmöwe b. (-,-n) : gouelan bras g. [*liester gouelini bras*].

Mantelranddrüse b. (-,-n) : [loen.] gwagrenn furmañ ar glosenn b.

Mantelsack g. (-s,-säcke) : malizenn varc'heger b.

Manteltakel n. (-s,-) : [merdead.] etak g.

Manteltarifvertrag g. (-s,-verträge) : c'hwelgevrat g., emglev a-stroll war ar goprou g.

Manteltier n. (-s,-e) : [loen.] toneger g. [*liester tonegered*].

Mantel-und-Degen-Film g. (-s,-e) : film klezeiata g.

Mantelvertrag g. (-s,-verträge) : feur-emglev framm g., emglev framm g.

Mantelwärme b. (-) : [douarouriezh] gwrez vantelel g.

Mantille b. (-,-n) : kabellig b., mantilhenn b., mantellig b. [*liester mantelligoù*].

Mantisse b. (-,-n) : [mat.] lodenn rannek b.

Mantra n. (-/s,-s) : [relij.] mantra g. [*liester mantraoù*].

Mantua n. : [Italia] Mantova b.

Mantuakreuz n. (-es,-e) : kroaz pavek b.

Manual n. (-s,-e) : **1.** dornlevr g., levr-dorn g. ; **2.** [ograoù] klavier g., stokellaoueg b.

Manubrium n. (s, Manubrien) : dornell b. ; [korf.] *Manubrium sterni*, dornell ar glerenn b.

manuell ag. : dornel, ... dorn, gant an dorn, dre zorn ; *er hat mehr manuelle als intellektuelle Fähigkeiten*, barrekoc'h eo war al labour-dorn eget war al labour-spered, akuitoc'h eo gant e zaouarn eget gant e spered.

Manufaktur b. (-,-en) : labouradeg b., oberiadeg b., manufaktur g. ; *Porzellanmanufaktur*, porselenerezh b.

Manufakturist g. (-en,-en) : **1.** oberiadegour g., labouradegour g. ; **2.** kenwerzhour nevezentioù g., marc'hadour nevezentioù g.

Manufakturware b. (-,-en) : produ oberiet g., kenderc'had g.

Manusch g. (-en,-en) : Manouch g., Sinto g., [*unander evit Sintiz*], [dismegañsus] laer yer g. ; *bretonische Manuschen*, Manouched Breizh ls., Manouched hor bro ls., Breizhidi manouch a vroadelezh ls.

Manuskript n. (-s,-e) : **1.** dornskrid g. ; *das Manuskript wird gerade getippt, die Reinschrift des Manuskripts wird gerade angefertigt*, emañ an dornskrid war skriverezañ, emañ an dornskrid o skriverezañ ; *ein Manuskript korrigieren*, reizhiañ un dornskrid, difaziañ un dornskrid, divankañ un dornskrid, adlenn un dornskrid, ober un adlenn d'un dornskrid ; **2.** parch g., skrid-parch g. ; *ein Manuskript durch Schaben reinigen*, kravat ur parch.

Manx n. (-) : [yezh.] manavg g.

manxgälisch ag. : [yezh.] manavek.

Manx-Gälisch n. : [yehz.] gouezeleg Manav g., manaveg g.
Manx-Sprecher g. (-s,-) : [yehz.] manaveger g.
Manzanillobaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-mañsenilh str., gwezenn-vañsenilh b. ; *Frucht des Manzanillobaums*, mañsenilh str., mañsenilhenn b.
Maoismus g. (-) : maouriezh b.
Maoist g. (-en,-en) : maour g.
Maoistin b. (-,-nen) : maourez b.
maoistisch ag. : maour.
Maori-Ente b. (-,-n) : [loen.] morilhon Zeland-Nevez g.
Mäppchen n. (-s,-) : staligenn b., trousenn b., troïsens b.
Mappe b. (-,-n) : 1. sac'h g., sakochenn b. ; *Schulmappe*, sac'h-skol g. ; 2. staligenn b., trousenn b., troïsens b. ; 3. kleurenn b. ; *Schreibmappe*, kleurenn b.
Mappenwerk n. (-s,-e) : kleurenn b., teuliad g.
mappieren V.k.e. (hat mappiert) : glennañ.
Mappierung b. (-,-en) : glennañ g.
Mapping n. (-s,-s) : 1. glennañ g. ; 2. glennad g.
Maquereau g. (-,-s) : houlier g.
Maquila b. (-,-s) / **Maquiladora** b. (-,-s) : maquiladora g.
Maquis g. (-) : [istor] Strouezheg b.
Maquisard g. (-,-s) : [istor] paotr ar strouezh g., strouezhad b., strouezhour g.
Mär b. (-,-en) : judenn b., danevell b., kontadenn b., marvailh b., koñchenn b., kont b.
Marabu g. (-s,-s) : [loen.] maraboud g., c'hwibon-voal b.
Marabut g. (-s,-s) : [relij.] maraboud g., sant an Islam g.
Maracuja b. (-,-s) : [louza., kegin.] frouezhenn ar basion b., frouezh ar basion str.
Maraschino g. (-s,-s) : [died] maraskin g.
Maraska-Kirsche b. (-,-n) : [louza.] skilgerezh-marask str., skilgerezhenn-varask b.
Marasmus g. (-) : [mezeg.] marasm g.
Marathon¹ g. (-s,-s) : [sport] maraton g.
Marathon² n. : [istor, douaroniezh] Maraton b.
Marathonlauf g. (-s,-läufe) : [sport] maraton g.
Marathonläufer g. (-s,-) : [sport] maratonour g., maratoner g.
Marathonläuferin b. (-,-nen) : [sport] maratonourez b., maratonerez b.
Marcel g. (-s) : Marsel g.
Marche b. (-) : [istor] *die Marche*, ar Marz g.
Märchen n. (-s,-) : kerc'henn b., marvailh g., mojenn b., kontadenn b., kontenn b., judenn b., koñchenn b. [*liester* koñchennoù, koñchoù], litorienn b., kaoz b., moliac'h g., istor burzhudus g., tariell b., santoc'had g., sorbienn b. ; *ein Märchen erzählen*, kontañ ur marvailh, dibunañ ur marvailh, kontañ ur gaoz, kontañ ur vojenn, displegañ ur marvailh, divizout ur marvailh ; *Märchen erzählen*, marvailhat, flutañ kontoù, divegañ marvailhoù ; *ein Märchen nicht bis zum Ende erzählen*, darniñ e gontadenn, dilostañ e gontadenn, chom e-pign gant e gontadenn ; *Schauermärchen*, koñchoù born ls., koñchennoù born ls., kaozioù gwrac'hed kozh ls., koñchoù gwrac'h kozh ls., fidoriennoù ls., flugaj g., kontoù pikous ls., paribolennoù ls., tarielloù ls., storlok g., strak g., siklezonoù ls., flugez str., flugezennoù ls., pifoù ls., krakou ls., bidennoù ls., bitrakou ls., koñchoù ls., koñchennoù ls., sotonioù ls., diotaj g., dibennaj g., rambre g. ; P. *erzähle keine Märchen* ! me ne vez ket tennet c'hwibez din ! sorc'hennou n'int ken ! tav gant da gomzoù droch ! tav dimp gant da siklezonoù ! paouez (ehan) a lakaat da grazañ ! petra emout o fritañ deomp aze ? c'hwiez ar gaou a zo ganit ! kae da gontañ flugez da lec'h all ! ne roi ket da grediñ se din ! n'on ket paotr da lonkañ silioù ! n'on ket paotr da lonkañ kelien ! n'eo ket dall va saout ! n'eo ket pemoc'h va leue ! n'eo ket tanav va lër ! n'on ket den da

blomañ kelien ! n'on ket den da lonkañ kañvaled (kelien, lostoù leue, poulchennoù, prun) ! n'on ket den da lonkañ (da evañ, da blomañ, da dreizhañ) kement gaou a lavarer din ! me a oar pet favenn a ya d'ober nav ! ; *er hat dieses Märchen ohne Weiteres geschluckt*, aet eo gantañ stripoù hag all ; *an ein solches Märchen würde ich nie glauben*, *ein solches Märchen würde ich nie glauben*, ne gredfen biken un hevelep koñchenn, ne gredfen biken ar seurt paribolennoù, n'on ket diskiant a-walc'h evit krediñ hevelep marvailhoù, ne root ket da grediñ se din.

Märchenerzähler g. (-s,-) : 1. marvailher g., konter g., mojenner g., mojenour g., moliac'hour g., sorbiennour g., dibuner marvailhoù g. ; 2. [gwashaus] daofennour g.

Märchendichter g. (-s,-) : marvailher g., konter g., mojenner g., mojenour g., moliac'hour g., sorbiennour g., dibuner marvailhoù g.

Märchendrama n. (-s,-dramen) : [c'hoariva] marzhavest g.

Märchenfilm g. (-s,-e) : film marzhus g., marzhfilm g.

märchenhaft ag. : marzhus, hollvarzhus, fablus, burzhudus, marvailhus, mojenneel, mojennek, moliac'hus, moliac'hel ; *märchenhaftes Schauspiel*, marzhavest g. ; *märchenhaft schön*, kaer evel an heol (evel an deiz, evel ar baradoz, evel ur rozen), koant evel an deiz, kaer-kaer, hollgaer, kaer-mantrus, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel an dour, kaer-distailh, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, koant-ifam, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, hoalus dreist, koant-barbar, koant evel an heol (evel ur voudig, da lipat, ma'z eo ur marzh), koant evel un ael Doue, koant evel ur boked, koant da lazhañ.

Märchenland n. (-s) : bro ar marvailhoù b., bro varvailhus b., bro vurzhudus b., rouantelezh ar boudiged b.

Märchenprinz g. (-en,-en) : priñs ar c'hontadennoù g., priñs koant g.

Märchenprinzessin b. (-,-nen) : priñsez ar c'hontadennoù b., priñsez koant b.

Märchensammler g. (-s,-) : dastumer kontadennoù g.

Märchenspiel n. (-s,-e) : [c'hoariva] marzhavest g.

Märchenwelt b. (-,-en) : bed marvailhus g., bed burzhudus g., bed moliac'hus g., bro ar marzhou b.

Marder g. (-s,-) : 1. [loen. *Martes*] mart g. [*liester* marded] ; 2. [kerentiad *Mustelidae*] mustelideg g. [*liester* mustelideged].

Marderfell n. (-s,-e) : feur vart b.

Märe b. (-,-n) : judenn b., danevell b., kontadenn b., marvailh b., koñchenn b.

Marende b. (-,-n) : [Bro-Aostria] harzell b., pred war ar prim g., predig g., gortozenn b., merenn vihan b., merennig b., merenn enderv b., adverenn b., adkoan b., adlein b.

Mareograf g. (en,-en) : mareventer g. [*liester* mareventerioù].

Mareografie b. (-) : mareventerezh g.

mareografisch ag. : mareventel.

Margarette b. : Marc'harid b., God b., Godig b.

Margarine b. (-,-n) : [kegin.] margarin g. ; *Margarine ist eine Art von Butter*, ur menestin amanenn (ur meni amanenn, un asez amanenn, un tammig evel an amanenn) eo ar margarin, un dra karr pe gilhorioù d'an amanenn eo ar margarin, doare an amanenn a zo gant ar margarin, un doare amanenn a zo eus ar margarin, re-bar d'an amanenn eo ar margarin ; *Margarine ist nur ein Surrogat der echten Butter*, n'eo ar margarin nemet un divlaz eus an amanenn.

Marge b. (-,-n) : [kenwerzh] marz kenwerzhel g.

Margerite b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., boked Marc'harid g., bozenn gwenn str.

marginal ag. : marzel, dibouez, dister, a-eilrenk, eilrenk, bevennek, bevennel, orel, ... er marz, ... marz ; *marginale*

Rolle, roll a-eilrenk g. ; [mat.] *marginale Häufigkeit*, aliested varzel b. ; [armerzh.] *marginaler Nutzen*, *Grenznutzen*, bastuster orel g.

Adv. : ouzhpenn, en tu all d'ar gont, diwar dremen, diwar vont, diwar nij, diwar mont ha hanter vont, etre div gaoz.

Marginalhäufigkeit b. (-, -en) : [mat.] aliested varzel b.

Marginalie b. (-, -n) : dister dra g., bihan dra g., netraig g.

Marginalien ls. : notennoù er marz ls., notennoù marz ls., evezhiadennoù er marz ls.

marginalisieren V.k.e. (hat marginalisiert) : 1. *einen Text marginalisieren*, marznotenniñ un destenn, enmarzañ notennoù, skrivañ notennoù er marz ; 2. *jemanden marginalisieren*, arlezadekaat u.b.

Marginalist g. (-en, -en) : [armerzh.] orelour g.

marginalistisch ag. : [armerzh.] orelour ; *die marginalistische Revolution*, ar werc'hi orelour b., ar revealzi orelour b.

Marginalität b. (-) : orelezh b., arlezadezh b., oreliadegezh b., arlezadegezh b.

Marginalkosten ls. : [armerzh.] koust orel g.

Maria b. (gen. : Mariä pe -s) / **Marie** b. (gen. : Mariens) : [relij.] Maria b., Mari b. ; *die Jungfrau Maria*, an itron Varia b., ar Werc'hez b., ar Werc'hez Vari b., ar Werc'hez-Mamm b., ar Werc'hez dinamm b., ar Werc'hez dibec'hed b., ar Werc'hez santel b., itron ar gwerchezed b., mestrez ar gwerchezed b., rouanez ar gwerchezed b., [merdead., relij.] steredenn ar mor b. ; *Maria mit Kind*, *die Mutterschaft der allerseligsten Jungfrau Maria*, mammelezh ar Werc'hez b. ; *gepriesen sei die allerseligste Jungfrau Maria* ! ar Werc'hez Vari, meulet ra vezo ! ; *die unbefleckte Jungfrau Maria*, ar Werc'hez dinamm krouet b., ar Werc'hez digatar b., ar Werc'hez disaotr b., ar Werc'hez Vari bet krouet libr a bec'hed b. ; *die Jungfrau Maria Hilfe der Christen*, an Itron Maria a Wir Sikour b. ; *Heilige Maria*, *Mutter Gottes*, *bitte für uns Sünder*, santez Mari, mamm da Zoue, pedit evidomp-ni, pec'herien ; *Mariä Aufnahme in den Himmel*, *Mariä Himmelfahrt*, *die Maria Himmelfahrt*, *Marias Himmelfahrt*, *Mariens Himmelfahrt*, gorroidigezh ar Werc'hez b., Gouel-Maria-Hanter-Eost g., Gouel-Hanter-Eost g., Gouel-Maria-Kreiz-Eost g., gouel ar Werc'hez douget d'an Neñv g., gouel ar Werc'hez g., an Asompion b. ; *Mariä Lichtmess*, *Mariä Reinigung*, Gouel Maria-ar-Gouloù g., gouel ar Chandelour g., gouel ar Gouloù g., gouel Itron-Varia-ar-Gouloù g., gouel-Maria-C'hwevrer g. ; *Mariä Verkündigung*, Gouel-Maria-Veurzh g., Gouel-Maria-Meurzh g. ; *Fest Mariä Geburt*, Gouel-Maria-Gwengolo g., gouel ginivelezh ar Werc'hez g. ; *Mariä Tempelgang*, *Mariä Opferung*, *Darstellung Mariens im Tempel*, [iliz ortodoks] *Einzug in den Tempel unserer Herrin*, *der Gottgebäuerin und ewigjungfräulichen Maria*, gouel kinnigadur ar Werc'hez g., gouel Maria miz Du g. ; *Gedächtnis der Schmerzen Mariens*, gouel ar Gendruet g. ; [relij.] *Kirche zum Gedächtnis der sieben Schmerzen Mariens*, iliz Itron-Varia ar Seizh Kleze b. ; *die Sieben Freuden Mariens*, ar seizh levezeg ; *Maria Lätitia*, Itron Varia a lid b., Itron Varia ar Joa b. ; *heilige Maria* ! Gwerchezh Vari ! Gwerchezh santel !

Marienhilfkirche b. (-, -n) : [relij.] iliz an Itron Varia a Wir Sikour b., iliz Itron Varia Rekourañ b.

Marianne b. : Marianna b.

Maria-Johanna b. : Marjan b., Marjanig b.

Mariä-Schutz-und-Fürbitte-Kirche b. (-, -n) : [relij.] iliz an Itron Varia a Wir Sikour b.

Marienbild n. (-s, -er) / **Marienbildnis** n. (-ses, -se) : [relij.] 1. skeudenn ar Werc'hez b., skeudenn ar Werc'hez Vari b., skeudenn an Itron Varia b. ; 2. gwerchezh b. [*liester gwerchezh* / *gwerchezoù*], delwenn ar Werc'hez b., delwenn ar Werc'hez Vari b., delwenn an Itron Varia b.

Marienblatt n. (-s) : [louza.] bent-ar-Werc'hez g./b. [*Tanacetum balsamita*].

Marienblume b. (-, -n) : [louza.] beler-prad str. [*Cardamine pratensis*].

Mariendistel b. (-, -n) : [louza.] askol-brizh str.

Marienerscheinung b. (-, -en) : emziskouez ar Werc'hez g., gweledigezh ar Werc'hez g.

Marienfäden ls. : gwennig b., krañch-koukoug g. ; *Marienfäden hängen in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann.

Marienfest n. (-es, -e) : gouel an Itron Varia g.

Marienfrauenschuh g. (-s, -e) : [louza.] orkideen velen b., sipred str., botez-ar-Werc'hez b.

Mariengarn n. (-s) : [loen.] gwennig b., krañch-koukoug g. ; *Mariengarn hängt in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann.

Marienglas n. (-es, -gläser) : [maenoniezh] senelit g.

Marienhaar n. (-s) : [loen.] gwennig b., krañch-koukoug g. ; *Marienhaar hängt in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann.

Marienkäfer g. (-s, -) : [loen.] buoc'h an b. [*liester buoc'haned*], c'hwilic-Doue g. [*liester c'hwiliged-Doue*], bivig-Doue b. [*liester biviged-Doue*], buoc'hig-Doue b. [*liester buoc'higed Doue*], buoc'hig an Aotrou Doue b. [*liester buoc'higed an Aotrou Doue*], buoc'h-Doue b. [*liester buoc'hed-Doue*], yarig-Doue b. [*liester yarig-Doue*], yarig an Aotrou Doue b. [*liester yarig an Aotrou Doue*], aelig-Doue g. [*liester aeledigoù-Doue*].

buoc'hig-Doue b., yarig-Doue b., yarig an Aotrou Doue b., aelig-Doue g. [*liester aeledigoù-Doue*].

Mariengerbe b. (-, -n) : 1. [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g., louzaouenn-ar-Werc'hez b., mezherenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue b., trezoù-ar-Mabig-Jezuz ls. ; 2. [relij.] goulaouenn en enor da Vari b.

Marienkirche b. (-, -n) : [relij.] iliz an Itron Varia b.

Marienkörner ls. (-) : [louza.] askol-brizh str.

Marienmonat g. (-s, -e) : [relij.] *der Marienmonat*, miz Mari g.

Marienröschen n. (-s, -) : [louza.] sae-ar-Werc'hez b., bleuñv-kilhog gwenn str., bokedoù-an-teureg ls.

Marienseide b. (-) : [loen.] gwennig b., krañch-koukoug g. ; *Marienseide hängt in der Heide rum*, steuñvet eo ar wennig war al lann.

Marienverehrung b. (-) : [relij.] deoliezh d'ar Werc'hez b., devosion vras d'an itron Varia b., devosion vras d'ar Werc'hez b., azeulerezh an Itron Varia g., azeulerezh ar Werc'hez g.

Marienwürmchen n. (-s, -) : [loen.] buoc'h an b., c'hwilic-Doue g., bivig-Doue b., buoc'hig an Aotrou Doue b., buoc'h-Doue b., buoc'hig-Doue b., yarig-Doue b., yarig an Aotrou Doue b., aelig-Doue g. [*liester aeledigoù-Doue*].

Marihuana n. (-s) : hachich g., maric'hua g., P. butun-drol g., butun-nij g., marjan g.

Mariile b. (-, -n) : [Bro-Aostria] abrikez str.

marin ag. : morat, morel, ... mor ; [douarouriezh] *marine Transgression*, araogerezh-mor g., treuztremen g.

Marina b. (-, -s) : porzh-bageal g., marina g., porzh bigi-vale g., porzh baleantiz g.

Marinade b. (-, -n) : [kegin.] glec'h-gwinêgr g., soub g., soubadur g., hiliadenn b.

Marine b. (-, -n) : 1. merdeadurezh b., moraerezh g. ; *Kriegsmarine*, morlu g., merdeadurezh a vrezel b., merdeadurezh-vrezel b., arme-vor b. ; *sich bei der Handelsmarine melden*, mont war ar roll, enrollañ er

verdeadurezh a genwerzh, enrollañ er verdeadurezh kenwerzh, mont e-touez ar vartoloded, mont da vartolod, kemer roll war ur vag kenwerzh, rollañ ; *seinen Wehrdienst bei der Marine leisten*, ober e goñje war vor ; *sich für zwölf Jahre (auf zwölf Jahre) bei der Kriegsmarine verpflichten*, sinañ ur respet a zaouzek bloavezh er moraerezh ; **2.** [arz] morlivadur g., morlivadenn b.

Marinearsenal n. (-s,-e) : [lu] arsanañ ar morlu g. ; *das Brester Marinearsenal*, arsanañ ar morlu e Brest g.

Marineartillerie b. (-,-n) : [lu] kanolierzh mor g.

Marineattaché g. (-s,-s) : [lu] prezour morlu g.

Marinebild n. (-s,-er) : [arz] morlivadur g., morlivadenn b.

marineblau ag. : glas-mor, glas-martolod.

Marinefeuerwehr b. (-) : martoloded-pomperien ls.

Marineflieger g. (-s,-) : nijer eus an aervorlu g.

Marinefliegeri b. (-) : mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.

Marinefliegerstützpunkt g. (-s,-e) / **Marineflughafen** g. (-s,-hāfen) : bon aer-mor g.

Marineinfanterie b. (-) : troadegiezh ar morlu b.

Marineinfanterist g. (-en,-en) : [lu] fuzuilher-mor g., soudard-martolod g., soudard-mor g., martolod e troadegiezh ar morlu g.

Marineluftfahrt b. (-) : mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.

Marineluftstreitkräfte ls. : [lu] nerzhioù an aervorlu ls., mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.

Marineluftwaffe b. (-) : mornijerezh g., moraerlestrerezh g., aervorlu g.

Marinemaler g. (-s,-) : [arz] morlivour g.

Marinemalerei b. (-) : [arz] morliverezh g.

Marinemantel g. (-s,-mäntel) : kaban g.

Marinemission b. (-,-en) : merdeadenn b.

Marineoffizier g. (-s,-e) : ofiser-a-vor g.

Marinestab g. (-s,-stäbe) : majorerezh g., sturvod ar morlu g., pennrenerezh ar morlu g.

Marine-Stil-Pullover g. (-s,-) : stammenn-vor b.

Marinestützpunkt g. (-s,-e) : bon ar morlu g., bon an arme-vor g.

Marinezimmermann g. (-s,-leute) : kalvez bagoù [*liester kilvizen bagoù*] g.

Marinière b. (-,-n) : [dilhad.] martolodenn b.

marinieren V.k.e. (hat mariniert) : [kegin.] lakaat da hiliadennin, lakaat da veizhiañ, lakaat da c'hlec'hiañ, lakaat e glec'h-gwinêgr.

Mariolatrie b. (-) : [relij.] deoliezh d'ar Werc'hez b., devosion vras d'an itron Varia b., devosion vras d'ar Werc'hez b., azeulerezh an Itron Varia g., azeulerezh ar Werc'hez g.

Mariologe g. (-n,-n) : [relij.] mariologour g.

Mariologie b. (-) : [relij.] mariologiezh b.

Mariologin g. (-,-nen) : [relij.] mariologourez b.

mariologisch ag. : [relij.] mariologek, ... mariologiezh.

Marionette b. (-,-n) : margodenn b., merc'hodenn b., poupig g., bimboched g. ; *Marionetten vorführen*, merc'hodennañ.

Marionettenbühne b. (-,-n) : c'hoariva margodennoù g.

Marionettenspieler g. (-s,-) : margodennoù g., margodenner g., merc'hodenner g.

Marionettenspielerin b. (-,-nen) : margodennoùrez b., margodennerez b., merc'hodennerez b.

Marionettentheater n. (-s,-) : c'hoariva margodennoù g.

Marist g. (-en,-en) : [relij.] mariour g.

maristisch ag. : [relij.] mariour.

maritim ag. : **1.** ... mor, morel, merdeadurezhel ; *maritime Verkehrssicherung*, arhentañ mor g. ; **2.** ... an arvor, arvorel ;

maritimes Klima, hin broioù an arvor b., hinad an arvor b., hinad veurvorel b.

Mark¹ b. (-,-) [dre fent] Märker) : [arc'hant.] mark g. [*liester markoù*] ; *ein Zweimarkstück*, ur pezh daou vark g. ; *keine müde Mark haben*, na gaout kerz e nep tra, na gaout tra en e gerz, na gaout daou wenneg da deurel ouzh toull ur c'hi, na gaout ur gweneg toull war e anv, na gaout un diner toull war e anv, na gaout na diner na mell [Gregor], na gaout mui ur gweneg toull, na gaout na diner na mezell, na gaout na diner na gaout takenn ebet, bezañ diskantet (goullosec'h, disec'het, diblusket, skarzh, goull, diskant, skañv, plat, ridet, treut, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, na gaout ur gweneg en e gokezen, na gaout an disterañ moneiz, bezañ kras, bezañ kras an traoù gant an-unan, bezañ roustet, bezañ divlank, bezañ diwenneg, na gaout an hanter eus netra, bezañ erru skañv e yalc'h, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, bezañ hep arc'hant, na vezañ gweneg toull ebet gant an-unan, na gaout ul liard toull, na vezañ gweneg ebet el loch gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ debret e gestenn gant an-unan, bezañ berr en e skeuliad, na gaout mui a voullou, na gaout ur graf en e gokezen, bezañ uzet e spilhenn, na gaout a segal ken, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ bihan pep tra gant an-unan.

Mark² b. (-,-en) : [istor] marz g., bevenn-difenn b. ; *die Mark Brandenburg*, marz Brandebourg g. (Gregor).

Mark³ b. (-,-) : [mentawouriezh] mark g. [*liester markoù*].

Mark⁴ n. (-s) : **1.** [korf.] mel an eskern g., mel-askorn g., mel g., bouedenn b. ; *voller Mark*, bouedennek, bouedek, melek ; *Knochenmark*, mel-askorn g., mel an eskern g., mel g. ; *Rückenmark*, mel-livenn g., mel a-livenn g., mel al livenn-gein g., mel gwalenn-gein g., mel melchadenn g. ; **2.** [louza.] bouedenn b. ; *Holundermark*, bouedenn skav b. ; *Tomatenmark*, koazhadur tomatez g. ; **3.** [dre skeud.] *das geht mir durch Mark und Bein*, [dre fent] *das geht mir durch Mark und Pfennige*, kement-se a sank don em c'halon, kement-se a sank don ennon betek mel va eskern, kement-se a sko va c'halon betek ar bev ; *der Schrei ging mir durch Mark und Bein*, ar garm-se a dreantas ac'hanon betek mel va eskern ; *dieser eisige Wind geht einem durch Mark und Bein*, an avel yen-se a grog en dud ; *dieser eisige Wind geht mir durch Mark und Bein*, an avel put-se a ya drezon evel dre ur sil ; *diese Kälte geht mir durch Mark und Bein*, treantet on gant ar riv / skornet on gant ar riv (Gregor), morzet (kropet, grisiet, sonnet, kruget, paourentezet, paourentezus, nodet, gourdet, seiset, soret, frimet, chugudet, kleret, pistiget, ridet, bav) on gant ar riv, o krugañ emañ gant ar riv, grisiañ a ran gant ar riv, o chugudiñ emañ gant ar yenien, treuzet on gant an anoued, kleret (frimet) eo va daouarn, rivet eo va sac'h, morzet on gant ar riv evel kegel va mamm-gozh, kropet on gant ar riv evel an naeron e-pad ar goañv, deuet eo va izili da vervel ouzhin gant ar riv, chom a ran pintet gant ar riv, sklaset on, sklasañ a ran gant ar riv, emañ va revr o skornañ, riv am eus da gac'hat tachoù, kreviñ a ran gant ar riv, tapout a ran paourentez, fritañ a ran gant ar riv, skarnilañ a ran gant ar riv, seiset eo va izili gant ar riv, sklaset on betek mel va eskern, sklaset on betek ibil va lagad ; *ins Mark getroffen*, feuket da vat (prop ha brav, brav ha kempenn) ; *an der Küste macht die Luft hungrig und der kalte Wind geht einem durch Mark und Bein*, an aod a zo naonus ha paourentezus ; *Mark in den Knochen haben*, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ gwad dindan e ivinoù, na redek gwad irvin en e wazhied, kaout mel en e eskern, kaout kalon, kaout

nerzh-kalon, kaout skoultrenn, bezañ kalon en e greiz, bezañ kalonek, kaout blev war e jave, na vezañ poultr war e zaoulagad, na vezañ moan e galon, na vezañ laos e galon, bezañ start e galon en e greiz, bezañ den (*liester* bezañ tud) ; *er hat kein Mark in den Knochen*, n'en deus ket a vel en e eskern, n'eus ket a wad dindan e ivinoù, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ.

markant ag. : heverk ; *markante Ereignisse*, penndarvoudoù ls., darvoudoù meur ls. ; *je mehr sie heranwachsen, desto markanter unterschieden sie sich äußerlich voneinander*, dre ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, a-feur ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, a-vuzul ma kreskent e teue disheñvel neuz dezho, goude ar bloavezhioù e oant disheñvelaet ; *sich (dat.) eine markante Prägung geben*, difediñ dreist ar re all.

Markasit g. (-s,e) : [maenoniezh] markasit g.

markdurchdringend ag. : 1. ranngalonus, mantrus, ... a ya betek mel an eskern ; 2. [trouz] skiltr ; 3. [avel, riv] treantus, paourantezus, rivus.

Marke b. (-,-n) : 1. merk g. ; *eingetragene Marke*, merk marilhet g., merk gwirioù miret warnañ g. ; *eine Marke eintragen lassen*, lakaat marilhañ ur merk ; *eine Marke nachmachen*, dambreziñ ur c'henderc'had marilhet, drevezañ ur c'henderc'had marilhet ; *eine Marke neu positionieren*, addezelec'hiañ ur merk ; [kenw.] *er raucht eine feine Marke Zigarren*, butuniñ a ra segalennoù eus an dibab (diouzh an dibab, eus ar vegenn, eus ar gurunenn, a'r blein, a'r boulc'h, a'r choaz, kentañ troc'h, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, dreistdibab, dibab, a-zibab) ; *die beste Marke Wein*, chem meur g., gwellañ gwin a zo, gwin eus an dibab (diouzh an dibab, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, eus ar finañ, eus ar vegenn, eus ar gurunenn, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, kentañ troc'h), gwin paper g., gwin dreistdibab g., gwin dibab g., gwin a-zibab g. ; *was für eine Marke fährst du ?* petra eo merk da garr ? ; 2. *Briefmarke*, timbr g. ; 3. *Spielmarke*, jedouer g., jedaouer g., jedenn b. ; 4. *tikeden b.*, skritellig b., fichenn b., kartoñsenn b. ; *Essensmarke*, tiked pred g. [*liester* tikiji pred], tiked boued g. [*liester* tikiji boued], tiket preti g. [*liester* tikiji preti], chekenn bredañ b., predchekenn b. ; 5. [sport] rekord g., gourc'hoù g. [*liester* gourc'heier] ; *eine neue Marke aufstellen, die alte Marke verbessern*, mont dreist ar rekord diwezhañ, skeiñ ur rekord d'an traoñ, pilat ar rekord diwezhañ, savelañ ur gourc'hoù, gourc'haouiñ, parfoeltrañ ur gourc'hoù, gwellaat ar rekord kozh, gwellaat ar rekord diwezhañ ; 6. plakenn b. ; *Hundemarke*, a) [melestr.] plakenn gi b. [*hag a ziskouez ez eo bet paet an tailhoù war ar chas*] ; b) P. [dre fent] plakenn anv b.

Markenartikel g. (-s,-) : traezenn heberzh b., traezenn eus an dibab b., traezenn diouzh an dibab b., traezenn a'r blein b., traezenn a'r choaz b., traezenn a'r boulc'h b., traezenn dibab b., kenderc'had merk g. [*liester* traezoù].

Markenbutter b. (-) : amann heberzh g., amann eus an dibab g., amann diouzh an dibab g., amann a'r blein g., amann a'r boulc'h g., amann dibab g.

Markenname g. (-ns,-n) : anv merk g.

Markenpiraterie b. (-) : dambrez kenderc'hadoù marilhet g., dambrez merkoù marilhet g., marmouzerzh kenderc'hadoù marilhet g., marmouzerzh merkoù marilhet g.

Markenware b. (-,-n) : marc'hadourezh heberzh b., marc'hadourezh eus an dibab b., marc'hadourezh diouzh an dibab b., marc'hadourezh a'r blein b., marc'hadourezh a'r choaz b., marc'hadourezh a'r boulc'h b., marc'hadourezh dibab b.

Markenzeichen n. (-s,-) : 1. label g., argrif g. ; *ohne Markenzeichen*, diargrifet, diverk ; *das Markenzeichen von etwas entfernen*, diargrifañ udb, diverkañ udb ; *eingetragenes Markenzeichen*, merk marilhet g. ; *ein Markenzeichen eintragen lassen*, lakaat marilhañ ur merk ; 2. merk oberierezh g. ; *nachträglich angebrachtes Markenzeichen*, adverk g.

Marker g. (-s,-) : 1. merker g. [*liester* merkerioù] ; 2. [skiant.] tieller g. [*liester* tiellerioù].

Märker g. (-s,-) : annezad Brandenbourg g., Brandenbourgad g. [*liester* Brandenbourgiz].

markerschütternd ag. : 1. ranngalonus, mantrus, ... a ya betek mel an eskern ; 2. [trouz] skiltr.

Marketender g. (-s,-) : [istor] kantiner g., bitailher g., bevañser g.

Marketenderei b. (-,-n) : kantina g.

Marketenderin b. (-,-nen) : [istor] kantinerez b., bitailherez b., bevañserez b.

Marketing n. (-s) : marketing g.

Marketing-Berater g. (-s,-) : arwerzhour g.

Marketingfachmann g. (-s,-leute/-männer) : arwerzhour g., arbennigour war ar marketing g.

Marketing-Manager g. (-s,-) : arwerzhour g.

Marketingmix g. (-/-es) : arwerzhouriezh b.

Marketerie b. (-) : marellerezh g., marelladur g., enskantadur g.

Marketeriekünstler g. (-s,-) : mareller g.

Markgraf g. (-en,-en) : [istor] markgraf g. [*liester* markgrafed].

Markgräfin b. (-,-nen) : [istor] markgrafelez b.

Markgrafschaft b. (-,-en) : [istor] markgrafelezh b.

Markgrafwürde b. (-) : [istor] markgrafiezh b.

markhaltig ag. : [korf.] mellek.

Markhöhle b. (-,-n) : [korf.] kanol ar mel b., kan ar mel eskern g., kavenn ar mel b.

markieren V.k.e. (hat markiert) : 1. merkañ, aroueziñ, ardamezañ, warlinennañ, dreistlinennañ, balizennañ, poeñtañ, ober ur merk (war udb), spisverkañ ; *etwas mit Kreide markieren*, kleizañ udb ; *mit Pfeilen markieren*, saezhenniñ ; *Person, die etwas markiert*, merker g. [*liester* merkerien] ; *Gerät, das etwas markiert*, merker g. [*liester* merkerioù] ; [merdead.] *wir sind im markierten Fahrwasser*, er merkoù emaomp ; 2. [dre astenn.] pouezañ war ; 3. [sport¹] *ein Tor markieren*, plantañ e-barzh, plantañ ar volotenn e-barzh, skeiñ e-barzh, lakaat e-barzh, lakaat ar vell e-barzh, skeiñ ar vell er gaoued, lojañ ar vell er gaoued, lojañ, lojañ ar vell, bountañ ar vell e foris ar pal, merkañ, merkañ ur pal, lakaat ur pal ; 4. [sport²] *einen Spieler markieren*, derc'hel kloc'h d'ur c'hoarier ; 5. [dre skeud.] ober, en em lakaat da, c'hoari ; *den Dummen markieren*, ober al leue, ober an alvaon ; *den Uninformierten markieren*, reiñ da grediñ eur chomet hep bezañ titouret ; *den Ahnungslosen markieren, den Ahnungslosen mimen*, en em lakaat da zen na oar doare na netra, ober e leue ; *den großen Herrn markieren*, c'hoari ar grobis, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e c'hrobis, ober e vraz, en em lakaat da vraz, ober e aotrou, ober brasoni, ober e galite ; *den reichen Mann markieren*, c'hoari e berc'henn ; *den Kenner markieren*, ober an den intentet mat (Gregor), ober an hini a anavez mat an danvez ; *den feinen Pinkel markieren*, kac'hat uheloc'h eget e revr, bezañ bras an tamm gant an-unan, bezañ uhel an tamm en an-unan ; 6. [skiant.] tiellañ ; *markierte Moleküle*, molekul tiellet str. ; *Moleküle markieren*, tiellañ molekul ; 7. [yezh.] merkañ ; *markierte Form*, furn verket b.

Markieren n. (-s) : merkerezh g., merkadur g., merkañ g. ; *das Markieren mit Pfeilen*, ar saezhenniñ g.

Markierung b. (-,-en) : 1. merk g., merkad g., merkadur g., arouez b., ardamez g. ; *die Pfeilmarkierung*, ar saezhennoù heñchañ ls. ; 2. merkadur g., merkerezh g., merkañ g. ; 3. [skiant.] tiellañ g. ; *die Molekülmarkierung*, an tiellañ molekul g.

Markierungspunkt n. (-s,-) : merk g., merkad g., merkadur g.

Markierungszeichen n. (-s,-) : 1. merk g., merkad g., merkadur g., arouez b., ardamez g. ; 2. [nij.] balizenn b.

markig ag. : 1. nerzhuz, kreñv, bagol, bagos, gailhart, gardis ; 2. bouedennek, bouedek, melek.

märkisch ag. : brandenbourgat, ... Brandenbourg.

Markise b. (-,-n) : 1. stign g., apoueilh g., baled g., doublet g., markizenn b. ; 2. *sellit ouzh Marquise*.

Markkanal g. (-s,-kanäle) : [korf.] kanol ar mel b., kan ar mel eskern g., kavenn ar mel b.

Markknochen g. (-s,-) : askorn melek g. [*liester* eskern mellek].

Markscheide b. (-,-n) : bonn g., maen-bonn g., bevonn b., harz g., maen-harz g.

Markscheider g. (-s,-) : mentoniour g., gwalennataer g., rahouenner g.

Markstein g. (-s,-e) : 1. maen-harz g., maen-bonn g., bonn g., harz g. ; *Marksteine setzen*, maenharzañ, bonnañ ; *Setzen der Marksteine*, maenharzerezh g., bonnañ g., bonnerezh g. ; 2. [dre skeud.] maen-bonn g., darvoud heverk en un argerzhad g. ; *ein Markstein in der Geschichte unseres Landes*, ur maen-bonn en istor hor bro g., un darvoud istorel a bouez bras evit hor bro g., un degouezh bras en istor hor bro g., un darvoud meur en istor hor bro g., un devezh bras en istor hor bro g.

Markstück n. (-s,-e) : [moneiz] pezh ur mark g.

Markstückchen ls. : [kegin.] melennoù ls.

Markt g. (-es, Märkte) : 1. marc'had g., foar b., foarvezh b. ; *Waren zum Markt bringen*, kas marc'hadourezh d'ar marc'had, foara marc'hadourezh ; *auf dem Markt verkaufen*, foara, difoarañ ; *von Markt zu Markt fahren*, foara ; *auf den Markt gehen*, foaraat, mont d'ar foar, mont d'ar marc'had ; *den Markt verlassen*, difoarañ ; *regelmäßiger Besucher eines Marktes sein*, darempredañ ur foar ; *Johannismarkt*, Foar Ouel-Yann b. ; *Michaelismarkt*, Foar Vikael b. ; *Blumenmarkt*, marc'had (plas) ar bleunioù g. (Gregor) ; *Viehmarkt*, foar al loened b., marc'had (plas) ar chatal g. (Gregor) ; *Wochenmarkt*, marc'had sizhuniek g. ; *Jahrmarkt*, foar b., foar ar barrez b. ; *dienstags wird hier Markt abgehalten*, bep Meurzh e vez dalc'het marc'had amañ, bep Meurzh e vez marc'had amañ ; *Tag nach dem Markt*, azfoar b. ; 2. [armerzh] marc'had g., nevid g. ; *freier Markt*, marc'had frank g., nevid frank g., franknevid g., armerzh nevidel g., marc'had digor g., frankizegezh b. ; *vielversprechender Markt*, *zukunftssträchtiger Markt*, nevid douger g. ; *künstlich verknappter Markt*, *monopolistischer Markt*, *gefangener Markt*, *abgeschotteter Markt*, nevid darzalc'het g. ; *atomistischer Markt*, diskejennegezh an nevid b. ; *fluktuierender Markt*, *volatiler Markt*, nevid valigant g. ; *Volabilität des Marktes*, valigañs an nevid b. ; *gesättigter Markt*, *übersättigter Markt*, *saturierter Markt*, nevid peurvec'hiet g., marc'had peurvec'hiet g. ; *den Markt regulieren*, reoliata ar marc'had ; *auf den Markt bringen*, lakaat er c'henwerzh, kenwerzhelañ, kenwerzhelaat, lakaat e gwerzh ; *reibungslos funktionierender Markt*, marc'had berus g. ; *reibungsloses Funktionieren des Marktes*, berusted ar marc'had b. ; *Arbeitsmarkt*, nevid al labour g. ; *vollkommener Markt*, kevezouriezh b., nevid kevezel g. ; *einen Markt penetrieren*, *in einen Markt vordringen*, *in einen Markt vorstoßen*, tregerzhañ un nevid ; *Suche nach neuen Märkten*, arglaskerezh marc'hadoù g. ; *neue Absatzmärkte erschließen*, *neue Absatzmärkte erobern*, kavout sav (fred, disamm) nevez d'e varc'hadourezh, krouiñ

nevidoù nevez, kavout digor (diskarg) nevez d'ar varc'hadourezh, kavout toull da werzhañ e varc'hadourezh g., kavout tro da werzhañ e varc'hadourezh b. ; 3. [dre skeud.] *seine Haut zu Markte tragen*, a) lakaat e vuhez en argoll (en arvar), arvariañ e vuhez, en em lakaat war riskl e vuhez, en em lakaat war riskl a goll (da goll) e vuhez, en em lakaat e riskl da goll e vuhez, en em lakaat e dañjer (e-tailh, e piriñ) da goll e vuhez (Gregor), mont da vale war ar mor evit unan all, lakaat e vuhez en argoll evit tudañ all, tennañ riskloù war an-unan evit ober plijadur da dud all, klask e varv, kemer ur riskl bras, mont e-barzh genoù al louarn, mont etre dent ar rodoù, tennañ tan (sachañ ar c'hravazh, sachañ ar c'harr) war e gein, en em fourrañ e kudennoù, mont da graoñ en ur vodenn fall ; b) en em ginnig war nevid al labour ; c) louvigezhiañ, en em wallañ, gastaouiñ, labourat evel gast, ober he forc'h, ober e bezh lèr, gwerzhiañ he c'horf, gwerzhiañ e gorf, mont da c'hast, bevañ diouzh he zoull ; 4. [arc'hant] *grauer Markt*, marc'had damguzh g., nevid kevelat g. ; 5. [polit., istor] *gemeinsamer Markt*, marc'had kumun g., Kenvarc'had g.

Marktanalyse b. (-,-n) : dielfennadenn varc'had b., studiadenn varc'had b., dielfennadenn nevid b., elfennerezh nevid g.

Marktanteil g. (-s,-e) : rann nevid b.

Marktaussichten ls. : diawladoù nevidel ls. ; *die Marktaussichten*, diawladoù an nevid ls.

Marktbearbeitung b. (-) : arglaskerezh marc'hadoù g.

marktbeherrschend ag. : [kenwerzh] gourfouezus, pouezusañ, pennañ, mestr ar marc'had, mestr war ar marc'had, an tu kreñv gantañ war tachenn an nevid ; *er ist marktbeherrschend*, hennezh a zo ambilher an nevid.

Marktbericht g. (-es,-e) : feurioù ar sizhun g.

Marktbesucher g. (-s,-) : foarataer g.

Marktbude b. (-,-n) : stalig b., stal b., stand g., tinell b. ; *die Marktbuden wurden aneinander aufgebaut*, savet e voe an tinelloù harp-en-harp.

Markteinführung b. (-,-en) : kenwerzheladur g. ; *Markteinführung eines neuen Modells*, kenwerzheladur ur patrom nevez g., dont er-maez ur patrom nevez g., donedigezh ur patrom nevez b., donedigezh er-maez ur patrom nevez b.

Markteinführungspreis g. (-es,-e) : [armerzh.] priz lañsañ g.

markten V.gw. (hat gemarktet) : marc'hata.

Markterkundung b. (-,-en) : arglaskerezh marc'hadoù g.

marktfähig ag. : nevidadus, kenwerzheladus, ... a c'haller kenwerzhiañ, ... a c'haller kenwerzhelañ, ... a c'haller nevidañ ; *marktfähig machen*, kenwerzheladur.

Marktfähigkeit b. (-) : nevidadusted b., kenwerzhelezh b.

Marktfahrer g. (-s,-) : foaratour g., foaraour g.

Marktflecken g. (-s,-e) : bourc'h b., bourc g., bourc'hadenn b., bourgadenn b., bourc'hig b., kêr b., [dispredet] entap g.

Marktforschung b. (-,-en) : studierezh an nevid g., elfennerezh an nevid g., dielfennadur ar marc'had b., dielfennadur an nevid b., marketing g., arwerzhouriezh b.

Marktfrau b. (-,-en) : marc'hadourez-red b., foranadez b., foaraourez b., P. [gwashaus] Mari-Forc'h b.

Marktführer g. (-s,-) : ambilher an nevid g., marc'h-blein g.

marktgängig ag. : nevidadus, kenwerzheladus, ... a c'haller kenwerzhiañ, ... a c'haller kenwerzhelañ, ... a c'haller nevidañ.

Marktgebühr b. (-,-en) / **Marktgeld** n. (-s) : koc'huañ g., mizoù marc'hallañ ls., mizoù plas foar ls.

Marktgerechtigkeit b. (-) : [gwir, preder.] reizh keideskemmek b.

Marktesetz n. (-es,-e) : savelenn an nevid b.

Markthalle b. (-,-n) : koc'hu g., marc'hallañ toet g.

Markthändler g. (-s,-) : marc'hadour foran g., foraner g., foranad g., marc'hadour foar g., foaratour g., foaraour g.

Markthelfer g. (-s,-) : darbarer g., skorer g.

Marktintegration b. (-) : kevanadur armerzhel g.

Marktkapitalismus g. (-) : kevalaouriezh kevezel b.

Marktliquidität b. (-) : [armerzh.] liñvelezh an nevid b.

Marktlücke b. (-,-n) / **Marktnische** b. (-,-n) : boulc'h en nevid g., toull digor en nevid g. ; *eine Marktlücke erschließen*, kavout toull da werzhañ e varc'hadourezh, kavout toull da ziboullañ e varc'hadourezh, kavout tro da werzhañ e varc'hadourezh, kavout fred (sav, digor, diskarg) d'e varc'hadourezh.

Marktplatz g. (-es,-plätze) : tachenn-foar b., tachenn-kêr b., marc'hallac'h g., foarlec'h g., plas-foar g., martered g., leurgêr b., leur b. ; *den Marktplatz verlassen*, difoarañ.

Marktpreis g. (-es,-e) : priz diouzh feur ar marc'had g. ; *zum Marktpreis kaufen*, prenañ diouzh ar feur.

Marktprognose b. (-,-n) : diawelad nevidel g. ; *die Marktprognosen*, diaweladoù an nevid ls.

Marktregelung b. (-) : reolennadur an nevid g.

Marktregulierung b. (-) : reoliadur an nevid g.

Marktschiff n. (-s,-e) : koch-dour g.

Marktschreier g. (-s,-) : marc'hadour-red g., marc'hadour foran g., foraner g., triakler g., foranad g., foaraour g., oprater g., kamolod g.

Marktschreierei b. (-) : triaklerezh g.

marktschreierisch ag. : diouzh giz ur c'hamolod, diouzh giz un triakler, diouzh giz ur foaraour, tabac'hus, safarus, taer, tournius, intampius, bouilhus ; *marktschreierische Werbung*, daranverezh tabac'hus g., bruderezh tabac'hus g.

Adv. : a-gri-forzh, leizh e jave, leizh e gorzenn, a-bouez-penn, a-bouez holl nerzh e vouezh, a-nerzh e vouezh, a-leizh e vouezh, a-bouez e benn, a-leizh e gorzailhenn, a-leizh korzenn, eus holl nerzh e gorzenn, daou leizh e veg, leizh e zent, a-strak, leizh e gof, leizh e gorf, leizh e c'henoù.

Marktschwankungen ls. : [armerzh] neuennadurioù an nevid ls.

Marktsegment n. (-s,-e) : rann nevid b., rummad prizioù g. ; *Produkte des unteren Marktsegments*, kenderc'hadoù eus traoñ ar skalfad ls. ; *Produkte des mittleren Marktsegments*, kenderc'hadoù eus kreiz ar skalfad ls. ; *Produkte des oberen Marktsegments*, kenderc'hadoù eus krec'h ar skalfad ls.

Marktsignal n. (-s,-e) : blinker g., titourenn b. ; *sämtliche Marktsignale stehen auf Rot*, ruz eo ar blinkerioù.

marktspezifisch ag. : spesadel ouzh an nevid.

Marktstand g. (-s,-stände) : stalig b., stal b., stand g.

Marktstudie b. (-,-n) : studiaden varc'had b., studiaden nevid b., dielfennaden varc'had b., dielfennaden nevid b., elfennerezh nevid g.

Markttag g. (-s,-e) : foarvezh b., deiz marc'had g., foar b. ; *Vorabend eines Markttages*, gousper g. ; *ein Markttag ist für sie wie ein großes Fest*, ur foarvezh a zo evito evel ur gouvel bras.

Markttendenz b. (-,-en) / **Markttrend** g. (-s,-s) : [armerzh.] tuadur ar marc'had g., tuadur an nevid g.

Marktwoib n. (-s,-er) : marc'hadourez-red b., foranadez b., foaraourez b., [gwashaus] Mari-Forc'h b.

Marktwert g. (-s) : gwerzh kenwerzhel g., gwerzh nevidat g., gwerzh yalc'hel g.

Marktwirtschaft b. (-) : armerzh nevidel g., ekonomiezh varc'had b. ; *freie Marktwirtschaft*, armerzh frankizek g. ; *abgestimmte Marktwirtschaft*, armerzh kendoniet g.

marktwirtschaftlich ag. : nevidel, diazezet war an armerzh nevidel.

Marktzettel g. (-s,-) : feurioù ar sizhun g.

Marktzins g. (-es,-e) : koc'huañ g., mizoù marc'hallac'h ls., mizoù plas foar ls.

Markung b. (-,-en) : 1. bann g., dalc'h g., douaroù ls. ; 2. marz g., takad war bord an harzoù g., tachenn tost d'an harzoù b., takad harzaouat g., takad harzoù g. ; 3. stampilh g.

Markus g. : Mark g.

Markusevangelium n. (-s) : [relij.] *das Markusevangelium*, an aviel hervez sant Mark g., aviel sant Mark g.

Markusfliege b. (-,-n) / **Markushaarmücke** b. (-,-n) : [loen.] kelien-sant-Mark str.

Markusplatz g. (-es) : plasenn Sant Mark b.

marlen V.gw. (hat gemarlt) : [merdead.] lasañ ar ouel ouzh ar wern.

Marlen n. (-s) : [merdead.] lasañ g.

Marlene b. : Mari Helena b., Maria Helena b., Mari Lena b., Mari Lenaig b.

Marlin g. (-s,-e) : [loen.] marlin g. [*liester* marlined].

Marlpfriem g. (-s,-e) / **Marlspieker** g. (-s,-) : [merdead.] spisour g., spig g., beskor g.

Marmel g. (-s,-) : 1. kanetenn b. ; 2. [dispredet] marbr g., maen-marbr g., marmor g.

Marmelade b. (-,-n) : [kegin.] koñfitur g., kaotigell b. ; *ein kleines Kind mit Marmelade füttern*, paskañ kaot d'ur bugel bihan ; *Marmelade aufs Brot klecksen*, difoeltrañ kaotigell war e damm bara .

Marmeladenbrot n. (-s,-e) : tamm bara koñfitur g.

Marmeladenfabrik b. (-,-en) : koñfiturezh b.

Marmeladenherstellung b. (-) : koñfiturezh g.

Marmelente b. (-,-n) : [loen.] kragell varelek b.

Marmelstein g. (-s,-e) : [dispredet] marbr g., maen-marbr g., marmor g.

Marmor g. (-s,-e) : marbr g., maen-marbr g., marmor g. ; *Gegenstand aus Marmor*, marbrenn b. ; *den Marmor betreffend*, marmorel ; *aus Marmor gefertigt*, marmorek, ... marmor ; *statuarischer Marmor*, marbr delwenniñ g. ; *von einer goldfarbenen Äderung durchzogener schwarzer Marmor*, portor g. ; *ein Standbild in Marmor aushauen*, skultañ ar maen-marbr da sevel un delwenn, kizellañ un delwenn a vaen-marbr, kizellañ un delwenn varbr.

Marmorarbeiter g. (-s,-) : marbrer g.

marmorartig ag. : marbrheñvel, marellek, gwazhennet, brizh, e doare ar marmor, a-zoare gant ar marmor, a-seurt gant ar marmor, marmorek.

Marmorbild n. (-s,-er) : delwenn varmor b., marbrenn b.

Marmorblock g. (-s,-blöcke) : blod marmor g.

Marmorbruch g. (-s,-brüche) : marbreg b.

marmorieren V.k.e. (hat marmoriert) : brizhellañ, marbrañ, marellañ, yalpañ, marmorekaat.

Marmorierer g. (-s,-) : marbrenner g.

marmoriert ag. : brizhellet, brizhellek, brizhet, marbrennet, brizh, gwazhennet, marellek, marellet, marigellek, marmorekaet, yalpet.

Marmorierung b. (-,-en) : 1. brizhellañ g., brizhelladur g., marbrañ g., yalpadur g., marmorekaat g. ; 2. marbrenn b.

Marmorindustrie b. (-) : marbrezh g., ijinerezh ar marbr g.

Marmorkrebs (-es,-e) : [loen.] grilh-dour marbrennet g.

Marmorkuchen g. (-s,-) : [kegin.] gwastell wazhennek b.

Marmorolch g. (-s,-e) : [loen.] gweronell varelek b.

marmorn ag. : ... marmor, ... marbr, marmorek.

Marmorplastik b. (-,-en) : delwenn varbr b., marbrenn b.

Marmorplatte b. (-,-n) : dar varmor b.

Marmorrochen g. (-s,-) : [loen.] rae c'hris b.

Marmorschleifer g. (-s,-) : marbrer g.

Marmorschleiferei b. (-,-en) : [lec'h] marbrezh b.

Marmorstatue b. (-,-n) : delwenn varbr b., marbrenn b.
Marmorstein g. (-s) : maen-marbr g., marbr g., marmor g.
Marmorsteinbruch g. (-s,-brüche) : marbreg b.
Marmorverarbeitung b. (-) : marbrezezh g.
Marmorwerk n. (-s,-e) : [lec'h] marbrezezh b.
Marmor-Zitterrochen g. (-s,-) : [loen.] krenerez vrizh b.
[liester krenerezed brizh].
marode ag. : flodac'het, erru fall, dirapar, aet dirapar, erru dirapar, en ur stad truek, ... a ginnig kouezhañ en e boull, ... a venn kouezhañ en e boull, daveg da gouezhañ en e boull, daveg da gouezhañ en e buch, en arvar da bilat, erru peñse.
Marodeur g. (-s,-e) : maraoder g.
marodieren V.gw. (hat marodiert) : maraodiñ.
Marodieren n. (-s) : maraoderezh g., maraodiñ g.
Marokkaner g. (-s,-) : Marokan g. *[liester Marokaned],* Marokad g. *[liester Marokiz].*
Marokkanerin b. (-,-nen) : Marokanez b., Marokadez b.
marokkanisch ag. : marokan, marokat.
Marokko n. : Maroko b.
Marokkoleder n. (-s) : gavrgen g., marokan g., lâr Maroko g.
Marone¹ b. (-,-n/Maroni) : [louza.] kistin-Roazhon str. ; *heiße Maroni*, kistin kras str. ; *kandierte Maroni*, *glacierte Maronen*, kistin lindret str.
Marone² b. (-,-n) *[peurvuiañ el liester]* : [louza.] bonedog gell g., boned-touseg gell g.
Maronenbaum g. (-s,-bäume) / **Maronenkastanie** b. (-,-n) : [louza.] gwez kistin-Roazhon str.
Maronenkrem b. (-) : [kegin.] yodenn gistin b.
Maronenpilz g. (-es,-e) : [louza.] bonedog gell g., boned-touseg gell g.
Maronenpüree n. (-s,-s) : [kegin.] yodenn gistin b.
Maronenröhring g. (-s,-e) : [louza.] bonedog gell g., boned-touseg gell g.
Maroni b. (-,-) : [louza.] **1.** [Bro-Aostria] kistin-Roazhon str. ; *heiße Maroni*, kistin kras str. ; *kandierte Maroni*, *glacierte Maroni*, kistin lindret str. ; **2.** *liester Marone*.
Maronipüree n. (-s,-s) : [kegin.] yodenn gistin b.
Maronit g. (-en,-en) : [relij.] maronit g. *[liester maronited].*
maronitisch ag. : maronit.
Maroquin g./n. (-s) / **Maroquinleder** n. (-s) : gavrgen g., marokan g., lâr Maroko g.
Marotte b. (-,-n) : boazenn b., sorc'henn b., stultenn b., albac'henn b., loariad b., loariadenn b., froudenn b., boemenn b. ; *seine neue Marotte*, e albac'henn nevez b. ; *diese Marotte hat er schon ewig gehabt*, a-viskoazh en deus bet an atapi-se ; *er hat die Marotten eines Junggesellen*, doareoù ur paotr yaouank kozh a zo gantañ.
Marouflage b. (-,-n) : [tekn.] marouflerezh g., marouflañ g.
marouflieren V.k.e. (hat maroufliert) : [tekn.] marouflañ.
Marphysa sp. : [loen.] petiz str., petizenn b.
Marquis g. (-,-) : markiz g.
Marquisat n. (-s,-e) : **1.** [bro] markizelezh b. ; **2.** [briegezh] markiziezh b.
Marquise b. (-,-n) : **1.** markizez b. ; *die Frau Marquise ist serviert !* servijet eo an itron varkizez ! servijet eo an itron ar varkizez ! ; **2.** [kegin.] *Marquise au chocolat*, markizenn chokolad b.
Mars¹ g. (-) : **1.** [stered.] *der Mars*, Meurzh g., ar blanedenn ruz b. ; *die zwei Monde des Mars*, div loarenn Meurzh ls. ; **2.** [mojenn.] Meurzh g.
Mars² g. (-,-e) / b. (-,-en) : [merdead.] kastell-lestr g., kastell-gwern g., kastell g. ; *Mars des Großmastes*, kastell ar wern-vras g. ; *Mars des Fockmastes*, kastell ar wern-vizan g.

Marsbacke b. (-,-n) / **Marsbacken** g. (-s,-) : [merdead.] jotorell b.
Marsbewohner g. (-s,-) : annezad Meurzh g., meurzhad g. *[liester meurzhiz].*
marsch estl. : sav ! kuit ! lev ! war-raok ! en hent !
Marsch¹ b. (-,-en) : paludoù ls., plaenenn dichaladurioù mor b.
Marsch² g. (-es, Märsche) : **1.** kerzh g., kerzhed g., bale g., baleadenn b., kerzhadenn b., kerzhadeg b., ergerzh g., ergerzhadeg b., ergerzhadenn b. ; *ein langer, beschwerlicher Marsch*, ur gerzhadenn hir ha poanius b., un ergerzh hir ha poanius g., ur gerzhadeg hir ha poanius b., un ergerzhadeg hir ha poanius b. ; *Tagesmarsch*, **a)** kerzhadeg un devezh b., kerzh un devezh g., kerzhadenn un devezh b., tennad-hent un devezh g. ; **b)** devezhiad kerzh g., devezhiad kerzhed g., devezhiad kerzhout g., devezh bale g., devezh kerzh g. ; *die Füße brannten ihm nach dem langen Marsch*, tanet e oa e dreid outañ goude keit hent (gant ar re gerzhed, gant ar c'herzhed re, kement en doa kerzhed, kement en doa graet o kerzhed), edo ar verv en e dreid goude keit hent ; [polit., istor] *der lange Marsch durch die Institutionen*, an hir a gerzhadeg dre an ensavadurioù kevredik b. ; [sonerezh] kan-bale g., ton-bale g., kanenn-vale b. ; *Trauermarsch*, kan-bale an Anaon g., kan-bale kañv, ton-bale kañv g., kanenn-vale ar re varv b. ; [lu] *vorwärts, Marsch !* war-raok, kit ! war-raok, en hent ! ; *im Gleichschritt, Marsch !* war-raok, d'ar paz ingal ! ; *sich in Marsch setzen*, mont el lev (en hent), sterniañ da vont, kemer e hent, kemer penn an hent ; *in Marsch setzen*, loc'hañ, diloc'hañ, lakaat en hent, reiñ lusk (da), lakaat lusk (e), lakaat tro (e) ; **2.** [dre skeud.] *P. jemandem den Marsch blasen*, reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teuler ar seizh anv divalav war u.b., ober ar seizh seurt gant u.b., ober a bep seurt anvioù gant u.b., fouilhezañ u.b. a salmennoù, troc'hañ hujaoù gant u.b., bleiziañ u.b., skeiñ kunujennoù gant u.b., krial war-lerc'h u.b., lavaret e Bater d'u.b., sarmonal u.b., savantenniñ u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., sevel e loarioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., ober un dañs hep soner d'u.b., c'hoari buhez war u.b., ober buhez war u.b., ober ur vuhez war u.b., ober ur vuhez d'u.b., ober ur rez d'u.b., ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., lavaret e begement d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastiañ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., kannañ e roched (e gouez) d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., langajal u.b., pec'hiñ war u.b., reiñ ur c'houez d'u.b., koueziañ e benn d'u.b. / kiviañ tonenn e benn d'u.b. (Gregor).
Marschall g. (-s, Marschälle) : [lu] marichal g. ; *Marschall von Frankreich*, marichal a Frañs g.
Marschallin b. (-,-nen) : [lu] marichalez b.
Marschallsamt n. (-s,-ämter) : **1.** [karg] marichalerezh g. ; **2.** [sez] marichalerezh b.
Marschallsrang g. (-s) : marichaliezh b., rez a varichal g.
Marschallstab g. (-s,-stäbe) : [lu] gwalenn varichal b. *[liester gwalennoù marichal, gwalinier marichal].*
Marschanzug g. (-s,-anzüge) : [lu] gwiskamant kerzhed g.
Marschbefehl g. (-s,-e) : [lu] urzh loc'hañ g., urzh mont en hent g.

marschbereit ag. : [lu] prest da vont en hent, pare da vont en hent.

Marschenfieber n. (-s) : [mezeg.] malaria g., paludegezh b., terzhienn ar paludoù b., terzhienn baludek b., kleñved ar paludoù g. ; *Mittel gegen Marschenfieber*, eneppaludeg g. [*liester eneppaludeier*] ; *Marschenfieber wird von Stechmücken übertragen*, ar moustiked eo a drezoug ar baludegezh.

marschfähig ag. : [lu] e stad da vont en hent, e-doare da vont en hent, e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da vont en hent.

marschfertig ag. : [lu] prest da vont en hent, pare da vont en hent.

Marschfieber n. (-s) : [mezeg.] paludegezh b., terzhienn ar paludoù b., kleñved ar paludoù g., malaria g. ; *Mittel gegen Marschfieber*, eneppaludeg g. [*liester eneppaludeier*] ; *Marschfieber wird von Stechmücken übertragen*, ar moustiked eo a drezoug ar baludegezh.

Marschflugkörper g. (-s,-) : [lu] fuc'hell hirhedtenn b.

Marschgepäck n. (-s,-e) : [lu] stalabard g., stalikerezh g., pakadenn b.

marschieren V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist marschier] : kerzhed, dibunañ, ober ur gerzhadenn ; *die Truppen marschieren durch die Stadt*, dibunañ a ra ar bagadoù soudarded d'ar paz ingal dre gêr ; *gegen den Feind marschieren*, mont a-raok war an enebourien, mont d'an enebourien ; *an der Spitze des Zuges marschieren*, bezañ da gentañ ; *am Schluss des Zuges marschieren*, kerzhed en adreñv ; *als Letzter marschieren*, bezañ da ziwezhañ, P. serriñ an tachoù ; [dre skeud.] *marschieren, bis einem die Socken qualmen*, lazhañ e dreid o vale, kerzhed ken e foeltr e dreid.

Marschierer g. (-s,-) : kerzher g.

Marschkapelle b. (-,-n) : [sonerezh] bagad sonerien g.

Marschkolonne b. (-,-n) : [lu] lostad soudarded g.

Marschland n. (-s) : palud g., paludenn b.

Marschlied n. (-s,-er) : kan-bale g., kanenn-vale b.

marschmäßig ag. : [lu] *marschmäßig angezogen*, gwisket evit mont en hent ; *marschmäßig aufgereiht*, renket evit mont en hent.

Marschmusik b. (-,-en) : ton-bale g.

Marschordnung b. (-,-en) : [lu] renkadoù tri-ha-tri ls., renknadoù tri-ha-tri ls.

Marschpause b. (-,-n) : [lu] poz g., pozadenn b., paouez g., ehan g., arsav g., tard g., harp g., astal g., harz g.

Marschrichtung b. (-,-en) : [lu] arroud g., roud g., durc'hadur g.

Marschroute b. (-,-en) : [lu] hentad da heuliañ hervez ar gourc'hemenn g., hent merket g.

Marschschritt g. (-s) : *im Marschschritt*, en ur skeiñ ar paz, a-gengammed, d'ar paz mentet, troad-ouzh-troad, troad-ha-troad, ingal d'ar paz.

Marschstrecke b. (-,-en) : [lu] 1. tennad-hent g., hentad g. ; 2. hent kerzhed g., hentad da heuliañ g.

Marschtempo n. (-s) : [lu] tizh kerzhed g., talm kerzhed g.

Marschverpflegung b. (-,-en) : [lu] bevañs evit an hentad g., bitailh evit an hentad g., pourveziou beaj ls., beajadurezh b. (Gregar).

Marschweg g. (-s,-e) [lu] hent kerzhed g.

Marshallplan g. (-s) : [istor] steuñv Marshall g.

Marseille n. : Marsilha b.

Marsgast g. (-es,-gäste) : [merdead.] gedour g., kasteller g.

Marsmensch g. (-en,-en) : annezad Meurzh g., meurzhad g. [*liester meurzhiz*].

Marssegl n. (-s,-) : [merdead.] gouel gastell b.

Marsstenge b. (-,-n) : [merdead.] gwern-gastell b., gwern vre b.

Marstall g. (-s,-ställe) : marchosi ar roue g., marchosiad ar roue g., ti-kezeg ar roue g.

Marsupialer g. (-s,-) : [loen.] godelleg g. [*liester godelleged*], marsupel g. [*liester marsupeled*] ; *die parallele Evolution der Marsupialer und der Plazentatiere, die parallele Evolution der Marsupialer und der Plazentalier*, emdroadur kenstur ar godelleged hag ar plakenteged g.

Marsupium n. (-s) : [loen., bev.] godell c'horin b., pleg marsupel g., godell varsupel b., godell gof b. ; *das Leben im Marsupium*, ar vuhez varsupel b.

Marter b. (-,-n) : merzherinti b., merzherierezh b., merzheridigezh b., merzhererezh g., merzheriadenn b., bouereverezh g., jahin g., jahinerezh g., pasion b.

Marterer g. (-s,-) : bourev g., jahiner g.

Marterholz n. (-es) : [relij.] gwezenn ar groaz b., lammgroaz b.

Marterl n. (-s,-n) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] kalvar g.

martern V.k.e. (hat gemartert) : merzheriañ, merzherintiañ, boureviañ, jahinañ, reuziañ, gwanañ, tourmantiñ, heskinañ.

Martern n. (-s) : jahinerezh g., jahin g., bouereverezh g., boureviadur g., boureviañ g., merzheridigezh b., merzheriadenn b., merzherierezh g., merzherinti b., heskin g., heskinerezh g. ; *massenhaftes Martern*, merzheriadeg b., tourmant g.

Marterpfahl g. (-s,-pfähle) : post-jahinañ g., post ar jahin g.

Martertod g. (-s) : *der Martertod*, ar mervel evel merzher g.

Martha b. : Marta b.

martialisch ag. : brezelek, ... brezel ; *martialische Haltung, martialisches Äußeres*, doare ur soudard g., emzalc'h ur soudard g., neuz vrezelek b. ; *martialisch aussehen*, bezañ neuz ur soudard war an-unan, bezañ doare ur soudard war an-unan, bezañ neuz war an-unan da vezañ brezelour.

Martin g. : Marzhin g.

Martingal¹ n. (-s,-e/-s) : [kezeg] lêrenn a vir ouzh ar marc'h a sevel e benn re uhel b.

Martingal² n. (-s,-e) : [c'hoarioù] tun-gounit g.

Martini n. (-) : *das Martini*, gouel sant Varzhin g.

Martinique n. : ar Martinik g.

Martinsfisch g. (-es,-e) : [loen.] yar-vor b. [*liester yer-mor*], pesk Sant-Pêr g.

Martinshorn® n. (-s,-hörner) : c'hwitellerez-tro b., korn-boud g., boudur g.

Martinstag g. (-s) : gouel sant Varzhin g.

Märtyrer g. (-s,-) : merzher g. ; *sie hatten beschlossen als Märtyrer zu sterben*, divizet o doa mervel evel merzherien, divizet o doa mervel evit ar feiz ; *der Märtyrer war schon halbtot als die Folterknechte von ihm abließen*, ar merzher a oa hanter varv pa voe ehanet outañ.

Märtyrerin b. (-,-nen) : merzheriez b.

Märtyrerkrone b. (-,-n) : kurunenn a vezherinti b.

Märtyrerpalme b. (-,-n) : *die Märtyrerpalme*, bod palmez ar vezherinti g.

Märtyrertod g. (-s) : *der Märtyrertod*, ar mervel evel merzher g., ar mervel evit ar feiz g. ; *jemanden den Märtyrertod sterben lassen*, merzheriañ u.b., merzherintiañ u.b.

Märtyrerverzeichnis n. (-ses,-se) : [relij.] roll ar verzherien g.

Märtyrertum n. (-s) : merzherinti b., merzherierezh b., merzheridigezh b., merzhererezh g., pasion b.

Martyrium n. (-s) : 1. merzherinti b., merzherierezh b., merzheridigezh b., merzhererezh g., merzheriadenn b., pasion b. ; *das Martyrium des heiligen Stephanus*, merzherenti sant Stefan b. ; 2. [dre skeud.] kalvar g., merzherenti b. ; *sein Leben war ein einziges Martyrium*, ur c'halvar e oa bet e vuhez evitañ.

Martyrologium n. (-s, Martyrologien) : [relij.] roll ar verzherien g.

Marxianer g. (-s,-) : marksad g. [*liester marksaded*].

marxianisch ag. : marksat.

Marxismus g. (-) : marksouriezh b. ; *dem Marxismus zugeneigter Mensch*, marksidig g. [*liester marksidien*].

Marxismus-Leninismus g. (-) : marksouriezh-leninouriezh b. ; *sich offen zum Marxismus-Leninismus bekennen*, embann bezañ marksour-leninour.

Marxist g. (-en,-en) : marksour g.

Marxistin b. (-,-nen) : marksourez b.

Marxist-Leninist g. (-en,-en,-en) : marksour-leninour g.

marxistisch ag. : marksour ; *marxistische Analyse*, dezrann marksour g. ; *marxistisch gefärbt*, *marxistisch angehaucht*, marksidik, dezhañ ul liv marksour, damvarksour.

marxistisch-leninistisch ag. : marksour-leninour.

marxsche(r,s) ag. : marksek, ... Marx, ... Karl Marx.

März g. (-es,-e) : Meurzh g., miz Meurzh g. ; *der erste März*, kala-Meurzh g. ; *dieses Jahr fällt der erste März auf einen Dienstag*, hevlene e vo Meurzh da Veurzh ; *ab März*, adalek miz Meurzh ; *im März*, e miz Meurzh, e Meurzh ; *Mitte März*, da hanter viz Meurzh, da hanter Veurzh, kerkent ha hanter Veurzh, gant hanter viz Meurzh, gant hanter Veurzh, war-dro hanter viz Meurzh, war-dro hanter Veurzh, e-kreiz miz Meurzh.

Märzbecher g. (-s,-) : [louza.] **1.** treuz-erc'h bras g., grizilhon gwenn g. [*Leucojum vernum*] ; **2.** foeon str., jonkilhez str., boked laezh-ribot g., roz-kamm melen str.

Märzbier n. (-s) : bier uhelvrevet miz Meurzh g.

Märzenbecher g. (-s,-) : [louza.] *sellit ouzh Märzbecher*.

Märzen n. (-s) / **Märzenbier** n. (-s) : *sellit ouzh Märzbier*.

Märzenflecken ls. : [Bro-Suis] pikoù-panez ls., pikoù-brenn ls., pikoù rous ls., brizhennoù ls., brizhelloù ls., brizhoù ls., brizhadurioù ls., lentiligoù ls., brenn-Yuzaz str.

Märzfeld n. (-s,-er) : [istor] bodadeg-veur ar vrezelourien da vare ar Verovinged b.

Märzfliege b. (-,-n) : [loen.] kelien-sant-Mark str.

Märzglöckchen n. (-s,-) : [louza.] treuz-erc'h bras g., grizilhon gwenn g. [*Leucojum vernum*].

Märzglocke b. (-,-n) : [louza.] foeon str., jonkilhez str., boked laezh-ribot g., roz-kamm melen str.

Märzhaarmücke b. (-,-n) : [loen.] kelien-sant-Mark str.

Marzipan g. (-s,-e) : [kegin.] bara-sac'h g., masapan g., marzapan g., toaz alamandez g.

Märzschauer ls. / **Märzwetter** n. (-s) : kaouadoù miz Meurzh ls., skouflad ar goukoug g., stivelloù Meurzh ls., morzholioù miz Meurzh ls., kontelloù miz Meurzh lies [*miz Meurzh gant e vorzholioù a zo ken gwazh hag an Ankoù*, *miz Meurzh gant e vorzholioù a laz al leueoù en o mammoù*, *Meurzh gant e gontelloù a gign ar saout hag al leueoù*].

Masche b. (-,-n) : **1.** [stammañ] mailh g., mailhenn b., poent g., brochennad b., kraf stamm g. [*liester krafiou stamm*, *krefen stamm*], klav g. ; *eine Masche wieder aufnehmen*, adsevel ur poent en ul labour stamm, adober ur c'hraf stamm (ur mailh stamm), sevel ur c'hraf, sevel ur poent, advailhañ ; *Maschen an etwas (dat.) wieder aufnehmen*, advailhañ udb ; *Wiederaufnahme von Maschen*, advailhañ g. ; *eine Masche rechts*, *eine Masche links*, ur c'hraf war an tu mat, ur c'hraf war an tu gin / ur poent a-du, ur poent a-vestu ; *Maschen wieder aufnehmen*, lakaat e stamm war e reizh, sevel e boentoù, sevel krafoù, advailhañ ; *eine Masche abheben*, tremen ur mailh, tennañ ur mailh, ober ur mailh nebeutoc'h, diskar ur poent ; *eine Masche herunterfallen lassen*, leuskel ur mailh (ur poent, ur c'hraf) da gouezhañ ; *ausgelassene Masche*, manken b. ; **2.** [pesketaerezh] *Netzmasche*, mell roued g., mailh roued g.,

mailhenn b., lagadenn b., lagad g. ; *die Maschen eines Netzes aufziehen*, divailhañ ur roued ; *die Sardinen aus den Netzmaschen herausnehmen*, dibeskiñ ar sardin, dirouedañ ar sardin ; **3.** [dre skeud.] *P. das ist eine Masche*, un apoue (ur bevez, ur misi) eo an dra-se, un taol kaer e ve ; *er hat die Masche raus*, gouzout a oar an taol, gouzout a ra anezhi, gouzout a ra an tres (an dres, ar stok, an doareoù), kavet en deus ar stek, kavet en deus an ode, kavet en deus ar pleg, gouzout a oar kemer an dro evit ober an dra-se, gouzout a ra an ardremez evit ober an dra-se, gouzout a ra an dres d'ober an dra-se, hennezh en deus an tu, kavet en deus an tu (an dro, e dro, ar c'hraf, e avel, an dalc'h, ar skoulm), gouzout a ra an arroud, gouzout a ra ar stek ; *jemandem durch die Maschen schlüpfen*, en em ziframmañ a-dre zaouarn u.b., en em ziframmañ diouzh tre daouarn u.b., en em zispegañ diouzh u.b., achap kuit digant u.b., achap ouzh u.b., tec'hel kuit digant u.b., diflipañ a-dre grabanoù u.b., diflipañ a-dre daouarn u.b. **Maschendraht** g. (-s,-drähte) : grilhaj g., roued-orjal b., treilheris g.

Maschendrahtzaun g. (-s,-zäune) : kael c'hrlhaj b.

maschenfest ag. : [gwiad.] ... na c'hall ket en em zizober, ... na c'hall ket diflipañ, ... na c'hall ket dineudennañ, ... na c'hall ket freuzañ, ... na c'heller ket divailhañ.

Maschengröße b. (-,-n) / **Maschenweite** b. (-,-n) : **1.** [tekn.] mailhadur g., ment ar mailhoù b. ; **2.** [pesketaerezh] moull ar roued g. ; *Maschengröße des Makrelennetzes*, moull ar roued vrezhell g.

Mascherl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] balafenn b., pobelan g., aelig-Doue g., yarig-an-hañv b., aelig-hañv g., melvenn b.

maschig ag. : mailhek, mailhennek.

-maschig : *engmaschiges Netz*, *kleinmaschiges Netz*, roued stank b. ; *breitmaschige Netze*, *weitmaschige Netze*, rouedoù boull ls. ; *feinmaschiges Sieb*, purer g., burutell b., tamouez stank g., krouer tanav g.

Maschikuli g. (-s,-s) : baleg-tarzhell g.

Maschin- [Bro-Aostria] *sellit ouzh Maschinen-*.

Maschine b. (-,-n) : **1.** ardivink g., mekanik g., benveg g., gwikefre b., ijin g., ijinenn b. ; *spezialisierte Maschine*, *spezielle Maschine*, ijinenn arbennik b. ; *das Funktionieren einer Maschine*, *der Betrieb einer Maschine*, arc'hwelerezh un ijinenn g., mont en-dro un ijinenn g. ; *er schreibt mit der Maschine*, skrivañ a ra gant ur mekanik ; *er schreibt Maschine*, skriverezañ a ra, bizskrivañ a ra ; *diese Maschine läuft vollautomatisch*, mont a ra an ijinenn-se en-dro hep emell an den ; *eine Maschine anwerfen*, reiñ lañs d'ur mekanik, plantañ tro en ur mekanik, lakaat ur mekanik da labourat, lakaat ur mekanik da vont en-dro, lañsañ ur mekanik, lakaat tro en ur mekanik ; *einfache Maschine*, ijinenn eeun b. ; *komplexe Maschine*, ijinenn gemplezh b. ; *landwirtschaftliche Maschine*, mekanik labour-douar g., ijinenn labour-douar b., ijinenn gounit-douar b. ; *die landwirtschaftlichen Maschinen*, ar binviadur gounezal g., ar binvioù gounit douar ls., ar binvioù labourat douar ls. ; *mit Maschinen ausstatten*, *mit Maschinen betreiben*, ardivinkaat ; *die Maschinen werden immer besser*, war wellaat ez a an ardivinkoù, arwellaat a ra an ardivinkoù ; *eine Maschine bedienen*, **a)** ober war-dro ur mekanik, kas un ardivink en-dro ; **b)** boueta ur mekanik, darbar ur mekanik ; **2.** [stlenn.] ijinenn b. ; *reale Maschine*, ijinenn revoudel b. ; *virtuelle Maschine*, ijinenn c'halloudel b. ; **3.** [nij.] nijerez b., karr-nij g. ; *die Maschine setzt zur Landung an*, war bradañ emañ an nijerez ; *der Pilot hat die Maschine durchgestartet*, al levier a adplantas tizh, al levier a sankas tizh en-dro, al levier a reas tan dezhi en-dro ; *den Fluggesellschaften geht durch den Kauf immer teurerer Maschinen der Atem aus*, dielc'hat a

ra ar c'hompagnunezhioù kirri-nij o prenañ nijerezhioù keroc'h-
kerañ ; **4.** P. keflusker g. ; **5.** P. [marc'h-tan] strakell b.,
strakerezh b., c'hwil-tan g., pezh traouilh g.
maschinell ag. : mekanikel, ardivinkel, treloc'hel, ... mekanik ;
maschinelle Übersetzung, treiñ emgefreak g., troidigezh
emgefreak (dre gompoderezh) b., troidigezh ameleit dre
urzhiaer b. ; *maschinelle Datenverarbeitung*,
treorc'haderezh g., treloc'hgeweriañ g., treloc'hgewerierezh g.,
kewerierezh treloc'hel g. ; *maschinell hergestellt*, oberiet gant
un ardivink.

Maschinenanlage b. (-, -n) : ardivinkerezh b., ijineg b.
Maschinenarbeit b. (-, -en) : labour mekanikel g., labour dre
ijinennoù g.
Maschinen-austattung b. (-, -en) : **1.** ardivinkerezh g. ; **2.**
ardivinkadur g., ardivinkaat g.
Maschinenbau g. (-s) : treloc'herezh g., kenderc'hadur
benvegijinennoù g., ardivinkerezh g.
Maschinenbauingenieur g. (-s, -e) : treloc'hour g.
Maschinenbeschicker g. (-s, -) : bouetaer g.
Maschinenbuchhalter g. (-s, -) : treorc'hader g.
maschinenbuchhalterisch ag. : ... treorc'hañ.
Maschinenbuchhaltung b. (-) : treorc'haderezh g.
Maschinenfabrik b. (-, -en) : labouradeg treloc'herezh b.
Maschinenfundament n. (-s, -e) : [merdead.] gerlinkadur g.
Maschinenführer g. (-s, -) : embreger ijinou g.
maschinengeschrieben ag. : bizskrivet, skriverezh.
maschinengestützt ag. : ameleit dre ur veikanik bennak ;
maschinengestützte Übersetzung, treiñ emgefreak g.,
troidigezh gant skoazell un urzhiaer (gant skoazell ar
c'hompoderezh) b., troidigezh ameleit dre urzhiaer b.
Maschinengewehr n. (-s, -e) : fuzuilh-vindrailher b.,
mindrailherezh b. ; *leichtes Maschinengewehr*, mindrailherezh
b. ; *mit einem Maschinengewehr schießen*, tennañ gant ur
vindrailherezh, malañ dir ; *das Knattern der Maschinengewehre*,
strakerezh ar mindrailherezhioù g., strakadeg ar
mindrailherezhioù b., ragach ar mindrailherezhioù g.
Maschinengewehrfeuer n. (-s) : tennoù mindrailherezh ls.,
barradoù tennoù ls., barradoù mindrailh ls., kaouadoù tennoù
ls.
Maschinengewehrschütze g. (-n, -n) : mindrailher g.
Maschinenhalle b. (-, -n) : ardivinkerezh b., sal an ijinou b., sal
ar mekanikoù b., sal an ardivinkoù b.
Maschinenhammer g. (-s, -hämmer) : morzholier b.,
horzherezh b.
Maschineningenieur g. (-s, -e) : ijinour treloc'hour g.
Maschinenkunde b. (-) : ijin treloc'hel g., ardivinkouriezh b.
maschinenlesbar ag. : **1.** dazlennus gant un urzhiater ; **2.**
dazlennus gant ur mekanik.
Maschinenmeister g. (-s, -) : **1.** mestr ardivinker g., mestr
mekaniker g. ; **2.** [c'hoariva] strammer g.
Maschinenöl n. (-s, -e) : eoul lardañ g.
Maschinenpark g. (-s, -s) : ijineg b., parkad ardivinkoù g.,
ardivinkerezh g.
Maschinenpistole b. (-, -n) : mindrailherezh b., pistolenn-
vindrailher b. [*liester* pistolennou-mindrailher].
Maschinenraum g. (-s, -räume) / **Maschinensaal** g. (-s, -säle) :
ardivinkerezh b., kambr an ijinou b., kambr ar c'haoterioù b.
Maschinensäge b. (-, -n) : heskennerezh b.
Maschinenschaden g. (-s, -schäden) : [merdead.] gwastadur
an ijinennou g.
Maschinenschlosser g. (-s, -) : junter mekaniker g.
Maschinenschreiben n. (-s) : bizskriverezh g., skriverezezh
g., skriverezañ g.

Maschinenschreiber g. (-s, -) : bizskriver g., skriverezh g.,
skoer-lizhiri g., klavierour g.
Maschinenschreiberin b. (-, -nen) : bizskriverez b.,
skriverezezh b., skoerez-lizhiri b., klavierourez b.
Maschinenschrift b. (-, -en) : skritur skriverezh g./b., skritur-
voull b., skritur-moull g.
Maschinensprache b. (-, -n) : [stlenn.] areg ijinenn b. ; *in
Maschinensprache umsetzen, in Maschinensprache
übersetzen, in Maschinensprache übertragen*, treuzodiñ en
areg ijinenn.
Maschinenstenografie b. (-) : berrskriverezh mekanikel g.
Maschinenunterlage b. (-, -n) : sichenn un ijinenn b.
Maschinenwerkmeister g. (-s, -) : mestr mekaniker g.
Maschinenwerkstatt b. (-, -stätten) : atelier treloc'herezh g.
Maschinenwesen n. (-s) : ijin treloc'hel g., ardivinkouriezh b.
Maschinenzeitalter n. (-s, -) : [istor] marevezh an ardivinkadur
g.
Maschinerie b. (-, -n) : **1.** micheraj g., ardivinkerezh g. ; **2.**
[c'hoariva] stramm g. ; **3.** [gwashaus] troioù ha distroioù ls.,
itrikoù ls., ardivinkoù ls., iriennad b.
Maschinismus g. (-) : [istor] mekanikezh b., ardivinkezh b.
Maschinist g. (-en, -en) : **1.** ardivinkour g., mekaniker g. ; **2.**
[c'hoariva] strammer g. ; **3.** [trenioù] blenier ar stlejerezh g.,
blenier stlejerezhioù g. ; **4.** [merdeadur.] pennvekaniker g.
Maser¹ g. (-s, -) : [fizik] maser g.
Maser² b. (-, -n) : brizhelladur g., gwazhenn b., gwazhennad
b.
Maserepidemie b. (-, -n) : [mezeg.] darreuziad ruzell g.
Maserholz n. (-es, -hölzer) : koad brizhellek g., koad
gwazhennek g., koad brizhennek g.
maserig ag. : brizhellek, gwazhennek, brizhennek.
Maserknolle b. (-e, -n) / **Maserkropf** g. (-s, -kröpfe) : [louza.]
fiosk g., loupenn b.
masern V.k.e. (hat gemasert) : brizhennañ, brizhellañ,
gwazhennañ ; *gemasert*, gwazhennek, gwazhennus,
brizhellek, brizhennek.
Masern ls. : [mezeg.] ruzell b. ; *er hat die Masern*, ar ruzell en
deus, gant ar ruzell emañ, klañv eo gant ar ruzell, ar ruzell a
zo gantañ, stag eo ar ruzell outañ, dalc'het eo gant ar ruzell ;
die Masern bekommen, dastum (tapout, serriñ, pakañ) ar
ruzell, skeiñ klañv gant ar ruzell, kleñvel gant ar ruzell ; *die
Masern sind beim Kind zum Ausbruch gekommen*, dispuilhet eo
ar ruzell d'ar bugel.
masernkrank ag. : [mezeg.] ruzellek.
Masernkranke(r) ag.k. g./b. : ruzellek g. [*liester* ruzelleien].
Maserung b. (-, -en) : brizhelladur g., gwazhennadur g.,
gwazhennou ls., gwazhennadoù ls.
Maskaron n. (-s, -e) : [tisav.] maskl-bolz g., maskaradenn b.,
maskaron g.
Maske b. (-, -n) : **1.** gweenn g., maskl g. ; *die Maske aufsetzen*,
lakaat e vaskl, lakaat ur mouch dirak e zremm, masklañ e
zremm, lakaat ur maskl war e zremm, en em vasklañ / en em
vouchañ (Gregor) ; *die Maske abnehmen (lüften)*, lemel (sevel,
tennañ) e vaskl, divouchañ (divasklañ) e zremm, divasklañ ;
jemandem die Maske abnehmen, lemel e vaskl digant u.b.,
tennañ e vaskl d'u.b., sevel e vaskl d'u.b., divasklañ u.b. ;
Totenmaske, maskl kañv g., maskl ar re varv g. ; **2.** [dre skeud.]
die Maske von sich werfen, die Maske fallen lassen, en em
ziskuliañ, diskuliañ e jeu, dispakañ e jeu, en em reiñ da anaout,
sevel (lemel) e vaskl, diskouez e wir zremm, dizoleiñ e zremm,
tennañ e vaskl, en em zivouchañ, diguzhat, diguzhañ,
diskouez splann peseurt spered a geflusk an-unan, diskouez
splann eus peseurt spered eur buhez, diskuliañ peseurt
mennozh a zo en e spered, diskouez splann pet kompren a zo

en an-unan ; *jemandem die Maske herunterreißen*, lemel e vaskl digant u.b., divasklañ u.b., lakaat war wel trubarderezh u.b., diskouez anat pilpouserezh u.b., diskuliañ u.b. ; **3.** [luc'hskeudennerezh, filmoù] kuzh g., golo g. ; **4.** [filmoù, dremm] gwezeladur g., dremmlivadur g., fard g.

Maskenanzug g. (-s,-anzüge) : treuzwisk g., treuzwiskamant g.

Maskenball g. (-s,-bälle) : maskaradenn b., maskladeg b., bal masklet g., fest-noz termaji g., fest-noz meurlarjez g.

Maskenbildner g. (-s,-) : [film, c'hoariva] dremmliver g.

Maskenbildnerin b. (-,-nen) : [film, c'hoariva] dremmliverez b.

Maskengrasmücke b. (-,-n) : [loen.] devedig-Rüppell g.

maskenhaft ag. : sonn, difiñv.

Maskenkleid n. (-s,-er) / **Maskenkostüm** n. (-s,-e) : treuzwisk g., treuzwiskamant g., dic'hizell b.

Maskenkrabbe b. (-,-n) : [loen.] krank-traezh g.

Maskenschafstelze b. (-,-n) : [loen.] kannerez velen penn du b.

Maskenspiel n. (-s,-e) : furlukinad g.

Maskenspitzmaus b. (-,-spitzmäuse) : [loen.] minoc'h musk g.

Maskenstelze b. (-,-n) : [loen.] kannerez velen penn du b.

Maskenverleih g. (-s) : masklerezh b., stal feurmiñ treuzwiskamantoù b.

Maskenwürger g. (-s,-) : [loen.] pig-spern vailh b.

Maskenzug g. (-s,-züge) : dibunadeg ar meurlarjezenned (ar maskaradenned, ar maskladennoù) b., maskaradenn b., maskladeg b.

Maskerade b. (-,-n) : **1.** dibunadeg ar meurlarjezenned (ar maskaradenned, ar maskladennoù) b., maskaradenn b., maskladeg b. ; **2.** termaji g.

maskieren V.k.e. (hat maskiert) : masklañ, mouchañ.

V.em. **sich maskieren** (hat sich maskiert) : *sich* (ak.) *maskieren*, en em vasklañ ; *sich* (dat.) *das Gesicht maskieren*, masklañ e zremm, lakaat ur maskl war e zremm.

maskiert ag. : masklet, mouchet e zremm, paket e benn gant ur maskl.

Maskierte(r) ag.k. g.b. : den masklet g., den masklet e zremm g., den mouchet e zremm g., den paket e benn gant ur maskl g., maskaradenn b., maskladenn b.

Maskierung b. (-,-en) : maskladur g., masklañ g., mouchañ g., treuzwisk g., dic'hizadur g.

Maskotte b. (-,-n) : maskodenn b.

Maskottchen n. (-s,-) : maskodennig b., maskodenn vihan b.

maskulin ag. / **maskulinisch** ag. : **1.** [yehz.] gourel ; **2.** [rev.] gourevele.

Maskulinisierung b. (-,-en) : gourevaat.

Maskulinismus g. (-) : [mezeg.] gourevegezh b.

Maskulinum n. (-s) : [yehz.] gourelezh b., reizh c'hourel b., furm c'hourel b., gourelder g.

Masochismus g. (-) : [mezeg.] mazoc'hegezh b.

Masochist g. (-en,-en) : [mezeg.] mazoc'heg g. [*liester mazoc'heien*].

Masochistin b. (-,-nen) : [mezeg.] mazoc'hegez b.

masochistisch ag. : [mezeg.] mazoc'hek.

Maß¹ n. (-es,-e) : **1.** muzul g., muzuliad g., mentelezh b., ment b., mentad b., moull g., goñvor g. ; *der Flächeninhalt und das Volumen sind Maße*, ar gorread hag an ec'honad a zo mentadoù ; *Raummaß*, unanenn ec'honad b. ; *gutes Maß geben*, reiñ (lakaat, ober) muzul mat (Gregor), reiñ ur muzul raz, reiñ (lakaat) ar muzul bras, lakaat gres, reiñ ampl ; *ein gerütteltes Maß geben*, reiñ (lakaat) dreist muzul, reiñ (lakaat) dreist ar muzul, reiñ (lakaat) amplik-mat, reiñ (lakaat) ur muzuliad mat, reiñ (lakaat) ur muzul raz, reiñ (lakaat) ur muzul mat a ya dreist ar barr leun, reiñ (lakaat) ur barr, reiñ (lakaat)

ur muzul leun-mat, reiñ (lakaat) ur muzul barr (Gregor) ; *jemandem ein volles, gedrücktes, gerütteltes und überfließendes Maß geben*, kerniañ, lakaat kreñvoc'h eget justoc'h d'u.b. ; *halbes Maß*, hanterleizh g. ; *das Maß voll streichen*, reiñ ur muzuliad rik (leun-barr, leun-tenn, leun-kreñv, leun-blouk, leun-bloup, leun-mort, leun-kouch, leun-chouk), reiñ (lakaat, ober) muzul mat (Gregor), lakaat gres, rezediñ ; *ein gestrichen volles Maß*, ur muzuliad mat, ur muzul barr g. ; *das Maß vollmachen*, **a**) [ster rik] peurgargañ ar muzul, barrañ ar muzul, lakaat kreñvoc'h eget justoc'h ; **b**) [dre skeud.] mont re lark (re bell) ganti, mont dreist ar roudenn (dreist an treuzoù, dreist ar bord, dreist an arroudenn, dreist ar pal), tremen ar pal, mont er-maez eus ar park, lammat dreist ar c'hleuz, lammat dreist ar c'harzh, mont er-maez, mont dreist ar yev, direizhañ, lakaat war ar barr, mont dreist-penn ; *Kornmaß*, muzul evit ar greun g. ; *zwei Maß Korn*, daou vuzuliad greun ; *zwei Maß Hafer*, daou vuzuliad kerc'h ; *in verkleinertem Maße*, ent bihanik, bihanaet e ventoù, a-vihan, a-skeul-vihan ; *nach Maß*, diwar vuzul, diouzh muzul, diouzh ar moull, diouzh korf u.b. ; *ein Anzug nach Maß*, ur gwiskamant diwar vuzul g., un dilhad diouzh muzul g. ; *Maß nehmen*, ober muzul, ober muzulioù, muzuliañ, kemer muzul, kemer muzulioù, mentañ, notenniñ ar muzulioù ; *außerhalb der zulässigen Maße*, e-maez gobari ; *lichtes Maß*, kavnez b.

2. [mat.] muzuliadur teskadel g., hed g., regenn b., regad g. ; *abstraktes Maß*, muzuliadur goubarek g. ; *gemeinsames Maß*, kenvuzul g. ; *ein Maß auf eine Gerade transportieren*, dougen un hed war un eeunenn.

3. [fizik] *kritisches Maß*, brasted eizik b.

4. *in dem Maße wie (als) ...*, dre ma, a-feur ma, seul ma, bep ma, diouzh ma, evel ma, hervez ma, a-vuzul ma ; *in hohem Maße*, evit ur perzh mat, -kenañ, -meurbet, -tre, -mat, -kaer, -bras, -pitilh, -plaen, a-walc'h, gwall, da vat, dreist ar barr ; *in reichem (vollem) Maße*, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-flechenn, a-grugell, a-niver, a-goffont, diouzh sour, a-yoc'h, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, forzh pegement, na pegement, a-forzh, stank, paot, paot-mat, dizamant, a-vordilh, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, gras Doue, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhoù, a-largentez, e-leizh, a-leizh, helaezh, kement-ha-kement, amplik-mat, d'armerzh, da zioueriñ, diouzh c'hoant, diouzh gwalc'h, pezh a garer, pezh-a-gar, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell ; *im höchsten Maße*, en derez uhelañ, kenañ, dreist ar barr, ken-ha-ken, mui-pegen-mui, gwazh-pegen-gwazh, dreist pal, dreist pep muzul, ken ez eo, mard eus unan, mard eus hini ; *nur in sehr geringem Maße vorhanden sein*, bezañ difonn, bezañ dibaot, bezañ ral, bezañ distank, bezañ tanav, bezañ rouez, bezañ gloev ; *in einem gewissen Maße*, evit ur pezh, gant kemm ha ment, mui pe vui, tamm pe damm, muioc'h pe vui, muioc'h pe nebeutoc'h, mui pe nebeutoc'h, mui pe vihanoc'h, e keñver pe geñver, e poent pe boent, tu pe du, e tu pe du, en tu pe du, en un doare bennak, en ur mod, en ur mod bennak, e feson pe feson, mod pe vod, e mod pe vod, dre hent pe hent, a-dreuz pe a-hed, e doare pe zoare, koulz lavaret, evel pa lavarfed ; *sie haben die Erklärung in einem gewissen Maße verstanden*, komprenet o deus an displegadenn mui pe vui, komprenet o deus an displegadenn muioc'h pe vui, komprenet o deus an displegadenn muioc'h pe nebeutoc'h, komprenet o deus an displegadenn mui pe nebeutoc'h, komprenet o deus an displegadenn mui pe

vihanoc'h ; *in größerem Maß*, evit ur perzh mat ; *er war in solchem Maße überrascht, dass ...*, gant ar souezhet ma oa e ...

5. [dre skeud.] *der Mensch ist das Maß aller Dinge*, diouzh Mab-den e vez muzuliet pep tra ; *mit dem Maß, mit dem ihr messt, wird man euch wieder messen*, muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep muzul ma vuzuilhit d'ar re all - muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep balañsoù ha pouezioù ma vuzuilhit d'ar re all - roet e vo da bep hini hervez e vuzul - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - barnit ar re all evel ma fell deoc'h bezañ barnet - gant ar muzul ho po muzuliet e viot muzuliet ivez - gant ar vent a ventot, ha netra ken, mentet e viot.

6. [dre skeud.] [troioù-lavar 'zo a ra gant ar stumm dispredet **Maß** b. (-,-n) : *in Maßen, mit Maßen, ohne Maßen, über die Maßen, über alle Maßen*] ; kont b., mol g., moull g., somm b., muzul g., kerreishter g., habaskter g., poell g., roudenn b., arroudenn b., pal g. ; *ohne Maß, ohne Maßen, über die Maßen, über alle Maßen, in unvernünftigem Maße*, en tu all d'ar gont, divuzul, dreist moder, dreistmoder, divoder, hep moder, dreistmuzul, dreistpenn, hep kemm na ment, hep kemm na bevonn, hep moull ebet, divent, divuzul, dreist pep muzul, dreist-kemm, dreist-kont, dreist-goñvor, divoder, en tu all d'ar pezh a zo dleet, en tu all d'ar red, kalz re, a-dropiti, dreistreizh ; *in solchem Maße, dass ...*, en arouez ma ... / en hevelep doare ma ... (Gregor), kement ha ken bihan ma, kement ha ken brav ma (ken), kement ... ken ..., kement ... ma ..., ken e ..., ken a ..., ken ma ..., ken na ..., betek ma ... ; *mit Maß, mit Maßen, in Maß, in Maßen*, ent-reizh, gant moder, gant poell, hep re, hep ober re, fur, gant furnez ; *Maß halten*, chom etre re ha re nebeut, mont dousik d'an traoù, bezañ fur ha kerreizh, mont goustad war an traoù, bezañ parfet (moder, plaen), na vont re bell (re lark) ganti, en em voullañ, gouzout moull, bezañ dilontek, bezañ dilontek ; *halte Maß in allen Dingen, man muss in allem Maß halten*, ret eo gouzout moull da bep tra ; *halt Maß im Salzen, doch nicht im Schmalzen*, seul vui, seul well - dorn leun, diogel e berchenn - gwelloc'h re eget re nebeut - gwell eo re eget re nebeut - ar pinvidig en deus e vadoù da barañ ar bec'h diwarnañ ; *im Trinken Maß halten*, mont dousik d'an evajoù, mont goustad war an evajoù, evañ gant muzul, evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an evañ, bezañ moder en evañ, bezañ kerreizh en evañ, evañ dre voder, evañ gant moder, en em voullañ a-fet evañ, na vezañ troet da evañ ; *im Trinken und Essen Maß halten, mit Maßen essen und trinken*, bezañ kerreizh en debriñ hag en evañ, bezañ moder en debriñ hag en evañ, bezañ moder en e zebriñ hag en e evañ, debriñ hag evañ dre voder, mont dousik d'ar boued ha d'an evajoù, mont goustad war ar boued hag an evajoù, debriñ hag evañ gant muzul, debriñ hag evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an debriñ hag an evañ, en em voullañ a-fet debriñ hag evañ, ren ur vuhez plaen ha reoliet mat war an debriñ hag an evañ, bezañ dilontek a-fet debriñ hag evañ, evañ ha debriñ dilontek, renablñ gant e voued hag an evajoù ; *das richtige Maß*, an hent etre g., ar muzul mat g., ar muzul etre re ha re nebeut g., an hent etre an daou g., ar moull g., ar furnez b. ; *er weiß, das richtige Maß einzuhalten*, hennezh a vez atav kempouez an traoù gantañ, plaen eo an den, hennezh a oar moull, hennezh a zo ur paotr fur ; *das Maß ist gerüttelt voll*, leun-chouk eo ar muzul, leun-raz eo ar muzul, leun-barr eo ar muzul, re 'zo re, aet eo al loa dreist ar skudell, gwasket on evel un torch-listri, aet on diwar re, barr eo ar muzul / leun-chouk eo ar boezell (Gregor) ; *das Maß überschreiten*, mont re lark (re bell) ganti, mont dreist ar roudenn (dreist an treuzoù, dreist

ar bord, dreist an arroudenn, dreist ar pal), tremen ar pal, mont er-maez eus ar park, lammat dreist ar c'hleuz, lammat dreist ar c'hartz, mont er-maez, mont dreist ar yev, direizhañ, lakaat war ar barr, mont dreist-penn.

Maß² b. (-,-) : *eine Maß Bier*, ur picherad bier g., ur chopinad vier b., ur chopinad bier g.

Massage b. (-,-n) : leuñvad g., leuñvin g., meratad g., merata g., dorloerezh g., dorlo g., merataerezh g., dornrimañ g. ; [mezeg.] *Herzmassage*, leuñvad kalon g., leuñvadur kalon g.

Massagegerät n. (-s,-e) : froumleuñver g. [*liester froumleuñverioù*].

Massagesalon g. (-s,-s) : 1. [mezeg.] leuñverezh b. ; 2. [louvigezh] dorloerezh thailandat b., merataerezh thailandat b.

Massagestab g. (-s,-stäbe) : [dre flourlavar] froumleuñver g. [*liester froumleuñverioù*].

Massaker n. (-s,-) : drailh g., diframmadeg b., lazhadeg b., boserezh g., muntradeg b., aer b., etrelazhidigezh b., frigas g., frigasenn b., karnaj g.

massakrieren V.k.e. (hat massakriert) : lazhadegañ, drailhañ ; *einander massakrieren*, en em zrailhañ.

Maßanalyse b. (-,-n) : [kimiezh] titlañ g., titlerezh g.

Maßangabe b. (-,-en) : roadenn ventel b., mentlizh g., mentlizhad g. ; *Maßangaben eintragen*, mentlizhañ ; *Plan mit eingetragenen Maßangaben*, tresadenn ventlizhet g., tresadenn skeuliadet b., lun skeuliadet g.

Maßanzug g. (-s,-anzüge) : gwiskamant diwar vuzul g., dilhad diouzh muzul g., dilhad diouzh korf u.b. g.

Maßarbeit b. (-,-en) : labour diwar vuzul g., labour diouzh muzul g.

Maße b. (-,-n) : [dispredet] *sellit ouzh Maß*¹ 6. ; *über die Maßen, über alle Maßen, ohne Maßen*, en tu all d'ar gont, divuzul, dreist moder, dreistmoder, divoder, hep moder, dreistmuzul, dreistpenn, hep kemm na ment, hep kemm na bevonn, hep moull ebet, divent, divuzul, dreist pep muzul, dreist-kemm, dreist-kont, dreist-goñvor, divoder, en tu all d'ar pezh a zo dleet, en tu all d'ar red, kalz re, a-dropiti, dreistreizh ; *mit Maßen, in Maßen*, ent-reizh, gant moder, gant poell, hep re, hep ober re, fur, gant furnez ; *mit Maßen essen und trinken*, bezañ kerreizh en debriñ hag en evañ, bezañ moder en debriñ hag en evañ, bezañ moder en e zebriñ hag en e evañ, bezañ fur en e zebriñ hag en e evañ, debriñ hag evañ dre voder, mont dousik d'ar boued ha d'an evajoù, mont goustad war ar boued hag an evajoù, debriñ hag evañ gant muzul, debriñ hag evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an debriñ hag an evañ, en em voullañ a-fet debriñ hag evañ, ren ur vuhez plaen ha reoliet mat war an debriñ hag an evañ, bezañ dilontek a-fet debriñ hag evañ, evañ ha debriñ dilontek, renablñ gant e voued hag an evajoù.

Masse b. (-,-n) : 1. tolzenn b., tolzennad b., tolz g. ; *die imposante Masse des Montblanc*, tolzenn bras-meurbet ar Menez Gwenn b. ; *die Erdmassen rutschten bis in den Hof*, rampet e oa ar pakadoù douar er porzh, diruilhal a reas an tolzennoù douar betek ar porzh, disac'hañ a reas an tolzennadoù douar er porzh, foeret e oa an tolzennadoù douar d'ar porzh ; *sie wurden unter Schneemassen verschüttet*, goloet (beuzet, kufunet) e oant bet gant tolzennoù erc'h ; *eine zähflüssige Masse*, un dolzennad flibous b., un dolzenn c'hludek b. ; *Luftmasse*, tolzennad aer b., ec'honenn aer b.

2. bern g., berniad g., yoc'h b., toullad g., bochad g., maread g., bolead g., bordilh b., bostad b., pezh stropad g., troc'h g., troc'had g., braz g., leizh g., foulmac'h g., afin g., klotad g., kreñennad b., kreñenn b., kudennad b., paotad g., pezhriad g., pezh g., revriad g., torkad g., mor a g., taol bras g., tolpad g., tompad g., druilh g., druilh bras g., druilhad g., duilhad g.,

kalzad g., kalzadenn b., kalz g., kuchennad vat b., c'hwistadoù ls., freilhad g., stlabez g., dastum bras g., fardellad b., hedad g., karrad g., gastad b., puilhad g. ; P. *eine Masse* ..., forzhik ..., kalzik a ..., kalzik ..., tragaer a ..., na pet ..., ur paotad a ..., un euzh a ... g., ur fonnder a ... ; *eine Masse Geld verdienen*, ober krazadenn, ober e graf (e fagodenn, e eost, e ran), kreskiñ e vern, kreskiñ e voutizell, ober e vloue, ober god, ober godell, ober yalc'h, dibladañ e yalc'h, rontaat e yalc'h, reutaat e yalc'h, ober fortun, ober ur fortun, fortuniañ, ober berzh, ober struj, redek an dour d'e vilin, ober mat, gounit arc'hant bras, tapout gant an-unan [*honness a oa tapet ganti, tapout a ra ganto*], tapout forzh gwenneien, rastellat arc'hant, gounit (sevel) arc'hant bras, lardañ, lartaat, gounit (sevel) arc'hant mat, dastum arc'hant dre an nor ha dre ar prenestr, dastum arc'hant a-vozadoù, ober aour gant morzholioù, dastum forzh arc'hant, gounit arc'hant evel ober glav, ober arc'hant war an oaled, ober arc'hant forzh pegement, ober arc'hant ken-ha-ken, ober arc'hant ken-ha-kenañ, ober arc'hant kenañ-kenañ, ober arc'hant mui-pegem-mui, dastum arc'hant evel ur mengleuzier, gronnañ arc'hant gant ar rozell, berniañ arc'hant gant ar rastell, dastum arc'hant gant ar rozell, dastum kregin gant ar rozell, dastum arc'hant a-foziadoù, bastañ mat pep tra evit an-unan ; *die proletarischen Massen*, ar yoc'hoù proleter ls. ; *die Arbeitermassen*, ar yoc'hoù labourer ls., ar yoc'hoù micherour ls. ; [sevel loened] *Klasse statt Masse, Rasse statt Masse, Rasse und Klasse statt Masse*, unan mat a zo gwelloc'h eget daou fall ; *in Massen*, a-steud, a-steioù, a-leizh, a-vordilh, a-zruilh, a-zruilhad, a-zruilhoù, a-largentez, a-flav, a-vern, a-vernioù, a-verniadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, forzh pegement, na pegement, a-vostad, a-vostadoù, a-dolpad, a-gerzh, a-niver, a-vac'h, a-yoc'h, a-yoc'hoù, a-flec'henn, diouzh sour, a-vras.

3. braz g., lodenn vrasañ b., kalz g., kalzad g., yoc'h b., bordilh b., tolpad g. ; *die Masse der Bevölkerung*, ar braz eus ar boblañs g. ; *die breite Masse*, al lodenn vrasañ eus an dud b., ar c'halz muiañ eus an dud g., an darn vuiañ eus an dud g., ar brasniver eus an dud g., an druilh bras g., ar yoc'h b. ; *etwas der breiten Masse nahe bringen*, poblekaat udb ; *die Masse der Truppen*, ar braz eus an arme g. ; *der Masse nachrennen*, c'hwezhañ e tu an avel, c'hwezhañ gant an avel, mont gant red an dour, mont da heul an druilh evel ur peul, bezañ ur spered heul-heul a zen, bezañ ur Yann ar Peul hag a ya da heul, bezañ ur spered bagadus a zen.

4. [fizik] tolz g. ; *die Kraft und die Masse sind physikalische Größen*, mentennoù fizikel eo an nerzh hag an tolz ; *kritische Masse*, tolz eizik g. ; *flächenbezogene Masse*, tolz gorreel g., grammadur g. ; *Massendichte*, tolz ec'honel g. ; *invariante Masse*, tolz er paouez g., tolz anargemmat g. ; [kimiezh] *Atommasse*, tolz atomenn g. ; *molare Masse*, tolz mol g. ; *molekulare Masse, Molekülmasse*, tolz molekulel g. ; *Veränderung der Masse*, argemmat tolz g., argemmad tolz g., argemmadur tolz g.

5. [korf.] *Körpermasse*, tolz korf g. ; *Muskelmasse*, tolz ar c'higennoù g. ; *Knochenmasse*, tolz an eskern g.

6. [bev.] *organische Masse*, danvezioù bevel ls., danvezioù organek ls.

Masseänderung b. (-, -en) : [fizik] argemmat tolz g., argemmad tolz g., argemmadur tolz g.

Massebelag g. (-s, -beläge) : [fizik] tolz gorreel g.

Maßeinheit b. (-, -en) : unanenn vuzuliañ b.

Maßeinteilung b. (-, -en) : dereziadur g. ; *mit einer Maßeinteilung versehen sein*, bezañ dereziet, bezañ dereziek ; *mit einer Maßeinteilung versehene Gerade*, eeunenn dereziet

b. ; *eine Gerade mit einer Maßeinteilung versehen*, dereziañ un eeunenn.

Massel b. (-, -n) : [metal.] houarn-teuz g.

Massenabsatz g. (-es, -absätze) gwerzhidigezh a gementadoù bras b.

Massenandrang g. (-s) : mor a dud g., chal a dud g., mac'h a dud g., pobl a dud b., stal vras a dud b., tarzh bras a dud g., trouin tud g., trouin dud b., lanvad tud g., hemolc'h a dud g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tolpad bras a dud g., bostad tud b., pezhiañ tud g., c'hwistad tud g., karg vras a bobl b., mac'h bras a bobl g.

Massenangriff g. (-s, -e) : argadadeg vras g., arsailhadeg veur b.

Massenanteil g. (-s, -e) : [fizik] rann dolzel b.

Massenanziehung b. (-) : [fizik] kerc'hellerezh g., kerc'hellañ g., gravitadur g.

Massenarbeitslosigkeit b. (-) : dilabour puilh e-touez ar boblañs g., dilabour stank e-touez ar boblañs g., dilabour bras g., dilabour a-yoc'h g., dilabour yoc'hek g. ; *die Zeiten der Massenarbeitslosigkeit*, an dilabourioù bras ls.

Massenartikel g. (-s, -) : traezad yoc'h g., traezenn (marc'hadourezh) aozet a-steud b., traezenn (marc'hadourezh) aozet diouzh an druilh (aozet a-zruilhadoù, aozet a-zruilh, aozet a-druilhadoù) b.

Massenaufgebot n. (-s, -e) : tolpad mat a soudarded g.

Massenaushebung b. (-, -en) : [lu, istor] galvadeg veur b.

Massenaussterben n. (-s) : [douarouriezh] steuziadur yoc'hek g. ; *Massenaussterben an der Perm-Trias-Grenze*, steuziadur permian g.

Massenausstoß g. (-es, -stöße) : [stered.] *koronaler Massenausstoß*, stourm plasma g.

Massenauswanderung b. (-, -en) : ermaeziadeg b., diannezadeg b., divroadeg b.

Massenbelag g. (-s, -beläge) / **Massenbelegung** b. (-, -en) : [fizik] tolz gorreel g.

Massenbeförderungsmittel n. (-s, -) : benveg treuzdougen boutin g., araez treuzdougen boutin g., benveg treuzdougen a-stroll g., araez treuzdougen a-stroll g.

Massenbetrug g. (-s) : touelladeg b., bratellerezh a-yoc'h g., bratellerezh a-skeul-vras g.

Massenbewegung b. (-, -en) : [polit.] luskad politikel gwerinel g., emsav gwerinel g., emsav diazezet war ar yoc'h g., aozadur yoc'hek g.

Massenbruch g. (-s, -brüche) : [fizik] rann dolzel b.

Massendefekt g. (-s, -e) : [fizik] divig tolz g.

Massendemonstration b. (-, -en) : diskeladeg yoc'hel b., diskeladeg yoc'hek b., diskeladeg a-yoc'h b., manifestadeg yoc'hel b., manifestadeg yoc'hek b., manifestadeg a-yoc'h b.

Massendichte b. (-, -n) : [fizik] tolz ec'honel g.

Masseneinheit b. (-, -en) : [fizik] unanenn dolz b. ; *atomare Masseneinheit*, unanenn tolz atom b.

Massenelend n. (-s) : tavantegezh a-yoc'h b., tavantegezh yoc'hek b., tavantegezh puilh e-touez ar boblañs b., paouerezh puilh e-touez ar boblañs b., dienez vrasañ b., paourentez an ezhommekañ b., paourentez vras b., paourentez du b., paourentez ruz b., mizer zu b., mizer ruz b., kernez b., berrentez b., estrenvan b., ankalez g., bouilhenn b.

Massenentlassung b. (-, -en) : difredadeg a-yoc'h b., difredadeg yoc'hek b., ezfredadeg a-yoc'h b., ezfredadeg yoc'hek b.

Massenerschießung b. (-, -en) : fuzuilhadeg b.

Massenerzeugung b. (-) : produerezh diouzh an druilh (a-zruilhadoù, a-zruilh, a-druilhadoù) g., produerezh a gementadoù bras g.

Massenerziehung b. (-) : tolpdiorroadur g., diorroadur yoc'hek g.

Massenexport g. (-s,-e) : ermaeziadeg b.

Massenfabrikation b. (-) / **Massenfertigung** b. (-) : produerezh diouzh an druilh (a-zruilhadoù, a-zruilh, a-druilhadoù) g., produerezh a gementadoù bras g.

Massenflucht b. (-,-en) : tec'hadeg b., tec'hadeg veur b.

Massengehalt g. (-s,-e) : [kimiezh] titl tolzel g.

Massengenesung b. (-,-en) : gwelladeg b., pareadeg b.

Massengrab n. (-s,-gräber) : bez boutin g., karnel b. ; *die Massengräber von Katyn*, karnelioù Katin ls.

Massengut n. (-s,-güter) : pouezeg g. [*liester pouezegoù*] ; *die Massengüter*, an danvezioù pouezek ls., ar pouezegoù ls.

Massengutfrachter g. (-s,-) / **Massengutsschiff** n. (-s,-e) : [merdead.] traker g. [*liester trakerioù*], lestr traker g.

Massengymnastik b. (-,-en) : fiñvadeg b.

massenhaft ag. : puilh, stank, doues, yoc'hek ; *massenhaftes Martern*, merzheriadeg b. ; *massenhaftes Erhängen*, krougadeg b. ; *massenhaftes Morden*, diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b.

Adv. : a-steud, a-steioù, a-leizh, a-vordilh, a-zruilh, a-zruilhad, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-flav, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vil-vern, a-bezhiadoù, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, forzh pegement, na pegement, a-vostad, a-vostadoù, a-dolpad, a-gerzh, a-niver, a-vac'h, a-yoc'h, a-yoc'hoù, a-flec'henn, diouzh sour, a-vras.

Massenheilung b. (-,-en) : gwelladeg b., pareadeg b.

Massenillusion b. (-,-en) : touelladeg b.

Massenimmigration b. (-,-en) : enbroadeg b.

Massenimport g. (-s,-e) : enbroadeg b.

Masseninformation b. (-,-en) : stlennañ a-yoc'h g., bordilhlenn g., tolpstlenn g., yoc'hstlenn g.

Masseninhaftierung b. (-,-en) : bac'hadeg b., toullbac'hadeg b., skrapellati g., skrapadeg b.

Masseninstinkt g. (-s,-e) : strolladuster g., bagaduster g., anien strolladus b., doug strollidik g.

Massenkarambolage b. (-,-n) : pezh mell stokadeg kirri g., pezh mell kenstokadeg g.

Massenkonsum g. (-s) : beveziañ a-vern g.

Massenkultur b. (-) : tolpstuziadur g., tolpsevenadur g., kultur a-yoc'h g., sevenadur a-yoc'h g.

Massenmedien ls. : yoc'hstlenn g., masmediaoù ls., mediaoù ls., mediennoù ls., dreennoù ar stlenn ls., bordilhanteradoù ls., yoc'hhanteradoù ls., tolphanteradoù ls.

Massenmittelpunkt g. (-s,-e) : [fizik] trommgreiz g.

Massenmord g. (-s,-e) : drailh g., diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b., aer b., etrelazhidigezh b., tolpazhidigezh b., yoc'hlazhidigezh b., steudlazhidigezh b., frigasenn b., frigas g., karnaj g., gwall garnaj g., boserezh g.

Massenmörder g. (-s,-) : tolpazher g., yoc'hazher g., steudlazher g.

Massenmörderin b. (-,-nen) : tolpazherez b., yoc'hazherez b., steudlazherez b.

Massennomen n. (-s,-/nomina) / **Massenomen** n. (-s,-/nomina) : [yezh.] anv hollek g.

Massenorganisation b. (-,-n) : [polit.] aozadur yoc'hek g.

Massenpanik b. (-,-en) : spontadeg b., kenvalbori b.

Massenproduktion b. (-,-en) : produerezh diouzh an druilh (a-zruilhadoù, a-zruilh, a-druilhadoù) g., produerezh a gementadoù bras g., kenderc'h a-steudad g., kenderc'h steudadel g.

Massenschwund g. (-s,-e) : [fizik] koll tolz g.

Massenselbstmord g. (-s,-e) : emlahadeg b.

Massenspeicher g. (-s,-) : [stlenn.] memor a dolo g./b.

Massenspektroskopie b. (-) : [fizik] skalfadsellerezh tolz g., spektroskopiezh tolz b.

Massenstrom g. (-s) : [fizik] tolzkas g.

Massensubstantiv n. (-s,-e) : [yezh.] anv hollek g.

Massentierhaltung b. (-,-en) : sevel loened askoridik g., sevel loened a-yoc'h g.

Massentiter g. (-s,-e) : [kimiezh] titl tolzel g.

Massenträgheitsmoment n. (-s,-e) : [fizik] lankad inertiezh g., lankad anniñv g.

Massentourismus g. (-) : touristerezh puilh g., touristerezh yoc'hek g., touristelezh puilh b., touristelezh yoc'hek b.

Massentransport g. (-s,-e) / **Massenübertragung** b. (-,-en) : [fizik] treuzdoug tolz g.

Massenvergewaltigung b. (-,-en) : gwalladeg b., palforsadeg b.

Massenverhaftung b. (-,-en) : skrapellati g., skrapadeg b., skrap g., bac'hadeg b., toullbac'hadeg b.

Massenvermehrung b. (-) : neridigezh b.

Massenvernichtung b. (-,-en) : distrujadeg b., distruj a-vras g.

Massenvernichtungsmittel n. (-s,-) : [lu] arm distruj a-vras g.

Massenwein g. (-s,-e) : gwin kej g.

massenweise Adv. : a-steud, a-steioù, a-leizh, a-vordilh, a-zruilh, a-zruilhad, a-flav, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-bezhiadoù, a-dolzennoù, a-vil-vern, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-dolpad, a-gerzh, a-niver, a-vac'h, a-yoc'h, a-yoc'hoù, a gementadoù bras, a-flec'henn, a-vostad, a-vostadoù, a-vras, forzh pegement, na pegement, diouzh sour, a-rummadoù, d'armerzh, da ziueriñ, d'ober teil.

Massenwirkung b. (-) : [kimiezh] gwered tolz g.

Massenwurfsendung b. (-,-en) : [kenwerzh] koulzad trebostañ g., trebosterezh g.

Massenzahl b. (-,-en) : [fizik, kimiezh] niver tolz g.

Masseschwankung b. (-,-en) : [fizik] argemm tolz g., argemmad tolz g., argemmadur tolz g.

Massestecker g. (-s,-) : [tredan.] douarged g.

Masseter g. (-s,-) : [korf., mezeg.] chageller g., kigenñ chageller b.

Masseur g. (-s,-e) : dorloer g., merataer g. ; *Masseur und Krankengymnast*, leuñvour g., merataer-bevfiñvour g.

Masseurin b. (-,-nen) : dorloerez b., merataerez b. ; *Masseurin und Krankengymnastin*, leuñvourez g., merataerez-bevfiñvourez b.

Masseuse b. (-,-n) : 1. [mezeg.] leuñvourez g., dorloerez b., merataerez b. ; 2. [louvicezh] dorloerez thailandat b., merataerez thailandat b.

Massevariation b. (-,-en) : [fizik] argemm tolz g., argemmad tolz g., argemmadur tolz g.

Maßgabe b. (-,-n) : *nach Maßgabe einer Sache*, hervez udb, o klotañ gant udb, diouzh udb, e kenfeur gant udb ; *mit der Maßgabe, dass ...*, war an diviz ma ..., war-bouez ma ..., nemet ma ..., gant ma ...

maßgebend ag. / **maßgeblich** ag. : pouezus-kenañ, gourfouezus, hollbouezus ; *maßgebend sein, maßgeblich sein*, talvezout war an traoù all, bezañ ar reolenn bouezusañ, bezañ trec'h d'an traoù all, trec'hiñ war an traoù all ; *das Datum des Poststempels ist maßgebend, der Poststempel ist maßgeblich*, testeniet e vez gant siell ar post ; *die Außenfassade ist für das Erscheinungsbild eines Hauses maßgebend*, an tu diaraok a zo pouezus-meurbet evit gwel un ti, an tu diaraok a zo pouezus-meurbet evit gweled un ti ; *maßgebende Kreise, maßgebliche Kreise*, tud a-bouez ls., kelc'hiadoù kembeliek ls.

maßgefertigt ag. : diwar vuzul, diouzh muzul ; *ein maßgefertigter Anzug*, ur gwiskamant diwar vuzul g., un dilhad diouzh muzul g.

maßgerecht ag. : diouzh ar moull ; *ein maßgerecht angefertigter Stuhl*, ur gador graet diouzh ar moull b.

maßgeschneidert ag. : diwar vuzul, diouzh muzul, diouzh korf u.b. ; *ein maßgeschneiderter Anzug*, ur gwiskamant diwar vuzul g., un dilhad diouzh muzul g.

Maßholder g. (-s,-) : [louza.] skav-gwrac'h-rabl str.

massieren¹ V.k.e (hat massiert) : leuñvin, merata, dorloñ ; *den Rücken massieren*, leuñviñ ar c'hein ; *sich (dat.) die Kopfhaut massieren*, ober ur frotañ da donenn e benn, merata tonenn e benn ; *sich (dat.) den Bauch massieren*, tremen mont-dont e zaouarn war e gof, frotañ e gof.

massieren² V.k.e (hat massiert) : [lu] tolpañ, bodennañ, strollañ, kenstrollañ ; *Truppen massieren*, tolpañ rejimantoù.

Massieren n. (-s) : [mezeg.] leuñvin g., dorloerezh g., dorlo g., merataerezh g., merata g.

Massierung b. (-,-en) : [lu] tolpadur g., bodennañ g., strollerezh g.

massig ag. : postek, tolzennek, fetis, korfek, dotu, mellek, olifantel, olifanthefivel, piltosek, pounner, pout, tuzum, dopes ; *von massiger Gestalt*, neuziet dopes, dopes e neuz.

Adv. : P. kalz, sof-kont, gros, a-foziadoù, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-flechenn, a-grugell, a-niver, a-goñfont, stank, dreistkont, a-dropiti, paot, forzh pegement, na pegement, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, dizamant, a-leizh, e-leizh, helaezh, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui, paot-mat, diouzh sour, a-yoc'h, a-yoc'hoù, a-vil-vern, P. a-dorimell.

mäßig ag. : 1. madik a-walc'h, etre, peuzvat, hent-etre ; *ein mäßiger Schüler*, ur skoliad peuzvat (madik a-walc'h, etre) g. ; *mäßige Freude*, damlevenez b. ; 2. dereat, reizhik, moder ; *mäßige Preise*, prizioù dereat (reizhik) ls. ; 3. kerreizh, dilontek, dislontek, emziouerus, dirwestel, moder ; 4. [hin] *mäßiger Wind*, avel habask g., *mäßige Brise*, avel vat g.

Adv. : 1. a-zoare, a-feson ; 2. ent reizh, nebeut, nebeudik, gant poell, gant furnez, gant moder, dre voder, -moder ; *mäßig erfreut*, damlouen ; *mäßig geheizt*, tommet moder ; *mäßig essen und trinken*, bezañ kerreizh en debriñ hag en evañ, bezañ moder en debriñ hag en evañ, bezañ moder en e zebriñ hag en e evañ, bezañ fur en e zebriñ hag en e evañ, debriñ hag evañ dre voder, mont dousik d'ar boued ha d'an evajoù, mont goustad war ar boued hag an evajoù, debriñ hag evañ gant muzul, debriñ hag evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an debriñ hag an evañ, en em voullañ a-fet debriñ hag evañ, ren ur vuhez plaen ha reoliet mat war an debriñ hag an evañ, bezañ dilontek a-fet debriñ hag evañ, evañ ha debriñ dilontek, renabliñ gant e voued hag an evajoù.

mäßigen V.k.e. (hat gemäßigt) : habaskaat, kerreishaat, moderiñ, sioulaat, furaat, reizhañ, dousaat, klouaraat, souplaat, ameniñ, skañvaat.

V.em. : **sich mäßig** (hat sich (ak.) gemäßigt) : 1. habaskaat, habaskaat d'an-unan, ameniñ, plegañ e santimant, parfetaat, gwellaat, mont war well, gwaskañ war e imor, kabestrañ e imor, plegañ e imor, derc'hel plaen e spered, derc'hel war e imor, derc'hel gant an-unan, sioulaat, furaat, distanañ d'an-unan, dousaat, en em voderiñ, en em voullañ, kabestrañ e c'hoantegezhioù, kabestrañ e youloù ; 2. *sich in etwas (dat.) mäßigen*, mont dousik d'udb, bezañ moder en udb, bezañ kerreizh en udb, mont goustad war udb, ober udb gant muzul, ober udb gant furnez, diskouez furnez e-keñver udb, en em voullañ en udb, en em voullañ a-fet udb ; *die starken Esser*

können sich nicht mäßigen, ne c'hall ket an dud lontek en em voullañ, ne c'hall ket an dud lontek renabliñ gant o boued.

mäßigend ag. : kempouezus, kompezus, sioulaus, sederaus, habaskaus, peoc'hius, peoc'hus, peoc'haus, distan, distanus, kalmijennus, kuñvaus.

Massigkeit b. (-,-en) : korfelezh b., piltosegezh b., tuzumder g., tuzumded b., tolzennegezh b., fetister g., fetisted b.

Mäßigkeit b. (-,-en) : kerreizhded b., kerreizhder g., kerreishted b., kerreishter g., goñvoregezh b., muzul g., moull g., poell g., emziouer g., dirwest g., embleustrerezh g., emvirezh g., dalc'h g., moder g. ; *Mäßigkeit im Essen und Trinken*, dilontegezh b., dislontegezh b.

Mäßigung b. (-) : kerreizhded b., kerreizhder g., kerreishted b., kerreishter g., goñvoregezh b., muzul g., moull g., dilontegezh b., habaskadur g., habaskadenn b., moder g., poell g. ; *die Mäßigung beim Essen und beim Trinken*, ar moder en debriñ hag en evañ g.

Mäßigungsgebot n. (-s) : endalc'h a boell g.

massiv ag. : 1. tolzennek, fetis, pounner, tev, kreñv, postek, lourt, mellek, tuzum, korfek ; *ein massiver Mann*, ur c'horfeg [liester korfeien] ; 2. taer-ha-taer ; *ein massiver Balken*, ur pezh treust g. ; 3. puilh, stank, a-greñv, doues, a-yoc'h, yoc'hkek ; *massive Einfuhr*, enbroadeg b. ; *massive Ausfuhr*, ermaeziadeg b. ; [istor, SUA] *massive Vergeltung*, rebourserezh hollek g., dialgerc'h yoc'hkek g. ; 4. *massives Gold*, aour rik g., aour fetis g. ; *massive Eiche*, derv fetis g.

Massiv n. (-s,-e) tolzennad b., tolzenn b. ; *Bergmassiv*, tolzennad-venezioù b., menezeg b., torosad g. ; *das Armorikanische Massiv*, torosad Arvorig g. ; *das Mont-Blanc-Massiv*, torosad ar Menez Gwenn g.

Massivbau g. (-s,-ten) [tisav.] savadur mein leun g., savadur mein fetis g., ti savet gant mein leun g., ti savet gant mein fetis g.

Massivholztür b. (-,-en) : dor leun b., dor koad fetis b.

Massivität b. (-) : fetister g., fetisted b., tolzennegezh b., piltosegezh b.

Massivreifen g. (-s,-) : [tekn.] bandenn-rod leun b.

Maßkrug g. (-s,-krüge) : gwerenn-vier ul litrad b., chop bier g.

Maßlehre b. (-,-n) : moull g. ; *mit einer Maßlehre messen*, moullañ.

maßlich ag. : mentel.

Maßlieb n. (-s,-e) / **Maßliebchen** n. (-s,-) : [louza.] boket-hañv g., tommheolig g., tro-heol b.

maßlos ag. : divuzul, divoder, hep moder, dreistmoder, dreistmuzul, dreistpenn, hep kemm na ment, hep kemm na bevenn, hep moull ebet, dreist pep muzul, dreistkemm, dreistkont, a-dropiti, dreist-goñvor, diharz, divent, dijaaj, didermen, harz ebet dezhañ, diroll, direol, bras-divent, bras-divuzul, ec'hon, egorant.

Adv. : -kenañ, -meurbet, -divent, -divuzul, hep moull ebet, betek re, kalz re, dreistmoder, divoder, hep moder, hep kemm na ment, hep kemm na bevenn, hep moull ebet, dreistmuzul, dreistment, dreist ar pal, dreist-goñvor, abominapl, spontus, evel n'onn doare petra, dreistkont, a-dropiti, dreistkemm, dreist pep muzul, divent, dreistkred, dreistpenn, dreistreizh ; . *maßlos übertreiben*, mont dreist-penn ; . *etwas maßlos verwenden, etwas maßlos anwenden, etwas maßlos gebrauchen, etwas maßlos einsetzen*, reober gant udb, embregañ divoder udb.

Maßlosigkeit b. (-) : divuzul g., dreistmuzul g., divoderezh g., diventelezh b., didermenelezh b., divent g./b., diharz g. ; . *bis zur Maßlosigkeit arbeiten*, relabourat, labourat re, labourat betek re, bezañ direzon ouzh al labour, labezañ e gorf gant al labour, dirounnañ e gorf, lorgignañ e gorf ouzh al labour, bezañ

a-lazh-ki gant al labour, lazeriañ e gorf, bezañ kriz ouzh e gorf, en em greviñ o labourat, labourat betek mervel warni, terriñ ha breviñ e gorf gant al labour, gwallgas e gorf gant al labour, drastañ e gorf gant al labour, ober re, en em zrastañ, en em hersal da labourat, drailhañ e gorf gant al labour, en em zrailhañ, torbilat e gorf, restrivañ, en em skuizhañ, labourat en tu-hont d'e c'halloud, bezañ atav dindan e vec'h, labourat en tu all d'ar pezh a zo dleet ; . *bis zur Maßlosigkeit essen*, rezebrñ, debriñ en tu-hont da leizh e gof, debriñ betek stambouc'hañ, bountañ re a voued en e vouzelloù, ober re gofad, ober regofadoù, kargañ re e deurenn, debriñ dreist-kont, debriñ en tu all d'ar pezh a zo dleet, debriñ en tu all d'ar red, debriñ betek re, na ouzout na tailh na bailh e-keñver an debriñ, na ouzout na tailh na bailh en debriñ, na ouzout na tailh na bailh en e zebriñ.

Maßnahme b. (-,-n) : muzul g., diarbenn g., diwall g., evezh g., difenn g., darbar g., pourchas g. ; . *Maßnahmen, Reihe von Maßnahmen*, stignad g., heuliad darbaroù g. ; . *freiwillige Maßnahme*, gread youlel g., gread mennet g., ober sevenet a-zevri (sevenet dre ratozh an-unan, sevenet gant rat vat an-unan) g., ober a-youl g., ober emouizieq g. ; . *vorausschauende Maßnahmen, geplante Maßnahmen*, darbaroù diaweladel ls. ; . *Maßnahmen gegen etwas treffen (ergreifen)*, arbenniñ ouzh udb, diarbennekaat udb, diarbenn udb, ober (kemer) e ziarbennoù a-enep udb, mont en diarbenn d'udb, kemer an evezhioù ret a-enep udb, kemer diarbennoù (difennoù, diwalloù) a-enep udb, ober e ziwalloù a-enep udb, ober e zifennoù a-enep udb, ober e gempennoù a-enep udb, reoliañ a-enep udb, kemer e renkoù rak aon ouzh ur gwall bennak, ober diarbennoù a-enep udb., ober e bourchasoù evit diarbennekaat udb, en em vuchiñ a-enep udb ; . *alle notwendigen Maßnahmen treffen*, kemer an holl evezhioù ret, ober an holl ziarbennoù ret, kemer an holl ziarbennoù (an holl zifennoù, an holl ziwalloù) kevazas, ober kement a zo ret ; . *geeignete Maßnahmen, angemessene Maßnahmen*, diarbennoù a glot gant ar blegenn ls., darbaroù kevazas ls., diarbennoù kevazas ls., diarbennoù mat ls., difennoù a-zoare ls., evezhioù dereat ls., diwalloù a-dailh ls., evezhioù a-feson ls., diarbennoù rekis ls., diarbennoù azas ls. ; . *polizeiliche Maßnahmen*, darbaroù polisel ls. ; . *protektionistische Maßnahme*, darbar gwarezelour g. ; . *diskriminierende Maßnahmen*, reolennoù (diarbennoù) a ra gaou ouzh tud 'zo ls., darbaroù gwallziforc'hus ls., diarbennoù gwallziforc'hus ls., gwallziforc'h g. ; . *soziale Maßnahmen*, diarbennoù war an dachenn sokial ls., darbaroù sokial ls. ; . *pronatalistische Maßnahmen, Maßnahmen, die zu höheren Geburtenraten führen, geburtenfördernde Maßnahmen*, darbaroù genelour ls. ; . *wirtschaftliche Maßnahmen*, darbaroù armerzhel ls. ; . *konjunkturbelebende Maßnahmen, konjunkturfördernde Maßnahmen*, darbaroù azlañsañ an armerzh ls. ; . *vorbeugende Maßnahmen, vorsorgliche Maßnahmen, präventive Maßnahmen, Vorsichtsmaßnahmen*, darbaroù dizarbenn ls., darbaroù diwall ls. ; . *Maßnahmen im Sanitär- und Hygienebereich*, diarbennoù a yechedusted ls. ; . *Verwaltungsmaßnahme*, darbar amaezhel g., darbar melestradurel g. ; . *Notmaßnahme, Sofortmaßnahme*, darbar difraeañ g. ; . *flankierende Maßnahmen*, diarbennoù skoazell ls., darbaroù skoazell ls. ; . *vertrauensbildende Maßnahmen*, diarbennoù da c'hounit fiziañs an dud ls., darbaroù da c'hounit fiziañs an dud ls. ; . *vorläufige Maßnahme, vorübergehende Maßnahme, zeitweilige Maßnahme, befristete Maßnahme*, darbar ersezadel g. ; . *lebenserhaltende Maßnahmen um jeden Preis*, arloup yac'hadel g. ; . [istor] *gesetzliche*

Maßnahmen zur Regelung der Anschaffung von Luxusartikeln, darbaroù krennañ an dispignoù ls.

Maßnahmenkatalog g. (-s,-e) / **Maßnahmenpaket** n. (-s,-e) : stignad g., heuliad darbaroù g.

Maßnehmen n. (-s) : muzulierezh g.

Maßpolytop n. (-s,-e) : [mat.] gourdiñs g.

Maßregel b. (-,-n) : muzul g., diarbenn g., diwall g., evezh g., difenn g., pourchas g., darbar g. ; . *Maßregeln gegen etwas treffen (ergreifen)*, arbenniñ ouzh udb, diarbennekaat udb, diarbenn udb, ober (kemer) e ziarbennoù a-enep udb, ober e ziwalloù a-enep udb, ober e zifennoù a-enep udb, ober e gempennoù a-enep udb, mont en diarbenn d'udb, kemer an evezhioù a-enep udb, kemer diarbennoù (difennoù, evezhioù, diwalloù, darbaroù) a-enep udb, reoliañ a-enep udb, ober diarbennoù a-enep udb., ober e bourchasoù evit diarbennekaat udb.

maßregeln V.k.e. (hat gemäßregelt) : *jemanden maßregeln*, a) kastizañ u.b. ; b) teñsañ u.b. a-zoare, ober trouz d'u.b., ober kroz d'u.b., krozal d'u.b., krozal u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gourmachañ u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., langachañ u.b., todioniñ war u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., gwalarniñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre eilpenn-ster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennoù d'u.b., kaout ger ouzh u.b., ober chikan d'u.b., ober dael ouzh u.b., gourdrouz u.b., gourdrouz gant u.b., gourdrouz war-lerc'h u.b., ober brud d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., kannañ e gouez d'u.b., kannañ e roched d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., ober gourdrouzoù reut d'u.b., lardañ e billig d'u.b., plantañ kentel gant u.b., ober kelenn d'u.b., ober skol d'u.b., sevel e loaioù d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., reiñ e bak d'u.b., reiñ ur walennad d'u.b., plantañ micher en u.b.

Maßregelung b. (-,-en) : 1. kastiz g. ; 2. teñsaden b., kroz g., krozaden b., tabut g., bazhad b., kelenn c'hwerv b., trouz g.

Maßschneider g. (-s,-) : kemener g.

Maßschneiderin b. (-,-nen) : kemenerez b.

Maßschuhmacher g. (-s,-) : heuzaouer g. ; *als Maßschuhmacher arbeiten*, heuzaouiñ.

Maßstab g. (-s,-stäbe) : 1. skeul-vent b., dezverk barn g., mentelezh b., skeuliad b., barem g. ; . *in großem Maßstab*, a-vras, a-skeul-vras, a-yoc'h, a-galz, a-vern, a-vermioù, a-verniadoù, a-vil-vern, a-bezhadoù, forzh pegement, na pegement, sof-kont, gros, a-foziadoù, dreistkont, a-vordilh, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-flec'henn, a-grugell, a-niver, a-goñfont, paot, paot-mat, stank, diouzh an druilh, a-druihloù, a-zruilhloù, a-zruilh, e-leizh, helaezh, dizamant, a-leizh, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, a-forzh, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, diouzh sour, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell ; . *in kleinem Maßstab*, a-vihan, a-skeul-vihan ; . *im gleichen Maßstab wie*, kenskeul gant ; . *die anderen nach seinen eigenen Maßstäben beurteilen*, muzuliañ spered ar re all gant e walenn e-unan, mont diouzh an-unan d'ar re all, barn ar re all diouzh an-unan ; . *man kann etwas und etwas nicht mit dem gleichen Maßstab messen*, n'eus keñver ebet (n'eus kemm ebet) etre udb hag udb all ; 2. reolenn dereziet b.

maßstäblich ag. / **maßstabgerecht** ag. / **maßstabgetreu** ag. / **maßstabsgerecht** ag. : a-skeul ; . *maßstäbliches Modell, maßstabgetreues Modell, maßstäbliche Reproduktion*,

maßstabgetreue Reproduktion, maketenn b., lunell b., gobari g., gobari bihan g.

maßstabsgleich ag. : kenskeul an eil gant egile.

maßvoll ag. : reizh, dereat, kempouezek, kerreizh, moder.

Adv. : ent reizh, nebeut, nebeudik, gant moder, dre voder, -moder, hep re ; . *maßvoll geheizt*, tommet moder ; . *maßvoll essen und trinken*, bezañ kerreizh en debriñ hag en evañ, bezañ moder en debriñ hag en evañ, bezañ moder en e zebriñ hag en e evañ, bezañ fur en e zebriñ hag en e evañ, debriñ hag evañ dre voder, mont dousik d'ar boued ha d'an evajoù, mont goustad war ar boued hag an evajoù, debriñ hag evañ gant muzul, debriñ hag evañ gant furnez, diskouez furnez e-keñver an debriñ hag an evañ, bezañ dilontek a-fet debriñ hag evañ, evañ ha debriñ dilontek, en em voullañ a-fet debriñ hag evañ, ren ur vuhez plaen ha reoliet mat war an debriñ hag an evañ, renabliñ gant e voued hag an evajoù.

Maßwerk n. (-s,-e) : [tisav.] bannoù-etre gotek ls., bannoù-kreiz gotek ls.

Maßzahl b. (-,-en) : mentlizh g., mentlizhad g. ; . *die Maßzahlen eintragen*, mentlizhañ ; . *Plan mit eingetragenen Maßzahlen*, tresadenn ventlizhet g., tresadenn skeuliadet b., lun skeuliadet g.

Maßzeichnung b. (-,-en) : tresadenn ventlizhet g., tresadenn skeuliadet b., lun skeuliadet g.

Mast¹ b. (-) : 1. lardadur g., lardañ g. ; 2. eostad mez g., eostad finij g., eostad fion g.

Mast² g. (-es,-en/-e) : 1. [merdead.] gwern b., gwernienn b. ; . *einen Mast aus seiner Verankerung heben*, divotezañ ur wern ; . *einen Mast hochhieven*, gwintañ ur wern ; . *dem Mast eine leichte Neigung nach achtern geben*, drekstouiñ ar wern ; . *Masten setzen*, gwerniañ ; . *den Mast kappen*, troc'han (diskar) ar wern ; . *die Masten kappen, die Masten umlegen*, diwerniañ ur vag ; . *Pfahlmast*, gwern a-bezh b. ; . *segelloser Mast*, gwern sec'h b. ; . *der Mast stürzte ins Wasser mit allem Drum und Dran*, ar wern a gouezhas er mor gouel hag all ; . *ein Wald aus Masten, Rahen und Tauwerk*, ur c'hoadad gwernioù, delezioù ha kerdin-lestr g. ; . [ardamezouriezh] *Segelschiff mit beflaggten Masten*, lestr flammet g. ; 2. post g. [liester postoù, pester], peul g., fust g. ; . *als Zeichen der Trauer die Flagge auf halbe Höhe des Mastes hochziehen*, sevel ar banniel betek hanter ar fust e sin a gañv ; . *die Fahne knattert am Mast*, strakal a ra ar banniel ouzh e fust ; . *Leitungsmast*, peul tredan g.

Mastaba b. (-,-s / Mastaben) : [tisav., istor] mastaba g. [liester mastabaoù].

Mastbaum g. (-s,-bäume) : [merdead.] gwern b., gwernienn b.

Mastdarm g. (-s,-därme) : [korf.] youlc'h g., P. riboul ar patatez g., toull an dar g.

Mastdarmampulle b. (-,-n) : [korf.] gloestr ar youlc'h g.

Mastdarmknötchen n. (-s,-) : [mezeg.] *offene Mastdarmknötchen*, gwazrudez b., ruzderioù ls.

mästen V.k.e. (hat gemästet) : lardañ, blouc'haat, lartaat, lakaat da lardañ, lakaat lart ; . *gemästetes Kalb*, leue lart g. ; . *Kapaune mästen*, lardañ kaboned, lakaat kaboned da lardañ, lakaat lart kaboned ; . *Geflügel mästen*, lardañ yer, lakaat yer da lardañ, lakaat lart yer ; . *Ochsen mästen*, geota oc'hen, geotegañ oc'hen ; . *Vieh mästen*, lardañ chatal, geota chatal, geotegañ chatal.

Mästen n. (-s) : lardañ g., lardadur g. ; . *das Viehmästen*, al lardañ chatal g., ar geota chatal g., ar geotegañ chatal g.

Mastenmacher g. (-s,-) : gwernier g.

Master g. (-s,-) : [skol-veur] master g. [liester masterioù].

Mäster g. (-s,-) : lartaer g., larder g., geoteger g., bouetaer g.

Mästerei b. (-,-en) : atant lardañ loened g.

Mastfall g. (-s) : [merdead.] drekstou g.

Mastfischung b. (-,-en) : [merdead.] tambred g.

Mastfuß g. (-es,-füße) : [merdead.] botez ar wern b.

Mastfutter n. (-s) : tevaj g.

Masthahn g. (-s,-hähne) : [loen.] kabon g., kilhog spazh g.

Masthersteller g. (-s,-) : gwernier g.

Masthühnchen n. (-s,-) : [loen.] enez lart b., polez lart b.

mastig¹ ag. : lart, tev, korfek.

mastig² ag. : [merdead.] gwerniet.

Mastitis b. (-) : [mezeg.] arwez al laezh g., tanijenn beg ar vronn b., tanijenn penn ar vronn b.

Mastix g. (-es) : rousin lentisk g. / gom lentisk g. (Gregor).

Mastixbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-lentisk str. (Gregor).

Mastkäfig g. (-s,-e) : muz g. [liester muzioù].

Mastkalb n. (-s,-kälber) : leue lart g., leue o lardañ g. ; . [Bibl] *das Mastkalb schlachten*, lazhañ al leue lart.

Maskknauf g. (-s,-knäufe) / **Mastknopf** g. (-s,-knöpfe) : 1. [merdead.] pommellenn ar wern b. ; 2. pommellenn ar fust banniel b.

Mastkorb g. (-s,-körbe) : [merdead.] kastell-gwern g., kastell-lestr g., kastell g.

Mastkur b. (-,-en) : dreistboueta g., dreistbouetadurezh b., dreistmagerezh g., dreistmagañ g.

Mastliek n. (-s,-e) : [merdead.] ravalink wern b.

Mastloch n. (-s,-löcher) : [merdead.] tambred g., botez ar wern b.

mastlos ag. : diwern ; . *mastlos machen*, diwerniañ, troc'han (diskar) ar wern, troc'han (diskar) ar gwernioù.

Mastneigung b. (-s) : [merdead.] drekstou g.

Mastnut b. (-,-en) : [merdead.] kreuzenn ar wern b.

Mastschwein n. (-s,-e) : hoc'h lart g., hoc'h o lardañ g.

Mastspur b. (-,-en) : [merdead.] botez-wern b.

Maststall g. (-s,-ställe) : astellour g.

Mastozyt g. (-en,-en) : [bev., mezeg.] mastokit str., mastokitenn b.

Mastodon n. (-s, Mastodonten) : [loen., ragistor] mastodont g. [liester mastodonted].

Masturbation b. (-,-en) : boloiñ g., pitoucherezh g., pitouchal g., emvoloiñ g.

masturbatorisch ag. : ... boloiñ.

masturbieren V.gw. (hat masturbiert) : c'hoari war an noazh, c'hoari bazh-noilh, c'hoari ar vazh noilh, pitouchal, en em bitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloiñ, frotañ e beul, hejañ e sac'h, hejañ e gleier, c'hoari hejañ anezhi ; . *er masturbiert*, ober a ra e blijadur e-unan en e wele, hejañ a ra e gleier, brallañ a ra e gloc'h, frotañ a ra e beul ; . *sie masturbiert*, ober a ra he flijadur hec'h-unan en he gwele, c'hoari a ra frot, c'hoari a ra faout, ober a ra ur frotradenn, en em darasiñ a ra, kravañ a ra he zoull ; . *masturbierende Frau*, taraserez b. ; . *masturbierender Mann*, onaneger g., pitoucher g., emvoloeur g., brallbitouz g., braller g.

V.k.e. (hat masturbiert) : boloiñ.

Mastvieh n. (-s) : [loen.] chatal o lardañ g., chatal lart g.

Mastwächter g. (-s,-) : [merdead.] gedour g., kasteller g.

Mastwerk n. (-s) : [merdead.] gwerniadur g., gwernidigezh b.

Mastwiese b. (-,-n) : [labour-douar] prad lardañ g., flourenn b.

Mastzelle b. (-,-n) : [bev., mezeg.] mastokit str., mastokitenn b.

Masuren n. : Mazuria b.

masurisch ag. : ... Mazuria, eus Mazuria.

Masut n. (-s) : mazout g., tireoul pounner g.

Matador g. (-s,-e) : matador g. [liester matadorien, matadored].

Match n. (-es/-s,-es/-s) : [Bro-Suis] match g., krogad g., abadenn b., c'hoariadeg b.

Matchball g. (-s,-bälle) : [sport] polotenn drec'h b.

Matchbeutel g. (-s,-) / **Matchesack** g. (-s,-säcke) sac'h martolod g.

Mate g. (-) : [evaj] mate g., te ar jezuisted g.

Mater b. (-,-n) : [moull.] moull g.

Mater Dolorosa b. (- -) : Mater Dolorosa b., Itron-Varia ar seizh kleze b.

material ag. : danvezel, dafarel ; [mat.] *materiale Implikation*, emplegadur mezionel g.

Material n. (-s,-ien) : danvez g., ardivinkoù ls., ardivinkaj g., dafar g., dafarenn b., klaviou ls. ; . *Material ausmustern*, reputuiñ dafar ; . *ausgemustertes Material*, dafar reputuet g. ; . *mit Material versorgen*, dafariñ ; . *Baumaterial*, dafar sevel tiez g., dafar adeiladiñ g., dafar chanter g. ; . *rollendes Material*, dafar ruilh g., araeziou treuzdougen war ruilh ls., karbedoù war rodoù ls. [kirri, bagoniou, stlejeziou, treniou h.a.] ; . *statistisches Material*, roadennoù stadegel ls. ; . *pädagogisches Material*, dafar kelenn g., dafar diougonadel g. ; . *Bohrmaterial*, dafar talariñ g., ardivinkaj talariñ g. ; . *Produktionsmaterial*, dafar kenderc'hañ g. ; . *organisches Material*, danvezenn organek b., danvez bevel g. ; . *giftiges Material*, *toxisches Material*, pistrienn b. ; . *synthetisches Material*, kevanaozad g. ; . *Kriegsmaterial*, dafar brezel g., ardivinkaj brezel g.

Materialabnahme b. (-,-n) : degemeridigezh an dafar b.

Materialausgeber g. (-s,-) : sanailher g., magazinenn g.

Materialbuchführung b. (-,-en) : kontouriezh dafar b.

Materialermüdung b. (-,-en) : [tekn.] uzadur an dafar g., uz an dafar g.

Materialfehler g. (-s,-) : mank en dafar g., si en dafar g., namm en dafar g.

Materialhaltung b. (-,-en) : kontouriezh dafar b., mererezh an dafar g.

Materialienankauf g. (-s,-ankäufe) : prenadennoù dafar ls.

Materialisation b. (-,-en) : 1. [fizik] danvezekadur g., danvezeladur g. ; 2. [lezvredoniezh] gwerchennadur g., gwerchennad g.

materialisieren V.k.e. (hat materialisiert) : 1. [fizik] danvezekaad, danvezelañ ; 2. [lezvredoniezh, fizik] gwerchennañ.

V.em. (hat sich (ak.) materialisiert) : 1. [fizik] danvezekaad ; 2. [lezvredoniezh] gwerchekaad.

Materialismus g. (-) : danvezelouriezh b. ; . *atomistischer Materialismus*, danvezelouriezh atomouriezhel b. ; . *mechanistischer Materialismus*, danvezelouriezh vekegour b., danvezelouriezh loc'helour b. ; . *dialektischer Materialismus*, danvezelouriezh daelerezh b. ; . *historischer Materialismus*, danvezelouriezh istorek b.

Materialist g. (-en,-en) : danvezelour g.

Materialistin b. (-,-nen) : danvezelourez b.

materialistisch ag. : danvezelour, hollzanvezel.

Materialname g. (-ns,-n) **Materialnomen** n. (-s,-/nomina) : [yezh.] anv hollek g.

Materialprüfung b. (-,-en) : amprouadenn an dafar b., prouadiñ an dafar g., amprouadur an dafar g.

Materialsammlung b. (-,-en) : teuliaouiñ g., teulierezh g.

Materialschäden ls. : freuz traoù g., gwastoù danvezel ls.

Materialstruktur b. (-,-en) : luniad an danvez g.

Materialsubstantiv n. (-s,-e) : [yezh.] anv hollek g.

Material- und Fertigungsplaner g. (-s,-) : [armerzh.] kanturzhier g., P. renker g., urzhier g.

Materialursache b. (-,-n) : arbenn danvezel g.

Materialverwalter g. (-s,-) : mestr sanailher g., mestr magazinenn g.

Materialverzeichnis n. (-ses,-se) renabl an dafar g., roll an dafar g.

Materialwarenhandlung b. (-,-en) : kinkailherezh b., drogerezh b.

Materialwiederverwertung b. (-,-en) : adaozañ g., atoradur g.

Materie b. (-,-n) : 1. materi g., danvez g., danvezenn b. ; . *lebende Materie*, danvez bev g. ; . *ein Kenner in der Materie*, ur mailh war an dra g. ; [fizik] . *seltsame Materie*, danvez espar g., esparan g. [liester esparanoù] ; . *dunkle Materie*, danvez du g. ; . *Impenetrabilität der Materie*, *Undurchdringlichkeit der Materie*, antrebarzhadusted an danvez b. ; . *Penetrabilität der Materie*, *Durchdringlichkeit der Materie*, trebarzhadusted an danvez b. ; . *Struktur der Materie*, *Aufbau der Materie*, luniad an danvez g. ; [preder.] . *die unbestimmte Materie*, an danvez ansavelet g. ; *der Materie immanent*, enmanus d'an danvez ; 2. [Henamzer] *der Ordner der Materie*, renker ar bed g., reizher ar bed g., an demiurg g., spered urzhier ar c'hosmoz g., pennaouzour ar bed g.

materiell ag. : 1. danvezel, dafarel ; . *das spirituelle Leben und das materielle Leben*, ar vuhez speredel hag ar vuhez danvezel ; . *geistige und materielle Armut*, berrentez speredel ha danvezel b. ; . *ideelle und materielle Ziele*, *ideale und materielle Ziele*, palioù derc'hel ha palioù danvezel ls. ; . *materielle Hilfe*, *materielle Unterstützung*, skoazell danvezel b. ; . *formale Freiheit und materielle Freiheit*, frankiz furmek ha frankiz werchek ; . *materielle und immaterielle Hilfe*, skoazell danvezel ha dezevel b. ; . *den materiellen Verlockungen widerstehen*, distagañ e galon diouzh ar madoù ; . *materielles und immaterielles Kapital*, kevala korfel hag ankorfel g. ; . *materielle und immaterielle Vermögenswerte*, klaviadoù korfel hag ankorfel ls. ; . *keine materielle Not leiden*, bezañ frank an traoù gant an-unan, bezañ frank an arc'hant gant an-unan ; . *materielle Verluste*, kolloù danvezel ls. ; . *materieller Beweis*, prouenn fetis b., prouenn danvezel b., prouenn anat b. ; . [preder.] *die materielle Ursache*, ar c'hehuz danvezel g. ; 2. trael ; . *materielle Realgüter*, madoù trael ls. ; 3. enien, diabarzh, diabarzh, a-ziabarzh, dalc'hadel ; . *materieller Wert*, talvoudegezh diabarzh b., talvoudegezh enien b. ; 3. fetis ; . *materielle Wahrheit*, gwirionez dalc'hadel b. Adv. : ent-danvezel.

matern V.gw. (hat gematert) : [moull.] stampiñ, moullañ.

Mate-Strauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] kelenn-mate str.

Matetee g. (-s) : [evaj] mate g., te ar jezuisted g.

Mathe b. (-) : P. matematik g., jedoniezh b. ; . *er hat in Mathe unheimlich was drauf*, hennezh a zo doazh war ar jedoniezh, dreist eo war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo don war ar jedoniezh, barrek-kenañ eo war ar jedoniezh, akuit-mat eo war ar jedoniezh, hennezh a zo kreñv war (a oar mat diouzh, a zo kalet war) ar jedoniezh, hennezh a oar anezhi war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo ur mailh war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo ki war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo un tad den (ur mestr) war tachenn ar jedoniezh, anaoudek-tre eo eus (war, war-dro) ar jedoniezh, gouiziekl eo war ar jedoniezh, hennezh a zo ifam war ar jedoniezh, un den mat-krak eo war tachenn ar jedoniezh ; *er ist in Mathe eine Niete*, *er ist in Mathe eine Null*, na tailh na bailh ne oar war tachenn ar jedoniezh, ne gompren notenn er jedoniezh, ne gompren ur siseurt er jedoniezh, ne gompren foeltr Doue seurt er jedoniezh, divalav eo war ar jedoniezh.

Matheaufgabe b. (-,-n) : kudenn b., skoulmad g.

Mathelehrer g. (-s,-) : kelenner matematik g., kelenner war ar matematik g., kelenner jedoniezh g., kelenner war ar jedoniezh g.

Mathematik b. (-) : matematik g., jedoniezh b. ; . *die Gesetze der Mathematik*, lezennoù ar jedoniezh ls., savelennoù ar jedoniezh ls. ; . *reine Mathematik*, matematik rik g., jedoniezh

pur b. ; . *das gehört zum Abc der Mathematik*, an dra-se a zo unan eus diazezoù kentañ ar jedoniezh, an dra-se a zo unan eus rustennoù ar jedoniezh, an dra-se a zo unan eus elfennoù kentañ ar jedoniezh ; . *symbolische Mathematik*, riñverezh g., riñvadur g., riñvañ g. ; . *er ist in Mathematik hervorragend*, dreist eo war tachenn ar jedoniezh, don eo war ar jedoniezh, barrek-kenañ eo war ar jedoniezh, akuit-mat eo war ar jedoniezh, hennezh a zo kreñv war (a oar mat diouzh, a zo kalet war) ar jedoniezh, hennezh a oar anezhi war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo ur mailh war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo ki war tachenn ar jedoniezh, hennezh a zo un tad den (ur mestr) war tachenn ar jedoniezh, anaoudek-tre eo eus (war, war-dro) ar jedoniezh, gouizieq eo war ar jedoniezh, ifam eo war ar jedoniezh, un den mat-karak eo war tachenn ar jedoniezh ; . [istor ar jedoniezh] *die neue Mathematik*, ar jedoniezh arnevez b.

Mathematiker g. (-s,-) : matematiker g., jedoniour g.

Mathematikerin b. (-,-nen) : matematikerez b., jedoniourez b.

Mathematiklehrer g. (-s,-) : kelenner matematik g., kelenner war ar matematik g., kelenner jedoniezh g., kelenner war ar jedoniezh g.

Mathematikstudent g. (-en,-en) : studier war ar matematik g., studier war ar jedoniezh g.

mathematisch ag. : matematikel, jedoniell, jedoniek, jedoniezhel ; . *mathematische Aufgabe*, kudenn b., skoulmad g., problem g. ; . *mathematische Analyse*, dezrann jedoniell g. ; . *mathematisches Modell*, delvan jedoniell g. ; . *mathematischer Ansatz*, denesadur jedoniell g. ; . *mathematischer Horizont*, dremmwel jedoniell g. ; . *mathematisches Objekt*, ergoren jedoniell b. ; . *mathematische Logik*, mezoniezh b., poelloniezh jedoniell b. ; . *mathematisches Pendel*, momeder eeun g., momeder kerc'hellañ g. ; . *mathematische Physik*, fizik jedoniell g. ; . *das Pluszeichen (+) wird als mathematischer Operator für die Addition verwendet*, an arouez + (mui) a zo niñvader ar sammadur.

Adv. : ent-jedoniell, en un doare matematikel, gant ar matematik.

mathematisierbar ag. : jedoniekadus.

mathematisieren V.k.e. : jedoniekad.

Mathematisierung b. (-,-en) : jedoniekadur g., jedoniekad g.

Mathilde b. : Matilda b.

Mathurin g. : Matilin g.

Matière de Bretagne b. (-) : [lenn.] danvez Breizh g.

Matinee b. (-,-n) : 1. [c'hoariva] abadenn diouzh ar minton b., abadenn diouzh ar beure b. ; 2. sae-gambr b.

Matjes g. (-,-) / **Matjeshering** g. (-s,-e) [kegin.] harink lart g.

Matratze b. (-,-n) : 1. matarasenn b. ; . *eine Matratze wenden*, treiñ ur vatarasenn war an tu all, cheñch tu d'ur vatarasenn ; . *eine Matratze umdrehen*, cheñch penn d'ur vatarasenn ; . *eine Matratze umdrehen und wenden*, cheñch penn ha cheñch tu d'ur vatarasenn ; . *die Betttücher (die Laken) unter die Matratze einschlagen*, rollañ ar gwele, kosteziañ ar gwele ; . *die Betttücher und Bettdecken von unter der Matratze herausziehen*, dirollañ ur gwele, digosteziañ ur gwele ; . *Bett mit von unter der Matratze herausgezogenen Bettüchern und Bettdecken*, gwele dirollet g. ; . *Füllung einer Matratze*, matarasennad b. ; . *mit Federn gefüllte Matratze*, matarasenn pluñv b. ; . *Federfüllung einer Matratze*, matarasennad pluñv b. ; . *mit Spreu gefüllte Matratze*, matarasenn bell b. ; . *Spreufüllung einer Matratze*, matarasennad pell b. ; . *mit Pflanzenfasern gefüllte Matratze*, matarasenn reun-geot b., matarasenn reun-gwez b., matarasenn reun-plant b. ; . *eine Matratze aufschlitzen*, freuzañ ur vatarasenn ; 2. [dre skeud.]

P. *an der Matratze horchen*, kousket, ober ur c'hrogad (ur pennad, ur berad) kousket, ober ur gouskadenn.

Matratzenschoner g. (-s,-) : arlenn g.

Mätresse b. (-,-n) : gwreg kleiz b., mestrez b., serc'h b., orgedenn b.

matriarchalisch ag. : mammveliel, uhelvammel, dindan beli ar vamm ; *matriarchalischer Clan*, mammglann g.

Matriarchat n. (-s) : mammveliezh b., uhelvammelezh b., beli ar mammoù b., mammveli b.

Matriarchin b. (-,-nen) : ozhac'hez b.

Matri-Clan g. (-s,-el-s) : mammglann g. [*liester* mammglannoù].

Matrikel b. (-,-n) : marilh g. ; . *in die Matrikel eintragen*, marilhañ, kaierañ, enskrivañ ; . *sich in die Matrikel einschreiben*, lakaat e anv war roll an danvez studieren, enskrivañ er skol-veur.

Matrikelnummer b. (-,-n) : niverenn varilh b.

matrilinear ag. : a-gevrenn ar vamm, mammlignezel ; . *matrilineare Abstammung*, maberezh mammlignezel g.

Matrilinearität b. (-) : maberezh mammlignezel g.

matrolokal ag. : mammannezel

Matrix b. (-,Matrizen) : 1. [mat.] oged g. ; . *Inverse der Matrix*, ginad an oged g. ; . *Einheitsmatrix*, *Identitätsmatrix*, oged unanenn g. ; . *unitäre Matrix*, oged unanek g. ; . *transponierte Matrix*, *gespiegelte Matrix*, *gestürzte Matrix*, treuzlec'hiedenn b. ; . *eine Matrix transponieren*, treuzlec'hiañ un oged ; . *adjungierte Matrix*, *hermitesch transponierte Matrix*, *transponiert-konjugierte Matrix*, oged kevyevet g. ; . *konjugierte Matrix*, oged treuzeilet g. ; . *die Spur einer Matrix*, louc'h un oged g. ; 2. [korf.¹] mammog g., mamm b., mammoù g. ; 3. [korf.²] *Nagelmatrix*, mamm ivin b.

Matrindruck g. (-s,-) : moullerez dre nadozioù b., moullerez ogedel b.

Matrize b. (-,-n) : moull g., mammvoull g., paper-moull g., stensil g. ; *mit Matrize vervielfältigen*, *mit Matrizendrucker vervielfältigen*, *mit Spiritusdrucker vervielfältigen*, roneotiñ.

Matrona b. (-, Matronæ) : [istor] matrona b. [*liester* matronaed].

Matrone b. (-,-n) : 1. itronez b. ; 2. [gwashaus] gwrac'h b., frañjolenn b., fetizenn b., flegenn b., jolfa b., jorgenn b., matourc'h b., paborenn b. ; 3. [istor] matrona b. [*liester* matronaed].

Matronenblume b. (-,-n) : juliennez b.

matronenhaft ag. ... itron gozh, ... gwrac'h b., ... frañjolenn.

Matronymikon n. (-s, Matronymika) : [yezh.] mammanv g.

Matrose g. (-n,-n) : [merdead.] martolod g. [*liester* martoloded], merdead g. [*liester* merdeidi], moraez g., P. Yann vartolod g. ; . *Jungmatrose*, mousig g., mous g., paotr-bag g. ; . *arbeitsloser Matrose*, martolod diroll g. ; . *Matrose werden*, mont da vartolod ; . *ich möchte später Matrose werden*, pa vin bras e vin war ar mor.

Matrosenanzug g. (-s,-anzüge) : gwisksamant martolod g.

Matrosenbluse b. (-,-n) : martolodenn b.

Matrosenjacke b. (-,-n) / **Matrosenkittel** g. (-s,-) : porpant martolod g., vareuzenn b. ; . *in seinen Matrosenkittel hineinschlüpfen*, gwiskañ e vareuzenn en e gerc'henn.

Matrosenleben n. (-s) : moraerezh g., buhez an dud a vor b.

Matrosenmütze b. (-,-n) : bered martolod g., boned martolod, [lu Bro-C'hall] boned-toupenn-ruz g.

Matrosenshirt n. (-s,-s) : *gestreiftes Matrosenshirt*, martolodenn b., krez martolod g., stammenn roudennek ar vartoloded.

Matrosin b. (-,-nen) : martolodez b.

matsch ag. : 1. pezhell, taoulet, taouledet, diamzeret, fouist, fouest, ble, youst, bleudet, blot, bourr ; . *matsche Früchte*,

frouezh pezhell (taoulet, taouledet, fouist, fouest, youst, ble, diamzeret, bourr) str. ; **2.** skuizh-brein, skuizh-divi, skuizh-lazhet, skuizh-stank, skuizh-lovr, skuizh-brevet, brevet gant ar skuizhder, skuizh evel ar bleiz, skuizh-marv, skuizh-faezh, rentet, krevet, gell, asik, asiket, flep, mac'homet, faezh, faezh-mouch, erru dilañs, distronk, flakik, flak, flaket, diflaket, dinerzhet, torr, eok, brevet, broustet e gorf, distronket-holl, brev, divi, hernet, gourdet gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, torret gant ar skuizhder, diviet, ban, divanet lip, aet d'an eurvar, ôg gant ar skuizhder, darnaouet, darnaou, flastret gant ar skuizhder, yost gant ar skuizhder ; **3.** [sport, kartoù] koll, kannet, dornet, trec'het, faezhet, faezh, ouzh torgenn ; . *matsch werden*, kaout lamm, bezañ kannet, bezañ dornet ; . *mit knappem Vorsprung matsch werden*, bezañ tapet re verr just d'ar poent diwezhañ.

Matsch g. (-es) : **1.** fank g., prigas g., bouilhenn b., liboud g., bouilhatenn b., kaotoren b., yodasenn b., yodenn b. ; . *Schneematsch*, souberc'h g., erc'h teuz g., teuzerc'h g., dourerc'h g. ; **2.** [dre skeud.] . *jemanden zu Matsch schlagen*, ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., ober butun gant u.b., frigasañ u.b., foeltrañ e izili d'u.b., stlabezañ u.b. ; **3.** [kartoù] louzenn b.

matschen V.k.e. (hat gematscht) : skarbotiñ, frigasañ, peurfrikañ, milmalañ, braeañ, flastrañ, frikañ, frukañ, pilat, foulañ, gourfouliñ, pinbreviñ, brevennañ, chikañ, chikanañ, kortisañ ; *Tonerde matschen*, merat pri, krabanata pri.

matschig ag. : **1.** kailharek, fankek, bouilhennek, priek ; **2.** pezhell, taoulet, taouledet, diamzeret, fouist, fouest, ble, youst, bleudet, blot, bourr ; . *matschige Früchte*, frouezh pezhell (taoulet, taouledet, fouist, fouest, youst, ble, diamzeret, bourr) str. ; **3.** *matschig werden*, **a)** treiñ da erc'h teuz ; **b)** taouliñ, pezhellaat, kaotennañ, bleaat, bleudañ.

Matschigwerden n. (-s) : [frouezh] pezhelladur g.

matschkern V.gw. (hat gematschkert) : [Bro-Aostria] ourzal, mouzhañ, astenn e vuzelloù, mouspeniñ, moulbenniñ, mousklenniñ, ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, pennboufiñ, ober e benn fall, c'hoari e benn fall, ober penn fall, ober ur fri minaoed, ober e benn bihan, ober e benn mousklenn, c'hoari e benn, c'hoari e benn bihan, ober e benn du, bezañ en toull-mouzhiñ, ober e benn-mouzh, bezañ e Kervouzhig, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di mouzhig, mont d'an toull mouzhig, ober e benn maout, mourrennañ.

Matschwetter n. (-s) : diaoul a amzer g., gast a amzer b., amzer hudur b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vrein b., amzer gaoc'h b.

matt ag. : **1.** dilufr, dilintr, disked, diluc'h, mouk, flak, amvoull ; . *mattes Glas*, gwer dilufr g., gwer amvoull g., gwer divoull g., dilufrenn b. ; . *matte Farben*, livioù dilufr (disked, mouk) ; . *matt werden*, dilufrañ, diskediñ, diskediñ, diflouriñ ; . *matt machen*, dilufrañ, diskediñ, diflourañ ; . *Glas matt schleifen*, diflourañ gwer ; **2.** [dre astenn.] toc'hor, klouarik, dison, mouk ; . *mit matter Stimme*, gant ur vouezh toc'hor (klouarik, dison), gant ur vouezh vouk ; **3.** tanailhet, darnaouet, brevet gant ar skuizhder, riñset, marv diwar e sav, landrennek, landrennus, diflaket ; . *matte Glieder*, izili brevet gant ar skuizhder, izili tanailhet ls. ; . *von der Hitze ganz matt sein*, bezañ faezh gant an tommder, bezañ deuet da vezañ flakik gant an tommder, bezañ dinerzhet gant an tommder, bezañ lazhet gant an tommder, bezañ motet gant an tommder, bezañ skeltr e benn gant an

tommder ; **4.** gwan ; . *mattes Licht*, gouloù gwan g., skleurig g., damskleur g., gouloù bleiz g., gouloù blin g., tamm gouloù pikous g. ; **5.** [echedoù] . *Schach matt*, tapet eo ar roue ! marv an taol ! ; . *matt sein*, bezañ boud ; . *jemanden matt setzen*, **a)** tapout roue u.b., lakaat u.b. boud ; **b)** [dre skeud.] lakaat diwezhañ da c'hoari u.b., lakaat u.b. boud, derc'hel u.b. en diaskren, reiñ lamm d'u.b., reiñ ul lamm d'u.b., lakaat u.b. lamm, reiñ e laz d'u.b., astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, lakaat u.b. war e c'henoù, astenn u.b. ouzh an dorgenn, astenn u.b. war ar bratell.

Matt n. (-s, -s) : mouk g., dilufr g.

Matte¹ b. (-, -n) : klouedenn [liester klouedennoù, klouediniñ] b., kourtinenn b., torchenn b., tapis g. ; . *Weidenmatte*, klouedenn-aozilh b. ; . *Strohmatte*, klouedenn-golo b. (Gregor) ; *etwas mit einer Matte bedecken*, kourtinañ udb. ; [gouren] . *den Gegner mit beiden Schultern auf die Matte bringen*, den Gegner mit beiden Schultern auf die Matte drücken, reiñ lamm d'e eneber, lakaat div skoaz e eneber en douar, lakaat e ziv skoaz d'ur gourener en douar, lakaat e ziv skoaz d'ur gourener a-stok ouzh al leur, keinañ e eneber, linkañ e eneber, c'hweniañ e eneber, bannañ e eneber en e c'hwenegrann, bannañ e eneber war e c'hwenegrann, teurel e eneber en e c'hwen, diskar e eneber en e c'hwen.

Matte² b. (-, -n) : peurvann g., alpenn b., alpañ g.

Mattenklee g. (-s) : [louza.] melchon-glas str., melchon-bro str.

Mattenmacher g. (-s, -) : kourtiner g.

Matterhorn n. : [menez, Bro-Suis] Matterhorn g., Cervin g., Cervino g.

Mattglas n. (-es) : gwer dilufr g., gwer amvoull g., dilufrenn b.

Mattgold n. (-s) : aour dilufr g.

Matthäus g. : **1.** Mazhev g. ; . *der heilige Matthäus*, sant Vazhev g. ; . *diese Kirche ist dem Heiligen Matthäus geweiht*, dindan paeroniezh sant Vazhev emañ an iliz-mañ ; **2.** [dre skeud.] . *es ist Matthäi am letzten*, echu an abadenn, debret eo koan, poazh eo ar soubenn, echu an neizh kegin, e-barzh ar sac'h, en dro-mañ ez eus fin deomp, setu amañ kempennnoù deomp-ni avat ! en ur soubenn vrav emaoamp ! aze emañ ar boch ! bez' emaoamp fresk ! fresk emañ hor c'hased 'vat ! fresk emaoamp bremañ ! setu ni paket propik ! brav emaoamp ganti ! gounezet hon eus hon devezh !

Matthäusevangelium n. (-s) : aviel hervez sant Vazhev g.

Mattheit b. (-, -en) : **1.** bog b., skuizhder g., skuizhded b., skuizhentez b., skuizhvez b., skuizhoni b., skuizhnezh b., flakted b., faezhidigezh b., diviadur g., landrenn b., langis b., doan b., rekont g., sempladurezh b., semplaenn b. ; **2.** stad dilufr b., mouk g., dilufr g.

Matthias g. : Mazheas g.

mattieren V.k.e. (hat mattiert) : stompañ, diflourañ, diflammañ, dilufrañ, moukaat ; . *Papier mattieren*, dilufrañ paper.

Mattierung b. (-, -en) : stompañ g., diflourañ g., diflammañ g., dilufrañ g., moukaat g.

Mattigkeit b. (-, -en) : **1.** mouk g., dilufr g. ; **2.** bog b., skuizhder g., skuizhded b., skuizhentez b., skuizhvez b., skuizhoni b., skuizhnezh b., skuizhadenn b., faezhidigezh b., flakted b., diviadur g., fatik g., flakadur g., loes b., loesti b., landrenn b., mantr g./b., mantradur g., mantridigezh b., langis b., doan b.

Mattscheibe b. (-, -en) : **1.** [luc'hskeudennerezh] gwerenn dilufr b., gwerenn amvoull b., dilufrenn b., drekwereñ b. ; **2.** P. skramm ar skinweler g., tele benniget g. ; **3.** [dre skeud.] . *Mattscheibe haben*, **a)** kaout diankoù, kaout un diankadenn, bezañ disoñj e spered, bezañ e spered o nijal, bezañ azezet war e spered, bezañ aet e spered da stoupa, bezañ o lonkañ soñjoù, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, soñjal e lec'h

all, treiñ e spered e lec'h all, na vezañ gant e jeu, mont e spered a-zehoù hag a-gleiz, diankañ diwar e labour, na vezañ lamprek warni, alabistriñ en e labour, labourat alabistr, buzhugenniñ e labour, na vezañ moned ebet gant an-unan, bezañ laosk da labourat, bezañ pouer da labourat, mont pouer gant al labour, bezañ lugut da labourat, bezañ skeltr e benn ; **b**) bezañ gwan a spered, bezañ re vras e benn evit deskiñ netra, bezañ difonn da zeskiñ, bezañ pout a (e) spered, bezañ pounner a spered, bezañ lourt e spered, bezañ lourt a spered, bezañ lourt a benn, bezañ dister a spered, bezañ berrik a spered, bezañ bac'h a spered, bezañ pounner a benn, bezañ berr (bouc'h) da gompren, bezañ ul lastez hir e skouarn, bezañ tev e voned, na vont herrus gant an-unan, bezañ toullou talar en e benn, bezañ gorrek da gompren, na vezañ bet meret e bleud an tanavañ, na vezañ ur sklêrjenn, na vezañ eus ar c'horadenn gentañ, bezañ tapet war ar portolof, bezañ tuzum, bezañ divalav e spered, bezañ ur skiant verr a zen, bezañ pouer, bezañ ur spered pouer a zen eus an-unan, bezañ buoc'h a-walc'h, na vezañ lemmoc'h e spered eget ul loaiaed pri mañsonat, mankout d'an-unan ur c'hreunenn er chapeled, fiziañ ur c'hreunenn d'e chapeled, kuzhat al loar en e c'henoù, parañ al loar en e c'henoù, bezañ laosket an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, bezañ laosket un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, bezañ mat da dreiñ ar rod, kaout un tammig lod e park ar Brizh, kaout ul lodenn e park ar Brizh, bezañ eus Kerwazi, bezañ gad diwar c'had, kaout kig leue, bezañ e spered o kerzhout war flac'hioù, bezañ treid leue en e votoù, kaout kig leue en e votoù, kaout lod e Kerskouarneg, bezañ bet silet e spered dre ar ridell, bezañ stouvet ; **c**) na vezañ digousket mat c'hoazh, bezañ etre kousked ha dihun c'hoazh, bezañ pikous e zaoulagad c'hoazh.

Mattvergoldung b. (-,-en) : alaouradur mouk g.

Mattwerden n. (-s) : dilufrañ g., diluftradur g., diskediñ g., , dislivañ g., diflammañ g.

Matura b. (-) : [Bro-Aostria, Bro-Suis] bachelouriezh b. ; *die Matura bestehen*, ober berzh er vachelouriezh, bezañ degemeret er vachelouriezh, tapout ar vachelouriezh, dont ar vachelouriezh gant an-unan, gounit ar vachelouriezh, tremen ar vachelouriezh gant berzh.

Maturand g. (-en,-en) : [Bro-Suis] bachelour g.

Maturandin b. (-,-nen) : [Bro-Suis] bachelourez b.

Maturant g. (-en,-en) : [Bro-Aostria] bachelour g.

Maturantin b. (-,-nen) : [Bro-Aostria] bachelourez b.

Matürität b. (-) / **Matüritätsexamen** n. (-s) : [Bro-Suis] bachelouriezh b.

maturieren V.gw. (hat maturiert) : [Bro-Aostria] mont da glask e vachelouriezh, tremen e vachelouriezh.

Matz g. (-es, Mätze) : **1.** [loen.] labousig g. ; **2.** [dre skeud.] beulke g., loñseg g. [*liester loñseged*], nouch g., bleup g.

Mätzchen n. (-s,-) : **1.** beulke g., loñseg g. [*liester loñseged*], nouch g., bleup g. ; **2.** *Mätzchen machen*, ober orbidoù (minoù, geizioù, kamambre, neuizioù, ismodoù, chiboudoù, chiriboujoù, kludajoù, grimoù, tailhoù, andelloù, yezhoù), ober e fagodenn, orbidañ, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù rondonus gant an-unan.

Matze b. (-,-n) / **Matzen** g. (-s,-) : bara-kan b., bara panenn g., bara hep goell g., bara dic'hoell g. (Gregor).

mau ag. : diaes, kinglañv, damglañv, gouglañv, peuzklañv, dihet, klañv-diglañv, klañv-diaes, kozh-fall, kozh klañv, brizh klañv, morglañv, gweget, un tammig klañv, fall e gorf, distreset e gorf, dic'hraet, barbouellet ; *mir ist ganz mau*, diaes eo din, diaes on, klañv-diaes emañ, kozh-fall emañ, gweget on, kinglañv (damglañv, peuzklañv, barbouellet) on, ne ya ket mat ganin, n'emaon ket war va zu, klañv-diglañv on, dihet on, kozh klañv

138

on, n'emaon ket mat em c'hroc'hen, korf fall am eus, n'emaon ket mat, gant ar ginglañv emañ ; *die Geschäfte gehen mau*, dilañs eo an aferioù, n'eus lañs ebet gant an aferioù, rousinat a ra ar marc'had, gwan eo an aferioù, mont fall a ra an aferioù, emañ an aferioù o treiñ da fall, chagañ a ra an aferioù, kalmijenn a zo gant an aferioù.

Mauer b. (-,-n) : moger b., mur b., mogerenn b. ; *• niedrige Mauer*, kae g., mogerennig b., murig b., mogerig b., morgleuzenn b., morgleuz g. ; *• verfallene Mauer*, arvoger b., mogerenn rampet b. ; *• rissige Mauer*, moger skarret b., mur frailhet b. ; *• dicke Mauer*, moger greñv b., moger dev b. ; *• Haus mit dicken Mauern*, ti mogeriet tev g. ; *• hohe Mauer*, moger uhel b. ; *• Haus mit hohen Mauern*, ti mogeriet uhel g. ; *• Mauer ohne Tür und Fenster*, moger dall b. ; *• mit Mauern versehen sein*, bezañ mogeriek ; *• Trockenmauer*, moger sec'h b. ; *• Instandsetzung einer Mauer, Ausbesserung einer Mauer*, ratreadur ur voger g. ; *• ich selbst habe diese Mauer errichtet*, va-unan am eus savet ar voger-se ; *• eine Mauer abdecken*, kabellañ ur voger ; *• eine Mauer erniedrigen, eine Mauer niedriger machen*, izelaat ur voger ; *• eine Wölbung in der Mauer*, ur volzenn er voger b., kein ur vur g. ; *• die Mauer wölbt sich*, bolzet eo ar voger, bolzennet eo ar voger, ur volzenn a zo deuet er vur, c'hwezet eo ar voger, tapet he deus ar vur kof, daougreniñ a ra ar voger, kofañ a ra ar vur, dont a ra kof er voger, dont a ra koeñv er vur, dont a ra c'hwez er voger, bolzañ a ra ar vur, bolzenniñ a ra ar vur, c'hwezañ a ra ar voger, koeñviñ a ra ar vur, emañ ar voger o tapout kof ; *• die Mauer steht nicht im Lot, die Mauer steht nicht lotrecht*, kostez a zo gant ar voger, kosteziñ a zo gant ar voger, ar voger-se n'emañ ket en he flom, ar vur-hont ne vir ket he sonnder / bolzennet eo ar voger-hont (Gregor), ar voger-mañ n'eo ket plom, disonn eo ar voger-se, amskouer eo ar voger-se, disonniñ a ra ar voger-se, ar voger-se he deus kollet he flomezon ; *• Geradheit einer Mauer*, sonder ur voger g. ; *• über die Mauer türmen*, ober pign ; *• sie bauten die Mauern des Hauses wieder auf*, sevel a rejont eus o foull mogerioù an ti ; *• er hat die Leiter an die Mauer gelehnt*, harpet en deus ar skeul er voger (ouzh ar voger), skeuliet en deus ar vur, lakaet en deus ar skeul a-harp ouzh ar vur ; *• sich an die Mauer lehnen*, harpañ er voger ; *• sich (ak.) mit dem Rücken an die Mauer lehnen*, harpañ e gein ouzh ar voger, alkodiñ ouzh ar vur ; *• den Tisch von der Mauer wegrücken*, distokan an daol diouzh ar voger ; *• steig schnell auf die Mauer!* gwint buan war ar voger ! ; *• mit einer Mauer befestigter Erdwall*, mogerleuz g. [*liester mogerleuzioù*] ; *• [c'hoari toull-kuzh] ich sehe Anna hinter der Mauer*, setu Anna, yod ! ; *• mit Traufen gekrönte Mauer*, moger an dever b. ; *• Giebelmauer*, moger-bignon b. ; *• Stadtmauer*, moger gêr b., ramparzh kêr g. ; *• Umfassungsmauer*, moger-dro b. ; *• Gegenmauer*, azvoger b. ; *• Stützmauer*, skoaz-kleuz b, mogerleuz g., harpell g., moger harp b., azvoger b., advoger b. ; *• Hang-Stützmauer*, moger enep riskladur douar b. ; *• [fizik] die Schallmauer*, moger ar son b., mur ar sten b., ar stenvur b. ; *• [istor] die chinesische Mauer*, Moger Vras Sina b. ; *• [istor] die Berliner Mauer*, Moger Berlin b., ar Voger b., Moger ar vevh b. ; *• [relij.] die Klagemauer*, moger ar C'hlemmoù e Jeruzalem b., moger ar C'hlemmvanoù b., moger ar Gouelvan b., moger an Daeroù b.

Mauerabdeckung b. (-,-en) : kabell voger b. [*liester kabelloù moger / kebell moger*].

Maueranker g. (-s,-) : [tisav.] eor-moger g.

Mauerarbeit b. (-,-en) : [tisav.] mañsonerezh g.

Mauerblende b. (-,-n) : [tisav.] bandenn lombart b., gouriblenn volzek b.

Mauerblümchen n. (-s,-) : **1.** [louza.] lin-ar-mogerioù str. [*Cymbalaria muralis*] ; **2.** [dre skeud.] *• Mauerblümchen spielen*,

chom war ar bank, chom da bennañ, chom da bennañ evel pour, chom d'ober ar c'hrabav.

Mauerbrecher g. (-s,-) : [istor, lu] maout-brezel g., tourterez b. **Mäuerchen** n. (-s,-) : kae g., mogerenig b., murig b., mogerig b., morgleuzenn b., morgleuz g.

Mauerecke b. (-,-n) : pleg ar vogel g. ; *an der Mauerecke*, e pleg ar vogel.

Mauereidechse b. (-,-n) : [loen.] rouzegan g., glazard ar mogerioù g.

Mauerfalz g. (-es,-e) : [tisav.] garan b., sazil g. ; *Mauerfalz zur Aufnahme eines Sparrens*, gwal-gebr b.

Mauerfuge b. (-,-n) : junt etre mein ur vogel g., gwrem etre mein ur vogel g., grem etre mein ur vogel g., gwask etre mein ur vogel g./b.

Mauerhaken g. (-s,-) : krap g. ; *Mauerhaken zum Anbinden des Viehs*, peisell b.

Mauerläufer g. (-s,-) : [loen.] kraponig-moger g. [*liester* kraponiged-moger], kraponig-karreg g. [*liester* kraponiged-karreg].

mauerlos ag. : divoger.

mauern V.k.e. (hat gemauert) : mañsonat, sevel, priaat, priata, mogeriañ ; *die Backsteine im Verband mauern*, liammañ ar brikennoù an eil ouzh eben, priañ etre ar brikennoù ; *Raphia wird zum Mauern der Häuser verwendet*, talvezout a ra ar rafia da sevel mogerennoù an tiez.

V.gw. (hat gemauert) : **1.** mañsonat, priaat, priata ; **2.** [dre skeud., sport] P. sparañ an hent.

Mauernische b. (-,-n) : kustod g., log b.

Mauerpfeffer g. (-s,-) : [louza.] brignon-ar-reier g., falaod str. ; *scharfer Mauerpfeffer*, brignon-logod g., dulen str. ; *weißer Mauerpfeffer*, brignon-bihan g., beverez-wenn b.

Mauerputz g. (-es,-e) : [tisav.] indu g., fuilh g., chek g.

Mauerriss g. (-es,-e) : frizenn b., frailh g., frailhadenn b., skarr g., aeradenn b., rann b., gwask g./b.

Mauerruine b. (-,-n) : arvoger b., mogeren rampet b.

Mauerschlitze g. (-es,-e) : tarzhell b., garan b.

Mauerschütze g. (-n,-n) : [istor, RDA] soudard a vez rebechet dezhañ bezañ tennet war tud hag a glaske kuitaat an RDA e Berlin g.

Mauerschwalbe b. (-,-n) / **Mauersegler** g. (-s,-) : [loen.] glaouer du g., martinig g., labous sant Varzhin g., gwennil sant Varzhin b., skendilic sant Varzhin b., morian g.

Mauerspecht g. (-s,-e) : **1.** [loen.] kraponig-moger g. [*liester* kraponiged-moger], kraponig-karreg g. [*liester* kraponiged-karreg] ; **2.** [istor] dic'haster Moger Berlin g.

Mauerstein g. (-s,-e) : brikenn b., brik str. ; *kleiner Mauerstein*, mañson g.

Mauerstrecke b. (-,-n) : mogeren b., pennad moger g., penn moger g.

Mauerstück n. (-s,-e) : **1.** mogeren b., pennad moger g., penn moger g. ; **2.** [ardamezouriezh] rakvogel b.

Mauertünche b. (-,-n) : raz-sklaer g., laezh-raz g., dour-raz g.

Mauertürmchen n. (-s,-) : touribell b.

Mauervorsprung g. (-s,-sprünge) : korbell g., korbelladur g.

Mauerwerk n. (-s,-e) pezh mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniaj g., mañson g., mogeriadur g., mogerioù ls. ; *ein Mauerwerk herunterreißen*, divañsonat mogerioù ; *der Stein ruhte auf einem Mauerwerk*, ar maen e oa mañsonet dindanañ.

Mauerwerksverband g. (-s,-verbände) : [tisav.] aparailh g. ; *auf Mauerwerksverbände spezialisierter Bauarbeiter*, aparailher g. ; *den Mauerwerksverband durch Zeichnen und Abmessen der Bausteine vorbereiten*, aparailhañ.

Mauerzacken ls. : kranelloù ls., kranelladur g.

Mauerziegel g. (-s,-) : brikenn b., brik str.

Mauer-Zimbelkraut n. (-s) : [louza.] lin-ar-mogerioù str. [*Cymbalaria muralis*].

Mauerzinne b. (-,-n) : kranell b., tarzhell b.

Mauke¹ b. (-,-n) : **1.** P. [troad] skas g. [*liester* skasoù], pif g. [*liester* pifoù], kilhez str., kilhezenn b., loa b. ; **2.** [kezeg, kleñved] malandrez str. [*stumm unan* malandrezenn b.].

Mauke² b. (-) : P. c'hoant g. ; *keine Mauke zu etwas haben*, na vezañ e chal d'ober udb, na vezañ e chal oc'h ober udb, na gaout goust ebet d'ober udb, na gaout lañs ebet d'ober udb, bezañ dic'hoant d'ober udb, bezañ gwiridik d'ober udb, na c'houlenn ober udb, kaout diegi oc'h ober udb.

Maul n. (-s, Mäuler) : **1.** [loened] geol g., moj g., mojjell b., muzell b., min g., beg g., genoù g. ; *einem Pferd ins Maul sehen*, sellet e-barzh beg ur marc'h ; *vorstülppbares Maul der Karpfen*, genoù ertennat ar c'harped g. ; **2.** P. [tud] geol g., moj g., genoù g., beg g., trap g., traped g., beol b., forn b., klapez g., klapezenn b., klap g., latenn b., klakenn b., malerez b., malouer g., logell b., riboul g., toull ar Bater g., rann b. ; *Schlag auf das Maul*, mojad g., babuenn b., kistinenn b., fiezenn b. ; *ich bekam eine aufs Maul, ich habe eine aufs Maul gekriegt*, tapet em boa ur vabuenn (ur gistinenn, ur fiezenn), tapet em eus bet ur mojad ; **3.** [tr-] *vor Staunen das Maul aufsperrn (aufreißen)*, reiñ muzul d'e c'henoù, rontaat e c'henoù, chom a-bann, chom da sellet gant e c'henoù, bezañ (chom) balc'h e c'henoù, chom da c'henaouiñ, chom genaouek, chom ar forn digor gant an-unan (*e forn digor gantañ, he forn digor ganti h.a.*), chom ar beol digor gant an-unan (*e veol digor gantañ, he beol digor ganti h.a.*), chom e c'henoù digor war c'hwech eur (war nav eur, war nav eur hanter, war greisteiz hanter), chom ar genoù digor gant an-unan war nav eur hanter (*e c'henoù digor gantañ, he genoù digor ganti h.a.*) ; *ein schiefes Maul ziehen*, kammañ (treuzañ) e c'henoù, ober beg kamm, bezañ ur bod-spern war e dal, ober beg a-dreuz (penn du), ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, mousklenniñ, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, astenn e vuzelloù, ober ur fri minaoùed ; *er hat ein großes Maul*, hennezh a zo hir e veg, hennezh a zo beg bras (ur beg a-raok, ur beg forn, ur beg abred, ur genoù bras, ur genoù frank, teodet mat, latennet-kaer, dilu a deod, beget mat, begek, teodek, flav), hennezh en deus teod, un teod mat a zen eo, un teod kaer a zen eo, distagellet mat eo, dic'hud eo e lañchenn, n'eo ket nodet e deod, distagell eo e deod, ledan eo eus plas al loa, ledan eo plas e loa, hennezh a zo bras e veg evel beg ur puñs, e deod a gerzh mat, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, hennezh ne ziwan ket ar fav en e c'henoù, an drap 'zo gantañ, lampr eo e deod, lamprik eo e deod, mat eo e deod ; *nicht aufs Maul gefallen sein*, na vezañ bet roet d'an-unan an teod evit lipat mogerioù (*dezhañ e deod, dezhi he zeod h.a.*), bezañ beget mat, bezañ distagellet mat, bezañ teodet mat, bezañ lañchennet mat, bezañ latennet mat, bezañ latennet kaer, na vezañ stag e deod ouzh an daou benn, bezañ frank e c'henoù, na vezañ bet laeret he femp gweneg gant ar wrac'h he doa e zistagellet, bezañ distagellet evit e bemp gweneg, bezañ dic'hud e lañchenn, bezañ klakenn, bezañ mibin e deod, bezañ dic'hud e deod, bezañ libr ha drant e deod, bezañ lampr e deod, bezañ lamprik e deod, bezañ bras e veg evel beg ur puñs, bezañ ledan plas e loa, bezañ ledan eus plas al loa ; *das Maul nicht auf tun*, na zigeriñ e c'henoù, na zigeriñ e veg, na rannañ grik, na wikal grik, na seniñ grik, na zigeriñ e logell, prenañ kloc e veg, prenañ e c'henoù, na faoutañ grik, na zaouhanteriñ ur ger, tevel krenn, tevel mik, na lavaret na grik na mik, na ober na mik na mak, na drinkañ ur ger, na zivegañ grik ; *das Maul halten*, derc'hel (diwall) war e deod,

derc'hel war e latenn, mirout (gouarn) e deod, diverraat e deod, derc'hel kloz draf e c'henoù, derc'hel kloz e veg, klozañ war e veg, bezañ kloz a veg, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, prenañ e drap (e draped, e glapez, e veg, e forn), minellañ e c'henoù, na vezañ dibrenn e c'henoù, na vezañ toull e deod, gouzout delc'her gant an-unan, ober ur skoulm war e deod, bezañ evit e deod ; . *er kann das Maul nicht halten*, n'eo ket evit e deod, ne oar ket derc'hel war e deod, ne oar ket derc'hel war e latenn, hennezh a zo toull e deod, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhañ, ur genoù dibrenn en deus, ur sac'h dizere eo, hennezh n'en deus ket dorojoù war e holl doullou, re hir eo e deod, un teod bresk en deus, ur beg abred en deus ; . *halt's Maul !* astal da lañchenn ! pak da lajour ! stank da c'henoù ! stank da veg ! stank da riboul ! stank da veol ! serr da veg ! serr da forn ! stank da forn ! serr da skudell ! serr da c'houzoug ! serr da voj ! serr da rann ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! prenn da glap ! serr da glap ! serr da glapez ! bez kloz da riboulou ! lez da chaok ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok ! tav da c'henoù ! tav da glakenn ! tav din gant an traoù-se ! serr da c'henoù din gant ar gaoz-se ! P. miñson war da glankouer ! ; . *jemandem das Maul stopfen*, lakaat u.b. da devel, plantañ ur c'henn en u.b., lakaat un tach d'u.b., gennañ u.b., rentañ u.b., stankañ e draped d'u.b., stouvañ e vilin d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., stankañ e riboul d'u.b., sankañ gennoù en u.b., stouvañ u.b., stouvañ e c'henoù d'u.b., stouvañ e veg d'u.b., serriñ e veg d'u.b., klozañ e veg d'u.b., prenañ e c'henoù d'u.b., ober d'u.b. tevel, lakaat u.b. da serriñ e c'henoù, stankañ e veg d'u.b., stankañ e forn d'u.b., stankañ e farouell d'u.b., stankañ e drap d'u.b., bac'hañ e c'henoù d'u.b., serriñ e stokenn d'u.b., sankañ ur c'henn en u.b., sankañ gennoù gant u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b. ; . *du wirst ihm wohl das Maul nicht stopfen können*, hennezh ne soc'ho ket ganit ; . *das Maul voll nehmen, das Maul aufreißen*, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug e gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, ober e fougé, fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, en em ambridañ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh ar genoù, c'hoari e gankaler, bezañ gant an-unan an ton hag ar pardon, c'hoari e aotroù, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrobis, bezañ c'hwezet d'an-unan, bezañ bras (dichek, otus, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, bompadiñ, ober re vras gaoliad, ober teil, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ al leue en an-unan (e *leue ennañ, he leue enni h.a.*), bezañ un tamm tro en an-unan, rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ c'hwezet e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober fougéou, ober e varc'h-kaoc'h, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e ganfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a fougé hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e

foñs, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gahal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ foeñvet gant an ourgouilh, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor), foeñviñ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant al lorc'h ; . *ein loses Maul haben*, bezañ ur rastell doull (ur beg toull, ur genoù dibrenn, toull e deod, ur ridell-doull), bezañ re hir e deod, na vezañ evit e deod, na gaout dorojoù war e holl doullou, bezañ evel ur vinaoued en ur sac'h, bezañ ur sac'h dizere, kaout un teod bresk, kaout ur beg abred ; . *ein übles Maul haben*, bezañ teod fall, bezañ un teod fall a zen, bezañ ur sarpan, bezañ ur sarpantez, bezañ ur piler-beg, bezañ ur wespedenn, kaout un teod kiger (un teod da ijinañ ar vosenn, un teod da dennañ an diaoul eus an ifern), bezañ techet da lezel e deod da zroukkomz, bezañ techet da gaozeal gast, bezañ un teod fall a zen prest atav da ziswriat gwellañ pezh-dilhad nevez e amezeg ; . *jemandem Honig ums Maul schmieren*, reiñ un tamm mel d'u.b., reiñ mel da lipat d'u.b. gant al loa-bod, reiñ ur begad mel d'u.b., tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., en em lipat ouzh u.b., abostoliñ d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., ober pecheroù d'u.b., flanañ ouzh u.b., fistoulat e lost dirak u.b., plantañ pour (kaol) gant u.b., reiñ pour gwriziennoù hag all d'u.b., fistoulat en-dro d'u.b., flourañ e gein d'u.b., meveliat, frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b., frotañ e askell d'u.b., loavañ u.b., trufennat u.b., flodañ d'u.b. ; . [Luther] *dem Volk aufs Maul schauen*, komz (skrivañ) ur yezh yac'h, fraezh ha sklaer ; . [kr-l] *einem geschenktem Gaul schaut man nicht ins Maul*, ur vuoc'h en donezon ne dalv ket sellet ar genoù anezhi, ur vuoc'h en donezon ne dalv ket sellet he beg, arabat klask kaout ar marc'h hag an arc'hant, arabat klask lakaat ar bed-holl en e votez, arabat klask kaout an toull hag ar boutonou, arabat klask dastum ar bed-mañ en ur votez-koad (en ur grogenn), eus vi torret da alumenn ne zigloro labous biken ; . *Großmaul*, beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., kankaler g., toner g., straker g., sklanker g., poufer g., poc'hon g. [*liester poc'honed*], brogoier g., brogolier g., pompader g., brabañser g., pezh glorius g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., kagaler g., boufon g., pabor g., fougéer g. ; . *Leckermaul*, lipouz g., lipouzer g., pitouilher g., licher g., beg lipous g., beg litous g., beg latous g., beg lichous g., beg licher g., beg fin g., beg tanav g., staon figus a zen b., staon gizidik a zen b., liper g., lip-e-bav g., liper-an-darzhell g., garloter g., morser g., friant g., [plac'h] lichouzenn b., [plac'h] lipouzenn b. ; . P. *jemandem übers Maul fahren*, diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., lakaat u.b. brav en-dro en e stern, kas u.b. d'e doull, kas u.b. d'e nask, lakaat u.b. en e boentoù, lakaat u.b. en erv, diskar ourgouilh u.b., dilorc'hañ u.b., difougéañ u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., tognañ u.b., gwaskañ u.b. ; [kr-l] . *Leute, die das größte Maul haben, tun am wenigsten*, labour mut, labour yud - tevel hag ober - teodet hir ha dornet berr - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - gwelloc'h un oberer eget kant lavarar - un oberer a dalv kant lavarar - n'eo ket tout lavaret heñ-heñ - lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ - ober a ra kalz a deil gant nebeut a c'houzer - ober a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) - penn bouldouz : bras ar genoù, bihan al lost - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan ; 4.

[tekn.] beg g. ; **5.** [ardamezouriezh] *Delfin mit aufgerissenem Maul*, delfin vaganek g.

Maulaffe g. (-n,-n) : **1.** [dre skeud.] . P. *Maulaffen feilhalten*, genaouata, genaouiñ, klapeziñ, klapezenniñ, sellet ouzh ar c'helienn o nijal, ober e veg leue, tariellat, bargediñ, reiñ muzul d'e c'henoù, chom a-bann, chom da c'henaouegiñ, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da brederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da sellet gant e c'henoù, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, chom balc'h e c'henoù, chom beg ha razh, chom genaouek, chom ar forn digor gant an-unan (e *forn digor gantañ*, *he forn digor ganti h.a.*), chom e c'henoù digor war c'hwec'h eur (digor war nav eur, war nav eur hanter, war greisteiz hanter, chom ar genoù digor gant an-unan war nav eur hanter (e *c'henoù digor gantañ*, *he genoù digor ganti h.a.*), bezañ evel ur maen en ur voger, dislangouriñ ; **2.** [dispredet] genaoueg g., geolieg g., beg don g., klapez g., tarieller g., bargeder g., buredenneg g., beg gleb g., beg bav g.

Maulbeerbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez mouar str., mouarenn b. [*liester* mouarenned].

Maulbeere b. (-,-n) : [louza.] **1.** [gwez] gwez mouar str., mouarenn b. [*liester* mouarenned] ; . *weiße Maulbeere*, mouarenn wenn b. ; . *schwarze Maulbeere*, mouarenn zu b. ; . *rote Maulbeere*, mouarenn ruz b. ; **2.** [frouezh] mouar prenn str., mouarenn brenn b., mouar gwez str., mouarenn wez b. ; *Maulbeeren pflücken*, mouara.

Maulbeerfeige b. (-,-n) : [louza.] **1.** [gwez] sikamorenn b. [*liester* sikamorenned] ; **2.** [frouezh] sikamorenn b., sikamor str.

Maulbeer-Feigenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] sikamorenn b. [*liester* sikamorenned]

Maulbeerkeim g. (-s,-e) : [bev.] morula g.

Maulbeerpflanzung b. (-,-en) : mouareg b. [*liester* mouaregi].

Maulbeerspinner g. (-s,-) : [loen.] bombiks g. [*liester* bombiksed], bombiks mouar g., balafenn ar preñv-seiz b., balafenn ar preñv seizus b., preñv-seiz g., preñv seizus g.

Maulbeerwein g. (-s,-e) : gwin mouar gwez g.

Mäulchen n. (-s,-) : **1.** mousklenn b., yeuskenn b., mouzherezh g. ; . *ein Mäulchen ziehen*, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, astenn e vuzelloù, ober mourrou, mourrennañ, krizañ e dal, kabridañ e dal, ober ur fri minaoued, ober ur bod sperm, krizañ e fri, ober gourrennoù du, mouspenniñ, moulbenniñ, damvousklenniñ, ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, ober e benn mousklenn, c'hoari e benn bihan, bezañ ur vousklenn ouzh e benn, ober penn-mouzh, stummañ e c'henoù, pennboufiñ, ober ur c'hinadenn, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di mouzhig, mont d'an toull mouzhig ; **2.** P. pok g., bouchig g., bouch g., pokadenn b., bouchadenn b., af g., afadenn b., añ g., afig g., añ g., añig kaezh g., evn bihan g.

maulen V.gw. (hat gemault) : ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, ourzal, mouszhañ, astenn e vuzelloù, mouspenniñ, moulbenniñ, mousklenniñ, ober beg kamm, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, stummañ e c'henoù, pennboufiñ, ober e benn fall, c'hoari e benn fall, ober penn fall, ober ur fri minaoued, ober e benn bihan, ober e benn mousklenn, bezañ ur vousklenn ouzh e benn, c'hoari e benn, c'hoari e benn bihan, ober e benn du, bezañ en toull-mouzhig, ober e benn-mouzh, ober penn-mouzh, bezañ e Kêrvouzhig, mont da Gervouzhig, ober krampouezh-mouzhik, mont e mouzh, mont da di

mouzhig, mont d'an toull mouzhig, ober e benn maout, ober mourrou, mourrennañ.

Maulen n. (-s) : mouzherezh g., mouzhadenn b.

Maulesel g. (-s,-) : [loen.] damazen g. [*liester* damazened, damazen] ; . *die Maulesel gehören zur Familie der Pferde*, javed a zo eus an damezen, ekuideged a zo eus an damezen.

Mauleseltreiber g. (-s,-) : muler g., muleter g., muletaer g.

maulfaul ag. : P. tavedek, berr e lañchenn, berr da gaozeal, arboellus en e gomzoù, arboeller en e gomzoù, kerterius en e gomzoù, kerterius war e gomzoù, ... na lavar ket pikol tra, ... a zo sparlet e deod, ... n'eo ket gwall gaozeüs.

Maulfäule b. (-) : [mezeg.] stomatit g., burbu str., afitoù ls.

Maulhänger g. (-s,-) : P. mouzher g., penn-mouzh g.

Maulhängerei b. (-,-en) : P. mouzherezh g., mouzhadenn b.

Maulhängerin b. (-,-nen) : P. mouzherez b., sourrenn b.

Maulheld g. (-en,-en) : beg bras g., beg a-raok g., beg forn g., beg abred g., genoù bras g., genoù frank g., kankaler g., toner g., straker g., sklanker g., poufer g., poc'hon g. [*liester* poc'honed], brogoier g., brogolier g., pompader g., brabañser g., pezh glorius g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloch g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., kagaler g., boufon g., pabor g., fougere g., gaoleg g. [*liester* gaoleien].

Maulheldentum n. (-s) : pompadoù ls., brabañs g., roufl g., fougaserezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., gloriusted b., lorc'hig moan g., bragerezh g., fougerezh g., pouferezh g., poc'honerezh g., kañfarderezh g., kankal g., bugaderezh g., bugad g., c'hwazh hag avel.

Maulheldin b. (-,-nen) : beg bras g., beg a-raok g., beg forn g., beg abred g., genoù bras g., genoù frank g., kankalerez b., strakell b., sklankerez b., pouferez b., brabañserez b., fougerezh b.

Maulkorb g. (-s,-körbe) : minwal b., minwalenn b., minwask g., minell b., minouer g., minot g. ; . *einem Hund den Maulkorb anlegen*, muzelliñ ur c'hi, minwalañ ur c'hi, minellat ur c'hi, mojelliñ ur c'hi, minotañ ur c'hi, minouerañ ur c'hi ; . *einem Hund den Maulkorb abnehmen*, divuzelliñ ur c'hi, divinwalañ ur c'hi, divinellat ur c'hi, divojelliñ ur c'hi, divinotañ ur c'hi, divinouerañ ur c'hi ; *das Anlegen eines Maulkorbs*, ar minwalañ g., ar minellañ g., ar minouerañ g., ar minotañ g.

Maulschelle b. (-,-n) : skouarnad g., palvad g., avenad b., boc'had b., javedad g., fasad g./b., fasadenn b., bousellad b., bougenad b., karvanad g., jodad g., flac'had b., dornad g., krabanad b., chagellad b., tarkad g., bozad b., flankad g., mojad g., stlafad g.

Maulschüssel g. (-s,-) : [tekn., ostilh] alc'hwez forc'hek g., alc'hwez plat g.

Maulsperre b. (-,-n) : . P. *er kriegt die Maulsperre*, chom a ra war e gement all, kouezhet eo war e gement all, pilet eo, chom a ra da vamañ evel ur genaoueg, chom a ra da sellet gant e c'henoù, chom a ra beg, chom a ra miget, chom a ra mik, chom a ra da zigeriñ e glap, chom a ra batet e c'henoù, chom a ra berr war e c'her, chom a ra berr, menel a ra berr, chom a ra beg ha razh, chom a ra a-bann, balpiñ a ra, motiñ a ra, chom a ra balc'h e c'henoù, chom a ra divouezh.

Maultasche b. (-,-n) : [kegin.] ravioli str.

Maultier n. (-s,-e) : [loen.] mul g., mulez b., marc'h-mul g., arc'hul g., milon g. ; . *die Maultiere gehören zur Familie der Pferde*, javed a zo eus ar muled, ekuideged a zo eus ar muled ; . *Maultiere werden im Gebirge als Tragtiere verwendet*, er broioù meneziek e talvez ar mul da loen-samm.

Maultierpfad g. (-s,-e) : hent ar vulerien g., hent mul g.

Maultierrücken g. (-s,-) : kroazlec'h g., kein mul g.

Maultiertreiber g. (-s,-) : muler g., muleter g., muletaer g.

Maultierweg g. (-s,-e) : hent ar vulerien g., hent mul g.
Maultrommel b. (-,-n) : [sonerezh] gimbard g.
Maultrommler g. (-s,-) : [sonerezh] gimbardour g.
Maul- und Klauenseuche b. (-) : terzhienn verbuennek b., terzhienn aftus b., pore aftus g.
Maulvoll n. (-s) : genaouad g., begad g., begadenn b.
Maulwerk n. (-s) : P. beg g., forn b., klapez g., trap g., traped g. ; . *er hat ein großes (ein tüchtiges) Maulwerk*, hennezh a zo beg bras, hennezh a zo ur genoù bras, hennezh a zo ur genoù frank, gantañ emañ an ton hag ar pardon, hennezh ne ziwano ket ar fav en e c'henoù, an drap 'zo gantañ, e deod a gerzh mat, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, lampr eo e deod, lamprik eo e deod, hennezh a zo bras e veg evel beg ur puñs, ledan eo plas e loa, ledan eo eus plas al loa.
Maulwurf g. (-s,-würfe) : [loen.] 1. [kerentiad, *Talpidæ*] talpideg g. [*liester talpideged*] ; 2. [spesad, *talpa europæa*] goz b., P. logod du str., logodenn zu b. ; . *Maulwürfe graben und wühlen*, ar gozed a c'haran an douar, fojal (fojañ, fojiñ, turiañ) a ra ar gozed ; . *Maulwürfe legen Gangsysteme an*, gozed a c'haran an douar da sevel rouedadoù garidennoù ; . *die Maulwürfe loswerden, die Maulwürfe beseitigen*, dic'hozañ an dachenn, dic'hozañ ur park ; . *Maulwürfe fangen, Maulwürfe jagen*, gozeta ; . *der Maulwurf kriecht aus seinem Gang heraus*, dizouarañ a ra ar c'hoz ; . *von Maulwürfen aufgewühlte Erde*, fojadur g. ; . *das Grundstück wimmelt von Maulwürfen*, konkedet eo ar park gant ar gozed.
Maulwurfgang (-s,-gänge) : garidenn c'hoz b., garan c'hoz b.
Maulwurfsfalle b. (-,-n) : gozunell b.
Maulwurfsfell n. (-s,-e) : kroc'henn goz g. [*liester krec'hin goz*] ; . *ein Hut aus Maulwurfsfell*, un tog goz g.
Maulwurfsfänger g. (-s,-) : gozetaer g.
Maulwurfsgrille b. (-,-n) : [loen.] kazh-prad g. [*liester kizhier-prad*], kazhig-prad g. [*liester kizhierigoù-prad*], bleizig-teil g. [*liester bleizigoù-teil*].
Maulwurfshaare ls. : blev goz str.
Maulwurfshaufen g. (-s,-) / **Maulwurfshügel** g. (-s,-) / **Maulwurfsloch** n. (-s,-löcher) : bern-goz g., turiadenn-c'hoz b., douar-goz g., toull goz g., fojadur g., berniad douar-goz g.
maunzen V.gw. (hat gemaunzt) : [su Bro-Alamagn] 1. [loen.] miaoual, miniaoual ; 2. P. termal, klemm, klemmichal, kestal, hirvoudiñ, keinal, kunudañ, en em chaokat, trueziñ.
Maure g. (-n,-n) : Maour g. [*liester Maoured*].
Maurer g. (-s,-) : mañsoner g., mañson g., [dre fent] daller-logod g.
Maurerarbeit b. (-,-en) : [tisav.] mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniezh b., mañson g., maenerezh g.
Maurerbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh mañsonerezh g.
Maurerei b. (-) : 1. [tisav.] mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniezh b., mañson g., maenerezh g. ; 2. frañmasonerezh g.
Maurergehilfe g. (-n,-n) : paotr-pri g., paotr ar pri g., mous-pri g., darbarer g., paotr-darbar g., P. Fañch ar pri g.
Maurerhandwerk n. (-s) : [tisav.] micher a vañsoner b., micher vañsoner b., mañsonerezh g., mañsonadur g., mañsoniezh b., mañson g., maenerezh g.
Maurerin g. (-,-nen) : mañsonerez b.
maurerisch ag. : frañmasonek.
Maurerkelle b. (-,-n) : loa-vañson b., loa-blatt b. ; *mit der Maurerkelle planeben nivellieren*, flouradañ.
Maurermeister g. (-s,-) / **Maurerpolier** g. (-s,-e) : mestr mañsoner g.
Maurerwaage b. (-,-n) : live g., live dre glogorenn g., live dre zour g.
Mauretanien n. : Maouritania b.

Maurin b. (-,-nen) : Maourez b.
maurisch ag. : maourek, maourel ; [tisav.] . *maurischer Bogen*, gwareg houarn-marc'h b., gwareg en houarn marc'h b. ; [arz] *spanisch-maurisch*, spagnvaourek.
Mauritius n. : [douaroniezh] Moris b., Maoris b.
Maus b. (-, Mäuse) : 1. [loen.] logod str., logodenn b., P. lost-hir g. [*liester lostoù-hir*] ; . *die Mäuse*, al logod, P. al lostoù-hir ls., ar bobl a Gerbiltrot b. ; . *von Mäusen verseucht*, logodek, leun a logod ennañ, aloubet gant al logod, al logod o neriñ ennañ ; . *eine graue Maus*, ul logodenn rous-louet b. ; . *eine weiße Maus*, ul logodenn wenn b. ; . *Mäuse jagen*, logota ; . *Mäuse aus einem Haus verschwinden lassen*, dilogota un ti, dilogotat un ti ; *Stadtmaus und Landmaus (La Fontaine)*, razh kêr ha razh kouer ; 2. [tr-l] . *mit Mann und Maus untergehen*, mont da goll bag hag all - mont da goll korf hag all - en em goll tud ha madoù - bezañ lonket gant ar mor penn ha pilhon - mont da goll tud ha lestr - mont da goll tud hag all - mont da goll korf, madoù hag all ; . *wie die Katze mit der Maus spielen*, c'hoari gant e breizh evel ar c'hazh gant e logodenn ; . *wenn die Katze fort ist, tanzen die Mäuse / wenn die Katze aus dem Haus ist, tanzen die Mäuse auf dem Tisch*, pa vez ar c'hazh er-maez eus ar gêr, e ra al logod fest er solier - e-kichen ki stag ne vank ral gad ; . *mit Speck fängt man Mäuse*, an dousañ liper, ar gwashañ taper - chomit sioul hag e pakoc'h logod - n'eo ket gant an daboulin e vez paket ar c'had - n'eo ket gant an daboulin e vez paket ur marc'h spontet - ne vez ket paket kezeg gant taboulinoù - ne vez ket tapet ar pesked gant ar stouv - n'eo ket gant eskern e vez paket al lern - n'eo ket gant taolioù foet e paker kezeg spontet - ober strakal e skourjezig ne zastum ket kezeg spontik - pasianted hag hiramzer a dalv dek gwech nerzh ha koler - gant ar c'han kaerañ eo e vez kaouedet al labous ar gwellañ - e-lec'h ma vez meulerezh e vez atav kalz gevrierezh ; . *der Katzen Spiel ist der Mäuse Tod*, pa vez ker al lêr e c'hoarzh ar botaoer, ar mañsoner a gar an hini a zo ilia-red ouzh e di ; . *arm wie eine Kirchenmaus*, paour evel ur razh iliz (ur razh touzet, ur razh dour), paour da lazhañ ; . *es kreißen die Berge, zur Welt kommt ein lächerliches Mäuschen / der Berg hat gekreißt, und eine Maus geboren / die Berge kreißen und ein Mäuslein wird geboren*, an iliz a ya d'ober ur chapel, aet eo an iliz d'ober ur chapel, aet eo mil d'ober kant ; . *da beißt die Maus keinen Faden ab, da beißt keine Maus einen Faden ab*, un dra asur eo kement-se, ken sur ha graet eo ; . *weiße Mäuse sehen*, gwelet pesked el laezh, na welet mui nemet gant e c'henoù, bezañ mezu-dall ; 3. [dre astenn.] . *P. Mäuse*, [arc'hant] glazardet ls., glaou g., kailh str., kailhez str., kregin str., segal str., mouilh g., moullou ls., kokez str., louzoù str., lut g., pesked ls., pekun g., grifoù ls., tachoù ls., kraf str., bilheoz g., mougou ls., mell str. ; 4. [stlenn.] logodenn b. [*liester logodennoù*] ; 5. [plac'h] logodell b. [*liester logodelled*].
Mauschelei b. (-,-en) : irienn b., korvigell b., itrik g., troioù ha distroioù ls., ardivinkoù ls., ribouilhaj g., ribouilhoù ls., trikamaroù ls.
mauscheln V.gw. (hat gemauschelt) : 1. itrikañ, penefiañ, farbotañ, fistoulat, turlutañ, kostezañ, ribouilhat ; . *was mauschelt er da schon wieder ?* petra emañ hennezh o farbotañ ? peseurt kordenn emañ o nezañ hennezh c'hoazh ? peseurt taol gwidre (peseurt taol kamm) emañ o prientiñ c'hoazh ? petra emañ oc'h itrikañ c'hoazh ? peseurt tro gamm bennak emañ hennezh oc'h itrikañ c'hoazh ? peseurt tro fobiez bennak a zo en e benn c'hoazh ? peseurt tro c'hanas bennak a zo o treiñ en e benn c'hoazh ? peseurt taol gast (tro lous) a zo o treiñ en e benn c'hoazh ? peseurt itrikoù emañ hennezh o wiadiñ c'hoazh ? peseurt ribouilh emañ hennezh o wiadiñ

c'hoazh ? o turlutañ petra emañ aze c'hoazh ? o penefiañ petra emañ aze c'hoazh ? o fistoulat petra emañ aze c'hoazh ? ; 2. mouskomz, komz chuchumuchu, kuzhmuzat, chuchumuchuiñ, chuchuiñ.

Mäuschen n. (-s,-) : 1. [loen.] logodennig b. [*liester* logodigou] ; 2. [dre skeud.] P. karedig b., kariadez b., karantez b., oriadez b., mestrez b., dous b., dousig b., amourouzez b., muiañ-karet g., [plac'hig] bidiez b., va evn bihan g., va logodenn b., menon g.

mäuschenstill ag. : sioul-logod, sioul evel ul logodenn, sioul-marv ; . *es ist mäuschenstill*, sioul-logod eo amañ, sioul eo an traoù amañ evel ul logodenn er bleud, ne vez klevet grik, sioul eo evel ar marv amañ.

Mause b. (-,-n) : [loen.] here g., muzadur g., taoladur g.

Mäusebussard g. (-s,-e) : [loen.] baou voutin b. [*liester* baoued boutin], barged g., barged-moc'h g.

Mäusedorn g. (-e,-el/-en/-dömer) : [louza.] . *stechender Mäusedorn*, *stacheliger Mäusedorn*, beuz-bleiz str., beuz an diaoul str., bug str., bugelenn str., balan-bugel str., freskon str., garbig g., gouegelenn str., gougelenn str., banal bugel str., kelenn-bleiz str., kelenn bihan str. ; . *von stechenden Mäusedörnern bewachsener Ort*, gouegelenneg b., gougelenneg b., bugelenneg b. [*liester* -gelennegi, -gelennegou].

Mausefalle b. (-,-n) / **Mäusefalle** b. (-,-n) : logotouer g. [*liester* logotoueriou], logotaer g. [*liester* logotaeriou], logotaerez b. [*liester* logotaereziou], trap-logod g., pej-logod g., stokerez b., strakouer g., P. kazh-koad g., kazh-prenn g.

mäusefrei ag. : dilogod ; . *etwas mäusefrei machen*, dilogota udb., dilogotat udb.

Mäusefresser g. (-s,-) : [loen.] logotaer g.

Mäusegedärme n. (-s,-) : [louza.] brignen-logod g., brignen-bihan g., glered g., gleizh-douar b.

Mäusegift n. (-s) : louzoù razhed g., louzoù logod g.

Mäuseholz n. (-es) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g., frond g.

Mäusejagd b. (-) : logota g. ; . *auf Mäusejagd sein*, logota.

Mäusejäger g. (-s,-) : logotaer g. [*liester* logotaerien], paker logod g. [*liester* pakerien logod].

Mäusekot g. (-s) : kaoc'h logod g.

mäuseln V.k.e. (hat gemäuselt) : [hemolc'h] *der Jäger mäuselt den Fuchs*, drevezañ a ra an hemolc'her mouezh al logod gant ur sutell evit desachañ al louarn.

Mäuseln n. (-s) : [gwin] pous g. ; *durch Mäuseln verdorbener Wein*, gwin pouset g.

Mäuseloch n. (-s,-löcher) / **Mäuseloch** n. (-s,-löcher) : 1. toull logod g. ; 2. [dre skeud.] . *er hätte sich lieber in ein Mäuseloch verkrochen*, ne oa ket c'hwezet dezhañ, diaes e oa evel en ur roched reun, karout en dije graet diskenn war-eeun-tenn e kalon an douar, karout en dije graet koñfontañ en douar, aet e oa bihan e galon en e greiz, moan e oa e revr gantañ, moan e oa e wadegenn, edo evel ur pesk en ur bod lann.

mäuselos ag. : dilogod.

mausen V.gw. (hat gemaust) : 1. logota ; 2. [kr-l] . *die Katze lässt das Mausen nicht*, da bep seurt oad e red ar c'hi war-lerc'h ar c'had - paotr ha plac'h o-unan 'zo 'vel stoub e-tal an tan - Yann eo, Yann e vo - c'hwez an harink a chom atav gant ar varazh - en e groc'hen louarn e varvo nemet kignet e vije ez vev - ar ouenn a denn, war-lerc'h laou ne vez ket c'hwen - ar ouenn a denn, diwar ki ne vez ket kazh - ar ouenn a denn, diwar logod ne vez ket razh - n'eo ket ret kaout skeul d'ar c'hazh evit pakañ logod pe razh - grit un difenn ouzh penn diboell hag er graio hep dale pell - tomm an heol, glav a ra, poent eo mont da

blac'heta - un dra ha n'eus ket bet gwelet biskoazh eo un neizh logod e skouarn ar c'hazh - mallozh d'an hini a zo bet ganet en ur gwall vro rak atav e tistro - mab d'e dad eo Kadioù nemet e vamm a lavare gaou / mab d'e dad eo Kadioù, diouzh e ouenn e ra (Gregor) - laer diwar laer, mezhier diwar mezhier - el lec'h m'emañ an danvez emañ an traoù, el lec'h ma'z eus nez ez eus laou - ar re sot ne zisodont ket - neb a zo sot yaouank-flamm, evit koshaat ne furao tamm - [dimeziñ] : da bep oad 'vez pilet koad - ur c'hozh kazh a gar logod yaouank - n'eus oad ebet evit karet - ul louarn kozh hag eñ dare gwelet ur yar c'hoazh a garfe - gant ar c'hoant dimeziñ e reer tro ar bed, gant ar c'hoant kac'hat ne reer ket - c'hoant dimeziñ ha bevañ pell, en deus pep Yann ha pep Katell.

V.k.e. (hat gemaust) : P. . *mausen*, sachañ d'e c'hod, c'hwibañ, c'hwiblaerezh, sammañ, skrapat, skrapañ, tapout dre laer, kemer a-gildorn, flipañ a-gildorn, rañvat, ripañ, sigotañ, tuniñ, c'hwiblaerezh, pokañ, robañ, silc'hañ, razhañ, dibradañ, c'hwipat, ober skrap war udb, falzigañ, skrabañ, mougaf, spoefañ.

Mäusenest n. (-es,-er) : neizh logod g.

Mauser¹ g. (-s,-) : dom-skrap g., laer g., skrapet g., friper g., rober g., silc'her g., riper g., paotr rip g., c'hwiber g., c'hwib g., c'hwiblaer g., c'hwiper g., tuner g., flip-arc'hant g., lourin g. [*liester* lourined], spoefiser g., falziger g.

Mauser² b. (-) : [loen.] here g., muzadur g., taoladur g. ; . *in der Mauser sein*, bezañ gant an here, bezañ oc'h ober e here, bezañ o teurel e here, bezañ oc'h ober e gala-goañv, muzañ, dibluañ, displuañ, disluennañ.

Mauserei b. (-,-en) : riperezh g., c'hwiberezh g.

Mäuserich g. (-s,-e) : [loen.] mal-logod g., tad-logod g.

mausern V.gw. (hat gemaust) : [loen.] bezañ gant an here, bezañ oc'h ober e here, bezañ o teurel e here, bezañ oc'h ober e gala-goañv, muzañ, dibluañ, displuañ, disluennañ.

V.em. : **sich mausern** (hat sich (ak.) gemaust) : 1. bezañ gant an here, bezañ oc'h ober e here, bezañ o teurel e here, bezañ oc'h ober e gala-goañv, muzañ, dibluañ, displuañ, disluennañ. ; . *die Hühner mausern sich*, emañ ar yer o teuler o here, emañ ar yer gant an here, emañ ar yer oc'h ober o here, emañ ar yer oc'h ober o c'hala-goañv, emañ ar yer o vuzañ, emañ ar yer o tibluañ ; 2. [dre skeud.] P. cheñch war well, cheñch ouzh gwell, gwellaat, mataat, bravaat, mont war well, mont war wellaat, bezañ war wellaat, treiñ war well, siriusaat, dont war an tu mat, cheñch war an tu mat, mont a-raok, mont war a-raok.

Mauserung b. (-) : [loen.] here g., muzadur g., taoladur g.

Mäuseschwanz g. (-es,-schwänze) : [louza.] lost-razh g.

mausetot ag. : marv-mik, marv-moust ; . *jemanden mausetot schlagen*, lazhañ u.b. mik, lazhañ u.b. moust.

mäuseverseucht ag. : logodek, leun a logod ennañ, aloubet gant al logod, al logod o neriñ ennañ.

Mäusevölk n. (-s) / **Mäusevölkchen** n. (-s) : gouenn al logod b. ; . *das trippelnde Mäusevölkchen*, al lostoù-hir ls., ar bobl a Gerbiltrot b.

mausgrau ag. : rous-louet evel ul logodenn.

Mausholz n. (-es) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g.

mausigmachen V.em. (macht sich mausig / hat sich (ak.) mausiggemacht) : P. . digeriñ e flapenn, digeriñ e doull, ober e zen.

Mausmatte b. (-,-n) : [stlenn.] pallenn logodenn g., tapis logodenn g.

Mausohr n. (-s,-en) / **Mausohrfledermaus** b. (-,-mäuse) : gousperell skouarnek b. [*liester* gousperelled skouarnek].

Mausohrsalat g. (-s) : [louza.] gwalerig g., dousezig b., dousez str., yalc'h-ar-person b., louzaouenn-an-oan b.

Mausohr-Habichtskraut n. (-s) : [louza.] askol-blevek str., skouarn-logod b. [*liester* skouarnioù-logod], askol-geot str., louzaouenn-ar-fizisian b.

Mäuseöhrchen¹ n. (-s,-) : [louza.] daoulagad-ar-Werc'hez g.

Mäuseöhrchen² n. (-s,-) : [loen.] maligornig aod [*Myosotella myosotis*] g.

Mäuseschwanz g. (-es,-schwänze) : [louza.] *kleiner Mäuseschwanz*, lost-razh g. [*liester* lostoù-razh].

Mäuseschwänzchen n. (-s,-) : [louza.] lost-razh g. [*liester* lostoù-razh].

Mausohrschnecke b. (-,-n) : [loen.] maligornig aod [*Myosotella myosotis*] g.

Mausoleum n. (-s, Mausoleen) : bez meur g., ti-kañv g., kañvdi g., maozoleon g. [*liester* maozoleonoù].

Maussteuerung b. (-,-en) : [stlenn.] implij al logodenn g. ; . *mit Maussteuerung*, gant al logodenn.

Maustaste b. (-,-n) : [stlenn.] afell al logodenn b.

Mauswiesel n. (-s,-) : [loen.] kaerell-vihan b., kaerenn-vihan b., Marc'harid koant b., koantig g., propig g., buan g.

Mauszeiger g. (-s,-) : [stlenn.] biz al logodenn g., reti g., poenter g. [*liester* poenterioù].

Maut b. (-,-en) : [su Bro-Alamagn, Bro-Aostria] treizhaj g., taos gourhent g., gwir-treizh g., treizhwir g., droed g., kustum g.

Mautgebühr b. (-,-en) : treizhaj g., taos gourhent g., gwir-treizh g., treizhwir g., droed g., kustum g.

Mautner g. (-s,-) : kustumer g.

Mautstelle b. (-,-n) : porzh treizhaj g.

Mautstraße b. (-,-n) : tennad dindan dreizhaj g.

mauzen V.gw. (hat gemauzt) : **1.** [loen.] miaoual, miniaoual, mignauonal ; **2.** P. termal, klemm, klemmichal, kestal, hirvoudiñ, keinal, kunudañ, en em chaokat, trueziñ.

Mauzen n. (-s) : miaouadeg b., miaouadennoù ls., miaouiou ls.

Maxi n. (-s,-s) : dilhad hir g./ls.

Maxillarpalpus g. (-,-palpi/-palpen) : [loen.] pafalenn ar garvan draoñ b., pafalenn ar chagell b.

maximal ag. : uc'hek, uhelañ, brasañ, hirañ, ... en e varr, ... en e greñvañ, ... en e vrasañ, ... en e uhelañ, ... en e ledanañ, h.a. ; . *die Kuh hat ihre maximale Milchleistung erreicht*, e barr he laezh emañ ar vuoc'h, en he barr laezh emañ ar vuoc'h ; [arc'hant.] *maximale Rentabilität*, askorusted uc'hek b., hlvusted uc'hek b. ; *mit maximaler Rendite*, gouraskor.

Adv. : d'ar muiañ, d'ar muiañ-holl, d'an hirañ-holl, hep tamm ouzhpenn, d'ar gwellañ tout.

Maximal- : ... uc'hek, ... uhelañ, peur-, ... brasañ, ... hirañ, ... en e varr, ... en e greñvañ, ... en e vrasañ, ... en e uhelañ, ... en e ledanañ, h.a.

Maximalismus g. (-) : uc'hegouriezh b.

Maximalist g. (-en,-en) : uc'hegour g.

maximalistisch ag. : uc'hegour.

Maximalpreis g. (-es,-e) priz uc'hek g., priz uhelañ g.

Maximalprofit g. (-s,-e) : gourgounid g., gourbuzad g., gourhelv g.

Maximalthermometer n. (-s,-) : [fizik] gwerzverker uc'hegenn g. ; *Maximal- und Minimal-Thermometer*, gwerzverker uc'hegenn hag izegenn g.

Maximalwert g. (-s,-e) : [fizik] uc'had g. ; . *Maximalwert der Lautheit*, uc'had sten g.

Maxime b. (-,-n) : sturienn b., stur g., ger-stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g., krennlavarenn b., reolskrid g., lezenn b.

maximieren V.k.e. (hat maximiert) : uc'hekaat.

Maximierung b. (-,-en) : uc'hekaat g., uc'hekadur g.

Maximilian g. : Maksimilian g.

Maximum n. (-s, Maxima) : uc'hegenn b., barr g. ; [mat.] . *relatives Maximum*, uc'hegenn daveel b. ; . *absolutes Maximum*, uc'hegenn dizave b. ; . *lokales Maximum*, uc'hegenn lec'hel b.

Maximumthermometer n. (-s,-) : [fizik] gwerzverker uc'hegenn g. ; *Maximal- und Minimal-Thermometer*, gwerzverker uc'hegenn hag izegenn g. ; *Maximum-Minimum-Thermometer*, *Maxima-Minima-Thermometer*, gwerzverker uc'hegenn hag izegenn g.

Maxisingle b. (-,-s) : [sonerezh] **1.** pladenn 45 tro pennad bras b., Maxi 45 g. ; **2.** CD Maxi-single g.

Maxterm g. (-s,-e) : [mat.] uc'hatermen g.

Mayenne b. : **1.** [stêr] Mezven g. ; **2.** [departamant] Mayenne g. ; **3.** [kêr] Mayenne b.

Mayonnaise b. (-,-n) : maionez g., maionezenn b., [dre fent] Maivon gaezh b. ; . *eine Mayonnaise emulgieren lassen*, *eine Mayonnaise anrühren*, sevel ur maionez ; *die Mayonnaise ist geronnen*, *die Mayonnaise hat sich getrennt*, distreset eo ar vaionezenn.

Mazagran-Becher g. (-s,-) : [Aljeria] mazagran g. [*liester* mazagranoù].

Mazagran-Kaffee g. (-s) : [Aljeria] mazagran g.

mazdäisch ag. : mazdaat.

Mazdaismus g. (-) : mazdaegezh b., zoroastrouriezh b., zoroastregezh b.

Mazdaist g. (-en,-en) : mazdaad g. [*liester* mazdaiz], zoroastrad g. [*liester* zoroastriz].

Mazedonien n. : Makedonia b.

Mazedonier g. (-s,-) : Makedoniad g. [*liester* Makedoniz].

Mazedonierin b. (-,-nen) : Makedoniadez b.

mazedonisch ag. : makedoniat, [yezh.] makedonek.

Mäzen g. (-s,-e) : mesen g. [*liester* mesened], mekenaz g., madoberour g., skoazeller brokus g.

Mäzenatentum n. (-s) : mesenerezh g., mekenerezh g.

Mazeration b. (-,-en) : **1.** [kegin., kimiezh, bev.] glec'hiadur g. ; **2.** [porfumerezh] enbleuniañ ent-tomm g.

mazerieren V.k.e. (hat mazeriert) : [kegin.] lakaat da veizhiañ, meizhiañ, glec'hiañ, glec'hiñ, lakaat e glec'h, lakaat da c'hlec'hiañ.

V.gw. (hat mazeriert) : meizhañ, glec'hiañ, glec'hiñ, bezañ e glec'h ; . *im Wasser mazerieren*, eogñ.

Mazurka b. (-,-s / Mazurken) : [dañs] mazurka g. [*liester* mazurkaoù].

MB n. : [stlenn.] Me g., Mo g., megaokted g., megaeizhbit g.

Mbira b. (-,-s) : [sonerezh] mbira b. [*liester* mbiraoù].

Mbyte / MByte n. : [stlenn.] Me g., Mo g., megaokted g., megaeizhbit g.

McCarthy-Ära b. (-) / **McCarthyismus** g. (-) : marevezh McCarthy g., maccarthouriezh b.

MdB [*berradur evit Mitglied des Bundestages*] : kannad er Bundestag g., dilennad er Bundestag g.

MdL [*berradur evit Mitglied des Landtages*] : kannad el Landtag g., dilennad e Kuzul ar Vro g., kannad e Parlamant al Land g.

m. E. [*berradur evit meines Erachtens*] : da'm soñj, war va meno, da'm meno, hervez va meno, hervez va soñj, evit va c'heloù, evidon-me, a soñj din, a gred din, a gav din.

Mechanik b. (-,-en) : **1.** [tekn.] . *Mechanik*, *technische Mechanik*, treloc'herezh g., mekanikerezh g. ; **2.** [skiant, fizik] loc'honiezh b., mekanikonezh b., mekanik g., sinetouriezh b., fiñvoniezh b., nerzhoniezh b., michererezh g. ; . *rationale Mechanik*, loc'honiezh poell b., mekanikonezh poell b. ; .

klassische Mechanik, newtonsche Mechanik, loc'honiezh klasel b. ; . *theoretische Mechanik, analytische Mechanik*, loc'honiezh dezrannel b. ; . *Mechanik fester Körper*, nerzhoniezh ar sonnennoù b. ; . *Strömungsmechanik*, mekanikerezh an heverennoù g., loc'honiezh an heverennoù b., nerzhoniezh an heverennoù b. ; . *Quantenmechanik*, loc'honiezh kwantek b., loc'honiezh pemantadel b. ; . *Wellenmechanik*, loc'honiezh wagennel b. ; . *Himmelsmechanik*, loc'honiezh an astroù b., mekanikoniezh ar stered b. ; **3.** [tekn.] [Mechanismus] gwikefre b. ; **4.** emgefre g., emgefreegezh b., emfiñverezh g., emlusk g.

Mechaniker g. (-s,-) : [tekn.] mekaniker g., karrdiour g., [dre fent] kargajistr g. ; . *Mechaniker vom Pannendienst, Pannendienstmechaniker*, disac'her g.

Mechanikerin b. (-,-nen) : [tekn.] mekanikerez b.

Mechanikteil n. (-s,-e) : pezh treloc'hel g., elfenn dreloc'hel b., organ treloc'hel g.

Mechanikus a) [dispredet, tekn.] g. (-, Mechaniki) : mekaniker g. ; **b)** [dre fent] g. (-, Mechanikusse) : kargajistr g.

mechanisch ag. : **1.** [tekn.] treloc'hel, treloc'hek, loc'honiell, ardivinkel, gwikefreel, mekanikoniell ; . *mechanisches Teil, mechanisch bewegliches Teil, mechanische Komponente*, pezh treloc'hel g., elfenn dreloc'hel b., organ treloc'hel g. ; . *mechanische Eigenschaften*, perzhioù treloc'hel ls. ; . *mechanischer Schock*, tos treloc'hel g. ; . [douarouriezh] *mechanische Erosion*, krignerezh treloc'hel g. ; [fizik] . *mechanische Energie*, gremm treloc'hel g., gremm ijinell g. ; . *mechanische Leistung*, galloudezh treloc'hel b. ; . *mechanisches Wärmeäquivalent* kevatal treloc'hel ar wrez g. ; . *mechanische Impedanz*, luzded treloc'hel b. ; **2.** [dre skeud.] diarzoug, amyoulek, diemskiant, hep soñjal, dre voaz, evel un ardivink ; *mechanische Bewegung*, fiñv diarzoug g., jest diarzoug g. ; **3.** [preder.] mekanek ; . *mechanischer Determinismus*, devouderezh mekanek g.

Adv. : **1.** ent-loc'honiell, gant ardivinkoù, gant un ardivink ; . *mechanisch bewegliches Teil*, pezh treloc'hel g. ; **2.** ent-diarzoug, hep soñjal, dre voaz, evel un ardivink.

mechanisieren V.k.e. (hat mechanisiert) : [tekn.] ardivinkelañ, ardivinkaat.

Mechanisierung b. (-,-en) : [tekn.] ardivinkadur g., ardivinkaat g. ; *Mechanisierung der Landwirtschaft*, ardivinkadur ar gounit douar g.

Mechanismus g. (-, Mechanismen) : **1.** [tekn.] gwikefre b., treloc'herezh g., mekanikerezh g., ardivinkerezh g. ; . *der Mechanismus einer Spieluhr*, gwikefre ur voest-seniñ b. ; . *einen Mechanismus auslösen*, delankañ ur wikefre ; . *Kommunikationsmechanismus*, gwikefre gehentiñ b. ; . [kimiezh] *Reaktionsmechanismus*, gwikefre dazgweredel b. ; . [mezeg.] *Immunmechanismus*, gwikefre hangaeel b. ; **2.** [dre skeud.] argerzh g. ; **3.** [preder.] mekanegouriezh b., loc'helouriezh b.

Mechanist g. (-en,-en) : [preder.] mekanegour g., loc'helour g.

mechanistisch ag. : [preder.] mekanegour, loc'helour ; . *mechanistischer Materialismus*, danvezelouriezh mekanegour b., danvezelouriezh loc'helour b. ; . *mechanistisches Weltbild, mechanistische Weltanschauung*, meizhadur mekanegour g., meizhadur loc'helour g. ; . *mechanistische Philosophie*, mekanegouriezh b., loc'helouriezh b.

Mechanismus g. : mekanegouriezh b., loc'helouriezh b.

Mechanist g. (-en,-en) : [preder.] mekanegour g., loc'helour g.

mechanizistisch ag. : [preder.] mekanegour, loc'helour ; . *mechanizistischer Materialismus*, danvezelouriezh mekanegour b., danvezelouriezh loc'helour b. ; .

mechanizistisches Weltbild, mechanizistische Weltanschauung, meizhadur mekanegour g., meizhadur loc'helour g. ; . *mechanizistische Philosophie*, mekanegouriezh b., loc'helouriezh b.

Mechatronik b. (-) : mekatronik g.

Mechatroniker g. (-s,-) : mekatronikour g.

mechatronisch ag. : mekatronek.

Mecheln n. : [Belgia] Mechelen b.

Mechoui n. (-/s) : [kegin.] mechoui g.

meck estl. : bee !

Meckel-Divertikel n. (-s,-) : [korf.] *Meckelsches Divertikel, Meckel-Divertikel*, bogod ar glunegenn g.

Meckerei b. (-,-en) : pismigadennoù ls., karnaj g., klemmicherezh g., klemmichadennoù ls., klemmoù ls., droukklemmoù ls., kunuc'hennnoù ls., truandoù ls., yezhoù fall ls., gwigour g., grozmoù g., bourbouteriezh g.

Meckerer g. (-s,-) / **Meckerfritze** g. (-n,-n) : ripompi tagnous g., revr war wigour g., bourouell g., droukklemmer g., bourbouter g., rec'her g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousk g., chaoker e revr g., arc'hour g., soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., grumuzer g., razailher g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., regain g., den ranous g. tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., chikaner g., noazour g., beg m'en argarzh g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester kagaleien*], kaoc'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., trabaser g., tregaser g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor), bugel pikous g. ; . *das ist ein alter Meckerfritze*, diaes eo ober gantañ, diaes eo bevañ gantañ, diaes eo kaout afer outañ, ur ripompi tagnous a zo anezhañ, ur c'housker fall (diaes) a zo anezhañ (Gregor), n'eo ket ur brav chom hep ober e lavarioù outañ, n'eo ket brav rannañ fav gantañ, n'eo ket brav en em luziañ gantañ, n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal, hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henoù, mar lavarar ya dezhañ, eñ a respont naren, n'eo ket brav kaout d'ober outañ, ur c'hac'her diaes a zo anezhañ, ur revr war wigour a zo anezhañ.

Meckerliese b. (-,-n) : revr war wigour g., rachouzell b., droukklemmerez b., tagnouzell b., pig-spern b., chikanerez b., noazourez b., bugel pikous g., kac'herezh diaes b., kouskerez diaes b., kouskerez fall b., grumuzerez b., chaokerez-he-genoù g., bourbouteriezh b.

meckern V.gw. (hat gemeckert) : **1.** [loen.] begeliat, bekal, begiat, richanañ ; **2.** [dre skeud.] ingenniñ, droukklemm, arvellat, gwic'hal, oreumat, kintuziñ, klemmichal, goeñviñ, chaokat e bater, chikanañ, gouerouzat, soroc'hal, grignouzal, grignouzat, ronkal, gragailhat, gwigourat, bourboutil, rec'hal, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmoù, pufal, grumuzat ; . *über jemanden meckern*, bourboutil gant u.b., bourboutil ouzh u.b. ; . *die Alten müssen immer meckern*, an dud kozh a vez traoù hek ; . *sie meckert ständig*, ur big-spern a zo anezhi, honnezh ne deuz ket ar sukr en he genoù ; . *sie meckert schon wieder*, o lavaret an oferenn emañ adarre, emañ oc'h oreumat adarre, emañ o chaokat he fater adarre, emañ o chaokat he genoù adarre, emañ o c'houerouzat adarre ; . *hör auf zu meckern* ! lez da rebechoù ! klouarig, tav ! kunuc'henn, paouez a ober da druantoù ! paouez gant da yezhoù fall ! ; . *du meckerst zu viel*, re hek eo da c'henoù, re a c'hozmol a vez ganit, re a soroc'h a vez ganit ; . *er meckert ständig*, un den eo na blij netra dezhañ - n'eo mat nemet da gaoc'hañ ar stal - hennezh ne deuz ket ar sukr en e c'henoù -

mar lavarer ya dezhañ, eñ a respont naren - hennezh a gav atav abeg e kement den a zo tout - ar gaster-se a vez atav oc'h abegiñ hennezh pe honnezh - hennezh ne ra nemet dispenn e nesañ - klask a ra abeg bepred - ne oar nemet chaokat pep labour graet gant ar re all - ne gav nemet rebechoù d'ober - atav e kav abeg e pep tra - hennezh a gav atav tro da abegiñ - kavout a ra bepred drezenn da stagañ ouzh pep tra - ne gav netra vat - ne gav nep tra vat - bepred e kav da lavaret e kement bramm 'zo tout - eñ a gav da lavaret enep kement tra 'zo - kant rebech ha kant all a gav e kement tra 'zo tout - klask a ra atav c'hwen e loeroù ar re all - tremen a ra e amzer o tispenn labour ar re all - tremen a ra e amzer o tivrudañ ar re all - kas a ra e amzer o tispenn labour ar re all - kas a ra e vuhez o tivrudañ ar re all - ne gav gras gant den ebet - kaer 'zo ober, morse ne reer e c'hrad - kaer 'zo, morse ne reer e c'hrad - kaer hon eus ober, morse ne vez graet e c'hrad - klask a ra kant si d'an holl - ne baouez ket da abegiñ ouzh an dud - atav e fell dezhañ kaout gwell pe well - ne wel netra nemet a-dreuz - eñ a blij dezhañ rezoniñ - ur spered rekin eo - hennezh a zo ur penn tortis - ur penn-treuz eo - hennezh a zo ur spered kamm - atav e vez o figuzañ - atav e vez o pismigañ - atav e vez o pigosat - atav e vez oc'h ober beg bihan - ur beg m'en argarzh a zo anezhañ - ur pismiger eo - ur bagajer eo - ur chaoker-laou eo - ur flemmer eo - un nagenner eo - ur chikaner eo - ur c'hac'her diaes a zo anezhañ - ur ripompi tagnous a zo anezhañ - un noazour eo.

Meckern n. (-s) : 1. [loen.] begeliadennoù ls., begeliadeg b., begelierezh g., begeilh g., begel g., blejadennoù ls., blejadeg b., beogadennoù ls., beogadeg b., bruc'hellerezh g., richan ar givri g. ; 2. [dre skeud.] pismigadennoù ls., karnaj g., klemmicherezh g., klemmichadennoù ls., klemmoù ls., droukklemmoù ls., kunuc'hennoù ls., truandoù ls., yezhoù fall ls., chikanerezh g., gwigour g., grozmoz g., bourboutenn b., bourbouterzh g., grumuz g.

Mecklenburg-Vorpommern n. : Mecklenbourg-Pomerania ar C'hornôg b., Mecklenbourg-Pomerania ar C'hornaoueg b.

med. : *berradur evit medizinisch.*

Medaille b. (-,-n) : medalenn b. [*liester* medalennoù, medalinier], plakenn b. ; . *mit einer Medaille auszeichnen*, medalennañ ; . *Rückseite einer Medaille*, kil ur vedalenn g., tu rekin ur vedalenn g., pil g. ; . *Kopfseite einer Medaille*, Vorderseite einer Medaille, tu penn ur vedalenn g., kroaz ur vedalenn b., kroez b., talig ur vedalenn g. ; . *er gewann bei den Olympischen Spielen eine Silbermedaille*, ur vedalenn arc'hant en deus bet er C'hoarioù Olimpek ; *alle Gold- und Silbermedaillen einheimsen*, riñsañ an holl veladennoù aour hag arc'hant, rastellat an holl veladennoù aour hag arc'hant ; *Liebhaber und Kenner von Medaillen*, medalennour g. ; [tr-] *das ist die Kehrseite der Medaille*, pep medalenn he deus he zu rekin, an neb a zebr stripoù a zebr kaoc'h a-wechoù, n'eus pesk ebet hep e zrein, ur bern drein a zo tro-dro ar gaerañ rozenn, ne vez ket savet ur c'hleuz diouzh un tu hepken, n'emañ ket ar boutonoù hag an toulloù eus ar memes kostez, dibaot hent kaer na ve minek ha gwenodenn na ve dreinek, an neb na glev nemet ur c'hloc'h ne glev nemet ur son, nend eus ket menez hep deval.

Medaillengewinner g. (-s,-) : gounezer ar vedalenn g., medalenned g. [*liester* medalennid].

Medaillensammlung b. (-,-en) : medalennaoueg b.

Medaillenschrank g. (-s,-schränke) : armel veladennoù b.

medaillenverdächtig ag. : ... a c'hallfe tapout ur vedalenn.

Medailleur g. (-s,-e) : medalenner g.

Medaillon n. (-s,-s) : 1. [bravig] medalennig b., kelc'h-medalenn g. ; 2. [tisav, arz] medalenn b. ; 3. [kegin.]

medailhon g., medalenn b., darnenn b. ; *Kalbsmedaillons*, medalennoù spilhenn leue ls.

Meder g. (-s,-) : [istor] annezad Media g., annezad Bro-Vedia, Med g. [*liester* Meded].

medial ag. : 1. mediaouek ; 2. kreizel ; 3. [yezh.] kreizel, er furm kreizel ; 4. perzhioù ur mediom dezhañ, mediomek.

Medialität b. (-) : mediomegezh b.

median ag. : kreiz, (skiantoù) kreizat.

Median¹ n. (-s) : paper ment 50x60 cm g., paper ment hanterkant / tri-ugent g.

Median² g. (-s,-e) : [stadegouriezh] kreizad g., savlec'h kreizel g.

Mediane b. (-,-n) : [mat.] kreiztuenn b.

Medianintervall n. (-s,-e) : [mat.] entremez kreizat g.

Mediannerv g. (-s/-en,-en) : [korf.] nervenn greizer b.

Mediante b. (-,-n) : [sonerezh] kreizell b., notenn vozel b.

Medianwert g. (-s,-e) : [stadegouriezh] kreizad g.

Mediastinum n. (-s) : [korf., mezeg.] poullkreiz g.

Mediathek b. (-,-en) : mediaoueg b.

Mediation b. (-,-en) : hanterouriezh b., hantererezh g., moaienouriezh b., moaien g./b., erbed g., erbedadenn b., erbedenn b., erbederezh g., erbedadur g., jubennadur g., unanidigezh b., kouraterezh g.

mediatisieren V.k.e. (hat mediatisiert) : 1. mediaouekaat ; *ein Buch mediatisieren*, mediaouekaat ul levr ; 2. [istor] hanteradekaat ; *eine Reichsstadt mediatisieren*, lakaat ur gêr stag war-eeun ouzh an Impalaeriezh santel roman alaman dindan beli ur priñs.

Mediatisierung b. (-,-en) : 1. mediaouekadur g. ; 2. [istor] hanteradekaat g. ; *Mediatisierung einer Reichsstadt*, lakadur ur gêr stag war-eeun ouzh an Impalaeriezh santel roman alaman dindan beli ur priñs g.

Mediator g. (-s,-en) : 1. [bev., mezeg.] nervdreuzkaser g. [*liester* nervdreuzkaserioù], nervhanterad g. [*liester* nervhanteradoù], hanterad kimiek g. ; 2. [den] hanterour g., hanterer g., moaienour g., diforc'her g., erbeder g., jubenn g., jubennour g., kourater g., unaner g., unvaner g., hanterad g., kompezer g., kempennour g., kompezour g., habaskaer g., bazhvalan g. ; . *als Mediator auftreten*, dont da dredeog.

Mediävist g. (-en,-en) : krennamzerour g.

Mediävistik b. (-) : krennamzerouriezh g.

Mediceer g. (-s,-) : [istor] ezel eus lignez ar Vedicied g.

Medien¹ ls. : . *die Medien*, ar mediaoù ls., an araezioù kelaouiñ ls., ar meziennnoù ls. ; *durch die Medien bekannt machen*, mediaouekaat.

Medien² n. (-s) : [istor] Media b., Bro-Vedia b. ; [louza.] . *Apfel aus Medien*, sedrez str.

Mediendienst g. (-es,-e) : servij kelaouiñ g.

Mediengestalter g. (-s,-) : patromenner g., maketenner g.

Medienkonzern g. (-s,-e) : kengevread bras mediaoù g., kartell mediaoù g.

Medienmogul g. (-s,-n) : chevañsour ar wask g.

Mediensprecher g. (-s,-) : prezour mediaouiñ g., prezour kelaouiñ g.

Medienrummel g. (-s) : trouz bras er mediaoù g.

Medienlandschaft b. (-,-en) : bed ar mediaoù g., ardremez ar mediaoù g., kleweledva g., klevedva g.

Medienverbund g. (-s,-e) : reizhiad liesvedia b., liesvedia g. ; . *im Medienverbund*, dre al liesvedia.

medienwirksam ag. : skogus, efedus war tachenn ar mediaoù.

Medienzar g. (-en,-en) : chevañsour ar wask g.

Medikament n. (-s,-e) : [mezeg.] louzoù [*liester* louzeier] g., remed g., dram g., [dispredet] medisinerzh g., [dispredet] mezegiezh b., aozad apotikel g., danvez louzaouiñ g. ; . *ein*

äußerst wirksames Medikament, ul louzoù mat-asur g. ; *die Wirksamkeit dieses Medikaments wird jetzt untersucht*, imbours'het e vez bremañ hag efedus eo al louzoù-se ; *dank dieser Medikamente konnte ich das Fieber loswerden*, dre nerzh an drammoù-se em boe distag eus an derzienn ; *dieses Medikament zeigt die gewünschte Wirkung*, al louzoù-se en deus efed war e gleñved evel ma espered, al louzoù-se a ra vad dezhañ evel ma espered ; *ein Medikament verordnen*, *ein Medikament verschreiben*, reiñ ul louzoù bennak da gemer, reiñ un ordrenañs (Gregor) ; *ein Medikament verabreichen*, reiñ ul louzoù da lonkañ, reiñ ur remed, diounit ur remed, medisiniñ, louzaouiñ ; *ein Medikament in der richtigen Dosierung verabreichen*, reiñ ur louzoù doñet rik, diounit ur remed doñet rik ; *ein Medikament einnehmen*, lonkañ ul louzoù bennak, euvriñ un dramm bennak, en em louzaouiñ ; *jemandem zu viele Medikamente verabreichen*, dramañ u.b. ; *zu viele Medikamente einnehmen*, en em zrammañ ; *ein Medikament in geringen Mengen einnehmen*, kemer nebeut-tre eus ul louzoù bennak, euvriñ nebeut-tre eus un dramm bennak ; *die Medikamente musste ich aus meiner eigenen Tasche bezahlen*, al louzeier a oa chomet em c'hont din-me ; *von diesem Medikament bekomme ich Brennen im Magen*, poazhañ va c'halon din a ra al louzoù-se, devadur am bez gant al louzoù-se, me a zev va c'halon gant al louzoù-se, kalonlosk (kalondev) am bez gant al louzoù-se ; *örtlich wirkendes Medikament, topisch wirkendes Medikament*, louzoù topek g. ; *Medikament zur Unterdrückung der Immunabwehr*, louzoù enepdistaal g. ; *ein Medikament gegen Durchfall bei Menschen und Tieren*, ul louzoù ouzh ar foerell koulz d'an dud evel d'al loened g., ul louzoù mat ouzh ar foerell koulz d'an dud evel d'al loened g. ; *ein Virus tötendes Medikament, ein Viren tötendes Medikament*, ur viruslazher g. [liester viruslazherioù] ; *ein auf schriftliche Anweisung des Arztes zubereitetes Medikament*, ul louzoù aozet diwar ordrenañs ur mezeg g. ; *Eigenherstellung von Medikamenten*, mestragevezh b.

Medikamentenabhängigkeit b. (-) : [mezeg.] drammetoue g., estoue ouzh al louzeier g.

Medikamentendose b. (-, -n) : boest pilulennou b.

Medikamentenmissbrauch g. (-s, -missbräuche) : [mezeg.] drouguzañs louzeier g., reimplij louzeier g.

medikamentös ag. : [mezeg.] ... louzoù, ... gant louzeier, mezegel ; *medikamentöse Behandlung*, louzaouadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., louzaouadenn b.

Medikaster g. (-s, -) : [dispredet.] triakler g.

Medikus g. (-, Medizi/Medikusse) : [mezeg.] P. sourzien g.

Medina b. (-, -s) : medina g.

mediokarpal ag. : [mezeg.] ... kreiz-arzorn.

medioker ag. : lavek, P. dister.

Mediokrität b. (-) : lavegezh b., distervez b.

Mediologe g. (-n, -n) : mediaour g.

Mediologie b. (-) : mediaouriezh b.

Mediothek b. (-, -en) : mediaoueg b.

medisch ag. : [istor] eus Media, mediat ; [louza.] *medischer Apfel*, sedrez str.

Meditation b. (-, -en) : prederi b., prederiadenn b., prederiata g., prederiataenn b., embrederiata g., embrederiataenn b., embrederiñ g., embreder g., uhelweladurezh b., poellataerezh g., preder g., predererezh g., prederiañ g., prederiadur g. ; *Meditation zur Erlangung vollständiger geistiger Freiheit*, pleustr ar spered dieub g.

mediterran ag. : morkreizel, morkreizat, kreisteizat.

meditieren V.gw. (hat meditiert) : prederiañ, prederiata, embrederiata, poellañ, poelladiñ, poellata, pleustriñ, poueza ; *über jemandes Worte meditieren*, pleustriñ komzoù u.b.

medium Adv. : [kegin., kig] hanterboazh, etre.

Medium n. (-s, Medien) : **1.** mediom [liester mediomed] g. ; **2.** [kimiezh, fizik] metoù g. [liester meteier] ; *aktives Medium*, metoù oberiant g. ; *geliertes Medium*, metoù gelekaet g. ; *organisches Medium*, metoù bevel g. ; *steriles Medium*, metoù dishadenn g. ; **3.** araez kelaouiñ g., media g., mezienn b. ; **4.** [stered.] *interstellares Medium*, danvez etresteredel g. ; **5.** [yezh., gresianeg] furm greizel b., furm etre an tu gra hag an tu gouzañv b. ; **6.** [korf.] *die transparenten Medien des Auges*, meteier treuzwelus al lagad ls.

Medizin b. (-, -en) : [mezeg.] **1.** medisinerzh g., mezegiezh b., mezekniezh b. ; *Medizin studieren*, studiañ ar vezegiezh (ar medisinerzh) ; *ambulante Medizin*, mezegiezh valeadel b. ; *gerichtliche Medizin*, mezekniezh lezennel b. ; *vorbeugende Medizin*, mezekniezh ergurañ b. ; *fetale Medizin*, mezekniezh krouell b., mezekniezh ar c'hrouelloù b. ; *prädiktive Medizin*, mezekniezh darganat b. ; *Laennec hat der modernen Medizin den Weg gebahnt*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez ; *die Einführung der modernen Medizin*, degaserezh ar vezegiezh arnevez g. ; *alternative Medizin*, *komplementäre Medizin*, *Alternativmedizin*, mezegiezh keñverek b., mezekniezh dazeilat b., mezekniezh kevelat b., mezegiezh kuñv b. ; *die Medizin sozialisieren*, kevredikaat ar vezekniezh ; *eine Koryphäe auf dem Gebiet der Medizin*, ur mailh war ar vezekniezh g. ; **2.** louzoù g., remed g., dramm g., [dispredet] medisinerzh g., [dispredet] mezegiezh b.

Mediziner g. (-s, -) : [mezeg.] mezeg g., medisins g., medisour g., sourzien g.

Medizinerin b. (-, -nen) : [mezeg.] mezegez b., medisinez b., medisinnouez b.

medizinisch ag. : [mezeg.] ... medisinerzh, ... mezegiezh, ... mezekniezh, mezegel ; *medizinisches Fachgebiet*, *medizinisches Spezialgebiet*, arbennigiezh vezegel b. ; *medizinische Bilderfassung*, lunerezh mezegel g., skeudennerezh mezegel g. ; *medizinische Praxis*, embreg mezegel g. ; *medizinische Handlung*, gwezhiadenn vezegel b. ; *medizinische Betreuung*, prederioù mezegel ls. ; *medizinische Behandlung*, intentoù ls., louzaouadur g., mezegadur g., louzaouerezh g., mezegeañ g., louzaouiñ g., treterezh g., predererezh g., prederiadur g., kur b., louzaouadenn b. ; *medizinische Einrichtung*, *medizinisches Zentrum*, diazeadur mezegel g. ; *medizinische Hilfskraft*, eiler mezegel g., skoazeller mezegel g. ; *medizinisches Fachpersonal*, *medizinische Fachleute*, *medizinische Fachkräfte*, *Ärzte*, korf ar vezeien g. ; *medizinische Forschung*, imbours'herezh mezegel g., imbours'h mezegel g. ; *medizinisches Attest*, testeni mezeg g. ; *mit medizinischen Geräten ausstatten*, mezegeleat ; *Ausstattung mit medizinischen Geräten*, mezegeleat g., mezegeleat g. ; *eine medizinische Kapazität*, ur mailh war ar vezekniezh g.

Adv. : ent-mezegel ; *einen Kranken medizinisch versorgen*, louzaouiñ ur c'hlañvour, prederiañ ur c'hlañvour.

medizinisch-chirurgisch ag. : [mezeg.] mezegez-surjanel.

medizinisch-sozial ag. : [mezeg.] gwaredvezegez.

Medizinlexikon g. (-s, -lexika /-lexiken) : gourgeriadur ar vezegiezh g., holloueziadur ar vezegiezh g.

Medizinmann g. (-s, -männer) : **1.** pareer g., pareour g., diskonter g., yac'haer g. ; **2.** P. sourzien g.

Medizinstudium n. (-s) : studioù mezegiezh ls., studioù medisinerzh ls.

Medizinstudent g. (-en, -en) : studier war ar vezekniezh g., studier war ar vezegiezh g., studier war ar medisinerzh g., danvez medisins g.

Medullarkanal g. (-s, -kanäle) : [korf.] kanol ar mel b.

Medusa¹ b. (-) : [mojenn.] Medouza b., Gorgo b.

Medusa² b. (-, Medusen, Medusæ) / **Meduse** b. (-, -n) : [loen.] morgaoul str., morgaoulenn b., bloneg-mor str., morgleorenn b. ; *der Schirm der Meduse*, tog ar vorgaoulenn g. ; *die Tentakel der Meduse*, mourrennoù ar vorgaoulenn ls., pavier ar vorgaoulenn ls., brech'hoù ar vorgaoulenn ls.

Meer n. (-s, -e) : 1. *das Meer*, ar mor g., [dre skeud.] park ar siliou g., ar gazeg c'hlas b., kezeg Ler ls., [gwashaus] ar bannac'h gwelien g. ; *er wohnt am Meer*, emañ o chom war lez ar mor, emañ o chom war lez an aod, emañ o chom e genoù ar mor, emañ o chom e-harz ar mor, emañ e di dirak ar mor, emañ o chom raz da ribl ar mor, goursezet eo e di a-dal d'ar mor, harp er mor emañ o chom ; *am Meer entlang*, a-ribl ar mor ; *mit Blick aufs Meer*, a-dal d'ar mor, gant gwel (gant digor) war ar mor, rag-enep ar mor ; *[touristelezh] ans Meer fahren*, mont d'an aod ; *im Meer baden*, kouronkañ er mor, P. gwalc'hiñ e letern er mor ; *sich kopfüber ins Meer stürzen*, *kopfüber ins Meer springen*, en em skeiñ war e benn er mor, en em deurel war e benn er mor, plomañ war e benn er mor ; *das Meer wogt*, ruilhal ha diruilhal (ruilhal-diruilhal) a ra ar mor e houlennou, gwagennañ a ra ar mor, houlennañ a ra ar mor ; *über die Meere segeln*, hentañ ar mor, lopañ mor, mont dre ar morioù, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, regiñ mor, regiñ ar mor, morañ, morrede ; *das Rauschen des Meeres*, ar mordreuz g., ar mordon g., tregren ar mor b./g., fraoñv ar mor g., kanenn ar mor b. ; *beim höchsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor uhel, pa vez ar mor en e c'houren, d'ar mor gourlen, pa vez ar mor en e uhelañ ; *beim niedrigsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor izel, d'an izelvour, e-pad an daere, da daol an daere, pa vez ar mor en e zaere, pa vez daere ar mor, pa vez bas an dour, pa vez bihan ar mor, pa vez bihan an dour, pa vez ar mor en e vihanañ ; *zwei Dinge können nicht aufgehalten werden : das Meer und der Tod*, daou dra a zo ha na c'haller herzel outo : ar mor hag ar marv [poagn ganin, me az pevo, diwall razon, me az peuzo] ; *das Meer kennt keinen Pardon*, ar mor a zo ur gwall baotr, ar mor a zo treitour ; *das Meer riss sie in die Tiefe*, ar mor o goueledas, ar mor o beuzas ; *die Tiefe des Meeres loten*, gourhedañ ar mor ; *das Meer leuchtet*, mordaniñ a ra an dour, treluc'hañ a ra ar mor ; *das Wüten des Meeres*, *das Toben des Meeres*, fulor ar mor g. ; *das Tote Meer*, ar Mor-Marv g. ; *zirkumpolare Meere*, morioù trobennahelal ls. ; *das Gelbe Meer*, ar Mor Melen g. ; *das Rote Meer*, ar Mor Ruz g. ; *das Schwarze Meer*, ar Mor Du g. ; *das Schwarze Meer ist über mehrere Meeresengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra (e kehent emañ) ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor ; *das südlich einer Insel liegende Meer*, ar mor dehoù g. ; *das nördlich einer Insel liegende Meer*, ar mor kleiz g. ; *umzingelndes Meer*, mor trobarzhel g. ; *zum Meer gehörig*, ... mor, morek, morel, ... a aparchant ouzh ar mor ; *im Meer lebende Tierart*, spesad morat g. ; *die Weltmeere durchfurchen*, hentañ ar mor, lopañ mor, mont dre ar morioù, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, regiñ mor, regiñ ar mor, morañ, morrede ; *das weite Meer*, *das hohe Meer*, *das offene Meer*, al lark g. / an donvor (Gregor) g., ar c'heinvor g., ar mor bras g., an dour digor g., ar mor digor g., ar mor diaod g., ar c'heiz, ar maez g. ; *aufs offene Meer hinausfahren*, skeiñ d'an donvor, skeiñ war-zu an donvor, skeiñ war-zu ar c'heinvor, skeiñ da greiz, mont penn da greiz ; *das weite Meer breitet sich vor ihnen aus*, digeriñ a ra ar mor bras dirazo, dirazo en em zispleg ar mor bras, gwel ebet ne welont nemet ar mor digor ; *auf*

offenem Meer, en donvor, war an donvor, er c'heinvor, war ar c'heinvor, war ar mor bras, er mor bras, er mor, war ar mor digor (dispak), war ar mor diaod, er mor digor, en dour digor, war an dour digor, war an don, en don, er maez, e-kreiz ar mor, er c'heiz ; *durch Überfischung werden die Meere leer geplündert*, paourat (rivot) e vez ar morioù gant ar bigi bras o pesketa re ; *das Meer hat sich ganz schön zurückgezogen*, ar mor a zo izelaet-mat ; *etwas aus dem Meer herausziehen*, *etwas aus dem Meer ziehen*, divorañ udb, dizourañ udb, diveuziñ udb, diboulañ udb, puñsañ udb, tennañ udb eus ar mor ; *eine Leiche im Meer versenken*, *eine Leiche im Meer bestatten*, morañ ur c'horf-marv, islonkañ ur c'horf-marv ; *das Meer war spiegelglatt*, ne oa ket an disterañ roufenn war ar mor, diroufenn e oa ar mor, kompez e oa ar mor evel ur melezeur., luf e oa ar mor evel ur sklasenn, plaen e oa ar mor evel ur melezeur, diroufenn e oa ar mor evel ur melezeur, sioul (plaen, dous, kalm, kalm-gwenn, lor, flour, dihou, habask, hedenn) e oa ar mor, ur mor laezh a oa, plaen-dis e oa ar mor, plaen-mik e oa ar mor ; *das Meer glättet sich (ak.)*, *das Meer beruhigt sich (ak.)*, reishaat a ra ar mor, sioulaat a ra ar mor, diroufennañ a ra ar mor, kompezañ a ra ar mor, dousaat a ra ar mor, war habaskaat emañ ar mor, divegañ a ra an tonnoù, terriñ a ra war an tonnoù, terriñ a ra war ar mor, kalmiñ a ra ar mor, kalmiñ a ra ar mor ; *als das Meer sich beruhigt hatte*, a-benn ma oa torret war ar mor ; *das Meer übt einen Einfluss auf das Klima aus*, *das Klima wird vom Meer beeinflusst*, delanvad e vez an hin gant ar mor ; *der Einfluss des Meeres auf das Klima*, delanvad ar mor war an hin g. ; *der Strom fließt dem Meer zu*, kas a ra ar stêr he doureier war-zu ar mor ; 2. [dre skeud.] *ich habe ein Meer an Tränen vergossen*, me 'm eus gouelet an dour mor ; *Wasser ins Meer schütten*, *das Meer mit einem Schaumlöffel leer schöpfen wollen*, kargañ dour gant ur bouteg, kerc'hat dour gant ur bouteg, skarzhañ ul lenn gant un hanaf toull, klask tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, klask treiñ an avel d'u.b., tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ, mont da laerezh al loar, klask pegañ al loar, klask tapout al loar gant e zent, klask pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask lakaat ur bramm war beg un ibil, klask spazhañ melc'hwed, klask serriñ ar bed en ur gloreenn vi, ribotat dour, goro un tarv, skeiñ piz gant Kastell an Tarv, skeiñ e benn e-barzh ur c'hleuz ; 3. [Loar] *das Meer der Ruhe*, Mor ar Sioulder g. ; *das Meer der Kälte*, Mor ar Yenien g. ; *das Regenmeer*, Mor ar Glaveier g.

Meeraal g.(-s, -e) : [loen.] sili-mor str., sili-bras str., sablienn b. [liester sablied] ; *kleiner Meeraal*, labistr g. [liester labistred], labistr str., kastrouilhenn b. [liester kastrouilhenned], kurzhen b. [liester kurzhennd].

Meeraalsuppe b. : (-, -n) : keusteurenn sili-mor b., kaoteriad sili-mor b.

Meerampfer g. (-s, -) : [louza.] *blutroter Meerampfer*, raden-ruz str.

Meeräsche b. (-, -n) : [loen.] meilh g. [liester meilhed, meilhi], lankreg g. ; *ein Netz voll Meeräschen*, un taolad meilhed g., ur rouedad veilhi b. ; *Meeräschen fangen*, meilheta.

Meeräschennetz n. (-es, -e) / **Meerbarbennetz** n. (-es, -e) : roued veilheta b., roued a-voull d'ar meilhi b., roued a-voull d'ar meilhed b.

Meerbarbe b. (-, -n) : [loen.] meilh g. [liester meilhed, meilhi], lankreg g. ; *rote Meerbarbe*, meilh-ruz g.

Meerbrasse b. (-,-n) : [loen.] 1. [kerentiad] sparideg g. [*liester* sparideged] ; 2. [spesad] skolae g. [*liester* skolaeed] ; *gemeine Meerbrasse*, kazh-Burgo g.

Meerbusen g. (-s,-) : pleg-mor g., ouf g.

Meerdattel b. (-,-n) : [loen.] datez-mor str., datezenn-vor b.

Meereiche b. (-,-n) : [louza.] raden-mor str., dreog str.

Meereis n. (-es) : morskorneg b.

Meerenge b. (-,-n) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b., gwazhenn-vor b., raz g., raz-mor g., korzenn b. ; . *die Meerenge der Dardanellen*, strizh-mor an Dardanellou g. ; . *das Schwarze Meer ist über mehrere Meerengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra (e kehent emañ) ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor ; . *die eintretende Flut strömt durch die Meerenge*, diboukañ a ra al lanv dre ar mulgul ; . *die Meerenge an der Einfahrt in die Brester Reede*, mulgul morlenn Brest g. ; . *gewaltige Strömung in einer Meerenge*, raz g., flammenn b. ; . *Meerenge mit mächtiger Strömung zwischen Île de Sein und Pointe du Raz*, raz enez Sun g.

Meerengel g. (-s,-) : [loen.] ael-mor g. [*liester* aelez-mor / aeled-mor], loereg g. [*liester* loereged].

Meeresabgrund g. (-s,-abgründe) : abis g., foz abisel b.

Meeres- : morat, morel, ... mor.

Meeresalge b. (-,-n) : *sellit ouzh Alge / Tang / Seetang*.

Meeresarm g. (-s,-e) : gwazhenn-vor b., stêr-vor b., brec'h-vor b. [*liester* brec'hioù-mor], aber b., kanol-vor b., korzenn b., raz g., strizh-mor g., brec'henn b., lagad-mor g., gouer-droc'h b.

Meeresbauer g. (-n/-s,-n) : 1. bezhinaer g., goumonaer g. ; 2. istraer g., istrer g., istrouer g., saver-istr g. ; 3. morc'hounezer g.

Meeresbecken n. (-s,-) : diazad meurvor g.

Meeresbiologe g. (-n,-n) : morvevonour.

Meeresbiologie b. (-) : morvevoniezh b.

Meeresboden g. (-s,-böden) : sol ar mor g., strad ar mor g., sont g., deun ar mor g., foñs ar mor g., goueled ar mor g., plaen g. ; . *felsiger Meeresboden*, garveg b. [*liester* garveier], garv g., grem g., sont kerreg g. ; . *sandiger Meeresboden*, grellenn b., sont traezh g. ; . *schlammiger Meeresboden*, sont lec'hid g., foñs mor kampoullennek g., goueled mor fankigellek (fankigellus) g., strad mor lagennek g., strad mor lagennus g. ; . *den Meeresboden mit dem Lot berühren*, kaout sont, kavout sont ; . *den Meeresboden mit dem Lot nicht mehr finden*, koll sont ; . *das Schiff drohte, auf den Meeresboden abzusinken*, ar vag a felle dezhi gouelediñ, ar vag a venne mont d'ar strad ; . *das Wrack liegt auf dem Meeresboden*, emañ ar peñse en e c'hourvez e strad ar mor.

Meeresdattel b. (-,-n) : [loen.] datez-mor str., datezenn-vor b.

Meereseinfahrt b. (-,-en) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b. ; . *die Meereseinfahrt nach Brest*, mulgul morlenn Brest g.

Meeresenergie b. (-,-n) : gremm morluzel g., gremm ar mor g., energiezh ar mor b., gremm diwar ar mor g., energiezh diwar ar mor b., mordrean b. ; [teknikoù hag ijinerezh] *die Meeresenergie*, ar morluzerezh g., ar morluzañ g. ; *die Vorteile der Meeresenergie im Vergleich zur Windenergie*, spletoù ar morluzañ war an aerluzañ ls.

Meeresenge b. (-,-n) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b., gwazhenn-vor b., raz g., raz-mor g., korzenn b. ; . *das Schwarze Meer ist über mehrere Meeresengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ

a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra (e kehent emañ) ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor ; . *die eintretende Flut strömt durch die Meeresenge*, diboukañ a ra al lanv dre ar mulgul ; . *die Meeresenge an der Einfahrt in die Brester Reede*, mulgul morlenn Brest g. ; . *gewaltige Strömung in einer Meeresenge*, raz g., flammenn b.

Meeresfauna b. (-) : loened ar mor ls., faona ar mor g.

Meeresfischerei b. (-) : ar pesketa er mor g. ; . *die Binnen- und Meeresfischerei*, ar pesketa er stêrioù hag ar pesketa er mor.

Meeresflora b. (-) : flora ar mor g., plant ar mor str.

Meeresflutkraftwerk n. (-s,-e) : mordreanva g., kreizenn marelusket b., kreizenn mare-mor b.

Meeresforschung b. (-,-en) : moroniezh b.

Meeresfront b. (-,-en) : talbenn-mor g.

Meeresfrüchte ls. : boued mor g., boued aod g., traoù aod ls. ; . *Platte mit Meeresfrüchten*, pladennad boued mor g., pladad boued mor g., pladad an aod g. ; . *ein Essen mit ausschließlich Meeresfrüchten vorbereiten*, aozañ ur pred diwar boued mor ; . *zu Meeresfrüchten gehört Weißwein*, ar boued aod a blij dezhañ bezañ war flod, gwin gwenn a zo dispar evit harpañ ur pred diwar boued mor ; . *zum Verkauf angebotene frische Fische und Meeresfrüchte*, mareaj g./b., morad g., moriad g., marevezh g.

Meeresfrüchtepastete b. (-,-n) : [kegin.] begadenn an aod b., begadenn gant boued mor b.

Meeresfrüchte-Quiche b. (-,-s) : [kegin.] kichenn gant boued mor b., kichezenn gant boued mor b.

Meeresgrund g. (-s,-gründe) : sol ar mor g., strad ar mor g., sont g., deun ar mor g., foñs ar mor g., goueled ar mor g., plaen g. ; . *felsiger Meeresgrund*, garveg b. [*liester* garveier], garv g., grem g., sont kerreg g. ; . *sandiger Meeresgrund*, grellenn b., sont traezh g. ; . *schlammiger Meeresgrund*, sont lec'hid g., foñs mor kampoullennek g., goueled mor fankigellek (fankigellus) g., strad mor lagennek g., strad mor lagennus g. ; . *den Meeresgrund mit dem Lot berühren*, kaout sont, kavout sont ; . *den Meeresgrund mit dem Lot nicht mehr finden*, koll sont ; . *das Schiff drohte, auf den Meeresgrund abzusinken*, ar vag a felle dezhi gouelediñ, ar vag a venne mont d'ar strad ; . *das Wrack liegt auf dem Meeresgrund*, emañ ar peñse en e c'hourvez e strad ar mor.

Meereshöhe b. (-) : live ar mor g., rez ar mor g.

Meereskämpfer g. (-s,-) : [lu, eil brezel-bed] splujer brezel g.

Meereskunde b. (-) : moroniezh b. ; . *biologische Meereskunde*, morvevoniezh b. ; *Institut für Meereskunde*, ensavadur moroniezh g.

Meereskundler g. (-s,-) : moronour g.

meereskundlich ag. : moroniel.

Meeresleuchten n. (-s,-) : mordan g., lampr g.

Meeresleucht tierchen (n. (-s,-) : [loen.] luc'hed-mor g., penn-gwer g., luc'h-mor g., lampreiz g., taneiz g.

Meeresluft b. (-) : aer ar mor g./b., aer vor g./b. ; . *von Salz geschwängerte Meeresluft*, aer ar mor he lod a holen ganti g./b., aer vor karget a holen g./b., hal ar mor g. ; . *die Meeresluft zersetzt das Eisen*, kregiñ a ra aer ar mor en houarn, debret (krignet) e vez an houarn gant an aer vor.

Meeresmilieu n. (-s,-s) : metoù morel g.

Meeresnebel g. (-s,-) : morlusenn b. ; . *mit Meeresnebel bedeckt*, morlusennek ; . *es herrscht Meeresnebel*, morlusenniñ a ra.

Meeresoberfläche b. (-) : fleurig ar mor b., barr ar mor g., gorre ar mor g. ; . *an der Meeresoberfläche treibender Seetang*, fes g. ; . *dicht über der Meeresoberfläche*, a-rez fleurig an dour,

a-rez an dour ; . *dicht unter der Meeresoberfläche*, e fleurig an dour ; . *die Meeresoberfläche streifen*, rezañ fleurig an dour.

Meerespfütze b. (-,-n) : morboull g., morboullenn b., poullenn b., poullennad b., kampoullenn b., poull g. ; . *Meerespfütze, die nur bei Springflut Meerwasser bekommt*, poull dour marv g.

Meeresrauschen n. (-s) : mordrouz g., morson g., tregern ar mor b., fraoñv ar mor g., kanenn ar mor b.

Meeressaite b. (-,-n) : [louza.] korre str., filid str., lasoù ls. [*Chorda filum*].

Meeressalat g. (-s,-e) : [louza.] . *grüner Meeressalat*, bezhin glas str., glazid str.

Meeressaline b. (-,-n) : palud-holen g., poull-holen g., holenenn b. [*liester holennennoù, holeninier*], silin b. ; . *erstes Verdunstungsbecken einer Meeressaline*, kobier b., klerenn b. ; . *letztes Verdunstungsbecken einer Meeressaline*, lagad-holen g., adern g. ; . *Zuflusskanal einer Meeressaline*, baojer g. [*liester baojerioù*] ; *großes rechteckiges Verdunstungsbecken einer Meeressaline*, fard g. ; *kreisförmige Erdterrasse in einer Meeressaline zum Anhäufen des Salzes*, ladur b. [das dort angehäuften Salz, al laduriad holen b., ar bern holen g.].

Meeressäuger g. (-s,-) / **Meeressäuetier** n. (-s,-e) : [loen.] morvrong g. [*liester morvronged*], bronneg mor g. [*liester bronneged*].

Meeresschauer g. (-s,-) : morlusenn b., glav mor g.

Meeresschildkröte b. (-,-n) : [loen.] baot vor b., kelonideg g.

Meeresschlange b. (-,-n) : [mojenn., loen.] naer-vor b.

Meeresspiegel g. (-s) : live ar mor g., rez ar mor g.

Meeresspiegelanstieg g. (-s) : uheladur live ar mor g.

Meeresstille b. (-,-n) : mor plaen (dous, sioul, kalm-gwenn, habask) g., kalmijenn b., kalm g.

Meeresstraße b. (-,-n) : mulgul g., gouzoug-mor g., strizh-mor g., strizh g., ode-vor b., gwazhenn-vor b., raz g., raz-mor g.

Meeresströmung b. (-,-en) : from b., morredenn b., red-mor g., kasenn-vor b., brank g., froud-vor b., froud-mor g., morfroud b. ; . *starke Meeresströmung in einem Engpass*, raz g., flammenn b. ; . *Zusammenfluss zweier Meeresströmungen*, tagell b. ; . *kreisförmige Meeresströmung*, c'hwelenn b.

Meeresströmungsenergie b. (-,-n) : gremm morluzel g. ; [teknikoù hag ijinerezh] *die Meeresströmungsenergie*, ar morluzerezh g., ar morluzañ g. ; *die Vorteile der Meeresströmungsenergie im Vergleich zur Windenergie*, spletoù ar morluzañ war an aerluzañ ls.

Meeresströmungsforschung b. (-) : morfroudoniezh b., studi ar froudoù mor g., studi morfroudoniel g.

Meeresströmungsturbine b. (-,-n) : troellrod vareluzel b., troellrod vorluzel b., morluzell b. [*liester morluzelloù*].

Meerestiefe b. (-,-n) : 1. donder ar mor g., donderioù ar mor bras ls. ; 2. foñs ar mor g., sol ar mor g., strad ar mor g., goueled ar mor g., abis g.

Meerestier n. (-s,-e) : [loen.] loen mor g.

Meerestümpel g. (-s,-) : morboull g., morboullenn b., poullenn b., poullennad b., poull g.

Meeresumwelt b. (-) : metoù morel g.

Meeresungeheuer n. (-s,-) : [mojenn.] euzhvil mor g., morvarc'h g. [*liester morvirc'hed*].

Meeresuntergang g. (-s) : [merdead.] peñse g., peñseadenn b., islonkadur g. ; *der Meeresuntergang der Stadt Ys*, liñvadenn Kêr Iz b.

Meeresverschmutzung b. (-,-en) : saotradur ar mor g.

Meeresvogel g. (-s,-vögel) : [loen.] labous-mor g., evn-mor g., P. labous gwenn g., evn gwenn g., poch paper g. ; *bei der Ölpest starben ölverschmierte Meeresvögel zu Tausenden*, evned-mor paket gant eoul al lanv du a varvas a-viliadoù.

150

Meereswärmeenergie b. (-,-n) : gremm gwrezel diwar ar mor g., energiezh wrezel diwar ar mor b., gremm gwrezel ar mor g., energiezh wrezel ar mor b.

Meereswesen n. (-s,-) : . *fabelhaftes Meereswesen*, Triton g., morzen g., morgan g.

Meereswind g. (-s,-e) : avel vor g., avel vaez g., avel diwar vor g.

Meereswissenschaft b. (-) : moroniezh b.

Meereswissenschaftler g. (-s,-) : moroniour g.

Meerfenchel g. (-s,-) : [louza.] fanouilh-mor g., kroazig-an-aod b., louzaouenn-an-aod b., louzaouenn-droug-sant-Pêr b., louzaouenn-sant-Pêr b., skaouarc'h str.

Meerfisch g. (-es,-e) : [loen.] pesk mor g.

Meerforelle b. (-,-n) : [loen.] dluzh-mor g. [*liester dluzhed-mor*].

Meerfrau b. (-,-en) : morverc'h b., mari-vorgan b. / morwreg [*liester morwragez*] (Gregor) b., gwreg-vor b., gwrac'h-vor b., morganez b.

Meergans b. (-,-gänse) : [loen.] karakenn b., garrelli b., morwaz b.

Meer-Gänsedistel b. (-,-n) : [louza.] askol-aod str.

Meergott g. (-es,-götter) : [mojenn.] doue ar mor g.

Meergras n. (-es,-gräser) : [louza.] bezhin str., goumon g., gwhez-mor str., felu g., felu-mor g., glanmor g., gloan-mor g.

Meergrün ag. : gwer-glas, glas-dour, glas evel ar mor, glas-mor.

Meerjungfrau b. (-,-en) : [mojenn.] morwreg b. [*liester morwragez*], gwreg-vor b., gwrac'h-vor b., morganez b., morverc'h b., mari-vorgan b.

Meerkatze b. (-,-n) : [loen.] mouna b., makak g. ; . *grüne Meerkatze*, *Grünmeerkatze*, marmouz glas g.

Meerkiefer b. (-,-n) : [louza.] pin-Bourdel str., pinenn-Vourdel b., pin gouez str., pinenn ouez b., pin-mor str., pinenn-vor b.

Meerkohl g. (-s) : [louza.] . *echter Meerkohl*, morgaol str., kaol-aod str.

Meerlattich g. (-s,-e) : [louza.] glandour glas g., saladenn-vor b., kaol-glas str., kaolaj str., glasvez b.

Meerleuchten n. (-s,-) : mordan g., lampr g.

Meermandel b. (-,-n) : [loen.] alamandez-vor b. [*liester alamandezed-mor*].

Meer-Mannstreu g. (-s) : [louza.] irinjez str., irinjez aod str., irinjez glas str., askol-irinjez str.

Meerneunauge n. (-s,-n) : [loen.] suzon g., lamprez-mor str., lamprezenn-vor b.

Meerohr n. (-s,-en) : [loen.] mormilh str., mormilhenn b., ourmel str., ourmelenn b., pesk-ourmel g., skouarn-vor b. [*liester skouarnioù-mor*] ; *ein Zentner Meerohren*, ur c'hant pouez a ourmel g. ; *Meerohren sammeln*, *Meerohren suchen*, ourmela ; *Mensch, der Meerohren sammelt*, ourmelaer g.

Meerorange b. (-,-n) : [loen.] avu-ruz g., kouign-rouanez b., orañjez-mor str.

Meerpferd n. (-s,-e) : [mojenn.] morvarc'h g. [*liester morvirc'hed*].

Meerrabe g. (-n,-n) : [loen.] morvran b. [*liester morvrini*], morvaout g. [*liester morvaouted*], boku g., louac'h b. [*liester louec'hi*].

Meerrettich g. (-s,-e) : [louza.] rforz str., gouezirvin str., elvezen str.

Meersaite b. (-,-n) : [louza.] korre str., filid str., lasoù ls. [*Chorda filum*].

Meersalat g. (-s,-e) : [louza.] glandour glas g., saladenn-vor b., kaol-glas str., kaolaj str., glasvez b.

Meersaline b. (-,-n) : palud-holen g., poull-holen g., holenenn b. [*liester holennennoù, holeninier*], silin b. ; . *erstes Verdunstungsbecken einer Meersaline*, kobier b., klerenn b. ; . *letztes Verdunstungsbecken einer Meersaline*, lagad-holen g.,

adern g. ; . *Zuflusskanal einer Meersaline*, baojer g. [*liester* baojerioù] ; *großes rechteckiges Verdunstungsbecken einer Meersaline*, fard g. ; *kreisförmige Erdterrasse in einer Meersaline zum Anhäufen des Salzes*, ladur b. [*das dort angehäuften Salz*, al laduriad holen b., ar bern holen g.].

Meersalinenarbeiter g. (-s,-) : holenaer g., gweran g., paluder g.

Meersalz n. (-es,-e) : holen-mor g., hal-mor g. ; . *von Meersalz durchdrungene Kleidung*, dilhad intret gant holen an dour mor ls., dilhad holenet ls.

Meerschaum g. (-s,-schäume) : [maenoniezh] sepiolit g., spoum-mor g.

Meerschaumpfeife b. (-,-n) : korn-butun sepiolit g., korn-pri g.

Meerschlam g. (-s) : [douarouriezh] *Meerschlam*, *der sich an verschiedenen Buchten an den Küsten der Normandie sammelt und seit alten Zeiten als wichtiges Mittel zur Bodenverbesserung gebraucht wurde*, tang g. [*saozneg* : pitch sand] ; *Bucht, in der solcher Meerschlam vorkommt*, tange g. [*liester* tangeoù].

Meerschwein n. (-s,-e) : [loen.] morhoc'h g. [*liester* morhoc'hed], morhoc'h du g., poursuilh g. [*liester* poursuilhed].

Meerschweinchen n. (-s,-) : [loen.] razh-Indez g.

Meerspinne b. (-,-n) : [loen.] 1. [kerentiad] majideg g. [*liester* majideged] ; 2. [spesad] kevnid-mor str., kevnidenn-vor b., kevnid-toroselliñ str., kevnidenn-doroselliñ b., morgenvid str., morgenvnidenn b., krank-kevnid g., pusunenn-vor b. [*liester* pusuned-mor], barveg-aod g. ; *männliche Meerspinne*, tarv-kevnidenn g., tarv-kevnidenn-vor g. ; *kleine Meerspinne, junge Meerspinne*, morgenvnid-blev str., krank blev g.

Meerstrandbinse b. (-,-n) : [louza.] braoz g., broen-aod str., broen-du str.

Meerstrandbinsenröhricht n. (-s,-e) : braozeg b. [*liester* braozegi, braozegoù].

Meerstrandläufer g. (-s,-) : [loen.] sourouc'han du g.

Meerstrandquecke b. (-,-n) : [louza.] gwain-aod g.

Meerträubel n. (-s,-) : [louza.] rezin mor str., rezinenn vor b.

meerumschlungen ag. : gant ar mor en e dro, kej, kelc'hiet gant ar mor.

Meerungeheuer n. (-s,-) : [mojenn.] euzhvil mor g., morvarc'h g. [*liester* morvirc'hed].

Meerwasser n. (-s,-) : dour mor g., hal g. ; . *trübes Meerwasser*, mor brein g. ; . *das Meerwasser trüben*, dallañ ar mor ; . *im eigenen Meerwasser gekochte Muscheln*, meskl poazhet en o hal ls. ; . *die Art und Weise, wie man Meerwasser entsalzt*, ar voaien da zisallañ an dour mor b., ar mod da zisallañ an dour mor b., an doare da zisallañ an dour mor g.

Meerwasserentsalzung b. (-,-en) : an disallañ dour mor g.

Meerwasserentsalzungsanlage b. (-,-n) : kreizenn disallañ dour mor b.

Meerwasserfisch g. (-es,-e) : [loen.] pesk dour mor g., pesk mor g.

Meerwasserkanal g. (-s,-kanäle) : kobier b., kan-mor g.

Meerwasserpfütze b. (-,-n) : morboull g., morboullenn b., poullenn b., poullennad b., kampoullenn b., poull g. ; . *Meerwasserpfütze, die nur bei Springflut Meerwasser bekommt*, poull dour marv g.

Meerwasserplankton n. (-s) : plankton mor g., morblankton g.

Meerwassersaline b. (-,-n) : palud-holen g., poull-holen g., holenenn b. [*liester* holenennou, holeninier], silin b. ; . *erstes Verdunstungsbecken einer Meerwassersaline*, kobier b., klerenn b. ; . *letztes Verdunstungsbecken einer Meerwassersaline*, lagad-holen g., adern g. ; . *Zuflusskanal einer Meerwassersaline*, baojer g. [*liester* baojerioù] ; *großes rechteckiges Verdunstungsbecken einer Meerwassersaline*, fard

g. ; *kreisförmige Erdterrasse in einer Meerwassersaline zum Anhäufen des Salzes*, ladur b. [*das dort angehäuften Salz*, al laduriad holen b., ar bern holen g.].

Meerweib n. (-s,-er) : morverc'h b., mari-vorgan b. / morwreg [*liester* morwragez] (Gregor) b., gwreg-vor b., gwrac'h-vor b., morganez b.

Meerwunder n. (-s,-) : [mojenn.] euzhvil mor g., morvarc'h g. [*liester* morvirc'hed].

Meerzitron b. (-,-n) : [loen.] goz-vor b. [*liester* gozed-mor].

Meeting n. (-s,-s) : bodadeg b., tolpe g., bod g., emvod g., emgav g.

Meetingpoint g. (-s,-s) : lec'h m'en em vod an dud g., lec'h m'en em gav an dud g., ar poull g.

Mega- : mega-, makro-, meur-, keur-, gour-.

Megabit n. (-/-s,-/-s) : [stlenn.] megabit g. [*liester* megabitoù].

Megabyte n. (-/-s,-/-s) : [stlenn.] Me g., Mo g., megaoctet g., megaeizhbit g.

Megafauna b. (-) : [loen.] meuroloened ls.

Megaflop g. (-s,-s) : [stlenn.] megaflop g. [*liester* megaflopoù].

Megaflora b. (-) : [loen.] meurstruzh g.

Megafon n. (-s,-e) : *sellit ouzh Megaphon*.

Megahertz n. (-,-) : [fizik] megahertz g.

Megajoule n. (-/-s,-) : [fizik] megajoul g.

Megalith g. (-s/-n,-el/-n) : meurvaen g. [*liester* meurvein], maen-meur g. [*liester* mein-veur], liac'h b., liac'hven b., megalit g., maen-sav g. [*liester* mein-sav] ; . *die Megalithen bei Carnac*, meurvein Karnag ls., meurveineg Karnag b., steudadoù meurvein Karnag ls.

Megalithanlage b. (-,-n) : meurveineg b., savadur meurvaenel g., meineg b. ; . *Megalithanlage bei Carnac*, meurveineg Karnag b., meineg Karnag b., steudadoù meurvein Karnag ls.

Megalithgrab n. (-s,-gräber) : bez meurvaenel g.

megalithisch ag. : meurvaenek, meurvaenel, ... ar meurvein.

Megalithkultur b. (-) : sevenadurezh ar meurvein b., ar sevel meurvein g. ; *Megalithkultur als Forschungsgebiet*, meurvaenouriezh b.

Megalithreihe b. (-,-n) : steudad peulvanoù b., steudad meurvein b., steudad vein-veur b., meineg b. ; *die Megalithreihen bei Carnac*, steudadoù meurvein Karnag ls.

Megalithzeit b. (-) : prantad ar meurvein g., marevezh ar meurvein g.

Megalodon g. (-s,-s) : [henloen.] megalodon g. [*liester* megalodoned].

megaloman ag. : meurvreat, troet gant an enorioù (gant ar c'hloar), c'hoantek d'an enorioù, naonek d'an enorioù, terzhienn ar vrazentez gantañ, follezh ar vrazentez gantañ, nemet brasoni gantañ, ur brashunvreer anezhañ, gourmaniakel.

Megalomanie b. (-) : meurvreadezh b., gourmania g., trolle g., terzhienn ar vrazentez b., follezh ar vrazentez b., brazentez b., brasoni b., koeñv g., avelaj g., brashunvreezh g., mania ar brasterioù g., megalomaniezh b.

megalomanisch ag. : meurvreadel, meurvreadek.

Megalopole b. (-,-n) / **Megalopolis** b. (-,Megalopolen) : megalopolis g., meur gêr b., daskêriad b.

Megalosaurier g. (-s) : [henloen.] megalosaor g. [*liester* megalosaored].

Megameter g./n. (-s,-) : megametr g., megametrad g.

Megaohm n. (-/-s,-) : [fizik] megohm g. [*liester* megohmoù], megom g. [*liester* megomoù].

Megaohmmeter n. (-s,-) : [fizik, tredan.] megohmventer g. [*liester* megohmventerioù], megomventer g. [*liester* megomventerioù].

Megaphon n. (-s,-e) : korn-youc'hal g., korn-mouezh g., beoger g. [*liester* beogeriou].

Megäre¹ b. (-) : [mojenn.] Megaira b.

Megäre² b. (-,-n) : rachouzell b., keben b., diaoulez b., sarpantez b., bitrañsenn b., perseval b., gwesped str., bleizez b., kevnidenn b., gwrac'h b., yar b.

megarisch ag. : [preder.] megarour ; . *megarische Schule*, skol Megara b.

Megaspore b. (-,-n) : [louza.] makrosporenn b., makrospor str.

Megasporangium n. (-s) : [louza.] makrosporañ str., makrosporañjenn b.

Megatherium n. (-s, Megatherien) : [henloen.] megateriom g.

Megatonne b. (-,-n) : megatonenn b.

Megawatt n. (-s,-) : megawat g.

Megazyklus g. (-,-zyklen) : [kimiezh, fizik] megakor g. [*liester* megakoriou].

Megenkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] pemparnel-bras g., primpinella g.

Megohm n. (-/-s,-) : [fizik] megohm g. [*liester* megohmou], megom g. [*liester* megomou].

Megohmmeter n. (-s,-) : [fizik, tredan.] megohmventer g. [*liester* megohmventeriou], megomventer g. [*liester* megomventeriou].

Mehari n. (-s,-s) : [loen.] dremedal-red g. [*liester* dremedaled-red].

Meharireiter g. (-s,-) : dremedaler g. [*liester* dremedalerien].

Mehl n. (-s,-e) : bleud g. ; . *helles Mehl*, *feinstes Mehl*, flourenn vleud b., flourenn ar bleud b., bleud flour g. / flour g. (Gregor), dumenn b. ; . *Weizenmehl*, bleud gwinizh g. ; . *feinstes Weizenmehl*, flour gwinizh g., ar flour eus ar bleud gwinizh g., flourenn ar bleud gwinizh b. ; . *Buchweizenmehl*, bleud ed-du g. ; . *ein Sack Mehl*, ur sac'had bleud g. ; . *Mehl ohne Kleie*, bleud kuit a vrenn g. ; . *Mehl mit Kleie*, griz g. ; . *Kindermehl*, bleud laezh g. ; . *das Mehl von der Kleie trennen*, diforc'hañ ar bleud diouzh ar brenn ; . *mit Mehl bestreuen*, *mit Mehl einstreuen*, bleudañ ; *in Mehl wälzen*, *in Mehl wenden*, ruilhal er bleud, bleudañ ; . *mit Mehl bestäuben*, skuilhañ bleud war-c'horre, lakaat bleud war-c'horre ; . *etwas mit Mehl bestäuben*, skuilhañ bleud war udb, lakaat bleud war udb, lakaat ur strinkadenn bleud war udb, bleudañ udb ; . *Mehl ausschwitzen*, reiñ un dizour d'ar bleud ; . *Fische in Mehl wälzen*, ruilhal pesked er bleud, bleudañ pesked ; . *eine Form mit Butter bestreichen und mit Mehl bestäuben*, gwiskañ ur moull ; . *zu Mehl werden*, bleudenniñ ; . *mit Mehl bepudert*, bleudek, bleudennek, bleudik, bleudet ; . *Mehl sieben*, tamouezat bleud, aozañ bleud gant ar c'hrouer ; . *das Sieb lässt das Mehl durch und hält die Kleie zurück*, an tamouez a laosk ar bleud da vont kuit hag a c'houarn ar brenn ; . *das Ganze weiter rühren und dabei Mehl hinzutun*, lakaat ar bleud en ur veskañ ; . *Mehl in Brot verwandeln*, baraekaat bleud ; . *die Verwandlung von Mehl in Brot*, ar baraekadur g.

mehlig ag. : poultrennus, ... poultr, bleudek, e doare ar bleud, a-zoare gant ar bleud, a-seurt gant ar bleud.

Mehlbanane b. (-,-n) : [louza.] bananez-moc'h str.

Mehlbeerbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kerzhinenn wenn b. [*Sorbus aria*].

Mehlbeere b. (-,-n) : [louza.] 1. [gwez, *Sorbus*] gwez-kerzhin str., kerzhinenn b. ; . *Holz der Mehlbeere*, kerzhin g., koad kerzhin g. ; . *echte Mehlbeere* [*Sorbus aria*], kerzhinenn wenn b. ; 2. [frouezh] kerzhinenn b., kerzhin str.

Mehlbutter b. (-) : [kegin.] amanenn bleudet g.

Mehlfabrik b. (-,-en) : milin-vleud b., milinerezh b.

mehligaltig ag. : bleudek, bleudennek.

Mehlhandel g. (-s) : milinerezh g.

Mehlhändler g. (-s,-) : miliner g., bleuder g., bleutaer g., bleutaour g.

mehlieren V.k.e. (hat mehliert) : [kegin.] bleudañ ; . *Fische mehlieren*, ruilhal pesked er bleud, bleudañ pesked.

mehlig ag. : bleudek, bleudennek, bleudik ; . *mehlige Birnen*, per bleudek str. ; . *diese Kartoffeln sind mehlig*, bleudek eo ar patatez-mañ ; . *diese Kartoffeln sind nicht mehlig*, avuek eo ar patatez-mañ ; . *mehlig werden*, bleudenniñ.

Mehlkümpchen n. (-s,-) : torpez str.

Mehlkörnchen n. (-s,-) : bleudenn b.

Mehlmilbe b. (-,-n) : [loen.] grech'g g. [*liester* grech'hent].

Mehlsack g. (-s,-säcke) : 1. sac'h bleud g. ; *eine Palette Mehlsäcke*, ur baletennad sac'hadoù bleud b. ; 2. [dre skeud.] . *schlafen wie ein Mehlsack*, kousket c'hwek (mik, kalet, kloz, evel ur roc'h, evel ur broc'h, evel ur maen, divorfil, mort), distagañ un tamm c'hwek a gousk, bezañ kousket-mort, morvitellañ, kousket evel ur varrikenn, kousket evel ur bleiz.

Mehlschwalbe b. (-,-n) : [loen.] gwennili-doenn b., gwennili-vein-to b.

Mehlschwitze b. (-,-n) : [kegin.] rouz g. ; . *weiße Mehlschwitze*, rouz gwenn g. ; . *blonde Mehlschwitze*, rouz melen g. ; . *braune Mehlschwitze*, *dunkle Mehlschwitze*, rouz gell g.

Mehlsieb n. (-s,-e) : burutell b.

Mehlspeise b. (-,-n) : [kegin.] 1. etremeuz g. ; 2. [Bro-Aostria] gwastell b.

Mehlstaub g. (-s) : bleud fu g., bleud gouez g.

Mehltau g. (-s,-e) : [louza.] . *falscher Mehltau*, mildiou g., skaot gwenn g., glizh-mel str., P. paotr kozh g. ; . *vom falschen Mehltau befallen*, mildiouet ; . *vom falschen Mehltau befallen werden*, mildiouñ ; . *am falschen Mehltau zugrunde gehen*, mont gant ar skaot gwenn, P. mont gant ar paotr kozh ; . *echter Mehltau*, oidiom g.

Mehltrommel b. (-,-n) : burutell b.

Mehltruhe b. (-,-n) : binot g.

Mehlwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] preñv-bleud g.

mehr Adv. : 1. muioc'h, mui, ampl, amploc'h ; . *mehr als*, muioc'h eget, mui eget, muiget, ouzhpenn ; . *mehr als einmal*, ouzhpenn ur wech, estreget ur wech ; *einmal mehr*, ur wech ouzhpenn b., ur wech hiroc'h b. ; . *er hat mehr als ich*, krefivoc'h eo an traoù gantañ eget ganin-me, muioc'h a aez en deus evidon, muigedon en deus ; . *es sind mehr als hundert Leute gekommen*, deuet ez eus ouzhpenn kant den (tremen kant den, pase kant den, muiget kant den) ; . *ein bisschen mehr*, muioc'hig, un dister dra muioc'h, un draig muioc'h, un tammig muioc'h, un netraig muioc'h, ouzhpennik ; . *ein bisschen mehr Wind*, muioc'hig a avel, un tammig muioc'h a avel ; . *etwas mehr als zehn Kilo*, dek kilo hag un dra bennak ; . *mehr dazu demnächst*, a-benn nebeut e vo roet resisadennoù all (resisadurioù all) deoc'h, ouzhpenn a vo lavaret deoc'h a-benn nebeut ; . *ein bisschen mehr als zwei Kilo*, daou gilo hag al lañs, un dister dra muioc'h eget daou gilo ; . *viel mehr*, kalz mui, kalz muioc'h, pell mui, pell muioc'h, e-leizh muioc'h, ur barr muioc'h, un toullad muioc'h, un tamm mat muioc'h, un hanter muioc'h, ur flipad muioc'h, war an ampl muioc'h, kant gwech muioc'h ; . *viel mehr gibt's nicht*, *mehr gibt's es kaum*, n'eus ket kalz muioc'h ; . *mehr als zwanzig*, muioc'h evit ugent, mui eget ugent, tremen ugent, ouzhpenn ugent, en tu all da ugent, en tu-hont da ugent, estreget ugent, estroc'h eget ugent, ugent ha c'hoazh ; . *etwas mehr als fünfzig*, nebeut war hanterkant, un dra bennak war hanterkant ; . *er hat mehr Feinde als Freunde*, muioc'h a enebourien eget a vignoned en deus ; . *die Kühe produzieren jetzt mehr Milch*, kresket eo al laezh gant ar saout, kresket eo an dever gant ar saout ; . *mehr Leute konnte er nicht unterbringen*, ne c'helle reiñ lojeiz da gen ; . *mehr als*

nötig, en tu all d'ar pezh a zo ret, dreist-kemm, kreñvoc'h eget justoc'h, muioc'h eget nebeutoc'h, dreist-reizh, en tu all d'ar gont, war an ampl ; . *mehr ist besser als weniger*, gwell eo kaout muioc'h eget nebeutoc'h ; . *was wollen Sie noch mehr ?* petra a fell (a faot) deoc'h c'hoazh ? ; . *mehr als genug*, war an ampl, amplik ; . *er hat mehr als genug getrunken*, evet en deus ouzhpenn trawalc'h, evet en deus ouzhpenn gwalc'h e galon, evet en deus ouzhpenn leizh e walc'h, evet en deus ouzhpenn e walc'h ; . *du kannst mir ruhig noch mehr davon geben*, n'em eus ket ouzhpenn gant ar pezh ac'h eus roet din ; . *davon könnte es ruhig noch mehr geben*, c'hoarzh reoù all, mar plij ! ; . *mehr denn je*, muioc'h eget (evit) biskoazh, gwashoc'h eget biskoazh ; . *mehr sein (gelten) als*, bezañ istimet mui eget ... / bezañ graet mui a istim ouzh an-unan eget ouzh ... (Gregor), bezañ gwelloc'h eget ... ; . *er hält sich für mehr als sein Nachbar*, sellet a ra outañ e-unan evel ouzh unan a vefe gwelloc'h eget e amezeg, krediñ a ra dezhañ bezañ gwelloc'h eget e amezeg, krediñ a ra dezhañ e talvez muioc'h eget e amezeg ; . *um die Hälfte mehr*, hanter-kant dre gant muioc'h ; . *zweimal mehr*, an hanter muioc'h ; . *mehr Leute sterben in ihrem Bett als auf hoher See*, muioc'h a dud a varv er gêr eget war vor, aliesoc'h a hini a varv er gêr eget war vor ; . *hier gibt es mehr Sand als Erde*, amañ ez eus mui a draezh eget a zouar ; . *mehr als sonst*, muioc'h eget boaz, muioc'h eget kustum, muioc'h eget an ordinal ; . *heute sind mehr Leute gekommen als gestern*, deuget ez eus mui a dud hiziv eget dec'h ; . *wir haben noch mehr davon*, ouzhpenn a zo, bez' ez eus c'hoazh, re all a zo ; *diesmal habe ich mehr davon gekauft*, prenet em eus mui ar wech-mañ, prenet em eus muioc'h ar wech-mañ ; . *du wirst mehr Geld verdienen*, muioc'h a arc'hant a c'hounezi ; . *wenn er hart arbeitet, wird er entsprechend mehr Geld verdienen*, muioc'h a se a arc'hant a c'hounezo ma labouro kalet ; . *mehr brauchen wir nicht*, n'eus ket ezhomm muioc'h, kement ha ma ranker eo ; . *manche Menschen sind bloß dazu da, die Sache zahlenmäßig nach mehr aussehen zu lassen*, tud 'zo a ra niver ha netra ken ; . *damit es nach mehr aussieht*, evit ober niver.

2. [tr-] : . *je mehr Geld, desto mehr Sorgen*, seul vui a arc'hant seul vui a drabas, seul vuioc'h a arc'hant seul vuioc'h a drabas, n'eo ket er bernioù leve eo emañ an eürusted ; . *je mehr Leute, desto besser die Stimmung*, an dud, seul vui a vez anezho, seul vui a joa a vez diouto - forzh tud, forzh plijadur - pa vez ar muiañ tud, e vez ar brasañ plijadur - muiañ keuneud, brasañ tantad - seul vui, seul well - seul vuioc'h, seul welloc'h ; . *in mehr als einer Hinsicht*, e meur a geñver, e meur a feson, evit ur perzh mat, evit meur a abeg ; . *aus mehr als einem Grund*, evit meur a abeg ; . *mehr Mädchen als Jungen*, muioc'h a verc'hed eget a baotred, liesoc'h a verc'hed eget a baotred ; . *mehr oder weniger, mehr oder minder*, mui pe vihanoc'h, mui pe vihan, mui pe vui, muioc'h pe vui, mui pe nebeutoc'h, muioc'h pe nebeutoc'h, mui pe vihan, tamm-pe-damm, kalz pe nebeut, kalz pe vihan, well-wazh ; . *mehr oder weniger gut*, gwell pe welloc'h ; . *mehr oder weniger groß*, bras pe vrasoc'h ; . *mehr oder weniger ähnlich*, heñvel pe heñveloc'h, damheñvel, peuzheñvel, leteñvel, heñvelik ; . *mein Bein ist immer mehr oder weniger steif*, ingal e vez morz-divorz va gar ; . *ich weiß mehr oder weniger, wie man es tut*, gouzout a ran tamm-pe-damm penaos ober, gouzout a ran mui pe vui penaos ober ; . *jeder von uns hat mehr oder weniger für ihn gearbeitet*, graet hon eus holl krogad pe krogad evit an dense ; . *mehr oder weniger Felsbrocken standen in den verschiedenen Feldern herum*, reier pe reier a oa er parkoù ; . *mehr und mehr, immer mehr*, mui-ouzh-mui, muioc'h-mui, muioc'h-muiañ, mui-ha-mui, war gresk, war greskiñ, war

vuiaat ; . *er säuft immer mehr*, gwashaat a ra da evañ, mont a ra gwashoc'h-gwazh d'ar boeson, kreskiñ a ra da lonkañ, souriñ a ra da lonkañ ; . *er leidet immer mehr unter Rheuma*, ar remm a grog ennañ muioc'h-mui, gwashaat a ra da boaniañ gant ar remm, kreskiñ a ra da boaniañ gant ar remm, poaniañ a ra gwazh-ouzh-gwazh gant ar remm, poaniañ a ra gwazh-âr-wazh gant ar remm, poaniañ a ra gwashoc'h-gwazh gant ar remm, poaniañ a ra gwashoc'h-gwashañ gant ar remm, souriñ a ra da boaniañ gant ar remm ; . *umso mehr*, kent-se, ken meur rak-se, kentoc'h reizh, kent-a-se, seul gent a-se, abeg muioc'h, muioc'h c'hoazh, muioc'h a se, gwashoc'h c'hoazh, gwashoc'h a se ; . *er mag Obst umso mehr, wenn dieses richtig reif ist*, seul vui e plij ar frouezh dezhañ ma vezont dave-mat ; . *umso mehr als*, seul vui ma ..., seul vuioc'h ma ..., ken meur rak-se pa ..., seul gent a-se ma ... ; . *er geht oft ins Kino, umso mehr als er keinen Fernseher hat*, alies e ya d'ar sine, seul vui ma n'en deus ket a skinweler ; . *der Film war interessant, umso mehr als er das Leben der Bauern im Mittelalter ganz präzise schilderte*, dedennus e oa ar film-se, seul vui ma tiskoueze pizh penaos e veve ar gouerien er Grennamzer ; . *diese Diskussion interessierte uns, umso mehr als sie die Zukunft unseres Betriebes beeinflussen konnte*, dedennet e oamp gant ar vreutadeg-se, seul vui ma c'halle levezonañ dazont an embregerezh tu pe du ; . *das Treffen war erfolgreich, umso mehr als viele Teilnehmer neue Ideen vorgebracht hatten*, seul spletusoc'h e voe an emgav ma voe kinniget mennozhioù nevez gant ur bern perzhidi ; . [polit.] *er driftet immer mehr nach rechts*, gwennaat a ra mui-ouzh-mui ; . *er säuft immer mehr*, gwashaat a ra da evañ, mont a ra gwashoc'h-gwazh d'ar boeson ; . *er hinkt immer mehr*, gwashaat a ra da gammañ, kreskiñ a ra da gammañ, kammoc'h-kammañ e teu da vezañ, kammañ a ra gwazh-ouzh-gwazh, kammañ a ra gwazh-âr-wazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwazh, kammañ a ra gwashoc'h-gwashañ, souriñ a ra da gammañ ; . *er ist mehr groß als klein*, bras eo kentoc'h ; . *weniger wäre mehr gewesen*, re a vann ne dalv mann ; . *vor mehr als zehn Jahren*, en tu all da zek vloaz 'zo ; . *mehr als tausend Euro*, en tu-hont da vil euro ; . *und mehr noch : [darüber hinaus]*, ha kaeroc'h 'zo, 'zo kaeroc'h, ha 'zo kaeroc'h, ha koantoc'h 'zo, 'zo koantoc'h, 'zo brasoc'h, ha muioc'h 'zo, zo-mui-ken, zokennoc'h, war ar marc'had, war ar priz, war ar bern, war an holl, war ar barr, en tu-hont (en tu all) da gement-se, estreget kement-se, dreist kement-se, ha gwasoc'h 'zo, ha gwelloc'h 'zo, hag ouzhpenn 'zo, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, ouzhpenn-tra, ha gwellañ 'zo, gant an dra-se, kalz ouzhpenn ; [kr-] *wer mehr kann, kann auch weniger*, an neb a c'hall ober paner a c'hall ober manikin.

3. [stummoù nac'h] : . *mehr nicht !* hep mui ! hepmuiken ! hepken ! traken ! nemetken ! ; . *drei Euro, mehr nicht*, tri euro hep mui, tri euro hepmuiken, tri euro hepken, tri euro traken, tri euro nemetken ; . *nicht mehr und nicht weniger*, na mui na maez, na mui na ment, na mui na ket, na mui na ken, na mui na nebeutoc'h, na muioc'h na nebeutoc'h, na mui na bihanoc'h, hep unan muioc'h pe nebeutoc'h, ken tra, tra ken, naet-ha-pizh, rik-ha-rik ; . *niemand (keiner) mehr*, den ebet mui, den ebet ken ; . *nie mehr*, biken mui, biken ken, mui birviken ; . *er konnte kaum mehr sehen*, ne wele kazimant netra ken, ne wele hogozik tamm ebet ken ; . *er ist nicht mehr*, aet eo d'an Anaon, marv eo, straket eo e graoñenn, tremenet eo eus ar bed-mañ ; . *es gibt sie nicht mehr*, n'eus ket mui anezho, n'eus ket anezho ken ; . *wir haben keine mehr*, n'eus ket mui, n'eus ket ken ; *er singt nicht mehr so schön*, fallaet eo da ganañ, ne gan ket mui ken brav ; . *das sagt man nicht mehr*, ne vez ket lavaret mui ; . *meine Beine wollen nicht mehr*, mouzhañ a ra va divhar ouzhin, mouzhet eo va divesker ouzhin, porc'hellet eo va zivesker, erru

eo skuizh koubloù va divhar, mankout a ra va divesker dindanon, mankout a ra va divesker din, va divesker a c'houlenn ehanañ ; *nichts mehr*, netra ken, netra mui, netra muioc'h, mui netra, mui pelloc'h, netra ebet ken, tra ebet ken ; . *es ist nichts mehr zu essen da, es gibt nichts mehr zu essen*, n'eus gour da zebriñ ken nemet treid silioù ha divskouarn kelien, n'eus tra ebet da grignat nemet stripoù logod ha kig moan ; . *ich sage nichts mehr*, ne lavarin tra ebet ken, ne lavarin ket hiroc'h, ne lavarin mui netra, ne lavarin netra ken, ne lavarin netra ebet ken ; . *ich will nichts mehr davon hören !* ne fell ket din klevet nevez eus se ! chomit sioul din ! tavit din ! ; . *ich sehe nichts mehr*, ne welan mui, ne welan netra ken, ne welan netra ebet ken, ne welan tra ebet ken, ne welan banne ken, ne welan banne ebet ken, ne welan takenn ken, ne welan takenn ebet ken, ne welan lomm ken, ne welan lomm ebet ken, ne welan tamm ken, ne welan tamm ebet ken, ne welan berad ken, ne welan berad ebet ken ; . *und schließlich konnte er nichts mehr sehen*, ha dont a reas ne wele berad ; . *ich esse nichts mehr*, ne zebrin mui pelloc'h, ne zebrin tamm ken, ne zebrin tamm ebet ken ; . *ich habe nichts mehr*, n'em eus netra ken ; . *er hat zu nichts mehr Lust*, ne gav mui saour gant netra ; *sie ist kein Kind mehr*, aet eo er-maez a vogel ; . *es werden keine neuen Rekruten mehr eingestellt*, paouezet ez eus a sevel soudarded ; . *mehr will ich nicht, mehr verlange ich nicht*, ne c'houlennan ken tra ; . *wir haben keinen Wein mehr*, n'eus ket mui a win, n'eus ket a win ken, n'eus ket a win pelloc'h, n'eus ket ken a win, n'eus ken a win, diviet eo ar gwin, pare eo ar gwin, aet eo ar gwin, ar gwin a zo aet da netra, ar gwin a zo aet war netra, ar gwin a zo aet da vann, echu eo ar gwin ; . *er liest keine Romane mehr*, ne lenn ket ken a romantoù, ne lenn ket a romantoù ken ; . *ich tue es nie mehr*, ne rin mui, ne rin ken, ne rin biken an dra-se ken, ne rin biken ken an dra-se, biken ne rin an dra-se ken, biken ken ne rin an dra-se, biken mui ne rin an dra-se, foeltr mui ne rin an dra-se, biken james ken ne rin an dra-se, birviken ken ne rin an dra-se, morse-holl ken ne rin an dra-se.

Diwallit : . *er sprach nicht mehr*, ne gomzas ket ken ; . *mehr sprach sie nicht*, ne lavaras ket hiroc'h, ne'z eas ket larkoc'h, ne zeuas ket hiroc'h ganti ; . *mehr weiß ich nicht*, n'ouzon ket hiroc'h, ne ouzon ken ; . *ich weiß es nicht mehr*, disoñjet em eus an dra-se.

Mehr n. (-/s) : soulgresk g. ; . *das bedeutet ein Mehr an Arbeit für mich*, kement-se a dalvez muioc'h a labour evidon, kement-se a dalvez labour ouzpen evidon, setu amañ ur vac'hom evidon, kement-se a dalv dreistlabour evidon.

mehr- : dreist-, lies-, hont-, re-, ... ouzhpenn.

mehradrig ag. : [tredan.] liesreell b. ; *mehradriges Kabel*, fun liesreell b.

Mehrarbeit b. (-) : 1. labour ouzhpenn g., dreistlabour g. ; *die geleistete Mehrarbeit abfeiern*, atoriñ eurvezhioù labour ; *dieser Arbeitsausfall bedeutet für mich Mehrarbeit in den nächsten Tagen*, an troc'h labour-se a dalvezo kement a labour ouzhpenn ganin ; 2. [Marx] hontlabour g.

mehrmig ag. : barrek, brankek, skourrek, skourret, liesvrec'hek ; . *mehrmiger Kerzenständer*, *mehrmiger Kronenleuchter*, kantolor-barrek g., kantolor brankek g., kantolor skourrek g., kantolor-skourret g.

mehrbändig ag. : ... a ya meur a levrenn d'ober anezhañ, kinniget e meur a levrenn.

Mehrbedarf g. (-s) : ezhommoù ouzhpenn ls.

Mehrbelastung b. (-,-en) : bec'h ouzhpenn g.

Mehrbereichöl n. (-s,-e) : eoul keflusker liesderez g.

Mehrbenutzerzeit b. (-,-en) : [stlenn.] amzer rannet g.

Mehrbestand g. (-s,-bestände) : dreistniver g., dreistmuzul g., dreistad g., demorant [an nemorant] g.

Mehrbetrag g. (-s,-beträge) : 1. reñver g., reñverad g. ; 2. priz ouzhpenn g., ouzhpennadenn b.

Mehrbieter g. (-s,-) : dreistkresker g., imboudier g.

mehrblättrig ag. : [louza.] liesdelien, liesdeliennek ; . *Pflanze mit mehrblättriger Blumenkrone*, plant liespetalennek str.

mehrblütig ag. : [louza.] liesvleuñv ; *mehrblütiger Blütenstand*, *mehrblütige Infloreszenz*, bleuñvadurezh liesvleuñv b.

Mehrdateien : [stlenn.] ... liesrestr.

mehrdeutig ag. : 1. troidellek, forc'hellek, forc'hek, amsteriek, displann, kudennek, diasur, amjestr, silwink ; 2. lieskemeradek, liessteriek, meur a ster dezhañ, meur a du dezhañ.

Adv. : ent-forc'hellek.

Mehrdeutigkeit b. (-,-en) : 1. forc'hellegezh b., amster g., amsteriegezh b. ; . *die Mehrdeutigkeit aufheben*, *die Mehrdeutigkeit auflösen*, diforc'hellekaat ; 2. [yezh.] lieskemeradegezh b., liessteregiezh b., liessteriezh b.

mehrdimensional ag. : liesventek, liesvent.

Mehrdimensionalität b. (-,-en) : liesventegezh b.

mehreckig ag. : lieskornek, lieskognek.

Mehrehe b. (-,-n) : 1. liespriedelezh b., lieswregiezh b., liesdimeziñ g. ; 2. liespriedadezh b., liespriedelezh b., liessozhac'hiezh b., lieswaziezh b.

Mehreinkommen n. (-s,-) : dreistgounid g., rec'hounid g.

mehren V.k.e. (hat gemehrt) : paotaat, liesaat, muiaat, kreskiñ, fonnañ, fonnaat, fonnusaat.

V.em. : **sich mehrren** (hat sich (ak.) gemehrt) : paotaat, liesaat, muiaat, kreskiñ, fonnañ, fonnaat, fonnusaat, neriñ, nodiñ, mont war-gresk ; . *sich rasch mehrren*, dont puilh, puilhañ, dont da vezañ puilh, paotañ, bordilhañ, paotaat, mont buan da baotaat, neriñ, nodiñ, na vezañ pell o ouennañ, eleizhañ, ober struj, strujañ, fonnañ ; . [Bibl] *seid fruchtbar und mehret euch*, kreskit ha paotait - ra builhot ha frouezhot ha liesaot war an douar - frouezhit, puilhit ha kreskit - frouezhit hag eleizhit ; [Bibl] *ich will dich wachsen lassen und mehrren*, me a raio dit kreskiñ hag eleizhañ.

mehrere raganv hag anv-gwan amresis : meur a hini, meur a unan, lies hini, lies a hini, meur a, lies a ; . *mehrere Leute*, meur a zen ls., meur a hini ls., meur a unan ls., lies den ls., lies hini ls., lies a hini ls., lies a dud ls. ; . *mehrere hundert Jahre*, meur a gant vloaz ; . *für mehrere Jahre*, evit ul leizh a vloavezhioù, evit un toullad mat a vloavezhioù ; . *mehrere hundert Menschen*, meur a gant den ; . *mehrere tausend Menschen*, meur a vil den ; . *aus mehreren Gründen*, evit lies abeg, evit meur a abeg ; . *mehrere Paar Schuhe*, boteier ls. ; . *mehrere Städte*, meur a gêr, e-leizh a gêrioù.

mehreres raganv amresis : a bep seurt traoù, traoù a bep seurt ; . *bald ein mehreres*, muioc'h a ditouroù a vo kaset (a vo roet) deoc'h a-benn nebeut.

mehrerlei Adv. : 1. a bep seurt traoù, traoù a bep seurt ; 2. ... a bep seurt.

Mehrertrag g. (-s,-erträge) : reñverad g., dreistgounid g.

mehrfach ag. : 1. lies, liesek ; *in mehrfacher Hinsicht*, e meur a geñver, e meur a feson, evit ur perzh mat, evit meur a abeg ; *wegen mehrfacher ungerechtfertigter Abwesenheiten*, evit bezañ bet ezvezant alies ha diabet, evit bezañ bet ezvezant meur a wech ha diabet ; 2. [bev.] *mehrfache Spaltung*, emrannañ liesparzh g. ; 3. [mezeg.] *mehrfache Behinderung*, liesnamm g. ; *Mensch mit mehrfachen Behinderungen*, liesnammed g. [liester liesnammid] ; 4. [bred.] *mehrfache Determinierung*, liesdevoudadur g., liesdevoudañ g., liesdesaveladur g., dreistdesaveladur g., dreistdevoudadur g.,

dreistdevoudañ g., dreistdesavelañ g. ; *mehrfach determiniert*, dreistdevoudet, dreistdesavelet, liesdevoudet, liesdesavelet.

Adv. : **1.** lies gwech, lies-a-wech, dre veur a wech, meur a wech, e meur a dro, alies, lies taol, ken lies a wech, alies gwech, alies a wech, alies, ouzhpenn ur wech, estroc'h eget ur wech, estreget ur wech, a-grogadoù ; . *er versuchte es mehrfach, jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa dre veur a wech, met ne oa ket deuet a-benn (met bewech en doa graet bouc'h) - klasket en doa dindan meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn - meur a arnod en doa graet, met ne oa ket deuet a-benn - klasket en doa en em gemer dre veur a wech, met ne oa ket deuet a-benn ; **2.** [mezeg.] *mehrfach behindert*, liesnammet ; **3.** [kimiezh, bev.] *mehrfach ungesättigt*, liesamvec'h ; **4.** . *mehrfach verbunden*, lieskennask.

Mehrfachagent g. (-en,-en) : [kenwerzh.] derc'houezour lieskartenn g.

Mehrfachauswahl-Quiz n. (-,-) : goulennaoueg liesdibab b.

Mehrfachbehinderung b. (-,-en) : [mezeg.] liesnamm g. ; *Mensch mit Mehrfachbehinderungen*, liesnammed g. [*liester* liesnammid].

Mehrfache(s) ag.k. n. : . *um das Mehrfache so teuer*, kalz keroc'h ; . *ein Mehrfaches davon*, meur a wech kement all.

Mehrfachehe b. (-,-n) : liespriedelezh b., lieswregiezh b., liesdimeziñ g.

Mehrfachspalt g. (-s,-e) : [optik] roued amskogañ b.

Mehrfachsteckdose b. (-,-n) / **Mehrfachstecker** g. (-s,-) : [tredan.] liestap g., lieslugell b.

Mehrfachvergaser g. (-s,-) : [tekn.] treloskell lieskorf b.

Mehrfachverriegelungsanlage b. (-,-n) : potailh liesdleizhenn g.

Mehrfachversicherung b. (-,-en) : kretadur liesriskl g.

Mehrfachvertreter g. (-s,-) : derc'houezour lieskartenn g.

Mehrfamilienhaus n. (-es,-häuser) : kendi g.

Mehrfarbindruck g. (-s,-e) : moulladur liesliv g., moulladenn liesliv b.

mehrfarbig ag. : liesliv, lieslivek.

Mehrfirmenvertreter g. (-s,-) : derc'houezour lieskartenn g.

mehrförmig ag. : liesdoare, liesneuz, liesfurm, liesfurmek, liesstumm, liesstummek.

Mehrfrequenz- : ... liestalm.

Mehrgefahrenversicherung b. (-,-en) : kretadur liesriskl g.

Mehrgebot n. (-s,-e) : dreistkresk g., taol-sav g., imboud g. ; . *ein Mehrgebot abgeben*, imboudañ, lakaat uheloc'h priz, teuler war u.b., teuler war ar priz.

Mehrgepäck n. (-s) : [pakadoù] pouez a-re g., rebouez g., reñver a bouez g., reveur a bouez g.

Mehrgewicht n. (-s,-e) : pouez a-re g., rebouez g., reveur a bouez g., reñver a bouez g., reveur a bouez g.

Mehrgewinn g. (-s,-e) : dreistgounid g., gourgounid g., goubuzad g., dreisthelv g.

mehrgliederig ag. / **mehrgliedrig** ag. : lieskevrenn, lieskevrennek, liesrann, liesrannek.

Mehrheit b. (-,-en) : tu gounid g., tu kreñv g., tu kreñvañ g., muianiver g., niver-muiañ g., usniver g., brasniver g., darn vuiañ b., kalz muiañ g., lodenn vrasañ b., niver bras g., muiañ g. ; . *die Mehrheit der Bretonen sind Stadtbewohner*, an darn vrasañ eus poblañs Breizh a zo o chom er c'hêrioù, an niver bras eus ar Vretoned a zo o chom er c'hêrioù, ar brasniver eus an dud e Breizh a zo o chom er c'hêrioù, ar braz eus ar Vretoned a zo o chom er c'hêrioù, muioch a dud a zo e kêr eget war ar maez e Breizh ; . *absolute Mehrheit*, muianiver dreistel g. ; . *relative Mehrheit*, *einfache Mehrheit*, muianiver keñverel g. ; . *qualifizierte Mehrheit*, muianiver doareet g. ; .

eine knappe Mehrheit, ur muianiver justik (berrik, teusk) a-walc'h g., ur muianiver skort g., ur muianiver bresk g. ; . *mit knapper Mehrheit gewählt*, dilennet gant ur muianiver skort ; . *zur Mehrheit gehörend*, eus an tu kreñvañ, eus ar muianiver ; . *die große Mehrheit*, an darn vrasañ eus an dud b., ar muianiver frank eus an dud g., al lodenn vrasañ eus an dud b., an darn vuiañ eus an dud b., ar brasniver eus an dud g., ar pep brasañ eus an dud g., ar muiañ bras eus an dud g., ar braz eus an dud g., ar c'halz eus an dud g., ar c'halz muiañ eus an dud g., ar fonn eus an dud g., ar fonn vuiañ eus an dud g., ar fonn muiañ eus an dud g., ar c'hroz eus an dud b., an hanter brasañ eus an dud g., ar peurvuañ eus an dud g., ar peurvrasañ eus an dud ; . *die schweigende Mehrheit*, ar muianiver dilavar g., ar brasniver war-dav eus an dud g. ; . *die überwältigende Mehrheit*, ar peurvrasañ frank-bras eus an dud g., ar peurvuañ frank-bras eus an dud g., ar muianiver brevus g., ar muiañ peuvras g. ; . *er wurde mit überwältigender Mehrheit gewählt*, aet e oa don e-barzh, aet e oa a-zoug e-barzh, tremenet e oa dihop ; . *er wurde mit knapper Mehrheit gewählt*, tremenet e oa ku-ha-ka ; . *die Mehrheit der Stimmen bekommen*, daspugn ur muianiver.

mehrheitlich Adv. : evit ar brasniver anezho, evit ar muianiver anezho.

Mehrheits- : ... muianiverel, ... muianiverek.

Mehrheitspartei b. (-,-en) : strollad muianiverek g. ; *die Abgeordneten der Mehrheitsparteien*, kannaded ar muianiver ls.

Mehrheitswahl b. (-,-en) : votadeg muianiverel b., mouezhiañ muianiverel g.

Mehrheitswahlrecht n. (-s) : mouezhiañ muianiverel g., voterezh diazezet war ar muianiver g.

Mehrjahres- : liesvloaziek, liesvloaz, liesvloavezhiek, meurvloazhiat.

mehrfährig ag. : liesvloaziek, liesvloaz, liesvloavezhiek, meurvloazhiat ; [louza.] pad, padel, trebadel, trebadek ; . *mehrfähriges Gewächs*, plant bevus str., plant bividik str., plant pad str., plant liesvloaziek str., plant padel str., plant trebadel ls., plant trebadek str.

mehrkernig ag. : lieskraoñell.

mehrköpfig ag. : liespenn, liespennek.

Mehrkosten ls. : koust ouzhpenn g., dreistkoust g.

Mehrlader g. (-s,-) / **Mehrladewaffe** b. (-,-n) : fuzuilh tennata g./b., fuzuilh liestenn g./b., fuzuilh gant karger g./b., tennataer g. [*liester* tennataerioù].

Mehrlagen- : ... liesgwiskad.

mehrlagig ag. : ... liesgwiskad.

mehrlappig ag. : [louza.] **1.** liesflipennek ; **2.** lieshoskek ; *mehrlappiger Kern*, kraoñell lieshoskek b.

Mehrlast b. (-,-en) : dreistbec'h g.

Mehrleistung b. (-,-en) : askorad ouzhpenn g., efedusted ouzhpenn b., produusted ouzhpenn b., fonn ouzhpenn g., ampled ouzhpenn g., daskor ouzhpenn g., fonnder ouzhpenn g., galloudezh ouzhpenn b.

Mehrleiterkabel n. (-s,-) : [tredan.] fun liesreell b.

Mehrleitungsapparat g. (-s,-e) : pellgomzer lieslinenn g.

Mehrlingskristall g. (-es/-s,-e) : [maenoniezh] strinkenn vaklek b. [*liester* strinkenoù maklek].

Mehrlinien- : ... lieslinenn.

mehrmalig ag. : lies, liesek, niverus, meur a.

Adv. : dre veur a wech, lies gwech, lies-a-wech, meur a wech, alies, lies taol, ken lies a wech, lies gwech, alies gwech, alies a wech, ouzhpenn ur wech, estroc'h eget ur wech, estreget ur wech, a-grogadoù.

mehrmals Adv. : lies-a-wech, lies gwech, lies a wech, alies gwech, alies a wech, dre veur a wech, meur a wech, e meur a dro, alies, lies taol, ken lies a wech, ouzhpenn ur wech, estreget ur wech, estroc'h eget ur wech ; . *er versuchte es mehrmals, jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa dre veur a wech, met ne oa ket deuet a-benn ; . *eine mehrmals unterbrochene und wieder aufgenommene Arbeit*, ul labour graet dre brez ha dre reuz g. ; . *ein mehrmals geflicktes Kleidungsstück*, ur pezh dilhad takon ha didakon g., ur pezh dilhad mil beñseliet g., ur pezh dilhad mil gwech peñseliet g., ur pezh dilhad tammet ha mildammet g., ur pezh dilhad mildammet g., ur pezh dilhad tammet ha didammet g. ; . *mehrmals stürzen*, tapout lammoù forzh pegement.

Mehrmandate ls. : [polit.] *die Mehrmandate*, ar berniañ leuriadurioù g.

Mehrparteien- : ... liesstrolladek.

Mehrparteiensystem n. (-s) : [polit.] liesstrolladegezh b.

Mehrpasbogen g. (-s,-bögen) : [tisav.] gwareg liesranggelc'h b.

mehrperiodig ag. : [skiantoù] liestrovezhiek.

Mehrphasenstrom g. (-s,-ströme) : [tredan] red tredan lieskoulz g.

mehrphasig ag. : lieskoulz ; . *mehrphasiger Wechselstrom*, red pebeilat lieskoulz g.

Mehrplatz- : ... liesstael.

mehrplatzfähig ag. : [stlenn.] ... liesimplijer, ... liesarveriad.

Mehrplatzsystem n. (-s,-e) : liesstael g. [*liester* liesstaelioù].

mehrpilig ag. : liesvlein.

Mehrporto n. (-s,-s/-porti) : dreisttaos g., mizoù-kas ouzhpenn ls.

Mehrprämie b. (-,-n) : dreistkodenn b.

Mehrprodukt n. (-es) : [Marx] dreistkenderc'h g.

Mehrprogrammbetrieb g. (-s,-e) : [stlenn.] liesgouveliñ g.

Multiprozessorsystem n. (-s,-e) : [stlenn.] lieskewerier g. [*liester* lieskewerierioù].

Mehrpunkt- : [stlenn.] ... liespoent.

mehrreihig ag. : liesrez, liesrezek.

Mehrumpfboot n. (-s,-e) : [merdead.] lieskouc'h b. [*liester* lieskouc'hoù].

mehrsamig ag. : [louza.] lieshadek.

Mehrscharenpflug g. (-s,-pflüge) : [labour-douar] arar liessoc'h g.

mehrscharig ag. : ... liessoc'h ; *mehrschariger Pflug*, arar liessoc'h g.

Mehrschicht- : ... liesgwiskad, ... lieslive.

mehrschichtig ag. : ... liesgwiskad, ... lieslive.

Mehrschienengleis n. (-es,-e) : hent-houarn liestreuz g.

Mehrseil- : ... liesfun.

mehrseitig ag. : liestuel, liestuek.

Mehrseitigkeit b. (-) : liestuelezh b., liestuegezh b.

mehrsilbig ag. : [yezh.] liessilabennek, ... liessilabenn ; . *mehrsilbiges Wort*, liessilabenn b., ger liessilabennek g., ger liessilabenn g.

mehrsitzig ag. : meur a blas ennañ.

mehrsprachig ag. : liesyezhiek, ... liesyezh ; . *mehrsprachiger Mensch*, liesyezher g. ; . *Frankreich darf nicht mehrsprachig werden !* arabat e vefe meur a yezh e Bro-C'hall ! arabat e teufe Bro-C'hall da vezañ liesyezhiek ! ; . *mehrsprachige Verkehrsschilder*, panelloù-henchañ liesyezhiek ls.

Mehrsprachigkeit b. (-) : liesyezhegezh b. ; . *Frankreich, das Land, das die Mehrsprachigkeit bekämpft*, Bro-C'hall, e penn ar c'hilstourm a-enep al liesyezhegezh b. / Bro-C'hall, yezhlazher number one b.

Mehrsprekorder g. (-s,-) : sonenroller liesloabr g.

mehrstellig ag. : meur a sifr ennañ ; . *mehrstellige Zahl*, niver meur a sifr ennañ g.

Mehrstimmenwahlrecht n. (-s,-e) : [polit.] liesvouezhiañ g.

mehrstimmig ag. : [sonerezh] liesvouezhiek, liesvouezh ; . *mehrstimmiger Gesang*, kanerezh a-gor g. ; . *mehrstimmiger Chor*, kor liesvouezhiek g.

Mehrstimmigkeit b. (-) : [sonerezh] *musikalische Mehrstimmigkeit*, lieskerzhiezh b.

mehrstöckig ag. : meur a estaj ennañ, meur a estaj, ... a veur a estaj, ... lieslive.

Mehrstrahl- : ... lieshordenn.

mehrstrahlig ag. : lieshordenn.

Mehrstufe b. (-,-n) : [yezh.] derez uheloc'h ar c'heverata g., derez uheloc'h g., usrez g.

mehrstufig ag. : ... lieslive.

mehrstündig ag. : ... meur a eurvezh, ... a bad meur a eurvezh.

mehrtägig ag. : ... meur a zevezh, ... a bad meur a zevezh.

Mehrteiler g. (-s,-) : [film, lenn., sonerezh] oberenn kinniget e meur a rann b.

mehrteilig ag. : lieskevrenn, lieskevrennek, liesrann, liesrannek ; . *ein mehrteiliger Film*, ur film kinniget e taolennoù distag g., ur stirad g.

Mehrung b. (-,-en) : paotadur g., liesadur g., muiadur g., kresk g., kreskadur g., kreskadurezh g., kreskidigezh b.

Mehrverbrauch g. (-s,-verbräuche) : bevezerezh en tu all d'ar gont g., distremen bevezerezh g.

Mehrwandnetz n. (-es,e) : [pesketaerezh] tramailh g., roued amailh b.

Mehrweg- : ... adimplijadus, ... adarveradus, ... liesarver, ... liesimplij, ... liesek.

Mehrwegkanal g. (-s,-kanäle) : [elektronik] saneller liesek g.

Mehrwert g. (-s,-e) : **1.** gwerzh ouzhpennet g., kresk talvoudegezh g., kresk talvoud g., kresk gwerzh g., talvoudekadenn b., talvoud ouzhpennet g. ; **2.** [Marx] dreisttalvoud g., dreistwerzh g., dreistwerzhad g., hontwerzhad b.

mehrwertig ag. : **1.** liestalvoud, liestalvoudek ; **2.** [kimiezh] liesamsav.

Mehrwertsteuer b. (-,-n) : taos war ar gwerzh ouzhpennet g., T.G.O. g. ; *die Mehrwertsteuer zurückerhalten*, adaptout an T.G.O.

mehrwöchig ag. : ... meur a sizhunvezh, ... a bad meur a sizhunvezh.

Mehrzahl b. (-,-en) : **1.** muianiver g., niver-muiañ g., usniver g., brasniver g., darn vrasañ b., darn vuiañ b., kalz muiañ g., lodenn vrasañ b., lod vuiañ g., fonn vuiañ g., fonn vuiañ b. ; **2.** [yezh.] liester g. stumm lies g., furm lies b., niver lies g.

mehrzeilig ag. : **1.** [barzh.] ... meur a werzenn ; **2.** ... meur a linenn, ... lieslinenn.

mehrzellig ag. : [bev.] lieskelligek, lieskelligel ; . *mehrzelliges Lebewesen*, lieskellig g. [*liester* lieskelliged], bev lieskellig g., boud lieskelligek g. ; . *Betriebsmechanismus mehrzelliger Lebewesen*, arc'hwelerezh lieskellig g.

Mehrzelligkeit b. (-) : [bev.] lieskelligegezh b.

Mehrzweck- : ... liesarver, ... liesimplij, ... liesarc'hwel, ... liesarc'hwelel.

Mehrzweckhalle b. (-,-n) : sal liesimplij b., sal liesarver b.

Mehrzweckmaschine b. (-,-n) : ijinenn liesimplij b., ijinenn liesarver b.

Mehrzweckpflanze g. (-s,-) : [louza.] loa-liorzh b., displanter g., treuzplanter g. [*liester* treuzplanterioù], treuzplantouer g. [*liester* treuzplantouerioù]

meiden V.k.e. (mied / hat gemieden) : . *jemanden meiden*, treiñ diwar u.b., pellaat diouzh u.b., tec'hel diouzh u.b., tec'hel

diwar hent u.b., tec'hel diwar-dro u.b., tec'hel diwar u.b., diwall (en em virout) ouzh u.b. ; . *er meidet mich*, treiñ a ra diwarnon, ne fell ket dezhañ kaout darempred ganin, ne c'houll ket kaout frot ganin, hennezh ne glask ket fred ganin ; . [bev.] *Licht meidend*, ... en deus erez ouzh ar sklêrijenn, ... a glask an deñvalijenn, luc'hdec'hat, ... a dec'h rak ar sklêrijenn, ... a dec'h rak an deiz.

Meier g. (-s,-) : merour g., meitour g., metaer g. ; [tro-lavar] *wenn es nicht stimmt, dann will ich Meier heißen*, laouen e vefen da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a c'houlenn bezañ lonket gant al loar mar n'eo ket gwir ! me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir ! pe e vin dall ! daonet e vin ma n'eo ket gwir ! me a vo daonet ma n'eo ket gwir ! va gouzoug war ar piltoz (war ar pilgos, kroug m'am dougo) ma ne lavaran ket ar wirionez ! me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir ! ma vin krouget ma n'eo ket gwir ! ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez ! gwir eo kement-se pe me 'vezo manac'h ! re wir eo !

Meierei b. (-,-en) : 1. mereuri b., meiteri b. ; 2. laezhdi g., laezherezh b.

Meierhof g. (-s,-höfe) : mereuri b., meiteri b.

Meile b. (-,-n) : 1. lev b., leviad b. ; . *die Landmeile*, ar miltir g., ar mildouar g., ar mil-hed g. ; . *in einem Umkreis von hundert Meilen*, war hed kant lev tro-dro, war hed kant lev tro-war-dro ; . *römische Meile*, miltir roman g. ; . *englische Meile*, miltir saoz g. ; . *Meilen zurücklegen*, leviata ; . *ich hatte kaum eine Meile zurückgelegt*, a-vec'h ul lev a oa aet ganin ; . *sein Landsitz lag nicht einmal eine Meile vom Schloss entfernt*, ul levig hent a oa etre e vaner hag ar c'hastell ; . *Meilen im Laufe zurücklegen*, diskar leviou ; . *er war ungefähr zwei Meilen gelaufen*, graet en doa un doare div lev ; . *bis dorthin müssen wir eine gute Meile laufen*, ul lev vat a vale a zo evit mont di, ul lev greñv a vale a zo evit mont di, ul lev gaer a vale a zo evit mont di ; . *zehn Meilen in einem Stück zurücklegen*, a) [war-droad] ober dek lev en ur redadenn ; b) [war-varc'h] ober dek lev en ur varc'hekadenn, ober dek lev en ur c'haloupadenn ; *zehn Meilen in einem Ritt zurücklegen*, ober dek lev hep divarc'hañ, ober dek lev hep divridañ, ober dek lev en un taol brid, ober dek lev hep kerc'ha, ober dek lev en ur gerc'hadenn, ober dek lev en ur varc'hekadenn, ober dek lev en ur c'haloupadenn ; 2. [merdead.] [See]meile, milmor g. ; . *eine Sieben-Meilen-Überfahrt*, un treizh seizh lev g., seizh lev treizh ls.

Meilensäule b. (-,-n) : [istor] bonn lev g., bonn miler g., peul miler g.

Meilenstein g. (-s,-e) : 1. bonn lev g., bonn miler g., peul miler g., bonn-hent g., maen-hed-hent g., maen-bonn g. ; 2. [dre skeud.] maen-bonn g., darvoud heverk en un argerzhad g. ; . *ein Meilenstein in der Geschichte unseres Landes*, ur maen-bonn en istor hor bro g., un darvoud istorel a bouez bras evit hor bro g., un darvoud bras en istor hor bro g., un darvoud meur en istor hor bro g., un darvoud muiañ en istor hor bro g., un devezh bras en istor hor bro g.

meilenweit ag. : ... meur a lev dezhañ.

Adv. : 1. e-pad leviou ha leviou ; 2. *meilenweit entfernt von*, war-hed meur a lev ac'hanen, mil bell diouzh udb ; [dre skeud.] *davon sind wir noch meilenweit entfernt*, pell emañ Yann diouzh e gazez.

Meiler g. (-s,-) : 1. bern keuneud d'ober glaou-koad g. gwrac'hell geuneud d'ober glaou-koad b. ; 2. reaktor nukleel g., dazgwereder derc'hanel g.

Meilerkohle b. (-,-n) : glaou-koad str.

mein(e) anv-gwan perc'hennañ : 1. va, ma ; . *meine Mutter*, va mamm b., ma mamm b., an hini gozh du-mañ b. ; . *mein*

Vater, va zad g., an hini kozh du-mañ g., P. ma hini charl g., ma añjez g., m'añjez g. ; . *mein Großvater*, va zad-kozh g., an hini kozh du-mañ g. ; . *mein Sohn*, va mab g., an hini yaouank du-mañ g. ; . *das ist meine Frau*, honnezh 'zo gwreg din ; . *dieser mein Vorschlag*, ar c'hinnig-se bet graet ganin g. ; . *in meinem Wagen*, em c'harr ; . *in meinem Haus*, em zi, em zi din ; . *dies Haus ist mein*, din-me eo an ti-se ; . *der (das, die) meine*, va hini ; [tr-l] . *mein Gott !* Doue ! va Doue ! va Doue benniget ! va Doue benniget, pebezh torad filiped ! va Doue benniget, ar vadeziant a-raok an eured ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! Gwerc'hez Vari ! Gwerc'hez santel ! Jezuz va Doue ! va Doue ivez 'ta ! Salver benniget ! Salver Doue ! ; 2. P. . *Mein und Dein nicht unterscheiden können*, bezañ laer pe laeroc'h, na vezañ evit e zorn, bezañ atav e zorn a-raozañ.

Meineid g. (-s,-e) : falsle g., falstesteni g. ; *einen Meineid schwören (leisten)*, ober fals ledoued, touiñ e fals, ober ur falstesteni, falstesteniañ, testeniañ e gaou, dougen falstesteni, touiñ e gaou, feizañ e gaou, feizañ war ar gaou, stagañ ur gaou ouzh al le a reer, falsleañ, gaoufeizañ, ober falsle / ober le faos / touiñ e faos / falstouñ (Gregor).

meineidig ag. : . *meineidig werden*, ober fals ledoued, touiñ e fals, ober ur falstesteni, falstesteniañ, testeniañ e gaou, dougen falstesteni, touiñ e gaou, feizañ e gaou, feizañ war ar gaou, stagañ ur gaou ouzh al le a reer, falsleañ, gaoufeizañ, ober falsle / ober le faos / touiñ e faos / falstouñ (Gregor).

Meineidige(r) ag.k. g./b. : gaoufeizer g., gaoufeizerez b., falsleour g., falsleourez b., falstouer g., falstouerez b.

meinen V.k.e./V.gw. (hat gemeint) : 1. mennout lavaret, kaout c'hoant lavaret ; . *wen meinen Sie ?* eus piv zo kaoz ganeoc'h ? ; . *wie meinen Sie das ?* petra a vennit lavaret ? petra hoc'h eus c'hoant da lavaret gant kement-se ? ; 2. soñjal, soñjal d'an-unan, kavout d'an-unan, kavout gant an-unan ; . *was meint er dazu ?* petra a soñj eus an dra-se ? petra eo e soñj war gement-se ? peseurt soñj en deus war an dra-se ? ; . *meinst du nicht, dass es zu spät wird ?* ne soñj ket dit e vo re ziwezhat ? ; . *mach so, wie du meinst*, gra hervez da faltazi, gra diouzh da vod, gra diouzh da santimant ; 3. bezañ mennet ; . *ich meine es doch nur gut mit dir*, ne glaskan tra ken nemet da vad, karet a ran vad dit ha tra ken, karet a ran da vad dit ha tra ken, emañ en un tu ganit, ober a ran pep tra evit da dra, ober a ran an dra-se ez kounid, ober a ran kement-se evit da vrasañ mad ; . *ein gut gemeinter Rat*, un ali mat g., ur c'huzul mat g., un ali roet a-berzh-vat g. ; . *das war nicht schlecht gemeint*, arabat kemer kement-se a berzh fall (a wall berzh) ; . *er meinte es nicht böse*, ne oa ket mennet d'ober droug, n'en doa ket c'hoant da feukañ ac'hanoc'h ; . *das war nicht ernst gemeint !* evit ober van ne oa ken, ur c'hoari e oa ha netra ken, ur c'hoari ne oa ken, graet hor boa kement-se evit farsal, ur farsadenn an hini e oa, fellout a rae deomp bourdañ, o farsal e oamp, ne oa ket sirius, kement-se ne oa nemet c'hoariell ; . *sie wussten nicht, ob ich scherzte oder ob ich es ernst meinte*, ne ouient ket pe a-fars pe a-zevri edon ; . *er meinte es wirklich ernst*, ne oa ket o c'hoari ; . *ich meine es ernst*, n'emaon ket o farsal ; . *er meint es redlich (ehrlich)*, eeun eo a bep hent, eeun eo e pep hent, eeun a galon eo, mont a ra gant an eeun, mont a ra eeun ganti, n'eus ket a veskelloù gantañ, eeun ha leal eo, n'eus ket koad tro ennañ, eeun eo e pep giz, eeun eo e pep feur, eeun eo en e baperioù ; 4. krediñ ; . *er meint Wunder, was er getan habe*, hennezh en em gav 'vat, krediñ a ra dezhañ bezañ kaset da benn un taol-kur sebezus, krediñ a ra dezhañ e vefe peadra da estlammin gant pezh en deus graet ; . *das will ich meinen*, me 'gred a-walc'h ; . *man sollte meinen ...*, da grediñ ez eus e ..., peadra zo da grediñ

e ... ; . *meinen Sie ? c'hwistim ?* ; 5. sellet ouzh, talvezout da ; . *damit sind Sie gemeint*, kement-se a sell ouzhoc'h (a dalv deoc'h).

meiner¹ / **meine** / **meines** raganv perc'hennañ : va hini, ma hini, va hini-me, va re, ma re, va re-me ; . *dein Haus ist weiß*, *meines ist gelb*, da di a zo gwenn, va hini-me a zo melen - gwenn eo da di, melen eo va hini ; . *das sind meine !* va re int ! va re eo ar re-se ! ; . *gedenke mein !* soñj ennon ! anv kadarn : va hini, ma hini, va re, ma re ; . *die Meinen*, va zud, va c'hoskor, va re ; . *all die Meinen*, va holl re ; . *das Meine*, va zraoù, va feadra, ar pezh a zo din.

meiner² raganv-gour : *genitiv evit ich* ; *Gott hat sich meiner erbarmt*, Doue en deus bet trugarez ouzhin.

meinerseits Adv. : eus va zu, diouzh va zu, en tu diouzhñ, diouzh va c'hostez.

meinesgleichen Adv. : va far, va seurt-me, va seurt din-me, va c'henseurt, va c'henseurted, tud evel don, ar re gendere ganin, ar seurt ganin, ar seurt din.

meinethalben Adv. / **meinetwegen** Adv. : 1. da'm gwall, em faot, em gwall, dre an abeg din, dre va faot, dre va gwall, em c'hiriegezh, em gwallegezh, abalamour din ; 2. evit pezh a sell ouzhin ; 3. evidon, dre garantez evidon, dre garantez ouzhin, dre garantez em c'heñver, em erbed, em c'herz, evit va mad, evit tremen diouzh va c'hoant ; . *er tat es meinerwegen*, evidon eo en doa graet an dra-se ; 4. bezet, hama, ma, mat, ma kari, ma karot, mar karez, mar karit ; . *meinetwegen kann er das tun*, daoust dezhañ d'en ober pe get, me ne ran ket van ! - gray ma karo, ne laz ket din - mat ! gray ma karo ! - ma ! gray ma karo ! - bezet, gray ma karo, pe laz din - kent a se, gray ma karo ! - gray mar c'hoarzh outañ ! ; . *das kannst du meinerwegen tun !* gra an dra-se m'ec'h eus c'hoant (mar kerez, mar c'hoarzh ouzhit) - gra kement-se ma fell dit - ma ! gra evel ma kari ! ; 5. da skouer.

meinetwillen Adv. : . *um meinerwillen*, evidon, dre garantez evidon, dre garantez ouzhin, dre garantez em c'heñver, em c'herz, evit tremen diouzh va c'hoant.

Meinige raganv perc'hennañ : . *der (die, das) Meinige*, va hini, ma hini ; . *ich werde das Meinige dazu tun*, ober a rin va gwellañ (gwellañ ma c'hallin, kement ha ma c'hallin, muiañ ma c'hallin, ar muiañ ma c'hallin, herrañ ma c'hallin, diouzh va gwellañ-holl, her da ma c'hallin, va fosupl, va galloud, par ma c'hallin, pellañ ma c'hallin), ober a rin va gwalc'h ; . *die Meinigen*, va re, va zud.

meins raganv perc'hennañ : . *das ist meins*, din-me eo an dra-se, va hini va-unan eo.

Meinung b. (-, -en) : 1. mennozh g., savboent g., sellboent g., sellad g., doare-gwelet g., soñj g., meno g., kredenn b., ali g., santimant g., gweledva g., aviz g., klapad g. ; . *seine Meinung darlegen*, displegañ e soñj ; . *seine Meinung äußern*, *seine Meinung abgeben*, *seine Meinung hören lassen*, reiñ e aviz da c'houzout, eztaoliñ e soñj, reiñ e vennozh da anaout, reiñ e vennozh da c'houzout, displegañ e soñj, en em ziavaeziñ, diskuliañ peseurt mennozh a zo en e spered, lavaret e soñj, teuler e vennozh, reiñ e ali, distagañ e glapad ; . *jeder hat seine Meinung geäußert*, pep hini a lavaras e vegad, pep hini a lavaras e damm, pep hini a lavaras e stal, pep hini a zistagas e glapad ; . *ebenso wenig wie jeder kann er uns daran hindern*, *unsere Meinung zu äußern*, ne c'hall ket mirout ouzhomp a zisplegañ hor soñj kennebeut ha den all ebet ; . *festgefahrene*, *festgelegte Meinung*, letenn b. ; . *entschiedene Meinung*, *festе Meinung*, *bestimmte Meinung*, soñjoù krenn ls. ; . *allgemeine Meinung*, soñj an holl g. ; . *die öffentliche Meinung*, ar c'hedveno g., soñjoù an dud ls., pezh a soñj an dud g., teod an dud g., ar meno foran g., ar vouezh b., mouezh an holl b. ; . *Umschwung*

der öffentlichen Meinung, eilpenn kedveno g., eiltroadur kedveno g., eilpennadur mennozh an dud g., eilpennadur soñj an holl g., cheñchamant krenn a vennozh gant an dud g. ; . *die öffentliche Meinung manipulieren*, merat ar bobl ; . *eine Meinung vertreten*, difenn ur mennozh, difenn ur savboent ; . *man war der Ansicht, dass dieser Schriftsteller ketzerische Meinungen vertrat*, kavout a raed e oa c'hwez ar fagodiri gant ar skrivagner-se ; . *seine Meinung auf etwas (ak.) gründen*, diazezañ e vennozh war udb, pantilhonin e vennozh gant udb ; . *diese zwei Meinungen lassen sich schlecht vereinbaren*, diaes eo unaniñ an daou savboent-se ; . *sich eine Meinung bilden*, ober e soñj, ober daou vennozh, ober e vennozh, ober daou soñj ; . *seine Meinung ändern*, *eine Meinung fallen lassen*, en em zisvarn, cheñch soñj, cheñch mennozh, dibennadiñ, nac'h ur mennozh, treiñ meno, treiñ kordenn, treiñ banniel, treiñ e bastell, cheñch santimant, distreiñ diwar e vennozh, distreiñ a-ziwar e vennozh, distreiñ diwar e veno, treiñ mennozh, treiñ diwar e vennozh, kemmañ soñj, dilezel ur mennozh, cheñch tu d'e grampouezhenn, cheñch penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin ; . *ich werde ihn dazu bringen*, *seine Meinung zu ändern*, pouezañ a rin warnañ da gemmañ e vennozh ; . *deine Meinung ist mir wichtig*, *deine Meinung bedeutet mir viel*, da soñj a zo pouezus din ; . *auf seiner Meinung beharren*, *bei seiner Meinung bleiben*, *sich nicht von seiner Meinung abbringen lassen*, chom mort war e soñj, kilhourziñ d'e bennad, aheurtiñ en e soñj, delc'her mort (yud, start, gwevn, tomm) d'e soñj, pegañ ouzh e vennozh, bezañ ur pennad en an-unan, delc'her start (mat, yud, gwevn) d'e vennozh, na lakaat brasoc'h pod war an tan evit se, na zispegañ diouzh e vennozh, delc'her gant e veno, fonnañ en e veno ; . *nach Meinung mancher*, *nach Meinung einiger*, hervez lod, hervez tud 'zo ; . *nach meiner Meinung*, *meiner Meinung nach*, hervez va santimant, da'm feson, din, me a gav din, a gav din, kavout a ra din, me a gred din, me a gred ganin, hervez va meno, hervez va soñj, war va soñj, hervez va c'hredenn, war a gredan / war a soñjan (Gregor), hervezon, da'm soñj, da'm meno, war va meno, diouzh va danvez, evit va c'heloù, a soñj din, evidon-me ; . *nach Meinung der Gelehrten*, hervez lavar an dud ouizieq, diouzh savboent an dud ouizieq ; . *nach Meinung der älteren Leute*, hervez kredenn ar re gozh ; . *seiner Meinung nach*, poz dezhañ, gouez dezhañ, liz dezhañ ; . *mit seiner Meinung nicht hinter dem Berg halten*, lavaret e soñj a-glev d'an holl, lavaret e soñj a-ouez d'an holl, komz didroidell, mont dezhi eeun-hag-eeun, lavaret an traoù rube-rubene, kaout ur gomz krak, bezañ dichek en e gomzoù, komz displeg, komz distag, lavaret e soñj hep kuzh seurt ebet, bezañ distlabez da lavaret an traoù, komz diguzh, komz hep biez, komz eeun ha didroell, komz berr-ha-krenn, komz berr-ha-groñs, lavaret e soñj ken diflatr ha tra, na gaout treuzoù ebet war e zor ; . *mit seiner Meinung hinter dem Berg halten*, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered, derc'hel en e c'henoù pezh 'zo en e soñj, derc'hel klot war e soñjoù, moustrañ war e soñjoù, na lavaret an oferenn war gan ; . *jemanden in seiner Meinung bestärken*, startaat u.b. en e soñj ; . *das bestärkt mich in dieser Meinung*, startaat e vez va c'hredenn gant kement-se, kement-se a gadarna (a fonna) va soñj ; . *verbreitete Meinung*, soñj boutin g., kredenn voutin b. ; . *das ist eine weit verbreitete Meinung*, se a zo ar soñj a vez kredet ar muiañ, se a zo ur savboent a zo boutin d'ul lodenn vras eus an dud, ur savboent eo a vez klevet aliesik a-walc'h, ur gredenn voutin eo ; . *sich gegen die*

herrschende Meinung stellen, mont a-enep da veno an holl ; . *vorgefasste Meinung*, rakvarn b. ; . *politische Meinungen*, mennozhioù politikel ls., menoioù politikel ls., soñjoù politikel ls., kredenn bolitikel b. ; . *religiöse Meinungen*, kreañsoù ls. ; . *persönliche Meinung*, savboent personel g. ; . *wie alt kann er sein, Ihrer Meinung nach ?* pe oad eo a gav deoc'h ? pe oad eo, c'hwistim ? ; . *er ist der Meinung, dass ...*, hennezh a soñj dezhañ e ..., hennezh a ra e gont e ..., d'e soñj (d'e veno) e ..., hennezh a venn e ..., hennezh a ra aviz gantañ e ..., hennezh a zifenn e ..., dezhañ e ..., hennezh a gav dezhañ e..., hennezh en deus ur gredenn e ..., hennezh a gred dezhañ e ..., hennezh a gred gantañ e ... ; . *ich bin der Meinung, dass wir so vorgehen müssen*, me a gred eo mat ober evel-se, kavout a ra din eo evel-se e tleomp ober ; . *ich war der Meinung, dass es für mich das Aus bedeutete*, me a gave din e oan kollet, me a soñje din e oan kollet ; . *jemandes Meinung teilen*, bezañ ali gant u.b., bezañ a-du gant u.b., bezañ a-unto gant u.b. ; . *sie waren etwa gleicher Meinung*, sie waren ungefähr gleicher Meinung, damali e oant an eil gant egile ; . *ich bin ganz Ihrer Meinung*, aviz ac'hanoc'h on, ali on ganeoc'h, a-du emeon ganeoc'h, emeon plom er soñj ganeoc'h, en ur soñj emeon ganeoc'h ; . *entgegengesetzte Meinung*, ali kontrol g., ali enep g. ; . *sie sind politisch entgegengesetzter Meinung*, ned int ket tamm ebet eus an hevelep liv politikel ; . *jemanden nach seiner Meinung fragen*, goulenn e aviz digant u.b., goulenn e ali digant u.b., goulenn ali u.b., goulenn e santimant digant u.b., goulenn e soñj digant u.b. ; . *anderer Meinung sein*, bezañ un ali disheñvel gant an-unan, na vezañ ali (a-du) gant unan all, na vezañ aviz ag u.b. ; . *obwohl ich anderer Meinung bin als du*, ha bezañ na soñjan ket evel d'out ; . *sie sind verschiedener Meinung*, sie sind geteilter Meinung, n'int ket tamm ebet eus ar memes aviz, n'int ket ali an eil gant egile, n'emaint ket a-du an eil gant egile, pep hini en deus e soñj, ne welont ket an traoù dre an hevelep lomber, n'emaint ket en ur soñj, n'emaint ket er memes soñj, soñjal a reont disheñvel ; . *sie waren einer Meinung*, gant an hevelep soñj e oant, ali e oant an eil gant egile, a-unvan edont, a-unvan e oant, en ur soñj edont ; . *sich der Meinung eines anderen anschließen*, fonnaat kaoz u.b., fonnaat mennad u.b., harpañ komzoù u.b., skorañ komzoù u.b., harpañ lavarou u.b., skorañ lavarou u.b., tuiñ gant u.b., asantiñ gant u.b., asantiñ gant kaoz u.b., mont en avel u.b., sevel (mont) a-du gant u.b., en em lakaat en tu gant u.b., dont a-du gant u.b., dont (mont, sevel) en tu gant u.b., sevel en un tu gant u.b., treiñ a-du gant u.b., kouezhañ e lamm u.b., bezañ gounezet gant mennozh u.b. ; . *eine Meinung annehmen*, degemer ur mennozh, darbenn ur mennozh ; . *jemandem gründlich die Meinung sagen, jemandem gehörig die Meinung geigen*, lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., na vezañ sac'h an diaoul, en em lakaat ouzh u.b., komz didro-kaer (displeg, didroidell, distag, eeun) ouzh u.b., mont didro-kaer d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lamm war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret (reiñ) e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., kontañ e damm d'u.b. ; . *wir haben ihm gehörig die Meinung gesagt*, klevet en deus e oremuz, paket (kavet, tapet, klevet) en deus e begement, klevet en deus ur chapeled, klevet en deus e anv mat, klevet en deus e holl anvioù diganeomp, klevet en deus e seizh seurt ruz diganeomp, klevet en deus ar seizh mil diganeomp, klevet en deus e bater, bet en deus pater ha

prezegenn da selaou, klevet en deus seizh gwirionez an diaoul diganeomp, tapet en deus pironed diganeomp, paket en deus pironoù diganeomp, klevet en deus anezhi, tapet en deus anezhi diganeomp, bet en deus anezhi da bakañ diganeomp, kontet (rannet) hon eus e damm dezhañ ; . *in der Meinung gesiegt zu haben, legte er sich zur Rast*, o krediñ e oa aet an trec'h gantañ ez eas war e c'hourvez evit ober un diskuizhadenn ; 2. ali g., aviz g. ; . *die Meinung der Stadtbewohner wird zur Besserung der Verkehrsbedingungen auf unseren Straßen beitragen*, ali kêriz a gendaolo da zegas gwellaennoù en tremen-distremen war hor straedoù, ali kêriz a bouezo da zegas gwellaennoù en tremen-distremen war hor straedoù, ali kêriz a bouezo da wellaat an tremen-distremen en hor straedoù ; 3. istim b., bri g. ; . *eine schlechte Meinung von jemandem haben*, ober nebeut a stad eus u.b. ; . *eine gute (vorteilhafte, hohe) Meinung von jemandem haben (hegen)*, kaout istim vat evit u.b., bezañ u.b. d'e c'hrad, istim u.b., bezañ u.b. war e lizheroù, bezañ u.b. war e gaieroù, bezañ u.b. en e c'hras, kaout un istim vras evit u.b., uhelbriziañ u.b., priziañ kenañ u.b., uhelbrizout u.b., prizout kenañ u.b., priziañ uhel u.b., bezañ u.b. deuet dreist gant an-unan, derc'hel stad vras eus u.b., ober stad vras eus u.b., derc'hel stad vras a u.b. ; . *eine hohe Meinung von sich selbst haben*, bezañ uhel an tamm en an-unan ; . *er hat eine hohe Meinung von seinem Sohn*, stad a zo ennañ gant e vab ; . *in jemandes Meinung hoch stehen*, bezañ gwelet-mat gant u.b., bezañ war lizheroù u.b., bezañ war kaieroù u.b., bezañ e mañch u.b., bezañ e gras u.b., bezañ deuet mat (istimet mat, erru mat) gant u.b. ; . *in jemandes Meinung sinken*, koll istim (koll grad vat) u.b.

Meinungsausßerung b. (-, -en) : disklêriadur meno b., eztaol meno g. ; . *das Recht auf Meinungsfreiheit und freie Meinungsausßerung*, ar gwir d'ober e veno ha d'en disklêriañ g., ar frankiz soñjal hag eztaolañ b., ar frankiz devezout hag eztaolañ b. ; . [gwir] sich (ak.) einer Meinungsausßerung enthalten, en em zigareziñ.

Meinungsausßerungsfreiheit b. (-) : frankiz-eztaoliñ b.

Meinungsaustausch g. (-es, -e) : eskemm mennozhioù g.

Meinungsbildung b. (-, -en) : ober e soñj g., ober e vennozh g.

Meinungsdelikt n. (-s, -e) : [polit., gwir] felladenn devezout b.

Meinungsforscher g. (-s, -) : sonter g., enklasker war soñjoù an dud g., enklasker war ar c'hedveno g.

Meinungsforscherin b. (-, -nen) : sonterez b., enklaskerez war soñjoù an dud b., enklaskerez war ar c'hedveno b.

Meinungsforschung b. (-, -en) : enklask war soñjoù an dud g., enklask war ar c'hedveno g., sontadeg b. ; . *Institut für Meinungsforschung*, kreizenn enklask war soñjoù an dud b., kreizenn enklask war ar c'hedveno b., ensavadur sontañ g., embregerezh studiañ meno an dud g., ti sontañ g.

Meinungsforschungsinstitut n. (-s, -e) : kreizenn enklask war soñjoù an dud b., kreizenn enklask war ar c'hedveno b., ensavadur sontañ g., embregerezh studiañ meno an dud g., ti sontañ g.

Meinungsforum n. (-s, -foren/-fora) : forum g., forom komzoù dieub g., forom tabutal g.

Meinungsfreiheit b. (-) : frankiz d'ober e veno b., frankiz soñjal b., frankiz devezout b. ; . *das Recht auf Meinungsfreiheit und freie Meinungsausßerung*, ar gwir d'ober e veno ha d'en disklêriañ g., ar frankiz soñjal hag eztaolañ b., ar frankiz devezout hag eztaolañ b.

Meinungsführer g. (-s, -) : levezoner speredoù g., bleiner speredoù g.

Meinungspresse b. (-) : kazetennoù politikel ls., kazetennoù emouestlet ls.

Meinungsstreit g. (-s,-e) : diforc'h soñjoù g., breutadeg b., dael b., rendael b., hennon g, diemglev g., kevenebadur g., kevenebiezh b.

Meinungstrend g.(-s,-s) : redenn vennozhioù b.

Meinungsumfrage b. (-,-n) : enklask war soñjoù an dud g., sontadeg b., sontadur kedveno g. ; *eine Meinungsumfrage durchführen*, sontañ ar c'hedveno.

Meinungsumschwung g. (-s,-umschwünge) : eilpenn kedveno g., eiltroadur kedveno g., eilpennadur mennozh an dud g., eilpennadur soñj an holl g., cheñchamant krenn a vennozh gant an dud g.

Meinungsvergehen n. (-s,-) : [polit., gwir] felladenn dezevout b.

Meinungsverschiedenheit b. (-,-en) : hennon g, hennon etre an dud g, diemglev g., dizemglev g., diaesterioù ls. ; *wegen allerlei Meinungsverschiedenheiten konnte kein Kompromiss gefunden werden*, diaesterioù (diemglevioù, hennon) a bep seurt a skoilhas an amziviz.

Meiose b. (-,-n) : [bev.] meioz g., mitoz hanterus g., emrannañ hanterus g.

meiotisch ag. : meiotek ; *. meiotische Teilung*, emrannañ meiotek g.

Meiran g. (-s,-e) : [louza.] marjol str.

Meise b. (-,-n) : 1. [loen.] 1. [kerentiad] parideg g. [*liester parideged*] ; 2. [spesad] penndu g., pennduig g., pennglaou g., pennglaouig g. ; 2. [dre skeud.] kirin faout b., burutell doull b. ; *. der hat eine Meise*, ur c'hreunenn a ra diouer dezhañ, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, badezet eo bet gant eoul gad, badezet eo bet gant soubenn wadegenn, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiaid dezhañ, skoet eo bet gant ar morzhol, hennezh a zo skoet e benn, n'emañ ket e spered gantañ, hennezh a zo tapet war ar portolof, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan a zo en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, darngollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, cheñchet eo warnezh, tec'het eo e spered, skañvaet eo e spered, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, kollet eo e sterenn gantañ, aet eo ganto, laban eo, un tammig lod en deus e park ar Brizh, ul lodenn en deus e park ar Brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, lakaet eo bet dezhañ e spered el lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, emañ e spered el lec'h m'emañ ar vi gant ar yar, hennezh a zo brizh, paket en deus anezho, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket ur sklêrijenn, n'eo ket eus ar c'horadenn gantañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, chomet eo ar brenn e-touez ar bleud gantañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, dougen a ra banniel sant Laorañs, eus fin ar sizhun eo, eus fin ar bloaz eo, faout eo e girin, hennezh n'eo ket gwall stank e damouez, toull eo e vurutell, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapel, fiziañ a ra ur c'hreunenn d'e chapel, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, ganet eo bet da Sadorn da noz, ganet eo bet da Sadorn goude koan, ganet eo bet da Sadorn da noz goude koan diwezhat, ganet eo bet goude ar c'hrampouezh, eus dibenn ar bloaz eo, eus deizioù diwezhañ ar sizhun eo, eus penn diwezhañ ar sizhun eo, n'eo ket eus penn kentañ ar sizhun, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ.

Meißel g. (-s,-) : [tekn.] kizell b., engraver g., engravouer g. ; *Schrotmeißel*, divrazouer g., keizer g., divraser g. ; *. Hartmeißel*, kizell-yen b.

meißeln V.k.e. (hat gemeißelt) : kizellañ, maengizellañ, skultañ, pigosat gant ur gizell, engravañ, benañ, pikañ ; *. eine Plastik meißeln*, kizellañ un delwenn.

Meißeln n. (-s) : kizelladur g., kizellerezh g., maengizelladur g., maengizellerezh g., benerezh g., benadur g., benañ g., engravañ g.

Meißen n. : Meissen b.

Meißener ag. : ... Meissen, eus Meissen ; *. Meißener Porzellan*, porselen Bro-Saks g., porselen Saks g., porselen Meissen g.

meist ag. : brasañ, uhelañ, muiañ ; *. die meisten Leute*, an darn vrasañ eus an dud b., ar muianiver frank eus an dud g., al lodenn vrasañ eus an dud b., an darn vuiañ eus an dud b., ar brasniver eus an dud g., ar pep brasañ eus an dud g., ar muiañ bras eus an dud g., ar braz eus an dud g., ar c'halz eus an dud g., ar c'halz muiañ eus an dud g., ar fonn eus an dud g., ar fonn vuiañ eus an dud g., ar fonn muiañ eus an dud g., ar c'hroz eus an dud b., an hanter brasañ eus an dud g., ar peurvuañ eus an dud g., ar peurvrasañ eus an dud ; *. die meisten Schüler*, an darn vrasañ (ar brasniver, an darn vuiañ, ar pep brasañ, ar pep muiañ, ar braz, al lodenn vrasañ, al lod muiañ, ar c'hroz, ar c'hroz vuiañ, ar peuzvraz, ar peurvrasañ, ar peurvuañ, ar muiañ bras, ar fonn, ar fonn vuiañ, ar fonn muiañ, ar c'halz muiañ, an hanter brasañ) eus ar skolidi, ar muiañ skolidi ; *. das meiste Geld*, ar braz (ar c'halz g., al lodenn vrasañ b., ar peurvrasañ, ar peurvuañ) eus an arc'hant g. ; *. die meisten Stimmen bei einer Wahl*, an uhelañ mouezhioù en un dilennadeg ls., ar muiañ a vouezhioù en un dilennadeg g. ; *. die meisten*, an darn vrasañ (an darn vuiañ, al lodenn vrasañ, ar pep brasañ, ar brasniver, ar braz, ar c'halz, ar c'halz muiañ, ar c'hroz, ar c'hroz vuiañ, ar peuzvraz, ar muiañ bras, ar fonn, ar fonn vuiañ, ar fonn muiañ, an hanter brasañ, ar peurvrasañ, ar peurvuañ) eus an dud ; *. die meisten von ihnen*, ar peurvuañ anezho, an darn vrasañ anezho ; *. das meiste*, al lodenn vrasañ b., ar braz g., ar c'halz g., ar c'halz muiañ g., an darn vrasañ b., an darn vuiañ b., ar pep brasañ g., ar fonn g., ar fonn vuiañ g., ar fonn muiañ g., an hanter brasañ g. ; *. das meiste bieten*, teuler (kinnig) ar priz uhelañ, skeiñ war an holl ; *. die meiste Zeit*, peurliesañ, ar peurliesañ, peurvuañ, ar peurvuañ eus an amzer, an hanter eus an amzer, an aliesañ, ar fonn muiañ eus an amzer, ar fonn vuiañ eus an amzer, ar pep brasañ eus an amzer g., ar pezh brasañ eus an amzer g., ar braz eus an amzer g., ar muiañ eus an amzer, ar muiañ bras ag e amzer, an darn vrasañ eus an amzer b., boazet, diouzh boaz, dre voaz, d'an holl vuiañ, d'al liesañ, ken alies ha bemdez pe aliesoc'h c'hoazh, dre-vras ; *er hängt die meiste Zeit in der Kneipe*, delc'her a ra taol-gont an ostaleri en e sav, hennezh a zo ur reder tavarnioù, hennezh a zo ur peul-tavarn, techet eo da daverniñ, er chapel e vez peurliesañ, er chapel e vez biken-atav, tremen a ra an hanter eus e amzer e chapel ar bod iliaev, e chapel ar bod iliaev e vez peurliesañ, e chapel ar bod iliaev e vez biken-atav, hennezh a zo un den feal d'ar bod-iliaev, ouzh an daol santel e vez peurvuañ, ouzh an daol santel e vez biken-atav, bevañ a ra en ostaleri, ne denn ket e fri eus an davarn, ul lampezenn a zo anezhañ, un troad bank ostaleri a zo anezhañ, hennezh a gas e amzer en ostaleri.

Adv. : 1. *am meisten*, ar muiañ, muiañ, aliesañ ; *. am meisten vermisste sie die Seeluft an der Küste*, aer an aod a rae ar muiañ diouer dezhi, aer an aod a rae muiañ diouer dezhi, aer an aod a rae aliesañ diouer dezhi ; *. welches gefällt dir am meisten* ? pehini a zo gwellañ ganit ? ; *. sie liest am meisten*,

honnezh eo a lenn ar muiañ ; . *wir müssen uns vor diesem Übel am meisten fürchten*, an droug-se a zleomp kaout aon razañ muiañ (ar muiañ) ; . *das ist es nicht, was mich am meisten beunruhigt*, n'eo ket an dra-se am laka nec'hetañ ; . *beim Weinhandel verdiene ich am meisten Geld*, muiañ ma c'hounezan eo o werzhañ gwin ; **2. meist**, ordinal, d'an ordinal, an aliesañ, peurliesañ, ar peurliesañ, peurvuañ, ar peurvuañ eus an amzer, an hanter eus an amzer, boazet, diouzh boaz, dre voaz, ar pep brasañ eus an amzer, ar fonn muiañ eus an amzer, ar fonn vuiañ eus an amzer, d'an holl vuiañ, d'al liesañ, an aliesañ, dre-vras ; . *Rachitis wird meist durch Mangel an Vitamin D hervorgerufen*, peurliesañ e teu al lec'h diwar an negez a vitaminoù D ; . *ich habe meist in der Frühe keinen Hunger*, abred diouzh ar mintin ne'm bez naon ebet peurliesañ ; . *er sitzt meist hier*, azezet e vez amañ peurliesañ - ar peurliesañ e vez azezet amañ - boazet, hennezh a vez azezet amañ - ar fonn muiañ eus an amzer e vez azezet amañ - ar fonn vuiañ e vez azezet amañ ; . *die meistgelesene Zeitung*, ar gelaouenn a vez lennet ar muiañ b., ar gelaouenn gant ar brasañ niver a lennerien b.

Meistbegünstigtenklausel / Meistbegünstigungsklausel b. (-) / **Meistbegünstigungsprinzip** n. (-s) : **1.** [polit., armerzh] diferadenn ar vroad a vez graet ar bravañ dezhi b., diferadenn ar vroad a gentañ diuz b. ; **2.** [yezh.] diferadenn ar yezh a vez graet ar bravañ dezhi b., diferadenn ar yezh a gentañ diuz b. **meistbietend** ag. : ... a ginnig an uhelañ priz ; . *etwas meistbietend verkaufen*, gwerzhañ udb d'ar gwellañ kinniger, gwerzhañ udb d'an diwezhañ imbouder, gwerzhañ udb diouzh ar c'hresk, lakaat foar enkantiñ war udb, gwerzhañ udb d'an uhelañ priz, gwerzhañ udb d'an uhelañ diner, gwerzhañ udb d'an diwezhañ diner, gwerzhañ udb d'an diwezhañ imboud, gwerzhañ udb en enkant, gwerzhañ udb dre enkant, gwerzhañ udb e santaol, lakaat udb e sav-taol, lakaat udb dre sav-taol ; . *etwas meistbietend bei brennender Kerze verkaufen*, gwerzhañ udb diouzh ar goulou, gwerzhañ udb diouzh ar mouch.

Meistbietende(r) ag.k. g./b. : gwellañ kinniger g., diwezhañ imbouder g. ; *etwas an den Meistbietenden verkaufen*, gwerzhañ udb d'ar gwellañ kinniger, gwerzhañ udb d'an diwezhañ imbouder.

meistens Adv. / **meistensteils** Adv. : ordinal, d'an ordinal, peurliesañ, ar peurliesañ, peurvuañ, dre beurvuiañ, ar peurvuañ eus an amzer, an hanter eus an amzer, ar fonn vuiañ, ar fonn muiañ, diouzh boaz, dre voaz, ar pep brasañ eus an amzer, ar braz eus an amzer, ar muiañ bras ag e amzer, boazet, dre-vras, d'an holl vuiañ, d'al liesañ, an aliesañ, evit an darn vrasañ, evit al lodenn vrasañ, evit ar c'halz muiañ ; . *ich habe meistens in der Frühe keinen Hunger*, abred diouzh ar mintin ne'm bez naon ebet peurliesañ ; . *wenn ich an seinem Haus vorbeikomme, sitzt er meistens vor der Tür*, boazet, pa dremenan hebiou e di e vez hennezh azezet dirak an nor - dre beurvuiañ e vez azezet dirak an nor pa dremenan hebiou e di ; . *die Krankheit geht meistens mit Fieber einher*, peurliesañ e vez terzhienn gant ar c'hleñved-se, reol eo kaout terzhienn pa vezer gant ar c'hleñved-se, ordinal e vez azonet ar c'hleñved-se gant terzhienn.

Meister g. (-s,-) : **1.** mestr g. [*liester* mistri, mestrou], ozhac'h g. [*liester* ezhec'h], patrom g., pennwezhour g., mestr-micherour g., komiser g., sterner eus ar bennezh g., pennezhour g. ; . *der Meister und sein Lehrling*, ar mestr hag e zeskard (hag e vous) ; . *Schulmeister*, mestr-skol g., mestr g. ; . *Schneidermeister*, mestr-kemener g. ; **2.** mailh g., c'hwil g., dañvad g., houad g., maout a zen g., hinkin g., ki g., kole g., tad den g., mestr d'ober g. [*liester* mistri d'ober], mestr g. [*liester*

mistri, mestrou], tarin g., pabor g. ; . *ein Meister der Tonkunst*, ur pabor war ar sonerezh g., ur mailh war ar sonerezh g., ki war ar sonerezh g., ur sonour eus ar re wellañ (eus ar re wellaik, eus ar vegenn) g., un tad sonour g., ur mestr-meur war ar sonerezh g., ur mestr da seniñ g. ; *Meister darin sein, etwas zu tun*, bezañ ur mailh war udb, bezañ deuet da vailh war udb ; **3.** [tr-l] . *seiner nicht mehr Meister sein*, na vezañ mui mestr war e imor (mestr d'e gorf, mestr d'e imor), na vezañ mui evit kabestrañ e imor, na vezañ mui evit plegañ e imor, bezañ dic'halloud evit pouezañ (evit derc'hel, evit moustrañ) war e imor, na vezañ mui evit padout ; . *Meister über etwas (ak.) werden*, dont da vestr war udb, dont da gaout beli war udb, lakaat udb dindan e veli, dont da gaout an tu kreñv war udb, kemer e greñv war udb ; . *seinen Meister finden*, kavout e zen, kavout e goulz, kavout maneg diouzh e zorn, kavout harp d'e gern, kavout avel a-benn, kavout u.b. evit an-unan, kavout e bar (e gen barrek, unan a zo gouest d'an-unan, unan a zo gouest eus an-unan, unan barrek evit an-unan), kavout unan mestroc'h d'ober eget an-unan, kavout unan mestroc'h eget an-unan, kavout unan barreko'h eget an-unan ; . *auch ein Schlaupkopf findet seinen Meister, auch ein Schläuer findet seinen Meister*, n'eus den fin n'en deus e goulz ; [kr-l] . *es ist noch kein Meister vom Himmel gefallen, Übung macht den Meister*, ar barrekaat a zeu gant ar pleustriñ - diwar ober e teu ar vicher - kemenerien omp tout, met an tailh a zoug - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - ret eo gouzañv evit kaout skiant ha labourat evit kaout arc'hant - o labourat e teuer da vout mañsoner - dre fin tachiñ e teuer da vout tachour - evit deskiñ e ranker aketiñ - gwellañ ma tesker eo diwar hor c'houst hon-unan, nemet e koust keroc'h - o trougiformiañ e reer kornek ar bara - evit bezañ desket ez eo ret aket - un deroù a zo da bep tra hag e ve da zeskiñ debriñ yod gant ul loa koad - un deroù a zo eus tout - bez' ez eus un deroù eus tout ; *das Werk lobt den Meister*, diouzh ar frouezh ez anavezer ar wezenn - diouzh ar ouenn, ar brankoù - diouzh an oberennoù eo barn an dud - diouzh e labour ar micherour - kemenerien omp tout met an tailh a zoug - ober hag ober 'zo - o trougiformiañ e reer kornek ar bara - roit d'ar saout boued fraezh hag e savo dienn war al laezh - diouzh he dent e vez gorret ar vuoc'h ; **4.** [sport] kampion g. ; . *Europameister*, kampion Europa g. ; . *Boxmeister*, kampion boks g. ; . *Meister in allen Kategorien*, kampion holl rummadoù g. ; . *vielfacher Meister*, gourc'hampion g. [*liester* gourc'hampioned].

Meisterarbeit b. (-,-en) : pennober g., pennoberen b., taol-micher g., pezh-labour g., pezh-micher g.

Meisterbrief g. (-s,-e) : breved a bennezhour g., breou a bennezhour g., testeni pennezh g., diplom pennezh g.

Meisterfahrer g. (-s,-) : mailh evit bleinañ g., c'hwil evit bleinañ g., dañvad evit bleinañ g., maout evit bleinañ g., ki evit bleinañ g., kole evit bleinañ g., tad den evit bleinañ g., tarin da vleinañ g., mestr da vleinañ g.

Meistergrad g. (-s,-e) : pennezh b., derez-karg a bennezhour g., derez-karg a vestr g., rez a vestr g.

meisterhaft ag. : *sellit ouzh meisterlich*.

Meisterhand b. (-,-hände) : dorn ur mailh g., dorn ur mestr d'ober g., dorn un tad den g. ; . *von Meisterhand*, gant ampartiz vras, ouesk ; . *von Meisterhand übersetzt*, troet ouesk.

Meisterin b. (-,-nen) : **1.** mestrez b., pennwezhourez b., sternerez eus ar bennezh g., pennezhourez b. ; **2.** tarinez b.,

Meisterleistung b. (-,-en) : **1.** taol-micher g., meurober g., uhelober g. ; **2.** [dre skeud.] taol ruz g., taol kaer g., kaer a daol g., taol dreist g., stropad g., taluad g., kur b., kur gaer b., nove b., tro-c'hwec'h b., mestr taol g. ; *eine Meisterleistung vollbringen*,

kas ur mestr taol da benn (da vat) ; *sportliche Meisterleistung*, nove sportel b., taol-kaer sportel g.

meisterlich ag./Adv. : peurampart, ouesk.

Adv. : gant mestroni, dre feson, evel ur mestr, brav-bras, evel ur c'habiten ; . *dieser Schauspieler stellte Faust meisterhaft dar*, ar c'hoarier-se en doa kinniget Faust en un doare dispar (gant ampartiz vras) ; . *er kann meisterhaft singen*, dreist eo da ganañ, ur mestr eo da ganañ.

meistern V.k.e. (hat gemeistert) : dont a-benn eus, reizhañ, mestroniañ, rañjennañ, gwakoliañ, kabestrañ, bezañ trec'h da, sujañ, plegañ ; . *er meistert spielend alle Schwierigkeiten*, dont a ra a-benn eus an holl gudennoù ken aes ha tra.

Meisterprüfung b. (-,-en) : breved a bennezhour g., breou a bennezhour g., testeni pennezh g., diplom pennezh g.

Meistersänger g. (-s,-) : [dispredet, lenn.] barzh g.

Meisterschaft b. (-,-en) : 1. mailhoni b., ampartiz b., mestroni b. ; 2. [sport] kampionad g. ; . *Landesmeisterschaften*, kampionadoù broadel ls., kampionad broadel g.

Meistersinger g. (-s,-) : [dispredet, lenn.] barzh g.

Meistersportler g. (-s,-) : [sport] kampion g. ; . *Meistersportler in allen Kategorien*, kampion holl rummadoù g.

Meisterstück n. (-s,-e) : 1. pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., meurober g., uhelober g., pezh-labour g., pezh-micher g. ; 2. [dre skeud.] taol ruz g., taol kaer g., kaer a daol g., taol dreist g., stropad g., taluad g., kur b., kur gaer b., nove b., tro-c'hwek b., mestr taol g. ; *ein Meisterstück vollbringen*, kas ur mestr taol da benn (da vat) ; *ein zweites Meisterstück vollbringen*, kas un eil gwech ur mestr taol da benn.

Meistertitel g. (-s,-) : 1. titl a vestr g., lesanv a vestr g. ; 2. [sport] titl a gampion g.

Meisterung b. (-,-en) : diskoulm g., mestroniadur g.

Meisterwerk n. (-s,-e) : 1. mestroberenn b., pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., meurober g., uhelober g., pezh-labour g., pezh-micher g. ; . *das ist nicht gerade ein Meisterwerk*, ne c'hwit ket, n'eus ket peadra da chom bamet dirak an dra-se, n'eo ket kur, n'eus ket peadra da vout balpet, ne dorrin ket va stag ; 2. marvailh g., marzh g., tredemarzh g., moliac'h g.

Meisterzug g. (-s,-züge) : 1. pennober b., pennoberenn b., taol-micher g., pezh-labour g., pezh-micher g., meurober g., uhelober g. ; 2. taol ruz g., taol kaer g., kaer a daol g., taol dreist g., stropad g., taluad g., kur b., kur gaer b., nove b., tro-c'hwek b., mestr taol g. ; *ein Meisterzug vollbringen*, kas ur mestr taol da benn (da vat)

Meistgebot n. (-s,-e) : diwezhañ imboud g., imboud uhelañ g.

Meiststufe b. (-,-n) : [yezh., skeul an doareañ] derez-uhelañ ar c'heverata g., dreistrez g.

Mekka n. : Mekka b.

Melaine g. : Melani g.

Melamin n. (-s) / **Melaminharz** n. (-es) : melamin g. ; *mit Melamin beschichten*, melaminañ.

melaminbeschichtet ag. : melaminet.

Melancholie b. (-,-n) : 1. [preder., bred.] melankoliezh b. ; *stuporöse Melancholie*, melankoliezh valouenel b. ; *Melancholie und Manie*, melankoliezh ha mania ; 2. [dispredet, mezeg.] melkoni b. ; 3. tristidigezh b., gwalañjer g., malañjer g., maritell b., melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., hiraezh b., hirnezh b., hirder g., melre g. ; . *Melancholie hervorrufen*, melkonianñ ; . *in Melancholie verfallen*, melkonianñ ; . *sie verfiel in Melancholie*, an droug-hirnezh a grogas enni ; . *das ließ ihn in tiefe Melancholie verfallen*, kement-se en daolas en ur velkoni vras ; . *ein Anflug von Melancholie*, ur vorenn b., ur barrad melkoni g.

Melancholiker g. (-s,-) : 1. [preder., bred.] den klañv gant ar velankoliezh g., melankoleg g. [*liester* melankoleien] ; 2. soñjard g., imor du a zen g.

Melancholikerin b. (-,-nen) : [preder., bred.] plac'h klañv gant ar velankoliezh b., melankolegez b.

melancholisch ag. : 1. [preder., bred.] melankolek b. ; 2. doanik, doanuis, melkonius, melkoniek, leun a velkoni, mantret e galon gant ar velkoni, gwalañjeret, malañjer, malañjerek, beget e galon, goullet e galon, gloazet e ene, pistiget ha doaniet, glac'haret, glac'harus, tristidik, beunek, amalek, hurrenek, klouhanek, kudennek, kozh e benn, du e benn, du e dal, teñval e benn, hiraezhus ; . *melancholisch sein*, melkonianñ, bezañ beget e galon, gouzañv poan ha hirder, bezañ pistiget ha doaniet, bezañ mantret e galon gant ar velkoni ; . *melancholisch werden*, en em velkonianñ, amaliñ, amalekaat ; . *melancholisch machen*, melkonianñ, amalekaat ; . *melancholische Musik*, sonerezh melkonius g.

Adv. : gant melkoni.

Melange b. (-,-n/-) : [Bro-Aostria] kafe dre zienn g.

Melanesien n. : Melanezia b.

Melanie b. : Melani b.

Melanin n. (-s,-e) : [bev.] melanin g.

Melanismus g. (-, Melanismen) : [bev.] melanegezh b.

Melaninpigment n. (-s,-e) : livegenn velanek b. [*liester* livegennoù melanek].

Melanodermie b. (-) : [bev., mezeg.] melanoderma g.

Melanom n. (-s,-e) : melanom g. ; *malignes Melanom*, melanom yud g.

Melanose b. (-,-n) : [mezeg.] melanoz g.

Melanozyt g. (-en,-en) : [bev.] melanokit str., melanokitenn b.

Melanzani b. (-,-) : [Bro-Aostria] berjinez str.

Melasma n. (-s, Melasmen) : [mezeg.] mergladur g., [braezded] gweenn ar vrazezded g.

Melasse b. (-,-n) : trialk g. ; [boud chatal] *mit Melasse gebundene Pellets*, greunigoù triaklet ls.

Melchite (-n,-n) : [relij.] melkit g. [*liester* melkited].

Melde b. (-,-n) : [louza.] . *zahme weiße Melde*, *türkische Melde*, *essbare Melde*, *Gartenmelde*, kaol-Herodez str. ; . *spreizende Melde*, *ausgebreitete Melde*, kaol-gwenn str., troad-gwazi g. ; . *Strand-Melde*, malvoed str., melc'houd str. ; . *gelappte Melde*, malvoed-an-traezhennoù str.

Meldeamt n. (-es,-ämter) : 1. [lu] burev enrollañ g., burev tuta g. ; 2. [polis] servij an disklêriadurioù g. ; 3. [post, dispredet] servij kreiz ar pellgomzadennoù g. ; 4. [ti-kêr] burev ar marilhadr poblañs g.

Meldebehörde b. (-,-n) : [ti-kêr] burev ar marilhadr poblañs g.

Meldedienst g. (-es,-e) : servij kelaouiñ g., [lu] servij liammañ g.

Meldeefferkt g. (-s,-e) : efed kemenn g.

Meldefahrer g. (-s,-) : [lu] kannader g.

Meldefrist b. (-,-en) : termen evit disklêriañ ur cheñchamant annez g.

Meldegänger g. (-s,-) : [lu] reder g., kannader g.

Meldegerät n. (-s,-e) : [tekn.] korn-kemenn g., sutell-gemenn b., boudur g., stignad-kemenn g., kemenner g. [*liester* kemennerioù].

Meldelampe b. (-,-n) / **Meldeleuchte** b. (-,-n) : lutig g., lamp g., gouloù-test g., gouloù-evezhiañ g., gouloù diwall g., gouloù-galv g.

melden V.k.e. (hat gemeldet) : degemenn, notañ, kontañ keloù eus ; . *jemandem etwas melden*, daveiñ udb d'u.b., reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout, da anaout), degemenn

udb d'u.b., kemenn udb d'u.b., degas kemennadurezh d'u.b. eus udb, kas kemenn d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, ditourañ udb d'u.b., reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb ; . *wenn sich irgendein Fremder dem Haus nähert, meldet es der Hund*, ar c'hi, pa erru tud diavaez, a ro deomp da c'houzout ; . *Nachrichten melden*, degas keleier, kelaouiñ, kas keloù, reiñ nevezioù ; . *ein langes Sirenengeheul meldete ihnen das Ende des Arbeitstages*, un taol c'hwitellerez hir a gemennas dezho e oa echu o devezhiad labour ; . *die Glocken melden das Ende des Gottesdienstes*, kleier an iliz a gemenn ez eo echu an oferenn ; . *sich melden lassen*, reiñ da c'houzout emeur o tont / reiñ da c'houzout ez eur erru, degemenn emeur o tont / degemenn ez eur degouezhet ; . *ich habe nichts Neues zu melden*, n'ouzon nevezded ebet, ne'm eus nevezded ebet da lavaret ; . *ich habe nur Unerfreuliches zu melden*, keleier fall n'eus ken ganin, ur gwall zisaouzan am eus ; . *ich habe nur Erfreuliches zu melden*, kalz a gaer am eus da lavaret deoc'h, meurbet a draoù kaer am eus da gontañ deoc'h, n'eus nemet keleier laouen ganin ; . *ein Unfall wurde uns gemeldet*, ur gwallzarvoud a voe ditouret deomp ; . *mit Respekt zu melden*, salokras ! gant respet deoc'h ! respet deoc'h ! / respet d'an neb am c'hlev (Gregor).

V.em. : **sich melden** (hat sich (ak.) gemeldet) : 1. reiñ da c'houzout, degas kemennadurezh ; . *sich krank melden*, reiñ da c'houzout ez eur klañv, reiñ da c'houzout ez eur dalc'het gant ur c'hleñved bennak ; 2. emstrivañ, lakaat e anv d'ober udb, reiñ e anv evit ober udb, mont war ar renk, enrollañ, en em verkañ ; . *sich zu einem Examen melden, sich für ein Examen melden*, emstrivañ d'un arnodenn, lakaat e anv evit tremen un arnodenn, en em verkañ evit tremen un arnodenn, mont war ar renk evit un arnodenn ; . *sich zu einer Stelle melden*, mont war ar renk evit ur post-labour, reiñ da c'houzout ez eur dedennet gant ur post-labour, lakaat e anv evit ur post-labour, goulenn ur post-labour ; . *sich bei der Handelsmarine melden*, mont war ar roll, enrollañ er verdeadurezh a genwerzh, en em rollañ er verdeadurezh a genwerzh, mont e touez ar vartoloded, lestrañ, kemer roll war ur vag kenwerzh, rollañ ; . *sich bei der Armee melden*, mont da soudard, en em engouestlañ el lu, emouestlañ el lu, mont dindan an armoù, enrollañ en arme, en em rollañ el lu ; . *sich bei der Polizei melden*, a) mont da zisklêriañ e chomlec'h nevez d'an archerdi, disklêriañ e chomlec'h nevez en archerdi ; b) pikañ e gartenn en archerdi.

Meldepflicht b. (-, -en) : 1. disklêriadur dre ret g. ; 2. redi da zisklêriañ e chomlec'h g.

meldepflichtig ag. : da zisklêriañ dre ret.

Melder g. (-s, -) : 1. [lu] reder g., kannader g., kemenner g. ; 2. [tekn.] korn-kemenn g., sutell-gemenn b., boudier g., stignad-kemenn g., kemenner g. [liester kemennerioù].

Meldereiter g. (-s, -) : kannader g., kemenner g.

Melderegister n. (-s, -) : marilh g.

Meldeschein g. (-s, -e) : furmskrid evit disklêriañ ur cheñchamant annez g.

Meldeschiif n. (-s, -e) : [merdead.] lestr-avizer g.

Meldesignal n. (-s, -e) : [hent-houarn] . *elektrisches Meldesignal*, stignad-kemenn tredan stag ouzh ar roudennoù g.

Meldestelle b. (-, -n) : burev ar marilhadur poblañs g., burev ar rolloù keodediz g.

Meldezettel g. (-s, -) : 1. fichenn ditouriñ b. ; 2. [Bro-Aostria] furmskrid evit disklêriañ ur cheñchamant annez g.

Meldung b. (-, -en) : 1. kemenn g., kemennad g., kemennadenn b., kemennadurezh b., kannad g., kannadiez b., kannadur g.,

kiminiadezh b., kel g., keal g., notadur g., notenn b. ; 2. keloù g., disaouzan b., rentañ-kont g., danevell b., nevez g. ; . *Meldung über etwas (ak.) erstatten*, ober ur rentañ-kont diwar-benn udb, danevellin udb, reiñ disaouzan eus udb ; 3. [lu] . *freiwillige Meldung*, a) [arme-zouar, aerlu] enluadur g. ; b) [morlu] enroll g., enrolladur g., enroll g., enrolladur g. ; 4. [sport] . *seine Meldung zurückziehen*, diskregiñ, embann emdenn, P. dispegañ.

melieren V.k.e. (hat meliert) : meskañ, kemmeskañ, kejañ, toueziañ.

meliert ag. : brizhellet, brizh, brizhet, marellet, brizhellek, briket, marigellek.

Melinit g. (-s) : [danvez tarzh] melinit g.

Melioration b. (-, -en) : 1. [labour-douar] matadenn an douaroù b., stuziañ g., temzañ g., an temzañ douaroù g., temzadur g., trempañ g., an trempañ douaroù g. ; 2. gwellaat g., gwellidigezh b., gwelladenn b., gwelladur g., gwelladurezh b., gwellaenn b., gwelladeg b., matadenn b., mataenn b., matadur g., ervatadenn b., enraog g., gwell g.

meliorativ ag. : [yezh.] gwellaus.

meliorierbar ag. : temzadus, ... a c'heller temzañ.

meliorieren V.k.e. (hat melioriert) : lakaat da dalvezout mui, gwellaat, mataat, talvoudekaat, talvoudusaat, frouezhusaat, strujusaat, degas gwellaenn e, degas gwellaennoù e ; . *er hat seine Äcker melioriert*, lakaat en deus e zouaroù da dalvezout mui, gwellaet eo bet e zouaroù gantañ, strujet (strujusaet, druzet, drusaet, stuziet, talvoudekaet, talvoudusaet, frouezhusaat, trempet, temzet) en deus e zouaroù ; . *mit Mist meliorieren*, gardennañ teil, temzañ (trempañ, kardellat, lardañ) gant teil, teilañ, teilekaat, andevrat ; . *einen Acker mit Jauche meliorieren*, fennañ dour-hañvouez war ur park, teuler hañvouez war ur park, hañvouezañ ur park ; . *mit Algen meliorieren, mit Tang meliorieren*, bezhinañ, goumonañ ; . *einen Acker mit Asche meliorieren, einen Acker mit Düngemitteln meliorieren*, luduañ ur park, strewiñ ludu war ur park, teuler ludu war ur park.

Meliorierer g. (-s, -) : [labour-douar] temzer g., tremper g.

Meliorierung b. (-) : [labour-douar] matadenn an douaroù b., stuziañ g., temzañ g., an temzañ douaroù g., temzadur g., trempañ g., an trempañ douaroù g.

Meliorisierung b. (-, -en) : [yezh.] gwellaat g.

Meliorismus g. (-) : [preder.] gwelouriezh b.

Meliorist g. (-en, -en) : [preder.] gwelour g.

Melisse b. (-, -n) : [louza.] begar g., louzaouenn-ar-galon b., negad g.

Melissengeist® g. (-es) : dour begar g.

Meliszucker g. (-s) : kastounadez b.

Melkeimer g. (-s, -) : kelorn al laezh g., barazh al laezh b.

melken V.k.e. (melkte / molk // hat gemolken / hat gemelkt) : 1. goro ; . *noch einmal melken*, adc'horio ; . *die Kühe melken*, goro ar saout ; . *die Kuh verlangt laut, gemolken zu werden : ihr Euter ist angeschwollen*, blejal a ra ar vuoc'h war he laezh rak krognet eo he zezh ; . *eine Kuh vor dem Verkauf auf dem Viehmarkt nicht mehr melken, damit ihr Euter anschwillt*, leuskel ur vuoc'h da grognañ a-raok kas anezhi d'ar foar ; . *die am Morgen gemolkene Milch*, al laezh mintin g., ar maread mintin g. ; . *die am Abend gemolkene Milch*, al laezh noz g., ar maread noz g. ; . *frisch gemolkene Milch*, laezh nevez-c'horioet g. ; 2. [dre skeud.] . *jemanden melken*, goro arc'hant digant u.b., goro u.b. betek ar gwad, diwadañ u.b., sunañ u.b., peilhañ (kignat) u.b., diskantañ (disec'hañ, dibluskañ, skarzhañ, gouloñ) e yalc'h d'u.b., krignat u.b., sunañ e wenneien digant u.b., displuñvañ (touzañ) u.b., diorbliñ u.b., debriñ u.b., ober yalc'h diwar-goust u.b., ober godell diwar-goust u.b., laerezh u.b.

V.gw. (melkte / molk // hat gemolken / hat gemelkt) : 1. goro ; 2. P. [rev.] hejañ e sac'h, hejañ e gleier, c'hoari hejañ anezhi, brallañ e gloc'h., c'hoari war an noazh, pitouchal, en em bitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloiñ, c'hoari bazh-noilh, c'hoari ar vazh noilh, frotañ e beul.

Melken n. (-s) : goroadenn b., goroerezh g., goro g. ; . *das Melken am Morgen und das Melken am Abend*, ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro beure-noz g., ar goro noz-veure g., ar goro noz ha beure g., ar goro da vintin ha da noz g.

Melker g. (-s,-) : goroer g.

Melkerei b. (-,-en) : 1. goroerezh g. ; 2. laezherezh g.

Melkerin b. (-,-nen) : goroerez b. [*liester* goroerezh].

Melkgang g. (-s,-gänge) : goroadenn b. ; . *die Milch aus dem zweiten Melkgang ist besserer Qualität als die aus dem ersten*, al laezh a zeu diwar c'horu un eil gwech a zo gwelloc'h eget ar vegenn ; . *der Melkgang am Morgen und der Melkgang am Abend*, ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro noz-veure g., ar goro noz ha beure g., ar goro da vintin ha da noz g.

Melkite (-n,-n) : [relij.] melkit g. [*liester* melkited].

Melkkübel g. (-s,-) : kelorn al laezh g., barazh al laezh b.

Melkmaschine b. (-,-n) : goroerez b. [*liester* goroereziou].

Melkstand g. (-s,-stände) : sal-c'horu b.

Melkzeit b. (-,-en) : goroadenn b. ; . *zwei Melkzeiten pro Tag*, div c'horoadenn bemdez ls., ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro noz-veure g., ar goro noz ha beure g.

Melkzuber g. (-s,-) : kelorn al laezh g., barazh al laezh b.

Melodica® b. (-,-s) : [sonerezh] melodika® g. [*liester* melodikaoù].

Melodie b. (-,-n) : 1. [sonerezh] ton g., tonenn b., sonenn b., kerzenn b., meulodienn b. ; . *ich habe eine Melodie komponiert*, savet em eus un ton ; . *eine Melodie notieren*, notennañ un ton ; . *einen Text nach der Melodie eines anderen Liedes singen*, kanañ pozioù war ton ur gwerz all ; . *eine Melodie pfeifen*, sutal ur sonig, distagañ ur c'hwitelladenn, c'hwitellat un ton bennak, c'hwibanat un ton bennak ; . *eine Melodie in Blockakkorden führen*, choukañ klotadoù sonioù ; . *Text und Melodie von ...*, ton ha son gant ... ; 2. [fonetik, yezh.] eolez g.

Melodiepfeife b. (-,-n) : [sonerezh] levriad g.

Melodienreigen g. (-s,-) : [sonerezh] dibab tonioù a bep seurt g.

Melodik b. (-) : [sonerezh] 1. linenn gerzennek b. ; 2. kerzenouriezh b.

Melodiker g. (-s,-) : kerzenour g.

melodiös ag. : heson, meulodius, lirazhin, flour, c'hwek ; *melodiöse Stimme*, mouezh flour b.

melodisch ag. : 1. heson, meulodius, lirazhin, flour, c'hwek ; . *eine melodische Stimme*, ur vouezh flour b. ; 2. [sonerezh] kerzennek, kerzennek ; *melodische Linie*, linenn gerzennek b. ; *melodisches Motiv*, tres kerzennek g. ; [yezh.] *melodischer Akzent*, skoad kerzennek g.

Melodram n. (-s,-en) / **Melodrama** n. (-s,-dramen) melodrama g., reuzc'hoari g.

melodramatisch ag. : melodramael, melodramaek, melreüs.

Melone b. (-,-n) : 1. [louza.] meloñs g. ; . *Honigmelone*, aval-sukrin g., sukrin str. ; . *Wassermelone*, sukrin-dour str., pastekez str. ; . *Schale einer Melone*, koc'henn sukrin b., pluskenn ur sukrinenn b. ; 2. [tok] *Melone*, tok-meloñs g., tok pompad g.

Melonenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-papaiez str., papaiezenn b. [*liester* papaiezenned, papaiezed].

Melonenbeet n. (-es,-e) / **Melonenfeld** n. (-,-er) : meloñseg b. [*liester* meloñsegi], sukrineg b. [*liester* sukrinegi].

Melonenhändler g. (-s,-) : meloñser g.

Melonenkern g. (-s,-e) : splus meloñs str., plusk meloñs str., greun-avaloù meloñs str., had meloñs str., splus avaloù-sukrin str., plusk avaloù-sukrin str., greun-avaloù sukrin str., had avaloù-sukrin str.

Melonenpflanzung b. (-,-en) : meloñseg b. [*liester* meloñsegi], sukrineg b. [*liester* sukrinegi].

Melonenzüchter g. (-s,-) : meloñser g.

Meltau g. (-s) : [*Honigtau*, louza., loen.] melad g.

Membran b. (-,-en) / **Membrane** b. (-,-n) : koc'henn b., kroc'hennenn b., kennenn b., lienenn b., rouedenn b. ; . *elastische Membran*, lienenn stirenek b. ; . *Innenmembran einer Eischale*, pluskennig ar vi b. ; . [bev.] *blastodermische Membran*, feilhenn vlastodermek b. ; . *fetale Membran*, fõtale Membran, kroc'henn ar gwele g., kroc'henn ar grouell g. ; . [korf.] *hyaloide Membran*, lienenn werrek b. ; [mezeg.] *falsche Membrane*, brizhlienenn b. ; [akoustik] *vibrierende Membran*, *schwingende Membran*, *Schwingmembran*, kennenn froum b.

Membrana fibrosa b. (-) : [korf.] gronnenn stirek b.

membranartig ag. : lienennek, kennennek, kroc'hennennek, e doare ur goc'henn, a-zoare gant ur goc'henn, a-seurt gant ur goc'henn.

Membranofon n. (-s,-e) / **Membranophon** n. (-s,-e) : [sonerezh] kenner g. [*liester* kennerioù], benveg dre genn g.

Memel g./b. : 1. [stêr] Niemen g. ; 2. [kêr] Klaipeda b. / Memel b.

Memelland n. (-s) : [istor] *das Memelland*, triad Memel g., triad Klaipeda g., Bro Memel b., Bro Klaipeda b.

Memme b. (-,-n) : toull-foer g., skider g., kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar dibluñvet b., yar beliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., foerer g., klouarenn b., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., gogez g., korzenn wak b., krank gwak g., sac'h goull g. ; . *Memme ! makez krener gwak ! pezh digalon ! pezh digalon ac'hanout !*

memmenhaft ag. : pafennek, aonik, laosk, flav, digalon, dismeg, spontik, digadam, gouher.

Adv. : evel un digalon.

Memoboard n. (-s,-s) : degas-soñj g.

Memoiren ls. : [lenn.] eñvorennoù ls. ; . *seine Memoiren schreiben*, kontañ dre skrid e dammig buhez, skrivañ e eñvorennoù ; . *seine Memoiren veröffentlichen*, embann e eñvorennoù ; . *die Memoiren dieses Dichters sind frei geworden*, erru eo ar gwirioù miret war eñvorennoù ar barzh-mañ d'o zermen, n'eus ket a wirioù miret ken war eñvorennoù ar barzh-se.

Memoirenschreiber g. (-s,-) : eñvorenour g.

Memorandum n. (-s, Memoranden) : kounskrid g.

Memorial n. (-s,-e/Memorien) : kounlec'h g., lec'h-eñvor g., savadur-eñvor g., savadur-koun g.

Memorie b. (-,-n) : [tisav.] renabl al labourioù hag ar c'houstoù g.

memorieren V.k.e. (hat memoriert) : 1. deskiñ dre eñvor, deskiñ dindan eñvor ; 2. eñvoraat, enkounañ.

Memorieren n. (-s) : eñvoradurezh b., eñvoridigezh b., enkounañ g.

Menage b. (-,-n) : 1. [kegin.] eoulier g. ; 2. [lu] keusturenn b., kalebeutenn b., tinell b. ; 3. kastelodenn geitwrez b., kastelodenn dermos b.

Menagerie b. (-,-n) : gouezvildi g., loendi g., loenva g., ti al loened gouez g. ; *die Menagerie des Zirkus*, loened ar sirk ls.

Mendelevium n. (-s) : [kimiezh] mendeleviom g.

Mendelismus g. (-) : mendelouriezh b., kemmouriezh b., dargenouriezh b.

Mendelist g. (-en,-en) : mendelour g., kemmour g., dargenour g.

mendelistisch ag. : mendelour.

mendelsch ag. : mendelek, mendelel.

Mendesantilope b. (-,-n) : [loen.] adaks g. [*liester* adaksed].

Mendesismus g. (-) : [polit.,istor] mendesouriezh b.

Mendikant g. (-en,-en) : [relij.] manac'h-baleer g. [*liester* menec'h-valeerien], manac'h kester g. [*liester* menec'h kesterien], breur kester g. [*liester* breudeur gesterien], frer kester g. [*liester* frered kesterien].

Mendikanten-Orden g. (-s,-) : [relij.] urzh kesterien g. ; *die vier Mendikanten-Orden*, ar pevar urzh kesterien.

Méné-Bré n. : *das Méné-Bré*, Menez-Bre g.

Menelaus g. : [mojenn.] Menelaos g.

Menestrel g. (-s,-s) : barzh-kaner g. [*liester* barzhed-kanerien].

Menestrier g. (-s,-s) : soner-baleer g. [*liester* sonerien-valeerien].

Menetekel n. (-s,-) : droukziougan g., diougan drougarouezius g., ragarouez a wall geloù b., seblant a wall geloù g., sinad a wall geloù g.

Menez-Hom n. : *das Menez-Hom*, Menez C'homm g.

Menge b. (-,-n) : **1.** kementad g., pegementad g., kont b., klotad g., savad g. ; . *in gleicher Menge*, kement-ha-kement, hanter evit hanter, hanter-ouzh-hanter, hanter-hanter, hanter-dihanter ; . *kleine Menge*, *geringe Menge*, *winzige Menge*, disterded b., distervez b., kementad bihan g., kementad dister g., nebeudad g., togad g. ; . *sehr kleine Menge*, pilifrenn b., distervez b., netra g., netraig g., mannig g. ; . *in sehr kleinen Mengen*, diouzh kont ; . *ein Arzneimittel in geringen Mengen einnehmen*, kemer nebeut-tre eus ul louzoù bennak, euvriñ nebeut-tre eus ul louzoù bennak ; . *häufig in kleinen Mengen pinkeln*, staotigellat ; . *eine hoch dosierte Menge*, un doenad diouzh sour ; . *eine niedrig dosierte Menge*, un doenad diouzh kont, un doenad munut g. ; . *Elektrizitätsmenge*, bec'hiad tredan g. ; . *Menge Reis für zwei Personen*, kementad riz da bredañ daou zen g. ; . *die in dieser Korbflasche enthaltene Menge entspricht etwa einem halben Fass*, *die in dieser Korbflasche enthaltene Menge entspricht ungefähr einem halben Fass*, mentez un hanter varikennad a zo gant an an doukenn-se ; . *in großer Menge*, a-niver, a-vern, a-vernioù, a-vernadoù, a-vilvern, a-vordilh, a-zruilh, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-forzh, forzh pegement, na pegement, a-leizh, sof-kont, a-c'hruzuilh, a-c'hardenn, a-foul, a-steioù, a-vostad, a-goñfont, diouzh an druilh, sof-kont, d'armerzh, da zioueriñ, d'ober teil, a gementadoù bras ; . *große Mengen an Atom Müll werden erzeugt*, dilerc'hiadoù skinoberiek a vez produet a gementadoù bras ; . [mezeg.] *vorgeschriebene Menge*, kementad gourc'hemennet g., doen erskrivet g., doenad erskrivet g. ; . *die vorgeschriebene Menge nicht überschreiten !* arabat distremen an doenad erskrivet ! ; **2.** bern g., berniad g., yoc'h b., toullad g., bochad g., maread g., bolead g., bordilh b., bostad b., pezh stropad g., troc'h g., troc'had g., braz g., leizh g., foulmac'h g., afn g., klotad g., kreofennad b., kreofenn b., kudennad b., paotad g., pezhriad g., pezh g., revriad g., torkad g., mor a g., taol bras g., tolpad bras g., tompad g., druilh g., druilh bras g., druilh had g., duilh had g., frapad g., kalzad g., kalzadenn b., kalz g., kuchennad vat b., c'hwistadoù ls., freilhad g., stlabez g., dastum bras g., un euzh a g., fardellad b., hedad g., karrad g., gastad b., puilhad g., stal b., na pet ; . *eine ganze Menge ...*, forzhik ..., kalzik a ..., kalzik ..., tragaer a ... ; *eine ganze Menge Leute waren da*, tragaer a dud a oa eno, e-leizh a dud a oa eno, ur pezh tud a oa eno ; . *eine große*

Menge Vieh, ur bern (un toullad, ur bochad, ur maread, ur stropad, un troc'had, ur c'halzad, ur pezhriad, ur pezh) loened chatal g., ur galzadenn loened chatal b., ur guchenn vat a loened chatal b., chatal e-leizh (a-vil-vern, a-vernioù, a-verniadoù, a-vern, a-bezhiadoù, forzh pegement, na pegement, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-vordilh), ur vraz a loened chatal, ul leizh a loened chatal, un tarzh bras a chatal, na pet loen ls. ; . *sie haben eine Menge Sachen hinter sich gelassen*, ur gwiskad traoù (ur pezh stropad traoù, ur pezhriad mat a draoù, e-leizh a draoù, un euzh a draoù, ur fardellad traoù, ur guchennad vat a draoù, ur c'halzad traoù, ur c'hastad traoù, ur c'harrad traoù, ur berniad traoù, ur garg traoù, un taol traoù, ur stal traoù, un niver a draoù, ur yoc'h traoù) a zo chomet war o lerc'h, na pet tra a zo chomet war o lerc'h ; . *ich habe noch jede Menge zu tun*, mil maneur am eus d'ober c'hoazh ; . *er verbraucht große Mengen Wasser*, mont a ra e-leizh a zour gantañ, mont a ra kementadoù spontus a zour gantañ ; . *eine Menge Geld*, arc'hant bras g., arc'hant mat g., un dornad (un tousegad, ur poullad) brav a arc'hant g., ur pochad mat a arc'hant g., ur varlennad arc'hant b., ur sammad gouest g., ur sammad bravik a-walc'h g., ur bern arc'hant g., arc'hant e-leizh, arc'hant ken-ha-ken, arc'hant mui-pegem-mui, ur pezhriad moneiz g., ur somm vras a arc'hant b., meur a wenneg, peadra en arc'hant g., ur voujedenn bravik a-walc'h b., un tamm mat a voujedenn g., na pet gwenneg ls. ; . *sie war mit einer Menge Geld nach Hause zurückgekommen*, deuet e oa ganti ur bern arc'hant d'ar gêr, deuet e oa ganti ur garrigellad arc'hant d'ar gêr ; . *dabei springt eine Menge Geld raus*, kregin 'zo da rastellat ; . *Vorräte in Mengen*, un tamm brav a bourveziou g., pourveziou forzh pegement (e-leizh, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, mui-pegem-mui, dreistkont, a-dropiti, sof-kont), sof-kont a bourveziou, un dastum bras a bourveziou g. ; . *in rauen Mengen*, a-c'hardenn, a-vern, a-vernioù, a-verniadoù, a-bezhiadoù, a-vordilh, sof-kont, gros, gwalc'h e galon, leizh e walc'h, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, a-flec'henn, a-grugell, a-niver, a-goñfont, stank, dreistkont, paot, forzh pegement, na pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegem-mui, diouzh an druilh, a-druilhadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, dizamant, a-leizh, e-leizh, helaezh, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, mac'h-àr-vac'h, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, paot-mat, diouzh sour, a-yoc'h, a-droc'had, a-foziadoù, bern-ha-bern, d'armerzh, da zioueriñ, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell ; . *es gab Bonbons in rauen Mengen*, ar madigoù a rodelle ; P. *die Menge*, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, d'armerzh, da zioueriñ, d'ober teil, oc'h ober teil, barrek ha fonnus, hardizh ; . *er hat Häuser die Menge*, ur maread tiez a zo dezhañ, maread a diez a zo dezhañ, tiez maread a zo dezhañ, ur bern tiez a zo dezhañ, na pet ti a zo dezhañ, tiez forzh pegement en deus war e anv, tiez forzh pegement en deus a-leve, tiez en deus ken-ha-ken war e anv, tiez en deus ken-ha-kenañ a-leve, tiez en deus mui-pegem-mui, tiez en deus d'ober kouez ganto, un dastum bras a diez en deus, tiez en deus hardizh ; . *Rebhühner gibt es hier die Menge*, dre amañ e kaver klujiri a-vandennadoù, ar c'hlujiri a fonn dre amañ, klujiri a vez amañ hardizh ; . *Fische habe ich die Menge*, pesked am eus pezh a garan ; . *und danach hat er noch eine Menge Leute geheilt*, pareañ a reas n'ouzon ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas na pet den all c'hoazh, pareañ a reas n'ouzer ket pet den all c'hoazh, pareañ a reas den ne oar pet den all c'hoazh ; **3.** engroez g., engroeziad g., pobl b., mor a dud g., morad, moriad g., chal a dud g., mac'h a dud g.,

pobl a dud b., pobl vras a dud b., poblad a dud b., stal vras a dud b., tarz h bras a dud g., karg vras a bobl b., trouin tud g., trouin dud b., maread g., hemolc'h a dud g., taol bras a bobl g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tolp bras g., tolpad bras g., tompad tud g., kasad b., druilh g., druilh bras g., druilh had g., duilh had g., kaouad tud b./g., gwask g., gwaskadeg b., houl g., mac'h g., troc'h g., berniadoù tud ls., c'hwistad tud g., bostad tud b., bostad b., pezhad tud g., pezh tud g., tud engroezet ls., tud vostatet ls., ul leizh a dud, un afin a dud ; . *in der Menge*, e-mesk an dud, e-mesk an engroez, e-kreiz ar mac'h ; . *eine unzählbare Menge*, *eine gewaltige Menge*, *eine unübersehbare Menschenmenge*, ur bobl diniver b., ur garg vras a bobl b., un taol bras a dud g., un tarz h bras a dud g., ur stal vras a dud b. ; . *plötzlich aus der Menschenmenge heraustreten*, diflukañ diwar-greiz an engroez, redek eas an engroez ; . *dicht gedrängte Menge*, engroez stank g. ; . *es waren eine Menge Menschen da*, e-leizh e oant, edont e-leizh, un tamm brav a dud a oa eno, ur mor (ur bobl, ur c'halz, un hemolc'h, un taol bras, un taolad bras, ul leizh, un afin, un niver, un niver bras, un tolp bras) a dud a oa du-mañ, forzh tud (ur pezhad tud, ur c'hwistad tud, ur pezh tud, un tompad tud, ur stlabez tud, un troc'h, un hedad tud, ur c'hastad tud, ur guchenn vras a dud) a oa du-mañ, un hemolc'h a oa, bras e oa ar mac'h a oa enno, mac'h bras a dud a oa enno, ur stlabez tud a oa eno, eno e oa berniadoù tud, forzh tud a oa eno, un toullad mat a dud a oa eno, e-leizh a dud a oa eno, eno e oa tud e-leizh, leizh a dud a oa eno, eno e oa ur maread tud, eno e oa maread a dud, tud maread a oa eno, tud a oa eno, nann ! pegement a dud ne oa ket eno ! un engroez tud a oa eno, nag a dud eno, hag a dud eno, hag a hini eno, nag a hini eno, a bet hini eno, tud a vagad a oa eno, bez' e oa un dud eno, stank e oa an dud eno, ur bed a dud a oa eno, karg vras a bobl a oa eno, ur spont a dud a oa eno, ur c'hardennad tud a oa enno, tud a-c'hardenn a oa enno, paot mat a dud a oa eno, ur bochad tud a oa eno, ur vostat tud a oa eno, forzh pegement a dud a oa eno, tud a oa eno ken-ha-ken, tud a oa eno ken-ha-kenañ, tud a oa eno mui-gegn-mui, n'eus forzh pegement a dud a oa eno ; . *die Menge brüllte vor Freude*, ar boblad tud a youc'he gant al levez ; . *wir standen eingekeilt in der Menge*, tapet e oamp e gwask an engroez ; . *Münzen in die Menge werfen*, teuler pezhioù moneiz a-skrap, strinkañ pezhioù moneiz e flip d'an dud, teurel pezhioù moneiz e frip, skeiñ pezhioù moneiz en arigrap, slapañ pezhioù moneiz en anduitilh, stlepel gwenneien en arigrap, teuler gwenneien war ziskrap, teuler gwenneien a-stlabez ; . *sich einen Weg durch die Menge bahnen*, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent a-dreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, mont dre greiz an engroez, treuziñ an engroez, treuziñ ar bobl, treuziñ ar mac'h, treuziñ renkennadoù start a dud ; . *sich durch die Menge schlängeln*, en em silañ dre-douez an dud, c'hoari e hent dre-douez an dud, en em silañ dre-vesk an dud ; . *sich aus der Menschenmenge herauschlängeln*, en em zistrobañ a-douez an dud, en em zistrobañ a-vesk an dud, en em zibab a-vesk an engroez ; . *in der Menge untertauchen*, steuziañ e-barzh an engroez, en em silañ e-touez an dud ; . *sich in die Menge verlieren*, mont da-douez an dud, mont da-vesk an engroez, en em silañ e-touez an dud, mont e-mesk an druilh ; . *etwas in die Menge rufen*, trompilhañ udb a-glev d'an holl ; . *die Menge strömt langsam ab*, mont a ra kuit an dud goustadik, goustadik e tiflosk an engroez, goustadik e tichal an engroez, difoulañ a ra goustadik ; . *die Menge zerstreute sich*, an dud en em strewas, divandenniñ a reas an dud, difloskiñ a reas an

engroez, an dud a zivodas, pep hini a yeas d'e du, pep hini a yeas d'e roud, dichalañ a reas an engroez, difoulañ a reas ; 4. [mat.] teskad g. ; . *adjazente Mengen*, teskadoù kefin ls. ; . *endliche Menge*, teskad bevennek g. ; . *unendliche Menge*, teskad anvevenn g., anvevennad g. ; . *disjunkte Mengen*, *elementfremde Mengen*, teskadoù disparti ls. ; . *geordnete Menge*, teskad urzhiet g. ; . *unscharfe Menge*, teskad fuilh g. ; . *perfekte Menge*, teskad pervezh g. ; . *fraktale Mengen*, teskadoù brevel ls. ; . *Schnittmengen*, teskadoù anpar ls., teskadoù a-skej ls., teskadoù kenskej ls. ; . *leere Menge*, teskad goullou g. ; . *verschachtelte Mengen*, teskadoù dazgannat ls. ; . *abgeschlossene Menge*, teskad serr g. ; . *die Differenz zweier Mengen*, diforc'h daou deskad g. ; . *umgekehrtes Verhältnis zweier Mengen*, keñver gin daou gementad g. ; . *einelementige Menge*, *Elementarmenge*, *Einermenge*, undañ g. [*liester* undañvoù] ; *Quellmenge*, teskad tarz h g.

mengen V.k.e. (hat gemengt) : kejañ, toueziañ, meskañ, kemmeskañ, patrouzañ, unaniñ.

V.em. : **sich mengen** (hat sich (ak.) gemengt) : 1. en em veskañ, en em doueziañ ; 2. *sich in etwas (ak.) mengen*, emellout eus udb, lakaat (bountañ, sankañ) e fri en udb.

Mengen- [mat.] 1. ... teskadel, ... an teskadoù ; 2. ... kementad, ... kementadel.

Mengeneinheit b. (-, -en) : unanenn gementad b.

Mengenfunktion b. (-, -en) : [mat.] muzuliadur teskadel g.

Mengenklammer b. (-, -n) : [moull.] briataenn b.

Mengenlehre b. (-) : [mat.] damkaniezh an teskadoù b.

Mengenlogik b. (-) : poelloniezh an teskadoù b., poelloniezh teskadel b.

mengenmäßig ag. : kementadel, kementadek.

mengennotiert ag. : [arc'hant.] dieeun ; *mengennotierter Wechselkurs*, feur dieeun g.

Mengenrabatt g. (-s, -e) : distaol evit ar prenadennoù a-vras g., distaol evit braspreadennoù g.

Mengenschachtelung b. (-, -en) : [mat.] teskadoù dazgannat ls.

Mengentheorie b. (-) : [mat.] damkaniezh an teskadoù b.

Menggestein n. (-s, -e) : kendorpez str., kenfetisadur g., torpez str.

Mengkorn n. (-s) : brazed g., mistilhon g. ; *Mengkorn aus Roggen und Weizen*, segal-winizh g. ; *Mengkorn aus Gerste und Weizen*, heiz-gwinizh g.

Mengkornbrot n. (-s) : bara brazed g.

Mengsel n. (-s, -) : meskailhez g./b., meskaj g., keusteurenn dreak b.

Menhaden g. (-s, -s) : [loen.] menhaden g. ; . *Menhaden fangen*, menhadeta.

Menhir g. (-s, -e) : maen-hir g. [*liester* mein-hir], maen-sav g. [*liester* mein-sav], peulvan g. [*liester* peulvanoù / peulvanioù].

Meningitis b. (-) : [mezeg.] pilhonfo g., toagennad b., taniennempenn b.

Meningokokke b. (-, -n) : [mezeg.] meningokok str., meningokokenn b.

Meniskus g. (-, Menisken) : 1. [korf.] kreskenn genvellañ b. ; 2. [optik] kluzenn b. ; . *konvergierender Meniskus*, *sammelnder Meniskus*, kluzenn genger'hus b. ; . *divergierender Meniskus*, *zerstreuender Meniskus*, kluzenn genforc'hus b.

Menjou-Bärtchen n. (-s, -) : [barv] P. toenn soul b.

Mennig g. (-s) / **Mennige** b. (-) : [maenoniezh] miniom g., ruz-plom g.

Mennonit g. (-en, -en) : [relij.] mennoad g. [*liester* mennoaded, mennoidi].

Menopause b. (-) : [korf.] eizigvan venevel b., paouez mizioù g., tro an oad gant ar merc'hed b., distro an oad gant ar merc'hed b., dilez-vamm g. ; *die Menopause wird bald bei ihr eintreten*, emañ he mizioù o vont da baouez, emañ he mizioù o vont diganti, degouezhout a ra e tro an oad, emañ an heol o vont diwar he zreuzoù (dreist he zreuzoù), emañ an heol o tremen diwar he zreuzoù (dreist he zreuzoù), emañ an heol o vont a-dreñv he zi, emañ an heol o vont hebiou he frenestr, emañ an heol o vont hebiou he dor, emañ an heol o vont da guzhat ganti, emañ al loar o vont ganti dre ar prenestr, emañ al loar o vont ganti dreist an ti, emañ an heol war he zreuzoù, emañ o halañ he bag en aod ; *sie hat die Menopause hinter sich*, paouezet eo he mizioù, aet eo he mizioù diganti, degouezhet eo e tro an oad, disheol eo he zreuzoù ganti, aet eo an heol diwar he zreuzoù, aet eo an heol hebiou he frenestr, aet eo an heol hebiou he dor, aet eo an heol a-dreñv an ti, aet eo an heol e kornôg ganti, paseet eo an heol dreist ar maner ; *bei ihr ist die Menopause früh eingetreten*, abred eo aet an heol da guzhat ganti.

Mensa b. (-, Mensen) : 1. [skol-veur] preti ar studieren g., predva ar studieren g. ; 2. [relij.] taol-aoter b.

Mensch¹ g. (-en,-en) : 1. den g. [*liester* denien, tud], kristen g., penn-kristenn g., gour g., boud g., [bev.] homo sapiens g. ; . *der Mensch*, mab-den g., Mab-den g. ; . *Menschen und Tiere*, an dud hag al loened mut, an dud hag an anevaled mut ; . *es hat mal eine Zeit gegeben, wo die Erde frei von Menschen war*, an Douar 'zo bet ha ne oa den warnañ ; . *die ersten Menschen*, an denien gentañ ls. ; . *die freien Menschen*, an dud frank ls. ; . *die Lebensbedingungen des Menschen*, aoz mab-den g./b., aoz an denien g./b. ; . *so lebt der Mensch*, setu aoz mab-den, setu aoz an denien ; . *die Stellung des Menschen in der Natur*, plas an den en natur g. ; . *wer kein Herz für Tiere hat, hat auch keins für Menschen*, an hini ne gar ket al loened ne gar ket an dud ivez ; . *der Mensch ist ein vernunftbegabtes Tier*, ul loen poellek eo an den ; . *der Mensch ist seinem Wesen nach ein soziales Tier*, ul loen kevazhek eo an den ; . *die Menschen mit den Tieren gleichsetzen, die Menschen den Tieren gleichstellen*, lakaat an dud war renk al loened, lakaat an dud e par al loened ; . *Tieren sowie Menschen ist das eigene Leben etwas wert*, ar vuhez a zo c'hwec d'al loened koulz ha d'an dud, ken aes eo o buhez d'al loened ha d'an dud ; . *der Mensch ist das einzige sprachfähige Lebewesen*, bez' eo an den al loen nemetañ barrek da gomz ; . *das Lachen ist ein Wesensmerkmal des Menschen, das Lachen ist dem Menschen zu eigen*, n'eus nemet an dud a gement a oar c'hoarzhin, tra mab-den eo ar c'hoarzh, un doareenn denel eo ar galloud da c'hoarzhin ; . *der Mensch ist des Menschen Wolf, der Mensch ist dem Menschen ein Wolf*, an dud ne absolvont ket - gwashañ enebour an den eo an dud - an tostañ kar en deus mab-den eo an estren yen - truez 'zo marv, karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez na mann ebet etre an dud - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho tañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h ; . *alle Menschen sind frei und gleich an Würde und Rechten geboren*, dieub ha par en o dellezegezh hag o gwirioù eo ganet an holl dud ; . *die Würde des Menschen*, dellezegezh Mab-den b., briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; . *alle Menschen sind vor dem Gesetz gleich*, par eo an holl dirak al lezenn ; . *alle Menschen werden Brüder, wo dein sanfter Flügel weilt*, hag an holl dud a vez breudeur e goudor da askell c'hian ; . *die Ausbeutung des Menschen durch den Menschen*, korvoerezh an den gant an den g. ; . *ein guter Mensch*, un den mat g., un den a galon g., un den madelezhus g. ; . *gute Menschen waren sie alle*, tud vat e oant rabezh ; . *ein hochgelehrter Mensch*, ur ouiziegezh vras a zen b., ur puñs a

ouiziegezh g. ; . *ein kluger Mensch*, ur spered fin a zen g., un den a benn (a boell, a skiant) g., ur perc'henn skiant g., ur skiant vat a zen g., ur spered digor a zen g., ur spered den g., ur spered tanav a zen g., un den ijinnet mat g., un den a ijin g. ; . *ewig besorgter Mensch*, spered debret a zen g. ; . *diese Sorte Mensch, diese Sorte von Mensch, diese Art von Mensch, diese Art Mensch*, ar siseurt tud g. ; . *er ist ein ganz gewöhnlicher Mensch*, un den evel ar re all eo ha netra ken, gwall zisterik eo e zoare, n'eus ken nemet liv dister warnañ, un den a nep hini eo, un den eus an ordinaloù eo ; . *das ist kein gewöhnlicher Mensch*, disheñvel eo diouzh an ordinaloù, difediñ a ra ; . *so ist der Mensch !* evel-se emañ Mab-den ! ; . *jeder Mensch*, pep hini, pep den, pep unan, an holl, an holl dud, kement den a zo ; . *kein Mensch*, den, den ebet, gour, gour ebet, hini ebet, kristen, kristen ebet, penn-kristen, penn-kristen ebet, nikun, nep den ; . *es war fast kein Mensch da*, tri o tañsal, pevar o son a oa eno ; . *ohne auch nur einem Menschen zu begegnen*, hep kavout kristen war e hent ; . *unter Menschen kommen*, daremprediñ kalz a dud ; . *einen neuen Menschen anziehen*, en em ziwiskañ eus an den kozh a zo en an-unan, en em ziwiskañ eus e gig (eus ar pec'hed, eus e gorf), cheñch (treiñ) penn d'e vazh, trokañ bazh d'e daboulin, cheñch bazh war e daboulin, kerzhout en ur vuhez nevez, cheñch doare bevañ, cheñch doare, cheñch emzalc'h, cheñch buhez / kuitaat e vuhez kozh (Gregor) ; . *die Menschen sowohl als auch die Tiere, Menschen sowie Tiere*, ken tud, ken loened - ken an dud, ken al loened ; . *so ist der Mensch nun einmal !* evel-se emañ mab-den ! ; . *der Platz war schwarz von Menschen*, gorjellet e oa an dud leun ar blasenn, en em gouchañ a rae an dud war ar blasenn, tud a oa e-leizh al leurgêr, tud a oa leizh al leurgêr, bez' e oa tud leizh al leurgêr, ken stank e oa an dud war ar blasenn hag ar merien en ur grugell, birviñ a rae an dud war ar blasenn e-giz ur grugell verien, birviñ a rae an dud war ar blasenn evel un taol gwenan, o virviñ e oa al leurgêr gant an dud, du e oa ar blasenn gant an dud, un tolpad bras a dud a oa o fourgasin war al leurgêr, merienañ a rae an dud war ar blasenn (Gregor), kalz a hej hag a brez a oa war al leurgêr, goloet e oa ar blasenn gant tud, an dud e oa leun al leurgêr ganto ; [kr-] . *der Mensch denkt, Gott lenkt*, c'hoant Doue ha c'hoant den a zo daou - ne reomp ket pep tra hervez hor c'hoant - an den ne oar nemet lavaret, Doue avat a ra evel ma kar ; . *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud - ouzh o oberoù eo jaojañ an dud - koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober ; . [dre fent] *der Mensch ist, was er isst*, lavar din petra a zebrez hag e lavarin diit petra out ; 2. [dre skeud.] . *neuer Mensch*, neveziant g., den erru g., aotrou diwar lost ar c'harr g., brizhaotrou g. ; 3. *Mensch !* gabell ! ganas ! ga ! gagn ! che ! alato ! atoue ! daonet ! brenn ! chaous ! chaous warnout ! c'hwitell ! foeltr ! foutre ! arsa ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdouplik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil

krampouezhenn ! ha-dall daonet ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! hopala ! ; 4. [relij.] . *Mensch werden*, dont da zen, kemer ur c'horf den, emzennañ ; *Mensch geworden*, enkorfet, emzennet ; *der weltliche Mensch*, ar bedad g. ; *die weltlichen Menschen*, bediz ls., ar vediz ls., tud ar bed ls.

Mensch² n. (-es, -er) : [su Bro-Alamagn] P. lousken b., louvigez b., gast b., boulenn b. [*liester* boulennd], frizenn b. [*liester* frizenned], forc'h b., bleizez b., gouin g. [*liester* gouined], vilgen b., viltañs g., strakouilhenn b., liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., botez-toull b., botez-lous b., friantell b., ribodell b., lousken b., kañfantenn ar vazh lous b., plac'h lirzhin b., plac'h tomm b., plac'h gwintik b., revr tomm a blac'h b., revr boazh a blac'h b., plac'h a vuhez fall b., plac'h debordet b., gaol skañv b., lammenneg b. [*liester* lammenneged], gaolig b., gwintig b., un' lez-he-gwintañ b., plac'h skoemp b., paotrez b., rederez b., galouperez b., klujar [*liester* klujiri] b., troterez b., strakell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., friolez b., plac'h distrantell b., plac'h skañv b., tommderenn b., kegel b., bizourc'h g., kañfantenn b., yourc'h g., yourc'henn b., chelpenn b., heizez b., chevrenn b., strakadenn b., tarlaskenn b., strinkell b., lamperez b., Maï-Gourvez b., stranell b., katell b., pezh fall g., gwallbez g., pezh-lêr g., lêrgen b., marc'hken b., kroc'hen g., lovgenn b., loudourenn b., louzenn b., flegenn b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., flaeriasenn b., flavenn b., gadalez b., kailharenn b., kailhebodenn b., kalkenn b., kaloc'henn b., ruiherez-he-c'horf b., maouez an holl b., landourc'henn b., libouzell b., libouzenn b., libouz g., libourc'henn b., mari-voudenn b., lustrugenn b., strouilhenn b., strodenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., trutell b., P. bilhez viñson b.

Mensch ärgere dich nicht n. (-) : [c'hoari] marc'hig g.

Menschen- : ... denel, ... den, ... tud, ... mab-den, den-, tud-.

Menschenaffe g. (-n, -n) : [loen.] hominideg g. [*liester* hominideged], stummden g. ; . *große Menschenaffen*, marmouzien-meur ls., marmouzed-meur ls.

menschenähnlich ag. : denheñvel, tudheñvel, e doare un den, e doare an dud, a-zoare gant un den, a-zoare gant an dud, a-seurt gant un den, a-seurt gant an dud, denelidik, humanoid, denvanek ; *menschenähnliches Wesen*, denelidig g. [*liester* denelidien], humanoid g. [*liester* humanoided], denvaneg g. [*liester* denvaneien].

Menschenähnlichkeit b. (-) : denheñvelegezh b.

Menschenalter n. (-s, -) : remziad g., remzi g. ; . *mehrere Menschenalter werden vergehen müssen*, meur a remzi a dremenno.

Menschenansammlung b. (-, -en) : engroez g., pobl b., bostad tud b., strolladenn b., bodad g., bodenn dud b., bodennad tud b., kuchennad tud b., tolpad tud g., toullad tud

g., druilh bras g., hemolc'h a dud g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tud engroezet ls., tud vostadet ls. ; . *die Menschenansammlung löst sich auf*, en em zivodañ a ra an engroez, divodañ a ra an engroez, en em zidolpañ a ra an engroez ; . *die Menschenansammlung löst sich langsam auf*, difoulañ a ra, dichalañ a ra an engroez.

menschenarm ag. : distank an dud ennañ, amdudek, ... n'eus nemeur a dud o chom ennañ, poblet rouez, tudet rouez.

Menschenart b. (-, -en) : gouenn tud b., spesad tud g., seurt tud g., asortamant g., nouveañs b.

menschenartig ag. : [bev.] hominidek.

Menschenartige ag.k. ls. : [bev.] *die Menschenartigen*, an hominideg ls.

Menschenauflauf g. (-s, -aufläufe) : tolpad g., druilhag g., bountadeg b., mesk g., meskadeg b., mac'h g., engroez g., bostad b., diskrap g., houl g., gwask g., gwaskadeg b. ; *der Menschenauflauf löst sich auf*, difoulañ a ra, dichalañ a ra an engroez.

Menschenblut n. (-s) : gwad denel g., gwad tud g.

Menschenfeind g. (-s, -e) : dengasaour g.

Menschenfeindin b. (-, -nen) : dengasaourez b.

menschenfeindlich ag. : dengas, dengasaour.

Menschenfeindlichkeit b. (-) : dengasoni b., dengasaouriezh b.

Menschenfleisch n. (-es) : kig tud g.

Menschenflut b. (-) : mor a dud g., bern tud g., bernioù tud ls., yoc'h tud b., yoc'hoù tud ls., poblad a dud b., stal vras a dud b., tarz h bras a dud g., karg vras a bobl b., trouin tud g., trouin dud b., lanvad tud g., hemolc'h a dud g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tolp bras a dud g., pezhad tud g., c'hwistad tud g., maread tud g., morad tud g., moriad tud g., chal a dud g., mac'h a dud g., pobl a dud b., froud tud g./b., froudad tud g./b., bostad tud b., engroeziad b. ; . *die Menschenflut auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn ; . *die Menschenflut auf der Straße nimmt kein Ende*, *die Menschenflut reißt nicht ab*, ne dorr ket an hent gant an dud.

Menschenfresser g. (-s, -) : debrer-tud g., denzebrer g., kanibal g., roñfl g.

Menschenfresserei b. (-) : tuddebrerezh g., denzebrerezh g., kanibalegezh b.

Menschenfresserin b. (-, -nen) : debrerez-tud b., denzebrerez b., kanibalez b.

Menschenfreund g. (-s, -e) : dengarour g.

Menschenfreundin b. (-, -nen) : dengarourez b.

menschenfreundlich ag. : dengar.

Menschenfreundlichkeit b. (-) : dengarantez b., dengarouriezh b.

Menschenführung b. (-) : barregezh da ren tud b.

Menschengedenken n. (-s) : [tr-l] . *seit Menschengedenken*, abaoe ez eus koun, aba 'z eus koun, a-viskoazh, a-holl-viskoazh, dalc'hmat, a vepred, a-hed-ar-wech, a-hed-amzer, evit ar wech, d'ar wech, a bep memor den / a bep amzer (Gregor), P. abaoe amzer an ebetel.

Menschengedränge n. (-s, -) : tousmac'h g., dever g., pres g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., bount g., bountadeg b., birvilh g., diframm g., difretadeg b., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., houl g., gwaskadeg b. ; *das Menschengedränge löst sich auf*, difoulañ a ra, dichalañ a ra an engroez.

Menschengeschlecht n. (-s) : *das Menschengeschlecht*, mab-den g., Mab-den g., an denien ls.

Menschengestalt b. (-, -en) : stumm un den g., stumm den g. ; *in Menschengestalt*, dindan everiañs un den, e stumm un den, en aoz un den ; *der Teufel in Menschengestalt*, an diaoul paotr g.

Menschengewühl n. (-s) : tousmac'h g., dever g., pres g., charre g., gred g., mesk g., meskadeg b., difretadeg b., bount g., bountadeg b., birvilh g., diframm g., monedone g., hej ha prez, lavig g., kabal b., kas-digas g./b., kas g./b., fourgas g., fifil g., loc'h ha morloc'h, galoupadeg b., firbouch g., houl g., gwaskadeg b. ; *das Menschengewühl löst sich auf*, difoulañ a ra, dichalañ a ra an engroez.

Menschenhai g. (-s, -e) : [loen.] rinkin gwenn g.

Menschenhand b. (-, -hände) : dorn den g.

Menschenhandel g. (-s) : droukkenwerzh gant sklaved g., morianetaerezh g., morianeta g., sklavetaerezh g., sklaveta g.

Menschenhass g. (-es) : dengasoni b.

Menschenkenner g. (-s, -) / **Menschenkennerin** b. (-, -nen) : den hag a oar mat ouzh doare an dud g., den hag a oar mat ouzh spered an dud g., den hag a oar anezhi g., den hag a oar treiñ e grampouezhenn g., den a oar ar stek g., den hag a oar penaos en em gemer gant an dud g.

Menschenkenntnis b. (-, -se) : skiant-prenañ gant an dud b., skiant-prenet gant an dud b., skiant-pren gant an dud b., skiant-desket gant an dud b., chem gant an dud g., chemet gant an dud g., anaoudegezh vat ouzh spered mab-den b., anaoudegezh-prenet ouzh spered mab-den b.

Menschenkette b. (-, -n) : listenn b., chadenn b., renkennad b., kaead g., kudennad b. ; *eine Menschenkette bilden*, ober listenn, ober chadenn, kudenniñ ; *sich (dat.) die Hand geben, um eine Menschenkette zu bilden*, skoulmañ an daouarn d'ober ur chadenn.

Menschenkind n. (-s, -er) : [barzh.] den g., mab-den g., Mab-den g.

Menschenkopf g. (-s, -köpfe) : penn den g. ; [arz] *Stier mit Menschenkopf*, tarv penn-den g.

menschenköpfig ag. : penn-den ; [arz] *menschenköpfiger Stier*, tarv penn-den g.

Menschenkunde b. (-) : denoniezh b.

Menschenleben n. (-s, -) : 1. buhez b. ; *vier Menschenleben waren zu beklagen*, lazhet e voe pevar den, pevar den a oa bet lazhet (o doa kollet o buhez) ; *er ist sofort dabei, wenn es darauf ankommt, Menschenleben zu retten*, dont a ra diouzhtu, pa vez tud da saveteiñ ; 2. buhez un den b., buhez an dud b.

menschenleer ag. : diannez, digevannez, didud, dibobl, digenvez, dizarempred, dibleustr, dihentad, dicañs-bras, digavandenn, gwaremm, goullo ; *die Stadt ist menschenleer*, didud eo kêr, goullo eo kêr, digevannez eo kêr, dicañs-bras eo kêr ; *nach dem großen Aufbruch in die Ferien ist die Stadt menschenleer*, erru eo didud kêr gant loc'hadeg ar vakañsourien, erru eo dibobl kêr gant ermaeziadeg ar vakañsourien.

Menschenliebe b. (-) : dengarantez b., dengarouriezh b.

Menschenmasse b. (-, -n) : mor a dud g., lanvad tud g., bostad tud b., stal vras a dud b., tarz h bras a dud g., karg vras a bobl b., trouin tud g., trouin dud b., hemolc'h a dud g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tolpad bras a dud g., pezhad tud g., c'hwistad tud g., mac'h bras a bobl g., gwask g., chal a dud g., mac'h a dud g., pobl a dud b., houl g., gwaskadeg b., froud tud g./b., froudad tud g./b.

Menschenmenge b. (-, -n) : engroez tud g., engroez a dud g., chal a dud g., mac'h a dud g., pobl a dud b., mor a dud g., stal vras a dud b., tarz h bras a dud g., karg vras a bobl b., trouin tud g., trouin dud b., strolladenn b., bodad g., bodennad tud b.,

bostad tud b., kuchennad tud b., tolpad tud g., hemolc'h a dud g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tolpad bras a dud g., gwask g., gwaskadeg b., houl g., troc'h g., druilh bras g., tud engroezet ls., tud vostadet ls. ; *die Menschenmenge auf dem Platz*, ar blasennad tud b. ; *in der Menschenmenge*, e-mesk an dud, e-mesk an engroez ; *eine gewaltige Menschenmenge*, *eine unübersehbare Menschenmenge*, ur bobl diniver b., ur garg vras a bobl b., un taol bras a dud g., un tarz h bras a dud g., ur stal vras a dud b. ; *plötzlich aus der Menschenmenge heraustreten*, diflukañ diwar-greiz an engroez, redek eus an engroez ; *die Menschenmenge auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn ; *sich aus der Menschenmenge herausschlängeln*, en em zistrobañ a-douez an dud, en em zistrobañ a-vesk an dud, en em zibab a-vesk an engroez ; *die Menschenmenge wird immer größer*, brasaat a ra an engroez ; *die Menschenmenge lichtet sich*, difoulañ a ra, dichalañ a ra an engroez ; *die Menschenmenge schleusen (dirigieren, lotsen)*, heñchañ an engroez.

Menschenmessung b. (-) : korfuzulierezh g., denvuzulierezh g.

menschenmöglich ag. : *das Menschenmögliche versuchen (tun)*, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, ober e c'halloud (e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, gwellañ ma c'haller, gwellañ ma c'haller, eus e wellañ, diouzh e wellañ-holl, kement ha ma c'haller, muiañ ma c'haller, ar muiañ ma c'haller, herañ ma c'haller, her da ma c'haller, e seizh posupl, e seizh gwellañ), ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, bale war ar mor, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, ober bec'h bras, en em aketiñ e pep doare, lakaat holl e albac'henn d'ober udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walc'h) evit dont a-benn eus udb (Gregor).

Menschenopfer n. (-s, -) : 1. [relij.] lidlazhiad g. [*liester* lidlazhidi], lidlazhed g. [*liester* lidlazheded] ; 2. [dre astenn.] reuziad g. [*liester* reuzidi, reuziaded] ; *vier Menschenopfer waren zu beklagen*, lazhet e voe pevar den, pevar den a oa bet lazhet (o doa kollet o buhez).

Menschenpflicht b. (-, -en) : dever g., dlead g.

Menschenraub g. (-s, -e) : skrapadenn dud b., skraperezh tud g., skapadeg b.

Menschenrecht n. (-s, -e) : gwir Mab-den g. ; *die grundlegenden Menschenrechte*, gwirioù diazez Mab-den ls. ; *Universalität der Menschenrechte, Allgemeinverbindlichkeit der Menschenrechte, Allgemeingültigkeit der Menschenrechte*, hollveziadelezh gwirioù Mab-den b. ; [istor] *allgemeine Erklärung der Menschenrechte*, Disklêriadur Hollveziadel Gwirioù Mab-den g. ; *die Menschenrechte mit den Füßen treten*, bresañ gwirioù Mab-den dindan e dreid.

Menschenrechtserklärung b. (-, -en) : diskliêriadur gwirioù Mab-den g.

Menschenrechtsverletzung b. (-, -en) : gaou ouzh gwirioù Mab-den g.

menschenscheu ag. : digevredus, digenvezus, kintus, ... en devez erez ouzh an dud (Gregor), lent dirak an diavaezidi, ... a glask an distro, lentik, aonik, abaf, gouez, amgevredigezhel ; *er ist menschenscheu*, ne c'houzañv den war e dro, an distro a glask bepred, ul leue hanter dizonet a zo anezhañ, ren a ra ur vuhez digevannez ; *menschenscheues Kind*, gouezard g., bugel ambazh g.

Menschenscheu b. (-) : digenvezusted b., lentegez b., abafded b.

Menschenschinder g. (-s,-) : mac'homer g., kigner g., loufrez g., den sklouf g.

Menschenschlag g. (-s,-schläge) : tremp g., gouenn b., gouenn dud b., spesad tud g., seurt tud g., asortamant g., noueañs b., goradenn b. ; . *Menschenschlag aus dem Altertum*, henouenn b. ; . *dieser Menschenschlag ist ausgestorben*, n'eus ket ken a dud e-giz-se.

Menschenschmuggler g. (-s,-) : [gwashaus] treizher repuidi g., heñcher repuidi g., tremener g.

Menschenseele b. (-,-n) : 1. ene Mab-den g. ; 2. den g., kristen g., penn-ki g., kristen-Doue g., penn kristen g., penn den g. ; . *es ist keine Menschenseele da*, n'eus penn-kristen amañ, n'eus den amañ, n'eus den bev amañ, n'eus gour en holl amañ, n'eus ket ur c'hristen amañ, n'eus ket ur c'hristen-Doue amañ, n'eus ket ur penn-ki amañ, n'eus den ganet ebet amañ, n'eus den krouet ebet amañ, n'eus foeltr den amañ, ned eus ket a nep re ; *ich habe unterwegs keine Menschenseele angetroffen*, ne'm eus kavet kristen war va hent.

Menschenkind estl : *Menschenkind* ! gabell ! ganas ! gagn ! ga ! kordenn ! korn-butun ! alato ! atoue ! daonet ! brenn ! chaous ! chaous warnout ! c'hwitell ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouc'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! sac'h ar soner ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach toull ! mallach douar ! mallistoull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! tripledie ! tribledie ! sapredie ! non de va ene ! iche ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunoù va ene ! kroc'hen va c'hazh ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunoù ! hopala !

Menschensohn g. (-s) : [relij.] Mab an den g.

Menschenstrom g. (-s,-ströme) : mor a dud g., chal a dud g., mac'h a dud g., stal vras a dud b., karg vras a bobl b., tarz h bras a dud g., trouin tud g., trouin dud b., pobl a dud b., bern tud g., bernioù tud ls., yoc'h tud b., yoc'hoù tud ls., poblad a dud b., lanvad tud g., hemolc'h a dud g., taol bras a dud g., taolad bras a dud g., tolpe bras a dud g., bostad tud b., pezhad tud g., c'hwistad tud g., maread tud g., morad tud g., moriad tud g., froud tud g./b., froudad tud g./b., engroeziad b. ; . *der Menschenstrom auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken

leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn ; . *der Menschenstrom auf der Straße nimmt kein Ende*, *der Menschenstrom reißt nicht ab*, ne dorr ket an hent gant an dud.

Menschentraube b. (-,-n) : kropad tud g., duilhad tud g., blokad tud g. ; *Menschentrauben*, tud a-gropadoù ls.

Menschentum n. (-s) : dended b., denegez b. ; . *das ideale Menschentum der deutschen Klassik*, uhelvennad a zended ar glaselezh alaman g., uhelvennad denegour ar glaselourien alaman g.

Menschentyp g. (-s,-en) : neuzenn den b., rizhenn den b.

menschenunmöglich ag. : en tu all da c'halloud mab-den, ... a dremen galloud mab den, ... a dremen galloud an den ; . *das ist menschenunmöglich*, n'eus na doue na diaoul evit ober an dra-se, kement-se a dremen galloud mab-den.

menschenunwürdig ag. : ... na zere ket ouzh dellezegez Mab-den ; . *unter menschenunwürdigen Zuständen leben*, bevañ en un doare na zere ket ouzh dellezegez Mab-den ; . *das ist doch menschenunwürdig*, was ihr da tut, loened brein a zo ac'hanoc'h, n'oc'h ket gwall dener pa rit evel-se, divalav-mezh eo pezh a rit.

menschenverachtend ag. : disprizius en andred an dud, dismegañs e-keñver Mab-den.

Menschenverächter g. (-s,-) : dismegañser Mab-den g., disprizier Mab-den g.

Menschenverächterin b. (-,-nen) : dismegañserez Mab-den b., disprizierez Mab-den b.

Menschenverachtung b. (-) : dismegañs e-keñver Mab-den b., dispriz evit Mab-den g.

Menschenverstand g. (-s) : skiant b., poell g., skiant mab-den b., poell mab-den g., skiantegezh b., intentamant g./b. ; . *der gesunde Menschenverstand*, ar skiant-vat b., ar skiant voutin b., ar furnez b., an intentamant-vat b., ar poell g. ; . *das übersteigt den gesunden Menschenverstand*, an dra-se a zo en tu all da spered mab-den, an dra-se a zo dreist poell mab-den ; . *einen gesunden Menschenverstand haben*, bezañ sonn a benn ; . *das verstößt gegen den gesunden Menschenverstand*, a-enep d'ar skiant-vat eo kement-se ; . *wider jeglichen gesunden Menschenverstand*, entgegen jedem gesunden Menschenverstand, a-enep d'ar skiant-vat krenn-ha-krenn.

Menschenwerk n. (-s) : . *eitles Menschenwerk*, vanegloar b., trolle g., roufl g.

Menschenwürde b. (-) : . *die Menschenwürde*, dellezegez Mab-den b., briegez Mab-den b., an dellid a zen g. ; . *unsere Menschenwürde*, hon dellid a dud g.

menschenwürdig ag. : ... a zere ouzh dellezegez Mab-den ; . *menschenwürdiges Dasein*, doare bevañ hag a zere ouzh dellezegez Mab-den g. ; . *menschenwürdiger gestalten*, denekaat.

Menschewik g. (-en,-en / Mensheviki / Menshevisten) : [istor] menchevik g. [liester menchevik].

Menschheit b. (-) : denelezh b. ; . *die Menschheit*, an denien ls., mab-den g., Mab-den g. ; . [relij.] *die Menschheit*, an dud krouet ls. ; . *die ganze Menschheit*, an denelezh kevan b., an denelezh a-bezh b. ; . *die ganze Menschheit strebt nach Frieden*, c'hoant brasañ an denelezh kevan eo kaout peoc'h, e pep bro e laka an dud o albac'henn gant ar peoc'h, gant ar peoc'h emañ penn an dud, nesañ tra da galon an denien eo ar peoc'h, nesañ tra d'an denien eo ar peoc'h, an dud er bed a-bezh eo o holl breder gant ar peoc'h, an dud er bed a-bezh a venn bevañ e peoc'h ; . *der Abschaum der Menschheit*, stlabez ar bed-holl g., mezh an dud b., ar ravalidi ls., skubadur ar bed

g. ; *so alt wie die Menschheit*, ken kozh hag an douar, kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh evel ar bed, mil gozh, kozh a'r c'hoshañ, kozh evel an ebestel, kozh-ebestel, kozh-Noe, kozh-gagn.

Menschheitsdämmerung b. (-) : goubannwel Mab-den g.

Menschheitsgeschichte b. (-) : istor Mab-den g., istor an denelezh g.

menschlich ag. : denel, denek ; . *die menschliche Gesellschaft*, an denelezh b., kevredigezh an dud b., gouenn an dud g., noueañs Adam b. ; . *die menschliche Natur, das menschliche Wesen*, natur Mab-den b. natur an den b. ; . *das verstößt gegen die menschliche Natur*, kement-se a zo enepnatur, kement-se a zo a-enep natur an den, kement-se a zo a-enep pleg an den, kement-se ne ya ket diouzh reizh an natur ; . *die menschliche Person*, an hiniden g. ; . *menschliche Komponente, menschlicher Faktor*, gwereder denel g. ; . *das menschliche Genom*, genom an den g. ; . *die Würde der menschlichen Person*, dellezegezh Mab-den b., briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; . *auf menschlicher Ebene*, er par denel ; . *eine der menschlichen Würde entsprechende Existenz führen*, bevañ en un doare a zere ouzh dellezegezh Mab-den ; . *die Bildung ist auf die volle Entfaltung der menschlichen Persönlichkeit gerichtet*, pal an deskadurezh eo peurziorren personelezh Mab-den ; . *die menschliche Größe entsteht durch Arbeit*, al labour a beurc'hra an den ; . *Menschliches, Allzumenschliches (Nietzsche)*, traoù denel, traoù re zenel ; . *das rein Menschliche*, an denielezh rik b. ; . *das allgemein Menschliche*, ar pezh a ra Mab-den e pep lec'h hag e pep amzer ; . *sich menschlich benehmen*, en em ren evel un den ; *wer die Tiere nicht achtet, kann nicht menschlich leben*, an hini ne gar ket al loened ne gar ket an dud ivez ; . *menschliche Überreste*, relegoù tud ls. ; [kr-l] . *Irren ist menschlich*, pep hini en deus e zroug hag e vad - n'eus den na zeu da faziañ - n'eus den difazi - n'eus den na fazi alies - pep den a zo fazius / pep den a c'hall faziañ / pep den a c'hall ober fazi (Gregor) - n'eus den na tra hep e si, hag alies en deus daou pe dri - pep hini en deus e si, an hini n'en deus ket daou en deus tri - hor mad hag hor fall hon eus holl - n'eus den disi ebet - an hini na vo ket kavet abeg ennañ n'eo ket bet ganet c'hoazh hag e vamm a zo marv - an hini n'eo ket bailh en e benn a zo bailh en e revr - ar c'haerañ charretour a ziskar e garr - evit c'hoazh n'eo ket ganet neb a zo gant an holl karet - n'emañ ket war an douar an hini a blij d'an holl - ar marc'h kreñvañ a rank pukañ - ar marc'h gwellañ a rank pukañ - kaer o deus an dud kaout an digoradur a'r brasañ, atav e vint war riskl da faziañ - techet eo an holl d'ober mankadennou - an holl a c'hall faziañ.

Menschlichkeit b. (-) : 1. denegezh b., dended b. ; . *die Gottheit und Menschlichkeit Jesu, die Göttlichkeit und Menschlichkeit Jesu*, doueegezh ha denegezh Jezuz ; . *die Gottheit und Menschlichkeit Christi, die Göttlichkeit und Menschlichkeit Christi*, doueegezh ha denegezh ar C'hrist ; 2. madelezh b., kendruez b., kuñvelezh b., hegarated b. ; . *Menschlichkeit an jemandem üben*, bezañ madelezhus (diskouez madelezh) e-keñver u.b. ; 3. denelezh b. ; . *Verbrechen gegen die Menschlichkeit*, torfed ouzh an denelezh g., torfed a-enep an denelezh g., torfed ouzh Mab-den g.

Mensch-Maschine-Dialog g. (-s) : [stlenn.] emziviz den-ijinenn g.

Menschsein n. (-s) : [preder.] dended b. ; . *Menschsein und Tiersein*, dended ha loened.

Menschwerdung b. (-) : [relij.] enkorfañ g., enkorfadur g., emzenañ g. ; . *das Mysterium der Menschwerdung Christi*, mister an enkorfadur g., moliac'h an enkorfadur g.

Menstruation b. (-,-en) : [korf.] amzeriù ls., miziù ls., bleuñv ar merched str., merkoù ls., diwad miziek g., flus-gwad miziek g., koll-gwad miziek g.

Menstruationsbinde b. (-,-n) : tapon-slip g., serviedenn amzeriù b.

Menstruationszyklus g. (-,-zyklen) : kor miziaouel g.

menstruell ag. : miziaouel ; *menstrueller Zyklus*, kor miziaouel g.

menstruieren V.gw. (hat menstruiert) : bezañ gant he miziù, kaout hec'h amzeriù, kaout he miziù, bezañ he miziù ganti, bezañ meurlarjez er gêr, bezañ meurlarjez ganti, bezañ he zraoù ganti.

Mensur b. (-,-en) : 1. etrehed g., hed g. ; 2. [studieren] duvell g. ; . *auf die Mensur gehen*, mont da zuvelliñ, mont d'en em gannañ e duvell, mont da droc'hañ an akuilhetenn ; 3. [sonerezh] mentad g.

mental¹ ag. : bredel, ... bred, ... spered, speredel ; [mezeg.] . *mentale Retardierung*, dilerc'hegezh vred b., goulerc'h bred g., namm bredel g. ; [bred.] . *mentales Modell*, skeudennadur g., derc'hennad b. ; *mentale Ausgewogenheit, mentale Balance*, kempouez bred g.

Adv. : a-spered.

mental² ag. : [mezeg.] elgezhe, ... an elgezh, ... a sell ouzh an elgezh.

Mentalarterie b. (-,-n) : [korf.] talmerenn an elgezh b.

Mentalität b. (-,-en) : tro-spered b., temz-spered g., temz g., bredelegezh b., speredegezh b.

mentalitätsmäßig ag. : temzel.

Mentalreservation b. (-,-en) : beskebiñ g.

Menthol n. (-s) : [kimiezh] mentol g.

Menthol- : mentolek, mentolet, ... mentol.

Mentholzigarette b. (-,-n) : sigaretenn ventol b.

Mentor g. (-s,-en) : kuzulier g., mentor g. [*liester mentored*].

Menu n. (-s,-s) / **Menü** n. (-s,-s) : 1. [kegin.] roll-meuziù g., roll-pred g., kartenn-bred b. ; . *Fünfgangmenü*, pred pemp meuz g. ; . *Menü einschließlich Getränke*, ar meuziù gant ur banne da bredañ ls. ; *auf einem Tablett serviertes vollständiges Menü*, pladad predañ g. ; 2. [stlenn.] lañser g., meuziad g. ; . *überlappendes Menü*, lañser en ur skaliad g. ; . *Drop-down-Menü*, lañser disachañ g.

Menuett n. (-s,-e) : munued g. ; . *Menuett tanzen*, dañsal ar munued ; . *ein Menuett tanzen*, dañsal ur munued, ober ur munued.

Menüführung b. (-,-en) : [stlenn.] lañser g.

menügesteuert ag. : [stlenn.] sturiet gant al lañser.

Menüleiste b. (-,-n) : [stlenn.] barrenn al lañseriù b.

Mephisto g. : Mefisto g., Mefistofeles g.

mephistophelisch ag. : mefistofelek.

mephitisch ag. : mouezhus, flaerius, louvidik, blazus, blazer, louvus, ... a vouezh, ... a daol mouezh .

Mercator-Projektion b. (-) : [douaroniezh, kartennoù] bannerezh Mercator g.

Merchandise g. (-s,-) : nevidadour g.

Merchandising n. (-s) : merchandising g., kreskerzh g., nevidadouriezh b.

Mercosur g. (-) : [armerzh.] MERCOSUR g.

Mergel g. (-s,-) : marg g., merl g. ; [labour-douar] *mit Mergel düngen*, margañ, merlañ ; *die Düngung mit Mergel, das Düngen mit Mergel*, ar margadur g., ar margerezh g., ar margañ g., ar merladur g., ar merlerezh g., ar merlañ g.

Mergelgrube b. (-,-n) : margeg b., poull-marg g.

mergelig ag. : margek.
mergeln V.k.e. (hat gemergelt) : margañ, merlañ.
Mergeln n. (-s) / **Mergelung** b. (-) : merladur g., merlerezh g., merlañ g., margadur g., margerezh g., margañ g.
Mergers & Acquisitions ls. / **M&A** : [armerzh.] goudeuzadur g., goudeuziñ g.
Merguez b. (-,-) : [kegin.] mergez str., mergezenn b.
Meridian g. (-s,-e) : 1. [douaroniezh] hedredenn b. ; . *auf ein und demselben Meridian liegen*, bezañ a-hedred an eil gant egile ; . *der Meridian von Greenwich, der Greenwich-Meridian*, hedredenn Greenwich b. ; *der Nullmeridian*, an hedredenn zero b., an hedredenn gentañ b., an hedredenn mann b., hedredenn Greenwich b. ; *magnetischer Meridian*, hedredenn warellel b. ; 2. [fizik, mat.] kreistegel'h g. ; 3. [korf.] *die senkrechten Augenmeridiane*, ar c'hreistegel'hioù ls. ; 4. [stered.] *Himmelsmeridian, Meridian*, plaenenn hedredennat b.
Meridiandurchgang g. (-s,-durchgänge) : [stered.] hederor g., eror hedredel g.
meridional ag. : 1. hedredennat ; 2. [kozh] ... kreisteiz, ... ar c'hreisteiz, kreisteizat, kreisteizek, kreisteizel, aostrel.
Merikarp n. (-s,-ien) : [louza.] merikarp g. [*liester merikarpou*].
Meringe b. (-,-n) : [kegin.] meureng g., meurengenn b.
Merino g. (-s,-s) / **Merinoschaf** n. (-s,-e) : [loen.] dañvad merinoz g. [*liester dañvad merinoz*], maout-Spagn g. [*liester meot-Spagn*].
Merinowolle b. (-) : gloan merinoz g., merinoz g.
Meritokratie b. (-) : dellidveli b.
meritokratisch b. (-) : dellidveliek.
Meritum n. (-s, Meriten) : dellid g., merit g., aluzen b., dellez g., dellezegezh b.
Merk g. (-s,-e) : [louza.] . *schmalblättriger Merk*, ach-dour str.
merkantil ag. / **merkantilisch** ag. : ... kenwerzh, a genwerzh, marc'hadourel, kenwerzhel.
Merkantilismus g. (-) : marc'hadelouriezh b.
Merkantilist g. (-en,-en) : marc'hadelour g.
merkantilistisch ag. : marc'hadelour.
Merkantilsystem n. (-s) : marc'hadelouriezh b.
merkbar ag. : merzus, merzadus, heverz, heverzus, merzidik ; *kaum merkbar*, damziverzus, diheverz ; *leicht merkbar*, aes da zerc'hel soñj anezhañ, aes da zerc'hel koun anezhañ.
Merkmale b. (-) : heverzuster g., heverzusted b., merzadusted b., merzaduster g.
Merkblatt n. (-s,-blätter) : 1. fichenn naouus b., naouuzenn b. ; 2. notennig b.
Merkbuch n. (-s,-bücher) : deiziataer g., karned g., koundeiziadur g., kounlevr g., harp-memor g.
merken V.k.e. (hat gemerkt) : 1. gwelet, merzout, spurmantiñ, meizañ, kompren ; . *er merkt, dass man über ihn spottet*, gwelet (merzout, spurmantiñ) a ra e vez graet goap outañ ; . *merken lassen*, diskouez, diskuliañ ; . *er ließ mich seinen Verdruss nicht merken*, ne ziskouezas ket e zesped din ; . *sie wollen nicht merken lassen, dass sie dabei sind zu verlieren*, n'o deus ket c'hoant diskouez emaint o koll - n'o deus ket c'hoant diskuliañ emaint o koll - emaint o koll, met kenderc'hel a reont hep ober van ; . *er ist zwar krank, er lässt es aber nicht merken*, hennezh a zo klañv ha ne ziskouez ket ; . *er hat nichts gemerkt*, merzet en deus netra ; . *ich habe davon nichts gemerkt*, me a zo bet dall-poch war an dra-se, en taol-mañ e oa bet lakaet ganin ul lunedoù koad war va daoulagad ; . *ohne dass die Welt es gemerkt hätte*, dre laer, dre guzh, hep gouzout d'ar re all, hep ma ouzer, en dic'houzout d'an holl, hep gouzout dare da zen, e kuzh, a-sil, a-silik, a-sil-kaer, e kuzulig, e kuzul, kuzh-ha-muz, kuzhmuz, choucha-moucha ; . *man merkt wohl, dass ...*, war a weler e ..., ... war a weler, anat eo e ... ; . *die*

Zeit vergeht und man merkt es erst, wenn es darum geht, das Abendessen zuzubereiten, mont a ra an amzer en-dro ha ne ouzer anv ken a vez deuet ar mare da aozañ koan ; 2. [mat.] derc'hel, mirout ; *schreibe 4, merke 1, / schreibe vier, merke eins*, skrivañ a ran 4 o terc'hel 1, skrivañ a ran pevar o terc'hel unan ; *sechs schreiben, zwei merken*, skrivañ c'hwec'h ha lakaat daou a-gostez, lakaat c'hwec'h ha mirout daou.
V.em. : **sich merken** (hat sich (dat.) gemerkt) : merkañ, derc'hel soñj eus, derc'hel koun eus, derc'hel eñvor eus, lakaat [udb] don en e spered, garanañ (plantañ, bountañ, sikañ, troadañ) don [udb] en e benn, sanailhañ udb en e spered, sanailhañ udb en e eñvor, moullañ [udb] en e galon, teuler fed [war udb], en em leunaat [ag udb] ; . *ich habe mir seine Adresse gemerkt*, n'em eus ket disoñjet e chomlec'h ; . *merk dir das !* merk mat an dra-se ! laka an dra-se don e-barzh da benn ! sank an dra-se don ez penn ! moull kement-mañ ez kalon ! kompren mat ouzh kement-mañ ! taol evezh ouzh an dra-mañ ! taol reizh ouzh an dra-mañ ! merk mat an dra-se ! laka don an dra-se ez penn (ez spered) ! peg hennezh ouzh da c'henou ! ; . *es waren so viele Leute gekommen, dass ich mir die Namen der Anwesenden nicht merken konnte*, ne oan ket evit derc'hel soñj eus anvioù an dud a oa deuet, d'an niver a oa anezho ; . *er kann sich die Gesichter der Leute nicht merken*, disoñjal a ra eus pennoù an dud, disoñjal a ra diouzh pennoù an dud, divemoriñ a ra pennoù an dud, disoñjal a ra pennoù an dud, disoñj eo eus pennoù an dud, ne zalc'h ket soñj eus pennoù an dud ; *leicht zu merken*, aes da zerc'hel soñj anezhañ, aes da zerc'hel koun anezhañ.
Merkheft n. (-s,-e) : deiziataer g., karned g., koundeiziadur g., kounlevr g., harp-memor g.
Merkhilfe b. (-,-n) : harp-memor g., tun kounaat g., degas-soñj g.
merklich ag. : gwelus, anat, splann, hewel, heverz, heverzus, merzus, merzadus, merzidik, santidik ; *kaum merklich*, damziverzus, diheverz.
Adv. : a-wel-dremm, un tamm mat, kalzik, splann, anat, a-wel da zaoulagad an dud ; . *kaum merklich*, a-sil, dre sil, a-silig, a-sil-kaer, a-sil-da-sil, a-ruz, a-van-da-van.
Merkmal n. (-s,-e) : 1. doare g., doareenn b., arouezenn b., pennarouez b., merk g., merkad g., perzh g., ardamez g. ; . *die Kraft ist ein typisches Merkmal des Stieres*, an nerzh a zo doare an tarv, an nerzh a zo perzh arouezius (perzh arouezus) an tarv, a ouenn eo d'an tirvi bezañ kreñv, lod an tirvi eo bezañ kreñv ; . *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; . *besonderes Merkmal*, merk dibarek g. ; . *charakteristisches Merkmal*, merk diforc'hus g., merk digemmus g., perzh diforc'hañ g., tres diforc'hus g. ; *invariante Merkmale*, perzhioù anargemmus ls. ; . *das Verhältnis der drei Wirtschaftssektoren zueinander ist eines der aufschlussreichsten Merkmale der erreichten Entwicklungsstufe eines Landes*, kenfeur an tri gennad armerzhel a zo unan eus merkoù diogelañ diorroadur ur vro ; 2. [yezh.] reg. g. ; . *distinktive Merkmale*, regoù diforc'hus ls., regoù perzhiek ls. ; . *redundante Merkmale*, *signifikante Merkmale*, regoù perzhiek ls. ; . *oppositionelle Merkmale*, *Merkmale, die sich gegenseitig ausschließen*, regoù kevenebadel ls. ; 3. [bev.] a) merker g. ; . *genetisches Merkmal*, merker genetek g., merker hiel g., hilverker g. ; . *charakteristische Merkmale der Säugetiere*, arvezioù bronnel ls. ; b) doareenn b. ; . *erworbene Merkmale*, doareennoù tapet ls., doareennoù arzeuat ls. ; c) neuz b. ; . *zytologische Merkmale*, neuzioù kelligel ls., neuzioù ar c'helligoù ls. ; 4. [preder.] doaread g.

merkmaltragend ag. : [yehz.] merket ; *merkmaltragende Form*, furn verket b.

Merkur¹ g. (-s) : 1. [stered.] *der Merkur*, Merc'her g. ; 2. [mojenn.] Merc'her g.

Merkur² n. (-s) : arc'hant-bev g., bevargant g., merkur g.

Merkurstab g. (-s) : 1. gwialenn-beoc'h b. ; 2. [mezeg.] naerwialenn b.

Merkvers g. (-es,-e) : gwerzenn evit derc'hel soñj b., tun kounaat e stumm ur werzenn g.

Merkwort n. (-s,-e) : [c'hoariva] ger heverzus hag a zegas un eilgeriadenn g.

merkwürdig ag. : digunvez, digustum, divoas, divoutin, iskis, iskriv, amc'hiz, loukes, espar, droch, dijaoj, sebezus, estonus, heverk, eveshaus, kurius, drol, eveek ; . *das ist ein merkwürdiger Kerl*, un den espar a zo anezhañ, ul labous iskis (ur marc'h-lu, un istrogell, un diaoul a zen) a zo anezhañ, un tamm paotr iskis eo, un oristal a zen a zo anezhañ ; . *was für eine merkwürdige Idee !* na peseurt soñj ! nag ur soñj ! pebez soñj eveek ! ; . *das ist doch merkwürdig !* un dra da gompren eo ! un dra sebezus eo ! un dra estonus eo ! drol eo ! un dra zrol eo ! souezh eo ! ; . *er läuft in einer merkwürdigen Aufmachung herum*, greiet drol eo, houstet iskis eo, iskis eo an taol anezhañ, gwisket distres eo, gwisket dilokez eo, pebez chelgenn a zen, pebez lousken, pebez lanfre, gwisket eo evel ur paourkaezh cheulk, hennezh a zo dijaoj gant e zilh, gwisket eo evel ur forc'h, gwisket eo evel ur meurlarjez, dilhad dibalamour a zo gantañ, droukwisket eo gant e zilh mod netra ; . *mir ist etwas Merkwürdiges passiert*, un dro zrol a zo degouezhet ganin, un taol eveek a zo c'hoarvezet ganin.

Adv. : iskis, drol, eveek, kurius, en un doare iskis, en un doare souezhus.

merkwürdigerweise Adv. : iskis, drol, eveek, kurius, en un doare iskis, en un doare souezhus.

Merkwürdigkeit b. (-,-en) : istrogell b., ardigell g./b., tra souezhus g., tra iskis g., istrogell tra g., esparded b., esparder g., iskister g., iskisted b.

Merkzeichen n. (-s,-) / **Merkzettel** g. (-s,-) : 1. merk g., merkad g. ; 2. dalc'her-soñjoù g., harp-memor g., degas-soñj g.

Merlan g. (-s,-e) : [loen.] marlank g., merlank g., morlouan g., gweneg g., gwenig g. ; *Merlane fangen*, merlanketa.

Merlin¹ g. : [mojenn.] Merzhin g.

Merlin² g. (-s,-e) : [loen.] falc'hun moan g.

Meroedrie b. (-) : [maenoniezh] meriedriezh b., darndaliezh b. **meroedrisch** ag. : [maenoniezh] meriedr, darndalel.

Merogonie b. (-) : [bev.] emrannañ liesparzh g.

meromorph ag. : [mat.] darnzelvat.

Meromorphie b. (-) : [mat.] darnzelvadezh b.

Meronymie b. (-,-n) : [yehz.] parzhañvad g. [*liester* parzhañvadoù], parzhañviñ g.

meronymisch ag. : [yehz.] parzhañvadek.

meroplanktisch ag. : [bev.] meroplanktonek.

Meroplankton n. (-s) : [bev.] meroplankton g., plankton amzeriat g.

Merowinger g. (-s,-) : [istor] Merovead g. [*liester* Meroveed], Merovingad g. [*liester* Merovingiz].

merowingisch ag. : [istor] meroveat, merovingat.

Mesalliance b. (-,-n) : droukzimeziñ g.

Mescalín n. (-s) : [dramm] meskalín g.

meschugge ag. : sot, foll, diskiant, diboeil, pitilh, troet, trelatet, diot-magn, sot-magn, nay, sot-ran, ur penn ki anezhañ, sot evel ur pod kouez, gars evel ur penton, gars evel e dreid, gars ken ez eo faout bizied e dreid, tapet war ar portolof, diotañ den a oufed da welet, ur makez penn leue anezhañ, ur makez

cheulk anezhañ, ur makez tamm paotr fin anezhañ, ur mell baja anezhañ, ur c'hakouz anezhañ, un tamm kakouz anezhañ, ur penn-touilh anezhañ, ur c'hac'her polos anezhañ, ur paourkaezh diod anezhañ, sot evel ur bailh.

Mesencephalon n. (-s) : [korf.] krennempenn g.

Mesencephalon- : [korf.] ... krennempennel.

Mesenchym n. (-s,-e) : [korf., bev.] mezenkim g.

mesenchymal ag. : [korf., bev.] mezenkimatus.

Mesenterial- / **mesenterisch** ag. : [korf., mezeg.] ... ar gandedenn.

Mesenterium n. (-s) : [korf., mezeg.] kandedenn b.

Meskalín n. (-s) : [dramm] meskalín g.

Meslan n. : Mèlann b. ; . *Haube aus der Gegend um Meslan*, karrigell b.

Mesmer g. (s,-) [relij., Bro-Suis] sakrist g., kloc'her g., bedell g., regresten g.

mesmerisieren V.k.e. (hat mesmerisiert) : [mezeg.] teogiñ, magnetekaot, mesmerekaot.

mesmerisch ag. : mesmerek, mesmerel.

Mesmerismus g. (-) : mesmeregezh b.

Mesner g. (-s,-) : [relij., Bro-Austria] sakrist g., kloc'her g., bedell g., regresten g.

Mesoamerika n. (-s) : Mezomerika b.

Mesoamerikaner g. (-s,-) : Mezoamerikan g. [*liester* Mezoamerikaned].

mesoamerikanisch ag. : mezoamerikan.

Mesoderm n. (-s,-e) : [mezeg., bev.] mezoderm g., mezoblast g.

mesodermal ag. : [mezeg., bev.] mezodermek, mezoblastek.

mesojurassisch ag. : [douarouriezh] mezojurasek.

Mesokarp n. (-s,-e) / **Mesokarpium** n. (-s, Mesokarpien : [louza.] mezo-karp g.

mesolithisch ag. : [ragistor] eus krennoadvezh ar maen, mezolitek.

Mesolithikum n. (-s) : [ragistor] krennoadvezh ar maen g., oadvezh mezolitek g.

Mesologe g. (-n,-n) : metawour g., mezologour g.

Mesologie b. (-) : [bev.] metawouriezh b., mezologiezh b.

mesologisch ag. : [bev.] metawouriel, mezologeek.

mesomorph ag. : [bev., kimiezh] mezomorf.

Meson n. (-s,-en) : [fizik] mezon str., mezonenn b.

Mesopause b. (-) : [hinouriezh] mezopaoz g.

mesopelagisch ag. : mezopelagek.

Mesopharynx g. (-,-pharyngen) : [korf.] krennc'hargadenn b., gargadenn grenn b.

mesophil ag. : [bev.] mezofil.

Mesopotamien n. : [douaroniezh, istor] Mezopotamia b.

mesopotamisch ag. : [douaroniezh, istor] mezopotamian.

mesorrhin ag. : [korf.] krennfrieg, mezorinian ; *Mensch mit mesorrhiner Nase*, krennfrieg g. [*liester* krennfrieged], mezorinian g. [*liester* mezorinianed].

Mesorrhinie b. (-) : [korf.] krennfriegezh b., mezoriniezh b.

Mesoscaphe g./n. (-/-s,-) / **Mesoskaph** g. (-en,-en) : [merdead.] mezoskaf g.

Mesosphäre b. (-) : [hinouriezh] mezosfer g. ; *Übergangsschicht zwischen Stratosphäre und Mesosphäre*, gwiskad ardreuzat etre ar stratosfer hag ar mezosfer g.

Mesothelium n. (-s, Mesothelien) : [mezeg.] meztelienn b. [*liester* mezteliennou].

Mesotherapeut g. (-en,-en) : [mezeg.] mezikourour g., mezikoterapour g.

Mesotherapeutin b. (-,-nen) : [mezeg.] mezikourourez b., mezikoterapourez b.

mesotherapeutisch ag. : [mezeg.] mezikoterapek.

Mesotherapie b. (-,-n) : [mezeg.] mezikurañ g., mezikoterapiezh b.

mesothorakal ag. : [amprevanoniezh] mezikoraksel.

Mesothorax g. (-/-es,-e) : [amprevanoniezh] mezikoraks g.

Mesozoikum n. (-s) : [douarouriezh] eil hoalad g., mezikozog g.

mesozoisch ag. : [douarouriezh] mezikozog.

Messapparat g. (-s,-e) : benveg muzuliañ g.

Messband n. (-s,-bänder) : metr-lietenn g., metr-seizenn g.

messbar ag. : muzuliadus, mentadus, kementadus, ... a c'heller kementadiñ ; *nicht messbar*, dreistmuzul, divuzuliadus, diventadus, ... na c'haller ket muzuliañ ; [fizik] *messbare Größe*, mentenn vuzuliadus b.

Messbarkeit b. (-) : muzuliadusted b., mentadusted b.

Messbecher g. (-s,-) : gwerenn vuzuliañ b., gobed vuzul b., gwerenn dereziek b., gwerenn dereziet b., doener g. [*liester* doenerioù], mok g. [*liester* mokoù].

Messbereich g. (-s,-e) : domani muzul g.

Messbuch n. (-s,-bücher) : [relij.] levr oferenn g., misal g., parrezian g. [*liester* parrezianoù], levr liderezh g.

Messdiener g. (-s,-) : [relij.] kurust g., masikod g., kolist g., korist g., kloareg munut g., floc'hig an Aotrou Doue g. [*liester* floc'higed an Aotrou Doue] ; *die Messdiener*, ar gloer vunut ls. ; *als Messdiener fungieren*, servijout an oferenn.

Messe b. (-,-n) : 1. [relij.] oferenn b. [*liester* oferennoù, oferinier], lidoù santel an oferenn ls. P. tunik b. ; *zur Messe gehen*, mont d'an oferenn, mont d'an iliz da gaout oferenn, mont d'an iliz da glevet an oferenn, mont da glask an oferenn ; *die Messe hören*, klevet an oferenn, selaou an oferenn, kaout oferenn ; *die Messe lesen*, *die Messe halten*, oferenniñ, ofisiñ, lavaret an oferenn, lidañ an oferenn, respont an oferenn ; *Messe lesender Priester*, ofiser g., oferenner g. ; *dem Messe lesenden Priester antworten*, respont an oferenn, respont ouzh an oferenn ; *dem Messe lesenden Priester sprechen und nicht singend antworten*, respont war-blaen ; *derjenige, der dem Messe lesenden Priester antwortet*, ar responder g. ; *zwei Messen am gleichen Tag abhalten*, eiloferenñ ; *die Messe einleiten*, gwiskañ an oferenn ; *zur Messe läuten*, tintal an oferenn ; *die Messe beginnt*, emañ an oferenn o wiskañ ; *die Messe hat begonnen*, gwisket eo an oferenn ; *die Anfangszeit der Messe war ihnen egal*, ne oant ket merfetiñ gant eur an oferenn ; *Messe nach Meinung*, oferenn lakaet evit udb/evit u.b. b., oferenn lakaet gant udb/gant u.b. b., servij g. ; *eine heilige Messe für die arme Seele eines Verstorbenen lesen lassen*, lakaat an oferenn gant unan marv, lakaat ur servij gant u.b. ; *eine heilige Messe für die arme Seele eines in der Woche Verstorbenen lesen lassen*, lakaat un eizhved gant u.b. ; *für wen wird heute die Messe gelesen ?* gant piv emañ an oferenn hiziv ? ; *stille Messe*, *Stillmesse*, *Lesemesse*, oferenn blaen b., oferenn war-blaen b. ; *feierliche Messe*, *Singemesse*, *gesungene Messe*, oferenn war-gan b., oferenn-lid b., oferenn-bred b., oferenn-veur b. ; *die Messe singen*, kanañ an oferenn ; *eine feierliche Messe singen*, kanañ an oferenn ; *schwarze Messe*, oferenn zwa b., oferenn war an tu-gin b., oferenn drantell b., oferenn fall b. ; *die heilige Messe nach griechischem Ritus*, an oferenn c'hresian b. ; *der heiligen Messe fernbleiben*, mont da oferenn sant Tremañ ; *erste Messe eines Priesters in seiner Heimatgemeinde*, oferenn nevez b. ; *die heilige Messe verpassen*, c'hwitañ an oferenn ; *gregorianische Messen*, tretena sant Gregor b. ; *Frühmesse*, oferenn-vintin b., oferenn-veure b., matinezoù ls. ; *am Ende der Messe*, diwar-sav an oferenn.

2. [kenwerzh] foar b., saloñs g., diskouezadeg b., foar-diskouez b., foarvezh b. ; *die Leipziger Messe*, foar Leipzig b. ; *auf die Messe gehen*, *zur Messe fahren*, foaraat, mont d'ar foar ; *Waren auf der Messe verkaufen*, foara marc'hadourezh, difoarañ marc'hadourezh ; *von Messe zu Messe fahren*, foara ; *die Messe verlassen*, difoarañ ; *regelmäßiger Besucher einer Messe sein*, daremprediñ ur foar ; *der Besuch einer Messe ist für sie wie ein großes Fest*, ur foarvezh a zo evito evel ur gouel bras ; *Tag nach der Messe*, azfoar b.

3. [merdead.] sal an ofiserien b., saloñs an ofiserien g., tinell an ofisourien b.

Messeausstellung b. (-,-en) : foar-diskouez b.

Messebesucher g. (-s,-) : [foar] 1. diskouezher g., foaraour g. ; 2. gweladenn g., foarataer g.

Messegelände n. (-s,-) : tachenn an diskouezadegoù b., tachenn-foar b., plas-foar g., marc'hallac'h g., foarlec'h g., plas-foar g., martered g. ; *das Messegelände verlassen*, difoarañ.

Messehalle b. (-,-n) : hall an diskouezadegoù g.

messen V.k.e. (misst / maß / hat gemessen) : 1. muzuliañ, mentañ, metrañ, jaojañ, tezañ, tezadiñ, tailhañ, [sport, hed un taol c'hoari, hed ul lamm] bukañ ; *erneut messen*, *wieder messen*, advuzuliañ ; *eine Länge messen*, *eine Entfernung messen*, *eine Strecke messen*, *einen Abstand messen*, muzuliañ un hed ; *Getreide mit dem Scheffel messen*, muzuliañ ar greun gant ar voesell (Gregor), muzuliañ ar greun gant ar boezell, pouezañ ar greun gant ar muzul, poezellata greun ; *mit der Schnur messen*, *nach der Schnur messen*, kordennañ ; *etwas nach Metern messen*, metrañ udb, muzuliañ udb e metradoù ; *die Länge wird nach Metern gemessen*, muzuliet e vez an hirder e metradoù ; *nach der Spanne messen*, *mit Spannen messen*, *spannenweise messen*, rahouennañ (Gregor), rahouenniñ, muzuliañ a-rahouennadoù ; *etwas fassweise messen*, *etwas nach Fässern messen*, barrikennata udb ; *nach Klaftern messen*, tezadiñ, tezañ, muzuliañ gant an tez / muzuliañ diouzh ar gourhed (Gregor), gourhedañ, muzuliañ dre c'hourhed ; *die Länge nach Klaftern messen*, bezañ gant e c'hourhedoù, gourhedañ an hirder, tezañ an hirder ; *die Zeit messen*, muzuliañ an amzer, padventañ ; *eine Kraft messen*, muzuliañ un nerzh, muzuliañ kreñvder un nerzh ; *die Wärme messen*, muzuliañ ar wrez ; *die Tiefe des Meeres mit dem Lot messen*, gourhedañ ar mor ; *einen Rekruten messen*, tezañ un danvez-soudard ; *keiner wird die Tiefe und das Ausmaß dieses Meeres messen*, den ebet ne vuzulio an donded hag al lec'hed eus ar mor-se ; [sport] *die Weite eines Sprunges messen*, bukañ hed ul lamm ; [mezeg.] *der Arzt maß den Puls*, ar mezeg a gemeras arzom ar c'hlañvour evit muzuliañ talmadennoù e galon (evit sellet penaos e kas e wazhied, [dre fent] evit sellet penaos e ya ar momeder), ar mezeg a dapas ar poulz, ar mezeg a deutas ar poulz, ar mezeg a veudas lammoù ar gwad ; *bei jemandem Fieber messen*, kemer gwrezverk u.b. ; *den Blutdruck eines Patienten messen*, muzuliañ gwask talmerel u.b., P. muzuliañ gwask u.b. ; 2. [dre skeud.] *mit dem Maß*, *mit dem ihr messt*, *wird man euch wieder messen*, muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep muzul ma vuzuilhit d'ar re all - muzuliet e vo deoc'h gant an hevelep balañsoù ha pouezioù ma vuzuilhit d'ar re all - roet e vo da bep hini hervez e vuzul - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - barnit ar re all evel ma fell deoc'h bezañ barnet - gant ar muzul ho po muzuliet e viot muzuliet ivez - gant ar vent a ventot, ha netra ken, mentet e viot ; *man kann A und B nicht mit dem gleichen Maßstab messen*, n'eus keñver ebet etre

udb (A) hag udb all (B) ; . *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud - ouzh o oberoù eo jaojañ an dud - koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober ; . *an ihm gemessen bin ich wenig*, n'on nemet un tañva dezhañ, me n'on nemet ur skubadenn e-skoaz dezhañ, me n'on mann ebet e-skoaz dezhañ, n'on ket evit hanterañ outañ, didalvez on e-skoaz hemañ, n'on nemet ur c'hoariell e-skoaz dezhañ, un netra on e par dezhañ, un netra on pa vezan lakaet e kemm gantañ, un netra on pa vezan lakaet en ur geñver gantañ, un netra on pa vezan lakaet keñver-ha-keñver gantañ, n'on ket gour e-keñver hennezh, me a zo nebeut a dra en e geñver ; . *jemanden vom Scheitel bis zur Sohle messen*, sellet gant fae (gant morgañs ha rogoni) ouzh u.b., sellet uhel ouzh u.b., sellet diwar laez ouzh u.b. ; . *zwei Menschen messen ihre Kräfte*, emañ daou zen o c'hoari kreñv pe greñvoc'h, emañ daou zen oc'h en em esaeañ, emañ daou zen oc'h en em bouezañ ; [dre skeud.] P. . *die Straße messen*, mont da bokat da wreg ar c'hantonier, kaout kann ouzh bugale ar c'hantonier, mont da bokat da vugale ar c'hantonier, mont da vuzuliañ an dachenn, kouezhañ eus e sav-sonn, kouezhañ diouzh e sav-sonn, ledañ e gorf, mont da bokat d'an douar, mont da lipat pri, kouezhañ en e led (a-hed e gorf, a-hed e groc'h en, a-stok e gorf, a-stok-korf, a-stok e lañjer, a-blad, hed-blad e gorf) (Gregor), mont war e gement all, ober ur gwall lamm, pakañ ul lamm-stok, serriñ ul lamm-stok, dastum ul lamm-stok, kouezhañ a-dreuz e gof, kouezhañ àr e zivbav, kouezhañ a-dreuz-kof (a-lamm-gaer, a-stok e lañs, a-blad-kaer, war e gof), kouezhañ a-flav, kouezhañ sonnet war e c'henoù, astenn e groc'h en war an douar, kouezhañ a-c'hwen e groc'h en war an douar, kouezhañ war e fri, kouezhañ war e c'henoù, tapout (pakañ, serriñ, dastum) ul lamm ouesk, mont e gantolor en aer, mont e limonoù a-lost-wint, mont e garavelloù er vann, kouezhañ evel un taol c'hwist, terriñ e c'houzoug, ledañ e gorf, en em ledañ, ledañ douar.

V.gw. (misst / maß / hat gemessen) : bezañ, ober ; . *er misst 1,85 m*, 1,85 m eo, 1,85 m sav a zo dezhañ, ober a ra 1,85 m an tamm anezhañ ; . *dieses Grundstück misst 150 Meter*, an dachenn-douar-mañ ez eus 150 metr enni ; . *dieser Pfosten misst kaum über vier Meter Länge*, ne dizh ar peul nemeur en tu-hont da bevar metr hed.

V.em. : **sich messen** (misst sich / maß sich / hat sich (ak.) gemessen) : . *sich mit jemandem messen*, c'hoari ouzh (gant) u.b., en em frotañ ouzh u.b., en em vuzuliañ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., en em ingaliñ d'u.b. (Gregor), keñveriañ ouzh unan all, kevezañ gant (ouzh) u.b., kevezata ouzh u.b., en em lakaat keñver-ha-keñver gant u.b. (kemm-ouzh-kemm ouzh u.b., e kemm gant u.b., e kemm ouzh u.b.), kilbenniñ gant u.b., c'hoari kreñv pe greñvoc'h gant u.b., en em esaeañ ouzh u.b., en em bouezañ ouzh u.b. ; . *ein Gegner, der sich mit mir messen kann*, un eneber diouzh va nerzh g. ; . *zwei Menschen messen sich*, *zwei Menschen messen sich aneinander*, emañ daou zen o c'hoari kreñv pe greñvoc'h, emañ daou zen oc'h en em esaeañ, emañ daou zen oc'h en em bouezañ ; . *sie können sich mit den anderen messen*, par int d'ar re all, parañ a reont ouzh ar re all, ne gollont tamm war ar re all, ne gollont gant ar re all e mod ebet, ne gollont gant ar re all war tu ebet, gouest mat int ouzh ar re all ; . *diese Pferde können sich mit den besten Rennpferden messen*, re-bar eo ar c'hezeg-se d'ar re wellañ, c'hoari a ra ar c'hezeg-se par-ouzh-par gant ar re wellañ, emañ ar c'hezeg-se en dalvoudegezh d'ar re wellañ, redek a ra ar c'hezeg-se kenkoulz ha marc'h ebet, redek a ra ar c'hezeg-se kenkoulz ha forzh peseurt marc'h, redek a ra ar c'hezeg-se koulz pe well ha forzh peseurt marc'h, kap eo ar

c'hezeg-se da redek diouzh forzh peseurt marc'h, gouest eo ar c'hezeg-se ouzh forzh peseurt marc'h ; . *sie können sich nicht mit uns messen*, n'int ket a-bouez diouzhimp-ni, ne spleton ket ouzhimp, n'int ket evidomp, n'int lur ebet deomp, ne c'hallont ket c'hwistañ ganeomp.

Anv-gwan-verb : **gemessen** : . *gemessenen Schrittes*, a-zoug-kamm, a zoug e gamm, a doug e gamm, war e bouez, war e bouezig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e oar, war e oarig, war e boz, o kontañ e gammedoù / goustadik / sioulik / o selaou e bazioù (Gregor).

Messen n. (-s) : 1. muzulierezh g., muzuliadur g., mentadur g., metradur g., muzuliañ g., metrañ g., jaojadur g., tezañ g., tezañ g., tezañ g. ; 2. [lu] spislec'hiadur g.

Messer¹ n. (-s,-) : 1. kontell b. [*liester* kontelloù, kontilli], P. koukou b., kitez b. ; . *feststehendes Messer*, kontell eeun b. ; . *zusammenklappbares Messer*, *Klappmesser*, kontell-bleg b. ; . *ein stumpfes Messer*, ur gontell dilemm, ur gontell dall b., ur gontell daltous b., ur gontell dogn b., ur gontell kizet he beg b. ; . *ein scharfes Messer*, ur gontell lemm b. ; . *ein spitzes Messer*, ur gontell beg lemm b., ur gontell vegek b. ; . *die Spitze eines Messers abstumpfen*, tognañ beg ur gontell, diveglemmañ ur gontell ; . *er trug fünf Messer hinter den Gürtel gesteckt*, hennezh a oa gantañ pemp kontell e gwask e c'houriz ; . *sein Messer aufklappen*, *sein Messer ausklappen*, digeriñ e gontell, dispakañ lavnenn e gontell ; . *ausgeklapptes Messer*, kontell dispak b., kontell war zigor b. ; . *diese Messer müssen geschliffen werden*, ar c'hontilli-se ez eo poent diskouez ar vreolim dezho, poent eo lemmañ ar c'hontilli-se, poent eo breolimañ ar c'hontilli-se, poent eo ober ul lemm d'ar c'hontilli-se, poent eo teneraat lavnennoù ar c'hontilli-se ; . *ein Heft an ein Messer setzen*, *ein Messer mit einem Heft versehen*, *einen Griff an ein Messer setzen*, *ein Messer mit einem Griff versehen*, troadañ ur gontell, lakaat un troad d'ur gontell ; . *das Heft eines Messers abnehmen*, *den Griff eines Messers abnehmen*, didroadañ (distroadañ) ur gontell ; . *das Heft des Messers geht ab*, *der Griff des Messers geht ab*, distroadañ a ra ar gontell ; . *Aufstecken eines Griffes auf ein Messer*, *Anbringen eines Griffes an ein Messer*, troadadur ur gontell g. ; . *das Messer sitzt ihm an der Kehle*, emañ ar gontell ouzh e c'houzoug ; . *Kampf bis aufs Messer*, stourm gant ar beg hag al lemm g., stourm didruez g., stourm dibardon g. ; . *Krieg bis aufs Messer*, brezel hep damant g. ; . *Taschenmesser*, kontell c'hodell b., kontell-bleg b., kanived b. ; . *zum Messer greifen*, c'hoari gant e gontell, tapout krog en e gontell ; . *mit dem Messer zustechen*, c'hoari ar gontell, skeiñ gant e gontell, broudañ u.b. a daolioù kontell ; . *dieses Messer ist ganz schön scharf*, ar gontell-mañ n'emañ ket an ampez war he genoù, ar gontell-mañ a zo lemm evel un aotenn, ar gontell-mañ a droc'h evel un aotenn ; . *auf diesem Messer könnte man nach Rom reiten*, mat eo ar gontell-se da spazhañ melc'hwed, ar gontell-se ne grog e lec'h ebet, ur c'haout eo ar gontell-mañ ; . [arm-tan] *eine Kugel mit einem Messer herausziehen*, kontellañ ur boled ; . [dre fent] *ein Messer ohne Klinge*, an dem das Heft fehlt, ur gontell hep lavnenn na troad b. ; *langes Messer*, *hirgontell* b. [*liester* hircgontilli] ; . [istor, nazi.] *die Nacht der langen Messer*, Nozvezh an Hircgontilli b. ; 2. [dre skeud.] . *unters Messer kommen*, bezañ kaset d'an ospital da vezañ oberataet, bezañ lakaet war an daol-oberata, mont àr ar based ; . *unterm Messer liegen*, bezañ war an daol-oberata, bout àr ar based ; . *jemanden ans Messer liefern*, trubardiñ (gwerzhañ, flatrañ, diskuliañ, disklêriañ) u.b. ; . *es steht (schwebt) auf des Messers Schneide*, en arvar emamp c'hoazh a-zivout an dra-se, chom a ra an traoù en entremar

c'hoazh, emañ an traoù e-kroug c'hoazh war-bouez un neudennig (Gregor), e-ispihl e chom an traoù c'hoazh war-bouez un neudenn voan, ar stal a zo c'hoazh ouzh an drez ; *ins offene Messer laufen*, mont e-barzh genoù al louarn, mont etre dent ar rodoù, mont da graoñia en ur vodenn fall, en em fourrañ e kudennoù, mont da zrouziwezh, mont d'e gollidigezh ; . [lu] *dem Feind ins Messer laufen*, mont d'an draillh ; . *sich bis aufs Messer bekämpfen*, bezañ ganti lazha-da-lazh, bezañ ganti sach-da-sach ; . *das Messer in der Wunde umdrehen*, skeiñ war an tach.

Messer² g. (-s,-) : 1. [den] metroug g., menter g. [*liester menterien*], mentour g., gwallengnataer g., rahouenner g., muzulier g. [*liester muzulierien*], tezer g., tezader g. ; 2. [tekn., tra] konter g., merker g., menter g. [*liester menterioù*], muzulier g. [*liester muzulierioù*].

Messeraal g. (-s,-) : [loen.] silienn-dredan b. [*liester sili-tredan*, siliou-tredan].

Messerbank b. (-,-bänke) / **Messerbänkchen** n. (-s,-) : doug-kontilli g., marc'h-kontilli g.

Messerchen n. (-s,-) : kaniwed b.

Messererl g. (-s,-) : steudenn ar gontell b.

Messerfabrik b. (-,-en) : kontellerezh b.

Messerfabrikant g. (-en,-en) : konteller g.

Messerfuß g. (-es,-füße) : [loen.] randouseg kontellek g. [*liester randouseged kontellek*].

Messergriff g. (-s,-e) : troad kontell g., solenn b. ; . *einen Griff an ein Messer setzen*, *ein Messer mit einem Griff versehen*, troadañ ur gontell, lakaat un troad d'ur gontell ; . *den Griff eines Messers abnehmen*, didroadañ (distroadañ) ur gontell ; . *der Griff des Messers geht ab*, distroadañ a ra ar gontell ; . *Aufstecken eines Griffes auf ein Messer*, *Anbringen eines Griffes an ein Messer*, troadadur ur gontell g.

Messergriffmacher g. (-s,-) : troader g.

Messerhändler g. (-s,-) : konteller g.

Messerhandlung b. (-,-en) : kontellerezh b.

Messerheft n. (-s,-e) : troad kontell g., solenn b. ; . *ein Heft an ein Messer setzen*, *ein Messer mit einem Heft versehen*, troadañ ur gontell, lakaat un troad d'ur gontell ; . *das Heft eines Messers abnehmen*, didroadañ (distroadañ) ur gontell ; . *das Heft des Messers geht ab*, distroadañ a ra ar gontell ; . *Aufstecken eines Heftes auf ein Messer*, *Anbringen eines Heftes an ein Messer*, troadadur ur gontell g.

Messerheftmacher g. (-s,-) : troader g.

Messerheld g. (-en,-en) : ribler hag a blij dezhañ c'hoari gant e gontell g., dic'houiner g., dic'houinour g.

Messerkasten g. (-s,-kästen) : kontellouer g.

Messerklinge b. (-,-n) : lavnenn gontell b.

Messerrücken g. (-s,-) : kil ar gontell g., kein ar gontell g.

messerscharf ag. : 1. lemm, troc'hus, dirennet ; 2. [dre skeud.] spisel, lemm a spered.

Messerschärfer g. (-s,-) : direnn lemmañ b.

Messerscheide b. (-,-n) : [loen.] kontellek g., kontellegen b. [*liester kontelleged*], troad-kontell g. [*liester treid-kontell*, kontilli] ; . *schotenförmige Messerscheide*, kontellek eeun g., kontellegen eeun b. ; . *schwertförmige Messerscheide*, kontellek kamm g., kontellegen gamm b. ; . *Messerscheiden suchen*, kontellekata.

Messerschleifer g. (-s,-) : breolimer g., lemmer g., libonig g., limonig g., [dre fent] armolud g. ; *umherziehender Messerschleifer*, breolimer-baleer g., lemmer-kantreer g., libonig-red g.

Messerschmied g. (-s,-e) : konteller g.

Messerschneide b. (-,-n) : malvenn (dremm b., grem g., lemm g., barvenn b., silh g., neudenn b.) ur gontell, direnn ur gontell b. (Gregor).

Messerspitze b. (-,-n) : 1. beg kontell g., beg ur gontell g. ; . *die Spitze eines Messers abstumpfen*, tograñ beg ur gontell, diveglemmañ ur gontell ; 2. meudad g., meudadenn b., kuchennig b., ivinad g., begad g., strinkadenn b., briñsenn b., frevenn b., beskennad b., piñsad g., piñsadenn b., beskadenn b., klorenn b., kontelladig b.

Messerspitzevoll b. (-, Messerspitzevoll) : meudad g., meudadenn b., kuchennig b., ivinad g., begad g., strinkadenn b., briñsenn b., frevenn b., beskennad b., klorenn b., kontelladig b., piñsad g., piñsadenn b., beskadenn b. ; . *eine Messerspitzevoll Butter*, un ivinad amanenn g., ur begad amanenn g.

Messerstecher g. (-s,-) : torfedour hag a blij dezhañ c'hoari gant e gontell g.

Messerstecherei b. (-en) : kontelladeg b., kontellata g., kontellataerezh g.

Messerstich g. (-s,-e) : kontellad b., kontelladenn b., taol kontell g., mestaol kontell g. ; . *von Messerstichen durchbohrt*, kontellataet a-dreuz korf ; . *jemandem einen Messerstich versetzen*, tapout ar gontell gant u.b., kontellañ u.b. ; . *er erntete Messerstiche*, kontelladoù a gouezhas warnañ, kontellataet e voe ; . *beim gerinsten Anlass würde er Ihnen einen Messerstich versetzen*, hennezh a gontellfe ac'hanoc'h ken aes ha tra e-skeud an disterañ abeg.

Messerverkäufer g. (-s,-) : konteller g.

Messerwerfer g. (-s,-) : banner kontilli g.

Messerzwinge b. (-,-n) : kelc'hig-houarn troad ar gontell g. (Gregor).

Messestadt b. (-,-städte) : kêr foarioù b., kêr saloñsoù b., kêr diskouezadegoù b., [dispredet] entap g.

Messestand g. (-s,-stände) : stand diskouezadeg g., stand saloñs g.

Messtag g. (-s,-e) : foarvezh b., deiz foar g., foar b.

Messfehler g. (-s,-) : fazi muzuliañ g.

Messgeläut n. (-s,-e) / **Messgeläute** n. (-s,-) : kloc'h an oferenn g.

Messgerät n. (-s,-e) : benveg muzuliañ g., merker g., meneger g.

Messgewand n. (-s,-gewänder) : [relij.] kazul b., dilhad-oferenniñ g./ls.

Messglas n. (-es,-gläser) : [kimiezh] amproutez dereziet b.

Messglöckchen n. (-s,-) : [relij.] kloc'hig g. [*liester kloc'higoù*, kleierigoù].

Messglocke b. (-,-n) : [fizik] kloc'h dereziet g. [*liester kleier dereziet*].

Messhemd n. (-s,-en) : [relij.] sourpilis g., kamz b., roked g.

messianisch ag. : [relij.] mesiazek, mesiazek.

Messianismus g. (-) : [relij.] mesiazelezh b., mesiazegezh b.

Messias g. (-,-se) : [relij.] *der Messias*, ar Mesiaz g., hor Salver benniget g., ar Silvad g. ; . *das Kommen des Messias*, donedigezh ar Mesiaz b. ; . *sich vom Geist und von der Liebe des Messias durchdringen lassen*, en em leunaaat a spered hag a garantez hor Salver benniget.

Messidor g. (-/s,-s) : *der Messidor*, miz ar mediñ g.

Messie g. (-s,-s) : dastumer mac'henn g.

Messie-Syndrom n. (-s) : [bred., mezeg.] dastumvac'henn b., mac'henn an dastum b.

Messing n. (-s) : laeton g., laton g., orjal g. ; *etwas mit einer Schicht Messing überziehen*, latonañ udb.

Messingdraht g. (-s,-drähte) : neud orjal g., orjalenn laton b., orjalenn laeton b.

Messintention g. (-,-en) : [relij.] oferenn lakaet evit udb/evit u.b. b., oferenn lakaet gant udb/gant u.b. b., servij g. ; . *eine Messintention für einen Verstorbenen bestellen*, lakaat un oferenn gant unan marv, lakaat ur servij gant u.b.

Messinstrument n. (-s,-e) : benveg muzuliañ g.

Messkännchen n. (-s,-) : [relij.] orsel g.

Messkette b. (-,-n) : chadenn vuzuliañ b., chadenn vetrour b. ; . *ein Grundstück mit einer Messkette vermessen*, chadennañ un dachenn.

Messknabe g. (-n,-n) : [relij.] kurust g., masikod g., kolist g., korist g., kloareg munut g. ; . *die Messknaben*, ar gloer vunut ls.

Messkörper g. (-s,-) : jaoj g.

Messlatte b. (-,-n) b. : jaoj g.

Messlehre b. (-,-n) : reolenn reti b.

Messmer g. (s,-) [relij., Bro-Suis] sakrist g., kloc'her g., bedell g., regresten g.

Messner g. (-s,-) : [relij., Bro-Aostria] sakrist g., kloc'her g., bedell g., regresten g.

Messopfer n. (-s,-) : [relij.] sakrifik e-kerzh an oferenn g.

Messpunkt g. (-s,-e) : poent geodezek g., poent arzremmel g.

Messrädchen n. (-s,-) : krommennventer g., kurvimetr g.

Messreihe b. (-,-n) : [relij.] tretena b. ; *gregorianische Messreihe*, tretena sant Gregor b. ; *das letzte Seelenamt einer Messreihe*, an oferenn drantell b.

Messrute b. (-,-n) : bazh-tez b.

Messschieber g. (-s,-) : reolenn reti b.

Messschnur b. (-,-schnüre) : linenn vañsoner b., linenn galvez b.

Messschraube b. (-,-n) : [tekn.] palmer g. [*liester palmeroù*], biñs vikrometrek b.

Messstab g. (-s,-stäbe) : jaoj g.

Messstift g. (-s,-e) : moull g. ; *mit einem Messstift messen*, moullañ.

Messtechnik b. (-,-en) : mentawouriezh b.

Messteil g. (-s,-e) : lodenn eus an oferenn b. ; . *die gleich bleibenden Messteile*, ordinal an oferenn g.

Messtisch g. (-es,-e) : plankennig glennadurezh g., plankennig topografiezh g.

Messtischblatt n. (-s,-blätter) : kartenn c'hlenndurel b., kartenn dopografek b.

Messuhr b. (-,-en) : [tekn.] keverataer g. [*liester keverataerioù*].

Mess- und Regeltechnik b. (-,-en) : teknik muzuliañ ha reizhañ g.

Messung b. (-,-en) : **1.** muzulierezh g., muzuliadur g., mentadur g., metradur g., muzuliañ g., metrañ g. ; **2.** muzul g., muzuliad g.

Messwein g. (-s) : [relij.] gwin oferenn g., gwin oferenniñ g.

Messweinkännchen n. (-s,-) : [relij.] orsel ar gwin oferenn g.

Messwert g. (-s,-e) : muzul g., muzuliad g. ; . *Gewinnung von Messwerten mittels Ballonradiosonden*, aersontadur g. ; . *Messwerte mittels Ballonradiosonden gewinnen*, aersontañ.

Messwinkel g. (-s,-) : skouer b.

Messzylinder g. (-s,-) : amprouetez dereziet b.

Mestize g. (-n,-n) : hiron g.

Mestizin b. (-,-nen) : hironez b.

Met g. (-s,-e) : chouchenn g., chufere g., dour-mel g., dourvel g., bochad g., mez g., pikenadenn b., pikenauenn b.

Metanalyse b. (-,-n) : traelfennadenn b., traelfennerezh g., traelfennañ g. ; *etwas einer Metaanalyse (dat.) unterziehen*, traelfennañ udb.

metabolisch ag. : [bev., mezeg.] kennevidel, metabolek ;

metabolisieren V.k.e. (hat metabolisiert) : [bev.] kennevidañ, metabolekaat.

Metabolismus g. (-) : [bev.] kennevid g., metabolegezh b.

Metabolit g. (-en,-en) : [bev., mezeg.] kennevid g., metabolit g.

Metacarpus g. (-, Metacarpi) : [korf., mezeg.] kreizdom g.

Metaethik b. (-) : trabuhezegezh b.

Metageometrie b. (-) : tramentoniezh b.

Metageschichte b. (-) : traistor g.

Metakarpus g. (-, Metakarpi) : [korf., mezeg.] kreizdom g.

metalinguistisch ag. : trayezhoniel, tralavarel.

Metall n. (-s,-e) : metal g. ; . *Eisen- und Nichteisenmetalle*, metaloù houarnus hag amhouarnus ls., metaloù houarnek hag amhouarnek ls. ; . *Alkalimetall*, alkalieg g. [*liester alkaliegoù*] ; . *Metall stumpf machen*, *Metall anlaufen lassen*, pouasañ metal ; . *hartes Metall*, metal fetis g., metal kalet g. ; . [kimiezh] *Metalle der seltenen Erden*, douaroù prin ls. ; [tekn.] *das Drehen von Werkstücken aus Metall*, an turgnañ war vetal g.

Metallarbeiter g. (-s,-) : houarnour g., metalour g., micherour metaler g., micherour-houarn g.

Metallbarometer n. (-s,-) : barometr metalek g.

Metallbauer g. (-s,-) : houarnour g., houarnier g., metaler g.

Metallbearbeitung b. (-) : metalerezh g.

Metallbeizer g. (-s,-) : spurer g.

Metallbindung b. (-,-en) : [kimiezh] ere metalek g.

metallen ag. : ... metal, metalek.

Metaller g. (-s,-) : metalour ezel eus ur sindikad g.

Metallerin b. (-,-nen) : metalourez ezel eus ur sindikad b.

Metallfaden g. (-s,-fäden) : neudenn vetal b., neud metal str.

Metallgehalt g. (-s,-e) : bec'h metal g., bec'hiad metal g.

Metallgehäuse n. (-s,-) : boest vetal b.

Metallgestalter g. (-s,-) : houarnier g.

Metallgestaltung b. (-) : houarnerezh g.

Metallgießen n. (-s) : teuzerezh g.

Metallgießer g. (-s,-) : teuzer g., mouller teuz g.

Metallgießerei b. (-,-en) : **1.** [lec'h] teuzlec'h metaloù g., teuzerezh vetaloù b. ; **2.** [ober] teuzerezh g.

Metallglanz g. (-s) : lufr metalek g.

Metallhärter g. (-s,-) : [micherour] temzer g. [*liester temzerien*].

Metallhüttenwerk n. (-s,-e) : labouradeg pleuskañ metaloù b., kreizenn vetalouriezh b., govel b., uzin teuziñ metal b.

Metallisch : ... metalek.

Metallindustrie b. (-) : metalouriezh b., ijinerezh ar metaloù g.

metallisch ag. : ... metal, ... ar metal, metalek, metalel ; *metallischer Gegenstand*, pezh metal g. ; [kimiezh] *metallische Bindung*, ere metalek g. ; [mezeg.] *metallisches Rasselgeräusch*, ronk metalek g.

metallisieren V.k.e. (hat metallisiert) : metalañ.

Metallisierung b. (-,-en) : metalañ g., metaladur g.

Metallkasten g. (-s,-kästen) : boest vetal b.

Metallkiste b. (-,-n) / **Metallkoffer** g. (-s,-) : [lu] kantinnenn b.

Metallkomplex g. (-es,-e) : [kimiezh, bev.] kemplezh metalek g.

Metallkunde b. (-) : metalografiezh b.

Metalllegierung b. (-,-en) : kendeuzad metaloù g.

Metallloid n. (-s,-e) : metaloid g., divetal g.

metallorganisch ag. : [kimiezh] metalbevel.

Metallpackung b. (-,-en) : pakadur metal g.

Metallplatte b. (-,-n) : plakenn vetal b., platinenn b. ; . *hintere Metallplatte des Ofens*, houarn-fornigell g.

Metallring g. (-s,-e) : kelc'h metal g., kelc'henn vetal b., kelc'hienn vetal b., kerl metal g., kerlenn vetal b., lagadenn vetal b., ruihl metal g., ruihlenn vetal b., ruihlodenn vetal b., kant metal g., troenn vetal b., fred metal g., organell b.

Metallsäge b. (-,-n) : heskenn vetaloù b.

Metallspäne ls. : bleud-livn g., bleud-houarn g., drailhajoù-houarn ls., livnaj houarn g., livnadur houarn g., pailhur houarn str., pailhour str., pailhourennoù ls.

Metallspitze b. (-,-n) : beg metal g. ; . *Metallspitze einer Schnur, [Schnurstecker]* klaouetenn b.

Metallstecher g. (-s,-) : kizeller g., engraver g.

Metalltruhe b. (-,-n) : [lu] kantinnenn b.

Metallüberzug g. (-s,-überzüge) : goloaj metal g., gwisk metal g., gwiskad metal g.

Metallurge g. (-n,-n) : metalour g., micherour metaler g.

Metallurgie b. (-) : metalouriezh b., ijinerezh ar metaloù g.

metallurgisch ag. : metalouriezhel, ... ar metaloù.

Metallverarbeiter b. (-) : metaler g.

Metallverarbeitung b. (-) : metalerezh g.

Metallveredler g. (-s,-) : purer g.

Metallwaren ls. : traezoù metal ls., traezoù kinkailherezh ls.

Metallzeit b. (-) : [henistor] oadvezh ar metaloù g.

Metalogik b. (-) : [preder.] tramezoniezh b.

metalogisch ag. : [preder.] tramezoniel.

metamagnetisch ag. : [fizik] tragwarellek, metamagnetek.

Metamathematik b. (-) : trajedoniezh b.

metamathematisch ag. : trajedoniel.

metamer ag. : [bev.] metamer.

Metameren ls. : [bev.] metameroù ls.

Metamerie b. (-) : metameriezh b.

Metamoral b. (-) : trabuhezegezh b.

metamorph ag. / **metamorphisch** ag. : metamorfek ; *metamorphes Gestein*, karregad vetamorfek b. ; *metamorphes kristallines Gestein*, karregad strinkennaouek metamorfek b.

Metamorphose b. (-,-n) : metamorfozenn b., treuzfurmadurezh b., treuzfurmadur g., treuzfurmidigezh b.

metamorphosieren V.k.e. (hat metamorphosiert) : metamorfekaad, treuzfurmiñ.

Metaphase b. (-,-n) : [bev.] metafaz g.

Metapher b. (-,-n) : [yezh.] leterc'had g., treuzskeudenn b., treuzskeudennadur g., skeudenn-lavar b. ; . *Metaphern gebrauchen*, mont dre leterc'hadoù, leterc'hañ, ober gant skeudennoù-lavar ; . *eine Metapher weiterspinnen*, kenderc'hel ul leterc'had ; *ausgedehnte Metapher, erweiterte Metapher, fortgesetzte Metapher*, leterc'had kendalc'het g., adammeg b. ; *Ikonzität einer Metapher*, arlunegezh ul leterc'had b.

Metaphorik b. (-) : 1. leterc'hañ g., treuzskeudennerezh g. ; 2. leterc'hadegezh b. ; 3. hollad al leterc'hadoù a gaver en ur skrid g.

metaphorisch ag. : leterc'hadek, treuzskeudennel ; *metaphorische Wendung, metaphorischer Ausdruck*, troienn leterc'hadek b. ; *metaphorischer Sprung*, lamm leterc'hadek g.

Adv. : dre leterc'hañ, dre leterc'hadoù, dre skeudenn-lavar, dre skeudennoù-lavar, dre dreuzskeudennoù.

metaphorisieren V.k.e. (hat metaphorisiert) : leterc'hadekaad.

Metaphorisieren n. (-s) : leterc'hadekadur g., leterc'hadekaad g.

metaphysär ag. : [korf., mezeg.] ardalpennel.

Metaphyse b. (-,-n) : [korf., mezeg.] ardalpenn b.

Metaphysik b. (-) : trabedoniezh b., metafizik g., usvedoniezh b., dreistnaturoniezh b., dreistnaturouriezh b., treuznaturouriezh b., tranaturouriezh b.

Metaphysiker g. (-s,-) : trabedoniour g., metafizikour g., usvedoniour g., tranaturour g.

Metaphysikerin b. (-,-nen) : trabedoniourez b., metafizikourez b., usvedoniourez b., tranaturourez b.

metaphysisch ag. : trabedoniel, usvedoniel, trabedel, usvedel, metafizikel, tranaturek, tranaturel, dreistnaturouriezhel, treuznaturouriezhel ; *metaphysische Sorge*, nec'h trabedel g.

Metaphysische(s) ag.k. n. : tranaturelezh b., trabedonielezh b.

metaphytisch ag. : [bev.] metafitek.

Metapsychologie b. (-) : trabredoniezh b., dreistbredoniezh b.

metapsychologisch b. (-) : trabredel, trabredoniel.

Metaregel b. (-,-n) : trareolenn b.

Metasprache b. (-,-n) : trayezh b., tralavar g.

metasprachlich ag. : trayezhoniel b., tralavarel.

metastabil ag. : [fizik] manstabil ; . *metastabiles Gleichgewicht*, kempouez manstabil g.

Metastabilität b. (-) : [fizik] manstabiled b.

Metastase b. (-,-n) : [mezeg.] dassez b. [*liester* dassezioù], metastaz g. [*liester* metastazioù] ; . *Krebs, der Metastasen gebildet hat*, kankr hollekaet g.

metastasier V.k.e. (hat metastasiert) : [mezeg.] metastaziñ.

metastatisch ag. : [mezeg.] dassezek, dassezus, metastazek ; *metastatischer Abszess*, pugnez dassezek g.

Meta-Tag n. (-s,-s) : [stlenn.] balizenn meta b.

Metatarsus g. (-, Metatarsi) : [korf., mezeg.] kreiztroad g.

Metatheria ls. : [loen.] metaterianed ls.

Metathese b. (-,-n) / **Metathesis** b. (-,-thesen) : [yezh.] amload g.

metathorakal ag. : [amprevanoniezh] metatoraksel.

Metathorax g. (-/-es,-e) : [amprevanoniezh] metatoraks g.

metazentrisch ag. : 1. [fizik] erougreizel ; 2. [bev.] metakentrek.

Metazentrum n. (-s,-zentren) : 1. [fizik] erougreiz g. ; 2. [bev.] metakentr g.

Metazoon n. (-s, Metazoen) : [loen.] metazoenn b. [*liester* metazoed].

metempirisch ag. : [preder.] tramerzadurel.

Metempsychose b. (-) : treuzvuhez b., adenkorfadur g., metempsikoz g., treuzannerezh-ene g., treuzkorferezh an ene g., enetreuzkorferezh g. ; *Mensch, der an die Metempsychose glaubt*, metempsikozour g. ; *die Metempsychose betreffend*, metempsikozel.

Metenzephalon n. (-,-s/Metenzephal) : [mezeg., korf.] ilempenn g.

metenzephalisch ag. : [mezeg., korf.] ilempennel.

Meteor g./n. (-s,-e) : [stered.] ebrenn b., gwabriol g., steredenn-dared b., P. daeroù sant Laorañs ls.

meteorisch ag. : 1. ... an ebr ; 2. meteoritek, meteoritel.

Meteorit g. (-s,-e) : [stered.] maen-luc'hed g., maen-kurun g. [*liester* mein-gurun], meteorit g., aervael g., aerolit g.

Meteoriteneinschlag g. (-s,-einschläge) / **Meteoritenimpakt** g. (-s,-e) : skog meteoritel g.

Meteoritenkrater g. (-s,-) : [douarouriezh] astroblemm g., krater meteoritel g.

Meteoritenschauer g. (-s,-) : [stered.] hedad meteoritoù g., barrad stered-dared g.

meteoritisch ag. : meteoritek, meteoritel.

Meteorogramm n. (-s,-e) : meteorogramm g. [*liester* meteorogrammoù].

Meteorograph g. (-en,-en) : meteorograf g. [*liester* meteorografoù].

Meteorologe g. (-n,-n) : hinour g., oablour g.

Meteorologie b. (-) : hinouriezh b., oablouriezh b. ; *synoptische Meteorologie*, hinouriezh kevansell b.

Meteorologin b. (-,-nen) : hinourez b., oablourez b.

meteorologisch ag. : hinouriel, ... hinouriezh, ... amzer, ... an amzer, ... aergelc'h ; . *meteorologische Inversion*, ginadur

gwrezverk g. ; . *meteorologische Variablen*, argemmennoù aergelc'h ls.

Meteorschauer g. (-s,-) : [stered.] hedad meteoritoù g., barrad stered-dared g.

Meteorstein g. (-s,-e) : [stered.] maen-luc'hed g., maen-kurun g., meteorit g., aervaen g., aerolit g.

Meteorstrom g. (-s,-ströme) : [stered.] hedad meteoritoù g., barrad stered-dared g.

Meteorwasser n. (-s) : dour glav g.

Meter g./n. (-s,-) : metr g., metrad g. ; . *Urmeter*, metr stalon g. ; . *Quadratmeter*, metr-karrez g., metrad-karrez g. ; *Kubikmeter*, metr-diñs g. metrad-diñs g. ; . *laufender Meter*, metrad linennek g. ; . *ein Meter Stoff*, ur metrad danvez g. ; . *zwei Meter hoch sein*, bezañ daou vetr sav en dra-mañ-tra ; . *einen Meter breit sein*, bezañ ur metr ledander en dra-mañ-tra ; . *drei Meter breit und ebenso lang sein*, bezañ tri metrad a ledander ha kement all a hed en dra-mañ-tra ; . *ein zwanzig Meter hoher Baum*, ur wezenn ugent metr uhelder b., ur wezenn ugent metr sav dezhi b., ur wezenn a ugent metrad uhelder b. ; . *einen Meter zurückgehen*, kilañ ur metrad ; . *er ist über einen Meter fünfzig groß*, paseal a ra ur metr hanter, tapout a ra en tu all d'ur metr hanter ; . *die Länge wird nach Metern gemessen*, muzuliet e vez an hirder e metradoù ; . *die 100 Meter laufen, bei den 100 Metern an den Start gehen*, redek ur c'hant metrad ; . *zwanzig Meter Band*, ugent metrad lurell ls. ; . *etwas nach Metern messen, etwas nach Metern abmessen*, metrañ udb, muzuliañ udb e metradoù ; . [hentoù] *Sicht unter 50 Meter*, hed-gwel dindan hanter-kant metr g.

meterdick ag. : 1. ur metrad treuz dezhañ, ur metrad tevder dezhañ ; 2. meur a vetrad treuz dezhañ, meur a vetrad tevder dezhañ.

meterhoch ag. : 1. ur metrad uhelder dezhañ, ur metrad sav dezhañ ; 2. meur a vetrad uhelder dezhañ, meur a vetrad sav dezhañ.

Meterkilogramm n. (-s,-e) : kilogrammetr g., kilogrammetrad g.

meterlang ag. : 1. ur metrad hirder dezhañ ; 2. meur a vetrad hirder dezhañ.

Metermaß n. (-es,-e) : muzul metrek g.

Metermaßstab g. (-s,-stäbe) : skeul vetrek b.

Meterstab g. (-s,-stäbe) : metr g., reolenn dereziet b.

Metersystem n. (-s) : reizhiad vetrek b.

Meterware b. (-,-n) : marc'hadourezh a vez gwerzhet a vetradoù b.

meterweise Adv. : a vetradoù.

meterweit ag. : 1. ur metrad treuz dezhañ, ur metrad tevder dezhañ ; 2. meur a vetrad ac'hanen.

Methacryl- : [kimiezh] ... metakrilek.

Methacrylatharz n. (-es,-e) : [kimiezh] rousin metakrilek g.

Methacrylsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn vetakrilek b.

Methadon n. (-s) : [mezeg., kimiezh] metadon g.

Methan n. (-s) : [kimiezh] metan g.

Methan- : ... metanek, ... metan.

Methaneis n. (-es) : [kimiezh] hidrat metan g.

Methangas n. (-es) : [kimiezh] metan g.

Methanhydrat n. (-s) : [kimiezh] hidrat metan g.

methanisieren V.k.e. (hat methanisiert) : [kimiezh] metanaat.

Methanisierung b. (-,-en) : [kimiezh] metanadur g., metanaat g.

Methanisierungsanlage b. (-,-n) : [kimiezh] metanaer g., unvez vetanaat b.

Methansäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn vetanoek b., trenkenn formik b.

Methantanker g. (-s,-) : [merdead.] gazlestr g. [*liester* gazlistri], metanlestr g. [*liester* metanlistri].

Methanterminal g./n. (-s,-s) : porzh metan g.

Methanol n. (-s) : [kimiezh] metanol g.

Methanolalkohol g. (-s) : [kimiezh] alkool metilek g., metanol g.

Methode b. (-,-n) : hentenn b., doare-ober g., metodenn b., urzhiezh g., hent g., dibun g., dibunad g., dibunadur g., embreg g., mod d'ober g., degerzh g., moned g., araezad g. ; . *mit allen erdenkbaren Methoden, mit allen erdenklichen Methoden*, e pep mod, e pep seurt stumm, e kement stumm 'zo tout ; . *die beste Bewässerungsmethode*, ar gwellañ dourañ g. ; . *diese Methode führt rasch zum Ziel*, diloüs eo an hentenn-se ; . *er geht mit Methode vor*, urzh a vez gantañ, ur reol mat a vez gantañ, dibun en devez en e labour, mont a ra dezhi en un doare reizhiadek, labourat a ra gant urzh ; . *Methode zur Systematisierung*, hentenn reizhiata b. ; . *analytische Methode*, hentenn an dielfennañ b., hentenn dezrannañ b. ; . *empirische Methode*, doare arnodel g. ; . *verallgemeinernde Methode*, hentenn hollekaat b. ; . *wissenschaftliche Methode*, hentenn skiantel b. ; . *deduktive Methode*, hentenn dezren b., hentenn dezastumus b., hentenn dezrenus b. ; . *induktive Methode*, hentenn anren b., poellata dre an anren g. ; . *experimentelle Methode*, hentenn arnodiñ b. ; . *autoritäre Methode*, hentenn hanrenus b. ; . *synthetische Methode*, hentenn genlakadurel b. ; . *historisch-kritische Methode*, ezihañ istorel g. ; . *faktorielle Methode*, hentenn barennel b. ; [preder., Descartes] . *Abhandlung über die Methode*, dispieg war an hentenn g.

Methodenlehre b. (-) : hentennoniezh b.

Methodik b. (-) : 1. [damkan] hentennoniezh b. ; 2. [embreg] hentennouriezh b.

methodisch ag. : 1. urzhiek, reizhiiek, reoliek, reizhiadel, reizhiadek, kenreizhek, kenreizhiadurek, kenreizhiadurel ; 2. hentennel, hentennel, hentennoniel, hentennouriel ; [preder., Descartes] . *methodischer Zweifel*, arvarañ hentennel g. Adv. : 1. gant urzh ; . *er geht methodisch vor*, urzh a vez gantañ, ur reol mat a vez gantañ, dibun en devez en e labour, hennezh a oar an dibun eus e labour, labourat a ra gant urzh ; 2. hervez un hentenn, hentennel.

Methodismus g. (-) : [relij.] metodouriezh b.

Methodist g. (-en,-en) : [relij.] metodour g.

methodistisch ag. : [relij.] metodour.

Methodologie b. (-) : 1. [damkan] hentennoniezh b. ; 2. [embreg] hentennouriezh b.

methodologisch ag. : 1. [damkan] hentennoniel ; 2. [embreg] hentennel, hentennouriel.

Methusalem g. : [Bibl] Matuzalem g. ; . *so alt wie Methusalem*, kozh-Noe, kozh-gagn, ken kozh hag an douar, kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh evel ar bed, kozh evel an ebestel, kozh-ebestel, hirhoalet, [traoù] mil gozh.

Methyl n. (-s) : [kimiezh] metil g.

Methyl- : [kimiezh] ... metilek.

Methylalkohol g. (-s) : [kimiezh] alkool metilek g., metanol g.

Methylbenzen n. (-s) / **Methylbenzol** n. (-s) : [kimiezh] toluen g.

Methylen n. (-s) : [kimiezh] metilen g.

Methylenblau n. (-s) : [kimiezh] glas metilen g.

Metier n. (-s,-s) : micher b., labour g. ; . *er beherrscht sein Metier, er versteht sich auf sein Metier*, reizh eo war e labour, hennezh a zo ur mestr war e vicher, dornet eo d'e vicher, tuet mat da labourat eo, barrek (akuit, ur mailh, doazh, ifam, kalet, ouesk, ampart) eo war e vicher, ampart eo diouzh e vicher, gourdon eo ouzh e vicher, gouzout a oar e vicher, gouzout a ra

anezhi, gouzout a ra anezhi war e vicher, arroutet eo war e vicher, ur mestr d'ober eo, hennezh a zo ur mailh war an dra, hennezh a oar an dibenn eus an dra, anavezout a ra an treuz, un tad den eo war e vicher, un den mat-krak eo war e vicher, un tarin eo war e vicher.

Metöke g. (-n,-n) : [Henamzer] annezad estren hep gwiriou keodedad g., metek g. [*liester* meteked].

Metonymie b. (-) : treuzanvadur g., ledanvad g. ; . *durch Metonymie*, dre ledanviñ.

metonymisch ag. : treuzanvadek, ledanvadek ; *metonymischer Gebrauch*, arver ledanvadek g.

Adv. : dre ledanviñ.

Metope b. (-,-n) : [tisav.] metop g.

metopisch ag. : [korf.] ... an tal ; *metopische Sutura*, mellez an tal b.

Metrik b. (-, -en) : **1.** [barzh.] **a)** [skiant ar gwerzaouiñ] gwerzaouriezh b. ; **b)** [reolennoù gwerzaouiñ] gwerzaerezh g. ; **2.** [mat.] metrik g.

Metriker g. (-s,-) : gwerzaour g.

Metriklehrer g. (-s,-) : [barzh.] gwerzonour g.

metrisch ag. : [mat.] **1.** metrek ; . *metrisches System*, reizhiad vetrek b. ; **2.** mentel ; *metrische Geometrie*, mentoniezh ventel b. ; *metrische Relationen*, daveadurioù mentel ls.

Metritis b. (-) : [mezeg.] krozhfo g.

Metro b. (-,-s) : metro g., P. tren buzhug g. ; *mit der Metro fahren*, mont gant ar metro ; *sich aus der Metro quälen*, en em zistrobañ a-douez an dud evit diskenn eus ar metro.

Metrologe g. (-n,-n) : mentawour g.

Metrologie b. (-) : mentawouriezh b.

metrologisch ag. : mentawouriel, mentawouriezhel.

Metromanie b. (-) : [dispredet] **1.** [mezeg., bred.] nimfomaniezh b., oriadezmania g., doug d'ar baotred dreistmuzul g. ; **2.** [lenn., Alexis Piron 1738] rimadellouriezh b., c'hoant debroun da sevel barzhonegoù g.

Metronom n. (-s,-e) : menter g., mentataer g., bommer-ment g., mentader g.

metronomisch ag. : ... ar bommer.

Metronymikon n. (-s, Metronymika) : [yezh.] mammanv g.

metronymisch ag. : [yezh.] mammanvel.

Metropole b. (-,-n) : **1.** meurgêr b., penngêr, kêr veur b., bleingêr b. ; **2.** [istor] mammgêr b., kêr-vamm b. [*liester* kêrioù-mamm] ; **3.** [bro drevadenner] pennvro b., bro-benn b. [*liester* broioù-penn] ; *aus der Metropole*, ... brobennat ; **4.** [relij.] kêr ar pennekob b.

metropolitisch ag. : eus ur veurgêr, ... meurgêr, meurgêriat.

Metropolit g. (-en,-en) : [relij.] arc'heskob mammiliz g., pennekob g. [*liester* pennekobed, pennekibien, pennekob].

Metropolitankirche b. (-,-n) : [relij.] mammiliz b., iliz-vamm b., iliz ar pennekob b.

Metrum n. (-s, Metra/Metren) : [barzh.] ment b.

Mett n. (-es) : [kegin.] kig silzig g., toaz kig g.

Mette b. (-,-n) : [relij.] **1.** matinezou ls. ; **2.** Pellgent g., oferenn hanternoz da geñver gouel Nedeleg b., oferenn ar Pellgent b. ; *zur Mette gehen*, mont d'ar Pellgent, ober e Bellgent.

Metteur g. (-s,-e) : [moull.] pajennaouer g.

Mettwurst b. (-,-würste) : [kegin.] silzig toaz kig da ledañ ls.

Metze b. (-,-n) : louvigez b., gast b., boulen b. [*liester* boulennd], frizenn b. [*liester* frizenned], forc'h b., bleizez b., gouin g. [*liester* gouined], gagn b., pezh fall g., gwallbez g., pezh-lêr g., lèrgen b., marc'hken b., krochen g., lovrigen b., liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., friantell b., ribodell b., lousken b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., flaeiasenn b., loudourenn b.,

louzenn b., lustrigen b., strouilhenn b., strodenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., friolez b.

Metzelei b. (-,-en) : drailh g., diframmadeg b., lazhadeg b., muntradeg b., boserezh g., aer b., etrelazhidigezh b., frigasenn b., frigas g., karnaj g., gwall garnaj g., gwad skuilhet a-liñvadoù

metzeln V.k.e. (hat gemetztelt) : lazhadegañ, drailhañ, frigasañ.

Metzge b. (-,-n) : [rannyezh.] tousenn b., tourtenn b., eskemmer kiger g., brich voser b.

Metzger g. (-s,-) : kiger-moc'h g., boser g., charkuter g., kilhevardoner g., P. paotr nikol g.

Metzgeri b. (-,-en) : kigerdi g., kigeri b., kigerezh b., boserezh b., charkuterezh b., kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b.

Metzgerhandwerk n. (-s,-e) : kigerezh g., boserezh g., charkuterezh g., kilhevardonerezh g., kigerezh-moc'h g.

Metzgerin b. (-,-nen) : boserez b., charkuterez b., kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b.

Meuchelmord g. (-s,-e) : denlazh g., laz g., muntr g., muntrevezh g., muntridigezh b., drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., lazherezh g., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b.

Meuchelmörder g. (-s,-) : muntre g., lazher g., denlazher g., drouklazher g.

meucheln V.k.e. (hat gemeuchelt) : muntrañ, lazhañ, drouklazhañ, distrujañ.

Meuchler g. (-s,-) : muntre g., lazher g., drouklazher g.

meuchlerisch ag. : **1.** ganas, yud, fell, gidas ; **2.** lazhus, drouklazhus.

meuchlings Adv. : gant felloni ha krizder, dre drais.

Meute b. (-,-n) : **1.** tenn chase b., bagad chas g., bagad chas-red g., rumm chas-red g., chase g., band b. ; **2.** [dre skeud.] ribitailh b., druillh g., druillhad g., armead b., tropad g., krubuilhad b., gastad b., puillhad g.

Meuter g. (-s,-) : hutin g. [*liester* hutined], dispac'her g., kabaduilher g.

Meuterei b. (-,-en) : hutinadeg b., taol-strap g., taol-dispac'h g., kilverzadeg b., emsavadeg b., emzispac'h g., harzerezh g., arvelladenn b., arvelladeg b., kabaduilh b., kabal b., kabalad b.

Meuterer g. (-s,-) : hutin g. [*liester* hutined], dispac'her g., kabaduilher g.

meuterisch ag. : dispac'hus, kabalus.

meutern V.gw. (hat gemeutert) : hutinañ, emzispac'hañ, en em zispac'hañ, dispac'hañ, kilverziñ, kilbenniñ, kabaduilhañ, kabalat, arvellat.

Meutern n. (-s) : hutinerezh g., hutinañ g.

Mexikaner g. (-s,-) : Mec'hikan g. [*liester* Mec'hikaned].

Mexikanerin b. (-,-nen) : Mec'hikanez b.

mexikanisch ag. : mec'hikan.

Mexiko n. : Mec'hiko b. ; . *Golf von Mexiko*, pleg-mor Mec'hiko g.

Mexiko-Stadt n. : kêr-Vec'hiko b.

MEZ b. : [*berradur evit mitteleuropäische Zeit*] eur eus kreiz Europa b.

Mezzanin n. (-s,-e) : medzanin g., etresolieradur g., etreleur b.

Mezzogiorno g. (-) : *der Mezzogiorno*, Kreisteiz Bro-Italia g., ar Mezzogiorno g.

Mezzosopran g. (-s,-e) : [son.] mezzo-soprano g.

MG n. (-/s,-/s) : [*berradur evit Maschinengewehr*] mindrailherez b.

MG-Schütze g. (-n,-n) : mindrailher g.

MHz n. (-,-) : [fizik] MHz g., megahertz g.

Miasma n. (-s, Miasmen) : [mezeg.] afenn flaeius b., flaeiañs b., aezhenn flaeius b., mouz g.

miau estlamm. : miaou, miniaou.

miauen V.gw. (hat miaut) : miaoual, miniaoual, mignaounal ; *miaundes Tier*, miaouer g. [*liester* miaouerien].

Miauen s. (-s) : miaouadeg b., miaouadennoù ls., miaouiou ls. **mich** akuzativ evit **ich** : . *er hat mich gesehen*, gwelet en deus ac'hanon, va gwelet en deus ; . *wenn er mich sieht*, pa'm gwel, pa wel ac'hanon ; . *besuch mich mal*, deus da'm gwelet, deus da welet ac'hanon ; . *warum würde er mich tadeln* ? perak em zamallfe ? perak e tamallfe ac'hanon ? ; . *lasst mich schlafen* ! laoskit me da gousket ! ; . *er kannte mich nicht*, n'em anaveze ket, ne anaveze ket ac'hanon ; . *die, die mich lieben*, ar re am c'har, ar re a gar ac'hanon ; . *sie sind gekommen, mich abzuholen*, deuet int da'm c'herc'hat, deuet int da gerc'hat ac'hanon ; . *mich selbst hat er danach gefragt*, ouzhin va-unan en doa goulennet an dra-se ; . *und Sie werden mich oder meinen Bruder anrufen* ? ha me pe va breur eo a c'halvot ? ; *versteht ihr mich* ? va c'hompren a rit ? kompren a rit ac'hanon ? ; *ich wasche mich jeden Morgen*, bep beure en em walc'han.

Michael g. : Mikael g. ; . *der Heilige Michael*, an Aotrou sant Mikael g. ; . *der Heilige Michael als Bezwinger des Drachen*, *der Erzengel Michael als Drachentöter*, sant Mikael trec'hant war an aerouant g.

Michaeli n. (-s) / **Michaelis** n. (-) / **Michaelitag** g. (-s) / **Michaelistag** g. (-s) : Gouel-Mikael g.

Michaelismarkt g. (-es) : Foar Vikael b.

Michel g. : Mikael g. ; . *ein dummer Michel*, ur Yann al leue g. (Gregor) g., ur Yann seitek g., ur Yann banezenn g., ur Yann diwarlerc'h g., ur Yann beul g., ur Yann ar peul g., ur Yann ar peul karr g., ur Yann yod g., ur Yann traped g., ur Fañch ar peul g., ur genaoueg g., ur genaoueg echu g., ur podig g., ur pothouarn g., un impopo g., ur glaourenneg g., ur pampez g., un nouch g., ul loñseg g. [*liester* loñseged], ur genoù klapez g., ur glapez g., ur genoù da bakañ kelien g., ur genoù patatez g., ur genoù gwelien g., un alvaon g., un houerperig g., ur bourjin g., ur penn bleup g., ur jaodre g., ur geolieg g., ur beg don g., ur beg bras g., ur genoù bras g., ur genoù frank g., ur pennsod g., un diskiant g., un darsod g., ul leue g., ul leue dour g., ul leue brizh g., ul leue geot g., ur beg leue g., ul louez g., ur c'hlouez g., ur banezenn b., ur batatezenn b., ur gogez g., ur penn luch g., ur magn g., un dobien g., ur beulke g., ur penn peul g., ur penn leue g., ur penn beuz g., ur penn azen g., ur mell baja g., ur makez penn leue g., ur makez cheulk g., ur makez tamm paotr fin g.

Michelangelo g. : Michelangelo g.

mickrig ag. : 1. dister, disterik, divalav, treut ; . *ein mickriger Lohn*, un tamm pae dister g., ur gopr divalav g., un tamm gopr disterik a-walc'h g., ur begad pae g., un disteraik a bae g. ; 2. treut, skildreut, falleganik, krabosek, chabistret, ragotet, disterik, dister, korfet dister, strizh a gorf, moanik, flav, krak, malotrou, munut, munudik, prim, ratous, teusk, sinac'h, signac'h, spinek, tanav, andraf, displed, displet, blank, blin, blinik, divalav, doareet fall, eon tout, gouezel, izil, klañvidik, sempl e yec'hed, flak, milzin, sempl e yec'hed, kruget, youst ; . *ein mickriger Junge*, *ein mickriges Kerchen*, ur ratous a baotr g., ur c'horf paour a baotr g., ur paotr disterik g., ur paotr strizh a gorf g., ur paotr korfet dister g., un tamm paotr divalav g., ur paotr munudik g., ur sioc'han g., un taltouin g., ur blogorn g., un torgos g., un traouilh g., ur skribiton g., ur skoanard g., ur gwidoroc'h g., ur gwidoroc'hig g., ur skirlh g., ur speñv g., ur rahouenn vragoù b., ur marmouz ken uhel hag ur bouteg g., ur marmouz ha n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., ur boustouv g., ur c'hwiltouz g., ur c'hwiltouz g., ur Jakez-Kroc'hen g., ur bitouz g., ur ratous a baotr g., ur gouzen g. [*liester* gouzud], ur bidorc'hig g., ur minoc'h g., ur preñvig g., ur preñv-douar g., ur glesker g., ur

fallegan g. ; *ihr mickriger Ehemann*, he c'hwiltouz a bried g., he skoanard a bried g. ; 3. negezet, krabotennet, krabosek, ble, blin, blinik, dizeriet, koazhet, kastiz, disec'het, o tizaniñ, hartouzet, falleganik, kruget, ratous, sinac'h, signac'h, teusk, spinek, bitous, daougrommet, divalav, karnet, milzin, dister, strizh ; . *der ist ja mickrig*, hennezh n'eo ket mab da Veurjarjez ; . *eine mickrige Pflanze*, ur blantenn falleganik b., ur blantenn viin b., ur blantenn viinik b., ur blantenn vunudik b., ur blantenn grabosek b., ur blantenn divalav b., ur blantenn gruget b., ur blantenn dreut b. ; 4. ripik, rinik, bitik, bitous.

Mickerling g. (-s,-e) : bitouz g., blogorn g., krotouz g., avrelod g., sioc'han g., torgos g., korrigan g., traouilh g., skribiton g., skoanard g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., skirlh g., speñv g., rahouenn vragoù b., revr verr g., targos tra g., preñvig g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwiltouz g., bistrakig g., gouzen g. [*liester* gouzud], minoc'h g., preñv-douar g. ; *es waren weder Schmächtlinge noch Mickerlinge*, ne oa ket anezho na sioc'haned na bitouzed.

Mickymaus® b. (-) : Mickey® g.

Mickymausheft n. (-s,-e) : albon Mickey® g.

midi ag. [digemm] : [ment an dilhadoù] etre.

Midlifecrisis b. (-) / **Midlife-Crisis** b. (-) : reuz spered en oad kreiz g., kaouad strafuilh spered en oad kreiz b./g. [*krennlavar* : etre daou-ugent hag hanter-kant ar brasañ c'hoant].

Mieder n. (-s,-) : rokedenn vaouez b., justinenn b., korfenn b., kamizolenn b. ; . *ärmelloses Mieder*, korfelezh b., drogedenn b., justin g., korfkenn b. ; . *Mieder für stillende Mütter*, korfenn-laezh b.

Miederhöschchen n. (-s,-) : gouin bragez g.

Miederwaren ls. : rokedennoù maouez ls., korfkennerezh g., lienerezh fin g.

Mief g. (-s) : c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an touf) b.

miefen V. gw. (hat gemieft) : flaeriañ, louviñ, teuler c'hwezh flae, teuler c'hwezh fall, kaout c'hwezh fall, bezañ erru c'hwezh fall gant an dra-mañ-tra, mouezhañ, mouezhañ d'ar fri, leuskel flae war e lerc'h, disleuskel ur gwall vouezh, blazañ, blaziñ, fallvazañ, fallvaziñ, gwallvazañ, gwallvaziñ, kas un aezhenn fall, teuler un aezhenn flaeus, teuler ur fall vlaz ; P. . *es mieft hier*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an touf) a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar chezeg a zo amañ, c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo amañ, ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ, flaeriañ a ra amañ evel ar vosenn, c'hwezh ar pemp-kant a zo amañ, c'hwezh ar mil matañ tra a zo amañ.

Miefkiste b. (-,-n) / **Miefkoje** b. (-,-n) : P. *die Miefkiste, die Miefkoje*, ar fled g., an toull c'hwen g., ar gwele g., ar ched g., ar c'hlud g., ar siklud g., ar c'hel g., ar bern laou g., ar riboul g., ar flut g., ar flitouer g., ar c'hloz g., al loj g.

Miene b. (-,-n) : doare g., arvez g., dalc'h g., aer g., aeridigezh b., min g., neuz b., neuz-dremm b., stumm g., liv g., feson b., tres g., pok g. ; . *eine gütige Miene*, un aeridigezh a vadelezh b. ; . *wilde Miene*, penn ferv g., penn gouez g., neuz ouez b., dremm rust ha ganas b., penn truant g., dremm ouez b., dremm stummet garv b. ; . *irgendeine Miene aufsetzen*, gwiskañ un neuz bennak ; . *eine ernste Miene aufsetzen*, gwiskañ un neuz parfet ; . *eine wütende Miene aufsetzen*, gwiskañ un gounnar ; . *eine beleidigte Miene aufsetzen*, stummañ e c'henoù, stummañ un dremm feuket, gwiskañ un dremm feuket, gwiskañ un neuz feuket, ober penn maout, dont ar stumm war an-unan da vezañ feuket, bezañ ur bod-spenn war e dal, ober penn du, ober e benn mouzh, dont tres c'hoant kac'hat war an-unan, bezañ kloz e veg evel ur gokouzenn, ober ur beg kastilhez, ober beg a-dreuz, ober beg kamm, ober

ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, ober mourrou ; . *seine Miene verdüsterte sich, seine Miene verfinsterte sich*, teñvalaat a reas e benn, amalekaat a reas e benn, amaliñ a reas e benn, hurenniñ a reas e benn, dont a reas e benn da defñvalaat, duaat a reas e selloù, dont a reas da vezañ trist, dont a reas e benn da vezañ du, dont a reas du e benn, dont a reas du e dal, liv an nec'hamant a zeuas war e zremm, kruel e teuas e benn da vezañ ; . *eine gezwungene Miene*, un neuz reut b., neuz ar c'hoant kac'hat gantañ war e zremm b., ur beg kastrilhez g., tres ar c'hoant kac'hat warnañ g., ur revr strizh dezhañ g., un dremm doaniet ha ginet b., un doare ginet g. ; . *eine freundliche Miene zeigen*, mousc'hoarzhin, minc'hoarzhin, gwiskañ ur penn hegarat, ober min mat ouzh u.b., ober min mat d'u.b., ober fas vat d'u.b. ; . *mit ernster Miene*, ent dic'hoarzh, a-barfeted, gant parfeted, gant un aer parfet ; . *mit entschlossener Miene*, gant un neuz disaouzan, gant un neuz distag ; . *sie folgte mit spöttischer Miene den Ausführungen des Vortragenden*, goap a oa ganti o selaou displegadurioù ar prezegenner ; . *gute Miene zum bösen Spiel machen*, bezañ laouen ouzh ar boan, dougen e groaz e-lec'h ruzañ anezhi, dougen e blanedenn ha kiañ outi, dougen e blanedenn hep fallgaloniñ, en em ober diouzh an amzer, en em ober diouzh e blanedenn ; . *keine Miene verziehen*, na ober ur serr-lagad, na zont an disterañ dour war e zaoulagad, na ober na mik na man, na ober ur van, na sellet blaz ebet, chom difrom, menel difrom, chom distrafiuilh, chom disaouzan, chom diflach, tremen hep ober forzh, na ober seblant ebet, na ober esmae ebet, chom digas (digaz) ouzh udb, chom yen ; . *ohne eine Miene zu verziehen*, hep na rafe ur serr-lagad, hep na zeufe ur bannac'h dour war e zaoulagad, hep sellet blaz ebet, hep sellet blaz na kont ebet eus kement-mañ, hep ober ur van, hep ober van, hep ober na mik na man, hep ober an disterañ seblant, ken distrafiuilh ha tra, ken dinec'h ha tra, hep ober esmae ebet, hep alamanant, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, diskorpu-l-kaer, hep divarc'hañ ; . *Miene machen, etwas zu tun*, ober neuz (van, an neuz, an azvan) d'ober udb, ober lusk a ober udb.

Mienenspiel n. (-s,-e) : mimerzh g., c'hoari neuizioù-dremm g., drevezarvest g., drevezc'hoari g.

Miere b. (-,-n) : [louza.] gleizh str., louzaouenn-ar-gleizh b.

mies ag. : P. 1. displed, displet, dispri, astut, fallakr, fall, divalav, vil, fell, kasaus, brein, gagn, ganas, gars ; *mieser Trick*, taol fobiez g., taol kailh g., taol kamm g., dro gamm b., taol gast g., bourd divalav g., tro divalav b., tro lous b., taol divalav g., taol vil g., noualantez b., c'hwibez penn-da-benn str., rozenn gaer b., moc'herezh g., tro-dall b., tro-fall b., malis ruz g./b., malis du g./b., malis diaoulek g./b., troidell fall b. ; *ein mieser Beruf*, ur c'hozh vicher b. ; *du mieser Dieb !* laer brein ! ; *nüchtern ist er recht nett, besoffen wird er aber gleich mies*, diwar an dour n'eus ket ur ger evitañ, met pa vez mezv en devez ijin fall leizh e gorf ; 2. gwall zisterik, mantrus, reuzeudik, truezus, truezek, tru ; *mieses Restaurant*, kaborell b. ; 3. [amzer] spontus, lous, brein, hudur, vil, divalav, hek ; . *mieses Wetter*, strouilh g., amzer hudur b., amzer vil b., amzer vrein (divalav, lous, displet, hek) b., amzer bounner b., amzer rust b., amzer ruz b., gast a amzer b., gastamzer b., diaoul a amzer g., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer diharak b., amzer difurlu b., amzer doareet fall b., gwashat amzer b., amzer goudask b., amzer gaoc'h b., amzer c'hagn b., amzer lous-gagn b., amzer dampous b., amzer dampouzek b., amzer da gac'hat tachoù b., amzer c'hav b., amzer digar b., amzer hegu b., devezh kaoc'h kazh g. ; . *im November ist das Wetter besonders mies*, miz Du a zo techet da c'hoari e baotr.

182

Mies n. (-es,-e) : [su Bro-Alamagn] 1. palud g., geun b., lagenn b., gwern b., gwalleg b., gwaflez b. ; 2. [louza.] kinvi str., kevn str., man g., touskan g.

Miese b. (-,-n) : . *in den Miesen sein, Miese auf dem Konto haben*, bezañ trazennet e gont-vank, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan ; . *in die Miesen kommen*, bezañ e stal o kouezhañ, mont dreist penn e draoù ; . *Miese machen*, freuzañ e stal, peurfreuzañ e stal, ober freuz-stal, ober freuz-boutikl, ober foet-boutikl, foetañ e stal, foetañ e voutikl, sankañ e gontell er voger, sankañ e gontell er c'hleuz, mont e stal da benn ar c'hoc'hu, mont war ar plankenn lardet, debriñ e gestenn, ober difouliañs, bezañ debret ar gestenn gant an-unan (*e gestenn gantañ, he c'hestenn ganti h.a.*), debriñ e strapenn, lipat e strapenn, lipat e askorn, lipat e drantenn, foetañ e drantenn, foetañ e gorbilhenn, foetañ e stun, mazaouiñ e zanvez, leuskel ar gouriz plouz, kaout ar gouriz plouz, kemer ar gouriz plouz, mont e boch gant ar vezh, ober bank / dougen ar gouriz plouz / leuskel ar gouriz / dougen ar boned glas (Gregor) ; *er ist dabei, Miese zu machen*, ne ra na koar na mel, dizale e vo graet ram-plam-plaoñ war e stal, emañ o lipat e strapenn, emañ o tebriñ e strapenn.

Miesepeter g. (-s,-) : ripompi tagnous g., trompler c'hoari g., distaner g., kousi levezet [liester kousierien levezet] g., kousi plijadur [liester kousierien blijadur] g., kousi fest [liester kousierien fest] g., harz-a-joa g., harz-a-ebad g., trabaser g., tristadenn b., penn kozh g., fich-c'hoari g., fich-trubuilh g., sparler-dudi g., den dibropoz g., penn-teñval g., drouksoñjer g., soñjard g., imor du a zen g., spered debret a zen g., spered chalus a zen g., kagaleg g. [liester kagaleien].

miesepeterig ag. / **miesepetrig** ag. : 1. klañvidik, klañv-diglañv, ur galon voñselin dezhañ, bresk e yec'hed, flour an temz anezhañ, tener an temz anezhañ, sempl e yec'hed ; 2. moulbennek, mousklennek, ginet, tagnous, grignous, ourz, rekin, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, rust an troc'h gantañ, gouerous, grumuzer, hek, hek e c'henoù.

Mieskerl g. (-s,-e/-s) : toull visoù g., paotr lavis g., pezh fall a zen g., tra milliget g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., kroc'hen gagn g., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korvigellet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., gwir hailhon g., hailhon echu g., maraod g., lastezenn b., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., pezh teil g., gast b., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., stronk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., gwallibil g., den brein betek mel e eskern g.

miesmachen V.k.e. (hat miesgemacht) : 1. *jemanden miesmachen*, ober e votoù (e wele, ur sae nevez, ur porpant nevez) d'u.b., plaenaat porpant u.b., dresañ porpant u.b., teodata diwar-benn u.b., droukkomz eus u.b., ober e bigelloù d'u.b., regiñ e nesañ, gwalc'hiñ gros saeoù, pigosat war u.b., pigosat war kein u.b., displuñvañ e benn d'u.b., reiñ e gement all a zroukprezegerezh d'u.b., dispenn brud u.b., dispenn u.b.

da dud all, didammañ brud u.b., difregañ u.b. a-drek e gein, diframmañ u.b., diskar u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., divrudañ (gwallvrudañ, fallvrudañ, gwashaat, labezañ, louzañ, duañ) u.b., stlabezañ u.b., stlabezañ anv u.b., ober anv fall ouzh u.b., stlabezañ enor u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., lakaat droukeloù da redek diwar-benn u.b., binimañ u.b., sevel gevier a-enep u.b., ober dilhad nevez d'u.b., kempenn dilhad u.b., dineudenniñ brozh u.b., dineudenniñ u.b., pikañ u.b., lañchennañ u.b., komz drouk diouzh u.b., fallgomz ag u.b., gwallgomz ag u.b., chupennañ war u.b., dispenn chupenn u.b., pikañ e chupenn d'u.b., glabousat u.b., astenn e deod diwar-benn u.b., broudañ chupenn u.b., peñseliat chupenn u.b., peñseliat u.b., gwiskañ u.b., hiboudiñ ; **2.** *jemandem etwas miesmachen*, lakaat u.b. da goll ar blijadur en doa gant udb, trubuilhañ ar blijadur en doa u.b. gant udb, trefuiñ (trubuilhañ) e blijadur d'u.b., gwalañjeriñ plijadur u.b., c'hoari e zistaner, dismantrañ (dispenn) levez e u.b., c'hoari ar c'hi droch, ober e gi droch, c'hoari ar c'housi fest (e gousi plijadur, e gousi levez e, e harz-a-joa, e harz-a-ebad, e drabaser, e dristadenn, e benn kozh, ar sparler-dudi, e benn-teñval, e ripompi), ober e fich-c'hoari (e fich-trubuilh, e dregaser, e drompler c'hoari), terriñ (dispenn) plijadur u.b., kas da get plijadur u.b.

Miesmacher g. (-s,-) : ripompi tagnous g., beg trenk g., beg m'en argarzh g., kac'her diaes g., kac'her gwasket g., trompler c'hoari g., distaner g., kousi levez e [*liester kousieren levez e*] g., kousi plijadur [*liester kousieren plijadur*] g., kousi fest [*liester kousieren fest*] g., harz-a-joa g., harz-a-ebad g., trabaser g., tristadenn b., penn kozh g., fich-c'hoari g., fich-trubuilh g., sparler-dudi g., penn-teñval g., soñjard g., drouksoñjer g., imor du a zen g., mouzher g., penn-mouzh g., den dibropoz g., kagaleg g. [*liester kagaleien*].

Miesmacherei b. (-,-en) : pismigerezh g., abegerezh g., droukprezeg g.

Miesmacherin b. (-,-nen) : beg trenk g., beg m'en argarzh g., mouzherez b., sourrenn b., kagalerez b.

Miesmuschel b. (-,-n) : **1.** [loen.] meskl str., meskleñn b., P. beg-bran g. ; . *mit reichem Vorkommen an Miesmuscheln*, mesklek ; . *an einer Schnur hängende Miesmuscheltraube*, brankad meskl g. ; . *frei an der Küste lebende Miesmuscheln*, meskl kerreg str. ; . *im eigenen Meerwasser gekochte Miesmuscheln*, meskl poazhet en o hal ls. ; . *heute findet man Miesmuscheln nur noch an der Niedrigwassergrenze*, bremañ ne vez kavet a veskl ken met a-rez an daere ; . *die Byssusfäden der Miesmuscheln entfernen*, distagellañ meskl ; . *Miesmuscheln sammeln*, *Miesmuscheln suchen*, *Miesmuscheln ernten*, meskla, meskleta, aocha meskl ; . *Miesmuscheln sammeln gehen*, mont da veskla ; . *Miesmuscheln züchten*, magañ meskl ; . [kegin.] *Miesmuscheln aus ihren Schalen lösen*, *Miesmuscheln aus ihren Schalen herauslösen*, *Miesmuscheln aus ihren Schalen entfernen*, digrogennañ meskl ; . *Miesmuscheln in Weinsud mit Kräutern gekocht*, meskl ar martolod str., mesklad g. [*liester meskladoù*] ; . *Miesmuscheln im Kräutersud*, neuñviadenn veskl b. ; **2.** [kerentiad *Mytilidæ*] mitilideg g. [*liester mitilideged*].

Miesmuschelbank b. (-,-bänke) / **Miesmuschelkolonie** b. (-,-n) meskleg kerreg b. [*liester mesklegi kerreg*].

Miesmuschelpark g. (-s,-s) : meskleg b. [*liester mesklegi*] ; park-meskl g., parkad meskl g.

Miesmuschelsammler g. (-s,-) : mesklaer g., meskletaer g.

Miesmuschelzucht b. : mesklerezh g., magañ meskl g.

Miesmuschelzuchtanlage b. (-,-n) : mesklerezh b., meskleg b. [*liester mesklegi*] ; park-meskl g., parkad meskl g.

Miesmuschelzüchter g. (-s,-) : meskler g.

Miet- : feurmél, ... feurmiñ, ... da feurmiñ.

Mietauto n. (-s,-s) : karr da feurmiñ g., karr feurmet g., karr feurm g., karr e feurm g., karr louaj g.

Mietbeleg g. (-s,-e) : kuitañ feurm b.

Miete¹ b. (-,-n) : feurm g., koumanant g., gouel-Mikael g., priz feurmiñ g. ; . *die Eintreibung der Mieten*, dastumerezh ar feurmou g., an dastum feurmou g. ; . *in Miete wohnen*, bezañ e feurm (war feurm) en un ti bennak, bezañ dindan feurm, bezañ e ti feurm (Gregor) ; . *seine Miete bezahlen*, paeañ ti, paeañ ar gouel-Mikael, paeañ ar feurm (Gregor) ; . *die Miete wurde nicht bezahlt*, ar feurm a zo manet da baeañ ; . *die Miete ist fällig*, poent eo paeañ ar feurm, erru an termen da baeañ ti ; . *die Mieten steigen*, gorren (keraat, kreskiñ, uhelaat) a ra ar feurmioù, mont a ra ar feurmioù war-raok, mont a ra ar feurmioù war a-raok ; . *die Mieten sinken*, gouzizañ (izelaat, digreskiñ, diskenn) a ra ar feurmioù, laoskaat a ra war ar feurmioù, marc'hadmataat a ra ar feurmioù, rabat a zo war ar feurmioù, raval a zo war ar feurmioù, en diminu e ya ar feurmioù, war ziminu e ya ar feurmioù, distaol a zo war ar feurmioù, disteurel a ra ar feurmioù ; . *sie beklagen sich über die Höhe der Miete*, klemm a reont e rankont paeañ re ger evit o feurm ; . *er hat die Miete erhöht*, kresket en deus ar feurm, muiaet en deus ar feurm ; . *er hat die Miete gesenkt*, digresket en deus ar feurm, leiaet en deus ar feurm ; . *sich davonmachen, ohne die Miete zu bezahlen*, kas ar c'hazh gant an-unan, ober Jil diloj, ober merouri noz, ober koumanant-noz.

Miete² b. (-,-n) : [labour-douar] silo danzouar g. ; . *Kompostmiete*, roteler g.

Miete³ b. (-,-n) : [loen.] akarian g., grec'h g. [*liester grec'hent/ grec'hed*].

mieten V.k.e. (hat gemietet) : feurmiñ, gopraat, kemer e feurm ; . *eine Wohnung mieten*, kemer ur ranndi e feurm, feurmiñ ur ranndi digant u.b. ; . *ein Zimmer als Untermieter mieten*, eilfeurmiñ ur gambr digant u.b., kemer ur gambr en eilfeurm ; . *für einen so kurzen Aufenthalt dort brauchst du doch keine Wohnung zu mieten*, evit an nebeudig amzer ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz, evit an hed (evit ar c'heit) ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz ; . *erneut mieten*, adfeurmiñ ; . *ein Schiff mieten*, kemer ul lestr e fred.

Mieten n. (-s) : feurm g., feurmiñ g., feurmadur g.

Mieter g. (-s,-) : koumanantad g., feurmer g., lokitour g., kemerer g. ; . *der Vermieter und der Mieter*, ar roer hag ar c'hemerer, ar feurmour hag ar feurmer.

Mieterin b. (-,-nen) : koumanantadez b., feurmerez b., lokitourez b.

Mieterschutz g. (-es) : gwarez ar feurmerien g., gwarez al lokitourien g.

Mieterschutzgesetz n. (-es,-e) : lezenn a-zivout gwarez ar feurmerien b., lezenn a-zivout gwarez al lokitourien b.

Mieterverein g. (-s,-e) : kevredigezh feurmerien b., kevredigezh lokitourien b.

mietfrei ag. : kuit a feurm, digoust.

Mietgeld n. (-s,-er) : feurm g., priz ar feurm g., koumanant g., gouel-Mikael g.

Miethaus n. (-es,-häuser) : ti feurmiñ g., kendi feurmiñ g.

Mietkauf g. (-s,-käufe) : [kenwerzh] feurmiñ-gwerzhañ g.

Mietling g. (-s,-e) : **1.** gouestlaouad g. [*liester gouestlaoudi*], goprad g. [*liester gopridi*] ; **2.** soudard diwar c'hopr g., gopsoudard g., brezelia diwar c'hopr g., den a vrezel diwar c'hopr g. ; **3.** mevel g.

Mietnebenkosten ls. : kargoù feurmer ls.

Mietpartei b. (-,-en) : feurmer g., lokitour g.

Mietpferd n. (-s,-e) : marc'h louaj g.
Mietpreis g. (-es,-e) : feurm g., priz ar feurm g., priz feurmiñ g., koumanant g., gouel-Mikael g.
Mietquittung b. (-,-en) : kuitañ feurm b.
Mietrecht n. (-s) : gwir feurmel, gwir a sell ouzh ar feurmiñ g.
Mietshaus n. (-es,-häuser) : ti feurmiñ g., kendi feurmiñ g.
Mietskaserne b. (-,-n) : kozh kendi betoñs g., mellad-kendi feurmiñ g.
Mietspiegel g. (-s,-) : gavael ar prizioù feurm keitat g.
Mietsreparaturen ls. : ratreadurioù war-goust ar feurmer ls.
Mietsteuer b. (-,-n) : tell war ar feurmioù b., kevroz heloc'hel b.
Mietverhältnis n. (-ses,-se) : *Beendigung des Mietverhältnisses*, torr-lizher g. [*liester* torrou-lizher].
Mietvertrag g. (-s,-verträge) : koumanant g., kevrat feurmiñ b., lizher-feurm g., lizher g., respetad g., lizher-ti g. ; . *einen Mietvertrag auf jemandes Namen (ak.) ausstellen*, ober lizher ouzh u.b., ober lizher gant u.b., ober lizher-feurm ouzh u.b. ; . *wenn ich ihm keinen Mietvertrag ausstelle, zieht er aus*, ober a raio cheñch-ti ma ne ran ket outañ a lizher-feurm ; . *beim Ablauf des Mietvertrages*, pa zegouezho an termen, pa zegouezho an difeurm, pa vo echu al lizher ; . *den Vermieter um Erneuerung des Mietvertrags bitten*, goulenn ober lizher nevez gant e aotrou ; . *den Mietvertrag erneuern*, kenderc'hel ar feurm ; . *den Mietvertrag kündigen*, terriñ ar feurm.
Mietwagen g. (-s,-) : karr feurmiñ g., karr louaj g.
mietweise Adv. : e feurm, diouzh feurm, dindan feurm, war feurm.
Mietwert g. (-s,-e) : gwerzh feurmiñ g.
Mietwohnung b. (-,-en) : ranndi e feurm b., ranndi feurmet b.
Mietwucher g. (-s,-) : priz feurm ker-ruz (ker-daonet, ker-du, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker hag hini ar pebr da veurlarjez, an hanter re ger) g., uzurerezh g., prizioù feurm bountet ls., prizioù feurm revountet ls., prizioù feurm c'hwezhet ls.
Mietzeit b. (-,-en) : pad ar feurm g.
Mietzins g. (-es,-e) : feurm g., priz ar feurm g., koumanant g., gouel-Mikael g.
Mietzulage b. (-,-n) : gopr lojeiz g., skorenn lojañ b.
Mietzuschlag g. (-s,-zuschläge) : dreistfeurm g.
Mietzuschuss g. (-es,-zuschüsse) : gopr lojeiz g., skorenn lojañ b.
miez estlamm. : *miez miez* ! bisig ! bisig ! - toiek ! toiek ! - bich ! bich !
Mieze b. (-,-n) : 1. [kazh] bisig g., miniaou g., bisouzig g., bibich g., bich g., bichig g., moutig g., mout g., bichanig g., bikaehzig g. ; 2. [dre skeud., plac'h] P. bapa g. [*liester* bapaioù], gwazenn b., bleukenn b., frizenn b., chevreñn b., chelgenn b., chuchuenn b., bilhez b., gwenan str.
Miezkatze b. (-,-n) : [yezh ar vugale, kazh] bisig g., miniaou g., bisouzig g., bibich g., bich g., bichig g., moutig g., mout g., bichanig g., bikaehzig g.
Migmatit g. (-s,-e) : [maenoniezh] migmatit g.
Mignonflügel g. (-s,-) : [sonerezh] piano kardlostek g.
Migräne b. (-,-n) : [mezeg.] poan-benn b., kernad b. ; *ophthalmische Migräne*, *Augenmigräne*, kernad lagadel b. ; *für Migräne anfällig*, kernadek ; *unter Migräne leiden*, bezañ kernadek ; *für Migräne anfälliger Patient*, kernadeg g. [*liester* kernadeien].
Migräneanfall g. (-s,-fälle) : barr kernad g., barr poan-benn g.
Migränekranke(r) ag. k. g./b. : kernadeg g. [*liester* kernadeien], kernadegez b.
Migränezustand g. (-s,-zustände) : [mezeg.] stad kernadel b.

Migrant g. (-en,-en) : treuztiriad g. [*liester* treuztiriaded], emdizhad g. [*liester* emdizhaded], tremeniad g. [*liester* tremeniaded].
Migration b. (-,-en) : 1. [tud] treuztiriadur g., treuztiriñ g. ; . *interne Migration*, treuztiriadur diabarzh g., treuztiriñ diabarzh g., treuzvroadeg b., treuzvroañ g. ; . *internationale Migration*, divroadeg b., divroañ g., treuztiriñ diavaez g. ; 2. [bev., loen.] emdizh g., emdizhaded g., emdizhañ g. ; . *die Migration der Schwalben*, emdizhaded ar gwennilied b. ; . *die Migration von Granulozyten*, emdizh ar granulokit g.
Migrationsstrom g. (-s,-ströme) : red poblañs g., lanv an treuztiriñ g.
migrieren V.gw. (ist migriert) : [bev., loen.] emdizhañ ; [tud] treuztiriñ.
V.k.e. (hat migriert) : cheñch plas da, treuzlec'hiañ, treuzkas.
Mika g. (-s) / b. (-) : maen-skant g., mika g.
Mikado¹ n. (-s,-s) : mikado g. ; *Mikado spielen*, c'hoari mikado.
Mikado² g. (-s,-s) : 1. [impalaer] mikado g. [*liester* mikadoed] ; 2. [bazhig vikado an uhelañ talvoudegezh dezhi] mikado g. [*liester* mikadoed].
Mikadostäbchen : n. (-s,-) : bazhig vikado b.
Mikro n. (-s,-s) : [berradur evit **Mikrofon**] mikro g., soneuvrer g., klevell b.
Mikroampere n. (-[s],-) : mikroamper g.
Mikroassistent g. (-en,-en) : paotr ar berchenn g., paotr ar walenn vikro g.
Mikrobe b. (-,-n) : mikrob g. [*liester* mikroboù], garvev g. [*liester* garvevien], garvuhezeg g., garvuhezegan g. ; *virulente Mikrobe*, garvev anialek g. ; *spezifische Mikrobe*, garvev spesadel g. ; *durch Mikroben verursachte Krankheit*, kleñved garvevel g. ; *Fliegen übertragen Mikroben*, ar c'helien a drezoug garvevien.
Mikrobefehl g. (-s,-e) : [stlenn.] korzitour g.
Mikrobenassoziation b. (-,-en) : [mezeg.] kevredadur garvevien g.
mikrobiell ag. : mikrobek, mikrobek, garvevel ; . *die mikrobielle Kultur*, an tiñvañ garvevien g. ; . *eine mikrobielle Kultur*, un diñvadenn c'harvevel b. ; . *mikrobielle Flora*, garveveg b., flora garvevel g. ; [mezeg.] . *mikrobieller Erreger*, gwezher garvevel g. ; . *mikrobielle Allergie*, allergiezh c'harvevel b. ; . *mikrobielle Assoziation*, kevredadur garvevien g.
Mikrobiologe g. (-n,-n) : korrvemoniour g., mikrobiologour g.
Mikrobiologie b. (-) : [mezeg.] mikrobiologiezh b., korrvemoniezh b.
Mikrobiologin b. (-,-nen) : korrvemoniourezh b., mikrobiologourez b.
mikrobiologisch ag. : korrvemoniel, mikrobiologek.
Mikrobiom n. (-s) / **Mikrobiota** b. (-) : garveveg b. [*liester* garvegegoù].
Mikrobiozid n. (-s,-e) / **Mikrobizid** n. (-s,-e) : garvevlazher g. [*liester* garvevlazherioù].
Mikrobläschen n. (-s,-) / **Mikroblase** b. (-,-n) : korrglogor str., korrglogorenn b.
Mikrochemie b. (-) : korrgimiezh b.
Mikrochip g. (-s,-s) : [stlenn.] korrskantenn b., korrrug elektronek b. ; *Einsetzung von Mikrochips bei Tieren*, krugañ g. ; *Mikrochips bei Tieren einsetzen*, krugañ loened.
Mikrochirurgie b. (-) : [mezeg.] korrsurjianerezh g.
Mikrocomputer g. (-s,-) : korrruzhiataer g.
Mikrocurie n. (-,-) : [fizik] mikrokuri g.
Mikroelektronik b. (-) : [fizik] korrelektronik g.
mikroelektronisch ag. : [fizik] korrelektronek.
Mikrofaser b. (-,-n) : korriwienn b.
Mikrofiche g./n. (-s,-s) : korrfichenn b.

Mikrofilm g. (-s,-e) : korrfilm g. ; *etwas auf Mikrofilm aufnehmen*, mikrofilmañ udb.
Mikrofilmothek b. (-,-en) : korrfilmaoueg b.
Mikroflora b. (-) : [bev.] mikroflora g.
Mikrofon n. (-s,-e) : mikrofon g., soneuvr g., klevell b. ; . *mobiles Mikrofon, schnurloses Mikrofon*, mikro diorjal g., mikro distag g. ; . *ungerichtetes Mikrofon, omnidirektionales Mikrofon*, *Rundum-Mikrofon*, *Kugelmikrofon*, mikro neproudek g., mikro holldurc'hadurel g.
Mikroform b. (-,-en) : korrfurm b.
Mikrogesellschaft b. (-,-en) : korrgvredigezh b.
Mikroglia ls. : [bev.] mikroglia g.
Mikrogramm n. (-s,-/-e) : mikrogramm g., mikrogrammad g.
Mikrographie b. (-) : korrlunerezh g., korrluniñ g.
Mikroinformatik b. (-) : [stlenn.] korrstlennegzh b.
Mikroinstruktion b. (-,-en) : [stlenn.] korzitour g.
Mikroklima n. (-s,-s / Mikroklimate) : korrhinad b.
mikroklimatisch ag. : korrhinadel.
Mikroklimatologie b. (-) : korrhinadouriezh b.
Mikrokokkus g. (-, Mikrokokken) : [bev., mezeg.] mikrokok str., mikrokokenn b.
Mikrokosmos g. (-) / **Mikrokosmos** g. (-) : mikrokosm g., korrgant g., korrvet g.
mikrokosmisch ag. : korrgantel, mikrokosmek.
Mikrokristall g. (-es/-s,-e) : korstrinkenn b.
Mikrolith g. (-s/-en,-e/-en) : **1.** [maenoniezh] mikrolit g. ; **2.** [benveg neolite] mikrolit g.
mikrolithisch ag. : mikrolitek.
Mikrometer n. (-s,-) : **1.** [fizik] mikrometr g. ; **2.** [tekn.] palmer g. [*liester palmeroù*], biñs vikrometrek b.
Mikrometerschraube b. (-,-n) : [tekn.] palmer g. [*liester palmeroù*], biñs vikrometrek b.
Mikrometrie b. (-) : mikrometriezh b.
mikrometrisch ag. : mikrometrek.
Mikron n. (-s,-) : [fizik] mikron g.
mikronisieren V.k.e. (hat mikronisiert) : euflennañ.
Mikronisierung b. (-,-en) : euflennañ g.
Mikroobjekt n. (-s,-e) : [fizik] egorenn bementadel b.
Mikro-Ohm n. (-s,-) : [fizik] mikrom g., mikromad g.
Mikroökonomie b. (-) : korramerzh g., armerzh korrgantel g.
Mikroorganismus g. (-, Mikroorganismen) : korrorganeg g., garvev g. [*liester garvevien*], garvuhezeg g., garvuhezegan g., mikrozoenn b. [*liester mikrozoed*] ; . *krankeitsregender Mikroorganismus*, gwezher garvevel g.
Mikrophage g. (-n,-n) : [bev.] mikrofaq str., mikrofagenn b.
Mikrophon n. (-s,-e) : *sellit ouzh Mikrofon*.
Mikrophysik b. (-) : [fizik] korrfizik g.
mikrophysisch ag. : korrfizikel.
Mikropilz g. (-es,-e) : [bev.] mikromiket str., mikromiketenn b.
Mikroplanfilm g. (-s,-e) : korrfichenn b.
Mikroplankton n. (-s) : [loen.] mikroplankton g.
mikroplanktonisch ag. : mikroplanktonek.
Mikroprogramm n. (-s,-e) : [stlenn.] korrbrogramm g., korrc'houlev g.
Mikroprogrammierung b. (-,-en) : [stlenn.] korrc'houleviñ g.
Mikroprozessor g. (-s,-en) : [stlenn.] korrgewerier g.
Mikropyle b. (-,-n) : [loen., louza.] mikropil g. [*liester mikropilou*].
Mikrorille b. (-,-n) : korrvet b./g., mikroroudenn b.
Mikroschaltkreis g. (-es,-e) / **Mikroschaltung** b. (-,-en) : korramred g.
Mikroskop n. (-s,-e) : mikroskop g., lunedenn-greskiñ b. ; . *Elektronenmikroskop*, mikroskop elektronek g. ; . *ein Mikroskop erlaubt, Objekte stark vergrößert anzusehen*, ar mikroskop a gresk a-zoare an traoù a seller outo.

Mikroskopie b. (-) : mikroskopiezh b., korrgreskerezh g. ; . *elektronische Mikroskopie*, mikroskopiezh elektronek b., korrgreskerezh elektronek g.
mikroskopisch ag. : **1.** mikroskopek ; **2.** [dre skeud.] . *mikroskopisch klein, mikroskopisch*, munutoc'h eget eufl, bihan-meurbet, munut evel un euflennig, tremen munut.
Mikroskopobjektiv n. (-s,-e) : amkanell vikroskop b.
Mikrosomie b. (-) : [mezeg.] korregezh b.
Mikrosoziologie b. (-) : korrgvredadouriezh b., mikrosokiologiezh b.
Mikrosporangium n. (-s) : [louza.] mikrosporañ str., mikrosporañjenn b.
Mikrospore b. (-,-n) : mikrospor str., mikrosprenn b.
Mikrotom g./n. (-s,-e) : mikrotom g.
Mikrotomie b. (-) : mikrotomiezh b.
mikroverfilmen V.k.e. (hat mikroverfilmt) : korrfilmañ.
Mikrowelle b. (-,-n) : **1.** korrwagenn b., gourzalm g. ; **2.** skinform b.
Mikrowellenheizung b. (-,-en) : tommerez dre c'hourzalmoù b.
Mikrowellenherd g. (-s,-e) / **Mikrowellenofen** g. (-s,-öfen) : skinform b. ; *mein Mikrowellenherd hat mir gefehlt*, va forn vikroswagennoù am boa diank diouti.
Mikrowellenhintergrundstrahlung b. (-) : [stered.] *kosmische Mikrowellenhintergrundstrahlung*, skinadur kentvedel g.
mikrozephal ag. : [mezeg.] bihan e benn, bihanbennek.
Mikrozephalie b. (-) : [mezeg.] bihanbennegezh b.
Mikrozyste b. (-,-n) : [mezeg.] korrgist g. [*liester korrgistoù*].
Mikrozyt g. (-en,-en) : [bev.] mikrokrit str., mikrokritenn b.
mikrozytär ag. : [bev.] mikrokritel.
Miktion b. (-,-en) : [mezeg.] troazhadur g., troazherezh g., troazhañ g., troazhadenn b., staotañ g., staotadenn g., dizour g. ; *Schmerzen bei den Miktionen empfinden*, kaout un troazhañ poanüs.
Miktionsstörungen ls. : [mezeg.] strafuilhoù troazhañ ls.
Milan g. (-s,-e) : [loen.] barged g., skoul g. ; . *roter Milan, Rotmilan*, barged ruz g. ; . *schwarzer Milan*, barged du g.
milanesisch ag. : eus Milano, milanat ; *milanesischer Risotto / milanesisches Risotto*, rizoto giz Milano g.
Milbe b. (-,-n) : [loen.] akarian g., grec'h g. [*liester grec'hent/ grec'hed*].
milbig ag. : leun a akarianed, aloubet gant an akarianed, an akarianed o neriñ ennañ, neret a akarianet, bervez a akarianed, leun a c'hrec'hent, aloubet gant ar grec'hent, ar grec'hent o neriñ ennañ, neret a c'hrec'hent, bervez a c'hrec'hent.
Milch b. (-) : **1.** laezh g., gwennig g., P. chal g., jalaehz g., chilaezh g., millig g. ; . *ein bisschen Milch*, ur bannig laezh g. ; . *die Milch ist ein tierisches Produkt, die Milch ist ein Tierprodukt*, ur c'henderc'had a orin loenel eo al laezh ; . *die am Morgen gemolkene Milch*, al laezh mintin g., ar maread mintin g. ; . *die am Abend gemolkene Milch*, al laezh noz g., ar maread noz g. ; . *Kondensmilch*, laezh dizouret g., laezh dizourennet g., laezh bec'hiet g., laezh koazhet g. ; . *Vollmilch*, laezh dre e zienn g., laezh dre e goaven g., laezh dre zienn g., laezh koavenet g., laezh-koavenek g., laezh dienn hag all g., laezh ha dienn, laezh-dienn g., laezh-diennek g., laezh-koaven g. ; . *frische Milch, frisch gemolkene Milch, kuhwarme Milch*, laezh nevez-c'horoet g. ; . *dicke Milch, saure Milch, geronnene Milch*, laezh trenk g., laezh kaoulet (hir, goedenn, goedennek) g., kaouled str., kaouledennoù laezh ls., laezh-tro g., laezh troet g., laezh tarzhet g., laezh grognonek g., laezh uzen g. ; . *Buttermilch*, laezh-amanenn g., laezh-glas g., laezh-bihan g., laezh-ribod g., laezh-kujen g., gwipad g., gwidod g., keuzien

g. ; . *entrahnte Milch, abgerahnte Milch, Magermilch*, laezh digoaven g., laezh digoavenet g., laezh diennet g., laezh kignet g., laezh treut g., laezh n'eo ket druz g. ; . *fettarme Milch, teilentrahnte Milch*, laezh hanter zigoavenet g., laezh hanter ziennet g., laezh dre hanter zienn g., laezh damziennet g. ; . *Süßmilch*, laezh dous g. laezh-livrizh g. ; . *süßsaure Milch*, laezh-bourjon g., laezh-bourjonet g., laezh-bourjonek g., laezh-gwendarzh g. ; . *dickflüssige Milch, schleimige Milch, Fettmilch*, laezh-bistro g., laezh-druz g., laezh-frontek g., laezh-gludennek g., laezh-neudennek g., laezh-tourgouilh g., laezh stir g., laezh-tev g. ; . *mit Wasser gestreckte Milch*, dourlaezh g. ; . *Milch pan(t)schen*, falsañ (farlotiñ) al laezh, trempañ al laezh, dourañ al laezh, badeziñ al laezh, kristenañ laezh, lakaat dour e-mesk al laezh, bennigañ al laezh, astenn al laezh gant dour ; . *abgekochte Milch*, laezh bervet g., laezh poazhet g. ; . *Tee mit Milch, Milchtee*, te dre laezh g. ; . *Kaffee mit Milch*, kafe laezh g., kafe dre laezh g., kafe dre al laezh g., P. kafe gwenn g., pipi gwenn g. ; . *Kaffee und Milch, halb und halb*, ur banne kafe hag e gement all a laezh, ur banne kafe hag e gementad a laezh, kafe ha laezh kement-ha-kement, kafe ha laezh hanter evit hanter, kafe ha laezh hanter-ouzh-hanter, kafe ha laezh hanter-hanter, kafe ha laezh hanter-dihanter ; . *tue Milch in deinen Kaffee*, laka dous da gafe gant ur banne laezh, laka ur banne laezh e-barzh da gafe ; . *Mischung von Milch und Eiern zum Belegen der Crêpes*, libistr g. ; . *die Milch (auf)kochen*, ober ur berv d'al laezh, lakaat al laezh da virviñ ; . *Milch pasteurisieren*, pasteurikaat laezh ; . *pasteurisierte Milch*, laezh pasteurikaet g. ; . *Milch verbuttern*, ribodat laezh ; . *das schwüle gewittrige Wetter lässt die Milch verderben, durch die Gewitterschule verdirbt die Milch*, arneviñ a ra al laezh, brouac'hiañ a ra al laezh ; . *die Milch kippt um, die Milch wird sauer*, emañ al laezh o treiñ, emañ al laezh o trenkañ, emañ al laezh o tarzhañ, emañ al laezh o pifañ ; . *die Milch ist umgekippt*, trenket eo al laezh, troet eo al laezh, tarzhet eo al laezh, pifet eo al laezh ; . *die Milch läuft über, die Milch kocht über*, c'hwezañ a ra al laezh, dont a ra al laezh da c'hwezañ war an tan, dont a ra al laezh en tan, dont a ra al laezh d'an tan, dont a ra al laezh war an tan, birviñ a ra al laezh dreist e varr leun, al laezh a red en tan ; . *ich werde darauf achten, dass die Milch nicht überkocht*, lakaat a rin evezh na zeufe al laezh d'an tan, teurel a rin evezh na zeufe al laezh war an tan, diwall a rin na zeuio al laezh d'an tan, diwall a rin evezh ma teuio al laezh d'an tan, diwall a rin evezh mat na zeuio al laezh d'an tan, lakaat a rin evezh evit mirout na zeufe al laezh war an tan ; . *die Milch ist angebrannt*, dantet eo al laezh, ferrimet eo al laezh, urzhet eo al laezh, karet eo al laezh ; . *auf der heißen Milch hat sich Haut gebildet*, ur bluskennig a zo savet war al laezh tomm, ur c'horroenn (ur groc'hennenn, ur goc'henn, ur grestenenn) a zo krouet war al laezh tomm, deuet eo al laezh da grestenenniñ, deuet eo al laezh da goc'hennañ ; . *Milch durchseihen*, silañ al laezh, silañ laezh ; . *das Gewitter hat der Milch einen Stich gegeben, beim Gewitter hat die Milch einen Stich bekommen*, an amev en deus troet al laezh, an amev en deus lakaet al laezh da dreiñ, an amev en deus trenket al laezh, deuet eo al laezh da vezañ trenk gant an amev, gant an amev eo deuet al laezh da darzhañ, gant an amev eo deuet al laezh da bifañ, gant an amev eo deuet al laezh da drenkañ ; . *die Milch hat einen leichten Stich*, gwel eo al laezh ; . *Milch mit leichtem Stich*, laezh-gwel g. ; . *diese Milch schmeckt nicht*, hemañ a zo laezh fall ; . *Milch einsammeln*, serriñ laezh, dastum laezh ; . *Milch kollektieren, Milchspenden kollektieren*, laesha, ober un dro laesha ; . *im Euter verbleibende Restmilch*, ad'choro g. ; . *diese Kuh gibt täglich dreißig Liter Milch*, ar vuoc'h-se a daol ur maread a dregont litrad laezh d'he devezh, ar vuoc'h-se a ro tregont litrad laezh d'he devezh ; . *seine*

Ziegen geben nicht viel Milch, n'en deus ket kalz a laezh eus e c'hivri, e c'hivri ne roont ket kalz a laezh, e c'hivri n'int ket mat da laezh, e c'hivri n'eus ket kalz a laezh ganto ; . *er hat das mit der Muttermilch eingesogen*, anavezout a ra an dra-se a-vihanik, desket en deus an dra-se o sunañ laezh e vamm, desket en deus an dra-se war barlenn e vamm, desket en deus an dra-se etre daou frapad bronn ; . *Milch saugen*, denañ laezh ; . *eine Kuh verhexen, damit aus ihrer Milch keine Butter gewonnen werden kann*, diamannin ur vuoc'h ; . [mezeg., bev.] *milch führend, ... laezhkaser* ; [Bibl.] *Land darinnen Milch und Honig fließt*, douar leun a laezh hag a vel g. (Gregor) ; **2.** *Fischmilch*, letez g., laezhenn b., letis str. ; **3.** *Kalkmilch*, laezhenn-raz b., laezh-raz g., raz-sklaer g., dour-raz g., gwenn-raz g.

Milchabsonderung b. (-) : ezwagrennadur laezh g., laezherezh g., laezhañ g., ar borc'hañ laezh g.

milchartig ag. : laezhek, e doare al laezh, a-zoare gant al laezh, a-seurt gant al laezh.

Milchartigkeit b. (-) : laezhegezh b.

Milchbar b. (-,s) : milk-bar g.

Milchbart g. (-s,-bärte) : **1.** [dre fent diwar-benn ur bugel o paouez evañ laezh] mourrou laezh war stal ar mic'hi ls., mourrou gwenn ls. ; **2.** [dre skeud.] beg melen g.

Milchbauer g. (-n/-s,-n) : kenderc'her laezh g.

Milchbrei g. (-s,-e) : [kegin.] yod dre laezh g., kaot g.

Milchbrötchen n. (-s,-) : baraig laezh g., bara laezh g.

Milchbruder g. (-s,-brüder) : breur-mager [*liester* breudeur-vager] g., breur-laezh g.

Milchdiät b. (-) : reol-voued laezhek b.

Milchdistel b. (-,-n) : [louza.] laezhegenn b. [*liester* laezheged], louzaouenn-al-laezh b., tuc'h-moc'h g., staon-c'had b., askol-laezh str., askol-moc'h str., askol-laezh str.

Milchdrüse b. (-,-n) : [korf.] gwagrenn ar vronn b.

Milcheinsammler g. (-s,-) : dastumer laezh g., laeshaer g.

Milcheinsammlung b. (-s) : ar serriñ laezh g., an dastum laezh g., al laesha g.

Milcheinschuss g. (-es) : [bev.] barr-laezh g., terzhienn-laezh b.

milchen V.gw. (hat gemilcht) : bezañ laezhus, reiñ laezh.

Milchenträher g. (-s,-) : tronizherez diennañ b. [*liester* tronizhereziou diennañ], tronizherez digoaveniñ b., bregenn b., diennerez b. [*liester* diennereziou], digoavenez b. [*liester* digoavenezziou].

Milcher g. (-s,-) : [loen.] laezheg g. [*liester* laezheged], pesk laezhek g.

milchergiebig ag. : laezhus.

Milcherzeugnis n. (-ses,-se) : boued-laezh g., boued dre laezh g., laezhaj g., laezhad g., boued gwenn g., deverad eus al laezh g.

Milcherzeugung b. (-) : **1.** [bev.] laezherezh g., laezhañ g., ar borc'hañ laezh g. ; **2.** [labour-douar] kenderc'h al laezh g., kenderc'had laezh g., kenderc'hadur laezh g.

Milchferkel n. (-s,-) : porc'hellig war e vamm g., porc'hell-laezh g.

Milchfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn-laezh b., terzhienn ar mammoù b.

Milchflasche b. (-,-n) : boutailh laezh b.

Milchfohlen n. (-s,-) : [loen.] bouch g., eal g.

Milchfrau b. (-,-en) : laezherez b., diennerez b., koavenez b.

milchfrei ag. : dilaezh.

Milchgang g. (-s,-gänge) : [korf.] kan laezhkaser g., kan laezh g., san laezhkaser b., san laezh b.

Milchgärung b. (-, -en) : go al laezh g., goerezh al laezh g., goadur al laezh g.

Milchgebiss n. (-es, -e) : [korf.] dent hegouezh ls., P. dent-laezh ls.

Milchgeschäft n. (-s, -e) : diennerezh b., koavenererezh b., laezherezh b.

Milchgesicht n. (-s, -er) : dremm morlivet b., dremm distronk b., dremm c'hlas b., dremm c'hlaswenn b., dremm staenet b., dremm disliv b., dremm drouklivet b., dremm beñver b.

Milchglas n. (-es, -gläser) : gwer bouc'h g., gwer trompl g., gwer amvoull g., gwer dilufr str., gwer damvoull str., gwer laezhek str., gwer opalek str.

Milchhandel g. (-s) : diennerezh g., koavenererezh g., laezherezh g.

Milchhändler g. (-s, -) : dienner g., koavener g., laezher g.

Milchhandlung b. (-, -en) : diennerezh b., koavenererezh b., laezherezh b.

Milchhaut b. (-, -häute) : gorre-laezh g., gorroenn b., gwastaven g., kroc'henn al laezh g., kroc'hennenn al laezh b., koc'henn al laezh b., skoanenn b., krestenenn al laezh b. ; . *auf der heißen Milch hat sich eine Milchhaut gebildet*, ur bluskennig a zo savet war al laezh tomm, ur c'horroenn (ur groc'hennenn, ur goc'henn, ur grestenenn) a zo krouet war al laezh tomm ; . *die Milchhaut abnehmen*, diskroc'henañ laezh.

Milchholer g. (-s, -) : laeshaer g.

milchig ag. : laezhek, opalek ; *milchige Nahrung*, boued laezh g.

Milchigkeit b. (-) : laezhegezh b.

Milchindustrie b. (-) : laezherezh g., ijinerezh al laezh g.

Milchkaffee g. (-s) : [kegin.] kafe laezh g., kafe laezhek g., kafe dre laezh g., kafe dre al laezh g., [ostalerioù] kafe dre zienn g., P. kafe gwenn g., pipi gwenn g. ; . *ich trinke gern Milchkaffee*, me a gar ar c'hafe laezhek.

Milchkammer b. (-, -n) : ti-laezh g.

Milchkanne b. (-, -n) : bidon laezh g., podez b.

Milchkännchen n. (-s, -) : podig laezh g., picherig laezh g.

Milchkost b. (-) : [kegin.] boued-laezh g., laezhaj g., laezhad g., traoù laezh ls., traoù dre laezh ls., boued gwenn g.

Milchkraut n. (-s, -kräuter) : [louza.] . *unserer lieben Frauen Milchkraut*, louzaouenn-ar-skevent b., bara-an-ozhac'h-kozh g.

Milchkrug g. (-s, -krüge) : pod laezh b.

Milchkübel g. (-s, -) : bidon laezh g., podez b.

Milchkuh b. (-, -kühe) : 1. buoc'h-laezh b., buoc'h a zever b. ; . *Milchkühe*, saout-laezh ls., saout a zever ls., buoc'hed-laezh ls., bioù-laezh ls. ; . *diese Kühe sind gute (leistungsstarke) Milchkühe*, ar saout-se a zo mat da laezh ; 2. [dre skeud.] . *die Milchkuh schlachten*, lazhañ Yarig ar vioù aour.

Milchladen b. (-s, -läden) : diennerezh b., koavenererezh b., laezherezh b.

Milchlamm n. (-s, -lämmer) : [loen., kegin.] oan war e vamm g., oan-laezh g. [*liester* oaned-laezh, ein-laezh].

Milchleistung b. (-) : dever g. ; . *die Milchleistung pro Kuh ist gestiegen*, kresket eo al laezh gant ar saout, kresket eo an dever gant ar saout ; . *Milchleistung pro Melkzeit*, goroad g., goroadenn b., maread g. ; . *diese Kühe bringen eine besonders hohe Milchleistung*, ar saout-se a zo mat da laezh ; . *die Kuh hat ihre maximale Milchleistung erreicht*, e barr he laezh emañ ar vuoc'h, en he barr laezh emañ ar vuoc'h.

Milchling g. (-s, -e) : [louza.] laezhog g. [*liester* laezhogoù].

milchlos ag. : dilaezh, dilaezhhet ; . *milchlose Kuh*, heskenn b., buoc'h dilaezh b., buoc'h aet he dever diganti b., buoc'h aet da hesk b., buoc'h aet he laezh da hesk b., buoc'h hesk b.,

buoc'h aet da zilaezh b., buoc'h aet da zilaezhañ b., buoc'h aet da heskiñ b., buoc'h disec'het b.

Milchlosigkeit b. (-) : heskded b., heskder g.

Milchmädchen n. (-s, -) : laezherez b.

Milchmädchenrechnung b. (-, -en) : trelladur g., kontoù treuz ls., kontoù miliner ls.

Milchmagd b. (-, -mägde) : plac'h-saout b.

Milchmann g. (-s, -männer) : laezher g., dienner g., koavener g., kaser laezh g.

Milchmesser g. (-s, -) : laezhventer g. [*liester* laezhventerioù], galaktometr g.

Milchmixgetränk n. (-s, -e) : [kegin.] milk-shake g.

Milchner g. (-s, -) : [loen.] laezheg g. [*liester* laezheged], pesk laezhek g.

Milchprodukt n. (-s, -e) : boued-laezh g., boued dre laezh g., laezhaj g., laezhad g., boued gwenn g., deverad eus al laezh g.

Milchproduktion b. (-) : kenderc'h al laezh g., kenderc'had laezh g., kenderc'hadur laezh g., dever-laezh g. ; . *die Milchproduktion pro Kuh ist gestiegen*, kresket eo al laezh gant ar saout, kresket eo an dever gant ar saout, kresket eo ar mareadoù gant ar saout, gwellaet eo ar saout da reiñ laezh, fonnusoùc'h eo an dever gant ar saout ; . *die Milchproduktion einer ganzen Woche verkaufen*, gwerzhañ ur sizhunvezhiad laezh.

Milchproduktionsgebiet n. (-s, -e) : laezhrann b.

Milchpulver n. (-s, -) : laezh poultr g., bleud-laezh g.

Milchpumpe b. (-, -n) : tenn-laezh g.

Milchquote b. (-, -n) : feurbarzh laezh g. ; *die Milchquoten*, ar feurbarzhioù laezh ls.

Milchreis g. (-es) : [kegin.] riz dre laezh g., yod riz g.

Milchröhre b. (-, -n) : [louza.] san laezhkaser b.

Milchsäckchen n. (-s, -) : [korf.] god laezhkaser g.

Milchsaft g. (-s, -säfte) : 1. [louza.] sev laezhek g., sabr laezhek g., teñv laezhek g., sap laezhek g., lateks g. ; . *Milchsaft bildende Pflanzen*, plant laezhek str. ; . *Milchsaft führend*, lateksus ; 2. [bev.] chil g., sug magañ g., chugon-boued g., sugenn b.

milchsaftartig ag. : sugennek.

Milchsäure b. (-, -n) : [kimiezh] trenkenn laktek b.

Milchsäurebakterien ls. : goell laezhek g.; bakteri laktek str.

Milchschlange b. (-, -n) : [loen.] naer laeshaer b.

Milchschleuder b. (-, -n) : tronizherez diennañ b. [*liester* tronizherezioù diennañ], tronizherez digoaveniñ b., bregenn b., diennerez b. [*liester* diennerezioù], digoavenererezh b. [*liester* digoavenererezioù].

Milchschokolade b. (-) : [kegin.] chokolad laezh g., chokolad dre laezh g.

Milchschorf g. (-s, -e) : [mezeg.] kenenn b., tokenn b., pellenn b.

Milchschüssel b. (-, -n) : pezel laezh b.

Milchschwester b. (-, -n) : c'hoar-vager b. [*liester* c'hoarezed-mager], c'hoar-vagerez b. [*liester* c'hoarezed-magerez], c'hoar-laezh b.

Milchsekretion b. (-) : ezwagrennadr laezh g., laezherezh g., laezhañ g., borc'hañ laezh g. ; *die Milchsekretion einer Mutter unterbinden*, dilaezhañ ur wreg nevez-wilioudet.

Milchseparator g. (-s, -en) : tronizherez diennañ b. [*liester* tronizherezioù diennañ], tronizherez digoaveniñ b., bregenn b., diennerez b. [*liester* diennerezioù], digoavenererezh b. [*liester* digoavenererezioù].

Milchshake g. (-s, -s) : [kegin.] milk-shake g.

Milchspeise b. (-,-n) : [kegin.] boued-laezh g., boued dre laezh g., boued gwenn g., laezhaj g., laezhad g. ; . *Milchspeisen*, traoù laezh ls., traoù dre laezh ls.

Milchstern g. (-s,-e) : [louza.] . *doldiger Milchstern*, steredenn Vetleem b.

Milchstoßzahn g. (-s,-zähne) : [loen.] stilhon laezhg.

Milchstraße b. (-,-n) : [stered.] *die Milchstraße*, ar galaksi g., hor galaksi g., Hent-Sant-Jakez g., Hent-Sant-Jalm g., Bali-Sant-Jakez b., Hent-Gwenn an neñv g., Bali Sant-Pêr b., ar Vali Wenn b., Karrant-Sant-Jakez b., Karrant Ahez b., Paziou-Sant-Jak ls.

Milchstraßensystem n. (-s,-e) : [stered.] *das Milchstraßensystem*, ar galaksi g., hor galaksi g., stergoumoulenn Hent-Sant-Jakez b.

Milchsuppe b. (-,-n) : [kegin.] soubenn al laezh b., soubenn laezh b.

Milchtee g. (-s) : te dre laezh g.

Milchtopf g. (-s,-töpfe) : pod laezh g.

milchtreibend ag. : [bev.] laesheiat, laezhus.

Milchtüte b. (-,-n) : brik-laezh g., pakad laezh g.

Milch- und Butterhandlung b. (-,-en) : diennerezh b., koavenerzh b., laezherezh b.

Milch- und Käsegeschäft n. (-s,-e) : diennerezh b., koavenerzh b.

Milch- und Käsehändler n. (-s,-) : diennerezh g., koavener g.

Milchviehhaltung b. (-) : kenderc'h al laezh g., kenderc'had laezh g., kenderc'hadur laezh g.

Milchwagen g. (-s,-) : karr al laezher g. ; . [tr-l] *sich wie Bolle auf dem Milchwagen amüsieren*, kemer e walc'h a blijadur, en em walc'hañ a blijadur, kaout ur bern plijadur, kaout ur mor a blijadur, kemer plijadur ruz, ebatal, bragal, c'hwistañ, c'hoari anezhi, ober anezhi, kas anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, fringal, kemer fent, c'hoari e loa, c'hoari al loa, c'hoari e roll, ober e baotr fistouliek, chalvantiñ, c'hoari e baotr, ober un tamm diroll, ober e ran, bezañ ebat d'an-unan.

Milchwerk n. (-s,-e) : laezherezh c'hreantel b.

Milchwirtschaft b. (-) : 1. laezherezh g., ijinerezh al laezh g. ; 2. [embregerezh] laezherezh b.

Milchwurz b. (-,-en) : [louza.] skouarn-azen b., louzaouenn-ar-skevent b.

Milchzahn g. (-s,-zähne) : [korf.] dant hegouezh g., P. dant-laezh g.

Milchzentrifuge b. (-,-n) : tronizherezh diennañ b. [*liester* tronizherezioù diennañ], tronizherezh digoaveniñ b., bregenn b., diennerezh b. [*liester* diennerezioù], digoavenerzh b. [*liester* digoavenerzezioù].

Milchzucker g. (-s) : [kegin.] laktoz g.

mild ag. : 1. dous, c'hwek, tommik, klouar, goudomm, bavdomm, blot, dic'harv, flour ; . *milder Winter*, hañvig-goañv g., goañv habask g. ; . *in der Bretagne ist der Winter ziemlich mild*, goañvezhioù klouar a vez e Breizh ; . *der Winter ist milder geworden*, deuet eo ar goañv da zistardañ, habaskaet eo ar goañv, dic'harvet eo ar goañv, kuñvikaet eo ar goañv, klouaraet eo ar goañv, boukaet eo ar goañv ; . *mildes Wetter*, amzer dous b., amzer flour b., dousoni b., klouarijenn b., klouarien b., klouar g., hin glouar b., douser g., temz-amzer klouar g. ; . *das Wetter ist mild*, klouar (dous, flour) eo an amzer ; . *das Wetter ist milder geworden*, troc'het eo an amzer, dousaet eo an amzer, dic'harvet eo an amzer, flouraet eo an amzer, soublet eo an amzer, klouaraet eo an amzer, souplaat eo an amzer, boukaet eo an amzer ; . *das Wetter ist etwas milder geworden*, kuñvikaet eo an amzer ; . *milder Wind*, avel vlot g., avel blot ha klouar g. ; . *mildes Licht*, gouloù dous g. ; . *milder machen*, blotaat, boukaat, souplaat, gwanaat, bihanaat,

disteraat, skañvaat, c'hwekaat, dousaat ; . *ein milder Duft*, ur c'hwezh dudius b., ur frond c'hwek g., ur frond flour g. ; 2. habask, kuñv, gwar, trugarezus ; . *milde Sitten*, doareoù habask ls. ; 3. skañv, habask ; . *eine milde Strafe*, ur c'hastiz skañv (aes da c'houzañv) g. ; . *ein mildes Urteil*, ur varnedigezh habask b. ; 4. *milde Gabe*, aluzen b., karitez b.

Milde b. (-) : 1. douser g., kuñvder g., kuñvelezh b., c'hwekter g., c'hwekter b., flourder g., flourded b., habaskter g., habaskted b., damant g., madelezh b., sil g., trugarez b., trugarezusted b. ; . *Milde ist wirksamer als Gewalt*, pasianted hag hiramzer a dalv dek gwech nerzh ha koler - netra ne zeu gant bazhadoù nemet laezh ribod - ober strakal e skourjezig ne zastum ket kezeg spontik - pa vez c'hoant d'ober berzh, gwelloc'h ijin eget nerzh - gwelloc'h ijin eget nerzh 'zo bet klevet eus meur a berzh - gwelloc'h eget kaout nerzh eo kaout an tres - a-enep nerzh ar c'hleze, lakait nerzh ar galon - n'eus ket par d'an douser evit gounit an dud - ret eo lezel an hini en deus gal d'en em gravat ha da c'hrognal ; *Milde walten lassen*, diskouez trugarez ; 2. [amzer] klouarder g., klouarded b., dousoni b., klouarijenn b., klouarien b., douser g.

mildern V.k.e. (hat gemildert) : 1. blotaat, boukaat, souplaat, gwanaat, bihanaat, disteraat, skañvaat, kuñvaat, dousaat, c'hwekaat ; . *der Aufprall wurde durch das Gras gemildert*, torret e oa bet nerzh ar stok gant ar geot, blotaet e voe e lamm gant ar geot, morzet e voe ar stok gant ar geot, souplaat e voe al lamm gant ar geot ; 2. dousaat, divec'hiañ, disammañ, distanañ, didanañ, sioulaat, terriñ, degas didorr da, distrizhañ, diboniañ, skañvaat, dic'harvaat, digrizañ, distav, distaviñ, habaskaat, boukaat, abafaat, sourdiñ, brizhwellaat, kizañ, goustegañ ; . *Schmerzen mildern*, dousaat ar boan, dousaat da boan u.b., sourdiñ an droug, distanañ ar boan, distanañ da boanioù u.b., distav ar boan, distaviñ ar boan, skañvaat ar boan, terriñ ar boan, degas didorr d'ar boan, reiñ didorr da boanioù u.b., reiñ didorr d'u.b. en e boanioù, reiñ d'u.b. didorr d'e boanioù, reiñ dousadur da boan u.b., distrizhañ ar boan, sioulaat ar boan, terriñ nerzh ar poanioù, terriñ nerzh an droug, diboniañ, diverrañ ar boan, bihanaat ar boan, digreskiñ ar poanioù, maoutañ ar poanioù, abafaat ar boan, kizañ ar boan, goustegañ ar boan ; . *nichts konnte sein Leid mildern*, *nichts konnte seine Schmerzen mildern*, netra ne zistane d'e zroug ; . *die Härte eines Gesetzes mildern*, dic'harvaat ul lezenn, dousaat ul lezenn, digrizañ ul lezenn, frankaat ul lezenn, distrizhañ ul lezenn, distrihaat ul lezenn, distenn ul lezenn, laoskaat ul lezenn, souplaat ul lezenn ; . *die Krise mildern*, goustegañ an enkadenn ; . *eine Strafe mildern*, skañvaat (dousaat) ur c'hastiz.

mildernd ag. : c'hwekaus, skañvaus, habaskaus, distanus, dousaus ; . *mildernde Umstände*, amveziadoù skañvaus ls., digarezioù ls., diskargoù ls., darvoudennoù skañvaus ls. ; . *mildernde Umstände geltend machen*, goulenn ma vefe dalc'het kont eus digarezioù 'zo (amveziadoù skañvaus 'zo, eus darvoudennoù skañvaus 'zo, eus degouezhioù skañvaus 'zo) ; . *mildernde Umstände zubilligen*, degemer digarezioù a ziskarg (darvoudennoù skañvaus, degouezhioù skañvaus) en e varnadenn, degemer amveziadoù skañvaus en e varnadenn.

Milderung b. (-,-en) : c'hwekadur g., dousadur g., habaskadur g., habaskadenn b., aesaenn b., bravadenn b., sederaenn b., sklaeraenn b., kuñvadur g., digrizadur g., dic'harvadur g., distanadur g., distan g., didorr g., skañvadur g., skañvaenn b., aesaenn b. ; . *Milderung einer Strafe*, distaol g., skañvadur (skañvidigezh b.) ur c'hastiz g.

Milderungsgrund g. (-s,-gründe) : digarez a ziskarg g., darvoudenn skañvaus b., degouezh skañvaus g., amveziad skañvaus g.

Milderungsmittel n. (-s,-) : louzoù distanus g., louzoù-distanañ g.

mildherzig ag. : 1. madelezhus, karantezus, habask, trugarezus, hegarat, kuñv, madek ; 2. a garitez.

Mildherzigkeit b. (-) : madelezh b., kuñvelezh b., kuñvez b., karantegezh b., karadegezh b., karantelezh b., karantez b., trugarez b., habaskter g., habaskted b.

mildtätig ag. : madelezhus, karantezus, skoazellus, sikourus, skorus, madoberus, aluzenus, karitez, a garitez, brokus ouzh e nesañ.

Mildtätigkeit b. (-) : karantez b., trugarez b., madobererezh g., karitez b., oberoù a drugarez ls., oberoù a garitez ls., oberoù a garantez ls., madoberoù ls., madelezhioù ls. ; . *Mildtätigkeit macht nicht ärmer*, reiñ aluzen d'ar paour alies ne ziverras biskoazh an danvez ; . *die Mildtätigkeit hat ihn in den Ruin geführt*, aet eo da raz o reiñ an aluzen.

Miliarium n. (-s, Miliaria) : [istor] bonn miler g., peul miler g.

Milieu n. (-s,-s) : 1. metoù g. [*liester* meteier], amva g., endro g., kendere g., touez b., touesk b., mesk g., meuriad g., niver g., daremprederezh g., kelc'hiadoù ; . *natürliches Milieu*, metoù naturel g. ; . *raues Milieu*, *feindliches Milieu*, *unfreundliches Milieu*, metoù galen g. ; . *semiarides Milieu*, metoù damgrin g., metoù damzezerzhel g. ; . *lebensfeindliches Milieu*, metoù divevus g. ; . *sie hat einen Mann aus ihrem sozialen Milieu geheiratet*, fortuniet he deus gant he c'hendere, dimezet he deus gant he c'hendere, dimezet he deus hervez he c'hendere, dimezet he deus gant unan diouzh he c'hendere, dimezet he deus gant unan diouzh he dere, dimezet he deus gant unan eus he c'halite, dimezet he deus gant unan eus he meuriad, dimezet he deus gant unan eus he renk, dimezet he deus gant unan eus he c'houch, P. dimezet he deus gant unan eus he c'houchigoù, dimezet he deus gant unan eus he sklisen ; . *abgeschlossenes Milieu*, *von der Umwelt abgegrenztes Milieu*, metoù enkaet g. ; . *das bretonischsprachige Milieu*, ar meteier brezhonek ls. ; [bev.] . *extremes Milieu*, metoù eizhañ g. ; 2. strailh g., orintud ls., gouenn ar re fallakr b., lastez str., tud foei ls., gagnoù ls., livastred ls., lagailhoù ls., lorgnez str., truilhenned ls., hailhoned ls., hailhoneged ls., maraoded ls., peñselioù fall ls., standilhoned ls., noueañs b., ravalidi ls., reilhaj g., strailhaj g., ragoustailh g., torfedourien en o had ls., gouenn an dorfedourien b., gisti ls., jaloded ls., gañsaj g., jalodaj g., breinaj g. ; . *aus dem Milieu stammen*, bezañ chuget d'an temptadur, dont eus ar strailh.

milieuspezifisch ag. : [bev.] spesadel ouzh ur metoù.

militant ag. : brezelgar, brezelius, stourmus, stourmidik, kannus, difreter.

Militanz b. (-) : stourmerezh g., difreterezh politikel g.

Militär¹ n. (-s) : [lu] *das Militär*, an dud a vrezel ls., ar soudarded ls., al lu g., an arme b., ar vilourien ls., an ensavadurioù milourel ls. ; . *er ist beim Militär*, oc'h ober e goñje emañ, oc'h ober e servij-soudard emañ, oc'h ober e amzer-soudard emañ, dindan an armoù emañ.

Militär² g. (-s,-s) : [lu] ofisour g., ofiser g., armead g., armeour g., milour g.

militär- : milourel, luel, ... brezel, ... soudard, ... arme, ... al lu.

militärähnlich ag. : lezluel, peuzmilourel, peuzsoudardel, damvilourel, damsoudardel, e doare al lu, e doare soudarded, a-zoare gant al lu, a-zoare gant ar soudarded, a-seurt gant al lu, a-seurt gant ar soudarded, re-bar d'un arme.

Militärangehörige(r) ag.k. g./b. : armead g., armeour g., milour g., soudard g.

Militärattaché g. (-s,-s) : [lu] prezour-arme g., kannadour-arme g.

Militärbefehlshaber g. (-s,-) : [lu] penngomandant g.

Militärbezirk g. (-s,-e) : rannbarzh vilourel b.

Militärdienst g. (-es) : [lu] gwazerezh milourel g., servij-soudard g., amzer-soudard g., amzer servij g., amzer g., koñje soudard g., bloaz g., soudarderezh g., P. skalf g. ; . *Freistellung vom Militärdienst*, diskarg eus an amzer-soudard g., disamm eus an amzer-soudard g. ; . *er hat seinen Militärdienst abgeschlossen*, echuet en deus e amzer-soudard, echu eo e amzer-soudard gantañ, deuet eo er-maez a soudard ; . *seinen Militärdienst ableisten*, bezañ dindan an armoù, bezañ oc'h ober e amzer soudard, ober e goñje, ober e vloaz, P. bezañ er skalf ; . *seinen Militärdienst bei der Marine leisten*, ober e goñje war vor.

Militäreinsatz g. (-es,-sätze) : [lu] gwezhiad vilourel b.

militärfeindlich ag. : enep an arme, enebarmeour.

Militärfriedhof g. (-s,-höfe) : [lu] bered soudarded b., bered an arme b.

Militärführung b. (-) : gourc'hennerezh milourel g.

Militärgebiet n. (-s,-e) : [lu] tachenn arme b., milourva g., tachenn zouar dindan dalc'h an arme b.

Militärgeistliche(r) ag.k. g. : [lu, relij.] aluzener en armoù g.

Militärgelände n. (-s,-) : [lu] tachenn arme b., milourva g., tachenn zouar dindan dalc'h an arme b.

Militärgericht n. (-s,-e) : [lu] lez-varn milourel b., lez-varn an arme b.

Militärgerichtsbarkeit b. (-) : [lu] justis an arme b., barnerezh milourel g.

Militärhaushalt g. (-s,-e) : [lu] budjed an arme g., boujedenn an arme b.

Militaria ls. : dastumadeg dafar a sell ouzh an arme b.

Militärintervention b. (-,-en) : emelladenn vilourel b.

militärisch ag. : [lu] milourel, luel, ... brezel, ... soudard, ... arme, ... al lu ; . *militärischer Gruß*, salud an armoù g., salud-soudard g. ; . *militärische Jurisdiktion*, barnouriezh vilourel b. ; . *militärischer Verwaltungsbezirk*, rannbarzh vilourel b. ; . *militärische Führung*, gourc'hennerezh milourel g. ; . *militärisches Eingreifen*, *militärische Intervention*, emelladenn vilourel b. ; . *militärische Expedition*, tro-vrezel b., brezelekadenn b., ergerzhadeg vrezel b., ergerzhadenn vrezel b., ergerzh-brezel g. ; . *eine militärische Operation starten*, *eine militärische Operation einleiten*, luskañ ur wezhiad vilourel.

militärisch-industriell ag. : milourel-greantel.

militarisieren V.k.e. (hat militarisiert) : [lu] milourekaat.

V.em. : **sich militarisieren** (hat sich (ak.) militarisiert) : milourekaat.

Militarisierung b. (-) : milourekaat g.

Militarismus g. (-) : milouregezh b.

Militarist g. (-en,-en) : miloureg g. [*liester* miloureien].

Militaristin b. (-,-nen) : milouregez b.

militaristisch ag. : milourek.

Militärjunta b. (-,-s/-juntten) : [polit.] juntenn vilourel b.

Militärkapelle b. (-,-n) : [lu] laz kouevrelloù ha toumperezh g., kouevradeg b.

Militärkommando n. (-s,-s) / [Bro-Aostria] (-s,-kommanden) : gourc'hennerezh milourel g.

Militärluftfahrt b. (-) : nijerezh milourel g.

Militäroperation b. (-,-en) : [lu] gwezhiad vilourel b. ; *eine Militäroperation starten*, *eine Militäroperation einleiten*, luskañ ur wezhiad vilourel.

Militärparade b. (-,-n) : [lu] dibunadeg b., dibunadur g., dibunerezh g., moustr g., gweladell b., gwel g., gweladeg b., gweloù ls.

Militärpfarrer g. (-s,-) : [lu, relij.] aluzener en armeoù g.

Militärpflicht b. (-,-en) : [lu] dlead soudard g., dever soudard g., endalc'h soudard g., dlead e-keñver an arme g., dever e-keñver an arme g.

Militärpolizei b. (-,-en) : [lu] polis milourel g., provostiezh b., polis an armeoù g.

Militärputsch g. (-es,-e) : poutch g., poutch milourel g., taol-Stad graet gant milourien g.

Militärrichter g. (-s,-) : barner stag ouzh lez-varn an arme g. ; *die Militärrichter*, ar varnouriezh vilourel b., ar varnerien vilourel ls.

Militärsatire b. (-,-n) : flemm milourel g.

Militärschule b. (-,-n) : skol vilourel b.

Militärtribunal n. (-s,-e) : [lu] lez-varn milourel b., lez-varn an arme b.

Militärverwaltung b. (-,-en) : [lu] **1.** melestradur milourel g., melestradur an arme g., meradur an arme g., mererezh an arme g., melestradurezh an arme b. ; **2.** melestradur milourel g., melestradur dre an arme g., meradur dre an arme g., mererezh dre an arme g., melestradurezh dre an arme b.

Militärzeit b. (-) : [lu] servij-soudard g., amzer-soudard g., koñje g., gwazerezh milourel g.

Militärzweck g. (-s,-e) : arver milourel g., amkan milourel g., ezhomm milourel g. ; *die Atomprogramme für Militärzwecke*, an derc'han milourel g.

Miliz b. (-,-en) : **1.** bezen g., milis g., bezin b., kevrenn lezluel b., kevrenn lezvilourel b. ; **2.** milis g., gward-bro g. ; **3.** [reter Europa] milis g., polis g.

Milizsoldat g. (-en,-en) : gward-bro, bezenour g., milisian g., damsoudard g., bezinour g., lezvilour g.

Mill. [*berradur evit Million, Millionen*] : milion g., milionoù ls.

Mille b. (-,-) : P. mil euro ls., mil mark ls.

Millenarismus g. (-) : [relij.] milvloazouriezh b., milvedouriezh b., kiliasm g.

Millenarist g. (-en,-en) : [relij.] milvloazour g., milvedour g.

millenaristisch ag. : [relij.] milvloazour, milvedour, kiliasmek.

Millennium n. (-s, Millennien) : milved g., prantad mil bloaz g.

Millenniumslehre b. (-) : [relij.] milvloazouriezh b., milvedouriezh b., kiliasm g.

Milliampere n. (-/s,-) : [fizik] miliamper g.

Miliardär g. (-s,-e) : miliard g., julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., richaod g. [*liester richaoded*], rup g. [*liester ruped*], moc'hoilh g. ; . *Multimilliardär*, liesviliarder g.

Miliarde b. (-,-n) : miliard g., milmilion g., dek-kant milion, bilion g. ; . *sieben Milliarden Menschen*, seizh miliard a dud ls. ; . *siebenundzwanzig Milliarden*, seizh miliard warn-ugent.

Milliardenbetrag g. (-s,-beträge) : somm a ya d'ober meur a viliard b.

miliardste(r,s) ag. : miliardvet ; . *der Milliardenste*, ar miliardvet g. ; . *die Milliardenste*, ar viliardvet b.

Milliardstel n. (-s,-) : miliardvedenn b.

Millibar n. : [hinouriezh] milibar g.

Milligrad g. (-s,-e) : miligrad g.

Milligramm n. (-s,-e) : milligramm g., milligrammad g.

Milliliter g./n. (-s,-) : millitr g., millitrad g.

Millimeter g./n. (-s,-) : milimetr g., milimetrad g.

Millimeter- : ... milimetrek.

Millimeterpapier n. (-s) : paper milimetrek g., paper milimetret g., paper karrezennet g.

Million b. (-,-en) : milion g., milmil g., milmiliad g. ; . *eine Million*, ur milion g., dek-kant mil, ur milmil g., ur milmiliad g. ; . *eine*

viertel Million, daou-c'hant hanter-kant mil ; . *hundert Millionen*, kant milion ls. ; . *siebenundzwanzig Millionen*, seizh milion warn-ugent ; . *tausend Millionen*, mil milion ls. ; . *drei Millionen Menschen*, tri milion a dud ls.

Millionär g. (-s,-e) : milioner g., julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., richaod g. [*liester richaoded*], rup g. [*liester ruped*], moc'hoilh g. ; . *Multimillionär*, liesvilioner g. ; . *wenn das Wörtchen „wenn“ nicht wäre, wäre mein Vater Millionär*, ne blij ket din mont war varteze, ne blij ket din mont war ur marteze, ne plij ket din mont diwar vartezeoù, buoc'h Marteze a zo aet pell 'zo gant ar bleiz, n'eo ket gant martezeoù e vager al leueoù, gant martezeoù eo e vez maget al leueoù.

Millionenaufgabe b. (-,-n) : [moull.] tennadenn tremen ur milion a skouerennoù b., moulladenn tremen ur milion a skouerennoù b.

Millionending n. (-s) : **1.** tra (savadur, afer h.a.) a goust milionoù a euroioù g. ; **2.** [dre skeud.] taol kaer g., taol ruz g., taol dis g. ; . *ein Millionending landen*, ober un taol ruz, ober un taol dreist, ober tro-vat, ober taol, ober ur mestr taol, ober un afer vat, dont un taol berzh kaer da vat gant an-unan, dont ur stropad da vat gant an-unan, dont un taol strak da vat gant an-unan, dont un taol kaer da vat gant an-unan, dont un taol dis da vat gant an-unan, ober un ant mat.

Millionenerbe g. (-n,-n) : hêr degouezhet milionoù a euroioù gantañ g., heritour degouezhet milionoù a euroioù gantañ g.

Millionenerbin b. (-,-nen) : hêrez degouezhet milionoù a euroioù ganti b., heritourez degouezhet milionoù a euroioù ganti b.

millionenfach Adv. hag ag. : milionoù a wechoù, a-vilionoù.

Millionengewinn g. (-s,-e) : **1.** [kenwerzh] gounid milionoù g., gounid a vilionoù g. ; **2.** [lotiri] priz a zegas milionoù g.

Millionenschaden g. (-s) : reuz a ya d'ober milionoù g., freuz a sav da vilionoù g., droug a ya d'ober milionoù g., distruj a sav da vilionoù g., dismantr a ya d'ober milionoù g., gaou a sav da vilionoù g., gwast a ya d'ober milionoù g., gwall a sav da vilionoù g., noaz a ya d'ober milionoù g.

millionenschwer ag. : **1.** milionoù war e anv ; **2.** .. a ya d'ober milionoù, ... a sav da vilionoù.

Millionenstadt b. (-,-städte) : kêr tremen ur milion a dud o chom enni b., meurgêr a vuioch eget ur milion a annezidi b.

millionste(r,s) ag. : milionvet ; . *der Millionste*, ar milionvet g. ; . *die Millionste*, ar vilionvet b.

Millionstel n. (-s,-) : milionvedenn b.

Millivolt n. (-s,-) : milivolt g., milivoltad g.

Milz b. (-,-en) : [korf.] felc'h b. ; . *Jemandem die Milz abnehmen*, difelc'hañ u.b.

Milzarterie b. (-,-n) : talmerenn ar felc'h b.

Milzbrand g. (-s,-brände) : [mezeg.] serk g., gourhesked g., burbuenn yud b. ; . *Zungenmilzbrand beim Vieh*, viskler g.

Milzkraut n. (-s) : [louza.] . *wechselblättriges Milzkraut*, louzaouenn-an-arouez str.

Milzriss g. (-es,-e) : [mezeg.] tarzhidigezh ar felc'h b.

Milzstechen n. (-s,-) : [mezeg.] pistig en e gostez (er c'hostez) g., droug kostez g.

Mime g. (-n,-n) : [c'hoariva] mimer g.

mimen V.k.e. (hat gemimt) : **1.** ober van da, ober an azvan da, ober an neuz da ; *er mimt Interesse*, ober a ra van da vezañ dedennet ; **2.** c'hoari, ober ; *den Ahnungslosen mimen*, en em lakaat da zen na oar doare na netra, ober e leue.

V.gw. (hat gemimt) : *er mimt*, evit ober neuz eo, emañ oc'h ober van, emañ oc'h ober goap, emañ oc'h ober an asvan, emañ oc'h ober an ezvan, emañ oc'h ober an neuz, n'eo ket evel m'en deus an doare da vezañ, kamm ki pa gar, emañ o neuziañ nemetken,

emañ oc'h ober tron, muioc'h a ziskouez eget ma'z eo e gwirionez.

Mimese b. (-,-n) : 1. drevezadur g., drevezerezh g., dambreziñ g., heñvelerezh g., heñveladur g., heñvelidigezh b., heñvelekadur g. ; 2. [loen.] emheñveladur g., emheñvelaat g.

Mimesis b. (-) : drevezadur g., drevezerezh g., dambreziñ g., heñvelerezh g., heñveladur g., heñvelidigezh b., heñvelekadur g.

mimetisch ag. : ... emheñvelaat.

Mimik b. (-) : mimerzh g., jestrerezh g., c'hoari neuziou-dremm g., jestr'choari g., c'hoari-jestroù g.

Mimiker g. (-s,-) : mimer g., jestraouer g.

Mimikry b. (-) : [loen.] emheñveladur g., emheñvelaat g. ; . *aggressive Mimikry*, emheñvelaat tagañ g. ; . *Schutzmimikry*, emheñvelaat emzifenn g. ; . *sich durch Mimikry tarnen*, emheñvelaat.

mimisch ag. : mimek, ... jestraouiñ, dre jestroù, ... jestr'choari, dre jestr'choari, dre neuziou-dremm.

Mimodram n. (-s,-en) / **Mimodrama** n. (-,-dramen) : [lenn.] mimodrama g. [*liester* mimodramaou].

Mimose b. (-,-n) : 1. [louza., *Mimosa pudica*, *schamhafte Sinnpflanze*] louzaouenn-an-onestiz b., gwiridig g. ; 2. [louza., *Acacia dealbata*, *falsche Mimose*] gwez-mimoza str., mimozaenn b. [*liester* mimozaenned] ; *Blume der Mimose*, bleuñv mimoza str. ; 3. [dre skeud.] . *er ist empfindlich wie eine Mimose*, ur paotr kizidik-kaer eo, kizidik (santidik) eo betek re, feukidik eo, tik eo, hennezh a zo kizidik dreist-kemm (dreist dalc'h), hennezh a zo gwall wiridik e lér, hennezh a zo peñver e galon, lammat a ra evit an disterañ tra, ur galon dener eo.

Mimosengewächs n. (-es,-e) : [louza.] mimoszeg g. [*liester* mimoszeged].

mimosenhaft ag. : [goapaus] feukidik, tik, anoazus betek re, aes da feukañ, gwiridik, gwall wiridik e lér, fromidik, trividik, bouk e galon, dreistkizidik, gourc'hizidik, santidik betek re, kizidik betek re, kizidik e lér ; . *mimosenhafte Empfindlichkeit*, santidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., kizidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., gwiridigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüsted dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüster dreistreizh (dreistmuzul) g., brazentez b.

Mimosenhaftigkeit b. (-) : santidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., kizidigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., gwiridigezh dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüsted dreistreizh (dreistmuzul) b., esmaeüster dreistreizh (dreistmuzul) g., brazentez b.

min. / **Min.** *berradur evit Minute / Minuten, sellit pelloc'h.*

Minarett n. (-s,-e) : [relij.] minared g. [*liester* minaredoù].

Minarett-Kohl g. (-s,-e) : kaol-fleur str., kaol-bouedek str., kaol-bleuñv str., kaol-brignennek str., brikoli str.

minder ag. : bihanoc'h, izeloc'h, disteroc'h ; . *eine mindere Anzahl*, un niver bihanoc'h (izeloc'h) g. ; . *dieser Stoff ist von minderer Qualität*, disteroc'h danvez eo hemañ ; . *Wein von minderer Qualität*, gwin disteroc'h g. ; . [kig] *Fleischstücke minderer Qualität*, dispouilhoù ls., bleñchoù ls., bleñchennoù ls. ; . [relij.] *die minderen Brüder*, ar vinored, ar vreudeur vinor ls., ar vreudeur vihan ls., ar frañseziz ls.

Adv. : nebeutoc'h ; . *minder besiedelte Gebiete*, takadoù poblet nebeutoc'h ls. ; . *diese Tour ist nicht minder gefährlich*, ken arvarus eo an droiad-se, an droiad-se n'eo ket suroc'h an disterañ ; . *mehr oder minder*, mui pe vihanoc'h, mui pe vihan, mui pe vui, muioc'h pe vui, mui pe nebeutoc'h, muioc'h pe nebeutoc'h, tamm-pe-damm, kalz pe nebeut, kalz pe vihan, well-wazh ; [kr-l] . *je mehr Wort, je minder Werk*, labour mut, labour yud - tevel hag ober - teodet hir ha domet berr - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - gwelloc'h un

oberer eget kant lavarere - un oberer a dalv kant lavarere - n'eo ket tout lavaret heñ-heñ - lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ - ober a ra kalz a deil gant nebeut a c'houzer - ober a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) - penn boultouz : bras ar genoù, bihan al lost - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan.

minderbemittelt ag. : gwall zister e beadra, paourik a-walc'h ; . *die geistig Minderbemittelten*, al labaned ls., ar gaezhiged ls.

Minderbetrag g. (-s,-beträge) / **Mindereinnahme** b. (-,-n) : enkefiad diouerek g.

Minderer g. (-s,-) : direer g., izelaer g. ; [tekn.] *Druckminderer*, diamwasker g., deleder g. distenner g., diwasker g. ; *Druckminderer einer Tauchflasche*, deleder ur voutailh splujañ g.

Mindererlös g. (-es,-e) / **Minderertrag** g. (-s,-erträge) : disgwerzhad b.

Minderheit b. (-,-en) : bihanniver g., minorelezh b., niver-bihanañ g. ; . *ethnische Minderheit*, bihanniver kenelel g. ; . *nationale Minderheit*, bihanniver broadel g., minorelezh vroadel b. ; . *aktive Minderheit*, bihanniver oberiant g. ; . *oppositionelle Minderheit*, bihanniver enebiñ g. ; . *eine Minderheit hatte sich von der Partei abgespalten (abgespaltert)*, ur bihanniver en doa en em zispartiet diouzh ar strollad politikel.

Minderheitenschutz g. (-es) : gwarez ar minorelezhioù g.

Minderheitensprache b. (-,-n) : yezh bihanniver b. ; . *die Europäische Charta der Regional- oder Minderheitensprachen*, karta Europa ar yezhoù rannvro pe bihanniver b.

Minderheits- : ... bihanniverel, ... bihanniverek, ... bihanniver, ... ar bihanniver.

Minderheitsregierung b. (-,-en) : [polit.] gouarnamant bihanniver g., gouarnamant bihanniverek g.

minderjährig ag. : minor, dindan oad, dindan an oad, dindan e dud.

Minderjährige(r) ag.k.g./b. : minor g., minorez b., bugel minor g., bugel dindan oad g. ; [gwir] *Unzucht mit Minderjährigen*, *Verführung Minderjähriger*, filenerezh minor g., gastaouerezh (orged) gant minored g., pailhardiezh gant minored b., gadaliezh gant minored b., oriadezh gant minored b., maboriadezh b. ; *einen Minderjährigen verführen*, fileniñ ur minor.

Minderjährigkeit b. (-) : minorelezh b., minoraj g., minoriezh b., basoad g.

mindern V.k.e. (hat gemindert) : 1. disteraat, bihanaat, digreskiñ, gouzizañ, diskenn, difonnaat, munutaat, munudañ, nebeutaat, gwanaat, skañvaat ; . *den Wert einer Sache mindern*, didalvoudekaat udb, dibrizañ udb ; . *jemandes Leid mindern*, dousaat poan u.b., dousaat da boan u.b., distanañ da boanioù u.b., distanañ poan u.b., skañvaat poan u.b., terriñ poan u.b., degas didorr da boan u.b., reiñ didorr da boanioù u.b., reiñ didorr d'u.b. en e boanioù, reiñ dousadur da boan u.b., distrihañ poan u.b., sioulaat poan u.b., diboaniañ u.b., diverrañ poan u.b., bihanaat poan u.b., digreskiñ poanioù u.b., maoutañ poanioù u.b., abafaat poan u.b., sourdiñ poan u.b. ; . *um seine Schmerzen zu mindern*, evit ma n'en defe ket klevet kement e zroug ; . *nichts konnte sein Leid mindern*, netra ne zistane d'e zroug ; . *den Druck in etwas (dat.) mindern*, diwaskañ udb, divoustrañ udb. ; . *um dreißig Prozent geminderte Erwerbsfähigkeit*, feur divarreghez a dregont dregant g. ; 2. [dre skeud.] izelaat, dispriziañ, ravalañ.

V. em. : **sich mindern** (hat sich (ak.) gemindert) : disteraat, bihanaat, bihanikaat, digreskiñ, difonnaat, diminuiñ, munutaat, nebeutaat, mont bihan, mont en diminu, mont war ziminu, divrazañ.

mindernd ag. : izelaus ; [yehz] . *mindernder Komparativ*, derez izelaus g.

Minderung b. (-,-en) : digresk g., digreskidigezh b., izelidigezh b., skañvadur g., strishadur g., munuderezh g.

Mindevverbrauch g. (-s) : isvezeziñ g.

Minderwert g. (-s,-e) : disgwerzhad b.

minderwertig ag. : disteroc'h, izeloc'h e dalvoudegezh, lavek, disteroc'h e berzhed, pikous ; . *minderwertige Wolle*, gloan pikous g.

Minderwertigkeit b. (-) : istalvoudegezh b., dislañs g., lavegezh b., distervez b.

Minderwertigkeitsgefühl n. (-s,-e) : santad an istalvoudegezh g., santad an tru g.

Minderwertigkeitskomplex g. (-es,-e) : kemplezh an istalvoudegezh g., kemplezh an tru g., emskoulm a izelder g.

Minderzahl b. (-,-en) : bihanniver g., minorelezh b., niver-bihanañ g. ; *sie sind in der Minderzahl*, nebeutoc'h int eget ar re all, bihanoc'h eo an niver anezho.

mindest ag. : disterañ, nebeutañ, bihanañ, izelañ, izek ; . *es ist das Mindeste*, an disterañ tra eo ; . *zu mindest*, *zum Mindesten*, da (d'an) nebeutañ, da vihanañ, d'ar bihanañ ; . *nicht im Mindesten*, tamm ebet, tamm tout ebet, tamm bihan ebet, ket an disterañ, naren, nann avat, nann 'vat, nann da, e giz ebet, e nep keñver, e keñver ebet, war nep feur, nag a-bell nag a-dost, grifenn, neudenn ebet, e nep tro / war nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent (Gregor) ; *das Mindeste, was man hierzu sagen kann*, an nebeutañ a c'heller lavaret diwar-benn an dra-se ; *das Mindeste, was man tun kann*, an nebeutañ a c'heller ober ; [relij.] *mindeste Bruder*, minim g. [*liester* minimed].

Mindest- : ... izek, ... izelañ, ... bihanañ, ... disterañ, ... nebeutañ.

Mindestabstand g. (-s,-abstände) : distag izek g., distok izek g., esaouenn izek b.

Mindestalter n. (-s,-) : oad izek rekis g.

Mindestbesteuerung b. (-,-en) : telladur izek g.

Mindestbetrag g. (-s,-beträge) : sammad izek g., somm izek b.

mindestens Adv. : da vihanañ, d'ar bihanañ, da nebeutañ, d'an nebeutañ, bepred, atav, a-wael, a-c'hoel, a-c'hwel, diantav, da bep nebeutañ, d'an taol izelañ ; . *es waren ihrer mindestens zehn*, dek e oant d'an nebeutañ, dek anezho a oa d'an nebeutañ, dek a oa anezho d'an nebeutañ ; . *wenn auch nicht alle, dann mindestens ein paar davon*, ma n'eo ket an holl, da vihanañ unan bennak anezho ; . *mindestens war er so ehrlich, es zu gestehen*, aluzen en doa bet memes tra oc'h anzav an dra-se - aluzen en doa bet, kement-se, oc'h anzav an dra-se - onest a-walc'h e oa bet bepred evit en anzav - da vihanañ e oa bet onest a-walc'h evit en anzav ; . *das ist mindestens etwas*, kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muioc'h, nebeudig a ra vad, gwelloc'h fav eget netra ; . *das kostet mindestens zwanzig Euro*, ret eo lakaat ugent euro d'an nebeutañ evit prenañ an dra-se, kostañ a ra an dra-se ugent euro d'an taol izelañ, ne vez ket gwerzhed a-vihanoc'h eget ugent euro ; . *du musst mindestens die Hälfte schaffen*, a-vihanoc'h eget an hanter ne c'hallez ket ober ; . *mindestens haltbar bis ...*, gwelloc'h beveziñ a-raok ..., gwelloc'h debrñ a-raok ..., gwelloc'h evañ a-raok ...

Mindestertrag g. (-s,-erträge) : gounid izek g., trevad izek g., ampled izek g.

Mindestgebot n. (-s,-e) : kinnig izelañ g.

Mindestgeschwindigkeit b. (-,-en) : tizh izek g.

Mindesthaltbarkeitsdatum n. (-s,-daten) : deiziad mirout diwezhañ g., deiziad beveziñ diwezhañ g., da zebrñ a-raok ..., da evañ a-raok ..., da virout betek ..., deiziad diwezhañ evit bezañ debret g., deiziad termen evit an implij gwellañ g.

Mindestlohn g. (-s,-löhne) : gopr izek g.

Mindestmaß n. (-es,-e) : izegenn b. ; . *ein Mindestmaß an (dat.)*, un tammig bihan a ...

Mindestpreis g. (-es,-e) : priz izek g., priz izelañ g.

Mindestreserve b. (-,-n) : [arc'hant.] pourveziou izek ls.

Mindestsicherheitsflughöhe b. (-,-n) : [nij.] uhelder surentez izelañ g.

Mindeststrafe b. (-,-n) : kastiz izelañ g.

Mindestzahl b. (-,-en) : izegenn b., niver izek g.

Mine¹ b. (-,-n) : **1.** [lu] min g., tarzherez b. ; . *auf eine Mine laufen*, stekiñ ouzh ur min (ouzh un darzherez), skeiñ war ur min, mont da skeiñ war un darzherez ; . *Minen legen*, lakaat (eoriañ) minoù, minañ, lakaat tarzhereziou en douar (er mor) ; . *Minen räumen*, lemel (dinozañ) minoù, divinañ ; . *Antipersonenmine*, min enepden g. ; **2.** [istor, lu] min g. ; . *eine Mine unter einer Festung bauen*, toullañ ur min dindan ur c'hreñvlec'h, minañ ur c'hreñvlec'h ; **3.** [dre skeud.] . *alle Minen springen lassen*, ober bec'h bras, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar, mont dezhi a-daol-dak, mont dezhi dizamant (hep chipotal), mont dezhi hep damant, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walc'h) evit dont a-benn eus udb (Gregor), dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb, lakaat an diaoul e pevar, na vezañ seizhdaleetoc'h evit mont dezhi.

Mine² b. (-,-n) : **1.** mengleuz b., min g. ; . *eine Mine betreiben*, mengleuziañ ; **2.** toullenn b., riboul mengleuz g., min g., garidenn b.

Mine³ b. (-,-n) : daou vinod ls., daou vinodad ls.

Mine⁴ b. (-,-n) : [kreion] min g. ; *weiche Mine*, min bouk g.

Minenabwehrfahrzeug n. (-s,-e) : [merdead.] hemolc'her minoù g. [*liester* hemolc'herioù minoù], lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenarbeiter g. (-s,-) : [mengleuz.] mengleuzier g.

Minenexplosion b. (-,-en) : tenn min g.

Minenfeld n. (-s,-er) : [lu] tachenn vinet b., takad minet g., douar minet g.

Minengang g. (-s,-gänge) : [mengleuz.] toullenn gorvoiñ b., toullenn vengleuz b., riboul mengleuz g., min g., garidenn b.

Minenjagdboot n. (-s,-e) / **Minenjäger** g. (-s,-) : [merdead.] hemolc'her minoù g. [*liester* hemolc'herioù minoù], lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenkrieg g. (-s,-e) : [lu] brezel sapañ g., brezel danzouarel g.

Minenleger g. (-s,-) : **1.** [soudard] miner g. ; **2.** [merdead., lestr] minlestr g. [*liester* minlistri].

Minenräumboot n. (-s,-e) : [merdead.] hemolc'her minoù g. [*liester* hemolc'herioù minoù], lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenräumer g. (-s,-) : **1.** [lu] diviner g. [*liester* divinerioù] ; **2.** [merdead.] hemolc'her minoù g. [*liester* hemolc'herioù minoù], lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minenräumkommando n. (-s,-s) : bagad divinañ g. ; . *Mitglied eines Minenräumkommandos*, diviner g. [*liester* divinerien]

Minenschiff n. (-s,-e) : [merdead., lu] lestr-kenwerzh treuzfurmet en ur minlestr g.

Minenschreiber g. (-s,-) : doug-min g., kriteriom® g.

Minensuchboot n. (-s,-e) : [merdead.] hemolc'her minoù g. [*liester* hemolc'herioù minoù], lestr-divinañ g., ravaneller-minoù g., ravaneller-tarzherezoù g., skuber-tarzherezoù g.

Minensuchgerät n. (-s,-e) : [lu] benveg diguzhat ar minoù g., dinoer minoù g., detektorezh vinoù b.

minenverseucht ag. : [lu] minet, leun a vinoù.

Minenwerfer g. (-s,-) : [lu] kanol berr g., mortez g., kanol-mortez g., kanol-bombezañ g., kanol-bombezer g., bombezer g., P. touseg g.

Mineral n. (-s,-e/Mineralien) : maenad g., meinenn b., g., maeneg g., hav g. [*liester* hivi] ; . *in Wasser gelöste Mineralien*, hivi dileizhet en dour ls. ; [douarouriezh] . *Vergesellschaftung verschiedener Mineralien*, kenstroll maenadoù g. ; . *Begleitmineral*, advaenad g. ; . *sekundäres Mineral*, eilmaenad g.

Mineralart b. (-,-en) : spesad maenel g.

Mineralbad n. (-s,-bäder) : 1. kur zour b. ; 2. kurva dour g., kurlec'h dour g. ; 3. poull-neuiñ kur g., kibelli kur g., kibellec'h kur g.

Mineralelement n. (-s,-e) : elfenn vaenel b.

Mineralfaser b. (-,-n) : gwienn veinel b. [*liester* gwiennoù meinel].

mineralgewinnend ag. : ... eztennañ ; . *mineralgewinnende Industrie*, ijinerezh eztennañ g.

Mineraliensammlung b. (-,-en) : dastumad maenadoù g.

Mineralisation b. (-,-en) : [bev., kimiezh] karrekaat g., maenadekadur g.

mineralisch ag. : meinel, maenel.

mineralisieren V.k.e. (hat mineralisiert) : maenadekaat. V.gw. (ist mineralisiert) : maenadekaat.

Mineralisierung b. (-,-en) : [bev., kimiezh] karrekaat g., maenekadur g. ; *Fossilisierung durch Mineralisierung*, fosiladur dre vaenadekaat g.

Mineraloge g. (-n,-n) : maenoniour g.

Mineralogie b. (-) : maenoniezh b., maenouriezh b.

mineralogisch ag. : maenoniel.

Mineralöl n. (-s,-e) : eoul maenel g. ; *rohes Mineralöl*, petrol g., eoul-maen g., tireoul g., eoul-douar g.

Mineralölgesellschaft b. (-,-en) : kevredad tireoul g.

Mineralölprodukte ls. : produioù tennet eus an tireoul ls., kenderc'hadoù an tireoul ls.

Mineralölsteuer b. (-,-n) : tell war kenderc'hadoù an tireoul b., taos war kenderc'hadoù an tireoul g.

Mineralquelle b. (-,-n) : stivell dour-melar b., eien dour-melar str., andon dour-melar b., mammenn dour-melar b., feunteun dour-melar b., tarz dour-melar g., soursenn dour-melar b.

Mineralsalz n. (-es,-e) : oligoelfenn.

Mineralsäure b. (-,-n) : [kimiezh, bev.] trenkenn vaenel b.

Mineralstoffe ls. : oligoelfennoù ls.

Mineralwasser n. (-s,-wässer) : *stilles Mineralwasser*, dour-melar g., dour hav g. [*liester* hivi], dour-houarn g., dour meal g. ; *sprudelndes Mineralwasser*, dour gazez naturel g. ; *Mineralwasser mit Kohlensäure*, dour aezhennek g., dour nez g. , P. dour pik-pik g.

Mineralwolle b. (-) : gloan karreg g., gloan gwer g.

Minerva b. : [mojenn.] Minerva b.

Mineur g. (-s,-e) : [lu] miner g. [*liester* minerien].

mini ag. digemm : [ment an dilhadoù] berr, berr-tre.

Mini g. (-s,-s) : minisae b., brozh verr b., berrvrozh b., berrvrozhig b., berrsae b.

Miniatur b. (-,-en) : [arz] 1. kaerlizherenn b., enlivadur g. ; 2. garskeudenn b., skeudennig b.

Miniaturation b. (-,-n) : 1. gareiladur g., eiladur garventekaet g. ; 2. garvoudadenn b., garembannadenn b.

Miniaturbild n. (-s,-er) : [arz] garskeudenn b., skeudennig b.

Miniaturform b. (-,-en) / **Miniaturformat** n. (-s,-e) : garvent b., garventrezh g. ; . *in Miniaturform*, *in Miniaturformat*, e bihan.

Miniaturgemälde n. (-s,-) : [arz] garskeudenn b., livadurig g.

miniaturisieren V.k.e. (hat miniaturisiert) : garventekaet.

Miniaturisierung b. (-,-en) : garventekaet g.

Miniaturmaler g. (-s,-) : 1. garskeudenner g. ; 2. enliver g., kaerlizherenner g.

Miniaturmalerei b. (-,-en) : 1. [arz] enliveriezh g., enlivouriezh b. ; 2. [disoc'h] enlivadur g.

Minibar b. (-,-s) : tavarnig b.

Minicomputer g. (-s,-) : korrurzhiataer g.

minieren V.k.e. (hat miniert) : minañ.

minifundium n. (-s,Minifundien) : minifundia g., atant bihan g.

Minigolf n. (-s) : minigolf g.

minimal ag. : disterañ, nebeutañ, bihanañ, izelañ, izek.

Minimalbetrag g. (-s,-beträge) : sammad bihanañ g., somm vihanañ b., sammad izek g., somm izek b.

Minimal-Betrieb g. (-s) : arc'hwelerezh arouarek g. ; *auf Minimal-Betrieb laufen*, arc'hwelañ en arouar, mont en-dro war e c'horregezh, mont dousik en-dro, mont goustadik en-dro.

Minimalismus g. (-) : [arz, sonerezh ha dre skeud.] izegouriezh b.

Minimalist g. (-en,-en) : [arz, sonerezh ha dre skeud.] izegour g.

minimalistisch ag. : [arz, sonerezh ha dre skeud.] izegour.

Minimallohn g. (-s,-löhne) : gopr izek g.

Minimalpaar n. (-s,-e) : [yezh.] enebadur leiañ g. [*liester* enebadurioù leiañ].

minimieren V.k.e. (hat minimiert) : peurvihanaat, izekaat, disteraat.

Minimierung b. (-,-en) : peurvihanaat g., peurvihanadur g., izekaat g., disteradur g.

Minimit g. (-en,-en) : [relij.] minim g. [*liester* minimed].

Minimum n. (-s, Minima) : 1. [mat.] izegenn b. ; . *relatives Minimum*, izegenn daveel b. ; . *absolute Minimum*, izegenn dizave b. ; 2. [sterioù boutin] *das strikte Minimum*, *das absolute Minimum*, . ar pep kentañ g. ; *das Existenzminimum*, ar bevañs izek g., ar pep retañ da vevañ hep mui g., al lodenn grak b.

Minimumthermometer n. (-s,-) : [fizik] gwerzverker izegenn g. ; *Maximum-Minimum-Thermometer*, *Maxima-Minima-Thermometer*, gwerzverker uc'hegenn hag izegenn g.

Minirechner g. (-s,-) : korrurzhiataer g.

Minirock g. (-s,-röcke) : berrvrozhig b., brozh verr b., berrsae b., minisae b.

Minislip g. (-s,-s) : kuzh-rev g.

Minister g. (-s,-) : ministr g., maodiern g., brorener g., merourbro g. ; . *Minister ohne Geschäftsbereich*, maodiern hep tachenn-labour resis ; . *beigeordneter Minister*, maodiern dileuriat g. ; . *Staatsminister*, maodiern-stad g. ; . *Minister des Auswärtigen*, *Außenminister*, ministr an aferioù diavaez g., maodiern an Diavaez g. ; . *Innenminister*, ministr (maodiern) an Diabarzh g. ; . *Kultusminister*, [Bro-Alamagn] maodiern an deskadurezh hag an aferioù relijiel ; . *zuständiger Minister*, maodiern kembeliek g., ministr e karg eus an afer g., maodiern en emell eus an afer g. ; . *ehemaliger Minister*, ezministr g., ministr bet g. ; . *als Minister wirken*, *als Minister fungieren*, ministrañ ; . *den Minister interpellieren*, devennañ ar maodiern, gelver war ar maodiern.

Ministeramt n. (-s,-ämter) : 1. [karg] ministrerezh g., ministrerezh b., maodiernerezh b. ; 2. [sez] maodiernerezh b., ministrerezh b., ministrdi g., maodierndi g.

Ministerialbeamte(r) ag.k. g. : kargiad stag ouzh ur ministrerezh g.

Ministerialbeamtin b. (-,-nen) : kargiadez stag ouzh ur ministrerezh b.

Ministerialbefehl g. (-s,-e) : diferad ar ministrerezh g., disentez vaodiernel b.

Ministerialdirektor g. (-s,-en) : rannrener ministrerezh g.

Ministerialdirektorin b. (-,-nen) : rannrenez vinisterezh b.

Ministerialerlass g. (-s,-e/[Bro-Aostria] -erlässe) : dekred ar ministrerezh g., kemenn ar ministrerezh g.

Ministerialkrise b. (-,-n) : enkadenn vinistrel b., enkadenn vaodiernel b.

Ministerialrat g. (-s,-räte) : kargiad uhel (uhelgargiad) stag ouzh ur ministrerezh g.

ministeriell ag. : maodiernel, maodiernezhel, ministrel, ministrerezhel, ... ar ministrerezh, ... ar vinistred, ... ar ministr, ... ministr.

Ministerium n. (-s, Ministerien) : **1.** [karg] ministrerezh g., ministerezh b., maodiernelezh b. ; . *Ministerium für Bauwesen und Verkehr*, ministrerezh al labourioù foran g., ministrerezh al Labourioù Kevredik g. ; [RDA] *Ministerium für Staatssicherheit*, ministrerezh ar surentez Stad g., Stasi b. ; **2.** [sez] maodiernezh b., ministrerezh b., ministrdi g., maodierndi g.

Ministerkrise b. (-,-n) : enkadenn vinistrel b., enkadenn vaodiernel b.

Ministerpräsident g. (-en,-en) : kentañ ministr g., prezidant ar C'huzul g.

Ministerpräsidentin b. (-,-nen) : kentañ ministrez b., prezidantez ar C'huzul b.

Ministerrat g. (-s,-räte) : kuzul ar vinistred g., kuzul ar vaodierned g. ; . *die Tagesordnung des Ministerrates*, roll-labour kuzul ar vaodierned g.

ministrabel ag. : danvez maodiern, danvez ministr.

Ministrant g. (-en,-en) : [relij.] kurust g., masikod g., kolist g., korist g., servijer aoter g., kloareg munut g. ; . *die Ministranten*, ar gloer vunut ls.

Ministrantin b. (-,-nen) : [relij.] kurustez b., masikodez b.

ministrieren V.gw. (hat ministriert) : [relij.] servijout an oferenn, servijañ ar beleg pa vez hemañ o lavaret an oferenn, respont an oferenn.

Minitraktor g. (-s,-en) : traktor g.

Minium n. (-s) : [maenoniezh] miniom g.

Minite®-System n. (-s) : minitel® g.

Minite®-Terminal n. (-s,-s) : minitel® g.

Mink g. (-s,-e) : [loen.] vizon Amerika g.

Minkwal g. (-s,-e) / **Minkwal** g. (-s,-e) : [loen.] balum begek g. [*liester* balumed begek].

Minna b. (-) : **1.** [*berradur evit Wilhelmine*] Gwilherma b. ; **2.** [dre skeud.] . *die grüne Minna*, strakell paotred-ar-c'huzh-heol b., karrigell paotred-Mari-Robin b., karr paotred-o-lasoù-gwenn, ar c'harr-bac'h g., ar c'hellgarr g. ; P. . *er wurde zur Minna gemacht*, klevet traoù en doa graet, graet e oa bet un dañs hep soner gantañ, langaj en doa bet, soroc'h en doa bet, ur guchenn en doa klevet, ur guchenn en doa paket, klevet en doa e santa maria, gourdrouzet c'hwec'h e oa bet, klevet en doa ar gousperoù war an ton bras, klevet en doa e jeu, tapet en doa trouz, tapet en doa kroez, kroez en doa klevet, klevet en doa storlok, paket (kavet, tapet, klevet) en doa e begement, klevet en doa ur chapeled, klevet en doa e anv mat, roet e voe e stal dezhañ, klevet en doa e holl anvioù, klevet en doa e seizh seurt ruz, klevet en doa ar seizh mil, klevet en doa e bater, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet en doa seizh gwirionez an diaoul, tapet en doa pironed, paket en doa pironoù, klevet en doa anezhi, tapet en doa anezhi, bet en doa anezhi da bakañ, kanet e voe e jeu dezhañ, lavaret e voe e jeu dezhañ, lardet e voe e billig dezhañ, pasket e voe e draoù

dezhañ, lavaret e voe e begement dezhañ, rannet e voe e damm dezhañ, kannet e voe e gouez dezhañ, kannet e voe e roched dezhañ, kanet e voe ar mil seurt ruz gantañ, lavaret e voe ar seizh seurt ruz dezhañ, lavaret e voe ar seizh mil dezhañ, lavaret e voe e sant Nikodem dezhañ, malet e voe gros dezhañ, koueziet e voe e benn dezhañ, kivijet e voe tonenn e benn dezhañ, klevet en doa ur vosenn, klevet en doa ur vuhez.

Minne b. (-) : [barzh.] karantez kourtes b.

Minnedichter g. (-s,-) : troubadour g., barzh g.

Minnedienst g. (-es) : [barzh.] karantez kourtes b.

Minnelied n. (-s,-er) : kanaouenn gourtes b.

Minnesang g. (-s,*liester ebet*) : barzhoniezh kourtes b., kanaouenn gourtes b.

Minnesänger g. (-s,-) : barzh-kaner g.

Minnetrank g. (-s,-tränke) : c'hwistantin g.

Minor¹ g. (-) : **1.** [retorik] gouvarr g. ; *der Major und der Minor*, ar gourbarr hag ar gouvarr.

Minor² g. (-s,-en) : [mat.] minor g. [*liester* minorioù].

Minorante b. (-,-n) : [mat.] leiant g.

Minorat n. (-s,-e) : [gwir] kevaz g. ; *Nutznieser des Minorats*, kevazez g.

minorenn ag. : [gwir] minor, dindan oad, dindan an oad, dindan e dud.

Minorennität b. (-) : [gwir] minorelezh b., minoraj g., minoriezh b., basoad g.

Minorität b. (-,-en) : bihanniver g., minorelezh b., niver-bihanañ g.

Minstrel g. (-s,-s) : [dispredet] barzh-kaner g.

Minuend g. (-en,-en) : [mat.] kentañ termen ul lamadur g.

minus Adv. : **1.** [mat.] nemet ; . *6 minus 2 ist 4*, 6 nemet 2 a zo 4. ; **2.** [gwrez] dindan mann ; . *einige Grad minus*, un nebeud derezioù dindan mann ; **3.** [tredan] leiel, lei.

Minus g. (-,-) : **1.** kollvezh b., dic'hounid g., koll g., divigad g. ; . *im Minus stehen*, bezañ trazennet e gont ; **2.** si g., mank g., namm g. ; **3.** [mat.] arouezenn nemet b.

Minuskel b. (-,-n) : [moull., yezh.] lizherenn vunut b.

Minuspol g. (-s,-e) : [tredan] blein-maez g., blein lei g.

Minuspunkt g. (-s,-e) : **1.** kastiz g., kastizadur g. ; **2.** si g., mank g., namm g.

Minustemperatur b. (-,-en) : gwrezverk dindan mann g.

Minuszeichen n. (-s,-) : arouezenn nemet b.

Minute b. (-,-n) : **1.** munut g., munutenn b. ; . *es ist jetzt ein paar Minuten nach fünf*, pemp eur hag un draig bennak eo ; . *es kommt mir nicht auf fünf Minuten an*, *auf fünf Minuten mehr oder weniger kommt es mir nicht an*, n'on ket war-bouez pemp munut ; . *etwas auf die Minute genau berechnen*, *etwas auf die Minute genau planen*, munutenniñ udb diouzh ar montr ; . *er muss jede Minute kommen*, ne vo ket seizhdaleetoc'h o tont, ne vo ket daletoc'h evit en em gavout, ne vo ket ur begad o tont amañ, ne zaleo ket o tont, bez e c'hall en em gavout n'eus forzh peur, forzh peur e c'hall degouezhout, bez' e c'hallomp bezañ war c'hortoz d'e welet o tont ; . *in allerletzter Minute*, tre war an diwezhad, just d'ar poent diwezhañ, krip-ha-krap, ku-ha-ka, d'an diwezhtre ; . *er konnte eben noch in letzter Minute aus dem Wagen springen*, just en doa bet goar da sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, a-boan en doa bet goar da sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, a-vec'h en doa bet goar da sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, gallet en doa krip-ha-krap sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan, gallet en doa ku-ha-ka sailhañ er-maez eus ar c'harr-tan ; . *der Motor macht 600 Touren in der Minute*, emañ ar c'heflusker o treiñ da 600 tro ar munut ; . *im Acht-Minuten-Takt*, bep eizh munutenn ; . *warte bitte fünf Minuten !* gortoz pemp munut, mar plij ! ; **2.** [mentoniezh] . *Winkelminute*, *Bogenminute*, *Minute*, munut g.

minutenlang ag. : ... a bad un nebeud munutennoù.

Adv. : e-pad un nebeud munutennoù.

Minutenschalter g. (-s,-) : [tredan] munuter g.

Minutenzeiger g. (-s,-) : nadozenn ar munutennoù b., nadoz ar munutoù b., biz ar munutoù g., spletenn ar munutennoù b.

minutiös ag. / **minuziös** ag. : pervezh, pizh, priminik, a-vunut, dre vunodoù, dre ar munud, diouzh ar munud, graet d'ar just, pizh-kenañ, pizh dre ar munud, pizh diouzh ar munud, pizh-kempenn, pizh-ha-pizh, dre gen lies a vunodoù a zo holl, dre gen lies munud a zo holl, dre gement munud a zo holl, a-hed hag a-dreuz, ent hir, ez hir, just-ha-just, klok.

Minze b. (-,-n) : [louza.] bent g./b., bom g. ; *grüne Minze*, *ährlige Minze*, *krause Minze*, bent glas g. ; *wilde Minze*, bent-ki g./b.

miozän ag. : [henzouarouriezh] miokenel.

Miozän n. (-s) : [henzouarouriezh] mioken g.

mir dativ evit **ich** : din ; . *mir ist froh zumute*, ken seder ha tra on, laouen on, ar vuhez a c'hoarzh ouzhin ; . *mir gefiel diese Arbeit so sehr und trotzdem wurde ich entlassen*, skarzhet e voen, me hag a blije din kement al labour-se ; . [tr-l] *wie du mir, so ich dir*, n'eo nemet kas an dorch en-dro d'ar gêr - roerig kaverig - evel ma komzit e vezit respontet - eus ar skudell a roez e resevez - diouzh ma ri e kavi - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - hervez ma ri e vo graet dit - taol evit taol - krog evit krog - kraf evit kraf, ivin evit ivin, lagad evit lagad - ivin ouzh ivin - losk evit losk, gouli evit gouli - gwall evit gwall - lin evit lin ha stoub evit stoub (Gregor) - an nep a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all ; . *heute mir, morgen dir*, pep hini d'e dro - pep hini e dro - pep hini en e dro - hiziv va zro, warc'hoazh hoc'h hini ; [dre skeud.] . *mir nichts, dir nichts*, **a**) ken aes (ken distrafulh, ken dinec'h, ken lip) ha tra, ken aes all, ouesk, war e vadober, koulz all, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaen ha brav, digompliment, netra dreist, hep chipotal, hep kamambre ; **b**) a-raok kaout amzer da lavaret ba, dic'hortoz-kaer, war e dibedoba, en un taol kont, a-daol-trumm, a-benn-krak, dipadapa, en ur flipad, kerkent (kenkent) hag ar ger, kerkent (kenkent) ha lavaret, en un netra, ken prim ha tra, en ur ober un netra, en ur vann a amzer, en ul lommig amzer, en ur ober mann ebet a amzer, en un hunvre, en ur redadenn, en ur sailhadenn, en ur c'hwitelladenn, eeun-hag-eeun, raktal, rag-eeun, a-flav, hep termal, hardizh, hep chipotal, hep breutaat, hep marc'hata, brav-mat, a-benn-kaer, hep souzañ, hep ober div dro war e seulioù kent mont dezhi, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, hep bezañ daletoc'h evit ober an dra-se, a-greiz-pep-kreiz, trumm, brusk, krak, krenn, pik ; **c**) dre guzh, dre laer, hep gouzout da zen, hep gouzout da nikun, e kuzulig, e kuzul, kuzh-ha-muz, kuzhmuz, P. choucha-moucha ; . *von mir aus kann er das tun*, daoust dezhañ d'en ober pe get, me ne ran ket van ! - gray ma karo, ne laz ket din - mat ! gray ma karo ! - bezet, gray ma karo, pe laz din - kent a se, gray ma karo ! - gray mar c'hoarzh outañ ! ; . *von mir aus können wir spazieren gehen*, deomp da bourmen mar karez (mar karit, mar c'hoarzh ouzhit, mar c'hoarzh ouzhoc'h) ; . *mir nach* ! piv bennak am c'har am heulio !

Mirabelle b. (-,-n) : [louza.] mirabel str., prun mirabel str.

Mirabellenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-mirabel str., gwezenn-virabel b.

Mirakel n. (-s,-) : burzhud g.

Mirliton n. (-s,-s) : [sonerezh] berlitonenn b.

Misandrie b. (-) : gwazkasoni b., gourgasouriezh b.

misandrisch ag. : gwazkasonius, gourgasour.

Misanthrop g. (-en,-en) : dengasaour g.

Misanthropie b. (-) : dengasoni b., dengasaouriezh b.

Misanthropin b. (-,-nen) : dengasaourez b.

misanthropisch ag. : dengas, dengasaour.

Misch- : **1.** ... mesket, ... kemmesk, ls..., ... brizh ; **2.** ... meskañ, ... kemmeskañ.

Mischapparat g. (-s,-e) : [benveg] mezeller g. [*liester* mezellerioù], mesker g. [*liester* meskerioù], kemmesker g. [*liester* kemmeskerioù].

Mischarbeitsplatz g. (-es,-plätze) : post-labour lieskarg g., post-labour liesarc'hwel g.

Mischarmatur b. (-,-en) : [tekn.] mingler g.

mischbar ag. : hevesk, meskus, kengejus.

Mischbarkeit b. (-) : heveskted b.

Mischbatterie b. (-,-n) : [tekn.] mingler g.

Mischblütenhonig g. (-s) : mel liesvleuñv g.

Mischblut n. (-s,-blüter) : **1.** hiron g. [*liester* hironed] ; **2.** [loen.] bastard g. [*liester* bastarded, besterd], loen hanterouenn g., hiron g. [*liester* hironed].

Misbrot n. (-s) : bara brazed g., bara brennek g., bara revr g., bara brizh g., bara kej g. ; . *Misbrot aus Weizen und Roggen*, bara daouhanter g.

Mischehe b. (-,-n) : dimeziñ kemmesk g., dimeziñ etrekravezel g., dimeziñ etreregiel g., dimeziñ etregouennel g.

Mischelement n. (-s,-e) : **1.** [fizik] meskad izotopoù g. ; **2.** [tekn.] mezeller g. [*liester* mezellerioù], mesker g. [*liester* meskerioù], kemmesker g. [*liester* kemmeskerioù].

mischen V.k.e. (hat gemischt) : toueziañ, meskañ, diveskañ, kemmeskañ, fuilhañ, kejañ, kengejañ, patrouzañ, unaniñ, lakaat [traoù] touez-touez ; . *Mörtel mischen*, meskañ pri-raz, mezañ pri-raz, distrempañ pri-raz, merat pri-raz ; . *den Mörtel noch einmal mischen*, adveskañ pri-raz, adverat pri-raz ; . *etwas und etwas mischen*, meskañ udb gant udb all, kejañ udb gant udb all, toueziañ udb gant udb all, lakaat udb e-mesk udb all, lakaat udb e-touez udb all, lakaat udb hag udb all touez-touez ; . *den Wein mit Wasser mischen*, astenn ar gwin gant dour, lakaat dour e-barzh ar gwin, lakaat dour e-mesk ar gwin, bennigañ ar gwin, badeziñ ar gwin, kristenañ gwin, kemmeskañ dour ha gwin, kemmeskañ gwin gant ur banne dour ; . *Gift mischen*, fardañ (prientiñ) poeson, terkañ ur c'hontamm bennak ; . *die Karten mischen*, mellañ (meskañ) ar c'hartoù, ober ur mell d'ar c'hartoù ; . *die Karten noch einmal mischen*, adveskañ ar c'hartoù ; . *eine gemischte Gesellschaft*, tud a bep seurt (a bep kendere), ur meskaj a dud g.

V.em. : **sich mischen** (hat sich (ak.) gemischt) **1.** *sich in etwas (tr-t) mischen*, emellout eus udb, emellout en udb, emellout ouzh udb, en em veskañ en udb, en em vountañ en udb ; . *sich in einen Streit mischen*, emellout ouzh un tabut ; . *sich in ein Gespräch mischen*, mont war ar gaoz, dont er gaoz, emellout er gaoz, lavaret e gomz ; **2.** emgejañ, emgemmeskañ, toueziañ ; . *sich unter das Volk mischen*, mont da-douez an dud, mont da-vesk an engroez, en em silañ e-touez an dud, ober kavandenn ouzh ar bobl (gant ar bobl, d'ar bobl), mont e-mesk an druilh, mont e melloù an dud, en em deuler e-touez an dud e-giz pep hini.

Mischen n. (-s) : **1.** touezierezh g., touezerezh g., mesk g. ; **2.** [fizik] . *optisches Mischen*, kemmeskadur optikel g. ; **3.** [kartoù] mell g.

Mischer g. (-s,-) : **1.** [benveg] mezeller g. [*liester* mezellerioù], mesker g. [*liester* meskerioù], kemmesker g. [*liester*

kemmeskerioù] ; **2.** *Thermostatmischer, Mischer*, mingler g. [*liester* minglerioù].

mischerbig ag. : [bev.] heterozigot, hibrid, hiron, brizh. ; *mischerbiges Individuum*, heterozigot g. [*liester* heterozigoted].

Mischerbigkeit b. (-) : [bev.] heterozigotiez b.

Mischfarbe b. (-,-en) : liv brizh g. : *Mischfarbe ersten Grades*, eilliv g., liv a-eilrenk g.

Mischfeld n. (-s,-er) : [labour-douar] park liestrevad g.

Mischgemüse n. (-s) : [kegin.] masedoan g., saladenn legumajoù mesk-ha-mesk b., meskadenn legumaj b.

Mischgerät n. (-s,-e) : [benveg] mezeller g. [*liester* mezellerioù], mesker g. [*liester* meskerioù], kemmesker g. [*liester* kemmeskerioù].

Mischgestein n. (-s,-e) : [maenoniezh] karregad kemmesk b.

Mischkonzern g. (-s,-e) : kenstrollad embregerezhioù liesseurt g., kengevredad g.

Mischkristall g. (-s,-e) : strinkenn gemmesk b.

Mischkrug g. (-s,-krüge) : [istor] kalur g., lestr da veskañ dour ha gwin g.

Mischkultur b. (-,-en) : [labour-douar] liesgounezerezh g.

Mischling g. (-s,-e) : **1.** [den] hiron g. [*liester* hironed] ; **2.** [loen.] bastard g. [*liester* besterd, bastarded], loen hanterouenn g., hiron g. [*liester* hironed].

Mischlings- : ... hiron.

Mischlingspferd n. (-s,-e) : achaped g. [*liester* achapedoù].

Mischmasch g. (-es,-e) : meskaj g., meskailhez g./b., kemmeskailhez g./b., kemmeskaj g., strabouilh g., strabouilhenn b., keustereenn b., mastarenn b. ; *diese Ideen sind ein konfuser Mischmasch*, ar mennozhioù-se a zo gwall luziet, pebezh kemmesk mennozhioù !

Mischmaschine b. (-,-en) : **1.** [benveg] mezeller g. [*liester* mezellerioù], mesker g. [*liester* meskerioù], kemmesker g. [*liester* kemmeskerioù] ; **2.** [tisav.] bilirazerez b., betonerez b.

Mischpoche b. (-,-n) / **Mischpocke** b. (-,-n) : P. kar, par ha yar - kar ha karrigell - kar ha kilhorou.

Mischpolymer n. (-s) : [kimiezh] kopolimer g.

Mischpult n. (-s,-e) : [sonerezh, film] taol-veskañ b., letrinn meskañ g., penel unodiñ g., taol unodiñ b., penel sonveskañ g., taol sonveskañ b.

mischrassig ag. : [bev.] hibrid, hiron, brizh.

Mischsendung b. (-,-en) : [istor, post] pakad traoù liesseurt b.

Mischsprache b. (-,-n) : sabir g., jagouilhaj g., safar g., luc'haj g., brizhyezh b., gregach g., trefodaj g., stlabezyezh b., langaj g., yezh trefodet b.

Mischtrank g. (-s,-tränke) : evaj liesgenezh g., meskailhez g./b.

Mischtrommel b. (-,-n) : [tekn.] taboulin veskañ b.

Mischung b. (-,-en) : **1.** [ober] touezierezh g., touezerezh g., mesk g., kemmeskañ g. ; **2.** [disoc'h an ober] kemmesk g., kemmeskad g., meskad g., meskadur g., kemmeskadur g., meskadenn b., touezenn b., kej g., kejadenn b., kenaozad g. ; *bunte Mischung*, brizhelladur g. ; *verworrene Mischung*, meskaj g., meskailhez g./b., mastarenn b., kemmeskaj g., strabouilh g., strabouilhenn b., kejmotenn b. ; *Grün ist die Mischung der Farben Blau und Gelb*, ur meskad a liv glas hag a liv melen eo al liv gwer ; *Mischung von Milch und Eiern zum Belegen der Crêpes*, libistr g. ; *soziale Mischung*, kemmesk ar renkadoù g., kemmesk renkadel g. ; *[skol] Mischung der Geschlechter*, deskadurezh kemmesk paotred ha merc'hed b., amreviadezh b. ; *[kimiezh, fizik] ideale Mischung*, dileizhenn derc'hed b. ; *Reaktionsmischung*, meskad dazgweredel g.

Mischungsverhältnis n. (-ses,-se) : kementad pep danvezenn en ur meskad g.

Mischwald g. (-s,-wälder) : koadeg kemmesk b., koad gant spesadoù gwez liesseurt g., koadeg liesspesad b., koadeg dizunspesad b.

Misellebte b. (-,-n) : [louza.] taolaj str.

Miselsucht b. (-) : [mezeg.] lorgnez b., loventez b., lovrerezh g., lovrerzh b., lovrioni b., lovrmez b., kleñved Hansen g.

mise en abyme b. (-) : [ardamezouriezh, arz, lenn.] lakidigezh e kondon b.

miserabel ag. : **1.** truezus, gouelvanus, dipitus, gwall zister, divalav, mezhus, mantrus, reuzeudik, truek, truezek, tru, tristik, truilh, reuzeudik, kaezh ; **2.** fall-mantrus, fall-daonet, fall-put ; **3.** divalav-mezh, fallakr, mezhus, displed, displet, vil, gagn, kordet a fallagriezh, kordet e gorf a fallagriezh, korvigellet e galon a fallagriezh, pezhell e galon gant ar fallagriezh, hudur, yud, yudas, ganas, gidas, drougiezh, hek, astut, ifam, kailh, kazus, hakr.

Miserabilismus g. (-) : truelouriezh b.

Miserabilist g. (-en,-en) : truelour g.

miserabilistisch ag. : truelour.

Misere b. (-,-n) : **1.** gwall blegenn b., pleg berr g., enkadenn vras b., P. pavitez b. ; **2.** reuz g., kalvar g., kroaz b., P. taouenn g. ; *die sexuelle Misere*, an dienez revel b.

Miserere n. (-pe -s) : **1.** [relij.] Miserere g. ; **2.** [mezeg.] drougkof g., poan-gof b., gwentl g.

Misogyn g. (-s/-en,-e/-en) : bengasaour g., plac'hkasaour g. ; *das ist ein Misogyn*, dispriz en deus ouzh ar merc'hed.

misogyn ag. : bengas, bengasaour, plac'hkasaour ; *er ist misogyn gesinnt*, dispriz en deus ouzh ar merc'hed.

Misogynie b. (-) : bengasaouriezh b., plac'hkasaouriezh b., bengasoni b., plac'hkasoni b.

Misologe g. (-n,-n) : poellgasaour g.

Misologie b. (-) : poellgasoni b., poellgasaouriezh b.

misologisch ag. : poellgas, poellgasaour.

Misoneismus g. (-) : [bred.] nevestedkasoni b., nevezkaz g.

Mispel b. (-,-n) : [louza.] **1.** [frouezh] mesper str., mesperenn b. ; *mürbe wie überreife Mispeln, die im Stroh gelagert haben*, bouk evel mesper meüret er plouz ; *japanische Mispel, japanische Wollmispel*, mesperenn Japan b. ; **2.** [gwez] mesperenn b. [*liester* mesperenned] ; *japanische Mispel, japanische Wollmispel*, mesperenn Japan b.

Mispelbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] mesperenn b., gwez-mesper str.

Mispelhain g. (-s,-e) : mespereg b. [*liester* mesperegi].

Miss b. (-,-) : miss b., rouanez kened b.

missachten V.k.e. (hat missachtet) : *jemanden missachten*, ober fae ouzh (war, eus) u.b., dismegañsiñ u.b., dismegañ u.b., disprizañ u.b., disprizañ doujañ d'u.b., kaout dismegañs ouzh u.b., kaout dismegañs evit u.b., bezañ lorc'hus ouzh u.b., faeañ u.b., mezhekaat u.b., drougistimout u.b., droukprizout u.b. ; *etwas missachten*, ober ruz war udb, na zalc'her (na ober) stad ebet eus udb, ober dismegañs war udb, teuler disprizañs war udb, dismegañsiñ udb, dismegañ udb, disprizañ udb, disprizout udb, ober fae war (ouzh, eus) udb, ober goap eus udb, mezhekaat udb, drougistimout udb, droukprizout udb, kaout dispriz ouzh udb, ober dispriz war udb, ober fae war udb, ober fae ouzh udb ; *ein Gesetz missachten*, mezhekaat ul lezenn, ober ruz war ul lezenn, ober teil gant ul lezenn, teuler disprizañs war ul lezenn, disprizañ ul lezenn, ober goap ouzh ul lezenn.

missachtet ag. : displet, disprizet, dismegañset, mezhekaet, drougistimet, droukprizet ; *missachtet werden*, bezañ en disprizañs.

Missachtung b. (-,-en) : **1.** disprizañs b., dispriz g., dismeg g., dismegañs b., fae g., dambriz g., desped g., despezh g.,

drougstim g. ; *etwas mit Missachtung strafen*, ober ruz war udb, ober teil gant udb, teuler disprizañs war udb ; **2.** disentidigezh [d'udb, ouzh udb] b., anvridigezh [udb] b., anvrierezh [udb] g., P. terridigezh b.

Missal n. (-s,-e) / **Missale** n. (-s,-n / Missalien) : misal g., parrezian g. [*liester parrezianou*], levr-oferenn g..

missarten V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist missartet, ist missgeartet] : dilignezañ, skoanañ, disteraat, treiñ da fall.

Missartung b. (-,-en) : dilignezadur g., skoanadur g.

missbehagen V.gw. (dat.) (missbehagte mir / hat mir missbehagt) : displijout, droukplijout, bezañ iskriv gant an-unan (ober udb), bezañ bras gant an-unan (ober udb), bezañ drouk gant an-unan (ober udb), bezañ garv gant an-unan (ober udb), kavout bras (gwelet udb), kavout kalz (gwelet udb), kavout start (gwelet udb), kavout diaes (gwelet udb).

Missbehagen n. (-s) : diaezamant g., anaez g., diaez g., displijadur b., displijadurezh b., dic'hrad g., divourrusted b., dihet g. ; *ein lebhaftes Missbehagen empfinden*, bezañ lakaet (bezañ tapet) gwall nec'het, bezañ lakaet gwall ziaes, bezañ diaes evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, bezañ karget e vazh a spenn.

Missbelieben n. (-s) : displijadur b., displijadurezh b., dic'hrad g.

missbilden V.k.e. (hat missgebildet) : distresañ, distummañ, disneuziañ, disleberiñ, difurmiñ, dihevelebiñ, dishevelebiñ, dizoareañ, dispenn, digoantañ, mekaat, gwastañ, glac'hariñ, difoeltrañ, euveriñ, gwallegañ, mazaouiñ, mac'hagnañ, hakraat, vilaat

Missbildung b. (-,-en) : disneuz b., nammder g., distresadur g., distresadenn b., distres g., gwallfurmadur g., distummadur g., disleberded b., diforchted b. ; *Missbildung der Wirbelsäule*, tort g. ; *angeborene Missbildung*, kammneuziad b.

Missbildungs- [mezeg.] ... kammneuziadel.

missbilligen V.k.e. (hat missbilligt) : kavout fall, dizaliañ d'ober udb, bezañ a-enep udb, dic'hrataat, dizaotren ; *ich missbillige so was*, dianzav a ran an dra-se, n'emaon tamm a-du gant se.

missbilligend ag. : diveulus, dizaotreüs, dic'hrataus, rebechus, rebecher, a-enep.

Missbilliger g. (-s,-) : diveuler g.

Missbilligung b. (-,-en) : dizaotreadur g., dic'hratadur g., dianzav g., dizalierezh g., eneberezh g., enebiezh b., diveuliñ g., diveuleudi g./b. ; *sie wollten ihre Missbilligung klar zum Ausdruck bringen*, fellout a rae dezho merkañ sklaer ne oant ket a-du.

Missbrauch g. (-s,-bräuche) : **1.** kammarver g., gwallimplij g., drougimplij g., reimpij g., reober g., drouguzañs g., abuz g., kammober g., treuzimplij g. ; *das gibt zu Missbrauch Anlass*, kement-se a roio dor zigor (a roio lec'h, a roio bod, a roio bodenn, a roio lañs) da wallimplijoù 'zo, kement-se a roio dor zigor (a roio lec'h, a roio bod, a roio bodenn, a roio lañs) da reñverioù 'zo ; *mit etwas Missbrauch treiben*, abuziñ ag udb, ober abuz ag udb, ober gwallimplij eus udb, treuzimplijout (kammarverañ, gwallimplijout, drougimplijout, reimpijout) udb, ober drougimplij eus udb, ober gwall implij eus udb, ober diskempenn war udb, reober gant udb, kammober gant udb, ober re gant udb ; [gwir] *Missbrauch der Amtsgewalt*, gwallgundu en e garg b., drougimplij eus e garg (eus e aotrouniezh) g., kammarver beli g. ; **2.** [gwir] [Bro-Alamagn] *sexueller Missbrauch von Kindern*, [Bro-Aostria] *sexueller Missbrauch von Unmündigen*, filenerezh minor g., gastaouerezh (orged) gant minored g., pailhardiezh gant minored b., gadaliezh gant minored b., oriadezh gant minored b., maboriadezh b.

missbrauchen V.k.e. (hat missbraucht) : **1.** *etwas missbrauchen*, drougimplijout udb, treuzimplijout udb, abuziñ ag udb, ober abuz ag udb, kammober gant udb, ober diskempenn war udb, ober drougimplij eus udb, ober gwall implij eus udb, kammarverañ udb, reober gant udb, ober re gant udb ; *jemandes Vertrauen missbrauchen*, kammober gant fiziañs u.b., trubardiñ eeunded u.b. (Gregor), bratellat u.b., abuziñ a eeunded u.b., ober abuz a eeunded u.b., c'hoari gant eeunded u.b., kammarverañ ur fiziad ; **2.** *ein Mädchen missbrauchen*, drougober gant ur plac'h ; *Kinder sexuell missbrauchen*, *Unmündige sexuell missbrauchen*, fileniñ bugale, fileniñ minored.

missbräuchlich ag. : dreistreizh, gwall ; *missbräuchliche Benutzung*, kammarver g., gwallimplij g., drougimplij g., reimpij g., reober g., drouguzañs g., abuz g., kammober g. ; *Geldmittel missbräuchlich verwenden*, bogodiñ arc'hant, bogodennañ, tuañ arc'hant.

missdeuten V.k.e. (hat missdeutet) : kammintent, kammveizañ, kompren a-dreuz, fiziañ war, treuzintent, treuzkompren, drougintent.

Missdeutung b. (-,-en) : kammintent g., drougintent g., treuzintent g., treuzkompren g., fazienn b.

Misempfindungen ls. : [mezeg.] direizh santadel g.

missen V.k.e. (hat gemisst) : dioueriñ, tremen hep, akuitañ hep, bezañ forc'het ag, bezañ dizonet diouzh ; *etwas missen*, gouzout dienez d'udb, gouzout ezeved ag udb ; *mein Mikrowellenherd möchte ich nicht mehr missen*, ne c'hallin ket dioueriñ (tremen hep, akuitañ hep, bezañ dizonet diouzh, bezañ forc'het a) va skinform ken, ne vefen ken evit dioueriñ (tremen hep) va forn vikrogwagennoù ; *etwas missen müssen*, rankout dioueriñ (tremen hep) udb.

Misserfolg g. (-s,-e) : droukverzh g., gwallverzh g., afochadenn g., c'hwitadenn b., c'hwitadeg b., tro wenn b., tro c'houlo b., taol gwenn g., taol-boud g., flagas g., taol fall g., tro fall b., distokadenn b., gwall isu g., mank g., distro lous g./b., distro divalav g./b., gwall zistro g./b., P. louzenn b., kac'hadenn b. ; *jemandem den Misserfolg zuschieben*, tamall ar c'hwitadenn d'u.b. ; *wiederholte Misserfolge*, c'hwitadennoù niverus ls.

Missernte b. (-,-n) : eostad tanav g., eost fall g., eost difonn g., eostad skort g.

Missetat b. (-,-en) : drougober g., drougobererezh g., fallober g., gwallober g., gwalldaol g., gwall g., mestaol g., kammober g., taol-droug g., fallentez b., falloni b., P. lamm-touseg g. ; *eine Missetat begehen*, drougober [droug'hra-], fallober [fall'hra-], gwallober [gwall'hra-], mestaoliañ, ober ur fallentez, ober ur falloni ; *alle Missetaten, die ihr begangen habt*, an holl wall hoc'h eus graet, an holl walloù hoc'h eus graet ; *sie tun sich zusammen, um ihre Missetaten durchzuführen*, en em glevet a reont evit kas o mestaolioù da benn ; *jemanden für seine Missetaten bestrafen*, kastizañ u.b. abalamour d'e dorfedoù ; *sie einigen sich über die Art und Weise, wie sie ihre Missetat am besten durchführen können*, en em glevet a reont war an tu gwellañ da gas o falloni da benn.

Missetäter g. (-s,-) : drougoberour g., gwalloberour g., falloberer g., mestaolier g., droukc'hraer g., gwaller g., gwallbil g., kalkenn g./b., fallakr g., sac'h malis g., vilbezh g., viltañs g.

Missetäterin b. (-,-nen) : drougoberourez b., gwalloberourez b., droukc'hraerez b., fallobererez b.

missfallen V.gw. (missfiel / hat missfallen) : displijout, droukplijout, ober displijadur da, reiñ displijadur da, bezañ iskriv gant an-unan (ober udb), bezañ bras gant an-unan (ober udb), bezañ drouk gant an-unan (ober udb), bezañ garv gant an-unan (ober udb), kavout bras (gwelet udb), kavout kalz

(gwelet udb), kavout start (gwelet udb), kavout diaes (gwelet udb) ; *seine Haltung missfiel ihr sehr*, displijet meurbet e voe gant e emzalc'h, e emzalc'h a zisplijas kalz dezhi, displijadur vras o welet e emzalc'h, kavout a reas bras e emzalc'h, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) gwelet e emzalc'h, iskriv e voe ganti gwelet e emzalc'h, garv e voe ganti gwelet e emzalc'h, bras e voe ganti gwelet e emzalc'h ; *all sein Tun und Treiben (all sein Tun und Lassen) missfällt mir*, e emzalc'h (e zoareoù) a zisplij din hed an neudenn, kement tra a ra a zisplij din, e gundu ne blij nemeur din ; *es missfällt ihm, wenn er unterbrochen wird*, ne gav ket a-zoare e ve troc'het e gomz ; *ich werde euch gegenüber keinen Hehl daraus machen, dass mir so etwas missfällt*, ne guzhin ket ouzhoc'h e tisplij kement-se din ; *es missfiel ihm unsäglich, es tun zu müssen*, kenañ e tisplijas dezhañ rankout ober an dra-se, kenañ e oa displijet dezhañ rankout ober an dra-se.

Missfallen n. (-s) : drouklaouended b., displijadur b., displijadurezh b., dic'hrad g., dihet g., divourrusted b. ; *allgemeines Missfallen hervorrufen*, ober displijadur d'an holl.

Missfallenskundgebung b. (-, -en) : manifestadeg a zrouklaouended b., manifestadeg a zisplijadur b.

missfällig ag. : dihegar, displijus, diblijus, amblijus, dihetus, dic'hrad, divourrus, hek, hegaz, hegazus, hegus, kazu, kasaus ; *sich missfällig über jemanden äußern*, kavout abeg en u.b., chaokat u.b.

missgeartet ag. : dilignezet, skoanet, disteraet, troet da fall.

missgebildet ag. : aet da fall, inkruzun, diskolp, disneuz, distumm, distres, divalav, didailh, diforch, diforj, difeson, hep gras na feson, euzhus, stumm ur c'hrank-saoz dezhañ, disleber, korfet fall, digompez, gwallc'hraet, javellek, urupailh, vil.

Missgeburt b. (-, -en) : euzhden g., krank-saoz g., euzhadenn b., penn-sac'h g., urupailh g., traouilh g., sioc'han g., speñv g., bouilh g., stronkig g. ; *kuck dir mal diese Missgeburt an !* sell ar c'hrank-saoz-se ! pebezh troñsad den !

missgelaunt ag. : rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefñviñ, koeñvet e boch, ginet, kintoù ennañ, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, en e benn fall, e benn e gin, troet fall, troet fall ar bramm en e gof, ur bramm a-dreuz gantañ en e gof, imoret fall, gwallimoret, en imor fall, loariet, en e loariad, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treuflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourrennoù, e gwad porc'hell ; *sie ist missgelaunt*, n'eo ket eeun he mouroun, en he fenn fall emañ, emañ he fenn e gin, n'eo ket flour ganti hiziv.

Missgeschick n. (-s, -e) : 1. dicheañs b., boch g./b., taol dicheañs g., gwallchañs b., droukchañs b., chañs fall b., planedenn b., gwallblanedenn b., mestaol g., gwalleur g./b., maleur g., gwalldonkadur g., droukfortun b., gwallfortun b., gwallverzh g., droukverzh g., drouklamm g., tro lous b., dihet g., feud g., gwalldro b., gwall isu g., enebiezh b. ; *ihm ist ein Missgeschick passiert*, ur walldro a zo en em gavet gantañ, kouezhet eo ar boch warnañ ; *wenn uns ein Missgeschick trifft*, pa c'hoarvez ur mestaol ganeomp ; *das Missgeschick vertreiben, jemandem aus dem Missgeschick helfen*, diwallchañsiñ u.b. ; 2. diampartiz b., dizampartiz b., taol kleiz g. ; *ein von ihm verschuldetes Missgeschick*, un taol kleiz graet gantañ.

Missgestalt b. (-, -en) : euzhden g., krank-saoz g., euzhadenn b., penn-sac'h g., bouilh g., urupailh g. ; *kuck dir mal diese Missgestalt an !* sell ar c'hrank-saoz-se ! pebezh troñsad den ! **missgestaltet** ag. : mortal, aet da fall, inkruzun, diskolp, disneuz, distumm, divalav, didailh, diforch, diforj, difeson, hep gras na feson, euzhus, stumm ur c'hrank-saoz dezhañ, disleber, korfet fall, digompez, gwallc'hraet, javellek, urupailh, vil.

missgestimmt ag. : rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefñviñ, koeñvet e boch, ginet, kintoù ennañ, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, en e benn fall, e benn e gin, troet fall, troet fall ar bramm en e gof, ur bramm a-dreuz gantañ en e gof, imoret fall, gwallimoret, en imor fall, loariet, en e loariad, war e du fall, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treuflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourrennoù, e gwad porc'hell ; *sie ist missgestimmt*, n'eo ket eeun he mouroun, en he fenn fall emañ, emañ he fenn e gin, n'eo ket flour ganti hiziv.

missgewachsen ag. : aet da fall, inkruzun, disneuz, distumm, distres, divalav, didailh, diforch, diforj, difeson, hep gras na feson, euzhus, stumm ur c'hrank-saoz dezhañ, disleber, korfet fall, digompez, gwallc'hraet, javellek, urupailh, vil.

missglücken V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist missglückt] : c'hwitañ, mont a-dreuz, mont da fall, foerat ; *eine missglückte Heirat*, un dimeziñ troet da fall g., un dimeziñ amzere g. (Gregor).

missgönnen V.k.e. (hat missgönnt) : *jemandem etwas missgönnen*, kaout avi ouzh u.b. abalamour d'udb, droukc'hoantaat (bezañ c'hoantek ag) udb a zo d'unan all, gourvennañ ouzh u.b. en abeg d'udb, aviañ madoù u.b., dougen avi d'u.b. en abeg d'udb a zo en e gerz, karet mad u.b.

Missgriff g. (-s, -e) : fazi g., fazienn b., faziadenn b., soton b., fallvarch g., beiadur g., inglodaj g.

Missgunst b. (-) : droukrañs b., avi b., erez b., gourvenn g., gourventez b., c'hoantidigezh b., droukc'hoant g., droukc'hoantegezh b., gwallc'hoant g., gwallc'hoantegezh b., gwarizi b.

missgünstig ag. : c'hoantaus, gwarizius, erezus, avius, gourvennek.

misshandeln V.k.e. (hat misshandelt) : boufoniñ, soukadiñ, ganuzañ, malordiñ, anjorniñ, anjornañ, ober kriz da, gwallgas, gwallagañ, blechat, bezañ kriz gant, gwallaozañ, gwallgempenn, ober lous da, ober vil da, ober drouvuhez da, ober mizer da, bezañ boufon gant, bezañ boufon ouzh, bezañ taer ouzh, bezañ yud ouzh, bezañ treitour ouzh, bezañ digar ouzh, treitouriñ, bezañ feuls ouzh, drouktrétañ, debailhañ, gwalldretiñ, gwallakaañ, drailhañ, bezañ drouk ouzh, ober fall da, ober divalav da, hegal ouzh, handeiñ, gaiañ, burutellañ, [dre eilpennster] dorloiñ, P. kiviñ ha kigeriñ, dotuañ, kempenn a-zoare ; *Kinder misshandeln*, boufoniñ bugale, gwallgas bugale gant kruelded, soukadiñ bugale, ganuzañ bugale, malordiñ bugale, anjorniñ bugale, ober kriz d'ar vugale, bezañ kriz gant ar vugale, ober lous d'ar vugale, ober fall d'ar vugale, ober vil d'ar vugale, bezañ boufon ouzh ar vugale, bezañ drouk ouzh ar vugale, gwallaozañ bugale, kiviñ ha kigeriñ bugale, debailhañ bugale ; *Tiere misshandeln*, ganuzañ al loened, bezañ boufon ouzh al loened, malordiñ al loened, bezañ treitour ouzh al loened, treitouriñ al loened, bezañ feuls ouzh al loened, bezañ kriz ouzh al loened, bezañ taer ouzh al loened, bezañ digar ouzh al loened, bezañ drouk ouzh al loened, ober vil d'al loened, ober lous d'al loened, gwallaozañ

al loened, gwallgas al loened gant kruelled, debailhañ loened ; . *er hat seine Frau regelmäßig misshandelt*, foetañ a rae e wreg, e wreg a veze dotuet gantañ, e wreg a veze kivijet ha kigeret gantañ.

Misshandler g. (-s,-) : gwallgaser g., blechard g., loen fall g., boufoner g.

Misshandlung b. (-,-en) : gwallgaserezh g., gwallgas g., gwallaoz g., heskin g., heskinerezh g., droukvuhez b., debailh g. ; . *sein Körper weist keine Spuren von Misshandlungen auf*, e gorf n'eo na duet na ruziet e nep lec'h.

Misshairat b. (-,-en) : droukzimeziñ g.

misshellig ag. : fached, broc'het, onglennet, mouzhet.

Misshelligkeit b. (-,-en) : diemglev g., dizunvaniezh b., dispeoc'h g., hennon g., teñvalaenn b., fuilhadez b., brouilhes g., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., gwall intent g., fachiri b., fachoni b., chifoni b., broc'hadenn b., broc'hadeg b., broc'h g., fach g., facherezh g., facheriz b., fachezon b., mouzherezh g., tousmac'h g.

Mission b. (-,-en) : 1. kefridi b., kefridiezh b., emell g., karg b. ; . *mit einer Mission beauftragt sein*, bezañ karget a gefridi, kaout kefridi digant u.b. ; *Ausführung einer beauftragten Mission*, embregerezh ur gefridi g. ; *eine Mission erfüllen*, seveniñ ur gefridi, kas ur gefridi da benn ; *eine Mission erfolgreich abschließen*, degouezhout da vat gant e gefridi ; *ich betraue Sie mit der Durchführung dieser Mission*, reiñ a ran deoc'h an emell da gas ar gefridi-se da benn ; 2. strollad kefridiadeg g., kefridiezh b. ; . *diplomatische Mission*, kefridiezh diplomatel b. ; *wissenschaftliche Mission*, kefridiezh ouezoniel b. ; 3. [rel.] mision g., avieladur g., misioniñ g. ; *Mission betreiben*, misioniñ ; *innere Mission*, mision-parrez g. ; *Jahrestag der Beendigung einer Mission*, advision g.

Missionär g. (-s,-e) / **Missionar** g. (-s,-e) : [rel.] misionar g., misioner g., tad misioner g. ; . *Gesellschaft der Missionare von Afrika*, breuriez Misionerien Afrika b., P. misionerien wenn ls., tadoù gwenn ls.

missionarisch ag. : [rel.] misionar, misioner, ... misioniñ.

missionieren V.gw. (hat missioniert) : misioniñ ; . *in Afrika missionieren*, misioniñ e Afrika.

V.k.e. (hat missioniert) : avielañ ; . *afrikanische Völker missionieren*, avielañ pobloù afrikan.

Missionsgesellschaft b. (-,-en) : [rel.] breuriez b., Mision g., luskad misioniñ g. ; . *Missionsgesellschaft vom Heiligen Geist unter dem Schutz des Unbefleckten Herzens Mariens*, breuriez ar Spered Santel b.

Missionsschule b. (-,-n) : [rel.] skol ar mision b., misiondi g.

Missionsschwester b. (-,-n) : [rel.] seurez b., c'hoar b. ; . *Missionsschwester unserer Lieben Frau von Afrika*, c'hoarezed gwenn ls., c'hoarezed Itron Varia Afrika ls.

Missionsstation b. (-,-en) : [rel.] mision g., misiondi g.

Missionsvater g. (-s,-väter) : [rel.] tad misioner g.

Missionswerk n. (-s,-e) : [rel.] Mision g.

Missionswissenschaft b. (-) : [rel.] misiologiezh b.

Missklang g. (-s,-klänge) : distoniezh b., disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b.

missklängen V.gw. (missklang / hat missklungen) : bezañ diheson, diseniñ, distonañ.

Misskredit g. (-s) : gwallvrud g./b., divrud g., diskred g., droukanv g. ; . *jemanden in Misskredit bringen*, lakaat diskred war u.b., gwallvrudañ (divrudañ, fallvrudañ) u.b., ober anv fall ouzh u.b., reiñ gwallvrud d'u.b., dichekal u.b., chaokat u.b., chaokat brud u.b., chaokat a-enep u.b., binimañ u.b. ; . *er hat sich in Misskredit gebracht*, skuilhet eo e skudell gantañ ; . *in Misskredit geraten*, koll e vrud.

misslaunig ag. : rekin, gant e benn a-dreuz, o c'hoefñviñ, koeñvet e boch, ginet, kintoù ennañ, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, en e benn fall, troet fall, troet fall ar bramm en e gof, ur bramm a-dreuz gantañ en e gof, imoret fall, gwallimoret, en imor fall, loariet, en e loariad, war e du fall, e benn e gin, brizh, a dro fall, kollet e vuoc'h vihan pik du gantañ, aet ar moc'h en ed-du gantañ, e roched e gwask e revr, e leue a-dreuz gantañ, aet e leue a-dreuz gantañ, e leue a-dreuz en e gof, e leue a-dreuz ennañ, fas rous outañ, kamm e vlevenn, treuflez, trenk e valadenn, trenket e valadenn, tev e vourrennoù, e gwad porc'hell, c'hweros, mouzher, chakous ; . *misslaunisch sein*, tagnouzal ; *misslaunisch werden*, tagnouzaat ; . *misslaunisch machen*, tagnouzaat ; . *sie ist misslaunig*, n'eo ket eeun he mouroun, en he fenn fall emañ, emañ he fenn e gin, n'eo ket flour ganti hiziv.

Misslaut g. (-s,-e) : disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b.

missleiten V.k.e. (hat missleitet) : touellañ, tromplañ, dihenchañ, trellañ, lakaat da faziañ, hoalañ, droukhoalañ, lorbiñ, kilhañ, desev, lakaat da saouzañ (da faziañ), amoeññ, distreiñ, dougen da faziañ (Gregor).

misslich ag. : diaes, amjestr, skoemp, chastreüs, disasun ; . *eine missliche Frage*, ur goulenn skoemp ober gantañ g., ur goulenn forc'hellek (troidellek) g., ur goulenn amjestr g. (Gregor) ; . *mit der Bezahlung der Angestellten stand es oft misslich*, alies a-walc'h e save diaesterioù evit paeañ an implijidi ; . *du bringst mich in eine missliche Lage*, c'hoari a rez diaes din, reiñ a rez bec'h din, lakaat a rez ac'hanon gwall nec'het, lakaat a rez ac'hanon gwall ziaes, luziañ (nec'hiñ, nec'hañsiñ, strobañ, strobelliñ, jabliñ) a rez ac'hanon, ober a rez diaes din, tapet on fall ganit, gwalldapet on ganit.

Misslichkeit b. (-,-en) : kontroliezh g., diaezamant g., displijadur g., kerseenn b., trabas g., tregas g., trevell g., charterezh g., chastre g., jabl g., bulari g., trechal g., enebiezh b., fach g., fleuskeur g., maritell b., rouestl g., trubuilh g., chigarderezh g., diaested b., diaester g., disasunder g.

missliebig ag. : gwelet fall, dihegar, dihetus, displijus, diblijus, divourrus, hek, hegaz, hegazus, hegus, kazu, kasaus, diseven ; . *sich bei jemandem missliebig machen*, koll istim u.b., koll grad vat u.b. (grasoù mat u.b.) (Gregor).

misslingen V.gw. [*verb-skoazell sein* : misslang / ist misslungen] : c'hwitañ, c'hwitout, mont a-dreuz, soetiñ, foerat, afochiñ, ober chat ; . *er versuchte es mehrfach, jedoch misslang es immer wieder*, klasket en doa meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn (met bewech en doa graet bouc'h) - klasket en doa dindan meur a wech, met ne oa ket deuet a-benn - meur a arnod en doa graet, met ne oa ket deuet a-benn - klasket en doa en em gemer dre veur a wech, met ne oa ket deuet a-benn ; . *ihr Vorhaben misslang*, c'hwitañ a reas o embregerezh, an taol a foeras, ne fonnas ket dezho kas o fennad da vat, ur c'hwitadenn grenn e oa bet, graet o doa flagas gant an dra-se, mont a reas o zaol da gazh, mont a reas an tenn er c'hleuz ganto, aet e oa an traoù er c'harzh ganto, c'hwitet o doa war o zaol, soetiñ a rejont war o zaol, c'hwitet o doa o c'hraf, c'hwitet o doa gant o raktres, manet e oant, manet e oant warni, manet e oant da gas o zaol da benn, manet e oant war ar marc'had, kazeg o doa graet, chomet e oant kazeg, chomet e oant berr war o raktres, chomet e oant berr da gas o raktres da benn, chomet e oant a-dreuz gant o hent, graet o doa kazh, graet o doa taol gwenn, graet o doa tro c'houllo, graet o doa tro wenn, graet o doa un dro wenn, ar ribotadenn a oa aet da fall, graet o doa un tenn gwenn, o zaol a reas chat, graet o doa chat gant o zaol, distignañ a reas o stign, afochiñ a reas o zaol ganto, o raktres a voe un afochadenn ; . *alles*,

was er in seinem Leben unternahm, misslang, e vuhez ne oa bet nemet ur chadennad c'hwitadennoù, netra ebet en e vuhez ne zeuas dezhañ da vat, kement a reas en e vuhez a c'hwitas ; . [egin] *misslungene Crêpe*, lapin g., krampouezhenn c'hwitet b.

Misslingen n. (-s) : droukverzh g., c'hwitadenn b., afochadenn g., tro wenn b., taol gwenn g., tro c'houllo b., gwallverzh g., gwall isu g., distro lous g./b., distro divalav g./b., gwall zistro g./b., taol-boud g., louzenn b., kac'hadenn b.

Missmanagement n. (-s,-s) : gwallvererezh g., droukvererezh g., gwallardeadezh b., drougardeadezh b.

Missmut g. (-s) : mouzhadenn b., mouzherezh g., gwallimor b., imor fall b., araousted b., araouster g., echeve g., gin g., gwalañjer g., ingenn b., bolontez fall b.

missmutig ag. : beunek, amlaouen, gwallimoret, imoret fall, en imor fall, en e loariad, aoz fall ennañ, fumet, moulbennek, troet e breñv, troet fall, troet fall ar bramm en e gof, ur bramm a-dreuz gantañ en e gof, en e benn fall, e benn e gin, ginet, rec'het, treuflez, rekin, gwalañjeret, malañjerek, chifet, anoazet, kruel e vin, mouzhet, war e du fall, teñval e benn, echeve ; . *missmutig sein*, gwidreal, tagnouzal, na vezañ an holl voc'higoù er gêr gant an-unan (*e holl voc'higoù er gêr gantañ, he holl voc'higoù er gêr ganti h.a.*), bezañ en e benn fall, bezañ e benn e gin, na vout flour gant an-unan, bezañ kamm e vlevenn, bezañ o c'hoefñviñ, bezañ koefñvet e boch, bezañ kintoù en an-unan, bezañ fumet, bezañ troet fall, bezañ troet fall ar bramm en e gof, bezañ ur bramm a-dreuz gant an-unan en e gof, bezañ trenk e valadenn, bezañ trenket e valadenn, bezañ deuet e laezh da drenkañ, bezañ e gwad porc'hell, bezañ tev e vourrennoù, na vezañ eeun e vourroù, bezañ rekin, bezañ treuflez, bezañ war e du fall, bezañ diaes en e benn, bezañ e roched e gwask e revr, bezañ al leue a-dreuz gant an-unan (*e leue a-dreuz gantañ, he leue a-dreuz ganti h.a.*), bezañ aet al leue a-dreuz gant an-unan (*aet e leue a-dreuz gantañ, aet he leue a-dreuz ganti h.a.*), bezañ e leue a-dreuz en e gof, bezañ e leue a-dreuz en an-unan (*e leue a-dreuz ennañ, he leue a-dreuz enni h.a.*), bout kogus àr an heol, bezañ fas rous ouzh an-unan, ober e benn du, bezañ chifet, biskañ, anoaziñ, bezañ anoazet, krugañ, flikañ, bezañ kollet e vuoc'h vrizh, bezañ aet ar moc'h en ed-du gant an-unan (*aet e voc'h en ed-du gantañ, aet he moc'h en ed-du ganti h.a.*), bezañ imoret fall, bezañ gwallimoret, bezañ en imor fall, bezañ en e loariad, bezañ aoz fall ennañ, na vezañ eeun e vouroun, na vezañ plaen e bastell war e revr, bezañ war e du fall, bezañ troet e breñv, bezañ mouzhet, mouzhañ ; *missmutig aussehen*, ober ur penn kozh, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, ober penn du, bezañ kozh e benn, bezañ hir e vailh, bezañ hir e fri, bezañ moan e benn, bezañ teñval e benn, bezañ hir beg e vinaoued, bezañ kruel e vin, bezañ ur bod-spern war e dal, bezañ teñval e dal, bezañ kozh e benn, bezañ izel e glipenn, bezañ izel e gribell, mouspenniñ, bezañ teuc'h e c'henoù, bezañ hek e c'henoù, bezañ rec'het, bezañ moulbennek, bezañ evel ur gegin fumet, goefñviñ.

Adv. : a-razailh, gant fioun, kinte ennañ, en un doare teusk, en un doare teuc'h, en un doare reut, en un doare sec'h ha treut, brusk ; . *missmutig aussehen*, ober ur penn kozh, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, bezañ kozh e benn, bezañ hir e vailh, bezañ hir e fri, bezañ moan e benn, bezañ hir beg e vinaoued, bezañ kruel e vin, ober penn du, bezañ ur bod-spern war e dal, bezañ teñval e dal (e benn), bezañ izel e gribell, bezañ izel e glipenn, mouspenniñ, bezañ teuc'h e c'henoù, bezañ rec'het, bezañ moulbennek, bezañ ginet, bezañ evel ur gegin fumet.

missraten V.gw. [verb-skoazell sein : missriet / ist missraten] : 1. c'hwitañ, mont a-dreuz, treiñ da fall, foerat ; 2. *ein missratener Sohn*, ur mab kriz g., ur mab disleber g., ur mab fall g., ur mab dinatur g. (Gregor).

Misstand g. (-s,-stände) : direizhamant g., direizh g./b., P. droug g. ; . *das Buch richtet sich gegen soziale Missstände*, al levr a dag direizhamantoù 'zo war an dachenn sokial ; . *Missstände abstellen*, lakaat diwezh da zizurzhioù 'zo, lakaat termen da zireizhamantoù 'zo, lakaat termen da zireizhioù 'zo ; *einem Missstand abhelfen*, parraat ouzh un diemsav ; . *die Missstände, die uns bedrücken*, an drougoù a bouez warnomp ls.

Misstimung b. (-,-en) : mouzhadenn b., mouzherezh g., imor fall b., imor b., araousted b., araouster g., echeve g., gin g., ingenn b. ; . *es hat nie Misstimung zwischen uns geherrscht*, n'eus bet biskoazh ger ebet etrezomp ; . *es herrscht Misstimung zwischen den Eheleuten*, rouzet eo ar bloneg etre ar priedoù, hennon (dizemglev) a zo etre ar priedoù.

Misstön g. (-s,-töne) : disoniezh b., disonegezh g., dihesoniezh b.

misstönen V.gw. (hat misstönt) : bezañ diheson, diseniñ, distonañ.

misstönend ag. : diheson, diston ; . *misstönende Stimme*, mouezh diheson b.

misstrauen V.gw. (dat.) (hat misstraut) : *jemandem misstrauen*, kaout (magañ) disfiziañs ouzh u.b., kaout disfiz ouzh u.b., bezañ en disfiz ouzh u.b., kaout douetañs diouzh u.b., derc'hel douetañs diwar-benn u.b., disfizout a (ouzh, diouzh, diwar-benn) u.b., arvariñ war u.b., kaout diskred war u.b., damgrediñ d'u.b., bezañ disfizius ouzh u.b., diskrediñ war u.b., douetiñ war u.b.

Misstrauen n. (-s) : diskred g., disfiz g., disfiziañs b., difiziañs b., droukfiziañs b., douetañs b., droukziskred g., gwallziskred g., damgred g., amgred g. ; . *Misstrauen hegen*, bezañ e spered e diskred, bezañ en disfiz, bezañ disfizius, bezañ diskredik, bezañ amgredik, kaout (magañ) disfiziañs, kaout disfiz, kaout un douetañs bennak, kaout douetañs, damgrediñ, kaout c'hwen en e loeroù ; . *viele Leute hegten ihm gegenüber ein gewisses Misstrauen*, en disfiz e oa da galz a dud ; . *Misstrauen erregen*, lakaat diskred da sevel, lakaat disfiziañs da sevel, tennañ (dedennañ) diskred war an-unan, lakaat diskred da sevel en e geñver, lakaat disfiziañs da sevel en e geñver ; *das hatte mein Misstrauen erregt, das hatte mein Misstrauen erweckt*, kement-se en doa lakaet douetañsoù da sevel em spered, o welet (o klevet) an dra-se e oa deuet disfiz (diskred, douetañs) din, kement-se en doa lakaet disfiz da gellidañ ennon, o welet (o klevet) an dra-se e oa savet disfiz ennon ; . *das hätte doch mein Misstrauen wecken sollen*, kement-se a zleje bezañ va lakaet war va evezh ; . *mein Misstrauen verflüchtigte sich*, an disfiziañs am boa outañ a nijas kuit, an disfiziañs am boa outañ a yeas gant an avel ; . *das gegenseitige Misstrauen zwischen den zwei Völkern wuchs*, disfiziañs a greskas etre an div bobl.

Misstrauensantrag g. (-s,-anträge) : [polit.] mennad disfiz g., mennad-tamall g., mennad a-enep ar gouarnamant g.

Misstrauensvotum n. (-s,-voten) : [polit.] 1. mennad disfiz g., mennad-tamall g., mennad a-enep ar gouarnamant g. ; 2. mouezhiadenn a zisfiziañs g.

misstrauisch ag. : disfizius, difiz, disfiz, disfi, amgred, amgredik, diskredus, diskredik, amgredonius ; . *misstrauisch werden*, dont disfiz d'an-unan, dont douetañs d'an-unan, sevel douetañsoù e spered an-unan, dont diskred d'an-unan,

diwanañ disfiz en an-unan, kellidoñ disfiz en an-unan, sevel disfiz en an-unan ; . *das hatte mich misstrauisch gemacht*, kement-se en doa lakaet douetañsoù da sevel em spered, o welet (o klevet) an dra-se e oa deuet disfiz (diskred, douetañs) din, kement-se en doa lakaet disfiz da ziwanañ ennon, kement-se en doa lakaet disfiz da gellidoñ ennon, o welet (o klevet) an dra-se e oa savet disfiz ennon ; . *sie war misstrauisch geworden, deshalb war sie gekommen, um nachzusehen*, douetet he doa un dra bennak, setu perak e oa deuet da welet ; . *misstrauisch sein*, bezañ e spered e diskred, bezañ disfizius, bezañ diskredik, bezañ en disfiz, bezañ amgredik, kaout (magañ) disfiziañs, kaout disfiz, kaout un douetañs bennak, kaout douetañs, damgredañ, kaout c'hwen en e loeroù ; . *misstrauische Blicke*, selloù diskredik ls.

Missvergnügen n. (-s) : displejadur b., displejadurezh b., dic'hrad g.

missvergnügt ag. : drouklaouen, droukkontant, amlaouen, dilaouen, fallgontant, doaniet, displejet, e-kreiz ar c'herse, laouen evel kezeg digerc'h, ken laouen ha kezeg digerc'h.

Missverhältnis n. (-ses,-se) digempouez g., digevatal g., disklot g., disklotadur g., diskeñver g.

missverständlich ag. : for'hellek, kudennek, displann.

Missverständnis n. (-ses,-se) : kammintent g., drougintent g., gwallintent g., treuzintent g., treuzkompren g., kammemglev g., kammgomer g., kiprako g. ; . *das ist wohl ein Missverständnis*, un dra bet komprenet fall an hini eo, drougintentet ez eus bet un dra bennak sur a-walc'h, bez' ez eus gwallintent en afer-se.

missverstehen V.k.e. (missverstand / hat missverstanden) : drougintent, kammintent, kammveizañ, intent a-dreuz, kompren a-dreuz, kompren fall, fiziañ war, treuzintent, treuzkompren.

Misswachs g. (-es) : [labour-douar] eost fall g., gwallfurmadur g.

misswachsen ag. : aet da fall, inkruzun, disneuz, distumm, divalav, diforch, diforj, hep gras na feson, javellek.

Misswahl b. (-,-en) : dilennadeg Miss ar vro b., dilennadeg Miss-World b.

Missweisung b. (-,-en) : [mentawouriezh] amrouad g.

Missweisungswinkel g. (-s,-) : [merdead.] bleingom g.

Misswirtschaft b. (-,-en) : gwallvererezh g., droukvererezh g., gwallardeadezh b., drougardeadezh b.

Misswuchs g. (-es,-wüchse) : disneuz b., nammder g., gwallfurmadur g., distummadur g.

Mist g. (-es,-e) : 1. teil g., kardell g., mailh g., gardenn b., gardennad b., baoz b., mannoù ls., teilaj g., natur chatal b. ; . *ein Haufen Mist*, ur bern teil g., ur c'halz teil g. ; . *Kuhmist*, teil saout g., natur saout b. ; . *Pferdemist, Pferdeäpfelmist*, teil kezeg g., teil marc'h g., abon g., kaoc'h-kezeg g., bouzoul str., gwregon str., natur gezeg b., P. fiez glas str. ; . *Mist auf das Feld fahren*, kas teil (kas kardell) d'ar parkeier, charreat teil ; . *Mist ausbreiten*, skignañ (dispenn, fuilhañ, ledañ, skuilhañ, stlabezañ, teurel) teil war ur park ; . *mit Mist düngen*, gardennañ teil, teilañ ur park, teilat ur park, temzañ (trempañ, kardellat, lardañ) ur park gant teil, teilekaat, andevrat ; . *gärender Mist*, teil tomm g. ; . *ausgereifter Mist, verrotteter Mist*, teil brein-mat (kozh, yen, poazh, dispeuret, ble, dismuniet) g. ; . *frischer Mist*, teil fresk g., teil kriz g. ; . *vollwertiger Mist*, teil nerzhus g. ; . *voll Mist*, teilek ; . *Grünschnitt und Gartenabfälle mit Mist kompostieren*, koublañ an teil ; . *Kalk dient als Beförderungsmittel bei der Zersetzung des Mistes*, ar raz a servij da zispeuriñ an teil ; 2. [Bro-Aostria] lastez str., karzh str., karzhioù ls., karzhadenn b., loustoni b., stronk g., taras g., mardoze g., lapas g., lorgnez str., goannaj g., moc'haj g., teil g., strogellaj g., stlabez g., teil kêr g. ; 3. [merdead.] mougasenn

b., bavouzeñ b., latar g., latarenn b., brumenn b., brum g., strouilhenn b., morenn b., lusenn b., nivlenn b., mougenn b., touilhenn b., libistr g., lizenn b., mogidell b., glebiadenn b., glizhaj g., glizhetez b., ailhenn b. ; 4. [dre skeud.] diotiezh b., sotoni b., diotiz b., amoedigezh b., diskiantegezh b., belbi g., diotaj g., bleuperezh g., noucherezh g., louaderezh g., tariell b., jaodreouù ls., amiodaj g., kaoc'h g., kaoc'herez g., kaoc'haj g., kaoc'henn b., kac'haj g., krenegell b., alkanaj g. ; P. . *so ein Mist ! Mist ! verdammter Mist !* pebezh kaoc'henn ! pebezh krenegell ! kaoc'h ! kaoc'h ki ! kaoc'h ki du ! kaoc'h ki du kac'het gant ar c'hi gwenn ! kaoc'h louarn ! kaoc'h razhed ! daonet ! ; *das ist doch alles Mist !* kaoc'h ki ha kignen eo an dra-se ! kaoc'h ki du kac'het gant ar c'hi gwenn eo an dra-se ! kac'haj tout ! ; . *Mist schreiben, viel Mist schreiben*, brizhskrivañ, bezañ ar foerell gant e bluenn, duañ paper ; . *die Zeitungen schreiben den letzten Mist*, forzh petra eo pezh a gont ar c'hazetennoù, n'eus forzh petra eo pezh a gont ar c'hazetennoù, kaoc'haj eo pezh a gont ar c'hazetennoù, ar paper hag ar vein a lakaer forzh petra war o c'hein ; . *Mist reden (schwatzen)*, alkaniñ, lavaret forzh petra, lavaret n'eus forzh petra, glabousañ a bep seurt diotajoù, kontañ flugez (flugezennoù, krakoù, kaozioù, bidennoù, lerbaj), batouilhath evel piged born, kontañ pifoù, na vezañ nemet traoù displet er gaoz gant an-unan, tennañ koñchoù born (koñchoù gwrac'hed, kontoù pikous, koñchoù gwrac'h kozh) eus e gelorn, bezañ kaozioù treuflez gant an-unan, lavaret drocherezh, jaodreañ, brellañ, gallegañ ; . *Mist machen, Mist bauen*, kaoc'hmoc'hiñ, kac'hata, alkaniñ, kaoc'hañ an traoù, brellañ, dekonifiñ, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, ober ar brasañ sotonioù, abostoliñ, dirollañ, mont e breskenn, folliñ, pennsodiñ, treiñ da sot, diskiantiñ, mont e belbi (e berlobi), diboeallañ, pennfolliñ, koll e benn, koll ar stur, koll e oremuz, koll e sterenn, koll ar Sterenn, koll e bod-houarn bihan, mont e benn e gin, mont ganto, ober un tamm mat a ziroll, garzhenniñ, c'hoari e loa, c'hoari al loa, bezañ an diaoul gant an-unan ; 5. fank g., kailhar g., kramenn b., loustoni b., loustaj g., lousteri b., lousnez b., stronk g., stroan g., strod g., strodenn b., karzh str., karzhioù ls., karzhadenn b., karzhien g., taras g., mardoze g., mailhemouzeñ b., lastez str., lapas g., lorgnez str., goannaj g., kaoc'haj g., hoc'haj g., moc'haj g., moc'herez g., strogellaj g., hudurez b., hudurnaj g., hudurnez b., karasenn b., loudouriezh b., lousteri b., libistr g., liboud g., mailh g., prigas g., mastar g., mastarenn b., ounnezer g., viltañs g., stlabez g., strouilh g., bouilhenn b., brenn str. ; *allerlei Mist*, kaoc'haj a bep seurt g. ; 6. *das ist nicht auf seinem Mist gewachsen*, n'eo ket bet savet gantañ e-unan, n'eo ket kement-se eus dour e buñs, sunet en deus an dra-se tu pe du ; 7. *er hat Geld wie Mist*, arc'hant en deus d'ober teil, arc'hant d'armerzh en deus, arc'hant da zioueriñ en deus, arc'hant en deus da stlepel dioutañ, arc'hant en deus hardizh, ober a ra arc'hant war an oaled ; 8. [kr-l] . *Bauer, bleib auf deinem Mist*, pep hini e vicher ha ned aio ket ar c'hazh d'al laezh - pep hini e dro hag ar vilin a dro - an neb a zo mevel n'eo ket mestr, verbum caro factum en - mat al laezh dous, mat al laezh trenk, mat da bep den chom en e renk - Yann a vil vicher a varvas gant an naon - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - bez e ranker peuriñ pe euzhiñ el lec'h ma vezer staget - lec'h m'emañ stag ar c'havr e rank peuriñ ; . *jeder Hahn ist König auf seinem Mist*, pep ki a zo mestr en e di, pep ki a zo hardizh en e di, pep ki a harzh en e di ; . *Kleinvieh macht auch Mist*, a wenneien emaint tout - an eil nebeud a fonna egile - an eil nebeud a fonn egile - an eil nebeud a gresk egile - gant spilhoù e c'heller paeañ ur goumanant a gant skoed ma ve a-walc'h anezho - tamm-ha-

tamm e vez graet e vragoù da Yannou - lur ha lur a sav da somm - an niver a raio bern - bili war vili a ra ur menez.

Mist- : stonk a ..., gast a ..., kozh ..., lastez ...

Mistbeet n. (-s,-e) : gwelead douar-teil g.

Mistel b. (-,-n) : [louza.] uhelvarr g., izelvarr g., barr-uhel g., dour-derv g.

Misteldrossel b. (-,-n) : [loen.] drask roueel b. [*liester* driski roueel].

misten V.k.e. (hat gemistet) : **1.** dideilañ ; . *den Stall misten, die Kühe misten*, skarzhañ dindan ar saout, skarzhañ ar c'hraou, karzhañ ar c'hraou, ober karzhadenn er c'hraou, riñsañ ar c'hraou, skarzhañ ar staol, karzhañ ar staol, riñsañ ar staol ; . *den Stall mit der Kotkrücke (mit der Mistkrücke, mit dem Kotschieber) misten*, skarzhañ ar c'hraou gant ur rozell, rozellat ar c'hraou ; **2.** teilañ ; *einen Acker misten*, skignañ (dispenn, fuilhañ, ledañ, skuilhañ, stabezañ, teurel) teil war ur park, teilañ (teilat, temzañ, trempañ, kardellat) ur park.

Mistfink g. (-en,-en) : pemoc'h lous g., loudoureg g., loudour g., loustoñ g., louskod g., louveg g., louvidig g., libouzer g., chuchuenn lous b., bastrouilher g., bastrouilh g., bodoc'her g., chelgenn a zen b., lousken g., mastarer g., strouilh g., libouz g., louz g., porc'hell g., loudour g.

Mistgabel b. (-,-n) : forc'h b., forc'h hir b.

Mistgrube b. (-,-n) : poull-hañvouez g., poull-brutug g.

Misthacke b. (-,-n) : bac'h b., divac'h b.

Misthaufen g. (-s,-) : andevreg b. [*liester* andevregi], bern teil g., teileg b. [*liester* teilegi], brutugenn b., kalz teil g. ; . *die Jauche aus dem Misthaufen abfließen lassen*, reiñ red d'an hañvouezenn a zeu eus ar bern teil.

mistig ag. : lous, loudour, loudourek, louan, lastezek, kramennek, kailharek, plapous, moustrouilh, flav, strodennek, fankus, mailhemous, strouilhek, strouilh, bastrouilh, mailhennek, lor, hudur, ordous, mardozeq, ort, plamoustek, kousiet, saotr, tarasennet.

Mistjauche b. (-) : hañvouez g., hañvouezenn b., dour-hañvouez g., dour teil g., dour druz g., [dre fent] dour Kernaou eus ar c'hraou g., dour benniget eus piñsin al loened g.

Mistkäfer g. (-s,-) : [loen.] c'hwil-kaoc'h g., c'hwil-kaoc'haer g., c'hwil-kaoc'her g., bleiz-bouzel g. [*liester* bleizi-bouzell].

Mistkerl g. (-s,-e/-s) : pezh teil g., stonk labous g., tamm teil g., lorgnez g., pezh fall a zen g., den drouk betek mel e eskern g., tra milliget g., toull visoù g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., gwir hailhon g., hailhon echu g., maraod g., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korvigellet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., viltañs g., vilbez g., krever g., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stonk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., stonk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., mab gagn g., mab gast g., mab ar c'hast g., mab ar c'hagn g., kozh tra badezet g., truilhenn b., tamm kozh tra g., tra vil g., tra fall g., tra milliget g., kakouz g., tamm kakouz g., skrab-e-doull g. [*liester* skraberien-o-zoull] ; .

Mistkerl ! tamm teil ! tamm lorgnez ! ; . für mich sind das nur Mistkerle, ober a ran-me teil eus ar seurt-se, loened brein a ran-me anezho.

Mistkrücke b. (-,-n) : rozell da skarzhañ fank b. ; . *den Stall mit der Mistkrücke ausmisten*, skarzhañ ar c'hraou gant ur rozell, rozellat ar c'hraou.

Mistkübel g. (-s,-n) : [Bro-Aostria] poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b.

Mistral g. (-s,-e) : [avel] mistral g.

Mistschaukel b. (-,-n) : [Bro-Aostria] pal-lastez b., pal-skubien b.

Miststreu b. (-,-en) : kidell b., gardenn b., gardennad b., baoz b. ; . *die Miststreu räumen*, sevel ar c'hardenn.

Miststreuer g. (-s,-) : [labour-douar] skuilher teil g. [*liester* skuilheroù teil], stabezer teil g. [*liester* stabezerioù teil].

Miststück n. (-s,-e) / **Mistvieh** n. (-s,-viecher) : **1.** [paotr] pezh teil g., stonk labous g., tamm teil g., lorgnez g., pezh fall a zen g., den drouk betek mel e eskern g., tra milliget g., toull visoù g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., gwir hailhon g., hailhon echu g., maraod g., lastezenn b., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korvigellet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., viltañs g., vilbez g., krever g., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., ampouailh g., forbann g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh g., labous kleiz g., stonk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., stonk g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., mab gagn g., mab gast g., mab ar c'hast g., mab ar c'hagn g., kozh tra badezet g., truilhenn b., tamm kozh tra g., tra vil g., tra fall g., tra milliget g., kakouz g., tamm kakouz g., skrab-e-doull g. [*liester* skraberien-o-zoull] ; . *Miststück ! Mistvieh ! tamm teil ! tamm lorgnez ! ; 2.* [plac'h] liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., kañfantenn ar vazh lous b., libouzen b., libouz g., libouzell b., strakouilhenn b., viltañs g., charlezenn b., stonk g., stonkenn b., libourc'henn b., landourc'henn b., torch-listri g., kailharenn b., Mari-flav b., Mari-vastrouilh b., Mari-forc'h b., strouilhenn b., bastrouilhenn b., groll b., loudourenn b., louzenn b., louzell b., fourkailh b., flegenn b., gwiz lous b., louvigez b., flaeriadenn b., flaeriasenn b., lousken b., hudourenn b., stabezenn b., gast b., kontronenn b., kontronenn lous b., kailhostrenn b., strodenn b. (Gregor) ; *altes Miststück !* gast kozh !

Mistwetter n. (-s) : strouilh g., diaoul a amzer g., gast a amzer b., amzer hudur b., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer ruz b., amzer divalav b., amzer vreïn b., amzer gaoc'h b., amzer diharak b., amzer c'hagn b., amzer dampous b., amzer lous-gagn b., devezh kaoc'h kazh g.

Miszellaneen ls. / **Miszellen** ls. : [lenn.] teskad pennadoù a bep seurt g., meskadell b.

mit araog. (dat.) : **1.** [ambroug] gant, e-ser, da-heul ; . *er kommt mit uns*, dont a ray ganeomp ; . *er saß mit den anderen zusammen*, azezet e oa e-touez ar re all ; . *er verbrachte die Ferien mit uns*, tremenet en doa e vakañsoù ganeomp, tremenet en doa e vakañsoù en hor ser ; . *mit jemandem*

Leben, bevañ e-ser u.b. [en e ser] ; . *zusammen mit*, a-gevret gant, kevret gant, a-unan gant, P. asambles gant.

2. [benveg] gant, gant harp udb, war-bouez, diwar-bouez, da-heul, a-bouez ; . *mit dem Finger zeigen*, diskouez gant e viz ; . *mit der Feder schreiben*, skrivañ gant ur bluenn ; . *er fährt mit der Eisenbahn*, mont a ra gant an tren ; . *er kommt mit dem Flugzeug*, dont a ray gant ar c'harr-nij ; . *ein Paket mit der Post schicken*, kas ur pakad gant ar post ; . *Schweine mit Kartoffeln füttern*, boueta moc'h gant patatez, reiñ patatez d'ar moc'h.

3. [perc'henniez] gant ; . *mit Talent begabt*, donezonet kaer ; . *ein Schubkarren mit einem Gummireifen*, ur garrigell ur vandenn-rod outi b. ; . *der Ritter mit der eisernen Hand*, marc'heg e zorn houarn g. ; . *der Mann mit dem roten Hut*, paotr e dog ruz g. ; . *ein Mädchen mit blondem Haar*, ur plac'h blev melen b., ur plac'h melen he blev b.

4. [doare] gant, a, dre, diwar ; . *mit gutem Appetit*, a galon vat, a galon zigor, a galon yac'h ; . *mit lauter Stimme*, a vouezh uhel, a vouezh kaer ; . *mit stolzer Miene*, un ton ennañ, o hejañ e revr, tonius an tamm anezhañ, bras an tamm gantañ, gloriüs an tamm anezhañ ; . *mit Heiterkeit*, drant, gant drantiz, seder ; . *mit Gewalt*, dre nerzh, diwar nerzh, a-nerzh, dre heg, dre vil, dre greñv ; . *mit offenen Armen*, a-dro-vriad, a-vriad, e zivrec'h digor-frank gantañ ; . *mit offenem Mund*, balc'h e c'henoù, e c'henoù digor war nav eur, e c'henoù chomet digor gantañ war c'hwec'h eur ; . *jemandem mit offenem Mund zuhören*, selaou u.b. beg ha razh ; . *jemanden mit offenem Mund ansehen*, *jemanden mit offenem Mund anstarren*, genaouiñ ouzh u.b., bamañ ouzh u.b., sellout a-bann ouzh u.b., sellet a-bik ouzh u.b., sellet par ouzh u.b., derc'hel e zaoulagad par war u.b., daoulagata u.b., genaouegiñ ouzh u.b., chom war e gement all o sellet ouzh u.b., chom da sellet ouzh u.b. gant e c'henoù, estlammiñ ouzh u.b. ; . *mit einem Schlage*, en un taol-kont, en un toulpaz, en ur par berr, en un taol berr, a-daol-trumm, a-benn-krak, a-daol-herr, dipadapa, en ur flipad, a-daol-krenn, trumm, prim, krak, krenn, pik, [disprede] en ur gaouad ; . *mit dem Hut auf dem Kopfe*, e dog gantañ war e benn ; . *mit der Flinte im Arm*, e fuzuilh gantañ dindan e gazel ; . *mit vielen Worten*, gant ur foerell a gomzoù, gant komzoù stank-ha-stank ha n'eo ket diouzh kont (ha n'eo ket dre gont) ; . *mit einem Wort*, en ur ger hag ur ger a dalv kant (Gregor), berr-ha-berr, e berr-ha-berr, e berr gomzoù, e nebeut gerioù, e berr gerioù, evit troc'hañ berr, en ur ger, en ur ger berr, evit krennañ berroc'h, evit krennañ kaoz, evit mont (evit lavaret) berr ; . *mit anderen Worten*, kement ha komz resisoc'h, kenkoulz ha komz resisoc'h, betek komz resisoc'h, da lavaret eo, pa lamarin mat ; . *mit Absicht*, a-ratozh-kaer, a-ratozh-vat, a-youl-gaer, a-benn-kefridi, a-fetepañs, a-zevri ; . *mit Unrecht*, hep gwir abeg, hep ket a wir, hep gwir nag abeg ; *mit Recht*, gant gwir abeg ; . *mit gutem Gewissen*, gant koustiañs vat, ez-leal.

5. [kempred] da, diouzh, war, gant ; . *mit der Sonne aufstehen*, sevel kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz ; . *mit den Hühnern schlafen gehen*, mont da gousket pa ya ar yer d'o c'hilud, mont da gludañ gant ar yer ; . *mit dem Abend*, d'an (diouzh an, war an) abardaez, d'abardaez, e-tro an abardaez, da enderv, e-tro kuzh-heol, e-tro an enderv, e-tro noz, diouzh an noz ; . *mit dem Schlag acht*, da eizh eur rik, d'an taol a eizh eur ; . *mit diesen Worten*, war se, war gement-se, war ar gaoz-se ; . *mit achtzehn Jahren*, d'an oad a driwec'h vloaz, d'e driwec'h vloaz ; . *mit dreißig wurde er Bibliothekar*, d'an oad a dregont vloaz ez eas da levr-oueger ; . *dieser Wein im Keller wird mit jedem Jahr besser*, ar gwin-se dre ma kosha a ya gwelloc'h-gwellañ, gwelloc'h-gwellañ e ya ar gwin-se a vloaz da vloaz ; *der Wein wird mit diesem Jahr besser*, gwelloc'h e vo ar gwin er bloaz-mañ ; . *mit den Jahren wird man klug*, finaet a reer pa

gozher ; . *mit all seinem Reichtum bleibt er bescheiden*, daoust d'e damm mat a zanvez eo chomet dilorc'h.

6. [liamm] gant, e-ser ; . *hast du oft mit ihm zu tun ?* hag alies az pez d'ober gantañ ? ; . *wie steht es mit dieser Angelegenheit ?* penaos emañ kont gant an afer-se ? ; . *es ist ein Jammer mit ihm*, nag a reuz gantañ ! ur gwall reuz eo ober outañ, kavout a ran da gochañ gantañ, hennezh em bez da badout gantañ, hennezh a zo un den teuc'h en em ober outañ, luziasennoù am bez gantañ, braoz am bez gantañ, n'eus ken nemet rouestl anezhañ, krog am bez gantañ, krog a-walc'h am bez gantañ, gwall grog am bez gantañ, kavout a ran krog gantañ, kavout a ran krog a-walc'h gantañ, kavout a ran gwall grog gantañ ; . *es ist ein Jammer mit meinem Mann*, poan em bez e-ser va gwaz, kavout a ran da gochañ gant va gwaz, va gwaz em bez da badout gantañ, va gwaz a zo un den teuc'h en em ober outañ, braoz am bez gant va gwaz, krog am bez gant va gwaz, krog a-walc'h am bez gant va gwaz, gwall grog am bez gant va gwaz, kavout a ran krog gant va gwaz, kavout a ran krog a-walc'h gant va gwaz, kavout a ran gwall grog gant va gwaz.

7. [troioù-lavar] . *gutes mit Bösem vergelten*, reiñ droug evit mad, reiñ droug evit ar vad graet ; . *er geizt mit den Worten*, arboellus eo en e gomzoù, berr eo e lañchenn, kerterius eo en e gomzoù, kerterius eo war e gomzoù, hennezh a zo berr da gaozeal, ne lavar ket pikol tra, hennezh a zo sparlet e deod, n'eo ket gwall gaozeüs, hennezh ne yelo ket c'hwibu en e c'henoù ; . *mit Worten spielen*, choari gant ster ar gerioù, pismigañ ar gerioù ; . *es mit etwas eilig haben*, bezañ mall war an-unan ober udb ; . *mit jemandem zufrieden sein*, bezañ plijet (laouen) gant u.b., na gaout da glemm eus u.b. ; . *mit jemandem Freund sein*, bezañ mignon d'u.b. ; . *mit jemandem Krieg führen*, ober brezel (brezelekaat, brezeliñ) ouzh u.b., ober ar brezel a-enep u.b. ; . *etwas mit Stillschweigen übergehen*, tremen hep menegiñ udb, na ober meneg eus udb, ober an tav war udb, lakaat udb en ankounac'h, sigotañ udb ; . *es ist aus mit ihm*, n'eus warc'hoazh ebet evitañ, un den echu eo, dibunet en deus e gudenn, kollet eo, en taol-mañ ez eo echu gantañ, en dro-mañ bepred ez eo graet gantañ, graet eo e varv dezhañ en taol-mañ, graet eo gantañ, tapet eo evel ur razhenn er griped, en e sach diwezhañ emañ, aet eo betek ar mouch, en dro-mañ ez eus fin dezhañ, sklaer eo e stal, sklaer eo e abadenn ; . *nieder mit dem Tyrannen !* d'an traoñ an tirant ! an tirant e-barzh ar sac'h ! bec'h d'an tirant ! dao d'an tirant !

Adv. : . *er sitzt mit im Stadtrat*, a) er c'huzul-kêr emañ ganeomp ; b) ezel eus ar c'huzul-kêr eo ; . *mit dabei sein*, kemer perzh en udb, bezañ kenlodek ; . *er konnte es nicht mit ansehen*, ne oa ket mui e galon evit herzel o welet an dra-se ; . *er ist mit (daran) schuld*, e damm kiriegezh en deus ivez, perzh en deus er gwalldaol-se ivez, e lod atebegezh en deus ivez ; . *er war mit der beste Schüler in der Klasse*, e-touez ar re wellañ e oa en e glas ; . *er weiß mit Bescheid in dieser Sache*, hennezh ivez a oar ouzh an afer ; . *ich komme mit vorbei bei Ihnen*, mont a rin d'ho kwelet diwar dremen, kenkoulz hag ober va zro ez in d'ho kwelet ivez, tro gaer din mont d'ho kwelet ; *ich war auch mit dabei*, en o zouez e oan ; es wurde daran gedacht, einen vollen Reservekanister mit auf die Reise zu nehmen, soñjet ez eus bet kemer ur jerricanad esañs ouzhpenn evit ober ar veaj.

mit- / Mit- : rakverb rannadus ha rakger : ken-.

Mitangeklagte(r) ag.k. g./b. : kendamallad g. [liester kendamallidi], kendamalladez b., kengehuzed g. [liester kengehuzidi].

Mitanmelder g. (-s,-) : [gwir] kengoulenner g.

Mitarbeit b. (-) : kenlabour g., kenlabourerezh g., kenskoazell b., kenober g., kenobererezh g., kevelerezh g., keveleriezh b., kenstriv g.

mitarbeiten V.gw. rannadus (hat mitgearbeitet) : kenlabourat, kenskoazellañ, kenober, kenoberiañ ; *an etwas (dat.) mitarbeiten*, kenlabourat d'udb.

mitarbeitend ag. : kenlabourus.

Mitarbeiter g. (-s,-) : kenlabourer g., kenskoazeller g., keveler g., keveliad g. ; . *fester Mitarbeiter, ständiger Mitarbeiter*, implijad pad g., dalc'hvaour g. ; . *leitender Mitarbeiter in Führungsposition*, sterner uhel g., sterner ren g. ; . *leitender Mitarbeiter im mittleren Management*, sterner etre g. ; [melestr.] . *freier Mitarbeiter, nebenamtlicher Mitarbeiter*, arsoaziad g. [*liester arsoaziaded*], kenlabourer arsoaziat g., amzerier g., implijad gopred diouzh an arsoazad g., implijad a labour diouzh marc'had g., implijad hep kevrat labour didermen g. ; . *ich wusste nicht, dass er seinen Mitarbeitern so nahe stand*, ne ouien ket e oa ken nes d'e genlabourerien ; . *er hat an ihm seinen besten Mitarbeiter verloren*, kollet en deus gantañ ar gwellañ dant eus e benn ; . *er versteht es, sich mit den richtigen Mitarbeitern zu umgeben*, hennezh a oar bodañ kenlabourerien a-feson en-dro dezhañ ; . *mobile Mitarbeiter*, koskor monedus g. ; . *seine Mitarbeiter versammeln, seine Mitarbeiter zusammenkommen lassen*, bodañ e genlabourerien ; . [dre flourlavar] *sich von einem Mitarbeiter trennen*, reiñ e zilez d'un implijad, reiñ an digouvi d'un implijad.

Mitarbeiterfluktuation b. (-,-en) : *die Mitarbeiterfluktuation*, an treiñ koskor g.

Mitarbeiterin b. (-,-nen) : kenlabourerez b., kenskoazellerez b. ; [melestr.] . *freie Mitarbeiterin*, arsoaziadez b., amzerierez b., implijadez a labour diouzh marc'had b., implijadez hep kevrat labour didermen b., vakataerez b.

Mitautor g. (-s,-en) : 1. [levr] kenskrivagner g. ; 2. [sonerezh] kenaozer g.

Mitautorin b. (-,-nen) : 1. [levr] kenskrivagnerez b. ; 2. [sonerezh] kenaozerez b.

mitbearbeiten V.k.e. (bearbeitete mit / hat mitbearbeitet) : kenazasaat.

Mitbearbeiter g. (-s,-) : kenazasaer g.

Mitbearbeitung b. (-,-en) : kenazasadur g.

Mitbeauftragte(r) ag.k. g./b. : kenleuriad g., kenleuriadez b.

Mitbegründer g. (-s,-) : kengrouer g., kensaver g., kenziazezer g.

Mitbeklagte(r) ag.k. g./b. : [gwir] kenenkabled g. [*liester kenenkabli*], kenenkabled b.

mitbekommen V.k.e. (bekam mit / hat mitbekommen) : 1. kaout gant reoù all ; 2. intent, kompren, meizañ.

mibenutzen / mibenützen V.k.e. rannadus (benutzte mit / hat mitbenutzt // benützte mit / hat mitbenützt) : arverañ ivez, implijout ivez, ober implij eus ... ivez, ober ampled eus ... ivez, ober gant ... ivez.

Mitbenutzung b. (-,-en) : kenimplij g., kenampled g., kenarver g.

Mitbeschuldigte(r) ag.k. g./b. : [gwir] kenenkabled g. [*liester kenenkabli*], kenenkabled b.

Mitbesitz g. (-es) : kenbiaou g., kenberc'henniez b. ; *in Mitbesitz*, daouhanter, hanterek.

mitbesitzen V.k.e. (besaß mit / hat mitbesessen) : kenbiaouañ, kenberc'hennañ.

Mitbesitzer g. (-s,-) : kenbiaouer g., kenberc'henn g.

mitbestimmen V.gw. rannadus (bestimmte mit / hat mitbestimmt) : 1. kenverañ, kaout gwir da reiñ e vouezh, kemer perzh, perzhiañ ; 2. bezañ e penn-kont, emellout.

V.k.e. (bestimmte mit / hat mitbestimmt) : kendevoidañ.

mitbestimmend ag. : kendevoidus.

Mitbestimmung b. (-,-en) : 1. kenvererezh g., kenverañ g. ; 2. *paritätische Mitbestimmung*, kemparouriezh b.

Mitbestimmungsrecht n. (-s) : gwir kenverañ g., gwir perzhiañ g.

mitbeteiligt ag. : kenlodek, kenlodennek, kengevrennek ; *mitbeteiligter Auftragnehmer*, kenleuriad g. ; *mitbeteiligter Auftraggeber*, kenleurer g.

Mitbewerb g. (-s,-e) : kenstrivadeg b., kevezerezh g., kevez g.

mitbewerben V.em. : **sich mitbewerben** (bewirbt sich mit / bewarb sich mit / hat sich (ak.) mitbeworben) : *sich um etwas mitbewerben*, mont war ar renk evit udb, lakaat e anv evit kaout udb, kenstrivañ da gaout udb.

Mitbewerber g. (-s,-) : kenstriver g., kevezer g.

Mitbewerberin b. (-,-nen) : kenstriverez b., kevezerez b.

Mitbewerbung b. (-,-en) : kenstriverezh g., kevezerezh g.

Mitbewohner g. (-s,-) : kenannezad g., kenfeurmer g.

mitbringen V.k.e. (brachte mit / hat mitgebracht) : 1. degas, degas gant an-unan, kas gant an-unan, treuzkas ; *bringen Sie den Jungen mit !* kasit ar paotr yaouank ganeoc'h ! ; *was haben Sie mitgebracht ?* petra 'zo deuet ganeoc'h ? ; *er hat das Buch mitgebracht*, deuet eo al levr gantañ ; *sie hatten Proviant mitgebracht*, ne oant ket deuet hep tamm, deuet e oa bevañs ganto ; *Sie haben uns schönes Wetter mitgebracht*, deuet eo an amzer gaer ganeoc'h ; *er bringt persönliche Fähigkeiten und Dispositionen mit, um erfolgreich zu studieren*, tuet eo d'ober studioù ; 2. [gwin] *dieser Wein bringt 14 Volumenprozent mit*, 14 eo ar gwin-se.

Mitbringsel n. (-s,-) : profig g.

Mitbürger g. (-s,-) : kengeodedad g., kengêriad g., kenvourc'hiz g., kenwigad g., kenvroad g.

mitdenken V.gw. (dachte mit / hat mitgedacht) : soñjal, prederiañ, lakaat e empenn da labourat, selaou gant evezh ; *in etwas (dat.) mitdenken, bei etwas mitdenken*, heuliañ prederiadennoù u.b. ; *ich war gerade einen Moment abwesend und habe nicht mitgedacht*, un diankedennig am eus bet ha ne'm ket heuliet ho prederiadennoù.

Mitdirektor g. (-s,-en) : kenrener g.

mitdürfen V.gw. (darf mit / durfte mit / hat mitgedurft) : kaout aotre da vont ivez, kaout koñje da vont ivez, bezañ aotreet da vont ivez.

Miteigentum n. (-s) : kenberc'henniez b.

Miteigentümer g. (-s,-) : kenberc'henn g. ; *in Miteigentum*, daouhanter, hanterek.

Miteigentümerin b. (-,-nen) : kenberc'henn b.

miteinander Adv. : an eil gant egile, an eil gant eben, an eil e-ser egile, an eil e-ser eben, a-gevret, e-kevret, ser-ha-ser ; . *sie sprechen Deutsch miteinander*, komz a reont alamaneg kenetrezo ; . *kommt heute Nachmittag zu mir, wir werden bei der Arbeit miteinander plaudern können*, deuit da c'hoursezel emberr, deuit da c'hoursezel goude kreisteiz ; . *wir sind jetzt unzertrennlich miteinander verbunden*, re start eo aet bremañ liam an emglev etrezomp ha n'eus moaien ebet d'e freuzañ ; . *in guter Harmonie miteinander leben, in völliger Harmonie miteinander leben*, bevañ en unvaniezh ; . *hallo alle miteinander !* salud tout an dud ! ; [tekn.] . *zwei Teile miteinander verbinden*, kenstrollañ daou bezh, kenstagañ daou bezh ; . *miteinander verbunden*, kennstrollet, kenstag ; . *die zwei Teile sind beweglich miteinander verbunden*, an daou damm a labour an eil gant egile, an daou damm a labour a-genstroll ; . *Holzbretter durch Nuten miteinander verbinden*, garanañ plen, juntañ plen war-bouez garanoù ha filennoù, kenstrollañ plen dre filennoù.

Miteinander n. (-s) : kenlabour g., kenskoazell b., kenemglev g., kenvevañ g. ; *das friedliche Miteinander aufrechterhalten*, kendelc'her ar peoc'h etre an dud.

mitempfinden V.k.e. (empfang mit / hat mitempfunden) : 1. kensantout ; 2. kenglemm, kompren [d'u.b.], kemer perzh e poan u.b., kemer perzh e glac'har u.b., kendrueziñ [d'udb, ouzh u.b.].

Mitempfindung b. (-,-en) : 1. kevelverzh g., kensantadur g. ; 2. kendruez b.

Mitentscheidung b. (-,-en) : kendisentez b.

Miterbe g. (-n,-n) : kenhêr g., ketaer g.

Miterbin b. (-,-nen) : kenhêrez b., ketaerez b.

miterleben V.k.e. rannadus (erlebte mit / hat miterlebt) : gwelet ivez ; *er hat die Unabhängigkeit seines Landes miterlebt*, e buhez edo (ne oa ket marv) c'hoazh pa zeuas e vro da vezañ dizalc'h.

Miterwerber g. (-s,-) : kenbrener g.

Miterwerbung b. (-,-en) : kenbrenidigezh b.

mitessen V.k.e. (isst mit / aß mit / hat mitgegessen) : *etwas mit jemandem mitessen*, debriñ udb gant u.b.

V.gw. (isst mit / aß mit / hat mitgegessen) : *bei jemandem mitessen*, debriñ gant u.b. en e di.

Mitesser g. (-s,-) : 1. kenbreder g. ; 2. [mezeg.] pik-du g., draen-kig g. [*liester drein-kig*].

mitfahren V.gw. [*verb-skoazell sein* : fährt mit / fuhr mit / ist mitgefahren] : mont ivez, ambroug, kenambroug.

Mitfahrer g. (-s,-) : treizhad g., pasajour g.

Mitfahrerin b. (-,-nen) : treizhadez b., pasajourez b.

Mitfahrgelegenheit b. (-,-en) : tro da vezañ kaset gant ur c'harr-tan b., tro da vezañ kenwuturet b. ; *er hat eine Mitfahrgelegenheit gefunden*, kavet en deus samm e karr u.b.

Mitfahrzentrale b. (-,-n) : kreizenn genwuturañ b.

mitfinanzieren V.k.e. (finanzierte mit / hat mitfinanziert) : kenarc'hantañ.

Mitfinanzierung b. (-,-en) : kenarc'hantañ g.

Mitfreude b. (-) : kenlevenez b.

Mitfresser g. (-s,-) : [louza.] taolaj str.

mitfühlen V.gw. (hat mitgeföhlt) : 1. kensantout ; 2. kendrueziñ [d'udb, ouzh u.b.], kompren [d'u.b.], kemer rannalon gant u.b., kemer perzh e poan u.b., kemer perzh e glac'har u.b., unaniñ e boan gant hini unan all.

mitfühlend ag. : kendruezek, kendruezus, ... kendrueziñ, a drugarez.

mitführen V.k.e. rannadus (hat mitgeführt) : 1. *etwas bei sich mitführen*, bezañ udb gant an-unan ; 2. kas gant an-unan.

mitgeben V.k.e. (gibt mit / gab mit / hat mitgegeben) : reiñ gant traoù all.

mitgefangen ag. : [kr-l] *mitgefangen*, *mitgehangen*, ken bras laer eo neb a zalc'h ar sac'h evel neb a laka e-barzh, gwashoc'h ar selaouer eget al laer.

Mitgefangene(r) ag.k. g./b. : kenbrizoniad g., kenbrizoniadez b.

Mitgefühl n. (-s,-e) : 1. kendruez b., kensant g., kensantidigezh b., kendriviañ g., trugarez b., truez b. ; *Mitgefühl mit jemandem haben*, *Mitgefühl mit jemandem empfinden*, kemer rannalon gant u.b., kemer perzh (lod) e glac'har (e poan) u.b., kendrueziñ ouzh u.b., kendrueziñ da boanioù u.b., kaout truez ouzh u.b. gant ar poanioù en devez ; *er kann noch ab und zu Mitgefühl zeigen*, un tamm kalon en deus c'hoazh ; *aus Mitgefühl*, dre gendruet ; 2. [preder., Max Scheler] kendriviañ g.

mitgehen V.gw. [*verb-skoazell sein* : ging mit / ist mitgegangen] : 1. mont ivez, ambroug, kenambroug ; *er musste mitgehen*, mont a rankas ganto ; *mit seiner Zeit*

mitgehen, kerzhet gant e amzer, mont da heul ar c'hiz, bezañ war an ton, bevañ gant e amzer ; 2. [goapaus] *etwas mitgehen heißen*, *etwas mitgehen lassen*, lakaat (kemer) udb en tu diouzh an-unan (*en tu dioutañ*, *en tu diouti h.a.*), bogodiñ (tuañ) udb, skrapañ udb, plaouiañ udb, dibradañ udb, sachañ udb d'e du, rañvat udb, sammañ udb, ober riñs war udb, ober e rann (e gerz) eus udb, ober skrap war udb, lakaat e grabanoù war udb, astenn e graban war udb, teurel e graban war udb, krabanata udb, kammañ e vizied war udb, rastellat udb, silc'hañ udb., razhañ udb, divorañ udb, droukkemer udb, aloubiñ udb ; *alles, was im Haus war, haben sie mitgehen lassen*, kement a oa en ti a zo aet ganto, graet o deus riñs-ti.

mitgenommen ag. : skuizh, faezh, distruj, distronk, distronket, divinet, brev, brevet, divi ; *er sah sehr mitgenommen aus*, hennezh oa ul liv war e c'henoù, ul liv a oa warnañ, reuzeudik-meurbet e oa e stad, distronket e oa, distronket e oa e zremm, distruj e oa e benn, karzhet e oa e gorf, doareet fall e oa, gwall reuzeudik e oa ; *die Krankheit hat ihn arg mitgenommen*, gwall skoet eo bet gant ar c'hleñved-se, drailhet eo gant ar c'hleñved, koazhet eo gant ar c'hleñved, gwall zizeriet eo gant e gleñved, diviet eo e gorf gant ar c'hleñved, teuzet eo gant ar c'hleñved, fontet eo gant ar c'hleñved.

Mitgenuss g. (-es) : [gwir] kengerz b.

mitgerechnet Adv. : e-barzh, hag all.

Mitgestalter g. (-s,-) : kenaozer g., kenurzhier g.

Mitgift b. (-,-en) : argouroù ls. ; *jemandem eine Mitgift geben*, *jemanden mit einer Mitgift versehen*, argouraouiñ u.b., reiñ argouroù d'u.b., sevel argouroù d'u.b. ; *etwas als Mitgift mit in die Ehe bringen*, degas udb da argouroù ; *sie brachte eine ansehnliche Mitgift mit in die Ehe*, degas a reas un tamm mat a argouroù pa zimezas, argouraouet mat e oa pa zimezas ; *etwas als Mitgift bekommen*, kaout udb en argouroù ; *damit eure Tochter unseren Sohn heiraten darf, muss eure Familie zehn Kühe als Mitgift erbringen*, evit ma c'hallfe ho merc'h dimeziñ d'hor mab, e rank ho tiegezh degas un argouroù a zek buoc'h ; *die Eltern gaben ihrer Tochter eine gute Mitgift mit in die Ehe*, ur madoù bras a voe roet ganti, uhel e voe hec'h argouroù, argouraouet mat e oa o merc'h pa zimezas.

Mitglied n. (-s,-er) : ezel g. [*liester izili*], ezelez b., kenezel g. [*liester kenizili*], kenezelez b., kenvreuriad g., kenvreuriadez b., stagad g., stagadez b. ; *Vereinsmitglied*, kevarzh g. [*liester kevarzhed*], ezel g. [*liester izili*] ; *Mitglied einer Partei sein*, *Mitglied in einer Partei sein*, bezañ ezel ur strollad politikel ; *Mitglied einer Partei werden*, *Mitglied in einer Partei werden*, emezelañ ouzh ur strollad politikel, emouestañ en ur strollad politikel, enrollañ en ur strollad politikel, dont da ezel eus ur strollad politikel ; *aktives Mitglied*, ezel oberiat g. ; *aktives einfaches Mitglied*, P. Yann emsaver g. ; *Mitglied einer politischen Bewegung*, *Mitglied einer politischen Organisation*, emsaver g. ; *förderndes Mitglied*, ezel madoberour g. ; *entscheidungsberechtigtes Mitglied*, ezel divizer g.

Mitgliederversammlung b. (-,-en) : bodageg veur b.

Mitgliederzahl b. (-,-en) : niver a izili g. ; *die Mitgliederzahl dieser Partei zählt nach Hunderttausenden*, niver izili ar strollad-se a sav da veur a gant mil den.

Mitgliedsausweis g. (-es,-e) : kartenn ezel b.

Mitgliedsbeitrag g. (-s,-beiträge) : skodenn ezel b., skod ezel g. ; *die Mitgliedsbeiträge einsammeln*, dastum ar skodennoù, enkefiañ ar skodennoù.

Mitgliedschaft b. (-,-en) : 1. perzhourelezh [en udb] b., enbeziadezh [en udb] b., aparchant [d'udb] g., kevanegezh [ouzh] b. ; *aktive Mitgliedschaft*, perzhouriezh en [udb] b. ; *Mitgliedschaft in einer Gewerkschaft*, enbeziadezh en ur c'hweluniad b. ; 2. ezelezh b.

Mitgliedskarte b. (-,-n) : kartenn ezel b.

Mitgliedsstaat g. (-s,-en) : Stad-kenezel b., Stad ezel b. ; *die Mitgliedsstaaten der Vereinten Nationen*, ar Stadoù kenezel eus ar Broadoù-Unanet Is., ar Stadoù izili eus ar Broadoù-Unanet Is.

mithaben V.k.e. (hat mit/ hatte mit/ hat mitgehabt) : *etwas mithaben*, bezañ udb gant an-unan.

Mithäftling g. (-s,-e) : kenbrizoniad g.

Mithaftung b. (-) : kenatebegezh b.

mithalten V.k.e. (hält mit / hielt mit / hat mitgehalten) : *bei etwas mithalten*, **a)** bezañ lod en udb ; **b)** kompren udb, heuliañ udb ; **c)** kenderc'hel da-geñver udb, derc'hel mat da-geñver udb ; *er hält bei der Arbeit nicht mit*, ne zeu ket da boursuiñ, dilañsañ a ra war ar re all, tapout a ra dilañs war ar re all, n'eo ket lodenn evit labourat, tapet en deus ar bouc'h ; *sie können mit uns nicht mithalten*, n'int ket a-bouez diouzhip-ni, ne spletont ket ouzhimp, n'int ket evidomp ; *keiner kann mit ihnen mithalten*, n'eus nikun evit o fakañ, n'eus den gouest d'o fakañ, n'eus den a gement a vije gouest da gevezañ ouzh ar re-se, n'eus den a gement a vije gouest outo ; *diese Pferde können mit den besten Rennpferden mithalten*, re-bar eo ar c'hezeg-se d'ar re wellañ, c'hoari a ra ar c'hezeg-se par-ouzh-par gant ar re wellañ, emañ ar c'hezeg-se en dalvoudegezh d'ar re wellañ, redek a ra ar c'hezeg-se kenkoulz ha marc'h ebet, redek a ra ar c'hezeg-se kenkoulz ha forzh peseurt marc'h, redek a ra ar c'hezeg-se koulz pe well ha forzh peseurt marc'h, kap eo ar c'hezeg-se da redek diouzh forzh peseurt marc'h, gouest eo ar c'hezeg-se ouzh forzh peseurt marc'h ; *keiner kann beim Rennen mit ihm mithalten*, n'eus hini gouest da zerc'hel mat dezhañ.

mithelfen V.gw. (hilft mit / half mit / hat mitgeholfen) : kenskoazellañ, harpañ ivez, kenober, kenoberiañ, pouezañ da ober udb, kenlabourat [d'udb, d'ober udb], reiñ e daol skoaz, kendeurel da.

Mithelfer g. (-s,-) : kenskoazeller g., kenlabourer g., harper g., kenoberour g., skoazeller g., sikourer g., skorer g., eil g., eiler g.

Mithelferin b. (-,-nen) : kenskoazellerez b., kenlabourez b., harperez b., kenoberourez b., skoazellerez b., sikourez b., skorerez b., eilerez b.

Mitherausgeber g. (-s,-) : kenembanner g.

Mitherausgeberin b. (-,-nen) : kenembannerez b.

mitherrschend ag. : [bev.] kedtre'hék.

Mithilfe b. (-,-n) : kenskoazell b., harp g. ; *auf die Mithilfe der anderen zählen*, kontañ war sikour ar re all.

mithilfe von araog. (dat.) : dre hantererezh udb/u.b., gant harp udb/u.b., war-bouez, diwar-bouez, a-bouez.

mithin Adv. : gant-se, gant an dra-se, da-heul an dra-se, kenkoulz all, diouzh-se, en abeg (dre an abeg, en arbenn, en askont, dre an arbenn) da gement-se, e-se, alese, dre-se, diwar-se, kent a se, e-skeud-se, rak-se, ac'hano.

mithören V.k.e. rannadus (hat mitgehört) : selaou ivez, selaou gant tud all.

V.gw. (hat mitgehört) : selaou dre guzh.

Mithridates g. : [istor] Mitridates g., Eupator Dionisos g.

Mitigation b. (-,-en) : 1. digrizadur g., dic'harvadur g., distanadur g., distan g., skañvadur g. ; 2. [gwir] skañvadur ar c'hastiz g.

Mitinhaber g. (-s,-) : kenberc'henn g., kenlodeg g., keveler g., kenbiaouer g. ; *jemanden als Mitinhaber hereinnehmen*, kenlodegañ u.b., kevelerñ u.b., keveliñ u.b.

Mitinhaberin b. (-,-nen) : kenberc'hennerez b., kenlodegez b., kevelerez b., kenbiaouerez b.

mitkämpfen V.gw. rannadus (hat mitgekämpft) : kenstourm, kemer perzh er stourm.

Mitkämpfer g. (-s,-) : kenstourmer g., kenvrezelour g., kenvrezeliad g., kile-stourm g.

Mitkäufer g. (-s,-) : kenbrener g.

Mitkläger g. (-s,-) : [gwir] kenglemmer g.

mitklingen V.gw. (kling mit / hat mitgeklungen) : *in etwas (dat.) mitklingen*, bezañ heverz en udb, gallout bezañ spurmantet en udb.

mitklingend ag. : kensonel, kensonus.

mitkommen V.gw. [*verb-skoazell sein* : kam mit / ist mitgekommen] : 1. dont ivez, mont ivez, ambroug, kompagnunekaat ; *komm mit !* deus ganin ! deus ganeomp ! ; *kommt mit !* deuit ganin ! deuit ganeomp ! ; *ich werde leider nicht mitkommen*, ne c'hellin ket bezañ ganeoc'h, ne c'hellin ket bezañ en ho touez ; *er will nicht mitkommen*, ne faot ket dezhañ mont ganeomp, ne vank ket dezhañ mont ganeomp, ne fell ket dezhañ mont ganeomp, ne c'houlenn ket mont ganeomp ; *er lehnte es ab, mitzukommen*, nac'h a reas mont ganeomp (ganin, gantañ, ganti ganto), ne falvezas ket dezhañ mont ganeomp (ganin, gantañ, ganti ganto), ne falvezas ket gantañ mont ganeomp (ganin, gantañ, ganti ganto) ; *kommt er mit oder kommt er nicht mit ?* daoust ha dont a raio ganeomp pe ne raio ket ? daoust pe e teuio pe ne zeuio ket ? daoust dezhañ pe dont ganeomp pe chom amañ ? ; *ob er mitkommt oder nicht, ich gehe sowieso hin*, daoust ha dont a raio pe ne raio ket, emañ o vont koulskoude ; 2. intent, kompren ; *da kommt er nicht mehr mit*, kement-se a zo dreist e vaner (dreist e gompren, dreist e vez), kement-se a dremen e spered, kement-se a zo dreist e spered, n'emañ ket mui evit kompren, dall eo e gash, n'eo ket evit kompren, n'eo ket barrek da gompren an dra-se, P. se a zo dreist e vaner, kollet naet eo ; 3. *er kommt bei der Arbeit nicht mehr mit*, ne zeu ket da boursuiñ, dilañsañ a ra war ar re all, tapout a ra dilañs war ar re all, n'eo ket lodenn evit labourat, foulet eo, foulmac'het eo gant al labour, penndallet eo gant al labour, ampleret eo gant al labour, foul a zo warnezhañ, herr labour a zo warnañ, dilañsañ a ra war e labour, tapout a ra dilañs, tapout a ra dale gant e labour, tapet eo diwezhat gant e labour, chom a ra e labour a-revr gantañ, labour 'zo en arelaj gantañ, chom a ra e labour àr-dreñv gantañ, chom a ra e labour diwar-lerc'h (a-ziwar-lerc'h) gantañ, en em gavout a ra berr gant e labour, tapet eo war-lerc'h, paket eo berr, tapet eo berrek, berrek eo gant e labour, tapet en deus ar bouc'h.

mitkönnen V.gw. (kann mit / konnte mit / hat mitgekonnt) : 1. gallout ambroug, gallout dont ivez ; 2. gallout intent, gallout kompren.

Mitkoppelung b. (-,-en) / **Mitkopplung** b. (-,-en) : [elektronik, stlenn] korwered evuiaat g.

mitkriegen V.k.e. rannadus (hat mitgekriegt) : 1. kaout gant reoù all ; 2. intent, kompren.

Mitkriegführung b. (-) : [lu, polit.] kenvrezel g.

mitlaufen V.gw. [*verb-skoazell sein* : läuft mit / lief mit / ist mitgelaufen] : 1. redek ivez, kenreded, kemer perzh en ur redadeg ; *bei der Demo sind 5000 Teilnehmer mitgelaufen*, 5000 den o doa kemeret perzh er vanifestadeg ; 2. mont endro gant traoù all ; 3. mont da heul, mont da heul an druilh evel ur peul, kensentiñ, heuliañ evel ur peul, kemplegañ.

Mitläufer g. (-s,-) : heulier g., den deñvedek e emzalc'h g., spered bagadus a zen g., P. Yann ar Peul hag a ya da-heul g., kensentour g., kemplegour g.

Mitläuferin b. (-,-nen) : heulierez b., P. Mari Penn Peul hag a ya da-heul b.

Mitläufertum n. (-s) : heulierezh g.

Mitlaut g. (-s,-e) : [yezh.] kensonenn b.

Mitlehrer g. (-s,-) : kenskolaer g.

Mitleid n. (-s) : kendruez b., trugarez b., trugar b., truez b., damant g., karantez b., karitez b., teneridigezh b., rangalon b. ; *Mitleid mit jemandem haben*, kaout (kemer) truez ouzh u.b., kaout trugarez ouzh u.b., kemer truez war u.b., kaout damant ouzh u.b., kaout damant d'u.b., trueziñ u.b., trueziñ ouzh u.b., trueziñ gant u.b., trueziñ d'u.b., despetiñ gant u.b., kemer perzh (lod) e glac'har (e poan) u.b., kemer rangalon gant u.b., kendrueziñ ouzh u.b., kendrueziñ d'u.b., kendrueziñ da boaniou u.b., sellet a-druez ouzh u.b., trugareziñ d'u.b., trugareziñ ouzh u.b., truantal ouzh u.b., truantal d'u.b., klemm d'u.b., klemm u.b., kemer u.b. e trugarez ; *mit jedem, der litt, hatte er Mitleid*, truez en doa ouzh kement a oa stag ar boan outo ; *kein Mitleid kennen*, bezañ didruez ; *jemanden zum Mitleid bewegen, jemandes Mitleid erwecken, jemandes Mitleid erregen*, lakaat u.b. da drueziñ, lakaat truez da sevel e kalon u.b., enaouiñ truez en u.b., ober d'u.b. kaout truez, kouezhañ truez u.b. ouzh an-unan, engolver truez u.b., dougen u.b. d'an druez, elumiñ truez e kalon u.b., lakaat truez e kalon u.b., plantañ truez e kalon u.b., tennañ truez digant u.b., lakaat kalon u.b. da vlotaat gant an druez, lakaat kalon u.b. da voukaat gant an druez lakaat kalon u.b. da wakaat gant an druez ; *sie hatten Mitleid mit dem Mädchen sowie mit demjenigen, der sie Tag und Nacht pflegte*, truez o doa ouzh ar plac'h kenkoulz hag ouzh an hini a oa noz-deiz war he zro ; *Mitleid übermannte ihn*, teuziñ a reas gant an truez, ur galonad truez a grogas ennañ ; *jemandem etwas aus Mitleid spenden*, reiñ udb d'u.b. gant truez outañ ; *einem Armen etwas aus Mitleid spenden*, reiñ udb d'un ezhommeg war an aluzen ; *habt Mitleid mit mir !* truez ouzhin ! ho pet truez ouzhin ! bezit truez ouzhin ! aluzen, truez, trugarez ! ; *Mitleid fühlend*, truezus, karantezus, trugarezus ; *von Mitleid ergriffen, von Mitleid gepackt*, kroget an druez ennañ ; *er wurde von Mitleid ergriffen, als er sie so weinen sah*, kargañ a reas e galon a druez ouzh he gwelet o ouelañ ; *Mitleid allein hilft nicht*, truez hep sikour a ra nebeut a vad, truez na ziverr mann, truez 'zo berr da vevañ ; *er verschließt sich ganz dem Mitleid*, kalediñ a ra ouzh poan ar re all, dont a ra da vezañ diseblant ouzh poan ar re all, dont a ra da vezañ digas (digaz) ouzh poan ar re all, dont a ra da vezañ yen ouzh poan ar re all, krisaat a ra ouzh poan ar re all ; *keine Spur von Mitleid*, euflenn ebet a drugarez b., euflenn ebet a druez b., kalon ebet b. ; [kr-l] *lieber Neid als Mitleid erwecken*, an hini en deus a lip e weuz hag an hini n'en deus ket a sell a-dreuz - seul vui, seul well - dorn leun, diogel e berc'henn - gwelloc'h kaout re eget re nebeut - gwel eo re eget re nebeut - bravoc'h kaout eget mont da glask - ar pinvidig en deus e vadoù da barañ ar bec'h diwarnañ.

mitleiden V.gw. (litt mit / hat mitgelitten) : kensantout, kendrueziñ, gouzañv gant ar re all, kenglemm, kemer perzh e poan u.b., kemer perzh e glac'har u.b.

Mitleiden n. (-s) : kendruez b.

Mitleidschaft b. (-) : *in Mitleidschaft ziehen*, distresañ, labezañ, disleberiñ, foeltrañ, grillhañ, frikañ, freuzañ, fregañ, drailhañ, drastañ, mekaat, gwastañ, glac'hariñ, difoeltrañ, gwallañ, gwall-lakaat, euveriñ, gardennañ, gwallegañ, mazaouiñ, dic'hailhañ, ifamañ, gwallaozañ, diheiliañ, diwikfreañ, dizeeunañ, gloazañ, ifamañ, gwatalañ, nammañ, tizhout, toufañ, tapout, gaouiñ ; *in Mitleidschaft gezogen werden*, bezañ gaouiñ ivez [da-heul udb], diwaskañ efedoù udb, diwaskañ gwalloù [da-heul udb], diwaskañ droukheuliadoù udb, bezañ glac'haret ; *das Dach wurde in Mitleidschaft gezogen*, gwall-lakaet e oa bet an doenn, glac'haret e oa bet an doenn, c'hoarvezet e oa bet droug gant an doenn.

mitleiderregend ag. : mantrus, reuzeudik, truezus, truek, truezek, tru, hirvoudus, rangalonus, glac'harus, doanius, trisdik.

mitleidig ag. : 1. truezus, karantezus, kendruezus, madelezhus ; 2. [dre eilpenn-ster] faeüs, dismegañsus, dismegus, dismeg, dipitus, dispriz, disprizus, disprizañsus, morgant, mousgoapaus ; *mitleidig lächeln*, bezañ ur mousc'hoarzh goapaus war e ziweuz.

Mitleidsbezeugung b. (-, -en) : gourc'hemennou a gendruez ls., gourc'hemennou a gengañv ls.

mitleidlos ag. : didruez, dibardon, dibedenn, dibedennus, dizamant, didrugar, didrugarez, digoant, antrugar, digarantez, digar, dihegar, digernez, start, diguñvadus, ... na c'haller ket kuñvaat, dibleg, kriz evel ur bleiz, garv, rust, yud, digalon, kalet a galon, kriz e galon, skornet e galon, kaledet e galon, spelc'het e galon, disec'het pizh e galon, krin e galon, krinet e galon, didruezus, didrugarezus, diguñv, dibalamour.

Adv. : diblegus, didrugar, didruez, dizamant, rust ; *jemanden mitleidlos behandeln*, bezañ didruez ouzh u.b.

Mitleidlosigkeit b. (-) : didruez g./b., didrugarez b., krizder g., krizderi b., garventez b., diguñvadusted b., kaleter a galon g. (Gregar).

mitleidslos ag. : didruez, dibardon, dibedenn, dibedennus, dizamant, didrugar, didrugarez, digoant, antrugar, digarantez, digar, dihegar, digernez, start, diguñvadus, ... na c'haller ket kuñvaat, dibleg, kriz evel ur bleiz, garv, rust, yud, digalon, kalet a galon, kriz e galon, skornet e galon, kaledet e galon, spelc'het e galon, disec'het pizh e galon, krin e galon, krinet e galon, didruezus, didrugarezus, diguñv, dibalamour.

Adv. : diblegus, didrugar, didruez, dizamant, rust ; *jemanden mitleidslos behandeln*, bezañ didruez ouzh u.b.

Mitleidslosigkeit b. (-) : didruez g./b., didrugarez b., krizder g., krizderi b., garventez b., diguñvadusted b., kaleter a galon g. (Gregar).

mitleidsvoll ag. / **mitleidvoll** ag. : truezus, karantezus, trugarezus, truezet, a drugarez ; *mitleidsvoller Blick*, sell a drugarez g., sell a-druez g.

Adv. : a-druez, gant truez ; *sie sah ihn mitleidsvoll an*, sellet a reas gant truez outañ.

mitleiten V.k.e. (hat mitgeleitet) : kenren.

mitlesen V.k.e. (liest mit / las mit / hat mitgelesen) : lenn ivez. V.gw. (liest mit / las mit / hat mitgelesen) : lenn a-gevret gant tud all, lenn gant ar re all.

mitmachen V.gw. rannadus (hat mitgemacht) : 1. kemer perzh, bezañ a-du, mont e-barzh, mont e-barzh ar jeu, mont da heul ; *ich werde leider nicht mitmachen*, ne c'hellin ket bezañ ganeoc'h, ne c'hellin ket bezañ en ho touez ; *alle müssen mitmachen*, ret eo ober ur c'henstriv ; [rev] *bei einer Sexparty mitmachen*, c'hoari tri, c'hoari pevar (hag all), kemer perzh en ur fouzhadeg (en ur ribotadeg, en ur c'hastaouadeg) ; 2. [dre skeud.] [tekn.] *nicht mehr mitmachen*, c'hwitañ, bezañ sac'het, chom sac'het, chom a-sac'h, chom mik, sac'hañ, bourdiñ, bezañ bourdet, chom bourdet, chom gludet, chom houbet, houbañ, streñjañ, chom streñjet, chanañ, bezañ chanet, bezañ direnket ; *der Motor macht nicht mehr mit*, c'hwitañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker ne ya ket mui en-dro, emañ ar c'heflusker o chom mik, sac'het eo ar c'heflusker, ur skoilh a zo gant ar c'heflusker, mouzhañ a ra ar c'heflusker ouzhomp, mouzhañ a ra ar c'heflusker, mouzhet eo ar c'heflusker, aet eo ar c'heflusker da Gervouzhig, ober a ra ar c'heflusker fas koad deomp, boudañ a ra ar c'heflusker, ourzal a ra ar c'heflusker, arakiñ a ra ar c'heflusker, bouc'h eo ar c'heflusker, bourdet eo ar c'heflusker, sac'hañ a ra ar c'heflusker, houbet eo ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom houbet, houbañ a ra ar

c'heflusker, emañ gludet ar c'heflusker, streñjañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom streñjet, chanañ a ra ar c'heflusker, chanet eo ar c'heflusker, direnket eo ar c'heflusker. V.k.e. rannadus (hat mitgemacht) : 1. kemer perzh e, perzhiañ e, kemer lod e, heuliañ ; *er hat den Krieg mitgemacht*, kemeret en deus perzh er brezel ; *er hat viel mitgemacht im Leben*, *er hat einiges mitgemacht*, a bep seurt soubenn en deus bet, ha c'hwerv ha trenk - gwelet en deus traoù briket ha traoù marellet - ruilhet ha diruilhet eo bet gant ar vuhez evel piz er pod (evel piz dre ar pod) - a bep seurt buhezioù en deus bet - roulet ar bed en deus bet - gwelet en deus bet meur a varr-avel - douget en deus bet e groaz - gwall drubuilhoù en deus bet - mizerioù en deus bet a-walc'h - e zelazhoù en deus bet a-walc'h - burutellet eo bet e-kerzh e vuhez gant ur morad a dourmant - beuzet eo bet e-kerzh e vuhez en ur morad a drubuilhoù - gouzañvet en deus bet ezwar e-kerzh e vuhez - gouzañvet en deus bet esgoar e-kerzh e vuhez - douget en deus bet kañvoù e-kerzh e vuhez - e walc'h a chane en deus bet - tremenet eo bet meur a wech a-dreuz drez ha spenn - e lod a stokadoù en deus bet - ranket en deus bet lonkañ anezhi - bec'h a-walc'h en deus bet ; *die Mode mitmachen*, mont da heul ar gizioù nevez, mont da heul ar modoù nevez, mont gant ar c'hiz, mont diouzh ar c'hiz, mont da heul ar c'hiz ; 2. P. *das mache ich nicht mit*, n'emaon ket a-du ! ; *ihr werdet allerhand mitmachen müssen*, kavout a reot trenk ha c'hwerv - c'hoari ho po - a bep seurt buhezioù ho po - traoù briket ha traoù marellet a welot - gwelout a reot a bep sort, re gamm ha re dort - kejañ a reot gant an trenk hag ar c'hwerv - trenk ha c'hwerv ho po - rankout a rankot lonkañ anezhi - bec'h a-walc'h ho po.

Mitmensch g. (-en,-en) : nesañ g., hentez g., kenseurt g. ; *unsere Mitmenschen sind nicht unsere Feinde*, an nesañ n'int ket enebourien deomp ; *er nimmt keine Rücksicht auf seine Mitmenschen*, n'en deus ket a zamant d'ar re all, ne zamant ket d'ar re all, ne ra stad eus den ebet, ne zalc'h stad eus den ebet, ne zalc'h stad a den ebet, ne zalc'h kont eus den ebet, ne zalc'h kont a den ebet, n'eo ket tener ouzh e hentez.

Mitmieter g. (-s,-) : kenfeurmer g.

mitmischen V.gw. rannadus (hat mitgemischt) : mont e-barzh ar jeu ; *bei etwas mitmischen*, *in etwas (dat.) mitmischen*, kemer lod en udb, kemer perzh en udb, bezañ kenlodek en udb.

mitmüssen V.gw. (muss mit / musste mit / hat mitgemusst) : rankout dont ivez, rankout mont kuit gant tud all ; *du musst mit*, bez e rankez dont ganeomp, bez e rankez mont gant ar re all, bez e rankez mont ivez, bez e rankez dont ivez, mont a rankez ganeomp.

Mitnahme b. (-,-n) : oberiadur kas gant an-unan, kemer g. ; *das liegt zur kostenlosen Mitnahme aus*, kinniget e vez an traoù-se evit netra ; *bei Mitnahme von mindestens zwölf Flaschen*, pa vez prenet daouzek boutailhad d'an nebeutañ.

mitnehmen V.k.e. (nimmt mit / nahm mit / hat mitgenommen) : 1. kas gant an-unan, mont gant an-unan, kemer gant an-unan ; *etwas wieder mitnehmen*, adkas udb, kas udb endro ; *sich (dat.) etwas zum Lesen mitnehmen*, kas gant an-unan peadra da lenn ; *jemanden im Wagen mitnehmen*, kas u.b. gant an-unan er c'harr (*gantañ en e garr*, *ganti en e c'harr h.a.*), sevel (sammañ) u.b. diwar an hent, sammañ u.b. en e garr, kemer u.b. en e garr ; *jemanden als Trampfer mitnehmen*, *jemanden als Anhalter mitnehmen*, sevel u.b. diwar an hent ; *von jemandem im Wagen mitgenommen werden*, kavout samm e karr u.b. ; *als Trampfer mitgenommen werden*, kavout samm war an hent ; *mich hat einer beim Trampfen mitgenommen*, kavet 'm eus samm ; *es wurde daran gedacht, einen vollen Reservekanister mit auf die Reise zu nehmen*, soñjet ez eus

bet kemer ur jerricanad esañs ouzhpenn evit ober ar veaj ; *nimm den Sack mit !* kas ar sac'h ganit ! kae ar sac'h ganit ! ; *er hatte die Briefe mitgenommen*, aet e oa al lizhiri gantañ ; *er hat mein Buch mitgenommen*, aet eo va levr gantañ ; *nehmt das Kind mit*, it ar bugel ganeoc'h ; *sie hatten alle Wertsachen mitgenommen*, kement mil mad a oa a oa aet kuit ganto, kement mil mad a oa a oa bet sammet kuit ganto ; *er hat sein Geheimniss mit ins Grab genommen*, aet eo e gevren gantañ e goueled e vez, aet eo e gevren gantañ en douar.

2. skeiñ, dizeñ, risañ ; *er sah sehr mitgenommen aus*, hennezh oa ul liv war e c'hennoù, ul liv a oa warnañ, reuzeudik-meurbet e oa e stad, distronket e oa, distronket e oa e zremm, distruj e oa e benn, karzhet e oa e gorf, doareet fall e oa, gwall reuzeudik e oa ; *die Krankheit hat ihn arg mitgenommen*, gwall skoet eo bet gant ar c'hleñved-se, drailhet eo gant ar c'hleñved, koazhet eo gant ar c'hleñved, gwall zizeriet eo gant e gleñved, diviet eo e gorf gant ar c'hleñved, teuzet eo gant ar c'hleñved, fontet eo gant ar c'hleñved ; *jemanden arg mitnehmen*, gwall boaniañ u.b., gwallaozañ u.b.

mitnichten Adv. : e nep giz, e nep keñver, e keñver ebet, war nep feur, e nep tu, seurt-Doue, tamm ebet, neudenn ebet, e nep doare, e nep mann, mallozhtouenn tamm ebet, tamm tout ebet, tamm bihan ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e giz ebet, griñsenn, nag a-bell nag a-dost, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / (Gregor).

mitochondrial ag. : [bev.] mitokondriel.

Mitochondrien- : [bev.] ... mitokondriel.

Mitochondrion n. (-s, Mitochondrien) / **Mitochondrium** n. (-s, Mitochondrien) : [bev.] mitokondri str. [*stumm unan* mitokondrienn].

Mitorganisator g. (-s,-en) : kenaozer g.

mitorganisieren V.k.e. (organisierte mit / hat mitorganisiert) : kenaozañ.

Mitose b. (-) : [bev.] mitoz g.

mitotisch ag. : [bev.] mitotek ; *mitotische Teilung*, emrannañ mitotek g.

Mitra b. (-, Mitren) : [relij.] mintr g., tog-eskob g., kabell-eskob g. ; *Pendilienbänder einer Mitra*, stolikennoù ur mintr lies, stolikennoù un tog-eskob lies, stolikennoù ur c'habell-eskob ls. ; *mit Mitra*, *eine Mitra tragend*, mintret e benn.

Mitral- : ... mintrek.

Mitralklappe b. (-,-n) : [korf.] trapig tribegek g., trapig mintrek g.

Mitralklappenstenose b. (-,-n) / **Mitralstenose** b. (-,-n) : [mezeg.] isvoll mintrek g., stenoz mintrek g.

mitrechnen V.k.e. (hat mitgerechnet) : lakaat e-barzh, kontañ ivez ; *mitgerechnet*, e-barzh, hag all ; *nicht mitgerechnet*, er-maez, hep ... ; *Getränke nicht mitgerechnet*, n'emañ ket an diedoù e-barzh, diedoù er-maez, hep an diedoù.

mitreden V.gw. rannadus (hat mitgeredet) : kemer perzh er gaoz, kendivizout, kengomz, kenbrezeg ; *mitreden dürfen*, kaout gwir da sevel e vouezh, kaout gwir da reiñ e vouezh, bezañ ar gwir gant an-unan da reiñ e ali, bezañ ar gwir aliañ gant an-unan ; *sowenig er davon versteht*, *er will doch mitreden*, daoust dezhañ gouzout na tailh na bailh war an dachenn-se, en deus c'hoant lavaret e damm memes tra - daoust pegen nebeut e oar war an dachenn-se, en deus c'hoant lavaret e damm memes tra.

Mitredende(r) ag.k. g./b. : kendivizer g., divizer g., kengomzer g., kenbrezeger g., kenvreutaer g.

mitreisen V.gw. rannadus [*verb-skoazell sein* : ist mitgereist] : kemer perzh er veaj, kenveajiñ, mont ivez.

Mitreisende(r) ag.k. g./b. : kenveajour g., kenveajourez b., ambrouger g., kompagnun g.

mitreïßen V.k.e. (riss mit / hat mitgerissen) : 1. kas gant an-unan, chalbotat, sammañ kuit ; *der Strom hat alles mitgerissen*, ar stêr he deus riñset pep tra, skubet eo bet pep tra pizh ha prop gant ar stêr, ar stêr he deus chalbotet pep tra, aet eo pep tra gant ar stêr, sammet eo bet pep tra gant ar stêr ; *die Menschenflut auf der Straße riss uns förmlich mit*, ken leuniet e oa ar straed gant an dud ma oamp war-zoug enni, ken leuniet e oa ar straed gant an dud n'hor boa nemet da heul ar gasenn ; *die Fluten rissen ihn mit*, sammet e voe gant ar mor ; *die Flut hat das Schiff mitgerissen*, ar vag a zo aet gant al lanv ; *vom eigenen Schwung mitgerissen*, diwar e herr ; 2. [dre skeud.] birvidikaat, entanañ, birvilhañ, lakaat da dridal, lakaat da virviñ, trelatañ, trelañ [spered u.b.], chalmiñ, lorc'hañ ; *die Menge mit seinen Reden mitreïßen*, birvilhañ an dud gant e brezegennou.

mitreißend ag. : [dre skeud.] trelatus, entanus, mezevellus, mezvus, birvilhus, herrus, lañsus ; *mitreißende Rede*, prezegenn entanet b.

Mitreißung b. (-) : [dre skeud.] birvilh g., fo g., bividgezh b., dirollerezh g., mezvadur g., entanadur g., herrder g.

mitsamt araog. (gen.) : .... hag all, gant ...., ... e-barzh, ... ivez, en ur gontañ ..., ... enkontet.

mitschleifen V.k.e. rannadus (hat mitgeschleift) : sachañ d'e heul.

mitschleppen V.k.e. rannadus (hat mitgeschleppt) : stlejañ, sachañ d'e heul, tennañ war e lerc'h, hersal, kas-digas, kas ha digas ; *sie schleppen ihre Kinder mit*, degas a reont o bugale d'o foursu.

mitschneiden V.k.e. (schnitt mit / hat mitgeschnitten) : enrollañ.

Mitschnitt g. (-s,-e) : enrolladur g. ; *einen Mitschnitt von etwas machen*, enrollañ udb.

mitschreiben V.k.e. (schrieb mit / hat mitgeschrieben) : notennañ, merkañ, skrivañ ; *in Kurzschrift mitschreiben*, berrskrivañ.

V.gw. (schrieb mit / hat mitgeschrieben) : sevel notennoù.

Mitschuld b. (-) : kenwallerezh g., lod a wallegezh g., lod a damall g., lod a wall g., lod a gablusted g., kengablusted b., kengirlegezh b.

mitschuldig ag. : kengablus, kengiriek, kenlodek ; *an einem Verbrechen mitschuldig sein*, kaout e lod a damall en un torfed, kaout e lod a wall en un torfed, kaout e lod a gablusted en un torfed.

Mitschuldige(r) ag.k. g./b. : kenwaller g., kenwallerez b., kenlaer g., kenlaerez g., kendorfedour g., kendorfedourez b., kenvuntr g., kenvuntrerez b., kengomper g., kengomer b.

Mitschuldner g. (-s,-) : [kenwerzh] kendleour g., kenendalc'hed g.

Mitschüler g. (-s,-) : kenskoliad g., kendiskibl g.

Mitschülerin b. (-,-nen) : kenskoliadez b., kendiskiblez b.

mitschwingen V.gw. (schwung mit / hat mitgeschwungen) : 1. daskrenañ ivez ; 2. [dre skeud.] gallout bezañ spurmantet ivez ; *in seiner Rede schwingt Humor mit*, un dister fent (un disterad fent, un netraig fent, ur mannig fent, liv ar fent, un arliv a fent, ur fulenn fent) a vez spurmantet en e brezegenn.

mitsingen V.k.e. (sang mit / hat mitgesungen) : kanañ gant tud all.

V.gw. (sang mit / hat mitgesungen) : kanañ ivez, en em lakaat da ganañ gant tud all, stagañ da ganañ gant ar re all.

mitspielen V.gw. rannadus (hat mitgespielt) : 1. kenc'hoari, c'hoari ivez, kemer perzh en ur c'hoari ; *spielst du mit* ? erru out da c'hoari ? dont a rez da c'hoari ? ; *spiel doch mit* ! deus

'ta da c'hoari ! ; 2. [dre skeud.] *bei der Ernte spielte das Wetter mit*, an amzer a oa bet a-du ganeomp e-pad an eost ; *jemandem arg (übel) mitspielen*, ober vil d'u.b., ober divalav gant u.b., ober divalav d'u.b., ober lous d'u.b., ober divalaverezh d'u.b., ober divalaventez d'u.b., c'hoari un taol fobiez d'u.b., c'hoari un taol kamm d'u.b., c'hoari un dro-gamm d'u.b., c'hoari un dreuflezenn d'u.b., tennañ un dreuflezenn d'u.b., ober un dreuflezenn d'u.b., ober an dall (ur gwall dro, un dro fall, un dro lous, un dro vil) d'u.b., c'hoari an dall (un dro lous, un dro-dall, un dro divalav, an troad leue) d'u.b., c'hoari an nouch gant u.b., tennañ un dro-dall (un dro-bleg) d'u.b., c'hoari un taol gast d'u.b., gwalldapout u.b., straniñ u.b. ; *ich spiele nicht mehr mit*, rez va boned am eus, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, aet on dreist-penn gant an dra-se, me 'zo leun va c'hased gant an dra-se, me 'zo leun va rastell gant an dra-se, re eo din, trawalc'h da'm lêr, va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, skuizh on (erru on skuizh, tremen skuizh on, me a zo eok, erru on heug, erru on heug, faezh on) gant an dra-se, darev on gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug(et) on gant kement-se, leizh va lêr am eus diouzh an dra-se, leizh va lêr am eus gant an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, brenn !, va revr gant an dra-se ! va gaol ! **Mitspieler** g. (-s,-) : kenc'hoarier g., kenskipailhad g. [*liester kenskipailhaded*].

Mitspielerin b. (-,-nen) : kenc'hoarierez b.

Mitsprache b. (-) : perzhiadur en divizoù g., kemer perzh en divizoù g. ; *Mitsprache haben*, kaout ar gwir da reiñ e vouezh, bezañ ar gwir gant an-unan da reiñ e ali, bezañ ar gwir aliañ gant an-unan.

Mitspracherecht n. (-s) : gwir da reiñ e vouezh g., gwir da reiñ e ali g., gwir aliañ g. ; *er hat konsultatives Mitspracherecht*, kuzuliañ a c'hell ober, ar gwir a zo gantañ da reiñ e ali, ar gwir aliañ a zo gantañ.

mitsprechen V.gw. (spricht mit / sprach mit / hat mitgesprochen) : reiñ e ali, kemer perzh er c'hendiviz, kendivizout, kengomz, kenbrezeg.

Mitstreiter g. (-s,-) : kenstourmer g., kile-stourm g.

Mittag g. (-s,-e) : kreisteiz g. ; *es ist Mittag*, kreisteiz eo, kreisteiz eo anezhi ; *zu Mittag*, am Mittag, da greisteiz ; *gegen Mittag*, über Mittag, war-dro (e-tro) kreisteiz, da vare kreisteiz, da vare merenn, war-dro ar c'hreisteiz, troioù kreisteiz, da droioù kreisteiz ; *heute Mittag*, hiziv da greisteiz, ar c'hreisteiz-mañ, en ec'hoaz-mañ ; *am Sonntagmittag*, Sonntagmittag, disul da greisteiz ; *es war Mittag geworden*, Zeit zum Essen, deuet e oa poent merenn ; *zu Mittag essen*, merennañ, bezañ gant e verenn, bezañ gant e bred kreisteiz, debriñ merenn (e verenn), debriñ lein, leinañ, pakañ merenn, pakañ e verenn ; *zu(m) Mittag gibt es Fisch*, pesked a vo da lein ; *sie hatten hier zu Mittag gegessen*, amañ e oant bet gant o merenn, amañ e oant bet o leinañ, amañ e oant bet o verennañ, amañ e oant bet o pakañ merenn ; *jemanden zu Mittag einladen*, pediñ u.b. da verennañ, pediñ u.b. d'e verenn, pediñ u.b. da chom gant e verenn, pediñ u.b. da zont da leinañ / kouvian u.b. da leinañ (Gregor) ; *was essen wir zu Mittag* ? petra 'vo da verenn ? petra 'zo da verenn ? petra 'vo da lein ? petra 'zo da lein ? ; *was habt ihr zu Mittag gegessen* ? petra ho poa bet d'ho merenn ? petra ho poa bet d'ho lein ? ; *habt ihr schon zu Mittag gegessen* ? ha debret eo merenn ganeoc'h ? ha paket eo merenn ganeoc'h ? ha debret eo lein ganeoc'h ? ha lopet eo

merenn ganeoc'h ? ha brifet eo merenn ganeoc'h ? ha aet eo merenn ganeoc'h ? ; *zu Mittag isst er in der Schule*, er skol e chom gant e verenn, merennañ a ra er skol, hennezh a vez merennet er skol ; *wir können essen gehen*, *es ist bald Mittag* (es wird Mittag, es geht auf Mittag zu), kreisteiz a-walc'h eo evit mont da verennañ ; *es ist Mittag*, kreisteiz eo, kreisteiz eo anezhi, deuet eo ar c'hreisteiz ; *punkt Mittag*, kreisteiz rik ; *nach der Sonnenzeit ist es Mittag*, kreisteiz eo diouzh an heol ; *es schlägt Mittag*, emañ kreisteiz o seniñ, emañ ar c'hreisteiz o seniñ (o skeiñ), kreisteiz eo a zo o seniñ, klevet e vez an daouzek abostol ; *es schlug Mittag*, edo kreisteiz o skeiñ, edo kreisteiz o seniñ ; *die zwölf Schläge des Mittags*, daouzek taol kreisteiz ls., daouzek taol ar c'hreisteiz ls., taoliou ar c'hreisteiz ls., P. an daouzek abostol ls. ; *es hat gerade Mittag geschlagen*, kreisteiz sonet eo, skoet eo kreisteiz, sonet eo ar c'hreisteiz ; *der Mittag ist gerade vorbei*, kreisteiz eo hag un draig bennak, tremen kreisteiz eo.

Mittag² n. (-s) : P. pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g., talar kreiz g. ; *Mittag ist fertig, kommt essen !* darev (prest) eo merenn ! ouzh taol ! deuit da glask ho merenn ! ; *mit dem Mittag müssen wir noch warten*, n'eo ket darev (prest) merenn c'hoazh ; *wir aßen unser Mittag*, o tebriñ merenn (hor merenn) e oamp, o pakañ merenn (hor merenn) e oamp, o verennañ e oamp, gant hor merenn e oamp.

Mittagessen n. (-s,-) : pred kreisteiz g., merenn b., pred-merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g., talar kreiz g. ; *die Speisekarte für das Mittagessen*, ar roll-meuziù da verenn g. ; *nach dem Mittagessen*, war-lerc'h pred kreisteiz, goude merenn, da c'houde merenn, goude lein, da c'houde lein ; *das Mittagessen ist fertig !* darev (prest) eo merenn ! ouzh taol ! deuit da glask ho merenn ! ; *das Mittagessen hat eine Ewigkeit gedauert, das Mittagessen hat unendlich lange gedauert*, lein 'zo bet lostek ; *das Mittagessen ist zu Ende*, aet eo merenn, lopet eo merenn ganeomp, debret eo merenn ganeomp, paket eo merenn ganeomp, debret eo lein ganeomp, brifet eo merenn ganeomp ; *das Mittagessen zeitlich nach hinten verschieben*, dilerc'hañ koulz koan ; *das Mittagessen zeitlich nach vorne verschieben*, abretaat koulz merenn, abretaat eur ar pred kreisteiz ; *ich muss das Mittagessen warm stellen*, ret eo din lakaat merenn (lein) war an tan ; *zum Mittagessen gehen*, mont da glask e verenn, mont d'e verenn, mont da glask penn d'e verenn, mont da gaout e verenn, P. mont d'an tag daouzek, mont d'an tag kreisteiz ; *jemandem das Mittagessen servieren*, merennañ u.b., reiñ d'u.b. da verennañ ; *sie saßen beim Mittagessen*, edont gant o merenn ; *kommen Sie sofort nach dem Gottesdienst zum Mittagessen*, deuit war-eeun eus an oferenn d'ho lein, deuit war-eeun eus an oferenn d'ho merenn ; *komm zu uns zum Mittagessen !* deus du-mañ gant da verenn ! ; *bleiben Sie doch zum Mittagessen !* chomit gant ho merenn ! ; *jemanden bitten, zum Mittagessen zu bleiben, jemanden zum Mittagessen da behalten*, pediñ u.b. da chom gant e verenn, mirout u.b. gant e verenn ; *ein ausgiebiges Mittagessen*, ur pred kreisteiz fetis g., ur pred kreisteiz fonnus g., ur pabor a bred kreisteiz g., un daol druz da greisteiz b., ur pred kreisteiz gagn b., ul lein kaer-meurbet b., ul lein vras b., ul lein gaer b. ; *Mensch, der sein Mittagessen einnimmt*, leiner g., merenner g. ; *jeden Tag nach dem Mittagessen mache ich ein Nickerchen, jeden Tag nach dem Mittagessen halte ich Siesta*, me a oar ober ur pennadig goude merenn.

mittagessen V.gw. (anv-verb hag anv-gwan verb nemetken, rannadus : hat mittaggegessen / mittagessend / mittagzuessen) : merennañ, bezañ gant e verenn, bezañ gant

e bred kreisteiz, debriñ merenn (e verenn), debriñ lein, leinañ, pakañ merenn, pakañ e verenn ; *wir gehen mittagessen*, mont a reomp da glask hor merenn, mont a reomp d'hor merenn, mont a reomp da glask penn d'hor merenn, mont a reomp da gaout hor merenn, P. mont a reomp d'an tag daouzek, mont a reomp d'an tag kreisteiz ; *habt ihr schon mittaggegessen ?* ha debret eo merenn ? ha debret eo merenn ganeoc'h ? ha merennet eo deoc'h ? ha paket eo merenn ganeoc'h ? ha debret eo ho merenn ganeoc'h ? ha lopet eo merenn ganeoc'h ? ha brifet eo merenn ganeoc'h ? ; *komm zu uns mittagessen !* deus du-mañ gant da verenn !

Mittagesser g. (-s,-) : leiner g., merenner g.

Mittagläuten n. (-s,-) : [relij.] añjeluz kreisteiz g.

mittäglich ag. : ... kreisteiz ; [relij.] *das mittägliche Angelusläuten*, kloc'h ar c'hreisteiz g.

mittags Adv. : da greisteiz.

Mittagsbrot n. (-s,-e) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g., talar kreiz g.

Mittagshitze b. (-) : gwrez kreisteiz b., gor kreisteiz g., nerzh an heol da greisteiz g., nerzh an deiz da greisteiz g.

Mittagshöhe b. (-) : [stered.] hederor an Heol g., eror hedredel an Heol g.

Mittagskreis g. (-es,-e) : hedredenn b.

Mittagslinie b. (-,-n) : [eurier-heol] linenn an heol en e greisteiz b.

Mittagsmahl n. (-s,-e/-mähler) / **Mittagsmahlzeit** b. (-,-en) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b., P. tag daouzek g., tag kreisteiz g., talar kreiz g.

Mittagsmenu n. (-s,-s) / **Mittagsmenü** n. (-s,-s) : roll ar meuziù da verenn g.

Mittagspause b. (-,-n) : ehan da greisteiz g., ehan kreisteiz g. ; *wir arbeiteten in der Mittagspause durch*, labouret hon eus bet hep ehan ebet da greisteiz.

Mittagsruhe b. (-) : diskuizhadenn greisteiz b., kousk-kreisteiz g., kousk-aez g., aez g., ec'hoaz g., hun-ec'hoaz g., hun-kreisteiz g., jar g.

Mittagsschlaf g. (-s,-e) / **Mittagsschläfchen** n. (-s,-) : kousk-kreisteiz g., kousk-lein g., kousk-aez g., aez g., ec'hoaz g., hun-ec'hoaz g., hun-kreisteiz g., tamm souchadenn goude kreisteiz g., tamm morenn g., pennad kousket g., pennadig g., jar g., chop g., P. morisadenn b. ; *einen Mittagsschlaf halten*, ober e aez (e gousk-kreisteiz, e gousk-aez, un aez, un tamm souchadenn goude kreisteiz, e damm morenn), ober hun-kreisteiz, ober kousk-aez, distagañ ur pennad kousket goude kreisteiz, distagañ ur pennadig, ober ur pennadig, ec'hoazañ, ober ec'hoaz, ober un hun-ec'hoaz, ober un tammig chop ; *jeden Tag halte ich mein Mittagsschläfchen*, me a oar ober ur pennadig goude merenn.

Mittagssonne b. (-) : 1. heol kreisteiz g., an heol en e greisteiz g., sklêrijenn an heol en e greisteiz b. ; *die Kühe vor der Mittagssonne schützen*, kas ar saout d'an ec'hoaz ; 2. [ardamezouriezh] heol skinant g.

Mittagsstunde b. (-,-n) : mare kreisteiz g., ec'hoaz g.

Mittagstisch g. (-es,-e) : pred kreisteiz g., merenn b., pred merenn g., lein b., lein vras b. ; *den Mittagstisch abräumen, den Mittagstisch abdecken*, distaliañ diouzh merenn.

Mittagszeit b. (-,-en) : mare kreisteiz g., kreisteizvezh g., mare merenn g., koulz merenn g., ec'hoaz g. ; *in der Mittagszeit, um die Mittagszeit, zur Mittagszeit, während der Mittagszeit*, da vare kreisteiz, da vare merenn, da goulz merenn, da boent merenn, da greisteiz.

Mittäter g. (-s,-) : kenwaller g., kengomper g., kenseurt g., komper g. ; *Mittäter bei einem Verbrechen*, kendorfedour g. ;

Mittäter bei einem Mord, kenvuntr g. ; *Mittäter bei einem Diebstahl*, kenlaer g. ; *er ist nicht so stark von der Wahrheit abgewichen wie sein Mittäter*, n'eo ket aet keit eus ar wirionez hag e genwaller.

Mittäterin b. (-, -nen) : kenwallerez b., kendorfedourez b., kenvuntrez b., kenlaerez b., kengomer b.

Mittäterschaft b. (-) : kenwallerezh g., kenwall g., lod a wallegezh g., lod a damall g., lod a wall g., lod a gablusted g., kengablusted b., kengiriergezh b., kenvuntrez g.

Mittdreißiger g. (-s, -) : paotr aet un tamm mat dreist d'e dregont vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz ha tregont g.

Mittdreißigerin b. (-, -nen) : plac'h aet un tamm mat dreist d'he zregont vloaz b., plac'h war-dro pemp bloaz ha tregont b.

Mitte b. (-) : **1.** kreiz g., kreizenn b., kalonnenn b., kalon b., hanter g., daouhanter g., kreizparzh g. ; *die Mitte eines Vierecks*, kreiz ur c'harrez g., kreizenn ur c'harrez b. ; *die Mitte eines Kreises*, kreiz ur c'helc'h g., kreizenn ur c'helc'h b. ; *sie trägt den Scheitel in der Mitte*, ur regenn e-kreiz he fennad-blev a zo ganti ; *der Tisch steht in der Mitte des Zimmers*, e-kreiz (war-greiz) ar sal emañ an daol ; *der Hain, in dessen Mitte der Altar errichtet wurde*, ..., ar c'hoadig m'eo bet savet an aoter en e greiz ... ; *die Stadtmitte*, kreiz-kêr g. ; *genau in der Mitte*, *gerade in der Mitte*, er c'hreizig-kreiz, e kreizig-kreiz udb, e-kreiz tre ; *in der Mitte hohl*, kleuz en e greiz ; *die Mitte des Lebens*, an oad kreiz g., kreiz an oad g., kreiz ar vrud g., kreiz an nerzh g., barr an oad g., brud an oad b./g. ; *in der Mitte des Lebens*, pa vezer etre daou oad ; *Mitte Juli*, da hanter viz Gouere, da hanter C'houere, kerkent ha hanter C'houere, gant hanter viz Gouere, gant hanter C'houere, war-dro hanter viz Gouere, war-dro hanter C'houere, e-kreiz miz Gouere ; ; *Mitte August*, da hanter-Eost, gant hanter-Eost ; *um (gegen) Mitte Mai*, war-dro hanter viz Mae ; *es war erst Mitte Oktober*, ne oa nemet hanter viz Here anezhi ; *gegen Mitte des Vormittags*, war-dro hanterveure, war-dro hantervintin ; *Mitte des Nachmittags*, kreizenderv g. ; *Mitte Nachmittag*, *mitten am Nachmittag*, da greizenderv, war-greiz an enderv, e-kreiz an enderv ; *Mitte der Nacht*, *Nachtmitte*, kreiz an noz g. ; *Mitte des Tages*, *Tagesmitte*, kreiz an deiz g., kreistevezh g. ; *um die Tagesmitte*, *zur Tagesmitte*, war-greiz an deiz, e-kreiz an deiz ; *in der Mitte des zwanzigsten Jahrhunderts*, e-kreiz an ugentvet kantved ; *diese Stadt liegt etwa in der Mitte zwischen Berlin und Schwerin*, emañ Berlin ha Schwerin tamm-pe-damm keit-ha-keit diouzh ar gêr-se, emañ ar gêr-se tamm-pe-damm hanter hent etre Berlin ha Schwerin, emañ ar gêr-se tamm-pe-damm e-kreiz-etre Berlin ha Schwerin ; *er ist eher über Mitte fünfzig als darunter*, bez' eo nesoc'h da dri-ugent vloaz eget da hanter-kant ; *die Mitte halten*, **a)** chom etre an daou, chom moder, mont dousik (goustad) dezhi, chom etre re ha re nebeut, bezañ fur ha kerreizh, mont goustad war an traoù, bezañ parfet (moder, plaen), na vont re bell (re lark) ganti, en em voullañ, gouzout moull ; **b)** chom neptu ; *die goldene Mitte*, ar c'hreiz-tre g., an hent etre g., ar muzul mat g., ar muzul etre re ha re nebeut g., an hent etre an daou g. ; *er weiß, die goldene Mitte einzuhalten*, hennezh a vez atav kempouez an traoù gantañ, plaen eo an den, hennezh a oar moull, hennezh a oar en em voullañ, hennezh a oar heuliañ an hent etre ; *die Wahrheit liegt in der Mitte*, etre an daou emañ ar wirionez ; *ob lang, ob kurz, in der Mitte ist die Hälfte*, bezet hir pe bezet berr, e-barzh ar c'hreiz emañ an hanter ; *in der Mitte falten*, daoublegañ ; *in der Mitte biegen*, *in der Mitte krümmen*, daougrommañ, daoublegañ ; *in der Mitte durchbrechen*, mont etre daou damm ; *sich von der Mitte entfernen*, digreizañ ; *jemanden in die Mitte nehmen*, en em lakaat a bep tu d'u.b., mont a bep tu d'u.b. ; [polit.] *Politik der*

Mitte, kreizouriezh b. ; *politische Mitte*, kostezenn greiz b., tu kreiz g., tu marellet g., [gwashaus] tu pechar g. ; *Anhänger der Mitte*, kreizour g., [gwashaus] tra bechar g.

2. [dre skeud.] *kendere g., touez b., touesk b., mesk g., metoù g., niver g., melloù ls. ; in unserer Mitte*, en hon niver, en hon touez, en hon touesk, en hor mesk, en hor meskoù, en hor metoù / etrezomp (Gregor), en hor melloù ; *einer aus unserer Mitte*, unan ac'hanomp (eus hor metoù, eus hor c'hendere, hag a zo kendere ganeomp, eus hon niver).

mittelbar ag. : **1.** kemennadus, ... a c'heller kemenn ; *nicht mittelbar*, ankemennadus, ... na c'heller ket kemenn ; **2.** tredizhus, pegus, spegus, stagus, ... a ya d'an eil d'egile.

Mitteilbarkeit b. (-) : **1.** kemennadusted b. ; **2.** tredizhusted b. **mitteilen** V.k.e. rannadus (hat mitgeteilt) : notañ, kemenn, degemenn, reiñ da c'houzout, reiñ da glevet, reiñ da anavezout, tintal, reiñ keal eus, reiñ avel da, hanterañ, diskleriañ ; *jemandem etwas mitteilen*, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., daveiñ udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout, da anaout), kemenn udb d'u.b., degemenn udb d'u.b., degas kemennadurezh d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, kas kemenn d'u.b. eus udb, ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, ditourañ udb d'u.b., kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb., hanterañ udb d'u.b. ; *er hat mir mitgeteilt, dass er morgen abreist*, degemet en deus din ez aio kuit warc'hoazh, roet en deus din da c'houzout ez aio kuit warc'hoazh ; *ich habe Ihnen nichts Neues mitzuteilen*, n'ouzon nevezded ebet, ne'm eus nevezded ebet da lavaret deoc'h ; *ich habe nur Unerfreuliches mitzuteilen*, keleier fall n'eus ken ganin, ur gwall zisaouzan am eus ; *ich habe nur Erfreuliches mitzuteilen*, kalz a gaer am eus da lavaret deoc'h, meurbet a draoù kaer am eus da gontañ deoc'h, n'eus nemet keleier laouen ganin ; *ich habe Ihnen Wichtiges mitzuteilen*, un dra a bouez bras am eus da ziskleriañ deoc'h, traoù pounner am eus da zisplegañ deoc'h, traoù bras am eus da zisplegañ deoc'h, kaozioù pounner am eus da lavaret deoc'h, un dra c'hrevus am eus da ziskleriañ deoc'h ; *man hat es mir mitgeteilt*, se a zo bet kemennet din, keloù eus an dra-se a zo bet degaset din ; *es war ihm mitgeteilt worden, wohin er sich zu begeben habe*, titouret e oa bet dezhañ da belec'h mont ; *es ist ihm mitgeteilt worden, wohin er sich zu begeben habe*, lavaret ez eus bet dezhañ da belec'h mont.

V.em. rannadus : **sich mitteilen** (hat sich (ak.) mitgeteilt) : **1.** *sich jemandem mitteilen*, lavaret d'u.b. ar pezh a zo war e galon / diskargañ e galon d'u.b. (Gregor), digeriñ (diskuliañ, dizoleiñ) e galon d'u.b., hanterañ e soñjoù gant u.b. ; *er musste sich einfach mitteilen*, troet e oa da zispakañ e drivliadoù ; **2.** bezañ pegus, bezañ spegus, bezañ stagus, en em skignañ, mont d'an eil d'egile.

mitteilsam ag. : lavariant, kaozeüs, parlantus, troet da zispakañ e drivliadoù ; *er ist mitteilsam*, digor eo d'ar re all, mat eo da gontañ kaoz, en em reiñ a ra d'ar re all ; *dieser Mann ist nicht sehr mitteilsam*, hennezh a zalc'h gantañ, hennezh a zo un den ennañ e-unan, berr eo da gaozeal, n'en em ro da zen ebet, un den klozennek eo, hennezh a zo ur souchet a zen.

Mitteilung b. (-, -en) : kemennadenn b., kemenn g., kemennad g., kemennadur g., kemennerezh g., kemennadurezh b., embann g., embannidigezh b., embannerezh g., notenn b., notadur g., kel g., keal g., keloù g., kelaouadenn b., kiminiadezh b. ; *amtliche Mitteilung*, kemennadenn gefridiel b., kemenn kefridiel g., kelaouadenn gefridiel b., kemennadenn hervez lezenn b., kemennadenn a-berzh ul levierzh Stad b., kiminiadezh b., notadur g. ; *eine wichtige Mitteilung*, ur

gemenadenn a-bouez b., ur c'heloù a-bouez g. ; *telefonische Mitteilung*, kemennad dre bellgomz g.

Mitteilungsbedürfnis n. (-ses,-se) : ezhomm da eztaoliñ e soñjoù g., ezhomm da lavaret ar pezh a zo war e galon g., ezhomm da ziskargañ e galon g., ezhomm da zigeriñ e galon g., ezhomm da ziskuliañ e galon g., ezhomm da zizoleiñ e galon g.

Mitteilungsblatt n. (-s,-blätter) : kannadig g. ; *amtliches Mitteilungsblatt*, kannadig ofisiel g., kazetenn ofisiel b., kazetenn ar c'hemennadoù lezennel b.

Mitteilungsheft n. (-s,-e) : [skol] kaier kenskrivañ g.

Mitteilungsschreiben n. (-s,-) : lizher g., skrid g., skridenn b., skrivadenn b., notenn b.

mittel ag. : madik a-walc'h, etre, peuzvat, etre-daou, etre an daou ; *wie geht's ? - na, so mittel !* mont mat a ra ? - pas re holl ! / *mont a ra ? - ya, ruzañ !* / *mont a ra ? - evel lost al leue : war draoñ ordin !*

Mittel¹ n. (-s,-) : 1. araez g., araezad g., benveg g., tu g., tro b., stek g., doare g., hent g., lank g., moaien b./g., hanterad g., tuenn b., dreenn b., alc'hwez g., skor g., lañs g., remed g. ; *es gibt kein wirksameres Mittel*, n'eus ket a voaien efedusoc'h ; *ein Mittel zum Zweck*, un hent a c'heller mont gantañ g., un tu (un dro b.) evit tizhout ar pal g., un hent d'ar pal g. ; *zu den gleichen Mitteln greifen*, ober gant ar memes moaienoù, ober heñvel ; *der Zweck heiligt die Mittel*, ne vern an hent gant ma c'heller degouezhout, an disoc'hoù eo hag a zoug, n'eus nemet an disoc'hoù a dalv tra pe dra, an hini en deus c'hoant mougañ e gash a lavar eo fall da logota, neb a fell dezhañ ober fall a gav un digarez pe un all, bramm lous ne ra ket trouz, diouzh o disoc'hoù nemetken eo barn an dud ; *ein Ziel durch friedliche Mittel erreichen*, tizhout ur pal dre hentoù peoc'hus (hep feulster) ; *sich durch allerlei Mittel zu ernähren wissen*, bevañ diwar-bouez e ivinoù ; *zum letzten Mittel greifen*, ober udb da rekour diwezhañ, mont dezhi a-daol-dak, mont dizamant dezhi, mont dezhi hep damant, mont dezhi gwashañ ma c'haller, mont dezhi par ma c'haller, mont dezhi pellañ ma c'haller, ober bec'h bras ; *kein Mittel unversucht lassen (alle Mittel in Bewegung setzen)*, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, ober gwellikañ ma c'haller, ober kement ha ma c'haller, ober par ma c'haller, ober pellañ ma c'haller, ober e c'halloud (e wellañ, e wir wellañ, e bosupl, e holl bosupl, diouzh e wellañ, diouzh e wellañ-holl, e seizh posupl, e seizh gwellañ, an diaoul hag e bevar), ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, bale war ar mor, lakaat holl e albac'henn d'ober udb, lakaat e ijin d'ober udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin hag e imor d'ober udb, en em aketiñ e pep doare, c'hoari an diaoul hag e bevar, plantañ e holl nerzh d'ober udb, lakaat e holl studi hag e holl nerzh (ober a-walc'h) evit dont a-benn eus udb (Gregor), kemer e du evit dont a-benn eus udb ; *mit verbalen Mitteln*, dre gomz, dre c'henoù, dre ar genoù, a-veg, a-c'henoù, a-gomz, a-deod, dre c'her, dre c'herioù, dre gomzoù ; *mit allen Mitteln*, bern penaos, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, n'eus kaz e pezh feson, dre an nor pe dre ar prenest, dre bep hent, ne vern dre be hent, ne vern pe dre hent, ne vern e pe giz, ne vern e pe stumm ; *es wurde mit allen Mitteln versucht, ihn daran zu hindern*, klasket e voe e pep giz kaeañ outañ, graet hor boa hor gwalc'h warnañ evit mirout outañ a ober an dra-se ; *er macht, mit den ihm zur Verfügung stehenden Mitteln*, ober a ra gant ar pezh 'zo ; *auf alle verfügbaren Mittel zurückgreifen*, *alle Mittel einsetzen*, ober tan gant forzh peseurt koad, ober ibil gant kement tamm koad a zo ; *ihm sind alle Mittel recht*, ne ra forzh dre be hent dont a-benn eus e daol - ne ra forzh pe dre hent dont a-benn eus e

daol - ne ra forzh dre be hent tennañ e daol - hennezh a ra tan gant forzh peseurt koad - ne droio kein da ijin ebet, mat pe fall, evit dont a-benn eus e daol - ne ra ket forzh petra d'ober - netra ne c'hell derc'hel anezhañ - ober a rafe n'eus forzh petra evit dont a-benn eus e daol - pep tra a zo mat dezhañ evit dont a-benn eus e daol - n'eus tra evit herzel outañ - n'eus harz ebet dezhañ - ne c'hell tra herzel outañ ; *Mittel und Wege suchen*, *etwas zu erreichen*, klask penn an tu da dizhout udb, klask an tu (an dro) da dizhout udb, klask e du (e dro, e bleg) da dizhout udb, klask e du d'ober udb, klask e dro d'ober udb, klask ar stek d'ober udb, dispakañ e ijin d'ober udb, lakaat e ijin d'ober udb ; *Mittel und Wege finden*, *etwas zu erreichen*, kavout e dro (e avel, e du, e ziluzioù, e lañs), kavout e du da zont a-benn eus udb, kavout e dro da zont a-benn eus udb, kavout ar stek da zont a-benn eus udb, kavout an tu (an dro, ar skoulm, an dalc'h, ar pleg, an dro-bleg, ar stek), kavout pennvat d'e daol, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, kavout ar c'hraf, kavout poell d'e gudenn, gouzout e ziluzioù, kavout an tu da dizhout ur pal bennak, ober moaien da dizhout ur pal bennak, kavout ar voaien da zibunañ e gudenn, kavout war peseurt avel sturiañ e vatimant, kavout an dro da zont a-benn eus udb, kavout dre be hent dont a-benn eus udb, kavout pe dre hent dont a-benn eus udb, kavout ijin d'ober udb, kavout ar c'hraf, kavout e bleg da dizhout ur pal bennak, kavout an dro-bleg da dizhout ur pal bennak, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, kavout poell d'e gudenn, kavout penaos ober diouti ; *sich für jemanden ins Mittel setzen*, difenn u.b., ober evit u.b., taeriñ evit u.b., kabaliñ evit u.b., toullañ evit u.b., toullañ d'u.b., dougen dorn d'u.b., ober evit u.b., lavaret ur gerig e kerz u.b., ober bazhvalan evit u.b., reiñ sav d'u.b., pediñ evit u.b. / mennout evit u.b. (Gregor).

2. [mat.] keidenn b., keitadenn b., keitad g., etreadenn b. ; *arithmetisches Mittel*, keitad niveroniell g. ; *rechnerisches Mittel*, keitad jedoniell g. ; *harmonisches Mittel*, keitad kemblac'hek g. ; *gewichtetes Mittel*, keitad daspouezet g. ; *geometrisches Mittel*, keitad kenfeuriel g. ; *quadratisches Mittel*, keitad pervalel g. ; *im Mittel*, well-wazh, an eil da gas egile, an eil e-ser egile, an eil dre egile.

3. [mezeg., kimiezh] aozad g., louzoù g. [*liester louzeier*], remed g., dramm g., medisinerzh g., mezegiezh b. ; *stärkendes Mittel*, louzoù da reiñ nerzh en-dro g., louzoù kreñvaus (nerzhekaus) g., traoù kalonus ls. ; *Mittel gegen (für) das Fieber*, remed ouzh (a-enep) an derzhienn g. ; *ein Mittel gegen Verstopfung*, ul louzoù mat da zigalediñ ar c'horf g., ul louzoù mat da zistardañ ar c'horf g. ; *Virus tötendes Mittel*, *Viren tötendes Mittel*, viruslazher g. [*liester viruslazherioù*] ; *ein unübertroffenes Mittel gegen eine Krankheit*, *ein unfehlbares Mittel gegen eine Krankheit*, ul louzoù dispar ouzh ur c'hleñved bennak g. ; *Wasser ist das beste Mittel gegen Durst*, an dour eo ar mestr pa'z pezh sec'hed ; *das Mittel tat seine Wirkung*, efedus e voe al louzoù, al louzoù a reas efed (en doa graet vad dezhañ, en doa bet efed war e gleñved) ; *nur mit einem wirksamen Mittel wird man diese Krankheit los*, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù nerzhus, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù a-grenn, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù sko ; *Mittel gegen Stechmücken*, divoustiker g. [*liester divoustikeroù*] ; *Fernhaltungsmittel gegen Hunde*, chabouter chas g. [*liester chabouterioù chas*].

Mittel² ls. : 1. pinvidigezh b., arc'hant g., araezioù kellidel ls., aez g., peadra g., barrezhioù ls., danvez g., danvezioù ls., moaien b./g., galloud g. ; *sie verfügen über ausreichende Mittel*, o aez o deus ; *das übersteigt meine Mittel*, n'em eus ket a-walc'h a aez evit prenañ seurt traoù ; *verfügbare Mittel*, kevala liñveladus g. ; *die Mittel sind es, die ihnen fehlen*, ar

peadra eo a vank dezho, ar voujedenn eo a zo re verr ganto ; *er macht, mit den ihm zur Verfügung stehenden Mitteln*, ober a ra gant ar pezh 'zo ; *jeder nach den ihm zur Verfügung stehenden Mitteln*, pep hini hervez an aez en deus, pep hini hervez e c'halloud ; *er verfügt über unzureichende finanzielle Mittel*, teusk eo an traoù gantañ, berrek eo gantañ ; *sie verfügen über begrenzte Mittel*, n'eo ket frank an arc'hant ganto, berr eo an arc'hant ganto, berr eo ar voujedenn ganto, teusk eo an traoù ganto ; *über beschränkte Mittel verfügen*, na vezañ bras e beadra, na vezañ bras e voaien, bezañ dister e beadra, na vezañ frank an traoù gant an-unan, na vezañ frank an arc'hant gant an-unan, na gaout nemeur a arc'hant, bezañ berr gant an arc'hant, bezañ berr an arc'hant gant an-unan, bezañ berr ar voujedenn gant an-unan, bezañ just an arc'hant gant an-unan, bezañ berr an arc'hant a zo gant an-unan etre e zaouarn, bezañ berr en arc'hant, bezañ berrek gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr en e skeuliad, bezañ skort an arc'hant gant an-unan, bezañ berr ar c'hrog gant an-unan, bezañ gwall verr ar voujedenn gant an-unan, bezañ staget berr ; *keine Mittel mehr haben*, bezañ rvinet e boch gant ar vezh - bezañ war an noazh (war an teil) - bezañ aet war ar plankenn lardet - bezañ aet e leveoù e skuilh hag e ber - mont d'ar bern - na ober na koar na mel - bezañ aet holl en e revr - bezañ aet holl e vadoù en e revr - bezañ debret an holl stal gant an-unan (*e holl stal gantañ, he holl stal ganti h.a.*) - bezañ hep ul liard toull - bezañ debret ar gestenn gant an-unan (*e gestenn gantañ, he c'hestenn ganti h.a.*) - bezañ debret pep tra, gwir ha font - bezañ aet e zanvez e bevez ; *ohne Mittel sein*, na gaout tra war e anv (en e gerz), na gaout tra en anv an-unan (*en e anv e-unan, en hec'h anv hec'h-unan h.a.*), na gaout tra d'an-unan (dezhañ e-unan, dezhi hec'h-unan h.a.), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout a voaien, na gaout mann d'an-unan (dezhañ e-unan, dezhi hec'h-unan h.a.), na gaout kerz e nep tra, na gaout an hanter eus netra, bezañ dileve, bezañ didra, na gaout nag erv nag ant, na gaout un diner toull war e anv, na gaout na bod na skod, na gaout netra dre an-unan (*drezañ e-unan, drezi hec'h-unan h.a.*), bezañ dibourvez eus pep tra, na gaout mann d'an-unan (dezhañ e-unan, dezhi hec'h-unan h.a.), bezañ diarc'hant, bezañ izel an dour gant an-unan, bezañ riñset, bezañ roustet, bezañ kras, na gaout daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, na gaout gwennege ebet, bezañ skañv (diskantet, diblusket, disec'het, goullo-sec'h, skarzhet, skarz, diskant, goullo, plat, ridet, treut, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, na vezañ gwennege ebet el loch gant an-unan, na vezañ gwennege toull ebet gant an-unan, na gaout mui ur gwennege toull, na gaout takenn ebet, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr en e skeuliad, na gaout a segal ken, bezañ erru skañv e yalc'h, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ bihan pep tra gant an-unan, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan ; *ihre Mittel reichten nicht aus, um ihren Sohn in die Schule zu schicken*, n'o doa ket a aez da skoliañ o mab ; **2.** araezioù kellidoù ls., kellidoù ls., arc'hant g., kevalaoù ls. ; *liquide Mittel, flüssige Mittel*, fred leñvel g. ; *kurzfristig verfügbare Mittel*, kefiad g. ; *die öffentlichen Mittel*, arc'hant an tailhoù g., an arc'hant kevredik g., leveoù ar Stad ls., P. gwenneien ar Stad ls. ; *unter Berücksichtigung der Organisation und der Mittel jedes Staates*, en ur zerc'hel kont eus aozadur ha pinvidigezh pep bro ; *Mittel zuweisen, Mittel zuteilen*, derannañ kellidoù ; *Mittel bereitstellen, Mittel verfügbar machen*, foñsañ arc'hant, foñsañ ar mizoù ; *Mittel freimachen*, dieubiñ kevalaoù.

Mittel- / mittel- : ... krenn, krenn-, ... kreiz, ... etre.

Mittelabschnitt g. (-s,-e) : lodenn greiz b.

Mittelachse b. (-,-n) : **1.** ahel kemparzh g. ; **2.** [tekn.] ahel kreiz g.

Mittelalter n. (-s) : Krennamzer b. ; *diese Burg stammt aus dem Mittelalter*, savet e voe ar c'hastell-se da vare ar Grennamzer ; *Schriften aus dem Mittelalter*, skridoù eus ar Grennamzer ls. ; *das Frühmittelalter*, ar Grennamzer uhel b., ar Grennamzer uhelañ b. ; *das Hochmittelalter*, ar Grennamzer greiz b. ; *das Spätmittelalter*, ar Grennamzer izel b., ar Grennamzer diwezhañ b. ; *die Geschichte des Mittelalters*, istor ar Grennamzer g.

Mittelalterforscher g. (-en,-en) : krennamzerour g.

Mittelalterforschung b. (-) : krennamzerouriezh g.

mittelalterlich ag. : krennamzerel, krennamzeriat, ... eus ar Grennamzer ; ... ar Grennamzer ; *das mittelalterliche Leben*, ar vuhez er Grennamzer b.

Mittelamerika n. : Kreizamerika b., Amerika ar C'hreiz b.

mittelamerikanisch ag. : eus Kreizamerika, eus Amerika ar C'hreiz b.

Mittelarmnerv g. (-s/-en,-en) : [korf.] nervenn greizer b.

Mittelarrest g. (-s,-e) : [lu] dalc'h g., arestoù ls. ; *drei Tage Mittelarrest*, tri devezh toull-bac'h ls.

mittelatlantisch ag. : kreizatlantel ; *mittelatlantischer Rücken, mittelatlantische Schwelle*, keinenn atlantel b.

Mittelausstattung b. (-,-en) : debarzhadur kredadoù g., derannadur kellidoù g.

mittelbar ag. : **1.** dieeun, a-dro, ameeun, hanterat, hanterouriek, hanteradek, handizhek ; *mittelbarer Austausch*, eskemm hanterat g. ; *mittelbare Verwaltung*, mererezh hanterat g. ; [gwir] *mittelbarer Besitz*, perc'henniezh divarr b. ; [preder.] *mittelbare Ursache*, arbenn handizhek g. ; *mittelbares Erkennen*, anaoud hanteradek g., anaoud handizhek g. ; *mittelbare Inferenz, mittelbare Schlussfolgerung, mittelbares Schlussfolgern*, treren hanteradek g. ; [preder., Husserl] *mittelbare Intuition*, nadiñ handizhek g. ; [polit.] *mittelbare Demokratie*, demokratelezh hanteradek b., gwerinelezh hanteradek b. ; **2.** [mezeg.] handizhek ; *mittelbare Auskultation*, selaouennañ handizhek g. ; **3.** [stlenn.] *mittelbare Erfassung, mittelbare Eingabe*, euvriñ ameilet g.

Mittelbarmachen n. (-s) : [preder.] hanteradekaat g.

Mittelbarwerden n. (-s) : [preder.] hanteradekaat g.

Mittelbau g. (-s,-bauten) : **1.** savadur-kreiz g. ; **2.** [skol-veur] *akademischer Mittelbau*, mistri-brezege ls.

Mittelbauer g. (-n,-n) : kouer etre g., koueriad etre g., peizant etre g. ; *der bretonische Mittelbauer*, ar peizant breizhat etre g.

Mittelbegriff g. (-s,-e) : [preder.] hanterad g., termen etre g.

Mittelbetrieb g. (-s,-e) : embregerezh etre g. ; [Bro-Aostria] *die Klein- und Mittelbetriebe*, an embregerezhioù bihan hag etre ls.

mittelbreit ag. : krenn ; [korf.] *mittelbreite Nasigkeit*, krennfriegezh b., mezoriniezh b.

Mittelbretonisch n. : brezhoneg krenn g., krennvrezhoneg g. ; *diese Form kommt im Mittelbretonischen vor*, ar form-se a gaver e krennvrezhoneg.

mittelbretonisch ag. : krennvrezhonek.

mitteledeutsch ag. : eus kreiz Bro-Alamagn.

Mitteledeutschland n. : kreiz Bro-Alamagn g.

Mittelding n. (-s,-e) : meskaj etre daou dra g., tra etre g., hanterer g. ; *trefft die richtige Wahl zwischen Paradies oder Hölle : ein Mittelding gibt es nicht*, dibabit mat etre ar baradoz hag an ifern : n'eus kreiz ebet etrezo.

mitteldurch Adv. : [kegin.] hanterboazh, etre ; *das Fleisch ist mitteldurch*, hanterboazh eo ar c'hig, etre eo ar c'hig.

Mittelente b. (-,-n) : [loen.] houad louet g.

Mittleozän n. (-s) : [henzouarouriezh] krenneoken g.

Mitteleuropa n. : Kreizeuropa b.
Mitteeuropäer g. (-s,-) : annezad Kreizeuropa g.
Mitteeuropäerin b. (-,-nen) : annezadez Kreizeuropa b.
mitteleuropäisch ag. : ... Kreizeuropa, ... eus Kreizeuropa ; *mitteleuropäische Zeit*, eur eus Kreizeuropa b.
Mittelfarbe b. (-,-n) : damliv g.
mittelfein ag. : damfin.
Mittelfeld n. (-s,-er) : kreiz un dachenn sport g.
Mittelfeldspieler g. (-s,-) : [sport] kreizer g. ; *zentraler defensiver Mittelfeldspieler*, kreizer adtaper g.
Mittelfellraum g. (-s,-räume) : [korf., mezeg.] poullkreiz g.
Mittelfinger g. (-s,-) : [korf.] biz-kreiz g., biz-bras g., biz hirañ g., [anvet *gwechall* biz-gwalenn] ; *ich kann problemlos mein Handgelenk mit Daumen und Mittelfinger umklammern*, aes e toublan va dorn war va arzorn, gouest on d'ober an dro da'm arzorn gant va biz-meud ha va biz-kreiz.
Mittelfleischbruch g. (-s,-brüche) : [mezeg.] ogad ar c'harbedenn g., avelenn ar c'harbedenn b.
Millelfanzösisch n. : [yezh.] krennc'halleg g., galleg krenn g.
mittelfristig ag. : war termen etre, war grenn dermen ; *mittelfristiger Kredit*, kredad war grenn dermen g.
Mittelfuß g. (-es,-füße) : [korf.] kreiztroad g.
Mittelfußknochen g. (-s,-) : [korf.] askorn ar c'hreiztroad g. [*liester* eskern ar c'hreiztroad], askorn kreiztroad g. [*liester* eskern kreiztroad].
Mittelgang g. (-s,-gänge) : [tisav.] trepas kreiz g., alez kreiz b., pennndrepas g., pennalez b.
Mittelgebirge n. (-s,-) : meneziou krennvent ls., meneziou a uhelder etre ls.
Mittelgewicht g. (-s,-e) : [sport] pouez-kreiz g., pouez etre g. ; *Kampf im Mittelgewicht*, krogad pouezioù etre g.
Mittelgewichtler g. (-s,-) : [sport] sporter pouez-kreiz g., sporter pouez etre g.
Mittelgewichtlerin b. (-,-nen) : [sport] sporterez pouez-kreiz b., sporterez pouez etre b.
Mittelglied n. (-s,-er) : [biz, korf.] mailh-etre g., oeñs krenn g.
mittelgroß ag. : krennik, krenn, krennvent, mentet krenn, etre daou, etre an daou, a uhelder etre, a vent etre, a vent krenn, na bras na bihan ; *mittelgroßes Stück*, krenndamm g. ; *diese Leute (diese Tiere) sind mittelgroß*, ar re-se a zo kreizoù ; *ein mittelgroßes Tier*, ur c'hreiz loenig g., ur c'hreiz unan g. ; *ein mittelgroßer Mensch*, ur c'hreiz denig g., ur c'hreiz den g., ur c'hreiz unan g., ur c'hrennden g. ; *mittelgroße Menschen*, krenndud ls. ; *ein mittelgroßes Haus*, ur c'hrenndi g. ; *mittelgroßer Supermarkt*, krennstal b.
mittelgut ag. : peuzvat, damvat, a berzhed etre, a vadelezh etre, eus an eil troc'h, etre daou, etre an daou, etre mat ha fall, lavek.
Mittelhand b. (-,-hände) : [korf.] kreizdorn g.
Mittelhandknochen g. (-s,-) : [korf.] askorn ar c'hreizdorn g. [*liester* eskern ar c'hreizdorn], askorn kreizdorn g. [*liester* eskern kreizdorn].
mittelhart ag. : [kegin.] tener, krenn ; *mittelhart gekochtes Ei*, *mittelhart gesottenes Ei*, vi tener g., vi krenn g.
Mittelhirn n. (-s,-e) : [korf.] krennempenn g.
Mittelhirn- : [korf.] ... krennempennel.
mittellhoch ag. : krenn, krennvent, etre daou, etre an daou, a uhelder etre, a vent etre, na bras na bihan, damuhel ; *mittelhohe Schichtwolke*, koc'henn b., altostratuz str.
Mittelhochdeutsch n. : uhelalamaneg-krenn g.
Mitteljura g. (-s) : [henzouarouriezh] juraseg krenn g.
Mittelkegel g. (-s,-) : kilh greiz b. ; *den Mittelkegel umwerfen*, ober nav.

Mittelklasse b. (-,-n) : 1. [kenwerzh] rummad etre g. ; 2. [kevredadouriezh] renkad etre b.
Mittelklassewagen g. (-s,-) : karr-tan eus ar rummad etre g.
Mittelklüver g. (-s,-) : [merdead.] fok 'n eil g.
Mittelkreis g. (-es,-e) : kelc'h kreiz g.
Mittelkymrisch n. : [yezh.] krenngembraeg g., kembraeg krenn g.
mittelkymrisch ag. : [yezh.] krenngembraek.
mittelländisch ag. : kreizdouarel, kreizdouarek, kreizdouaregat, ... Kreizdouar ; [dispredet] *das Mittelländische Meer*, ar Mor Kreizdouar g., ar Mor Kreizdouarel g., ar Mor Kreizdouarek g., mor Sav-Heol g., mor ar Sav-Heol g., mor Provañsa (Gregor) g.
mittellang ag. : krenn ; *mittellanger Film*, krennfilm g.
Mittellangfilm g. (-s,-e) : krennfilm g.
Mittelläufer g. (-s,-) : [sport] hanterour kreiz g., kreizer g., den ar c'hreiz g.
Mittellinie b. (-,-n) : linenn greiz b.
mittellos ag. : didra, diarc'hant, dizanvez, dileve, dibourvez, dibourvez-kaer, difournis, divadoù, morfontus, dibourvez a arc'hant, dibourvez a zanvez, dibourvez a bep tra, diwenneg, divlank ; *mittellos sein*, bezañ en diouer a bep tra, na gaout a voaien, en em gavout en dilez ar brasañ, na vevañ nemet dre an diouer hag an dilez a bep tra, dioueriñ an traoù rekisañ, na gaout tra war e anv (tra en e gerz), na gaout tra en anv an-unan (*en e anv e-unan, en hec'h anv hec'h-unan h.a.*), na gaout tra d'an-unan (*dezhañ e-unan, dezhi hec'h-unan h.a.*), na gaout ur bomm leve war e anv, na gaout mann d'an-unan (*dezhañ e-unan, dezhi hec'h-unan h.a.*), na gaout kerz e nep tra, bezañ dileve, na gaout un diner toull war e anv, na gaout nag erv nag ant, na gaout na bod na skod, bezañ dibourvez eus pep tra, bezañ dibourvez a bep tra, bezañ difournis a bep tra, bezañ diarc'hant, bezañ izel an dour gant an-unan, bezañ riñset, bezañ didra, bezañ roustet, bezañ kras, bezañ dizanvez, na gaout daou wenneg da deuler ouzh toull ur c'hi, na gaout gwennege ebet, bezañ skañv (diskantet, diblusket, disec'het, goulo-sec'h, skarzhet, skarz, diskant, goulo, plat, ridet, tanav, moan, treut) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, na vezañ gwennege ebet el loch gant an-unan, na vezañ gwennege toull ebet gant an-unan, na gaout mui ur gwennege toull, na gaout takenn ebet, bezañ berr war e gezeg, na gaout a segal ken, bezañ berr en e skeuliad, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ bihan pep tra gant an-unan, na gaout netra dre an-unan (*drezañ e-unan, drezi hec'h-unan h.a.*), na gaout an hanter eus netra, na gaout ur roched da wiskañ, na gaout un hiviz da lakaat war he c'hein ; *die Mittellosen*, ar re ziwennege ls., an dud diwennege ls., ar geizh ls., an dud keizh ls., an dud didra ls., ar reuzeudien ls., ar beorien ls., an drueged ls., an davanteien ls., an ezhommeien ls., ar gorked ls., an druanted ls., Yann an Dibourvez g.
Mittellosigkeit b. (-) : dibourvez g., diouer g., dienez b., paourentez b.
Mittellot n. (-s,-e) : [mat.] kreizserzhenn b., eeunenn greizserzh b.
Mittelmächte ls. : [istor] damanioù bras kreiz Europa ls., impalaeriezhoù kreiz Europa ls.
Mittelmäß n. (-es,-e) : 1. ment etre b. ; 2. kerreizhder g., kerreizhded b., hent etre g., moull g., muzul mat g., muzul etre re ha re nebeut g., hent etre an daou g., moder g.
mittelmäßig ag. : peuzvat, peuzvadik, krenn, dister, madik, madik-madik, etre mat ha fall, etre daou, etre an daou, moder, lavek.

Adv. : peuzvat, peuzvadik, evelseik, evel-evel, dam... ; *mittelmäßig erfreut*, damlaouen.

Mittelmäßigkeit b. (-) : distervez b., lavegezh b.

Mittelmauer b. (-, -n) : moger hanterek b.

Mittelmeer n. (-s) : Mor Kreizdouar g., Mor Kreizdouarel g. ; *das Schwarze Meer ist über mehrere Meeresengen mit dem Mittelmeer verbunden*, skeiñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, digeriñ a ra ar Mor Du war ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor, kehentiñ a ra (e kehent emañ) ar Mor Du gant ar Mor Kreizdouarel dre veur a strizh-mor.

Mittelmeerkiefer b. (-, -n) : [louza.] pin disheolier str.

Mittelmeerklima n. (-s) : hinad kreizdouarel b.

Mittelmeerlilie b. (-, -n) : [louza.] milad str., kenin g.

Mittelmeermakrele b. (-, -n) : [loen.] brezhell-Spagn g. [*liester* brizhilli-Spagn], elc'hig g. [*liester* elc'higed], enbrezhell g. [*liester* enbrizhilli].

Mittelmeer-Raubwürger g. (-s, -) : [loen.] pig-spern Spagn b.

Mittelmeerraum g. (-s, -räume) : takad tro-dro d'ar Mor Kreizdouar g., Kreizdouareg b., broioù kreizdouarel ls.

Mittelmeer-Rittersporn g. (-s, -sporen) : [louza.] fleur laou str., delfinez b., delfin g., louzaouenn-al-laou b.

Mittelmeersandaal g. (-s, -e) : [loen.] ivignenn b. [*liester* ivigned].

Mittelmeerschneeblau g. (-s, -bälle) : [louza, *Viburnum tinus*] lore-tin str.

Mittelmeerstabschrecke b. (-, -n) : [loen.] fasm [*liester* fasméd], P. bazh-an-diaoul b. ; *gallische Mittelmeerstabschrecke*, fasm gall g.

Mittelmeer-Steinschmätzer g. (-s, -) : [loen.] bistrak-Spagn g.

Mittelmeer-Sternrochen g. (-s, -) : [loen.] rae rous b.

mitteln V.k.e. (hat gemittelt) : jediñ keidenn udb, jediñ keitad udb. ; *gemittelte Werte*, keitadoù ls.

Mittelohr n. (-s, -en) : [korf.] skouarn greiz b., skouarn grenn b.

Mittelohrentzündung b. (-, -en) : [mezeg.] skouarnfo g., skouarnad b.

mittelozänisch ag. : [douarouriezh] *mittelozänischer Rücken*, keinenn danvorel b.

Mittelpfette b. (-, -n) : [tisav.] livenn-gostez b.

Mittelpferd n. (-es, -e) : marc'h-kreiz g.

Mittelpfosten g. (-s, -) : [tisav., prenestr] bann-etre g.

Mittelposition b. (-, -en) : savlec'h kreiz g.

mittelprächtigt ag. : [dre fent] gwall zister, madik-madik, etre mat ha fall, etre daou, etre an daou, moder, lavek, peuzvat.

Adv. : evelseik, evel-evel, war-nes damant, etre an div lezenn, etre daou, etre an daou, madik-madik, etre kriz ha poazh.

Mittelpunkt g. (-s, -e) : **1.** kreiz g., kreizenn b., kreizon g., poent-kreiz g. ; *gemeinsamer Mittelpunkt*, kengreiz g. ; *im Mittelpunkt liegend*, kreiz, kreizek, kreizel, kreizennel, kreizennek ; *die Reise zum Mittelpunkt der Erde*, ar veaj da greiz an Douar b. ; **2.** [dre skeud.] pal g., kreiz ar jeu g. ; *er liebt es, Mittelpunkt zu sein / er mag es, im Mittelpunkt zu stehen*, plijadur en devez o vezañ e kreiz ar gaoz, bourrañ a ra o vezañ e kreiz ar gaoz ; *er steht im Mittelpunkt des Klatsches*, e-kreiz ar gaoz emañ, magañ a ra ar gaoz, n'eus kaoz nemet dioutañ (anezhañ), dindan teod an dud emañ, war teod an dud emañ, ar gaoz a zo war e lerc'h, chaok a zo diwar e benn, kontet e vez e zoareoù, n'eo na chaok na stran a ra diouer diwar e benn, magañ a ra ar chaok hag ar stran ; **3.** [fizik, tekn.] *Verlagerung des Mittelpunkts*, ezkreizadur g. ; **4.** [moull.] poent kreiz g.

Mittelpunktschule b. (-, -n) : skol kentañ-derez etrekumunel b., skol kreiz b.

mittels araog. (gen.) : dre hantererezh udb, gant harp udb, war-bouez udb, diwar-bouez udb, a-bouez udb, a-zibouez udb, gant pouez udb, dre voaien udb, da-heul udb, oc'h ober e vad eus udb, gant udb.

Mittelsäger g. (-s, -) : [loen.] heskennek-kuch g.

Mittelscheitel g. (-s, -) : [blev] roudenn dre greiz ar c'hlopenn b., rann dre greiz ar c'hlopenn b.

Mittelschicht b. (-, -en) : [kevredadouriezh] renkad etre b.

Mittelschiff n. (-s, -e) : [tisav.] nev kreiz b., korf-iliz g.

Mittelschule b. (-, -n) : **1.** skolaj g., skol-etre b. ; **2.** [Bro-Suis] kelenndi eil-derez g.

Mittelschüler g. (-s, -) : skolajiad g., kelenndiad g.

Mittelschullehrer g. (-s, -) : kelenner skolaj g., kelenndiour g. ; *er ist Mittelschullehrer*, kelenn a ra en ur skolaj.

Mittelsenkrechte ag.k. b. : [mat.] kreizserzhenn b., eunenn greizserzh b.

Mittelsmann g. (-es/-s, -männer/-leute) hanterour g., hanterer g., jubenn g., erbeder g., moaienour g., kempouezer g., kempennour g., kompezour g., bazhvalan g., diforc'her g., tredeour g., tredeog g.

Mittelspecht g. (-es, -e) : [loen.] speg krenn g., speg brizh krenn g.

Mittelsperson b. (-, -en) : hanterour g., hanterer g., jubenn g., erbeder g., moaienour g., kempouezer g., kempennour g., kompezour g., bazhvalan g., diforc'her g., tredeour g., tredeog g.

Mittelspieler g. (-s, -) : [sport] hanterour g.

mittelst araog. (gen.) : dre hantererezh udb, gant harp udb, war-bouez udb, diwar-bouez udb, a-bouez udb, a-zibouez udb, gant pouez udb, dre voaien udb, da-heul udb, oc'h ober e vad eus udb, gant udb.

Mittelstadt b. (-, -städte) : kêr a vent etre b., kêr etre b., kêr grennvent b.

Mittelstand g. (-s, -stände) : [kevredadouriezh] renkad etre b.

mittelständisch ag. : [kevredadouriezh] eus ar renkad etre.

Mittelsteinzeit b. (-) : [henzouarouriezh] krennoadvezh ar maen g., oadvezh mezolitek g.

mittelsteinzeitlich ag. : [ragistor] eus krennoadvezh ar maen, mezolitek.

Mittelstimme b. (-, -n) : krennvouezh b. ; *hohe Mittelstimme*, krennvouezh uhel b. ; *tiefe Mittelstimme*, krennvouezh izel b.

mittelstimmig ag. : krennvouezhiek.

Mittelstreckenflugzeug n. (-s, -e) : [nij.] karr-nij krenndreizher g., krenndreizher g.

Mittelstreckenlauf g. (-s, -läufe) : [sport] redadeg damhir b.

Mittelstreckenläufer g. (-s, -) : [sport] reder damhir g.

Mittelstreckenläuferin b. (-, -nen) : [sport] rederez damhir b.

Mittelstreckenrakete b. (-, -n) : [lu] fuc'hell krennhedtaol b., fuc'hell krennhedtenn b., fuc'hell diraez etre b., fuc'hell a dreug etre b., euromisil g.

Mittelstreckensystem n. (-s, -e) : *nukleare Mittelstreckensysteme*, armoù nukleel krennhedtaol ls., armoù nukleel krennhedtenn ls., armoù nukleel diraez etre ls., armoù nukleel a dreug etre ls.

Mittelstreckenwaffe b. (-, -n) : arm krennhedtaol g., arm krennhedtenn g., arm diraez etre g., arm a dreug etre g.

Mittelstreifen g. (-s, -) : [gourhentoù] savenn-douar kreiz b., pladenn-douar kreiz b.

Mittelstück n. (-s, -e) : lodenn greiz b., tamm eus ar c'hreiz g.

Mittelstufe b. (-, -n) : [skol] derez-etre g. [pevare, trede hag eilvet klas].

Mittelstürmer g. (-s, -) : [sport] araoger kreiz g.

Mittelstürmerin b. (-, -nen) : [sport] araogerez kreiz b.

Mitteltafel b. (-,-n) : [arz] taolenn greiz b. ; *die Mitteltafel des Triptychons*, panell greiz an deirzaolenn b.

Mittelteil g. (-s,-e) : lodenn greiz b.

Mitteltide b. (-,-n) ; reverzhi voan b., reverzhi moan g., maremor krenn e ampled g.

Mitteltrias b. (-) : [henzouarouriezh] trias etre g.

Mittelübertragungsrate b. (-,-n) : [arc'hant.] feur astao! g.

Mittelverpflichtung b. (-) : [gwir] endalc'h araezioù g.

mittelwalisisch ag. : krenngembraek.

Mittelwalisisch n. (-s) : krenngembraeg g., kembraeg krenn g.

Mittelwasserbett n. (-,-en) : naoz strizh b.

Mittelweg g. (-s,-e) : *goldener Mittelweg*, hent etre g., kreiztre g., muzul mat g., muzul etre re ha re nebeut g., hent etre an daou g., hent kreiz g. ; *er weiß, den goldenen Mittelweg einzuhalten*, hennezh a vez atav kempouez an traoù gantañ, plaen eo an den, hennezh a oar moull, hennezh a oar en em voullañ, hennezh a oar heuliañ an hent etre.

Mittelwellen ls. : [skingomz] gwagennoù krenn ls., gwagennoù etre ls.

Mittelwert g. (-s,-e) : **1.** talvoudegezh etre b. ; **2.** keidenn b., keitadenn b., keitad g., etreadenn b. ; *den gewichteten Mittelwert berechnen*, daspouezañ ur c'heidad ; *gewichteter Mittelwert*, *gewogener Mittelwert*, keitad daspouezet g. ; **3.** [mat.] *die Extremwerte und die Mittelwerte*, ar pellaou hag an nesaou, an termenoù pellañ hag an termenoù nesañ ; *quadratischer Mittelwert*, keitad pervalel g.

Mittelwertsatz g. (-es) : [mat.] *Mittelwertsatz der Integralrechnung*, reollun ar c'heidad g.

Mittelwort n. (-s,-wörter) : [yehz.] ledverb g., ger-etre g., anv-gwan verb g.

Mittelzuteilung b. (-,-en) / **Mittelzuweisung** b. (-,-en) : [arc'hant.] derannadur kellidoù g., debarzhadur kredadoù g.

mitten Adv. : **1.** e-kreiz, e-metoù, war-greiz, a-greiz, e kreizig-kreiz, e-kreiz tre ; *die Linde steht mitten im Garten*, e-kreiz (e kreizig-kreiz) al liorz emañ ar wezenn-dilh, e-metoù al liorz emañ ar wezenn-dilh ; *das Hotel ist mitten im Wald gelegen*, goursezet eo al leti e-kreiz (e kreizig-kreiz) ar c'hoad, emañ al leti er c'hoad mik ; *mitten auf*, tre war ; *mitten auf sandigem Gelände*, war an traezh mik ; *mitten im Sommer*, e-kreiz (dre greiz, gant kreiz, e kalon, e kreizig-kreiz) an hañv, e barr an hañv, e gor an hañv, en hañv bras, en hañv mik ; *mitten im Winter*, e-kreiz ar goañv, e kreizig-kreiz ar goañv, gant kreiz ar goañv, e kalon ar goañv, pa oa ar goañv en e yenañ, pa oa ar goañv en e rustañ, er goañv bras, er goañv mik, gant ar goañv bras ; *mitten in der Woche*, e-kreiz ar sizhun ; *mitten in der Nacht*, a-greiz an noz, e-kreiz an noz ; *mitten in der Nacht eintreffen*, erruout a-greiz an noz ; *mitten am Vormittag*, da hantervintin, da hanterveure, e-kreiz ar mintinvezh, war-dro hanterveure, war-dro hantervintin ; *mitten am Tag*, war-greiz an deiz, e-kreiz an deiz ; *mitten am Nachmittag*, da greizenderv, war-greiz an enderv, e-kreiz an enderv ; *als wir mitten beim Essen waren*, p'edo hanterbred, p'edo hanteret ar pred, a-greiz ar pred ; *mitten im Krieg*, e-kerzh ar brezel mik ; [sport] *mitten ins Tor schießen*, plantañ ar vell keit-ha-keit etre an daou beul ; **2.** *mitten durch*, a-dreuz-kaer, dre greiz, dre greiz-tre, dre e greiz, dre e kreizig-kreiz, dre an hanter ; *er schnitt den Apfel mitten durch*, troc'hañ a reas an aval dre an hanter ; *Tell schoss den Apfel mitten durch*, Tell a dreuzas kreizig-kreiz an aval gant e vir, Tell a dreuzas an aval dre e greiz gant e vir ; *Mose teilte das Schilfmeer mitten durch*, Moizez a zisrannas ar Mor Ruz ; *mitten inne*, er c'hreiz end-eeun, e-kreiz tre, er c'hreizig-kreiz, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, a-greiz-pep-ober, a-greiz-tout, a-greiz-holl ;

mitten in der Rede hielt er inne, en em gavet gant kreiz e brezegenn e krennas trumm anezhi, chom a reas pik a-sav e-kreiz (diwar-greiz, a-greiz, e kreizig-kreiz) e brezegenn, chom a reas krenn a-sav e-kreiz (diwar-greiz, a-greiz) e brezegenn, chom a reas e deod a-ispihl, chom a reas e deod ouzh ar groug, koll a reas penn e neudenn, chom a reas berr war e c'her, koll a reas penn e gudenn, chom a reas ouzh an drez, soc'hiñ a reas, chom a reas boud, chom a reas bouc'h, sac'hañ a reas, tevel a reas berr ; *mitten in seiner Rede wurde die Tür geöffnet*, e-kreiz m'edo o komz e voe digoret an nor ; *es geschah mitten am Tage*, en deiz anat (e-kreiz an deiz, a-greiz an deiz, war-greiz an deiz, war gorf an deiz) e oa c'hoarvezet kement-se ; *mitten bei der Arbeit sein*, *mitten in der Arbeit sein*, bezañ e bec'h o labourat ; *mitten in der Arbeit sterben*, mervel ouzh ar stern, mervel en ant, mervel a-greiz labourat, mervel e-kreiz labourat, mervel diwar-greiz labourat ; *mitten im Gespräch musste er sich hinsetzen*, e-kreiz kaozeal e rankas azezañ ; *mitten ins Herz*, e-kreiz poull e galon, betek kreiz e galon, betek goueled ar galon (Gregor) ; *mitten um den Leib*, a-dro-vriad ; *mitten durch den Wald*, a-dreuz (dre greiz, dre greiz-tre) ar c'hoad ; *er platzte mitten (in die Gesellschaft) hinein*, degouezhout a reas dic'hortoz-kaer, erruout a reas evel ar bleiz, erruout a reas a-greiz-peb-kreiz, degouezhout a reas evel ul laer, dont a reas evel ul laer, erruout a reas evel un tarzher kurun, kouezhet e oa diwar al loar da vare kreisteiz ; *mitten drauf*, tre war-c'horre.

mittendrein Adv. : **1.** a-greiz-taol, a-greiz-tout, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, e kreiz pep kreiz, a-greiz-pep-ober, a-greiz-holl ; **2.** er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz, a-blom e-barzh, e-kreiz tre ; *er ist mittendrein gefallen*, kouezhet eo a-blom e-barzh.

mittendrin Adv. : **1.** a-greiz-taol, a-greiz-tout, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, e kreiz pep kreiz, a-greiz-pep-ober, a-greiz-holl ; **2.** er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz, e kreizik kreiz, a-blom e-barzh, e-kreiz tre ; **3.** *sie ist mittendrin, ihr erstes Buch zu schreiben*, emañ o skrivañ he lev'r kentañ.

mittendrunter Adv. : er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz, e kreizik kreiz, e-kreiz tre.

mittendurch Adv. / **mittenhindurch** Adv. : a-dreuz-kaer, dre greiz, dre greiz-tre, dre e greiz, dre e kreizig-kreiz, dre an hanter.

mitteninne Adv. : **a)** er c'hreiz end-eeun, er c'hreizig-kreiz, e kreizik kreiz, e-kreiz tre ; **b)** a-greiz-holl, a-greiz-pep-ober, a-greiz-taol, a-greiz-tenn, a-greiz-pep-kreiz, sonn, krenn, trumm, pik, brusk, a-benn-krak, a-daol-trumm

Mittenverlagerung b. (-,-en) : ezkreizadur g.

Mittepunkt g. (-s,-e) : [moull.] poent kreiz g.

Mitternacht b. (-) : hanternoz g., kreiznoz g. ; *um Mitternacht*, da hanternoz, d'an hanternoz, da greiznoz ; *gegen Mitternacht*, war-dro kreiznoz, war-dro hanternoz, war-dro an hanternoz, e-tro an hanternoz ; *es schlägt Mitternacht*, emañ an hanternoz o seniñ (o skeiñ) ; *es schlug Mitternacht*, edo hanternoz o skeiñ, edo hanternoz o seniñ ; *es geht auf Mitternacht*, tost hanternoz eo ; *es ist fünf nach Mitternacht*, es ist fünf Minuten nach Mitternacht, hanternoz pemp eo, hanternoz ha pemp eo ; *es ist viertel nach Mitternacht*, hanternoz ha kard eo ; *vor Mitternacht*, a-raok an hanternoz, a-raok hanternoz ; *Mitternacht ! ich muss jetzt schnell weg !* hanternoz ! poent eo din skarañ !

mitternächtlich ag. : ... hanternoz, ... kreiznoz.

mitternachts Adv. : da hanternoz, d'an hanternoz, da greiznoz.

Mitternachtschlag g. (-s,-schläge) : taol an hanternoz g. ; *die zwölf Mitternachtschläge*, daouzek taol an hanternoz ls., taolioù an hanternoz ls.

Mitternachtsmesse b. (-,-n) : *die Mitternachtsmesse*, oferenn ar Pellgent b., oferenn an hanternoz b., an oferenn hanternoz b. ; *zur Mitternachtsmesse gehen*, mont d'ar Pellgent, ober e Bellgent.

Mitternachtssonne b. (-) : heol hanternoz g.

Mittfasten ls. / **Mittfastenzeit** b. (-) : Hanter-ar-C'horaiz g., Hantergoraiz g., Meurlarjez-Bihan g.

Mittfünfziger g. (-s,-) : paotr aet dreist d'e hanter-kant vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz hag hanter-kant g.

Mittfünfzigerin b. (-,-nen) : maouez aet dreist d'he hanter-kant vloaz b., maouez war-dro pemp bloaz hag hanter-kant g.

mittig Adv. : e-kreiz, war-greiz ; *eine Banderole mittig um eine Zeitung legen*, bandennañ ur gazetenn.

Mittler g. (-s,-) : hanterour g., hanterer g., jubenn g., erbeder g., moaienour g., kempouezer g., kempennour g., kompezher g., kompezour g., bazhvalan g., diforc'her g., habaskaer g., tredeour g., tredeog g.

mittlere(r,s) ag. : 1. kreiz ; *der mittlere Teil des Landes*, rann greiz ar vro b., rannbarzh kreiz ar vro b., lodenn greiz ar vro b. ; *mittlerer Bereich*, lodenn greiz b. ; *die mittlere Säule*, ar golonenn greiz b., ar piler kreiz g. ; *der mittlere Teil*, al lodenn (an dachenn) greiz b. ; *das mittlere Alter*, an oad-kreiz g. ; ; *der mittlere Osten*, ar Reter-kreiz g. ; [hinouriezh] *die mittlere Atmosphäre*, an aergelc'h kreiz g. ; 2. krenn, krennik, etre, etreat, etre-daou, etre an daou ; *von mittlerer Größe*, krennik, krenn, krennvent, mentet krenn, etre daou, etre an daou, a uhelder etre, a vent etre, a vent krenn, na bras na bihan ; *Stück von mittlerer Größe*, krenndamm g. ; *diese Leute (diese Tiere) sind von mittlerer Größe*, ar re-se a zo kreizoù ; *ein Tier von mittlerer Größe*, ur c'hreiz loenig g., ur c'hreiz unan g. ; *ein Mensch von mittlerer Größe*, ur c'hreiz denig g., ur c'hreiz den g., ur c'hreiz unan g., ur c'hrennden g. ; *Mensch im mittleren Alter*, *Mensch mittleren Alters*, den diazez g. ; *ein Haus von mittlerer Größe*, ur c'hrenndi g. ; *mittlere Sonne*, heol etre g. ; *mittlere Ortszeit (M.O.Z.)*, eur etre b. ; *mittlerer Tidenhub*, reverzhi voan b., reverzhi moan g., mare-mor krenn e ampled g. ; *leitender Mitarbeiter im mittleren Management*, *mittlere Führungskraft*, sterner etre g. ; *die kleinen und mittleren Unternehmen*, an embregerezhioù bihan hag etre ls. ; *Bauer mit mittlerem privatem Grundbesitz*, peizant etre g. ; [korf.] *mittlere Schädelgrube*, poull krenn ar c'hloppenn g. ; [henzouarouriezh] *mittleres Eozän*, krenneoken g. ; [mat.] *mittlere Proportionale*, keitad kenfeuriek g.

Mittlerrolle b. (-,-n) : roll a hanterour g., roll a jubennour g.

mittlerweile Adv. : 1. e-pad an amzer-se, etretant, etre-daou, e-keit-se, keid-all, etre keit-se, er c'heit amzer-se, er c'heit amzer-mañ, e-kerzh neuze, e pleg an dra-se, en-drebad-hont, en-drebad-mañ, en-drebad-se ; 2. hiziv, bremañ, diwar-vremañ, hiviziken, pelloc'h.

mittönend ag. : kensonel, kensonus.

mittragen V.k.e. (brachte mit / hat mitgebracht) : 1. harpañ, reiñ harp da, skoazellañ, reiñ skoazell da, skorañ, reiñ skor da, skoaziañ ; 2. *die Kosten mittragen*, kemer perzh er mizoù, perzhiañ er mizoù.

mittrauernd ag. : kengañvus.

Mittrauernde(r) ag.k. g./b. : kengañver g., kengañverez b.

mittschiffs Adv. : [merdead.] e kreiz ar vag, e kreiz al lestr.

Mittsechziger g. (-s,-) : paotr aet dreist d'e dri-ugent vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz ha tri-ugent g.

Mittsechzigerin b. (-,-nen) : maouez aet dreist d'he zri-ugent vloaz b., maouez war-dro pemp bloaz ha tri-ugent b.

Mittsommer g. (-s,-) : gouel sant Yann g., goursav-heol an hañv g.

Mittsommernacht b. (-,-nächte) : noz gouel sant Yann b.

mittun V.gw. (tat mit / hat mitgetan) : kemer perzh, mont e-barzh ar jeu ; *tust du bei dem Ausflug mit ?* ha mont a ri da vale ivez ? ha kemer a ri perzh en droiad ivez ?

Mittvierziger g. (-s,-) : paotr aet dreist d'e zaou-ugent vloaz g., paotr war-dro pemp bloaz ha daou-ugent g.

Mittvierzigerin b. (-,-nen) : maouez aet dreist d'he daou-ugent vloaz b., maouez war-dro pemp bloaz ha daou-ugent b.

mittwegs Adv. : [dispredet] hanter hent, en hanter hent.

Mittwoch g. (-s,-e) : Merc'her g., dimerc'her, merc'hervezh g., merc'hervezhiad g. ; *am Mittwoch*, da Verc'her, d'ar Merc'her ; *jeden Mittwoch*, bep Merc'her ; *am gleichen Mittwoch*, ar memes merc'hervezh ; *heute haben wir Mittwoch*, *heute ist Mittwoch*, hiziv emañ ar Merc'her, ar Merc'her 'zo hiziv, hiziv emaoamp ar Merc'her, deuet eo ar Merc'her ; *der darauf folgende Tag war ein Mittwoch*, *der Tag darauf war ein Mittwoch*, artronoz edo ar Merc'her ; *letzten Mittwoch*, dimerc'her diwezhañ, dimerc'her tremenet ; *er hat sich seit letztem Mittwoch nicht blicken lassen*, n'eo ket bet gwelet abaoe ar Merc'her diwezhañ, n'eo ket bet gwelet abaoe dimerc'her ; *bis Mittwoch sind wir damit fertig*, prest e vo ac'hanen da zimerc'her, a-benn dimerc'her e vo prest ; *bis Mittwoch !* kenavo dimerc'her ! ken dimerc'her ! a-benn dimerc'her ! ; *ab Mittwoch*, *von Mittwoch an*, diwar zimerc'her, adalek dimerc'her ; *am nächsten Mittwoch*, a) ar Merc'her kentañ, ar Merc'her all ; b) dimerc'her all, dimerc'her kentañ, dimerc'her a zeu, dimerc'her o tont, dimerc'her tostañ, a-benn dimerc'her ; *nächsten Mittwoch*, *kommenden Mittwoch*, dimerc'her kentañ, dimerc'her a zeu, dimerc'her o tont, dimerc'her tostañ, a-benn dimerc'her ; *am vorletzten Mittwoch*, *am Mittwoch voriger Woche*, dimerc'her a-raok, dimerc'her all ; *am Mittwoch der übernächsten Woche*, dimerc'her war-lerc'h, dimerc'her a-benn pemzektez ; *manche Mittwoche*, merc'hervezhiennou ls. ; *einen ganzen Mittwoch*, un devezh Merc'her a-bezh g., ur merc'hervezh a-bezh g., ur merc'hervezhiad a-bezh g. ; *Mittwoch in einer Woche*, dimerc'her penn sizhun, dimerc'her a-benn eizhteiz ; *am Mittwoch dem 16. (sechzehnten) November*, *am Mittwoch, den 16. (sechzehnten) November*, d'ar Merc'her c'hwezek a viz Du ; *ihre Heirat fand am Mittwoch vorher statt*, hec'h eured a oa d'ar Merc'her a-raok ; *er ist bis zum nächsten Mittwoch geblieben*, chomet e oa betek ar Merc'her war-lerc'h ; *an einem Mittwoch*, un devezh Merc'her, ur merc'hervezh ; *an jenem Mittwoch*, d'ar Merc'her-se, ar merc'hervezh-se ; *an diesem Mittwoch haben wir eine wahre Sintflut erlebt*, aze e oa bet ur merc'hervezh dour, aze e oa bet ur merc'hervezhiad glav ; *Aschermittwoch*, Merc'her-al-Ludu g., Merc'her meur g.

Mittwochabend g. (-s,-e) : *an einem Mittwochabend*, ur merc'hervezh d'abardaez ; *am Mittwochabend*, *Mittwochabend*, dimerc'her d'abardaez.

mittwochabends Adv. : d'ar Merc'her d'abardaez.

Mittwochmittag g. (-s,-e) : *am Mittwochmittag*, *Mittwochmittag*, dimerc'her da greisteiz ; *am Mittwochmittag*, *jeden Mittwochmittag*, d'ar Merc'her da greisteiz, ar Merc'her da greisteiz.

Mittwochmorgen g. (-s,-) : *an einem Mittwochmorgen*, ur merc'hervezh vintin, ur merc'hervezh da veure ; *am Mittwochmorgen*, *Mittwochmorgen*, dimerc'her vintin, dimerc'her veure, dimerc'her ar beure ; *am Mittwochmorgen*, *jeden Mittwochmorgen*, d'ar Merc'her beure, ar Merc'her beure, d'ar Merc'her vintin, ar Merc'her vintin.

Mittwochnachmittag g. (-s,-e) : *am Mittwochnachmittag*, *Mittwochnachmittag*, dimerc'her goude kreisteiz ; *am Mittwochnachmittag*, *jeden Mittwochnachmittag*, d'ar Merc'her goude kreisteiz, ar Merc'her goude kreisteiz.

Mittwochnacht b. (-, -nächte) : dimerc'her da noz ; *jede Mittwochnacht*, d'ar Merc'her da noz.

mittwochnachts Adv. : d'ar Merc'her da noz.

mittwochs Adv. : bep Merc'her, da Verc'her, d'ar Merc'her ; *mittwochs wird hier Markt abgehalten*, bep Merc'her e vez marc'had amañ, bep Merc'her e vez dalc'het marc'had amañ.

Mittwochvormittag g. (-s, -e) : *an einem Mittwochvormittag*, ur merc'hervezh vintin, ur merc'hervezh da veure ; *am Mittwochvormittag*, *Mittwochvormittag*, dimerc'her vintin, dimerc'her veure, dimerc'her ar beure ; *am Mittwochvormittag*, *jeden Mittwochvormittag*, d'ar Merc'her beure, ar Merc'her beure, d'ar Merc'her vintin, ar Merc'her vintin.

mittwochvormittags Adv. : d'ar Merc'her beure, ar Merc'her beure, d'ar Merc'her vintin, ar Merc'her vintin.

mitunter Adv. : ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwech-dre-wech, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, ur wechig an amzer, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, amzer-hag-amzer, pred-ha-pred, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, gwech hag amzer, bep ar mare, bep ur mare, bep an amzer, bep en amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, amzer hag amzer, ur wech dre vare, gwech an amzer, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, gwechoù, gwezhave, gwezhavez, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vez, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, dre bep div wech, mareoù a vez, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiadoù, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-daoladoù, a-daolioù, a-vareadoù, a-vomandoù, a-dachadoù, e troioù 'zo, e degouezhioù 'zo.

mit unterzeichnen / mitunterzeichnen V.k.e./V.gw. (unterzeichnete mit, hat mit unterzeichnet / hat mitunterzeichnet) : kensinañ.

Mitunterzeichnende(r) ag.k. g./b. : kensiner g., kensinerez b.

Mitunterzeichner g. (-s, -) : kensiner g.

Miturheber g. (-s, -) : 1. kenaozer g. ; 2. [lennegezh] kenskrivagner g.

mitverantwortlich ag. : kenatebek ; *mitverantwortlich für*, kenatebek war.

Mitverantwortung b. (-, -en) : kenatebegezh b.

Mitverbrecher g. (-s, -) : kenwaller g., kendorfedour g., kenvuntr g.

mitverdienen V.gw. rannadus (hat mitverdient) : labourat ivez, degas ivez e damm pae d'ar gêr.

Mitverfasser g. (-s, -) : kenskrivagner g.

Mitverfasserin b. (-, -nen) : kenskrivagnerez b.

Mitvergangenheit b. (-) : [Bro-Aostria] [yech.] amdremenet g., amzer-dremenet b.

Mitverkäufer g. (-s, -) : kenwerzher g.

Mitvermächtigter g. (-s, -) : [gwir] kenlaesiad g., kenlegadiad g.

Mitverpflichtete(r) ag.k. g./b. : kenendalc'hed g. [*liester* kenendalc'hidi], kenendalc'hedez b.

Mitverschulden n. (-s) : lod a wallegezh g., lod a damall g., lod a wall g., lod a gablusted g., kengaoù, [gwir] gaou rannet g., kiriegezh kevatal b.

Mitversicherung b. (-, -en) : kengretadur g.

mitversichern V.k.e. rannadus (versicherte mit / hat mitversichert) : lakaat ivez e-barzh e gevrat kretaat, kretaat ivez.

mitverstehen V.k.e. (verstand mit / hat mitverstanden) : kengompren, ledentalañ.

mitverwalten V.k.e. (verwaltete mit / hat mitverwaltet) : kenverañ.

Mitverwalter g. (-s, -) : kenverour g., kenamaezhier g.

Mitverwaltung b. (-, -en) : kenveradur g.

Mitvormund g. (-s, -e/-vormünder) : kengulator g., kenward g.

Mitwelt b. (-) : kenamzeridi ls., amezeien ls. ; *seine Mitwelt*, tud eus e vetoù ls., tud eus e gendere ls., tud eus e niver ls., e genamzeridi ls.

mitwirken V.gw. rannadus (hat mitgewirkt) : kenlabourat, kemer lod e, kemer perzh e, perzhiañ e, kenober, kenoberiañ, pouezañ da ober udb, bezañ kevran e ; *an einem Werke mitwirken*, kenlabourat da seveniñ udb, kenlabourat d'udb, kemer lod en ul labour bennak, perzhiañ en un embregerezh ; *an der Gestaltung der öffentlichen Angelegenheiten seines Landes mitwirken*, kemer perzh e gouarnerezh e vro, perzhiañ e gouarnerezh e vro.

mitwirkend ag. : kenoberius, kenlabourus.

Mitwirkende(r) ag.k. g./b. : 1. perzhiad g., perzhiadez b., kenlabourer g., kenlabourerez b., kenskoazellerez b., kenskoazeller g., harper g., harperez b., kenoberour g., kenoberourez b. ; *die politischen Mitwirkenden*, obererien ar vuhez politikel ls., oberourien ar politikerezh ls., obererien eus bed ar politikerezh ls. ; 2. [c'hoariva] aktor g., aktorez b., c'hoarier g., c'hoarierez b., dremmour g., dremmourez b.

Mitwirkung b. (-, -en) : kenlabour g., kenskoazell b., harp g., perzhiadur g., kemer perzh g., kenober g., kenobererezh g., kenoberiañ g. ; *ohne Mitwirkung kirchlicher Organe bestattet werden*, bezañ douaret hep tremen dre an iliz, P. bezañ interet evel ur c'hi.

Mitwirkungsrecht n. (-s) : gwir perzhiañ g. ; *jemandem das Recht auf Mitwirkung entziehen*, diberzhiañ u.b.

Mitwissen n. (-s) : kenouiziadur g., gouiziegezh b. ; *ohne mein Mitwissen*, hep gouzout din, hep rat (hep ratozh) din, en dic'houzoud din, dic'houzvezh din, anez gouzout dare din, e kuzh din, e kuzh ouzhin, dre guzh ouzhin, a-guzh din, a-guzh-kaer diouzhin ; *mit meinem Mitwissen*, gant va gouzout, gant va gouiziegezh, gant rat din, gant rat vat din.

mitwissend ag. : kenlodek, emglevek ; *mitwissendes Lächeln*, mousc'hoarzh a genlodegezh g., mousc'hoarzh a genouiziegezh g.

Mitwisser g. (-s, -) : den hag a oar ivez g., den titouret g., kengomper g. [*liester* kengompiri], kenanaoudeg g., kenanavezer g., kenlodeg g. [*liester* kenlodeien].

Mitwisserin b. (-, -nen) : plac'h hag a oar ivez b., plac'h titouret b., kenanaoudeg b., kenanavezer b., kenlodeg b.

Mitwisserschaft b. (-) : kenouiziadur g., kenanaoudeg b., kenouiziegezh b., kenlodegezh b., kengomperaj g., kengompaeraj g.,

Mitwohnenzentrale b. (-, -n) : kreizenn kenfeurmiñ tiez ha ranndioù b.

mitwollen V.gw. (will mit / wollte mit / hat mitgewollt) : kaout c'hoant da vont ivez.

mitzählen V.gw. rannadus (hat mitgezählt) : kontañ, lakaat war ar gont, lakaat e-barzh ; *das zählt nicht mit*, kement-se ne gont ket.

mitziehen V.k.e. (zog mit / hat mitgezogen) : stlejañ, sachañ d'e heul.

V.gw. : 1. [verb skoazell sein : zog mit / ist mitgezogen] : mont gant ar re all, mont e-barzh ar jeu, mont da heul ; 2. [verb skoazell haben : zog mit / hat mitgezogen] : kemer perzh, bezañ a-du, mont da heul.

Mix g. (-, -e) : koktel g.

Mixbecher g. (-s, -) : kreher g. [*liester* kreherioù], mesker koktelioù g., hejerez koktelioù b.

mixen V.k.e. (hat gemixt) : [kegin.] frikañ.

Mixer¹ g. (-s,-) : 1. [kegin.] frikerez b., hejerez g., baserez b., malerez b. ; 2. [kleweled] unoder g., sonvesker g.

Mixer² g. (-s,-) : barman g., tavarnier g.

Mixgerät n. (-s,-e) : [benveg] mezeller g. [*liester* mezellerioù], mesker g. [*liester* meskerioù], kemmesker g. [*liester* kemmeskerioù].

Mixerin b. (-,-nen) : barmaid b., tavarnerez b.

Mixgetränk n. (-s,-e) : 1. koktel g. ; 2. laezh frouezhblazet g.

Mixtur b. (-,-en) : meskadur g., mesk g., meskad g., meskadenn b., meskailhez g./b., kemmesk g., kemmeskadur g., meskaj g., dramm g.

Mizell n. (-s,-e) : [kimiezh] mikell str.

mizellar ag. / **mizellär** ag. : mikellel, mikellek.

Mizelle b. (-,-n) : [kimiezh] mikell str.

mm [*berradur evit Millimeter*] : mm.

Mnemonik b. (-) : eñvoradurezh b., kounadurezh b.

mnemonisch ag. : kounaus, ... koun, ... kounaat.

Mnemotechnik b. (-,-en) : 1. eñvoradurezh b., kounadurezh b. ; 2. doare eñvoriñ g., tun kounaat g.

mnemotechnisch ag. : kounaus, ... koun, ... kounaat.

Mnestik b. (-) : kounerezh g., eñvorezh g.

Mob g. (-s) : ribitailh b., orintud ls., gouenn ar re fallakr b., lastez str., gagnoù ls., tud foei ls., livastred ls., lagailhoù ls., lorgnez str., truilhenned ls., hailhoned ls., hailhonedeg ls., maroadeg ls., peñselioù fall ls., standilhoned ls., nouveañs b., ravalidi ls., breinaj g., gañsaj g., reilhaj g., strailhaj g., ragoustailh g., torfedourien en o had ls., gisti ls., meveloù ls., mevelaj g., stronk g., gwerin b., jalodaj g., tudajoù ls., lignez b., tud didalvez ls.

mobben V.k.e. (hat gemobbt) : *jemanden mobben*, gwegañ u.b., noualantiñ u.b., tregasiñ u.b., eogiñ u.b., hegaziñ u.b., chigardiñ u.b., ereziñ u.b., atahinañ u.b., chikanal u.b., chikanañ u.b., atahinañ u.b., tarabazhiñ u.b., taskagnat u.b. ; *er wird von ihnen gemobbt*, pilgos eo dezho, ober a ra pont ha plankenn dindano, pont ha pavez eo ganto, pont ha plankenn eo ganto, gouzer ha skabell eo dindano o zreid, ober a ra torchenn dezho, kasaet ha droukprezeget e vez ganto, emaint atav a-istreibilhoù outañ.

Möbel n. (-s,-) : pezh arrebeuri g., pezh annez g., gloestr g., annez g., prest g. ; *die Möbel*, an arrebeuri ls., an annez ls., an annezoù ls., an annezioù ls., ar gloestroù ls., ar gloestraj ls., ar prestoù ls., ar pezhioù meurbaj ls., ar meubl str. ; *wunderschöne Möbel*, un arrebeuri eus ar c'haerañ g., arrebeuri eus ar re gaerañ ls. ; *Anbaumöbel*, pezh arrebeuri lieselfenn g. ; *Möbel polieren*, koarañ annezoù ; *den Schonbezug der Möbel abziehen*, diwiskañ an arrebeuri.

Möbelhändler g. (-s,-) / **Möbelhersteller** g. (-s,-) : annez g.

Möbelkordel b. (-,-n) : gañs g.

Möbellager n. (-s,-) : mirerezh-arrebeuri b.

Möbelpacker g. (-s,-) : diannezer g., dilojer g. ; *die Möbelpacker mussten den Schrank durch das Fenster hereinschaffen*, an diannezerien o doa ranket paseal an armel dre doull ar prenestr.

Möbelpackerin b. (-,-nen) : diannezerez b., dilojerez b.

Möbelpolitur b. (-,-en) : koaregenn b., koar-teuz g., koarlufañ g.

Möbelrestaurator g. (-s,-en) : ratreer arrebeuri kozh g.

Möbelschreiner g. (-s,-) : ebenour g.

Möbelschreinerin b. (-,-nen) : ebenourez b.

Möbelspediteur g. (-s,-e) : diannezer g., dilojer g.

Möbelspedition b. (-,-en) : embregerezh diannezañ g., embregerezh dilojañ g.

Möbelstoff g. (-s,-e) : gwiad arrebeuri g./b.

Möbelstück n. (-s,-e) : pezh annez g., annez g./str., pezh arrebeuri g., gloestr g., prest g.

Möbeltischler g. (-s,-) : ebenour g., ebener g.

Möbeltischlerei b. (-,-en) : ebenouriezh b.

Möbeltischlerin b. (-,-nen) : ebenourez b.

Möbelwagen g. (-s,-) : karr-samm diannezañ g., karr-samm dilojañ g.

mobil ag. : 1. bale, red, baleer, baleour, monedus ; 2. heloc'h, fiñv, fiñv-difiñv, lem-laka, helam, treuzdougadus, gwint, gorregouzi, loc'hus, loc'hadus, fiñvus, dilec'hius, dilec'hiadus, war fiñv, monedus ; *mobile Trennwand*, speurenn lem-laka b. ; 3. *mobiles Telefon*, pellgomzer diorjal g., pellgomzer hezoug g., hezougell b., radiopellgomzer g. ; *mobiles Mikrofon*, mikro distag g. ; 4. [polis] *mobiles Einsatzkommando*, brigadenn skañv b., bagad arsañh ar polis g., strollad emellout an archeriezh g. ; 5. [lu] *mobil machen*, engervel, golver d'an armoù, sevel soudarded, kevodañ ; 6. [dre skeud.] gwad bev ennañ, gwad bev en e wazhied, startijenn ennañ, lañs ennañ, begon ennañ, bagol, bagos, gailhart, divorfil, koujourn, gren, fresk, blim, frev, dilu, hedro ; 7. [armerzh] *mobile Mitarbeiter*, koskor monedus g.

Mobile n. (-s,-s) : skourrell b., fiñvell b.

Mobilfunk g. (-s) : pellgomzerezh niverel hezoug g.

Mobilfunkanbieter g. (-s,-) : kompagnunezh pellgomzerezh niverel hezoug b.

Mobilfunkantenne b. (-,-n) : stign adkas g.

Mobilfunkmast g. (-es,-en/e) : gwern-skigna b.

Mobilgarde-Soldat g. (-en,-en) : [lu, istor, Bro-C'hall] gward-red g.

Mobilgarden ls. : [lu] gwarded-red ls., gwarded vonedus ls.

Mobilheim n. (-s,-e) : ti heloc'h g.

Mobilier n. (-s,-e) : arrebeuri ls., annezoù ls., annezioù ls., annez ls., gloestroù ls., madoù annez ls., gloestraj ls., prestoù ls., pezhioù meurbaj ls., meubl str. ; *sie verkaufte ihr ganzes Mobiliar*, gwerzhañ a reas kement tamm arrebeuri he doa ; *Übernahme des Mobiliars*, prenidgezh an arrebeuri a zo er rannidi e-ser he feurmiñ b. ; *durch Veralterung schadhaft gewordenes Mobiliar*, arrebeuri debret gant an amzer ls., arrebeuri debret gant ar gozhni ls.

Mobiliarkredit g. (-s,-e) : kred goudoret gant arouestloù heloc'h g., kred goudoret gant madoù heloc'h g.

Mobilierpfändung b. (-,-en) : [gwir] sezi war madoù heloc'h g., seziz war madoù heloc'h b., dalc'h war madoù heloc'h g., krog war madoù heloc'h g.

Mobiliersteuer b. (-,-n) : tell war ar madoù heloc'h b., taos war ar madoù heloc'h g.

Mobiliervermögen n. (-s,-) : madoù heloc'h ls., glad heloc'h g., madoù annez ls.

Mobilien ls. : madoù annez ls., madoù heloc'h ls. ; *Mobilien und Immobilien*, madoù heloc'h ha madoù diloc'h ls., leveoù ha dileveoù ls.

Mobilisation b. (-,-en) : 1. [mezeg., beviñvouriezh] defiñval g. ; *aktive Mobilisation*, defiñval oberiat ; *passive Mobilisation*, defiñval gouzañvat g. ; 2. [lu] enluadeg b., armeadeg b., engalvadeg b., savadeg soudarded b., galvadeg b., kevoderezh g., kevodadeg b., kevodañ g.

Mobilisator g. (-s,-en) : parenn enlusk b.

mobilisierbar ag. : ... a c'hall bezañ galvet d'an arme, kevodadus.

mobilisieren V.k.e. (hat mobilisiert) : 1. [lu] enluañ, engervel, golver d'an armoù, sevel soudarded ; *das Heer mobilisieren*, kevodañ an arme ; 2. enluskañ ; *Kräfte mobilisieren*, enluskañ nerzhioù ; *Kaffe mobilisiert die Lebensgeister*, ar rouzig a zo hael da galon an den, ar rouzig a sikour da reiñ lusk d'ar galon (da reiñ lusk da galon an den), ar c'haf a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro begon deoc'h, a ro kalon

deoc'h, a zegas buhez ennoc'h, a zo mat evit divorediñ ho kwad, a zo mat evit divorediñ ho spered) ; **3.** [mezeg., bevfñvouriezh] defiñval ; **4.** [arc'hant.] *Kapital mobilisieren*, liñvelaat kevalaoù ; *Kreditforderungen mobilisieren*, lakaat e gredouriezh en amred, nevidañ e gredouriezh, heloc'hañ e gredouriezh.

V.em. **sich mobilisieren** (hat sich (ak.) mobilisiert) : *sich für etwas mobilisieren*, emsevel a-du gant udb ; *sich gegen etwas mobilisieren*, emsevel a-enep udb.

mobilisierend ag. : enluskus.

Mobilisierung b. (-, -en) : **1.** [lu] enluadeg b., armeadeg b., engalvadeg b., savadeg soudarded b., galvadeg b., kevoderezh g., kevodadeg b., kevodañ g. ; *allgemeine Mobilisierung*, kevodadeg hollek b. ; **2.** [arc'hant.] arc'hantadur g., diglaviadur g. ; *Kapitalmobilisierung*, diglaviadur ar c'hevala g. ; **3.** enluskadur g., enluskerezh g., heloc'hadur g.

Mobilisierungsstützpunkt g. (-s, -e) : [lu] kreizenn gevodañ b.

Mobilismus g. (-) : **1.** [preder.] loc'helouriezh b., fiñvusouriezh b. ; **2.** [douarouriezh] diruzelouriezh b.

Mobilität b. (-) : **1.** heloc'hded b., fiñvusted b., fiñvuster g., loc'husted b., dilec'husted b., dilec'huster g., dilec'hiadusted b., dilec'hiaduster g., monedusted b., flach g. ; *berufliche Mobilität*, dilec'hiadusted vicherel b., fiñvusted vicherel b., fiñvuster micherel g. ; *soziale Mobilität*, fiñvuster sokial g. ; **2.** [mezeg.] keflusk g., loc'hadelezh b. ; *in ihrer Mobilität eingeschränkte Person*, *Person mit eingeschränkter Mobilität*, den dalc'het en e geflusk g. ; *Gelenkmobilität*, loc'husted ar c'henvelloù b. ; **3.** [fizik] heloc'hded b. ; *Elektronenmobilität*, heloc'hded an elektron b.

mobilitätsbehindert ag. : [mezeg.] dalc'het en e geflusk.

Mobilmachung b. (-, -en) : [lu] enluadeg b., armeadeg b., engalvadeg b., savadeg soudarded b., galvadeg g., kevoderezh g., kevodadeg b., kevodañ g. ; *volle Mobilmachung*, *allgemeine Mobilmachung*, *Generalmobilmachung*, kevodadeg hollek b. ; *Teilmobilmachung*, *teilweise Mobilmachung*, kevodadeg darnel b.

Mobiltelefon n. (-s, -e) : **1.** pellgomzer diorjal g., pellgomzer hezoug g., hezougell b., radiopellgomzer g. ; **2.** radiopellgomz g.

möblieren V.k.e. (hat möbliert) : arrebeuriañ, gloestrañ, anneañ, gwarnisañ, aveiñ, meublañ ; *neu möblieren*, adanneañ ; *ein Haus möblieren*, anneañ (arrebeuriañ, gloestrañ, gwarnisañ, aveiñ, meublañ) un ti ; *ein Haus neu möblieren*, adanneañ un ti ; *sich möblieren*, ober e annez, ober e siklud, anneañ.

möblierend ag. : annezus.

möbliert ag. : annezet, gloestret, gwarniset, meublet ; *nicht möbliert*, diannez ; *möbliertes Zimmer*, kambr gloestret b., kambr warniset b., pezh meublet g., kambr annezet b. ; *ein möbliertes Zimmer vermieten*, feurmiñ ur gambr, arrebeuri ha razh.

Möblierung b. (-, -en) : **a)** [ober] annezadur g., gloestrañ g., anneañ ; **b)** [traoù] annez ls., arrebeuri ls.

Möchtegern g. (-s, -e) : sac'h-ourgouilh g. - sac'h-c'hwez g. - sac'h-moged g. - straker g. - poufer g. - poc'hon g. [liester poc'honed] - brogoier g. - brogolier g. - pompader g. - foeñvour g. - toull-ourgouilh g. - toull-lorc'h g. - c'hwezher g. - lorc'hég g. - lorc'henn b. - den a lorc'h g. - stadenn b. - pompoulig g. - brabafiser g. - pezh glorius g. - bugader g. - boufon g. - pabor g. - fougéer g. - kankaler g. - toner g. - kañfard g. - brammer g. - braller g. - braller e gloch g. - mailhard g. - breser g. - breser kaoc'h g. - kagaler g. - fougaser g. - glabouser g. - bod-avel g. - brammsac'h g. - marc'h-kaoc'h g. - marc'h-mel g. - hejer-e-

doull g. - pabor g. - bern trein g. - den a zo muioc'h a gagal eget a c'hloan gantañ g. - den a ra muioc'h a voked eget a dan g. - den a ra kalz a deil gant nebeut a c'houser g. - den a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) g. - penn bouldouz : bras ar genoù, bihan al lost g. - lorc'hig moan, muioc'h a voked eget a dan g. - kac'her polos g. - kac'her kanetiniñ g. - fougaser brein g. - koantat pabor g. - tad an ardoù fall g. - ardaouer g. - bombarder g. - orbider g. - kamambre g. - kozh tamm kamambre g. - sigoter g.

Mocken g. (-s, -) : [Bro-Suis] tamm mat g., darn vras b., drailh bras g., drailhenn vras b., skolpenn vras b., skirienn vras b., diskolpadenn vras b.

modal ag. : **1.** model, mozel ; **2.** [yezh.] ... doareañ, ... doareer, mozel ; *modale Umstandsergänzung*, renadenn doareañ b. ; *modales Hilfsverb*, verb-skoazell doareañ g., verb damskoazellañ g., skorverb mozelezh g. ; **3.** [sonerezh] mozek, mozel ; *modale Tonleiter*, *modale Skala*, skeul vozel b.

Modaladverb n. (-s, -ien) : [yezh.] adverb doareañ g., adverb mozelezh g. ; *Modaladverbien geben Angaben zu Qualität, Quantität, Art und Weise oder Intensität eines Vorgangs oder zu Einstellungen eines Subjekts*, adverboù mozelezh a vez graet ganto evit doareañ un ober.

Modalaussage b. (-, -n) : [poelloniezh] erganad model g.

Modalismus g. (-) : [relij.] modeliadegzh b., mozeliadegzh b., sabelliadegzh b.

Modalität b. (-) : **1.** modelezh b., mozelezh b. ; **2.** [sonerezh] mozegezh b.

Modalitäten ls. : doareennoù ls., doareoù ls., modelezhiou ls. ; *Durchführungsmodalitäten*, modelezhiou erounit ls. ; *Zahlungsmodalitäten*, modelezhiou talañ ls.

Modalklasse b. (-, -n) : [mat.] rumm model g.

Modalkonstruktion b. (-, -en) : [yezh.] furm vozel b.

Modalsatz g. (-es, -sätze) : [yezh.] islavarenn doareañ b.

Modalverb n. (-s, -verben) : [yezh.] verb-skoazell doareañ g., verb damskoazellañ g., skorverb mozelezh g.

Modder g. (-s) : [norzh Bro-Alamagn] bouilhenn b., lec'hid g., pri g., lagenn b., fank g., frigas g., prigas g., kailhar g., kailharenn b., strak g., lag g., strod g., strodenn b., limouz g., liboud g., mailh g., libistr g., morvonk g., morfont g., saflig g., strouilh g., kaot g., yodasenn b., kampoullenn b.

Mode b. (-, -n) : **1.** giz b., mod g. ; *die neueste Mode*, ar c'hiz nevez b., an nevezioù diwezhañ ls., an nevezadennoù diwezhañ ls. ; *aus der Mode kommen*, mont ar c'hiz eus an dra-mañ-tra da goll, mont er-maez eus ar c'hiz, mont er-maez a c'hiz, mont er-maez a voaz, mont er-maez, bezañ graet e reuz, dic'hizañ, dont e traoñ, diamzeriñ, koshaat ; *aus der Mode gekommen*, dic'hizet, dic'hiz, dibaseet, mod kozh, a c'hiz kozh, eus ar c'hiz kozh, giz kozh, aet er-maez eus ar c'hiz, er-maez a c'hiz, aet ar c'hiz anezhañ, blaz ar c'hiz gantañ, blaz ar c'hiz warnañ, diamzeret, diamzeriet, aet kozh, digoulzet, dilerc'het, dispredet, divoaziet, er-maez a voaz, na dalvez mui, deuet e traoñ ; *sie sind aus der Mode gekommen*, aet eo ar c'hiz anezho ; *in Mode kommen*, dont da vezañ diouzh ar c'hiz, dont ar c'hiz eus an dra-mañ-tra ; *etwas in Mode bringen*, degas udb er c'hiz, degas ur c'hiz nevez, kentradiañ ur c'hiz ; *eine neue Mode kreieren*, *eine neue Mode einführen*, kentradiañ ur c'hiz nevez, degas ur c'hiz nevez ; *in Mode sein*, bezañ diouzh ar c'hiz, bezañ er c'hiz, bezañ war an ton ; *das ist groß in Mode*, se eo ar c'hiz vras, an dud a zo ruz war an dra-se ; *die Mode mitmachen*, mont da heul kasenn ar gizioù nevez, mont da heul ar gizioù nevez, mont da heul ar modoù nevez, mont diouzh ar c'hiz, mont gant ar c'hiz, ober ar c'hiz, mont da heul ar c'hiz ; *sich nach der Mode richten*, ober diouzh ar c'hiz ; *sich nach der Mode kleiden*, en em wiskañ diouzh ar

c'hiz, en em wiskañ hervez ar c'hiz ; *nach der Mode gekleidet*, frink, strak, gwisket diouzh ar c'hiz, gwisket hervez ar c'hiz ; *es ist jetzt Mode*, zu ..., ar c'hiz a zo deuet da ..., ar c'hiz a zo bremañ da ..., ar c'hiz eo bremañ [ober udb], ar mod eo [ober udb] ; *es ist Mode*, ar mod eo, ar c'hiz a zo bremañ gant an dra-se, evel-se emañ ar c'hiz ; *zum Teufel mit der Mode !* foi gant ar c'hiz ! ; **2.** [skourr eus ar greanterezh] dilhaderezh g. ; **3.** [dre skeud.] P. *gleich Mode sein*, tennañ diouzhtu rebechoù war an-unan.

Modeaccessoires ls. : preston a c'hiz nevez g., bitrakoù a c'hiz nevez g., rikoù a c'hiz nevez ls., reizhoù a c'hiz nevez ls., fichoù ls.

Modeaccessoireshandel g. (-) : stiperezh g., ficherezh g.

Modeaccessoireshändler g. (-s,-) : stiper g., ficher g.

Modeaccessoireshersteller g. (-s,-) : stiper g., ficher g.

Modeaccessoiresherstellung b. (-) : stiperezh g., ficherezh g.

Modeartikel g. (-s,-) : traezenn a c'hiz nevez b., traezenn er c'hiz b., nevez diwezhañ g., nevezadenn b.

Modearzt g. (-es,-ärzte) : mezeg diouzh ar c'hiz g., mezeg er c'hiz g.

Modeärztin b. (-,-nen) : mezegez diouzh ar c'hiz b., mezegez er c'hiz b.

modebewusst ag. : ... a anavez mat ar gizioù nevez.

Modebranche b. (-) : dilhaderezh g. ; *die Berufe der Modebranche*, micherioù an dilhaderezh ls.

Modedesign n. (-s) : stilouriezh b.

Modedesigner g. (-s,-) : krouer giz g., stilour g.

Modedesignerin b. (-,-nen) : krouerez c'hiz g., stilourez b.

Modedichter g. (-s,-) : barzh en e vog g., barzh er c'hiz g.

Modefarbe b. (-,-n) : liv diouzh ar c'hiz g., liv er c'hiz g.

Modegeck g. (-en,-en) : pipi g., krakaotrou g., tamm krakaotrou g., tamm hej-e-revr g., fring-foar g., tamm gwe-e-revr g. [*liester* gweerien-o-revr], ardaouer g., orbidour g., garz g., kañfard g., pabor g., farlaod g., Yann an ardoù g.

Modegeschäft n. (-s,-e) : stal dilhadoù ha traezoù a c'hiz nevez b., stal dilhad b., stal dilhaderezh b., dilhaderezh b.

Modegestalter g. (-s,-) : krouer giz g., stilour g.

Modegestalterin b. (-,-nen) : krouerez c'hiz g., stilourez b.

Modehaus n. (-es,-häuser) : dilhaderezh b., gwiaderezh dilhadoù a c'hiz nevez b.

Modekollektion b. (-,-en) : [dilhad.] giziaoueg b., gizioù ls.

Modekrankheit b. (-,-en) : kleñved diouzh ar c'hiz g., kleñved er c'hiz g.

Model¹ n. (-s,-s) : diskouezerezh-c'hiz b., diskouezerezh-giz g., gobari g. [*liester* gobaried].

Model² g. (-s,-e) : [mat.] fizik moll g.

Modell n. (-s,-e) : **1.** raktresadenn b., rakskouer b., patrom g., moull g., pimpatrom g., stumm g. ; *ein Modell zeichnen*, patromañ ; *etwas nach einem Modell bauen*, gobariañ udb ; *Standardmodell*, *Grundmodell*, *Basismodell*, patrom skouer g. ; *Exklusivmodell*, *Einzelmodell*, *spezielles Modell*, *Extramodell*, patrom digen g. ; *in Sonderanfertigung hergestelltes Modell*, patrom e-maez steudad g. ; *Vorzeigemodell*, patrom skouer g. ; *Markteinführung eines neuen Modells*, kenwerzheladur ur patrom nevez g., dont er-maez ur patrom nevez g., donedigezh ur patrom nevez b., donedigezh er-maez ur patrom nevez b. ; [bred.] *mentales Modell*, skeudennadur g., derc'hennad b. ; **2.** diskouezerezh-c'hiz b., diskouezerezh-giz g., gobari g. [*liester* gobaried] ; **3.** [arz] pozer g., pozerez b., patrom g. ; *Modell stehen*, *Modell sitzen*, poziñ, paouezadenniñ, en em reiñ da batrom, kemer an dalc'h ; *nach einem Modell malen*, livañ diouzh ur patrom, livañ diwar batrom ; **4.** [dilhad] patrom g., krouadenn b. ; **5.** pimpatrom g., patrom g., skouer b., stalon g., patromenn b., maketenn b.,

handelb b. ; **6.** *verkleinertes Modell*, *maßstäbliches Modell*, *maßstabgetreues Modell*, maketenn b., lunell b., gobari g., gobari bihan g. ; **7.** [skiantoù] delvan g. ; *lineares Modell*, delvan linennek g. ; *mathematisches Modell*, delvan jedoniell g. ; *Atommodell*, delvan atom g. ; *Quantenmodell*, delvan pementadel g. ; *Molekülmodell*, delvan molekulenn g. ; *Kalottenmodell*, delvan stumm ur volekulenn g. ; *Kugel-Stab-Modell einer Molekülstruktur*, delvan bouloù ur volekulenn g. ; **8.** [stlenn.] delvan g. ; *hierarchisches Datenbankmodell*, delvan urzhazek g. ; *relationales Modell*, delvan daveaduriek g. ; **9.** [armerzh.] *Geschäftsmodell*, patrom armerzhel g.

Modellbau g. (-s) : lunellouriezh b., saverezh lunelloù g., saverezh gobarioù g.

Modellbauer g. (-s,-) : lunellour g., saver lunelloù g., saver gobarioù g.

Modellbauernhof g. (-s,-höfe) : atant stur g.

Modellfall g. (-s,-fälle) : degouezh skouer g.

Modellflug g. (-s) / **Modellflugbau** g. (-s) : aerlunellouriezh b.

Modellflugzeug n. (-s,-e) : aerlunell b.

modellieren V.k.e. (hat modelliert) : **1.** patromañ, stummañ, skoueriañ, furmiñ, pleuskañ, molumiñ, fesoniñ, aozañ, sevel, ober, doareañ, moullañ ; *eine Figur aus Ton modellieren*, priennañ un delwennig, moullañ un delwennig pri-prad ; **2.** [skiantoù] delvanañ g.

Modellieren n. (-s) / **Modellierung** b. (-,-en) : **1.** mer g., stummañ g., stummerezh g., stummidgezh b., fesoniñ g., fesonerezh g., patromañ g. ; **2.** [skiantoù] delvanadur g., delvanañ g. ; *molekulares Modellieren*, delvanadur molekulen g.

Modellierer g. (-s,-) : stummer g., stummer gobarioù g.

Modellierholz n. (-es,-hölzer) : divraser g.

Modelliermasse b. (-,-n) : toaz merat g., toaz stummañ g.

Modellierung b. (-,-en) : **1.** mer g., stummañ g., stummerezh g., stummidgezh b., fesoniñ g., fesonerezh g., patromañ g. ; **2.** [skiantoù] delvanadur g., delvanañ g. ; *molekulare Modellierung*, delvanadur molekulen g.

Modellkleid n. (-s,-er) : brozh savet gant ur stilour b., krouadenn uhelwrierezh b., patrom digen g.

Modellschiff n. (-s,-e) : lunell vag b.

Modellschneiderei b. : uhelwrierezh g.

Modellschreiner g. (-s,-) : lunellour g.

Modellschule b. (-,-n) : skol-skouer b.

Modelltheorie b. (-) : [mat.] delvanouriezh b.

Modelltuch n. (-s,-tücher) : [gwrierezh] merkouer g.

Modellversuch g. (-s,-e) : [tekn.] darvanadur g., darvanerezh g., darvanadenn b.

Modellzeichner g. (-s,-) : [dilhad.] patromour g.

modelln V.k.e. (hat gemodelt) : patromañ, stummañ, skoueriañ, furmiñ, krouiñ, pleuskañ, molumiñ, fesoniñ, aozañ, doareañ, neuziañ, oberiañ, stuziañ, moullañ.

Modelung b. (-,-en) : mer g., stummañ g., stummerezh g., stummidgezh b., fesoniñ g., fesonerezh g., patromañ g.

Modem n./g. (-s,-s) : [stlenn.] modem g.

Modemacher g. (-s,-) : krouer giz g., stilour g.

Modemacherin b. (-,-nen) : krouerez c'hiz g., stilourez b.

Modenarr g. (-en,-en) : paotr troet gant ar gizioù nevez g.

Modenschau b. (-) : dibunadeg dilhad b., dibunadeg c'hizioù b., dibun gizioù g., dibun gobaried g., dibunadeg c'hobaried b.

Modepüppchen n. (-s,-) / **Modepuppe** b. (-,-n) : **1.** merc'hodenn gwisket gant dilhadoù cheuc'h b. ; **2.** [dre skeud.] pompinell b., pompinenn b., poupinell b., stipadenn b., fringadell b., mistrigenn b., orbiderez b., tamm gwe-he-revr g., krampouezhenn bardon b., kinklenn b., bapa g.

Moder g. (-s) : breinadur g., brein g., damvreinder g., moeltradur g., loued g., louedadur g., louedenn b., breinadurezh b., breinentez b., loev g.

Moderantismus g. (-) : [istor] habaskterouriezh b.

Moderantist g. (-en,-en) : [istor] habaskterour g.

moderantistisch ag. : [istor] habaskterour.

moderat ag. : reizh, dereat, kempouezek, kerreizh, moder, habask ; *moderate Ansichten*, mennozhioù plaen ls., mennozhioù moder ls., mennozhioù kerreizh ls., mennozhioù habask ls. ; *moderater Politiker*, habaskterour g.

Moderation b. (-,-en) : 1. kas en-dro g., ambilhañ g., luskañ g. ; 2. [nukl.] gorrekadur g., kerreizhañ g.

Moderator g. (-s,-en) : 1. ambilher g., luskur g., buhezour g., kasour g. ; 2. [nukl., fizik] gorrekaer neutron g. [*liester* gorrekaerioù neutron], kerreizher g. [*liester* kerreizherioù].

Moderatorin b. (-,-nen) : ambilherez b., luskerez b., buhezourez b., kasourez b.

Modergeruch g. (-s,-gerüche) : c'hwezh ar c'hozh b., c'hwezh an tuf b., c'hwezh ar moeltr b., c'hwezh ar stouv b., c'hwezh al loued / c'hwezh al louet b., c'hwezh ar brein b., c'hwezh an touf b.

moderieren V.k.e. (hat moderiert) : kas en-dro, ambilhañ, luskañ ; *eine Sendung moderieren*, kas un abadenn en-dro.

moderig ag. / **modrig** ag. : tuf, brein, breinek, brein-tont, louet, louedet, moeltr, touilh, bruket, lovr, damvrein ; *es riecht moderig*, c'hwezh ar c'hozh (an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an touf, ar brein) a zo amañ ; *den modrigen Geruch aus einem Zimmer vertreiben*, dilouediñ ur gambr ; *moderige Wände*, mogerioù louet ls.

Moderkäfer g. (-s,-) : [loen.] *schwarzer Moderkäfer*, c'hwilkrug g. [*liester* c'hwilkrug], krug b. [*liester* kruged], krugdouar b. [*liester* kruged-douar]

modern¹ ag. : a c'hiz nevez, mod nevez, arnevez, a vremañ, a-vremañ, diouzh hiziv an deiz, diouzh an deiz a hiziv, bremanel, bremañ, hiziv, modern ; *die moderne Literatur*, al lennegezh vodern b. ; *moderne Literaturwissenschaft*, lizhiri modern ls. ; *Laennec hat der modernen Medizin den Weg gebahnt*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez ; *moderne Richtung*, modernegezh b., modernelezh b., arnevezelezh b., arneveziadelezh b. ; *Anhänger der modernen Richtung*, modernour g., arneveziad g., arnevezour g., paotr an nevezentioù g. ; *das moderne Leben*, ar vuhez arnevez b. ; *ein moderner Mensch*, un den modern g. ; *die modernen Maschinen*, an ijinennoù arnevez ls. ; *die moderne Physik*, ar fizik arnevez g. ; *die moderne Welt*, ar bed modern g. ; *das moderne Denken*, an devezout arnevez g. ; [yezh.] *moderne Sprache*, yezh vev b.

Adv. : a c'hiz nevez, a-vremañ, diouzh an amzer vremañ.

modern² V.gw. [*verb-skoazell sein* : ist gemodert] : breinaat, breinañ, prefivediñ, puzuilhañ, kuzumiñ, louediñ, moeltrañ, loevañ, arneviñ, bronduañ, brukañ.

Moderne b. (-) : 1. bed a-vremañ g., amzer vremañ g. ; *die Antike und die Moderne*, an henamzer hag an amzer vremañ ; 2. arz modern g., stil modern g., arnevezelezh b., modernelezh b. ; *Anhänger der Moderne*, arneveziad g., arnevezour g., modernour g.

modernisieren V.k.e. (hat modernisiert) : arnevesaat, arneveziñ, modernaat, nevesaat, neveziñ, bremanaat.

V.em. : **sich modernisieren** (hat sich (ak.) modernisiert) : arnevesaat, arneveziñ, modernaat, nevesaat, bremanaat.

modernisierend ag. : arnevesaus.

Modernisierer g. (-,-s) : arnevesaer g.

Modernisierung g. (-) : arnevesadur g., bremanaidigezh b., modernadur g., arnevesaat g.

Modernisierungsplan g. (-s,-pläne) : steuñv arnevesaat g.

Modernismus g. (-) : modernouriezh b., arnevezouriezh b.

Modernist g. (-en,-en) : modernour g., arnevezour g., paotr an nevezentioù g.

modernistisch ag. : modernour, arnevezour.

Modernität b. (-) : arz modern g., stil modern g., modernelezh b., arnevezelezh b., arneveziadelezh b.

Modeschau b. (-) : dibunadeg dilhad b., dibunadeg c'hizioù b., dibun gizioù g., dibun gobaried g., dibunadeg c'hobaried b.

Modeschmuck g. (-s,-e) : bravigoù a c'hiz nevez ls.

Modeschneiderei b. : uhelwrierez g.

Modeschöpfer g. (-s,-) : krouer giz g., stilour g.

Modeschöpferin b. (-,-nen) : krouerez c'hiz g., stilourez b.

Modetrend g. (-s,-s) : kasenn ar gizioù nevez b., tuadur ar gizioù nevez g.

Modewaren ls. : marc'hadourezh a c'hiz nevez b., traezoù a c'hiz nevez ls., traezoù er c'hiz ls.

Modewort n. (-es,-wörter) : lavar red g.

Modezeichner g. (-s,-) : treser dilhadoù g.

Modezeichnerin b. (-,-nen) : treserez dilhadoù b.

Modezeitung b. (-,-en) : kazetenn dilhaderezh b.

Modi : *liester ar ger Modus*.

Modifikation b. (-,-en) : cheñchamant g., daskemm g., kemm g., kemmadenn b., reizhadenn b.

Modifikator g. (-s,-en) : daskemmer g. [*liester* daskemmerien].

modifizierbar ag. : daskemmadus, kemmadus, enkemmadus, daralladus, ... a c'haller darallañ.

modifizieren V.k.e. (hat modifiziert) : daskemmañ, kemmañ, reizhañ, argemmañ.

Modifizierer g. (-s,-) : daskemmer g. [*liester* daskemmerien].

modisch ag. : diouzh ar c'hiz, er c'hiz, strak, a c'hiz nevez ; *modisch gekleidet*, frink, strak, gwisket diouzh ar c'hiz.

Modist g. (-en,-en) : kabeller g.

Modistin b. (-,-nen) : kabellerez b.

modrig ag. : *sellit ouzh modrig*.

Modul¹ g. (-s,-n) : 1. [mat., fizik] moll g. ; 2. [tekn.] moll ur c'hendenta g.

Modul² n. (-s,-e) : 1. [tredan.] elfenn b., pezh g., parzh g., kedelfenn b. ; 2. [tisav.] moll g., mollad g. ; *Wohnmodul*, mollad annezañ g. ; 3. [stlenn.] *Speichermodul*, barrennig vemor b. ; *binäres Modul*, mollad daouredel g. ; *Softwaremodul*, mollad meziantel g. ; *Hardwaremodul*, mollad periantel g.

modular ag. : molladel, molladek, mollel, mollek, a-volladoù ; *modulare Möbel*, arrebeuri molladek ls. ; *modulare Architektur*, *modularer Aufbau*, adeiladiñ molladel g., saverezh molladel g., saverezh a-volladoù g. ; [stlenn.] *modulare Programmierung*, gouleviñ molladel g.

Modularbauweise b. (-) : [tisav.] adeiladiñ molladel g., saverezh molladel g., saverezh a-volladoù g.

Modularität b. (-) : mollegezh b.

Modulation b. (-,-en) : 1. [sonerezh] treuzskeuliadur g., treuztonadur g., treuztonañ, tonata g. ; 2. [tekn., fizik, stlenn.] gouluz g., gouluzadenn b., gouluzañ g.

Modulationsgeschwindigkeit b. (-) : [pellgehentiñ] tizh gouluzañ g.

Modulator g. (-s,-en) : gouluzer g. [*liester* gouluzerioù].

Modulbauweise b. (-) : [tisav.] adeiladiñ molladel g., saverezh molladel g., saverezh a-volladoù g.

modulieren V.k.e. (hat moduliert) : 1. [sonerezh] treuzskeuliañ, treuztonañ, tonata ; 2. [tekn., fizik, stlenn.] gouluzañ ; *die Amplitude eines elektrischen Signals modulieren*, digerniañ un arhent tredan.

modulo araog. + [gen.] : [mat.] modulo g.

Modulometer n. (-s,-) : [elektronik] gouluzventer g. [*liester* gouluzventerioù].

Modus g. (-, Modi) : 1. mod g., giz b. doare g. ; [stlenn.] *gemischter Modus*, mod kemmesk g. ; *Online-Modus*, mod enlinenn g., mod keflinenn g. ; *Offline-Modus*, mod ezlinenn g., mod digennask g. ; 2. [yezh.] doare g., moz g. ; *pronominaler Modus*, moz gourek g. ; 3. [sonerezh] moz g. ; *dorischer Modus*, moz dorian g. ; *ionischer Modus*, moz ionek g. ; *phrygischer Modus*, moz frigan g.

Modus operandi g. (-) : mod oberiañ g.

Modus Vivendi g. (-) : modus vivendi g., emglev g., emglevadenn b., treuzemglev g., amziviz g.

Mofa n. (-s,-s) : belo dre-dan b., marc'h-houarn dre-dan g., strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g. [*liester* c'hwiled-tan], mobiletenn® b.

Mofette b. (-,-n) : [douarouriezh] mougaezhenn b. [*liester* mougaezhennoù].

Mogelei b. (-,-en) : trucherezh g., truch g., meudig g.

mogeln V.gw. (hat gemogelt) : baratañ, truchañ, ober truch, meudikañ ; *beim Kartenspiel mogeln*, kignat e vamm-gozh ; *du hast gemogelt, das zählt nicht !* truchet ac'h eus, ne gont ket !

Mogeln n. (-s) : trucherezh g., truch g.

mogelnd ag. : truchus.

Mogelpackung b. (-,-en) : pakadur tromplus g.

mögen Verb skoazellañ doareañ (mag / mochte // hat gemocht / hat (anv-verb +) mögen) : 1. bourrañ, kavout mat, faotañ, karout ; *ich möchte*, [udb] am bo, plijout a rafe din kaout [udb], me a garfe din kaout [udb], me 'm boa c'hoant da gaout [udb] ; *manche Leute mögen das nicht*, kavet e vez tud na gavont ket mat ; *wenn Sie möchten*, mar c'hoarzh ouzhoc'h, mar karit, mar soul ganeoc'h, mar fell deoc'h ; *derjenige, der möchte*, an hini a garo ; *möchtest du ein Glas Apfelwein*, ur banne chistr az po ? ; *ich möchte keinen Apfelwein*, n'em eus ket ezhomm chistr ; *was möchten Sie ? Weißbrot oder Roggenbrot* ? pe bara gwenn pe bara segal ho po ? ; *möchten Sie noch mehr davon* ? ha c'hoazh ho po ? ; *möchten Sie Brot* ? bara ho po ? ; *wer möchte Brot* ? piv en do bara ? ; *wie viel davon möchtest du* ? pet a yelo ganit ? ; *möchten Sie noch etwas* ? ha ken a fell deoc'h ? ; *was möchtest du trinken* ? was möchtest du ? was trinkst du ? petra 'po ? ; *ich möchte jetzt gern ein Bier trinken*, c'hoant bier am eus, c'hoant am eus d'ur banne bier, c'hoant kaer am eus da bakañ ur banne bier, ezhomm bier am eus, ur banne bier a zafe ganin bremañ, pakañ a rafen a-walc'h ur banne bier, ne vefe ket drouk ganin pakañ ur banne bier bremañ, ur banne bier a yelo brav ganin, me a garfe din pakañ ur banne bier, kontant e vefen da bakañ ur banne bier, kontant e vefen a bakañ ur banne bier ; *er mag keine Schokolade, Schokolade mag er nicht*, ne gav ket mat (ne blij ket dezhañ) ar chokolad, n'emañ ket ar chokolad en e vlaz, ne vour ket gant ar chokolad ; *mögen Sie Fisch* ? pesked a blij deoc'h ? ; *ich mag keinen Fisch*, ne vouran ket debriñ pesked, ne vouran ket a'r pesked, ne vouran ket gant ar pesked ; *ich mag Fleisch sowohl wie auch Fisch*, kenkoulz eo ganin kig ha pesked, kenkoulz eo ganin kig evel pesked, kenkoulz eo din kig ha pesked, kenkoulz eo din kig evel pesked ; *jemanden gern mögen*, bezañ u.b. diouzh e zoare (d'e c'hrad), bezañ tomm (kaout joa) ouzh u.b., karet u.b., bezañ douget d'u.b., kaout karantez ouzh u.b., bezañ u.b. en e garantez ; *er mag sie*, tomm eo e galon outi ; *sie mag ihn nicht*, ne blij ket dezhi, n'eo ket d'he grad, n'emañ ket en he c'harantez, n'he deus nep karantez outañ ; *sie mag mich*, flour a vez ganti ouzhin, honnezh a zo flour ouzhin ; *ich mag dich von Kopf bis Fuß*, me da gar eus da benn betek da c'har ; *alle mochten ihn*, deuet mat e oa gant an holl ; *ich mochte die*

Schule nicht, ne vouran ket er skol ; *er mochte diesen Ort sehr*, al lec'h-se a blij e bras dezhañ ; *er mag seinen Hund sehr*, joa en devez ouzh e gi ; *er mag es nicht, wenn er seine Kinder bestrafen muss*, gwazh eo gantañ rankout kastizañ e vugale ; *ich mag es nicht, wenn man mit dem Finger auf mich zeigt*, ne vouran ket bezañ diskouezet gant ar biz ; *ich hätte nicht an seiner Stelle sein mögen*, gwall nec'het e vefen bet ma vefen bet en e lec'h, ur chañs eo (dre chañs) ne oan ket en e lec'h ; *er mag es, im Mittelpunkt zu stehen*, plijadur en devez o vezañ e kreiz ar gaoz, bourrañ a ra o vezañ e kreiz ar gaoz ; *ich mag lesen*, lenn a blij din, kavout a ran gratis lenn ; *ich mag die Reisen*, en em blijout a ran bras o veajiñ, kavout a ran gratis beajiñ ; *ich mag tanzen*, me a vour dañsal, kavout a ran gratis dañsal ; *ich mag stricken*, bourrañ a ra din ober stamm, kavout a ran gratis ober stamm ; *sie mag spazieren gehen*, pourmen a blij dezhi, gradus eo ganti mont da vale, kavout a ra gratis mont da bourmen ; *er mag wandern*, bourrañ a ra o vale, bourrañ a ra mont da vale, plijout a ra dezhañ mont da vale kavout a ra gratis mont da vale, gradus eo gantañ mont da vale.

2. fellout, falvezout, faotiñ, mennout, kaout c'hoant, c'hoantaat, karet, goulen, goul, luskañ da, mankout d'an-unan, souliñ gant an-unan ; *ich möchte nicht, dass du kommst*, ne fell ket din e teufes, n'houllan ket e teufes ; *wir möchten, dass in unseren Schulen Bretonisch unterrichtet wird*, ni a c'hoanta ma vo desket brezhoneg en hor skolioù, fellout a ra deomp ma vo desket brezhoneg en hor skolioù, falvezout a ra deomp e vefe desket brezhoneg en hor skolioù ; *was möchten Sie ?* petra a fell deoc'h ? petra a faot deoc'h ? petra a vank deoc'h ? petra ho po ? petra a yelo ganeoc'h ? petra hoc'h eus ezhomm ? petra hoc'h eus ezhomm da gaout ? petra hoc'h eus c'hoant da gaout ? ; *ich möchte Wasser trinken*, me a garfe evañ dour, me a garfe din evañ dour, me 'm boa c'hoant da gaout ur banne dour, c'hoant am eus d'ur banne dour, ezhomm ur banne dour am eus, kontant e vefen da evañ ur banne dour, kontant e vefen a evañ ur banne dour ; *ich möchte schlafen*, goust 'm eus da gousket, c'hoant kousket 'm eus, c'hoant 'm eus da gousket ; *was ich am liebsten mag*, ar pezh a garan ar muiañ-holl ; *ich möchte gern hingehen*, me a gavfe brav mont di, me a gavfe gratis mont di, fellout a ra din mont di, c'hoant kaer am eus da vont di, ne zigarten ket mont di, me 'zo mat din mont, me 'zo kontant da vont ; *ich möchte weg*, me a venn din mont, luskañ a ran da vont kuit ; *ich möchte Sie unter vier Augen sprechen*, me a garfe ho kwelet hoc'h-unan ; *ich möchte, er wäre tot*, me a garfe e ve aet daouzek kant hanterkant lev dindan an douar, me a garfe e vefe marv, erru 'zo poent bennigañ an horzh da lazhañ anezhañ, me a vankfe din e vefe marv ; *um wie viel Uhr möchten Sie mich treffen* ? da bet eur hoc'h eus faltazi da'm gwelet ? ; *ich möchte nicht in seiner Haut stecken, ich möchte nicht an seiner Stelle sein*, ne garjen ket bezañ en e blas, ne garjen ket bezañ en e lec'h, ne garjen ket bezañ en e groc'henn, ne garjen ket bezañ en e roched, ne garjen ket bezañ en e votoù ; *das hätte ich sehen mögen !* ur brav e vefe bet din (brav e vefe bet ganin) gwelet an dra-se ! ; *ich möchte niemanden stören*, arabat eo ne vefe enk da zen ebet amañ ganin-me, n'emaon ket poan da ziazezañ den ebet ; *sie möchten wie Fürsten behandelt werden*, c'hoant o devez da vezañ bevet evel aotrounez ; *wenn du möchtest*, mar karez, ma karez, ma kerez, mar soul ganit, mar fell dit ; *wenn Sie möchten*, mar karit, mar fell deoc'h.

3. [goulakadennoù, martezeadennoù] *mag sein, mag schon sein, mag ja sein*, e c'hell bezañ, a c'hell bezañ, e c'hallfe bezañ, a c'hallfe bezañ, bez' e c'hallfe bezañ, marteze a-walc'h, bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h, emichañs, marteze 'vat,

pechañs, gallout a-walc'h ! ; *mag sein, dass er zu Besuch kommt*, e c'hall bezañ e teuo d'ober ur weladenn deomp ; *er mag fünfzig Jahre alt sein*, bez' e tlefe bezañ hanter-kant vloaz, hanter-kant vloaz eo hervez doare (da welet) ; *er mag wohl vierzig sein*, me a ra va c'hont ez eo daou-ugent vloaz - me 'laka ez eo daou-ugent vloaz - un daou-ugent vloaz den bennak eo hennezh - un daou-ugent vloaz bennak a zen eo hennezh - un daou-ugent vloaz bennak eo, 'm eus aon ; *wie viel mögen sie wohl sein ?* pet bennak a c'hall bezañ anezho ? ; *wie viel Uhr mag es wohl sein*, pet eur bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *es mag jetzt zwölf sein*, bremañ e tlefe bezañ kreisteiz, kreisteiz eo moarvat (pechañs, emichañs), kreisteiz bennak eo ; *das mag der Henker wissen !* Doue er goar ! Doue a oar ! n'ouzon doare pelec'h (penaos, piv, petra) ! pelec'h din-me ? ; *Hans, Fritz, Grete und wie sie alle heißen mochten !* Yann, Fañch, Marc'harid hag all (ha kement a oa holl c'hoazh) ! ; *wo mag er wohl sein ?* pelec'h bennak e c'hall bezañ ? pelec'h an diaoul emañ hennezh (emañ-eñ, eo aet hennezh) ? pelec'h din-me emañ hennezh ? pelec'h emañ hennezh, c'hwistim ?

4. [goulezadennoù] *man mag wollen oder nicht*, daoust deomp kaout c'hoant pe get, dre gaer pe dre heg, dre dous ha dre heg, etre c'hwec'h a c'hwerv, dre gaer pe dre griz, dre het pe dre heg, dre gaer pe dre vil, dre vrav pe dre vil, dre vrav pe dre hav, dre redi pe dre nep redi, bezet drouk bezet mat gant neb a garo, drouk ha mat gantañ, mat ha drouk, karent pe ne garent ket (Gregor) ; *wie dem auch sein mag, mag kommen, was kommen mag*, daoust-pe-zaoust, n'eus forzh penaos, forzh penaos, forzh peseurt mod, petra bennak a ve / bezet pe vezo / bezet pe vezet (Gregor), bezet a vezo, en avantur Doue ! d'an avantur Doue ! c'hoarvezet pezh a garo, deuet a zeuy, deuet ar pezh a garo ; *was auch kommen mag*, bezet a vezo, deuet a zeufe, n'eus forzh penaos e vo ar bed, mat ha ma ve, deuet ar bed evel ma c'hall, erruet pe erruo, erruet pe erruet, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, ne vern petra a c'hoarvezo, koustet a gousto, kousto pe gousto, koust pe ne goust, forzh petra a vefe, n'eus forzh petra a c'hoarvezfe, daoust petra a c'hoarvezo, foeltr petra 'vo, petra bennak a c'hoarvezfe ; *er mag sagen, was er will*, lavaret mat a c'hall, kaer e vez dezhañ prezeg, ne vern petra a lavar (a lavaro) ; *er mag tun und lassen, man hört nicht auf ihn*, n'en deus micher, ne vez ket selaouet ; *was mir auch zustoßen mag*, daoust petra a vezo, daoust d'ar pezh a c'hoarvezo ganin, petra bennak a oufe c'hoarvezout ganin.

5. [hetiñ, gourc'hemenn, doare dieeun] *er möge kommen*, deuet ! ra zeuio ! ; *sag(e) ihm, er möge (er möchte) kommen*, goulenn digantañ dont amañ, ped anezhañ da zont amañ ; *möge es dir gelingen !* ra zeui a-benn ! gras dit dont a-benn ! chañs dit dont a-benn ! ra zeuio pep tra da vat ganit ! ; *möge dieser Kelch an mir vorübergehen*, ma pellao an hanaf-se diouzhin ; *mögest du nun ein bisschen Trost finden !* gras dit kaout un tamm frealz ! ; *möge er kommen !* salv ma teuo ! gant (betek) ma teuo ! adal (war-bouez) ma teuo ! plijet gantañ dont ! plijet dezhañ dont ! ; *möge er zusagen !* gant asantiñ a raio ! plijet gantañ asantiñ ! plijet dezhañ asantiñ ! ; *mögen seine sterblichen Überreste eines Tages in der Bretagne ruhen*, ma c'hellje un deiz e gorf paour dont da veziañ e Breizh ; *möge es Ihnen besser gehen*, gras deoc'h da vont gwelloc'h ; *er fürchtete, er möge nicht rechtzeitig ankommen*, aon en doa da zegouezhout gant dale, doujañ a rae na zegouezhfe re ziwezhat ; *er mag sich in acht nehmen !* ra chomo war ziwall ! ; *möchten Sie die Güte haben ...,* bezit ar vadelezh da ..., hag ar vadelezh ho pefe da ...

6. [posublenteziou] *bei diesem Lärm möchte man verrückt werden*, amañ ez eus peadra d'an den da bennsodiñ gant an trouz a zo.

Mogler g. (-s,-) : barater g., trucher g., fliper g.

Moglerin b. (-,-nen) : baraterez b., trucherez b., fliperez b.

möglich ag. : 1. c'hoarvezus, degouezhadus, degouezhus, posupl, gallus, greüs, ... a c'hall bezañ, bezus, beziadus, erveziat ; *möglicher Käufer*, prener erveziat g. ; *diese Konstruktion kann jedes mögliche Gewicht tragen*, ar savadur-se a zo gouest da skorañ n'eus forzh peseurt pouez ; *das ist nicht möglich*, a) ne c'hall ket bezañ, n'eo ket posupl, dibosupl eo, un dra dibosupl eo, dic'hallus eo, n'eo ket da grediñ, c'hwistim 'ta, va Doue ! ; b) n'eus ket moaien, n'eus ket a voaien ; *es ist mir leider nicht möglich, an der Versammlung teilzunehmen*, ne vin ket evit kemer perzh en emvod, siwazh din - ne c'hellin ket kemer perzh en emvod, siwazh din ; *so bald wie möglich, so früh wie möglich*, kentañ ma c'hallot - kerkent ha ma vo gelllet - ar buanañ ma vo gelllet - an abretañ n'eo ken ar gwellañ - an abretañ ar gwellañ - ar c'hentañ ar gwellañ - seul gent, seul well - an trummañ ar gwellañ - ar primañ ar gwellañ - ar buanañ ar gwellañ - dizale - hep dale tamm - ar prestañ ar gwellañ - prestañ gwellañ ; *so wenig wie nur möglich*, an nebeutañ ar gwellañ, bihanañ ma c'hallan, an nebeutañ ma c'hallan ; *so selten wie möglich, so wenig wie möglich*, an nebeutañ ar gwellañ ; *so oft wie möglich*, an aliesañ ar gwellañ, liesañ-gwellañ, kelliess gwech ma'z eo gallus ; *schreiben Sie so oft wie möglich*, skrivit ken lies gwech (ken alies) ha ma c'hallit (ha ma c'hallot), skrivit ken lies taol ha ma c'hallot ; *so klar und deutlich wie möglich*, sklaer pezh a c'hall bezañ ; *so leise wie möglich*, didrousañ ma c'heller ; *jemanden mit allen möglichen Schimpfnamen belegen*, ober a bep seurt anvioù gant u.b., ober ar seizh seurt gant u.b., reiñ a bep seurt anvioù vil d'u.b. ; *alle möglichen Dinge*, traoù a bep seurt, a bep seurt traoù ; *aus allen möglichen Dingen gebastelt*, graet a bezhioù hag a dammoù ; *ist das möglich ? sollte das möglich sein ?* c'hwistim 'ta, va Doue ! ha posupl e vefe ? ha tu 'zo d'en ober ? ha bez e c'hall bezañ ? ha da grediñ eo kement-se ? ; *wenn es möglich wäre, dass ...,* ma c'hellfe bezañ e ..., ma ve gelllet e ... ; *wenn nur irgend möglich*, e kement ha ma c'heller ; *so viel wie möglich*, kement ha ma c'heller ; *wirf den Ball so weit wie möglich*, bann ar vell keit ha ma c'halli, bann ar vell pellañ ma c'halli, bann ar vell hirañ ma c'halli ; *wenn möglich, falls möglich, sofern es möglich ist*, mar bez tu, mar bez gallet, mar bez gelllet, mar be gallet, mar galle, mar gellit ; *kommen Sie wenn möglich ohne Ihre Kinder*, deuit hep ho pugale mar gellit, deuit hep ho pugale mar gallit ober, deuit hep ho pugale mard eo gallus deoc'h ; *wir werden ihn überwachen, ohne dass er uns sieht, wenn möglich*, eveshaat a raimp warnañ hep en em ziskouez dezhañ mar gellomp miret ; *etwas möglich machen*, reiñ tu (tro) d'ober udb, aotren udb, permetiñ udb, gallusaat udb, greüsaat udb, bezusaat udb ; *etwas für möglich halten*, krediñ e c'hall bezañ eus udb (e c'hall c'hoarvezout udb), krediñ a-walc'h ez eus tu d'ober udb ; *bestmöglich*, gwellañ ma c'hall bezañ ; *gut möglich*, marteze a-walc'h ; *er kommt so schnell wie möglich*, dont a raio buanañ ma c'hall, dont a raio eus an herrantañ ma c'hall ; *die Regierung hält einen Krieg für möglich*, soñjal a ra ar gouarnamant e c'hall mont ur brezel da zigeriñ ; 2. [mat.] bezus ; *mögliches Ereignis*, darvoud bezus g.

Mögliche(s) ag.k. n. : 1. [preder.] beziaduster g., beziadusted b. ; 2. *er tat alles nur Mögliche, er tat das Menschenmögliche*, ober a reas a-nerzh-kalon kement a oa en e c'hallout, ober a reas kement a oa en e holl c'hallout, ober a reas kement ha ma oa posupl dezhañ (hervez e bosupl, hervez e c'hallout) /

lakaat a reas e holl studi hag e holl nerzh (ober a reas a-walc'h) evit dont a-benn eus an dra-se (Gregor), plantañ a reas e holl nerzh d'ober an dra-se, lakaat reas holl e albac'henn da zont a-benn eus an dra-se, ober (c'hoari) a reas an diaoul hag e bevar, ober a reas e seizh posupl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, eus e wellañ, diouzh e wellañ-holl, gwellañ ma c'hallas, gwelikañ ma c'hallas, muiañ ma c'hallas, ar muiañ ma c'hallas, herañ ma c'hallas, her da ma c'hallas, kement ha ma c'hallas), ober a reas e c'halloud, lakaat a reas e holl spi, ober a reas e walc'h evit en em ziluziañ anezhi, bale a reas war ar mor, klask a reas e walc'h en em ziluziañ anezhi, en em aketiñ a reas e pep doare, ober a reas bec'h bras, dispakañ a reas e ijin d'ober an dra-se, lakaat a reas e ijin hag e imor d'ober an dra-se, hennezh en doa lonket ar bount, ober a reas kement tra a oa tu dezhañ ober ; *ich werde mein Mögliches tun, um Ihnen zu helfen*, ho skoazellañ a rin keit ha ma c'helliñ, ho skoazellañ a rin e kement ha ma c'hellin, ober a rin va gwalc'h evit ho sikour, klask a rin va gwalc'h ho tiboaniañ ; *über alles Mögliche reden*, komz diwar-benn ket ha netra, kaozeal dilohez, kaozeal joredijore, kontañ kaozioù war ar stank, komz eus traoù ha traoù all, komz gogez, bezañ komzoù patatez gant an-unan, komz diwar-benn tra-pe-dra, kontañ kaozioù, kontañ pifoù, na c'houzout na kaozeal na tevel, kontañ plataj, bezañ komzoù plat gant an-unan, kontañ pemp pe nav, kontañ pemp ha nav, kontañ pemp ha pevar, komz a-dreuz hag a-hed, komz a-dreuz hag a-dal, komz a-dreuz hag a-benn, bezañ gant e veg abred, bezañ gant e veg a-raok, drailhañ langaj, fistilhañ, raskañ, langajal, glaourenniñ ; *alles Mögliche findet man hier*, a bep seurt traoù (a bep seurt traezoù) a vez kavet amañ, mil ha mil dra all a vez kavet amañ.

möglichenfalls Adv. : marteze, marse, emichañs, moarvat, diouzh ma ve, diouzh ma vez, diouzh ma vo, diouzh ma vazo, diouzh ma vo tro, ma c'hoarvezfe kement-se, en degouezhmañ, en dro-mañ, ma teufe an dra-se da c'hoarvezout, diouzh ma vo kont, diouzh ma tro, hervez ma tegouezho ar bed, diouzh an darvoudoù, hervez ma troio ar stal, hervez stad an traoù, ma sav bec'h, ma teu ur skoilh a-dreuz deomp, ma teu udb da gontroliñ ac'hanomp, ma kavomp lug, mar bez ret, diouzh rekis, ouzh ur red, diouzh ret, ma'z eus ezhomm, e ken kaz ma tegouezhfe kement-se (Gregor).

möglicherweise Adv. : marteze, marse, emichañs, moarvat, e c'hall bezañ, e c'hellfe bezañ.

Möglichkeit b. (-, -en) : 1. gallusted b., galluster g., greüsted b., posublentez b., bezuster g., tu g., tro b., hent gallus g., moaien b./g., doare g., feson b., mod g., stumm g., disentez b., lank g., renk b., achap g., lañs g. ; *Ihnen stehen alle Möglichkeiten offen*, frankiz a-walc'h hoc'h eus d'ober pezh a garit, en ho kerz emañ ober pezh a garit, c'hwi a raio ho santimant, diampech a-walc'h oc'h evit ober pezh a garit, emañ ar gontell hag an dorzh ganeoc'h, emañ al letern hag ar gouloù ganeoc'h ; *es gibt zwei Möglichkeiten*, daou stumm a zo d'en ober, daou vod a zo d'en ober, unan a zaou, daou ziskoulm a zo, daou dra a zo posupl, daou dra a c'hallfe bezañ, daou hent a zo gallus ; *es gibt nur zwei Möglichkeiten* : ..., unan a zaou : ..., unan a'n daou : ... ; *zwei Lösungsmöglichkeiten gegeneinander abwägen*, lakaat div zisentez e kemm, lakaat e kemm daou zoare da zirouestañ ur gudenn, lakaat e kemm daou voaien da zirouestañ ur gudenn, lakaat e-skoaz daou hent gallus da ziskoulmañ ur gudenn ; *alle Möglichkeiten in Betracht ziehen*, amwelet an holl blegennoù ; *er nutzt jede Möglichkeit, sich von den Leuten zurückzuziehen*, klask a ra atav e bleg (klask a ra atav an tu) d'en em dennañ a-douez an dud ; *es besteht keine Möglichkeit*,

es zu tun, n'eus ket moaien, n'eus ket a voaien ; *nach Möglichkeiten*, kement ha ma'z eo posupl, kement ha ma'z eus tu, kement ha ma c'haller, endra c'hallit, hervez e c'halloud / hervez e bosupl (Gregor) ; *im Rahmen meiner Möglichkeiten*, e kement ha ma c'hallan, e kement ha ma c'hellin ; *ungeahnte Möglichkeiten*, donezonoù dianav (kuzh) ls. ; *jeder nach seinen finanziellen Möglichkeiten*, pep hini diouzh an aez en deus, pep hini diouzh e c'halloud, pep hini diouzh e aez, pep hini diouzh e voaien, pep hini diouzh e beadra, pep hini a ya diouzh e aez, diouzh ar c'heuneud e vez graet an tan, diouzh an aez eo kas ar saout er-maez, nebeut e ranker dispign pa ne c'hounezet ket kalz, ar paour a vank dezhañ malañ munut, bez' e ranker ober an eured gant ar pezh a dud 'zo ; 2. c'hoarvezusted b., c'hoarvezuster g., degouezhaduster g., degouezhadusted b., degouezhuster g., degouezhusted b., tebegezh b., engallouder g., engalloued b., chañs b. ; *theoretische Möglichkeit*, goulakadenn skouer b.

Möglichkeitsform b. (-, -en) : [yezh.] doare-sujañ g., doare-divizout g., moz tebiñ g.

Möglichkeitssinn g. (-s) : [preder.] skiant an divezoud b. ; *der Wirklichkeitssinn und der Möglichkeitssinn*, skiant ar bezoud ha skiant an divezoud.

möglichst Adv. hag ag. : *möglichst viel*, ar muiañ a c'haller, muiañ ma c'haller, ar muiañ ma c'haller, kement ha ma vo gallet, ar muiañ ne vo ken ar gwellañ, ar muiañ ar gwellañ ; *möglichst bald*, kerkent ha ma vo gallet - an abretañ (ar c'hentañ) ar gwellañ - ar prestañ ar gwellañ - prestañ gwellañ - seul gent, seul well - dizale - hep dale tamm ; *möglichst selten*, an nebeutañ ar gwellañ, bihanañ ma c'hallan, an nebeutañ ma c'hallan ; *möglichst oft*, an aliesañ ar gwellañ, liesañ-gwellañ, kellies gwech ma'z eo gallus ; *möglichst spät*, diwezhatañ ar gwellañ, an diwezhatañ ar gwellañ ; *ich werde Ihnen jetzt möglichst kurz erzählen, was geschah*, bremañ e kontin deoc'h e berrañ ha ma c'hellin ar pezh a en em gavas ; *er tat sein Möglichstes*, ober a reas a-nerzh-kalon kement a oa en e c'halloud, ober reas kement a oa en e holl c'halloud, ober a reas kement ha ma oa posupl dezhañ (hervez e bosupl, hervez e c'halloud) / lakaat a reas e holl studi hag e holl nerzh (ober a reas a-walc'h) evit dont a-benn eus an dra-se (Gregor), plantañ a reas e holl nerzh d'ober an dra-se, dispakañ a reas e ijin d'ober an dra-se, lakaat a reas e ijin hag e imor d'ober an dra-se, ober (c'hoari) a reas an diaoul hag e bevar, ober a reas e seizh posupl (e seizh gwellañ, e c'halloud, e bosupl, e holl bosupl, e wellañ, e wir wellañ, diouzh e wellañ, diouzh e wellañ-holl, eus e wellañ, gwellañ ma c'hallas, gwelikañ ma c'hallas, muiañ ma c'hallas, ar muiañ ma c'hallas, herañ ma c'hallas, her da ma c'hallas, kement ha ma c'hallas), ober a reas e c'halloud, lakaat a reas e holl spi, ober a reas e walc'h, klask a reas e walc'h en em ziluziañ anezhi, bale a reas war ar mor, lakaat a reas holl e albac'henn da zont a-benn eus an dra-se, en em aketiñ a reas e pep doare, hennezh en doa lonket ar bount, ober a reas bec'h bras.

Mogul g. (-s, -n) : mogul g. [*liester mogoled*] ; *der Großmogul*, ar mogul meur g.

Mogulkaiser g. (-s, -) : mogul meur g.

Mohair g. (-s, -e) : [gloan] mohera g.

Mohammed g. : Muhammad g., Mahomed g., Mohammed g. ; *der Prophet Mohammed*, Muhammad an Diouganer g., ar profed Muhammad g.

Mohammedaner g. (-s, -) : mahomedad g. [*liester mahomediz*], mahomedad g. [*liester mohamediz*].

Mohammedanerin b. (-, -nen) : mahomedadez b., mahomedadez b.

mohammedanisch ag. : mahomedat, mohamedat g.

Mohammedanismus g. (-) : mahomedegezh b., mohammedegezh b., muzulmanegezh b., mahomediezh b.
Mohär g. (-s,-e) : [gloan] mohera g.
Mohikaner g. (-s,-) : [Indian] Mohikan g. ; *der letzte der Mohikaner*, an hini diwezhañ eus ar Vohikaniz g.
Mohn g. (-s,-e) / **Mohnblume** b. (-,-n) : [louza.] roz-moc'h gouez str., roz-aer str., roz-naer str., roz-ki str., roz-kog str. ; *der Verzehr von Mohn macht schläfrig*, ar roz-moc'h a zeu da vorediñ un den.
Mohngewächs n. (-es,-e) : [louza.] papavereg g. ; *die Mohngewächse*, ar papavereged ls., ar plant eus kerentiad ar roz-moc'h str.
Mohnkapsel b. (-,-n) / **Mohnkopf** g. (-s,-köpfe) : [louza.] penn roz-moc'h g., penn roz-ki g., penn roz-aer g., aval-kousket g.
Mohr g. (-en,-en) : 1. [ardamezouriezh] morian g. [*liester morianed*] ; 2. [kegin.] *Mohr im Hemd*, morian gwennwisket g. ; 3. [tr-l] *der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen*, en eost e vez ar mevel mestr, pa vez aet an eost d'ar c'hrignol e tistro eus mestr da vevel - graet ec'h eus da zlead, kae da foar an diaoul bremañ - graet en deus e zlead, ra gerzho gant e hent bremañ - vad graet, buan ankounac'haet - echu ar pardon, ankouaet ar sant - kenavo d'ar sant pa vez graet ar mirakl - gra da oan hag e vi touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h - dre forzh bezañ re vat e teuer da vezañ sot - mar grit ho tañvad e viot touzet - ma kar an den e vo mac'het gant kement loen fall 'zo ha n'en do mann da lavaret - ma kar an den e vo mac'het gant kement den fall a zo tout.
Möhre b. (-,-n) : [louza.] karotez str., pastounadez str., P. freouz rup str. ; *wilde Möhre*, c'hwibanez str., karotez gouez str., karotez-moc'h str. ; *junge Möhren*, karotez nevez str. ; *geriebene Möhren*, karotez rasklet str. ; *Möhren reiben*, *Möhren raspeln*, rasklañ karotez ; *Möhren ernten*, *Möhren ausmachen*, tennañ karotez.
Möhrenacker g. (-,-äcker) : karotezeg b. [*liester karotezegi*].
mohrenbraun ag. : moaret.
Mohrenhirse b. (-,-n) : [louza.] sorgo str.
Mohrenklappschnabel g. (-s,-schnäbel) : [loen.] beg-digor g. [*liester begoù-digor*].
Mohrenkopf g. (-s,-köpfe) : [kegin., banniel Korsika] penn morian g.
Mohrenkopfschimmel g. (-s,-) : [loen.] marc'h rouan g.
Möhrenkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] kloer karotez str., drev karotez str., strew karotez str., strev karotez str.
Mohrenland n. (-s) : *das Mohrenland*, Etiopa b., Abisinia b.
Mohrenlerche b. (-,-n) : [loen.] alc'hweder du g.
Mohrin b. (-,-nen) : moriane b., morilhonz b.
Mohrrübe b. (-,-n) : [louza.] karotez str., pastounadez str., P. freouz rup str. ; *Mohrrüben und Bohnen sind nahrhafte Gemüse*, legumaj magadurus eo ar c'harotez hag ar fav ; *junge Mohrrüben*, karotez nevez str. ; *Mohrrüben jäten*, ober ur c'hwenn d'ar c'harotez ; *Mohrrüben ernten*, *Mohrrüben ausmachen*, tennañ karotez.
Mohrrübenjäten n. (-s) : *das Mohrrübenjäten*, ar c'hwennat karotez g.
Moiré g./n. (-s,-s) : [dilhad.] moar g.
Moiréhersteller g. (-s,-) : [dilhad.] moarer g.
Moirémuster n. (-s,-) : moaradur g. [*liester moaradurioù*].
Moiréstoff g. (-s,-e) : [dilhad.] moar g.
Moiréverfahren n. (-s) : [dilhad.] moarerezh g., moarañ g.
moirieren V.k.e. (hat moiirt) : [dilhad.] moarañ.
moiirt ag. : [dilhad.] moaret, sked-disket.
mokant ag. : goapaus, droukc'hoapaus, goapaer, goap.
Mokassin g. (-s,-s) : mokasin g. [*liester mokasinoù*].

Mokassinotter b. (-,-n) / **Mokassinschlange** b. (-,-n) : [loen.] mokasin g. [*liester mokasined*], naer-vokasin b. [*liester naered-mokasin*].
Mokett g. (-s) : [gwiad.] moketenn b.
Mokick n. (-s,-s) : belo dre-dan b., marc'h-houarn dre-dan g., strakell b., strakerezh b., c'hwil-tan g., mobiletenn® b.
mokieren V.em. : **sich mokieren** (hat sich (ak.) mokiirt) : *sich über jemanden mokieren*, godisat u.b., godisal u.b., dejanal u.b., dejanal gant u.b., dejanal ouzh u.b., droukc'hoapaat u.b., defoeiañ u.b., ober goapaerezh ouzh u.b., ober foei d'u.b., godisal diwar-goust u.b., ober goap ouzh (diouzh, a, gant, diwar) u.b., stagañ goap ouzh (diouzh, a, da, war) u.b., ober ar Yannig gant u.b., ober lallaig gant u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., ober fent (bourd) gant u.b., diskolpañ tammoù bihan gant u.b.
Mokka g. (-s,-s) : moka g.
Mokkabohne b. (-,-n) : moka str. ; *eine Mokkabohne*, ur vokaenn b.
Mokkaclair n. (-s,-s) : [kegin.] bazhig kafe b.
Mokkalöffel g. (-s,-) : loa voka b.
Mokkaparfait n. (-s,-s) : [kegin.] parfeden gafe b.
Mokkatasse b. (-,-n) : tas evit ar moka g., tasenn evit ar moka b.
Mol n. (-s,-e) : [kimiezh] mol g. [*liester moloù*] ; 1000 mol, 1000 mol ; *Mol Moleküle*, mol molekul g. ; *Mol Elektronen*, mol elektron g.
Molalität b. (-) : [kimiezh] molder tolzel g.
Molar g. (-s,-en) : [korf.] dant-malañ g., kildant g., dant chagellek g.
molar ag. : molel, ... mol ; *molaes Volumen*, ec'honad mol g. ; *molare Masse*, tolz mol g. ; *molarer Titer*, titl molel g.
Molardrüsen ls. : [korf.] gwagrennoù a-gildent ls.
Molarität b. (-) : [kimiezh] molder ec'honel g.
Molbruch g. (-s,-brüche) : [kimiezh, dre fazi] *sellit ouzh Molbruch*.
Molch g. (-s,-e) : 1. [loen.] gweronell b. [*liester gweronelled*], pedrevan g. [*liester pedrevaned*], sourd g., parlafan g., salamandra b. ; 2. [tekn.] rakler g.
Moldau b./n. : 1. [stêr] *die Moldau*, ar Vltava b. ; 2. [bro] *Moldau* n., *das Moldau* n., *die Moldau* b., Moldova b., Moldavia b. ; *die Republik Moldau*, Republik Voldova b., Republik Voldavia b., ar Republik Voldovat b. ; *die Einwohner Moldaus*, *die Einwohner der Moldau*, ar Voldoviz ls., an dud a chom e Moldova ls., an dud a chom e Moldavia.
Moldauer g. (-s,-) : Moldovad g. [*liester Moldoviz*].
Moldauer ag. digemm / **moldauisch** ag. : moldovat, eus Moldavia.
Moldawien n. (-s) : [anv implijet e Bro-Suis] Moldova b., Moldavia b. ; *die Republik Moldawien*, Republik Voldova b., Republik Voldavia b., ar Republik Voldovat b.
Mole b. (-,-n) : sav-mein g., sav-maen g., chaoser b./g., kae g.
Molekel b. (-,-n) / **Molekül** n. (-s,-e) : molekul str., molekulenn b. ; *ein Molekül darstellen*, *ein Molekül repräsentieren*, deluniañ ur volekulenn ; *ein Molekül besteht aus mehreren Atomen*, ur volekulenn a zo ur c'henstrollad atomoù ; *die Anordnung der Atome in einem Molekül*, lakadur an atom en ur volekulenn g. ; *neutrale Moleküle*, molekul neptu str. ; *zyklische Moleküle*, molekul korvellek str. ; *chirales Molekül*, molekulenn eskidel b. ; *bivalente Moleküle*, *divalente Moleküle*, molekul daoulenus str. ; *prebiotische Moleküle*, molekul prebiotek str. ; *markierte Moleküle*, molekul tiellet str. ; *Moleküle markieren*, tiellañ molekul ; *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn

hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen ; *Rekombination der entgegengesetzt geladenen Teile eines Moleküls*, adkediadur molekul g.

molekular ag. : molekul, ... molekul ; *molekulare Hybridisation*, hironadur molekul g. ; *molekulare Masse*, tolz molekul g., tolz molekul g. ; *molekulare Unordnung*, reustl molekul g. ; *molekulare Assoziation*, kevredadur molekul g. ; *molekulare Prägung*, enlouchad molekul g. ; *molekulare Bindung*, ere molekul g. ; [fizik] *molekulare Interaktionen*, *molekulare Wechselwirkung*, etreweredoù molekul ls. ; [genetik] *molekulare Uhr*, horolaj molekul g.

Molekularbiologie b. (-) : bevoniezh volekul b.

Molekulardatierung b. (-, -en) : adegadur molekul g.

Molekulargewicht n. (-s, -e) : tolz molekul g., tolz molekul g.

Molekularität b. (-) : [kimiezh] molekulennegezh b.

Molekularkette b. (-, -n) : digorvell molekul g.

Molekularstrahl g. (-s, -en) : [fizik] strinkad molekul g.

Molekülformel b. (-, -n) : [kimiezh] delun molekul g. ; *die Molekülformel von Wasser*, delun molekul an dour g.

Molekülmarkierung b. (-, -en) : [skiant] an tiellañ molekul g.

Molekülmasse b. (-, -n) : tolz molekul g., tolz molekul g.

Molekülmodell n. (-s, -e) : delvan molekulenn g.

Molekülrotation b. (-, -en) : ; [fizik] c'hweladur ar molekul g. ; *eingeschränkte Molekülrotation*, c'hweladur argrenn ar molekul g.

Molekülschwingung b. (-, -en) : [fizik] froum molekul g.

Molenbruch g. (-s, -brüche) : [kimiezh] rann vol b.

Molendafeh n. (-s) / **Molenda-Fell** n. (-s) : brizhan g.

Molen-Ei n. (-s, -er) : [bev., *Ovum arbortivum*] vi troet g., vi sklaer g.

Molenkopf g. (-s, -köpfe) : [merdead.] beg-chaoser g.

Moleskin g./n. (-s) : [gwiad.] moleskin g.

Molgehalt g. (-s, -e) : [kimiezh] titl molel g.

Molgewicht n. (-, -e) : [kimiezh] tolz mol g.

Molinismus g. (-) : [relij.] molinouriezh b.

Molinist g. (-en, -en) : [relij.] molinour g.

molinistisch ag. : [relij.] molinour.

Molinosismus g. (-) : [relij.] molinozouriezh b.

Molinosist g. (-en, -en) : [relij.] molinozour g.

molinosistisch ag. : [relij.] molinozour.

Molke b. (-) : laezh-glas g., laezh-munut g., laezh-bihan g., dourlaezh g., laezh-ribod g., laezh-kujen g., gwipad g., gwidod g., keuzien g. ; *die Molke nach der Gerinnung der Milch zu Käse oder Quark absondern*, dilaviñ laezh ; *die Butter zum Ablassen der restlichen Molke kneten*, dilaezhañ an amanenn, diforc'hañ an amanenn diouzh an dourenn a zo en e vesk, maniañ an amanenn.

Molkerei b. (-, -en) : laezherezh b., laezhti g., laezhle'h g.

Molkereibutter b. (-) : [kegin.] amanenn fin g., amann fin g.

Molkereigenossenschaft b. (-, -en) : kevelouri laezherezh b.

Molkereigeschäft n. (-s, -e) : laezherezh b.

Molkereiprodukt n. (-s, -e) : [kegin.] boued-laezh g., boued dre laezh g., laezhaj g., laezhad g., deverad eus al laezh g.

Molkereiwesen n. (-s) : laezherezh b.

molkig ag. : levrus.

Moll n. (-, -) : [sonerezh] 1. moz minor g., moz leiañ g. ; 2. d-Moll, re leiañ g.

Mollakkord g. (-s, -e) : [sonerezh] klotad minor g., klotad leiañ g.

Mollbeere b. (-, -n) : [louza.] lus str., lusenn b., lus du str., lusenn zu b. ; *Mollbeeren pflücken*, lusa.

Mollah g. (-s, -s) / **Mollah** g. (-s, -s) : [relij.] molla g.

Mollbeerkraut n. (-s) : bod lus g., plant lus str.

Molle b. (-, -n) : 1. [Bro-Saks] P. *die Molle*, ar fled g., an toull c'hwen g., ar gwele g., ar ched g., ar c'hud g., ar siklud g., ar c'hel g., ar bern laou g., ar riboul g., ar flut g., ar flitouer g., ar c'hloz g., al loj g. ; 2. [Berlin] gwerennad vier b. ; 3. [norzh Bro-Alamagn] nev-doaz b., laouer-doaz b., pinenn-doazek b., toazeg b.

mollig ag. : 1. blot, klet, bouk, c'hwek ; *molliges Bett*, gwele klet g., gwele blot g., gwele bouk g., gwele mouk g., gwele kuñv g., gwele bliin g., gwele gwak g. ; 2. kuilh, puilh, rontik, bouroun, bourounek, blouch, tevik, lardik, toufek, danzeat, kigek, fonnus, maget mat ; *mollige Frau*, boudoupenn b., tevasenn b., lardonenn b., mandrogenn b., mandore b., plac'h kuilh b., plac'h korfet kuilh b., plac'h kigenet kaer b., kigenenn vat a blac'h b., palvad mat a blac'h b., fetizenn a blac'h b., plac'h temzet mat b., temz vat a blac'h b., kigenenn vat a vaouez b., troc'had mat a vaouez b., maouez a droc'had mat b., maouez troc'het mat b., sac'had kig g., pezh kig g., pezh toaz g., groilhenn b., drouilhenn b., frañjolen b., paborenn b., maouez fonnus b., kofegez b. ; *mollig werden*, kuilhaat.

Moll-Terz b. (-) : [sonerezh] teirvedell leiañ b., teirvedell leiañ b.

Molltonart b. (-, -en) : [sonerezh] moz minor g., moz leiañ g.

Molluske b. (-, -n) : blodeg g. [*liester blodeged*], blotvil g. [*liester blotviled*] ; *nackte Molluske*, *schallose Molluske*, blotvil digrogenn g. ; *die Perlen wachsen in bestimmten Mollusken heran*, ar perlez a vez furmet e diabarzh blotviled 'zo.

Mollvorzeichen n. (-s, -) / **Mollzeichen** n. (-s, -) : [sonerezh] bouc'hell b.

Molmasse b. (-, -n) : [kimiezh] tolz mol g.

Moloch g. (-s, -e) : 1. aerouant g., euzhvil g. ; 2. [loen., *Moloch horridus*] moloc'h g. [*liester moloc'hed*], diaoul kornek g.

Molossier g. (-s, -) : 1. [loen.] mastin g., tarv-ki g., mell ki g., mell ki-bouldok g., moñs ki g. ; 2. [istor, pobl eus an Henamzer] Molos g. [*liester Molosed*].

Molotowcocktail g. (-s, -s) : koktel Molotov g.

Molton g. (-s, -s) : [gwiad.] moelton g. ; *mit Molton gefüttert*, moeltonet.

moltonartig ag. : [gwiad.] moeltonek.

Molvolumen n. (-s, -/-volumina) : [kimiezh] ec'honad mol g.

Molybdat n. (-s) : [kimiezh] molibdat g.

Molybdän n. (-s) : [kimiezh] molibden g.

Molybdänglanz g. (-es) / **Molybdänit** g. (-s, -e) : [maenoniezh] molibdenit g.

Molybdänsalz n. (-es, -e) : [kimiezh] molibdat g. [*liester molibdatoù*].

molybdänsauer ag. : [kimiezh] *molybdänsaures Salz*, molibdat g. [*liester molibdatoù*].

Molybdänsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn volibdek b.

Molysmologie b. (-) : [bev.] saotroniezh b.

molysmologisch ag. : [bev.] saotroniel.

Moment¹ g. (-s, -e) : predig-amzer g., momed g., herrad g., herrad amzer g., pennadig-amzer g., taol-lagad g., mare g., koulz g., maread g., poent g., ampoent g., frap g., frapad g., frapadig g., istant g., par g., pred g., predad g., poulzad g., arroud g., begad g., ur berr a amzer g., ur berrig a amzer g., krapad g., krapadig g., abadenn b., P. momed g. ; *ein kurzer Moment der Freude*, ur mareig a blijadur g. ; *Moment geistiger Verwirrung*, barrad envedi g., barr follentez g., folladenn b. ; *er tut alles im allerletzten Moment*, gortoz a ra atav an diwezhadou, krip-ha-krap e ra pep tra, gortoz a ra atav betek an diwezhañ rekiz ; *zu keinem Moment*, gwech ebet, pennad ebet ; *in diesem Moment*, àr an drebad-se ; *Moment mal* ! gortozit un nebeud ! gortozit ur

pennad ! gortozit ur pennadig bihan ! gortozit un herradig ! gortozit ! chomit da c'hortoz un tammig ! amzer ! war-bouez ! - pep ! pep ! - he ! he ! he ! ; *einen Moment bitte ! ich bin gleich fertig !* mar karit va gortoz m'em bo en ur c'heit graet an dra-se ; *der rechte Moment*, ar c'houlz vat g. ; *er muss jeden Moment kommen*, ne vo ket seizhdaletoc'h o tont, d'ar evit eo d'erruout, ne vo ket daletoc'h evit en em gavout, ne vo ket ur begad o tont amañ, ne zaleo ket o tont, bez e c'hall en em gavout n'eus forzh peur, forzh peur e c'hall degouezhout, bez' e c'hallomp bezañ war c'hortoz d'e welet o tont ; *im Moment, für den Moment*, evit c'hoazh, evit bremañ, a-benn bremañ, war-benn bremañ, bremañ, evit ar mare, evit ar pred, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-mañ, en eur hiziv ; *im ersten Moment*, war an taol ; *im passenden Moment*, e koulz vat, e koulz brav, e-koulz, krak d'ar c'houlz, e ratre, d'e vare, e poent hag e koulz, e poent hag hag en amzer, e poent hag e mare, e koulz hag e kentel, e pred hag e kentel, pa zere, pa vez ret, pa vezo ret, d'an ampoent, krak d'ar poent ; *genau in diesem Moment, gerade in diesem Moment*, dres d'an ampoent, d'ar pred-se krak, just a-walc'h d'ar mare-se, just-ha-just d'ar mare-se ; *bis zum letzten Moment warten*, gortoz betek an diwezhañ rekiz ; *jeden Moment*, tro-pe-dro, da bep mare, e pep mare, da bep koulz, da bep frap, forzh pegoulz, n'eus forzh peur, abred ha diwezhat, da bep momed, da bep taol, da seul daol, [dispredet] e pep kentel ; *das Gewitter kann jeden Moment losbrechen*, ar barr-arnev a c'hourdrouz sailhañ warnomp ; *der Regen kann jeden Moment losbrechen*, glav a zo enni (ganti), gwelet e vez stumm ar glav war an amzer, ne chomo ket divanne an amzer, feson c'hlav zo gant (war) an amzer, n'eo ket stummet mat an amzer, sin glav a zo ganti, liv ar glav a zo ganti, gouenn c'hlav a zo, o ouennañ reifi glav emañ, troet eo an amzer war ar glav, stummet fall eo an amzer, stumm ar glav a zo, stummet eo an amzer d'ar glav, lusk da c'hlav a zo war an amzer, luskañ a ra ober glav, emañ an amzer o nodiñ reiñ glav, reze da c'hlav a zo war an amzer, an amzer zo stummet diouzh ober glav, feson an dour a zo ganti, sin (seblant) glav eo an dra-se, seblant a c'hlav eo kement-se, diougan glav a zo en (gant an, war an) amzer ; *von dem Moment an, wo ...*, adal ma ..., adalek ma ..., diwar ar mare ma ...

Moment² n. (-s,-e) : 1. degouezh heverk g., degouezhad heverk g., darvoud heverk g. ; *die prägenden Momente im Leben des Vereins seit seiner Gründung*, ruilhoù ar gevredigezh abaoe m'eo savet ls. ; 2. [fizik] lankad g., c'hwellankad g., lankad ur gindaouad g. ; *kinetisches Moment*, lankad ur fiñvad g. ; *magnetisches Moment*, magnetisches Dipolmoment, lankad ur warell g.

momentan ag. : 1. bremañ, a vremañ, amzeriat, berbad ; 2. o ren bremañ, er mod 'zo, evel ma'z eus bremañ.

Adv. : evit c'hoazh, evit bremañ, evit ar mare, evit ar pred, evit ar c'houlz, d'ar c'houlz-mañ, a-benn bremañ, war-benn bremañ, bremañ, evit an tremen, en eur hiziv, evit ur mare, evit un abadenn, evit ur pennad, betek-gouzout, en etretant, er mod 'zo ; *er hat es momentan leicht*, emañ o tebriñ e vara gwenn, ebat eo e zoare evit ar mare, bevañ a ra kaer evit c'hoazh, bevañ a ra brav er mod 'zo ; *so wie die Dinge momentan stehen*, o vezañ m'emañ an traoù e-giz-se, pep tra o vezañ er c'hiz-se (Gregor), dre m'emañ an traoù e-giz-se, peogwir emañ kont evel-se, gant stad an traoù er mod 'zo ; *er ist momentan krank*, klañv emañ.

Momentangeschwindigkeit b. (-) : [fizik, mat.] tizh predel g.

Momentanleistung b. (-) : [fizik] galloudezh predel b.

Momentaufnahme b. (-,-n) : [poltriji] primskeudenn b.

Momentwandler g. (-s,-) : [mekan.] amdroer c'hwellankad g.

Monaco n. / **Monako** n. : Monaco b., Monako b.

Monade b. (-,-n) : [preder.] monad g., monadenn b.

Monadenlehre b. (-) : [preder.] monadologiezh b., monadenennouriezh b.

monadisch ag. : 1. monadek ; 2. [mat.] unadek ; *monadische Verknüpfung*, niñvadur unadek g.

Monadismus g. (-) : monadenniezh b.

Monadologie b. (-) : [preder.] monadologiezh b., monadenennouriezh b.

Monako n. : *sellit ouzh Monaco*.

Mona Lisa b. : Mona Lisa b. ; *das Lächeln der Mona Lisa*, mousc'hoazh Mona Lisa g., mousc'hoazh ar Gioconda g.

monandrisch ag. : [bev.] ungoaf.

Monarch g. (-en,-en) : unpenn g., rieg [liester rieien] g.

Monarchie b. (-,-n) : unpenniezh b. ; *absolute Monarchie*, unpenniezh hollveliek b. ; *konstitutionelle Monarchie*, unpenniezh dindan lezenn b., unpenniezh vonreizhek b., unpenniezh vevennet b. ; *beschränkte Monarchie*, unpenniezh kempouezet b. ; *parlamentarische Monarchie*, unpenniezh parlamantel b. ; *dynastische Monarchie*, unpenniezh tiernac'hek b. ; *die Monarchie wiederherstellen, die Monarchie wieder einführen*, assevel an unpenniezh ; *Wiederhersteller der Monarchie*, assaver an unpenniezh g. ; *Gegner der Monarchie*, eneproueelor g. ; *öffentlich für die Monarchie eintreten*, unpennelaat ; *in eine Monarchie verwandeln*, unpennelaat ; *Verwandlung in eine Monarchie*, unpenneladur g., unpennelaat g.

monarchiefeindlich ag. : eneproueelor.

monarchisch ag. : unpennel, ... unpenniezh.

Monarchismus g. (-) : unpenniezh b., unpennelouriezh b.

Monarchist g. (-en,-en) : unpenneler g., unpennelour g., roueelor g.

monarchistisch ag. : unpennelour, roueelor.

monastisch ag. : [relij.] manac'hel, ... ar venec'h, ... menec'h.

Monat g. (-s,-e) : 1. miz g., mizvezh g., miziad g., mizvezhiad g. ; *in Dekaden eingeteilter Monat im französischen Revolutionskalender*, miz degadel g. ; *Zeitraum von zwei Monaten*, daouviad g. ; *die zwölf Monate des Jahres*, an daouzek miz eus ar bloaz ls. ; *die letzten beiden Monate des Jahres*, ar mizioù du ls. ; *die kalten Monate des Jahres*, toull du ar bloaz g. ; *bis Ende des Monats ist es fertig*, a-benn fin ar miz e vo prest, ac'hanen da fin ar miz e vo prest ; *heute in zwei Monaten*, a-benn daou viz amañ ; *am Ende des Monats, Ende des Monats*, e traoñ ar miz, e fin ar miz ; *der fünfzehnte Tag des Monats*, ar pemzekvet deiz eus ar miz g., ar bemzek eus ar miz b. ; *am fünfzehnten d.M.*, d'ar bemzek eus ar miz ; *dieser Monat, der jetzige Monat, der laufende Monat*, ar miz-mañ g., ar miz a zo o ren g. ; *der vergangene Monat, der vorige Monat, der letzte Monat*, ar miz kozh g., ar miz tremen g., ar miz all g. ; *der kommende (der nächste) Monat*, ar miz a zeu (o tont, da zont) g., ar miz all g., ar miz kentañ a zo o tont g. ; *Ende des Monats*, e dibenn ar miz ; *Ende kommenden Monats*, e dibenn ar miz a zeu ; *einige Monate vorher, ein paar Monate vorher*, ur mizioù bennak a-raok ; *einmal im Monat*, ur wech ar miz ; *nach einem Monat*, a-benn miz ; *vor einem Monat*, miz 'zo ; *er hat seit drei Monaten nicht gearbeitet*, n'en deus ket labourer tri miz 'zo, n'en deus ket labourer abaoe tri miz ; *innerhalb eines Monats*, dindan miz, e-korf ur miz, en ur ober miz ; *innerhalb der nächsten zwei Monate*, a-barzh daou viz amañ ; *binen eines Monats*, dindan miz ; *einen Monat lang*, e-pad ur miz, a-hed ur miz ; *heute in einem Monat*, a-benn ur miz amañ, en deiz-mañ a-benn ur miz, en deiz-mañ penn miz ; *in eineinhalb Monaten*, a-benn miz hanter ; *etwa einen Monat später*, miz bennak goude ; *vor einem Monat*, miz 'zo ; *das Kalb wurde vor zwei Monaten abgesetzt*, daou viz dizonet eo al leue ; *es sind nur noch zwei Monate, bis die Kuh kalbt*, ar

vuoc'h n'he deus nemet daou viz evit mont da halañ ; *sie stand im sechsten Monat, sie war im sechsten Monat*, dougerez e oa a c'hwec'h miz, war e c'hwec'h miz dougerez e oa, c'hwec'h miz bugel a oa ganti, edo c'hwec'h miz oa o tougen bugel ; *das Kind kam im sechsten Schwangerschaftsmonat zur Welt*, ar bugel ne oa nemet c'hwec'h miz douget pa oa bet ganet ; *sie war fünf Monate lang geistig verwirrt*, honnezh a oa bet pemp miz (pemp miziad, pemp mizvezh) droch he fenn, honnezh a oa bet pemp miz diank he spered ; *er war noch nicht mal zehn Monate in Berlin und musste schon weg*, ne oa ket a zek miz m'edo e Berlin hag e rankas mont kuit ; *er verdient dreitausend Euro im Monat*, gounit a ra tri mil euro d'e viz ; *zweimal im Monat, zweimal pro Monat*, div wech ar miz, div wech dre viz ; *jeden zweiten Monat, bep eil miz ; von Monat zu Monat*, a viz da viz ; *ein Monat Arbeit, Arbeit für einen Monat*, ur mizvezhiad labour g., ur miziad labour g. ; *ein Monat Regen*, ur mizvezhiad glav g. ; *einen Monat bei einem Freund verbringen*, tremen ur miziad e ti ur mignon ; *ein Monat vergeht schnell*, ur miz a zeu buan ; *drei Monate vergingen*, mont a reas tri miz en o zro ; *er hat nicht einmal einen Monat zu leben*, n'ez aio miz ebet ken ; *neun volle Monate, ganze neun Monate*, nav miz leun (kloz, klok, tre-ha-tre, krenn, chouk) ; **2.** [stered.] *der synodische Monat*, ar miz sinodek g. ; *der siderische Monat*, ar miz steredel g. ; **3.** [relij.] *der Marienmonat*, miz Mari g.

monatelang ag. : ... a bad mizvezhiou ha mizvezhiou.

Adv. : mizioù-pad, e-pad mizvezhiou ha mizvezhiou, a-hed mizvezhiou.

-monatig ag. : ... a bad ur miziad ; *eine dreimonatige Reise*, ur veaj tri miz b., ur veaj a dri miziad b., ur veaj a dri miz b.

monatlich ag. : miz-ha-miz, dre viz, diouzh ar miz, miziek ; *monatliche Produktion*, kenderc'h miz g. ; *monatliche Zahlung*, a) miztal g., sammad miziek g. ; b) paeamant miz-ha-miz g., paeamant dre viz g., paeamant diouzh ar miz g. ; *Umstellung auf monatliche Bezahlung*, mizvezhiekadur g. ; *auf monatliche Bezahlung umstellen*, mizvezhiekaat.

Monatsabschluss g. (-es,-abschlüsse) : stad kont miziek b.

Monatsanfang g. (-s,-anfänge) : penn-kentañ ar miz g., deroù ar miz g.

Monatsbinde b. (-,-n) : tapon-slip g., stepon amzeriou g., serviedenn amzeriou b.

Monatsblutungen ls. : [korf.] amzeriou ls., mizioù ls., bleuñv ar merc'hed str., merkoù ls., diwad miziek g., flus-gwad miziek g., koll-gwad miziek g.

Monats Einkommen n. (-s) : gopr miz g., gopr miziek g., gopr dre viz g., korvoder miziek g., leveoù miziek ls., gounidegezh dre viz b., gounidoù miziek ls., gopr ur mizvezhiad labour g., miziad g. ; *er hat ein Monatseinkommen von dreitausend Euro*, gounit a ra tri mil euro d'e viz.

Monatsende n. (-s,-n) : fin ar miz b., traoñ ar miz g. ; *vor Monatsende*, a-benn fin ar miz, ac'hanen da fin ar miz.

Monatserdbeere b. (-,-n) : [louza.] sivi-garzh str., sivi gouez str.

Monatserste(r) ag.k. g. : deiz kentañ ar miz g., kala g.

Monatsfluss g. (-es,-flüsse) : [korf.] amzeriou ls., mizioù ls., bleuñv ar merc'hed str., merkoù ls., diwad miziek g., flus-gwad miziek g., koll-gwad miziek g.

Monatsfrist b. (-) : *innerhalb Monatsfrist, binnen Monatsfrist*, en ur ober ur miz, a-benn ur miz, a-barzh ur miz amañ.

Monatsgehalt n. (-s,-gehälter) : gopr miz g., gopr miziek g., gopr ur mizvezhiad labour g., miziad g.

Monatsgeld n. (-s,-er) : miziad g., mizvezhiad g.

Monatshälfte b. (-,-n) : pemzektez g.

Monatskarte b. (-,-n) : kartenn mat evit ur miz g., kartenn viz b.

Monatslohn g. (-s,-löhne) : gopr miz g., gopr miziek g., gopr ur mizvezhiad labour g., miziad g. ; *sein Monatslohn beträgt dreitausend Euro*, gounit a ra tri mil euro d'e viz.

Monatslöhner g. (-s,-) : goprad paeet diouzh ar miz g., mizvezhour g.

Monatsmitte b. (-) : kreiz ar miz g.

Monatsname g. (-ns,-en) : anv miz g., anv ar miz g.

Monatsrate b. (-,-n) : mizvezhiad g., miziad g., miztal g., sammad miziek g. ; *in Monatsraten zahlen*, paeañ miz-ha-miz (bep miz, a-vizvezhiadoù, a-viziadoù, miz dre viz, dre viz), rannañ e baemant miz dre viz.

Monatsschrift b. (-,-en) : mizieg g. [*liester* miziegou], kelaouenn viziek b., rollenn viziek b.

monatsweise Adv. : a-vizvezhiadoù, a-viziadoù, miz-ha-miz, diouzh ar miz, miz dre viz, dre viz.

Mönch g. (-s,-e) : [relij.] manac'h g. [*liester* menec'h], lean g., [gwashaus] kougouleg g. [*liester* kougouleien] ; *junger Mönch*, manac'hig g. [*liester* menec'higoù] ; *Kapuzinermönch*, manac'h-rous g., kabusin g., tad kabusin g. ; *ausgetretener Mönch*, divanac'h g. [*liester* divenec'h], manac'h divanac'h et g., manac'h aet er-maez a vanac'h g. manac'h aet divanac'h g., manac'h digougouliet g. ; *die griechischen Mönche*, ar venec'h c'hresian ls. ; *als Mönch in einer Klausnerei leben*, penitiat ; *die Frömmigkeit der Mönche erlahmte*, devosion ar venec'h a zeuas da laoskaat, devosion ar venec'h a zeuas da vorediñ, klouaraat a reas devosion ar venec'h e servij Doue, laoskaat a reas devosion ar venec'h e servij Doue ; *Mönch werden*, mont da vanac'h (da lean), kemer ar sae hir, mont da zougen ar sae hir, gwiskañ ar c'hougoul, kemer ar gouriz / kemer ar c'hougoul (Gregor), frokiñ, mont e relijion, kougouliañ ; *die Kutte macht noch lange keinen Mönch*, arabat barn manac'h diouzh e chupenn, n'eo ket an dilhad a ra ar beleg, n'eo ket an tog a ra an eskob ; [gwashaus] *die Mönche*, ar c'hougoulaj g., ar gougouleien ls.

Mönchisch ag. : [relij.] manac'hel, ... ar venec'h, ... menec'h.

Mönchlein n. (-s,-) : [relij.] manac'hig g. [*liester* menec'higoù].

Mönchsbarb g. (-s) : [louza.] korn-karv g.

Mönchsgeier g. (-s,-) : [loen.] gup du g.

Mönchsgelübde ls. : [relij.] *die Mönchsgelübde*, gouestloù ar venec'h ls.

Mönchsgemeinschaft b. (-,-en) : [relij.] kumuniezh venec'h b. ; *die Mönchsgemeinschaft von Landévennec*, kumuniezh Landevenneg b.

Mönchsgrasmücke b. (-,-n) : [loen.] devedig kabell du g.

Mönchskappe b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-flemm b.

Mönchskloster n. (-s,-klöster) : [relij.] manati g.

Mönchskutte b. (-,-n) : [relij.] sae-vanac'h b., kougoul g., kab g. ; *die Mönchskutte ablegen, die Mönchskutte an den Nagel hängen*, teuler e soutanenn, divanac'hiñ, mont er-maez a vanac'h, mont divanac'h, digougouliañ.

Mönchslatein n. (-s) : latin palefarzh g., latin podoù g., lastez latin g., latin treuflez g.

Mönchsleben n. (-s) : [relij.] buhez ar venec'h b., buhezegezh ar venec'h b., manac'herezh g. ; *ein Mönchsleben führen*, ren ur vuhez vanac'h, bevañ evel ur manac'h, bevañ evel ar venec'h.

Mönchsorten g. (-s,-) : [relij.] urzh menec'h g. ; *in einen Mönchorden aufgenommen werden*, bezañ resevet da vanac'h, bezañ degemeret en un urzh menec'h.

Mönchspfeffer g. (-s) : [louza., *Vitex agnus-castus*] pebr manac'h g.

Mönchsregel b. (-) : [relij.] reol b., reolenn b.

Mönchsrhabarber g. (-s) : [louza.] louzaouenn-ar-basiantez b.

Mönchsrobbe b. (-,-n) : [loen.] reunig manac'h g.

Mönchstum n. (-s) / **Mönchswesen** n. (-s) / **Mönchtum** n. (-s) : [relig.] manac'helezh b., manac'hegezh b., manac'hiezh b.

Mond g. (-s,-e) : 1. loar b., Loar b., lagad al loar g., [P. ha barzh.] kazeg wenn b., P. heol ar bleizi g. ; *auf dem Mond landen*, loarañ, pradañ war al loar ; *die Wirkung von Sonne und Mond auf die Gezeiten*, levezon an Heol hag al Loar war an tre hag al lanv b. ; *Hof um den Mond*, kelc'h Loar g., rodenn-loar b., lizenn b. ; *der Mond hat einen Hof*, kelc'hiet eo al Loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo en-dro d'al Loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo war al Loar, ur c'helc'h (ur rod, ur rodenn, ul lizenn) a zo deuet en-dro d'al Loar ; *der Mond dreht sich um die Erde*, treiñ a ra al Loar en-dro d'an Douar, amestezañ a ra al Loar en-dro d'an Douar ; *der Mond umläuft die Erde in 28 Tagen*, ober a ra al Loar kelc'htrioù en-dro d'an Douar ha pep loariad a bad 28 devezh ; *der Mond scheint*, parañ a ra (luc'hañ a ra, lugerniñ a ra) al loar, loar a zo, sklaer (splann, spis) eo al loar, sklaer-loar a zo ; *der Mond leuchtete uns den Weg*, al loar a sklêrijenne hor baleadenn, goulouet e veze hor baleadenn gant skleur al loar ; *der Mond scheint trübe heute*, amloar a zo en noz-mañ ; *der Mond ist unsichtbar*, n'eus tamm loar ebet, diloar eo an noz ; *der Nebel verdeckt den Mond*, beuzet eo al loar ; *die runde Scheibe des Mondes*, kant al loar g. ; *die Sichel des Mondes wird sichtbar*, kregiñ a ra al loar da ziskouez he frim, emañ al loar o vont war he falz, mont a ra al loar war e c'horn, kentrou al loar a zeu da vezañ lemm, emañ al loar o vont war he c'hein ; *roter Mond*, loar fuloret b. ; *der volle Mond*, al loargann g., kann al loar g., al loar leun b., al loar vras b., an nevez bras g. ; *es ist Vollmond, wir haben Vollmond*, emañ al loar en he gloria mundi, emañ al loar en he c'hann, emañ al loar o lugerniñ en he c'hann, emañ al loar war he c'hann, ar c'hann-loar a zo, emañ al loar en he mog, emañ al loar en he bog, loargann a zo en noz-mañ, leun eo al loar, bras eo al loar ; *der Mond weist dunkle Flecken auf*, tammoù mergl a zo war al loar, merglennoù a zo war al loar, duet eo al loar a-blasoù ; *der Mond befindet sich im Apogäum, der Mond befindet sich in Erdferne*, emañ al loar en he fellvan, emañ al loar en he mog ; *heute Nacht ist Vollmond*, fenoz emañ ar c'hann, loargann a zo en noz-mañ ; *zunehmender Mond*, kresk al loar g., kresken-loar b., kresk-loar g., loargresk g., kresk g., nevez bras g., nevezioù ls. ; [bei acht Mondphasen] *zweites Viertel des Mondes*, loar vras ar c'hresk b. ; [bei acht Mondphasen] *drittes Viertel des Mondes*, loar vras an digresk b. ; *der Mond nimmt zu*, war greskiñ emañ al loar, emañ al loar war he c'hresk, emañ al loar en he c'hresk ; *bei zunehmendem Mond*, da gresk al loar, war ar c'hresk, war ar c'hresk-loar, war an nevez ; *abnehmender Mond*, diskar-loar g., diskar al loar g., digresk-loar g., digresk g., loar gozh b., kozh g., nevez bihan g., moug war al loar g. ; *der Mond nimmt ab*, digreskiñ a ra al loar, diskar a ra al loar, emañ al loar war he diskar, emañ al loar war an diskar, doujañ a ra al loar ; *bei abnehmendem Mond*, war an diskar, war an digresk, war ar c'hreiz ; *bei abnehmendem Mond säen*, hadañ war an diskar, hadañ war ar c'hreiz ; *der Mond steht tief am Horizont*, emañ al loar war rizen an dremmwel ; *der Mond geht auf*, emañ al loar o sevel a-uc'h an dremmwel, dont a ra al loar d'ober he mestr ; *der Mond geht unter, der Mond sinkt*, emañ al loar o vont da guzh ; *der Wolf heult den Mond an*, yudal a ra ar bleiz ouzh al loar, hudal a ra ar bleiz ouzh al loar ; *Umlaufzeit des Mondes*, loariad b. ; *der Mond versteckt sich hinter Wolken*, kuzhet eo al loar e-touez ar c'houmoul, n'he deus ket savet al loar he bec'h, mouchañ a ra al loar, moug eo al loar ; *das Aussehen des Mondes lässt das bevorstehende Wetter erahnen*, al loar a ziskouez an amzer a vez da vezañ ; [stered.] *scheinbare*

Bewegung des Mondes, loc'h manat al loar g. ; 2. [dre skeud.] *er lebt auf dem Mond, er lebt hinter dem Mond*, emañ o chom en ur vro digenvez (digavennus, didud digevannez, dicheañs-bras), emañ o chom en ur c'hreiz lec'h distro, emañ o chom en un difouilh, emañ o chom en ur vro ouez, emañ o chom en un toull kutez, emañ o chom en un toull gouez, emañ o chom en ul lec'h digenvez, emañ o chom en ul lec'h distro, emañ o chom en un toull kêr, emañ o chom en un toull kollet kac'het gant an diaoul, emañ o chom en un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue, emañ o chom en ur vourc'hadenn laou, emañ o chom en ul lec'h kollet, emañ o chom e Kerneblec'h, emañ o chom e Kernetra, emañ o chom e Kerneuz, emañ o chom e Keribil-Beuz, emañ o chom war ar beoz ; *er greift immer nach dem Mond*, hennezh a zo ur pesketaer loar, klask a ra treiñ an avel gant ur sugell, klask a ra treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, klask a ra kerc'hat dour gant ur bouteg, klask a ra skarzhañ ul lenn gant un hanaf toull, klask a ra tapout al loar gant e zent, klask a ra pegañ al loar, klask a ra laerezh al loar, klask a ra pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask a ra serriñ ar bed en ur gloenn vi ; *Schlösser, die im Monde liegen*, kestell el Loar ls. ; *eine Schuld in den Mond schreiben*, kroaziañ war un dle, ober e gañv da arc'hant un dle, ober kañvoù da arc'hant un dle, ober e ziouer eus arc'hant un dle, koll pep spi da adkavout arc'hant un dle ; *P. in den Mond gucken, in den Mond schauen*, menel war e naon, tremen gant e naon, kouezhañ e veud(ig) en e zorn, sellet a-dreuz, chom e toull ar c'hae, bezañ riñset an treid d'an-unan (*e dreid dezhañ, he zreid dezhi h.a.*), chom e fri war an draf (war ar gloued), chom e fri hebiou, bezañ troc'het, bezañ tapet sellet, chom da c'hlaourenniñ, kaout gour, bezañ beleg, ober kazh, ober flagas, ober tro c'houllo, ober taol gwenn, ober tro wenn, ober un dro wenn, ober un dro gazh, ober kazeg, chom kazeg, bezañ kazeg ganti, c'hwitañ war e daol, soetiñ war e daol, ober chat, c'hwitañ e graf, menel wami, menel war ar marc'had, c'hwitout, menel war e c'houlenn, chom a-dreuz gant e hent, mont a-dreuz gant e hent, ober un tenn gwenn, bezañ aet e daol da gazh, ober bouc'h, degas ur penn leue d'ar gêr, tapout ar bouc'h, bezañ bet ur penn leue, distreiñ gant ur bouc'h, kaout ul louzenn, tapout ul louzenn, tapout ur guchenn, tapout ur pur, kaout ar billig toull, dont goull d'ar gêr, dont goull en-dro, dont ent goull en-dro, dont en-dro gant ur sac'h goull ; 3. [stered.] loarenn b., adplanedenn b. ; *die Monde des Jupiter*, loarennoù (adplanedennoù) Yaou ls. ; *die Monde des Saturn*, loarennoù Sadorn ls. ; *die zwei Monde des Mars*, div loarenn Meurzh ls. ; *die galileischen Monde*, al loarennoù galilean ls. ; 4. [dispredet] miz g.

Mond- : ... loar, ... al Loar, loarel, loarek.

mondähnlich ag. : loarheñvel, e doare al Loar, a-zoare gant al Loar, a-seurt gant al Loar.

mondän ag. : mondian ; *mondäne Frau*, maouez a'r bed b., mondianez b., uhelvedadez b., itron vondian b. ; *Hang zur mondänen Welt*, mondianiezh b.

Mondänität b. (-) : mondianiezh b.

Mondaufgang g. (-s,-aufgänge) : sav-loar g.

Mondbahn b. (-,-en) : amestez al Loar g., kelc'hro al Loar b.

Möndchen n. (-s,-) : [mat.] loarig b. [*liester loarigoù*].

Mondenschein g. (-s) : sklaer-loar g., sked al loar g., skleur al loar g., heol al loar g., heol-loar g., heol bleiz g., heol ar bleizi g., sklaerder al loar g., sklêrijenn al loar b., loargann g. ; *beim Mondenschein*, ouzh skleur al loar, e skleur al loar, ouzh heol al loar, dindan sklaerder al loar, dindan sklaerder an noz, ouzh sked al loar, da sklaer al loar, ouzh sklêrijenn al loar, da sklaerder al loar, ouzh an heol-loar, ouzh heol ar bleizi, ouzh an heol bleiz.

Mondfähre b. (-, -n) : ijinenn da bradañ war al Loar b., ijinenn loarañ b., egorlestr loarañ g.

Mondfinsternis b. (-, -se) : gwaskadenn war al Loar b., fallaenn war al Loar b., fallaenn loar b., marv-loar g., mougadenn el Loar b., moug-loar g. ; *eine Mondfinsternis*, ur vougadenn el Loar b., ur fallaenn loar b.

Mondfisch g. (-es, -e) : [loen.] more b., P. pesk-loar g., kouskerez b.

Mondflutintervall n. (-s, -e) : [mor] dilerc'h g.

Mondgesicht n. (-s, -er) : fas loar g./b. / fas kann al loar g./b. / bougennoù c'hwezet ls. / divougenn boufet ls. (Gregor), divjod kUILH ls., penn javedek g.

Mondgestein n. (-s) : mein loar ls., loarvein ls.

Mondgöttin b. (-, -nen) : doueez al Loar b., Artemis b., Danae b., Kallisto b., Selene b., Luna b., Diana b.

Mondhöchststand g. (-s) : uhelboent al Loar g. ; [mor] *der Hochwasserstand hinkt dem Mondhöchststand hinterher*, dilerc'hañ a ra ar mor.

Mondhof g. (-s, -höfe) : kelc'h Loar g., rodenn-loar b.

Mondjahr n. (-s, -e) : bloavezh loar g.

Mondkalb n. (-s, -kälber) : **1.** leue ganet nammet g. ; **2.** [dre skeud.] Yann al leue g. (Gregor), leue g, makez penn leue g., leue dour g., leue brizh g., leue geot g., beg leue g., louad g, lochore bras g, buzore g, loukez g, panezenn b., patatezenn b., patoenn b., penn luch g., magn g., penn beuz g, penn sot g, keuneudenn b., kanuchenn b., penn-bazh g., begeg g., penn-skod g., penn peul g, barged g., den panezennek g., Yann seitek g, Yann banezenn g., Yann diwarlerc'h g., Yann beul g., Yann yod g., Fañch ar peul g., Yann ar peul karr g., paganad g., mab-azen g., magn g./b., inosant g., droch ar pardon g., penn maout g., loufer g., paourkaezh nouch g., loñseg g. [*liester loñseged*], paourkaezh penn brell g., brell g., pennsod g., diskiant g., darsod g., genaoueg g., genaoueg echu g., podig g., pothouarn g., impopo g., glaourenneg g., pampez g., nouch g. [*liester nouched*], genoù klapez g., glapez g., genoù da bakañ kelien g., genoù patatez g., genoù gwelien g., alvaon g. [*liester alvaoned, alvaoneien*], houperig g., bourjin g., bleup g., jaodre g., geolieg g., beg don g., beg bras g., genoù bras g., genoù frank g., louad g., buoc'hig an Aotrou Doue b., kaezh g. [*liester kaezhed*], kaezh-Doue g., makez cheulk g., makez tamm paotr fin g., mell baja g., beulke g., jostram g.

Mondknoten g. (-s, -) : [stered.] klom loarel g.

Mondkrater g. (-s, -) : krater loar g., sirk loar g.

Mondlandefähre b. (-, -n) : ijinenn da bradañ war al Loar b., ijinenn loarañ b., egorlestr loarañ g.

Mondlandschaft b. (-, -en) : **1.** dremmvro loarheñvel b., gweledva loarheñvel g. ; **2.** dremmvro ouzh skleur al loar b., gweledva ouzh sked al loar g.

Mondlandung b. (-, -en) : loarañ g.

Mondlicht n. (-s, -er) : loarwenn b., sklaer-loar g., sked al loar g., skleur al loar g., heol al loar g., heol-loar g., heol bleiz g., heol ar bleizi g., sklaerder al loar g., sklêrijenn al loar b., loargann g., lagad al loar g. ; *im Mondlicht*, ouzh skleur al loar, e skleur al loar, dindan sklaerder an noz, da sklaer al loar, ouzh sked al loar, ouzh heol al loar, dindan sklaerder al loar, ouzh sklêrijenn al loar, da sklaerder al loar, ouzh an heol-loar, ouzh heol ar bleizi, ouzh an heol bleiz, dindan lagad al loar ; *schwaches Mondlicht*, amloar b.

mondlos ag. : diloar ; *mondlose Nacht*, noz diloar b.

Mondmobil n. (-s, -e) : karbed loar g.

Mondmonat g. (-s, -e) : miz loar g.

Mondoberfläche b. (-) : gorre al loar g.

Mondphase b. (-, -n) : arvez al Loar g., doareenn al Loar b. ; [bei acht Mondphasen] *zweites Viertel des Mondes*, loar vras

ar c'hresk b. ; [bei acht Mondphasen] *drittes Viertel des Mondes*, loar vras an digresk b.

Mondraute b. (-, -n) : [louza.] louzaouenn-al-loar b.

Mondpreis g. (-es, -e) : priz ker-spontus (ker-daonet, ker-ruz, ker-du, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker hag hini ar pebr da veurlarjez, an hanter re ger, direzon) g., priz dreist da ger g., priz ker dreist g., priz ruz g., priz uzurius g., uzurerezh g., soulwerzh b., bazhad b.

Mondquadratur b. (-) : [stered.] karrezadur al loar g.

Mondscheibe b. (-) : kant al loar g., lagad al loar g., kantenn al loar b. ; *rote Mondscheibe*, loar fuloret b.

Mondschein g. (-s) : **1.** loarwenn b., sklaer-loar g., sked al loar g., skleur al loar g., heol al loar g., heol-loar g., heol bleiz g., heol ar bleizi g., sklaerder al loar g., sklêrijenn al loar b., loargann g., lagad al loar g. ; *beim Mondschein*, ouzh ar sklaer-loar, ouzh skleur al loar, e skleur al loar, ouzh heol al loar, dindan sklaerder al loar, dindan sklaerder an noz, ouzh sked al loar, da sklaer al loar, ouzh sklêrijenn al loar, da sklaerder al loar, ouzh an heol-loar, ouzh heol ar bleizi, ouzh an heol bleiz, dindan lagad al loar ; **2.** [dre skeud.] P. *der soll mir im Mondschein begegnen, der kann mir im Mondschein begegnen*, d'an diaoul gantañ ! an diaoul d'e gaso gantañ !

Mondsichel b. (-, -n) : **1.** prim al loar g., kresk-loar g., kresk al loar g., hanterloar b., loar gornek b., loarbrim g., kerniel al loar ls., kentrou al loar ls., loargresk g. ; *die Spitzen der Mondsichel*, kentrou al loar ls., kerniel al loar ls. ; *die Sichel des Mondes wird sichtbar*, kregiñ a ra al loar da ziskouez he frim, emañ al loar o vont war he falz, mont a ra al loar war e c'horn, emañ al loar o vont war he c'hein, kentrou al loar a zeu da vezañ lemm ; **2.** [ardamezouriezh] kreskenn b. ; *rechts offene Mondsichel*, *nach rechts gewendete Mondsichel*, kreskenn ouzh kleiz b. ; *links offene Mondsichel*, *nach links gewendete Mondsichel*, kreskenn ouzh dehou b. ; *gestürzte Mondsichel*, kreskenn war hec'h eneb b. ; *nach oben gerichtete Mondsichel*, kreskenn ouzh kab b.

Mondsonde b. (-, -n) : sonterez loar b.

Mondstein g. (-s, -e) : maen loar g. [*liester mein loar*], loarvaen g. [*liester loarvein*].

Mondstrahl g. (-s, -en) : bann-loar g., bann al loar g. ; *die Kartoffeln werden grün, wenn sie nicht vollständig von Boden bedeckt und so den Sonnen- und Mondstrahlen ausgesetzt sind*, an heol hag al loar a c'hlasvez ar patatez pa ziskouezont o fri er-maez eus an douar, diwar levezon an heol hag al loar e c'hlaez an avaloù-douar pa ziskouezont o fri er-maez eus an douar ; *die Kartoffeln werden grün, wenn sie den Mondstrahlen ausgesetzt werden*, sklêrijenn al loar a laka an avaloù-douar da loariañ, pa bar al loar war an avaloù-douar e c'hlaezont ; *Kartoffeln anhäufeln, damit sie den Mondstrahlen nicht ausgesetzt werden und dadurch grün werden*, douarañ patatez, kuit d'al loar da c'hlasveziñ anezho - arc'henañ avaloù-douar, kuit d'al loar d'o glasveziñ - sevel douar ouzh an avaloù-douar, kuit d'al loar d'o glasveziñ.

Mondsucht b. (-) : hunvaleerezh g.

mondsüchtig ag. : **1.** hunvaleer ; **2.** *dieses Pferd ist mondsüchtig*, loariadenn eo ar marc'h-se.

Mondsüchtige(r) ag.k.g./b. : hunvaleer g., hunvaleerez b.

Mondumkreisung b. (-, -en) : nij en-dro d'al Loar g.

Mondumlauf g. (-s, -umläufe) : loariad b., loar b., kelc'htrovezh sinodek b.

Mondumlaufbahn b. (-, -en) : amestez al Loar g., kelc'htro al Loar b.

Mondumlaufzeit b. (-) : loariad b.

Mondumrundung b. (-, -en) : nij en-dro d'al Loar g.

Monduntergang g. (-s, -untergänge) : kuzh-loar g.

Mondviertel n. (-s,-) : hanterloar b. ; *erstes Mondviertel*, hanterloar ar c'hresk b., loar vihan ar c'hresk b., loarbrim g., kreskloar g., kresk al loar g., loargresk g., loar nevez b., nevez loar b. ; *zweites Mondviertel*, loar vras ar c'hresk b., loar vras war he c'hresk b. ; *drittes Mondviertel*, loar vras an digresk b., loar vras war he diskar b. ; *letztes Mondviertel*, hanterloar an digresk b., loar vihan an digresk b., diskar-loar g., diskar al loar g., digresk-loar g., nevez bihan g., kozh g. ; *Endphase des letzten Mondviertels*, nevez bihan g.

Mondviole b. (-,-n) : [louza.] [*lunaria annua*] yalc'h-ar-person b.

Mondwechsel g. (-s,-) : loariad nevez b., kelc'htrovezh sinodek nevez b.

Mondzyklus g. (-,-zyklen) : trovezh al Loar b.

Monegasse g. (-n,-n) : annezad Monaco g., annezad Monako g.

Monegassin b. (-,-nen) : annezadez Monaco b., annezadez Monako b.

monegassisch ag. : eus Monaco, eus Monako.

Monel n. (-s) / **Monelmetall** n. (-s) : [metal.] monel g.

Monem n. (-s,-e) : [yezh.] monem g., neuziad b. ; *lexikalisches Monem*, geriad g. ; *prädikatives Monem*, neuziad prezegat b. ; *grammatikalisches Monem*, yezhad b.

Monera ls. : [bev.] moner str.

Monergol n. (-s,-e) : [trelask, kimiezh] monergol g.

monetär ag. : ... moneiz, ... ar moneiz, ... moneizel ; *monetärer Abschwung*, diwerzhkadur ar moneiz g. ; *Gold als monetäre Basis*, aour moneiz g.

Monetarismus g. (-) : moneizelouriezh b.

Monetarist g. (-en,-en) : moneizelour g.

monetaristisch ag. : moneizelour.

Moneten ls. : P. [archant] glazarded ls., glaou g., kailh str., kailhez str., kregin str., segal str., mouilh g., moullou ls., kokez str., louzoù str., lut g., pesked ls., pekun g., grifoù ls., tachoù ls., kraf str., bilheoz g., mougou ls., mell str. ; *Moneten bei sich haben*, kaout glazarded (glaou, kregin, segal, kailh, moullou, kraf) en e godelloù ; *los, rück die Moneten raus ! her mit den Moneten ! raus mit den Moneten !* zamañ din ar bilheoz ! deus amañ ar bilheoz !

monetisieren V.k.e. (hat monetisiert) : moneisaat.

Monetisierung b. (-,-en) : moneisadur g.

Mongole g. (-n,-n) : Mongol g. [*liester* Mongoled].

Mongolei b. : *die Mongolei*, Mongolia b.

Mongolenfalte b. (-,-n) : [mezeg., daoulagad] epikantuz g.

mongolid ag. : a ouenn vorgol.

Mongolin b. (-,-nen) : Mongolez b.

mongolisch ag. : 1. mongol, ... Mongolia, eus Mongolia, e Mongolia ; 2. [yezh.] mongolek.

Mongolisch n. : [yezh.] mongoleg g.

Mongolismus g. (-) : [mezeg., dispredet] trizomiezh g., mongolianiezh b.

mongoloid ag. : [mezeg., dispredet] trizomek, mongolianek.

Mongoloidismus g. (-) : [mezeg., dispredet] trizomiezh g., mongolianiezh b.

Moniereisen n. (-s) : houarn simant-kreñvaet g., houarn beton-kreñvaet g.

monieren V.k.e. (hat moniert) : skandalat, noazout [u.b.], rezoniñ [u.b.], en em rezoniñ [ouzh u.b.], kas [d'u.b.], kelenn c'hwerv [u.b.], kroزال da, ronkal ouzh.

Monierzange b. (-,-n) : [tekn.] turkez b., piñsedoù skizh ls., beg-bran g.

Monika b. : Monika b.

Monismus g. (-) : [pred.] unelouriezh b.

Monist g. (-en,-en) : [pred.] unelour g.

monistisch ag. : [pred.] unelour ; *monistische Weltanschauung*, unelouriezh b.

Monitor g. (-s,-e/-en) : 1. skramm g., diskweler g., monitor g., hewel g. ; 2. [stlenn.] gouarnier g.

Monitorattribut n. (-s,-e) : [stlenn.] doareenn skramm b.

Monitum n. (-s, Monita) : gouzavadenn b., kemenn g., kemennadur g., rebech g.

mono- : un-, mono-.

Monoamin n. (-s,-e) : [kimiezh] monoamin g.

monoatomar ag. / **monoatomisch** ag. : [kimiezh] unatomennek.

Monoblast g. (-en,-en) : [bev.] monoblast str., monoblastenn b.

Monoblock g. (-s,-blöcke) : unpezhiaad g.

Monocalcium- : ... unkalkiom.

monochrom ag. : unliv ; *monochrome Malerei*, kamahu g.

Monochromator g. (-s,-en) : [optik] monokromater g. [*liester* monochromaterioù].

monochromatisch ag. : unliv ; *monochromatisches Licht*, luc'h unliv g.

Monochromie b. (-) : unliverezh g.

Monodie b. (-,-n) : [sonerezh] unkerziezh b. ; *Vokalmonodie*, unvouezhiezh b. ; *Instrumentalmonodie*, unsoniezh b.

monodirektional ag. : 1. unrout, unroutek ; 2. [stlenn.] unank.

monodisch ag. : unkerzek, unvouezhek, unsonnek.

Monoflosse b. (-,-n) : unpalvez b.

monofokal ag. : [optik] unsti, unstiek.

monofon ag. : 1. [tredanstenoniezh] monofonek ; 2. [sonerezh] unson.

Monofonie b. (-) : [tredanstenoniezh] monofoniezh b.

monofunktional ag. : [kimiezh] unsoaz ; *monofunktionale Säure*, trenkenn unsoaz b.

monogam ag. : unpried, unpriedat, [paotr] unwreg, [plac'h] unwaz, [plac'h] unozhac'h, [loen.] unparezat.

Monogamie b. (-) : unpriedelezh b., unpriedadezh b., unwregiezh b., unwaziezh b., unozhac'hiezh b., [loen.] unparezadezh b.

monogamisch ag. : unpried, unpriedat, [paotr] unwreg, [plac'h] unwaz, [plac'h] unozhac'h, [loen.] unparezat.

monogen ag. : 1. [mat.] unien ; *monogene Funktion*, kevreizhenn unien b. ; *monogene Gruppe*, stroll unien g. ; 2. [mezeg., bev.] ungenel ; *monogene Erkrankung*, kleñved ungenel g. ; 3. [douarouriezh] *monogener Vulkan*, menez-tan untarzhek g.

monogenetisch ag. : [mezeg., bev.] ungenel ; *monogenetische Erkrankung*, kleñved ungenel g.

Monogenismus b. (-) : unouennouriezh b.

monogenisch ag. : unouennek, ungenel.

Monogenist g. (-en,-en) : unouennour g.

monogonal ag. : unkornel.

Monogonie b. (-) : ar gouennañ anrevel g.

Monografie b. (-,-n) : unskrid g., untaolenn b., unstudienn b.

Monogramm n. (-s,-e) : unarouez b., goursin g., sin g., berrarouez b.

Monographie b. (-,-n) : unskrid g., untaolenn b., unstudienn b.

Monoideismus g. (-) : [preder.] unvennozhouriezh b.

Monoi-Öl n. (-s) : [gwezelad] monoy g.

Monokalzium- : ... unkalkiom.

monokausal ag. : ... n'eus nemet ur pennabeg dezhañ ; *monokausale Erklärung*, displegadur untuel b.

Monokel n. (-s,-) : gwerenn-lagad b., unwerenn b.

monokinetisch ag. : [fizik] kendizh.

monoklin ag. : [strinkennoniezh] monoklinek.

monoklinal ag. : [douarouriezh] monoklinal.

Monoklinale b. (-,-n) : [douarouriezh] monoklinal g.
monoklonal ag. : [mezeg.] monoklonel.
Monokotiledone b. (-,-n) : [louza.] monokotiledon g. [*liester* monokotiledoned].
Monokratie b. (-,-n) : [polit.] unveliezh b., unpenniezh b.
monokratisch ag. : [polit.] unveliel, unveliek.
Monokratismus g. (-) : [polit.] unvelouriezh b.
monukular ag. : unlagadel ; [mezeg.] *monokulares Sehen*, gweled unlagadel g.
Monokularsehen n. (-s) : [mezeg.] gweled unlagadel g.
Monokultur b. (-,-en) : [labour-douar] ungounid g., ungounezerezh g., ungouniderezh g.
Monolith g. (-s,-e) : unvaen g. [*liester* unvein], unvloc'h g., maen unpezh g. [*liester* mein unpezh], meurvaen g. [*liester* meurvein], maen-meur g. [*liester* mein-veur], ungarenn b.
monolithisch ag. : unvaenel, unpezh, unvloc'hek.
Monolithismus g. (-) : [polit.] unvaeniezh b., unvloc'hegezh b.
Monolog g. (-s,-e) : unangomz b. ; *einen Monolog halten*, unangomz.
Monologsprecher g. (-s,-) unangomzer g.
Monom n. (-s,-e) : [mat.] monom g. ; *Grad des Monoms*, derez ar monom g.
monoman ag. : [bred.] unfroudennek.
Monomane g. (-n,-n) : [bred.] unfroudennek g. [*liester* unfroudennein].
Monomanie b. (-) : [bred.] unfroudennegezh b., unvania g.
monomanisch ag. : [bred.] unfroudennek, unvaniakel.
monomer ag. : [kimiezh] monomer.
Monomer n. (-s,-e) : [kimiezh] monomer g. [*liester* monomerou].
Monomerisation b. (-,-en) : [kimiezh] monomerekadur g., monomerekaat g.
monomerisieren V.k.e. (hat monomerisiert) : [kimiezh] monomerekaat.
Monomerisierung b. (-,-en) : [kimiezh] monomerekadur g., monomerekaat g.
Monometallismus g. (-) : [moneiz] unvetalegezh b.
Monometallist g. (-en,-en) : [moneiz] unvetaleour g.
monometallistisch ag. : [moneiz] unvetaleour ; *Länder mit monometallistischen Währungen*, broioù unvetaleour ls.
monomodal ag. : unvodel.
Monomorphismus g. (-, Monomorphismen) : [mat.] undelvadur g., undelviñ g.
mononukleär ag. : [mezeg., bev.] unakraoñell.
monopetal ag. : [louza.] unpetalennek.
monophon ag. : 1. [tredanstenoniezh] monofonek ; 2. [sonerezh] unson.
Monophonie b. (-) : [tredanstenoniezh] monofoniezh b.
monophyletisch ag. : [bev.] monofiletek ; *monophyletische Gruppe*, klad g. [*liester* kladoù].
Monophyletismus g. (-) / **Monophylie** b. (-) : [bev.] unouennouriezh b., monofiletegezh b.
Monophylum g. (-s) : [bev.] klad g. [*liester* kladoù].
Monophysit g. (-en,-en) : [relij.] unnaturelour g.
monophysitisch ag. : [relij.] unnaturelour.
Monophysitismus g. (-) : [relij.] unnaturelouriezh b.
Monoplan g. (-s,-e) : [nij.] unplaeneg g. [*liester* unplaenegoù].
Monoplegie b. (-,-n) : [mezeg.] unseizi g.
monopodial ag. : [louza.] ungarek.
Monopol n. (-s,-e) : 1. [armerzh.] monopol g., unwerzhouriezh b., unwerzh b. ; *beschränktes Monopol*, unwerzhouriezh amduek b. ; *Staatsmonopol*, monopol ar Stad g., unwerzhouriezh stadel b. ; 2. monopol g., unpioaou g., gwir-

miret g., unperc'henniezh b. ; *das Monopol auf etwas (ak.) haben*, kaout an unpioaou war udb., kaout ar monopol war udb.
Monopol² g. (-s,-e) : unvlein g. [*liester* unvleinoù] ; [fizik] *magnetischer Monopol*, unvlein gwarellek g.
Monopolinhaber g. (-s,-) : unpioauer g.
monopolisieren V.k.e. (hat monopolisiert) : monopolizañ, unperc'hennañ, kaout an unpioaou war, unpioaouañ, kaout an unwerzh war.
Monopolisierung b. (-,-en) : monopolizañ g., monopolizadur g., unpioaouañ g., unperc'hennañ g.
Monopolist g. (-en,-en) : 1. unwerzh g. ; 2. unpioauer g.
monopolistisch ag. : unwerzhouriek ; *monopolistischer Absatzmarkt*, nevid darzal'het g.
Monopolkapitalismus g. (-) : kevalaouriezh unwerzhouriek b.
Monopolkommission b. (-,-en) : kengor a bleustr gant ar monpoloù g., kengor ar c'hevezerezh g.
Monopolstellung b. (-,-en) : monopoliezh b., unperc'henniezh b., unwerzhouriezh b., unpioaou g.
Monopoly® n. (-s) : [c'hoari] monopoly® g., monopoly® g.
Monoproduktion b. (-,-en) : unkenderc'h g.
Monoprogrammierung b. (-,-en) : ungouleviñ g.
Monoprozessor g. (-s,-en) : [stlenn] unkewerier g.
Monopson n. (-s,-e) : [armerzh.] unprenouriezh b.
Monopteros g. (-, Monopteren) : [tisav.] templ unkolonennaouek g.
Monorail b. (-,-s) : [tren] unroutenn b.
monorchid ag. : [mezeg.] unkellek, P. rangouilh ; *monorchides Lebewesen*, unkelleg g. [*liester* unkelleged].
Monorchidie b. (-) : [mezeg.] unkellegezh b.
Monosaccharid n. (-,-e) / **Monosacharid** n. (-,-e) : [bevgimiezh] sukrenn eeun b., oz g.
Monosäure b. (-,-n) : [kimiezh] untrenkenn b.
Monoschi g. (-s,-er) / **Monoski** g. (-s,-er) : [sport] unski g. ; *Monoschi fahren*, unskiañ.
Monoschifahrer g. (-s,-) : [sport] unskier g.
monosem ag. : [yezh.] unsteriek ; *monosemer Terminus*, termen unsteriek g.
Monosemie b. (-) : [yezh.] unsteriegezh b.
monosemisch ag. : [yezh.] unsteriegezhel.
monosepal ag. : [louza.] unsepalennek
monosexuell ag. : [bred.] unreviad.
Monosexuelle(r) ag.k. : [bred.] unreviad g. [*liester* unreviaded].
Monoski g. (-s,-er) : [sport] unski g. ; *Monoski fahren*, unskiañ.
Monoskifahrer g. (-s,-) : [sport] unskier g.
Monosomie b. (-) : [mezeg.] monozomiezh b.
monosomisch ag. : [mezeg.] monozomek.
monosperm ag. : [louza.] unhad, unhadek.
monospezifisch ag. : [bev.] unspesadek.
monostabil ag. : [tredan.] unstabil ; *monostabile Kippschaltung*, gwint unstabil b.
Monostichon n. (-s, Monosticha) : [lenn.] unwerzenn b.
Monotheismus g. (-) : [relij.] undoueegezh b., undoueouriezh b.
Monotheist g. (-en,-en) : [relij.] undoueur g., undouead g.
monotheistisch ag. : [relij.] undoueur.
monoton ag. : 1. unton ; 2. [dre astenn.] undoare, plaen, dilufr, enoeüs, borodus, brizhvoaziek, moretus, dizarvoud, hirvoudus, goular, dizudi, divlaz, disaour, milis, fastus ; *eine Rede mit monotoner Stimme vortragen*, dibunañ e brezegenn war ton an Anaon (war ton ar gousperoù, war ton ar c'hoant kousket, war ton ar c'hrapouezh-mouzik) ; *monotone Arbeit*, labour borodus (fastus, enoeüs, standur) g. ; *die Arbeit in den modernen Werken ist monoton*, fastus eo labour ar

vicherourien er greantioù arnevez ; **2.** [mat.] unton ; *monoton steigende reelle Funktion*, kevreizhenn unton war gresk b. ; *monoton fallende reelle Funktion*, kevreizhenn unton gingresk b.

Monotonie b. (-) : **1.** unton g., untonelezh b. ; **2.** dizarvoud g., borodusted b. ; **3.** [mat.] untonez g.

Monotype® b. (-, -n) : [moull.] monotip® g.

Monotypie b. (-) : [bev.] unrizhded b.

monotypisch ag. : [bev.] unrizhek, unrizh ; *monotypische Familie*, kerentiad unrizh g.

Monotypismus g. (-) : [bev.] unrizhegezh b.

monovalent ag. : [fizik, kimiezh] unlenus, unamsav, unamsavus, untalvoud.

Monovision b. (-) : [mezeg.] gweled unlagadel g.

Monoxid n. (-s, -e) : [kimiezh] monoksidenn b. ; *Kohlenmonoxid*, monoksidenn garbon b.

Monözie b. (-) : [louza.] monoegezh b.

monözisch ag. : [louza.] monoek.

monozygot ag. : [bev.] monozigot ; *monozygote Zwillinge*, gevelled monozigot lies, gevelled wir ls., monozigoted ls.

Monozygotismus g. (-) : [bev.] monozigotiezh b.

Monozyt g. (-en, -en) : [mezeg.] monokit str., monokiten b.

Monsignore g. (-/-s, Monsignori) : [relij.] an aotrou 'n Eskob g.

Monster n. (-s, -) : **1.** euzhvil g. [*liester* euzhviled], euzhden g. [*liester* euzhtud], iskizadenn b. [*liester* iskizadennoù, iskizadennd], loen-euzh g., amboubal g. [*liester* amboubaled], urupailh g. [*liester* urupailhed], euzhadenn b. [*liester* euzhadenned, euzhadennoù] ; *mythisches Monster*, euzhvil mojennel g., aerouant g. [*liester* erevent] ; **2.** [mezeg.] euzheg g. [*liester* euzhegoù].

Monsterfilm g. (-s, -e) : film euzh g., euzhfilm g., film spont g., film skrij g.

Monsterwelle b. (-, -n) : [mor] redele ramzel g., toenn-vor ramzel b.

Monstranz b. (-, -en) : [relij.] heolenn b., heol-ar-Sakramant g., sakr g., sakramant g., ostañsouer g.

Monstren *liester ar ger Monstrum*.

monströs ag. : **1.** euzhus, euzhek, spontus ; **2.** ramzel, divent, pikol ..., mell ...

Monstrosität b. (-, -en) : **1.** euzh g., skrij g., euzhusted b., euzhuster g., euzhadenn b., tra euzhus g. ; **2.** [mezeg.] euzhegezh b.

Monstrum n. (-s, Monstra/Monstren) : **1.** euzhvil g. [*liester* euzhviled], euzhden g. [*liester* euzhtud], iskizadenn b. [*liester* iskizadennoù, iskizadennd], loen-euzh g., amboubal g. [*liester* amboubaled], urupailh g. [*liester* urupailhed], euzhadenn b. [*liester* euzhadenned, euzhadennoù], P. krank-saoz g., penn-sac'h g. ; **2.** [mezeg.] euzheg g. [*liester* euzhegoù].

Monsun g. (-s, -e) : [hinouriezh] buezon vonson b., monson g., avel-c'hwec'hmiziek b. ; *Sommermonson*, monson hañv g. ; *Wintermonson*, monson goañv g.

Monsunregen g. (-s, -) : [hinouriezh] monson g., glav monson g.

Montag g. (-s, -e) : Lun g., dilun, lunvezh g., lunvezhiad g. ; *am Montag, jeden Montag*, bep Lun, da Lun, d'al Lun ; *am gleichen Montag*, ar memes lunvezh, d'al Lun-se ; *heute haben wir Montag, heute ist Montag*, hiziv emañ al Lun, al Lun 'zo hiziv, hiziv emaoamp al Lun, deuet eo al Lun ; *der darauf folgende Tag war ein Montag, der Tag darauf war ein Montag*, antronoz edo al Lun ; *bis Montag sind wir damit fertig*, prest e vo ac'hanen da zilun, a-benn dilun e vo prest ; *bis Montag ! kenavo dilun ! ken dilun ! a-benn dilun !* ; *letzten Montag*, dilun diwezhañ, dilun tremenet, dilun all ; *er hat sich seit letztem Montag nicht blicken lassen*, n'eo ket bet gwelet abaoe al Lun

diwezhañ, n'eo ket bet gwelet abaoe dilun ; *manche Montage*, lunvezhiennoù ls. ; *an einem Montag*, ul lunvezh ; *ab Montag, von Montag an*, diwar zilun, adalek dilun ; *am nächsten Montag, a)* al Lun kentañ, al Lun all ; *b)* dilun all, dilun kentañ, dilun a zeu, dilun-mañ a zeu, dilun o tont, dilun tostañ, a-benn dilun ; *nächsten Montag, kommenden Montag*, dilun kentañ, dilun a zeu, dilun-mañ a zeu, dilun o tont, dilun tostañ, a-benn dilun ; *einen ganzen Montag*, un devezh Lun a-bezh, ul lunvezh a-bezh g., ul lunvezhiad a-bezh g. ; *am vorletzten Montag, am Montag voriger Woche*, dilun a-raok, dilun all ; *ihre Heirat fand am Montag vorher statt*, hec'h eured a oa d'al Lun a-raok ; *er ist bis zum nächsten Montag geblieben*, chomet e oa betek al Lun war-lerc'h ; *am Montag der übernächsten Woche*, dilun war-lerc'h, dilun a-benn pemzektez ; *Montag in einer Woche*, dilun penn sizhun, dilun a-benn eizhteiz ; *am Montag dem 16. (sechzehnten) November, am Montag, den 16. (sechzehnten) November*, d'al Lun c'hwerek a viz Du ; *an jenem Montag*, d'al Lun-se, al lunvezh-se ; *an einem Montag*, un devezh Lun, ul lunvezh ; *jeden Montag*, bep Lun, da Lun, d'al Lun ; *an diesem Montag haben wir eine wahre Sintflut erlebt*, aze e oa bet ul lunvezh dour, aze e oa bet ul lunvezhiad glav ; *blauen Montag machen*, chom d'ober grallig er gêr da Lun, lakaat al Lun da (kemer al Lun evit) astenn an dibenn-sizhun, chom er gêr da enoriñ sant Lun, chom er gêr da Lun e-lec'h mont da labourat, chom er gêr da Lun da astenn an dibenn-sizhun, ober gouel d'al Lun (Gregor).

Montagabend g. (-s, -e) : *an einem Montagabend*, ul lunvezh d'abardaez ; *Montagabend, am Montagabend*, dilun d'abardaez.

montagabends Adv. : d'al Lun d'abardaez.

Montage b. (-, -n) : **1.** savadeg b., frammadur g., strolladur g., kenstroll g., strollañ g., kenstrollañ g., frammañ g. ; *die Montage und die Demontage*, al lakaat hag al lemel, ar staliañ hag an distaliañ ; *er ist auf Montage*, aet eo da labourat diavaez an embregerezh ; **2.** kenstrollad g., strolladenn b., frammadenn b. ; **3.** [film] frammañ g., frammadur g., saeradur g., saeriñ g., saerad g. ; *Parallelmontage*, saeriñ a-stur g. ; **4.** [poltrij] kenaozadenn b., pegadenn b., touellaoz g./b.

Montageanzug g. (-s, -anzüge) : frag glas g., frag labour g.

Montageband n. (-s, -bänder) : [tekn.] steud kenstrollañ b., steudad kenstrollañ b., steud frammañ b., steudad frammañ b., steud sevel b., steudad sevel b.

Montagebock g. (-s, -böcke) : [tekn.] marc'h-koad labour g., marc'h-koad frammañ g.

montagefertig ag. : [tekn.] ragaozet, raksavet ; *montagefertige Elemente*, elfennoù ragaozet ls., tammoù (pezhiou) raksavet ls.

Montagehalle b. (-, -n) : [tekn.] stal genstrollañ b.

Montageturm g. (-s, -türme) : [fuzeennoù] tour kenstrollañ g.

Montagewerk n. (-s, -e) : [tekn.] uzin genstrollañ b.

Montagmittag g. (-s, -e) : *am Montagmittag, Montagmittag*, dilun da greisteiz ; *am Montagmittag, jeden Montagmittag*, d'al Lun da greisteiz, al Lun da greisteiz.

Montagmorgen g. (-s, -) : *an einem Montagmorgen*, ul lunvezh vintin, ul lunvezh da veure ; *am Montagmorgen, Montagmorgen*, dilun vintin, dilun veure, dilun ar beure ; *am Montagmorgen, jeden Montagmorgen*, d'al Lun beure, al Lun beure, d'al Lun vintin, al Lun vintin.

Montagnachmittag g. (-s, -e) : *am Montagnachmittag, Montagnachmittag*, dilun goude kreisteiz ; *am Montagnachmittag, jeden Montagnachmittag*, d'al Lun goude kreisteiz, al Lun goude kreisteiz.

Montagnacht b. (-, -nächte) : *jede Montagnacht*, d'al Lun da noz ; *Montagnacht*, dilun da noz.

montagnachts Adv. : d'al Lun da noz.

Montagnes Noires ls. : *die Montagnes Noires*, ar Menez Du g.

montags Adv. : bep Lun, da Lun, d'al Lun ; *montags wird hier Markt abgehalten*, bep Lun e vez marc'had amañ, bep Lun e vez dalc'het marc'had amañ.

montagvormittags Adv. : d'al Lun beure, al Lun beure, d'al Lun vintin, al Lun vintin.

montan ag. : 1. ... mengleuzerezh, ... mengleuz ; 2. [douarouriezh] meneziek ; *montane Stufe*, live meneziek g.

Montanaktie b. (-,-n) : kevran Glauou ha Dir b.

Montanindustrie b. (-) : mengleuzierezh ha metalouriezh.

Montanismus g. (-) : [relij., istor] montanegezh b.

Montanist g. (-en,-en) : [relij., istor] montanad g. [*liester* montanidi, montanaded].

Montanstufe b. (-,-n) : [douarouriezh] live meneziek g.

Montanunion b. (-) : [istor] Kumuniezh Europa ar Glauou hag an Dir b.

Mont Blanc g. / **Montblanc** g. : *der Mont Blanc*, ar Mont Blanc g., ar Menez Gwenn g. ; *die imposante Masse des Montblanc*, tolzenn bras-meurbet ar Menez Gwenn b., tolzenn dopes ar Menez Gwenn b. ; *das Mont-Blanc-Massiv*, torosad ar Menez Gwenn g.

Monteur g. (-s,-e) : aveer g., saver g., frammer g., kenstroller g., junter-houarn g.

Monteuranzug g. (-s,-anzüge) : frag glas g., frag labour g.

Montfortaner g. (-s,-) : [relij.] Moñforzhad g. [*liester* Moñforzhiz].

Montfortaner- : ... moñforzhat.

montieren V.k.e. (hat montiert) : 1. [tekn.] staliañ, enstaliañ, gwikefreañ, frammañ, strollañ, kenstrollañ, aveiñ ; *wieder montieren*, adstrollañ, P. advontañ ; *Schneeketten an Rädern (an Räder) montieren*, chadennañ rodoù ; *Speichen an ein Rad (an einem Rad) montieren*, emprennañ ur rod, empraouiñ ur rod, skinañ ur rod ; *rechtwinkelig montieren*, skoueriañ ; *den Korpus einer Gitarre montieren*, taoliañ ur gitar ; *einen neuen Dachfirst an einem Altbau montieren*, adlivennañ un ti ; 2. [film] frammañ, saeriñ ; 3. [poltrij] kenaozañ, touellaozañ.

Montieren n. (-s) : staliadur g., kentrollañ g., frammañ g. ; *das Montieren und das Abmontieren*, al lakaat hag al lemel, ar staliañ hag an distaliañ ; *das Montieren eines neuen Dachfirstes*, an adlivennañ g.

Montgolfière b. (-,-n) : mongolfierenn b.

Montieren n. (-s,-) : [kirri-tan] loc'henn da zirodañ ar bandennoù-rod b., diroderezh aezhanroioù b.

Montierung b. (-,-en) : 1. [tekn.] strollañ g., kenstrollañ g., frammañ g. ; 2. kenstrollad g., strolladenn b., frammadenn b. ; 3. [stered.] *azimutale Montierung*, altazimut g. ; *parallaktische Montierung*, *äquatoriale Montierung*, lunedenn gehederel b., kehederell b.

Mont-Saint-Michel g. : *der Mont-Saint-Michel*, Menez-Mikael-ar-Mor g.

Monts d'Arrée ls. : *die Monts d'Arrée*, Menez Are g., Kein ar Vro g., Kein Breizh g.

Montur b. (-,-en) : 1. [lu] gwiskamant g., stalabard g. ; 2. gitaj g., greiamant g. ; 3. gwisk g., sae b. ; 4. [bravigoù] sterniadur g., lagad g., lagadenn b. ; 5. [kegin., Bro-Aostria] *Erdäpfel in der Montur*, avaloù-douar plusk hag all ls., avaloù-douar plusk ha tout ls., avaloù-douar plusk ha rusk ls., avaloù-douar dre o flusk ls., avaloù-douar peilhast ha tout ls., patatez kroc'hendigroc'henn str., patatez pluskoù ha tout str., patatez peilh ha tout str., avaloù-douar en o c'hroc'henn ls., patatez plusk ha rusk str., patatez en o flusk str.

Monument n. (-s,-e) : 1. savadur-eñvor g., maen-eñvor g., monumant koun g., bolz-koun b. ; 2. savadur istorel g., monumant istorel g., monumant g., savadur bras g.

monumental ag. : mell, mellad, pikol, meur, meurdezus, ramzel, mentek, derveur, pezh mell, pezh pikol, dreistment ; *monumentales Bildwerk*, keurzelwenn b.

Monumentalfilm g. (-s,-e) : film meur g., film istorel g., peplom g., gourfroduadur g.

Moonboots ls. : [dilh.] botoù-erc'h feuret ls., goude-skioù ls.

Moor n. (-s,-e) : geun b., gwern b., palud g., paludenn b., gwafleg b., gwaflez b., gwagenn b., gwazh b., gwazheg b., no b. ; *Irrlichter flackern im Moor*, ar cheleroù-noz a zañs war bouilhennoù ar baludenn ; *Torfmoor*, taouarc'heg b. [*liester* taouarc'hegi], taouarc'henn b., geun-daouarc'h b., geuniad taouarc'h b.

Moorbad n. (-s,-bäder) : soub fank g., soubadenn er fank b., kouronk fank g., kibellerezh pri g., kibelladenn er pri b., kouronkadenn er pri b.

Moorbeeterde b. (-) : douar brug g.

Moorboden g. (-s,-böden) : douar put g., lagenn b., fankigell b., douar krenek g., lec'hideg b.

Mooreidechse b. (-,-n) : [loen.] glazard bevc'haner g. [*liester* glazard bevc'haner].

Moorente b. (-,-n) : [loen.] 1. morilhon gellruz g. ; 2. *australische Moorente*, morilhon Aostralia g.

Moorerde b. (-) : douar geun g.

Moorfrosch g. (-es,-frösche) : [loen.] skignan g.

Moorhirse b. (-,-n) : [louza.] mell bras str.

Moorhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] brugyar-haleg b. [*liester* brugyar-haleg] ; *schottisches Moorhuhn*, brugyar ruz b. [*liester* brugyar ruz].

moorig ag. : 1. geuniek, lagennek, krenek, krenegellek, paludennek, gwerniek ; 2. [dour] sac'h, sac'het, dired, marv, chaig, gwern, poull, sioul, lor.

Mooreleiche b. (-,-n) : korf marv karrekaet kavet en ur c'heun g.

Moorschneehuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] brugyar-haleg b. [*liester* brugyar-haleg], kog-haleg g. ; *schottisches Moorschneehuhn*, brugyar ruz b. [*liester* brugyar ruz], brugyar Skos b. [*liester* brugyar Skos].

Moorschnepe b. (-,-n) : [loen.] gioc'h g., gioc'h-lann g., gavrig-an-hañv b., kefeleg-lann g.

Moorspirke b. (-,-n) : [louza., *Pinus mugo subsp. rotundata*] gwez-pin ar menezioù str., krakpin str.

Moos¹ n. (-es,-e) : 1. [louza.] kinvi g., kevnig g., man g., touskan g., spoue g., limouz g., foubenn str., briofitenn b. [*liester* briofited], sec'hig g. ; *mit Moos belegen*, kinviañ, spoueañ ; *sich mit Moos bedecken*, kinviañ ; *irländisches Moos*, *irisches Moos*, pioka g., bezhin-gad str. ; *das Moos vom Rasen entfernen*, diginviañ al leton, divanañ al leton, divanat al leton ; *das Moos an den Bäumen abkratzen*, raskañ ar man diwar ar gwez ; 2. [kr-I] *am rollenden Stein wächst kein Moos*, Yannig a vil vicher a varvas gant an naon - mil micher, mil mizer - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - bili war zirbin ne zastumont ket a vezhin - dibaot an dud a binvidika o rankout alies dilojañ - n'eo ket gwellaat a ra ar marc'h pa vez ret e varc'hegezh alies - maen-ruilh, maen-ki ne zastumont ket a ginvig ; 3. P. [arc'hant] glazarded ls., glaou g., kailh str., kailhez str., kregin str., segal str., mouilh g., moullou ls., kokez str., louzoù str., lut g., pesked ls., pekun g., grifoù ls., tachoù ls., kraf str., bilheoz g., mougou ls., mell str. ; *er hat Moos*, moaienet eo, leveet mat eo.

Moos² n. (-es, Möser) : [Bro-Suis, Bro-Aostria] geun b., gwern g., palud g., gwafleg b., gwaflez b., krenegell b., douar krenek g.

moosartig ag. : kinviheñvel, e doare ar c'hinvi, a-zoare gant ar c'hinvi, a-seurt gant ar c'hinvi.

moosbedeckt ag. : kinviet, kinviak, manek, touskanek, ur gwisk man warnañ, gwisket gant ur pallennad kinvi, limouzek, glasvezet gant ar man

Moosbeere b. (-,-n) : [louza.] lus taouarc'h str., lusenn daouarc'h b., lus gwern str., lusenn wern b. ; *Moosbeeren pflücken*, lusa.

Moosbeerkraut n. (-s) : [louza.] bod lus taouarc'h g., plant lus taouarc'h str., bod lus gwern g., plant lus gwern str.

moosbewachsen ag. / **moosig** ag. : kinviet, kinviak, manek, touskanek, ur gwisk man warnañ, gwisket gant ur pallennad kinvi, limouzek, glasvezet gant ar man ; *moosbewachsene Fläche*, touskaneg b. [*liester* touskanegi, touskaneier].

Mooskunde b. (-) : briologiezh b.

Moosrose b. (-,-n) / **Moosröschen** n. (-s,-) : [louza. *Rosa ×centifolia forma muscosa*] 1. roz kinviak str. ; 2. bod roz kinviak g., rozenn ginviak b.

Moosschicht b. (-,-en) : [louza.] gwiskad kriptogamek g.

Moostierchen n. (-s,-) : [loen.] briozoenn b. [*liester* briozoed] ; *Moostierchen Hippodiplosia foliacea*, koural krampouezh str., koural tanav str.

Moped n. (-s,-s) : P. belo dre-dan b., marc'h-houarn dre-dan g., strakell b., strakerez b., c'hwil-tan g. [*liester* c'hwiled-tan], mobiletenn® b.

Mopedfahrer g. (-s,-) : paotr e c'hwil-tan g., c'hwiltaner g., bleiner c'hwil-tan g., motosikler g.

Mopedfahrerin b. (-,-nen) : plac'h he c'hwil-tan b., c'hwiltanerez b., bleinererez c'hwil-tan b., motosiklererez b.

Mopp g. (-s,-s) : skubell bempilhoù b., skubell frezilhonou b., badrouilh b.

Moppel g. (-s,-) : P. [den tevik ha bihan, den krenndev] **a)** bugel kuilh g., bugel fonnus g., bugel korfet kuilh g., kigenn vat a vogel b., palvad mat a vogel g., bugel temzet mat g., temz vat a vogel g. ; **b)** tevard g., tevard a zen g., bouladev g., toupard g., korf-den g., paotr tev g., paotr toufek g., tolzenneg g., sac'h soubenn g., sac'h toaz g., toazenn b., sac'h yod g., sac'had toaz g., sac'had kig g., sac'h kig g., pezh kig g., pezh toaz g., korfeg g., kofeg g. [*liester* kofeien], teurenneg g. [*liester* teurenneged, teurenneien], teureg g. [*liester* teureien], bigofeg g. [*liester* bigofeien], begelieg g. [*liester* begelieien], tuzumenn b., tevasenn b., kigenn vat a baotr g. ; **c)** maouez tev b., maouez fonnus b., fardelladenn b., boulgorn b., boudoupenn b., lardonenn b., mandrogenn b., mandore b., tuzumenn b., plac'h kuilh b., plac'h korfet kuilh b., kigenn vat a blac'h b., palvad mat a blac'h b., fetizenn a blac'h b., plac'h temzet mat b., temz vat a blac'h b., kigenn vat a vaouez b., troc'had mat a vaouez b., maouez a droc'had mat b., maouez troc'het mat b., sac'h yod g., sac'had kig g., pezh kig g., pezh toaz g., groilhenn b., drouilhenn b., frañjolenn b., paborenn b., penn-sac'h g., tevasenn b., kofegez b.

Mops g. (-es, Möpse) : 1. [loen.] ki-saoz bihan g., korrig g., dogezig fri-du g., ki-loull g. ; 2. P. [den divalav] krank-saoz g., bouilh g., euzhadenn b., euzhden g., penn-sac'h g., vil g. ; 3. P. [den tevik ha bihan, den krenndev] **a)** bugel kuilh g., bugel fonnus g., bugel korfet kuilh g., kigenn vat a vogel b., palvad mat a vogel g., bugel temzet mat g., temz vat a vogel g. ; **b)** tevard g., tevard a zen g., bouladev g., toupard g., korf-den g., paotr tev g., paotr toufek g., tolzenneg g., sac'h soubenn g., sac'h toaz g., toazenn b., sac'h yod g., sac'had toaz g., sac'had kig g., sac'h kig g., pezh kig g., pezh toaz g., korfeg g., kofelleg

g. [*liester* kofelleien], kofeg g. [*liester* kofeien], teurenneg g. [*liester* teurenneged, teurenneien], teureg g. [*liester* teureien], bigofeg g. [*liester* bigofeien], begelieg g. [*liester* begelieien], tuzumenn b., tevasenn b., kigenn vat a baotr g. ; **c)** maouez tev b., maouez fonnus b., fardelladenn b., mandrogenn b., mandore b., tuzumenn b., plac'h kuilh b., plac'h korfet kuilh b., kigenn vat a blac'h b., palvad mat a blac'h b., fetizenn a blac'h b., plac'h temzet mat b., temz vat a blac'h b., kigenn vat a vaouez b., troc'had mat a vaouez b., maouez a droc'had mat b., maouez troc'het mat b., sac'h yod g., sac'had kig g., pezh kig g., pezh toaz g., groilhenn b., drouilhenn b., frañjolenn b., paborenn b., penn-sac'h g., tevasenn b., kofegez b. ; 4. P. *die Möpse*, [ar bronnoù] ar c'haolennou ls., ar boubou g., ar boukennoù ls., ar bourselloù ls., ar cheltrennoù ls., ar flojennou ls., ar forfailhoù ls., ar c'haouled str., al lommoù ls., an nunu str., ar stripoù ls., an takennoù ls., an tezhioù ls., ar sukigoù ls. ; 5. P. *Möpse*, [gwenneien] glazarded ls., glaou g., kailh str., kailhez str., kregin str., segal str., mouilh g., moullou ls., kokez str., louzoù str., lut g., pesked ls., pekun g., grifoù ls., tachoù ls., kraf str., bilheoz g., mougou ls., mell str. ; *Möpse bei sich haben*, kaout glazarded (glaou, kailh, kregin, segal, moullou, kraf) en e c'hodelloù.

mopsen V.k.e. (hat gemopst) : P. *etwas mopsen*, c'hwibañ udb, sachañ udb d'e c'hod, c'hwiblaerezh udb, sammañ udb, divorañ udb, skrapañ udb, skrapat udb, kemer udb a-gildorn, flipañ udb a-gildorn, rañvat udb, ripañ udb, sigotañ udb, tuniñ udb, ober skrap war udb, c'hwiblaerezh udb, pokañ udb, robañ udb, dibradañ udb, silc'hañ udb., razhañ udb, falzigañ udb, skrabañ udb, spoefisañ udb, mougañ udb.

V.em. : **sich mopsen** (hat sich (ak.) gemopst) : kaout hirnezh, bezañ enoeet, kavout hir e amzer, kavout hir an amzer, kavout hir e damm amzer, kavout hirbred, enoeiñ, bezañ klañv gant an enoe, bezañ enoeet marv, mervel gant an enoe, debriñ hiraezh, bezañ debret (en em zebriñ) gant an enoe, chom d'en em zebriñ.

Mopsgesicht n. (-s,-er) : bougenneg g. [*liester* bougenneien], bouselleg g. [*liester* bouselleien], jodeg g., boc'heg g., P. fas loar g/b / fas kann al loar g/b. (Gregor), penn javedek g., penn joskenn g.

mopsig ag. : borodus, arabadus, torr-penn, fastus.

Moral b. (-) : 1. divezouriezh b., skiant ar vuhezegezh b., skiant an droug hag ar mad b., buhezegezhouriezh b., buhezhoniezh b., buhezouriezh b., onestiz b., moraliezh b. ; *politische Moral*, divezouriezh politikel b. ; *die Grundlage der Moral* (Schopenhauer), sol an divezouriezh g. ; *die Moral ist die Grammatik der Religion* [Börne], skiant ar vuhezegezh eo yezhadur ar relijion ; *den gerechten Anforderungen der Moral genügen*, klotañ gant ezhommoù reizh ar vuhezegezh, bezañ direbech en e vuhezegezh ; *ohne Glauben und Moral*, ... na respet na sakr na disakr, hep feiz na reizh, ... n'en deus na feiz na reizh, hep kredenn, ... na gred nag e Doue nag en diaoul ; *er nimmt es mit der Moral nicht so genau*, re ledan eo e vañch, re frank a vañch eo, hennezh a zo frank e goustiañs, un anien laosk a zo ennañ, hennezh a zo laosk e goustiañs, hennezh a zo ledan e goustiañs, hennezh a zo pell d'e goustiañs, hennezh a zo laosk e askre ; *Moral predigen*, divezegañ, kelenn ar reolennoù a vuhez vat, kelenn reolennoù ar vuhezouriezh ; *jemandem Moral predigen*, ober kelenn d'u.b., ober skol d'u.b. ; *öffentliche Moral*, urzh divezek g. ; *Verstoß gegen die öffentliche Moral*, dismeg ouzh ar vuhezegezh vat g. ; *gegen die Moral verstoßen*, pec'hiañ, mont a-enep reolennoù ar vuhezouriezh, mont a-enep ar vuhezegezh vat (ar vividigezh vat), mont kontrol d'ar

vuhezegezh vat ; [preder., Nietzsche] *Genealogie der Moral*, ac'hadur an divezouriezh g. ; **2.** stad speredel b., deltu g., startijenn b., kasentez b., youl b. ; *jemandes Moral stärken*, *jemandes Moral steigern*, reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., kourajiñ u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kadarnaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b. ; **3.** kentel b., kelenn g. ; *die Moral einer Fabel*, ar gelennadurezh vat da dennañ eus ur fablenn b., ar gentel da dennañ eus ur fablenn ; *und die Moral von der Geschichte* : ..., hag ar c'helenn da dennañ eus an istor-se : ..., hag ar gentel da dennañ eus an istor-se : ...

Moralapostel g. (-s,-) : sarmoner g., kenteliour g., divezegour touet g.

Moralgefühl n. (-s) : skiant an droug hag ar mad b., skiant divezel b., vuhezegezh b. ; *du hast kein Moralgefühl*, n'ouzout ket petra a zo mat diouzh fall, n'ouzout ket pelec'h emañ an droug ha pelec'h emañ ar mad, n'out ket evit dianaout ar mad diouzh an droug, n'anavezec ket ar mad diouzh an droug, n'out ket evit gwentañ an traoù, n'out ket evit lakaat kemm etre ar mad hag an droug, kemmeskañ a rez an droug hag ar mad, n'anavezec ket ar mad diouzh ar fall, n'out ket evit dispartiañ ar mad diouzh an droug, n'out ket evit digejañ (disheñveliñ, diforc'hañ) ar mad diouzh an droug, n'out ket evit kemmañ ar mad diouzh an droug, P. n'out ket evit ridellat ar mad diouzh an droug.

Moralgesetz n. (-es,-e) : lezenn vuhezegezhel b.

moralinsauer ag. : [gwashaus] kenteliour, revr strizh a zen.

moralisch ag. : **1.** reizh, reizhek, dereat, onest, vertuzius, vuhezegezhel ; **2.** [enebet ouzh korfel] buhezel ; *moralische Verantwortung*, atebegezh vuhezel b. ; *moralische Verpflichtung*, *ethisch-moralische Verpflichtung*, endalc'hidigezh vuhezel b. ; *die geistig-moralischen Werte*, an talvoudoù divezel ls. ; *moralische Garantie*, gwarant buhezel g. ; *aus moralischen Gründen*, evit arbennoù buhezel ; **3.** [bred.] speredel, ... spered, ... a spered, bredel, ... bred, eneel ; **4.** [a sell ouzh an divezouriezh] divezouriezhel, buhezoniezhel ; **5.** [a glot gant an divezouriezh] divezel, divezek, buhezouriezhel ; *moralischer Wert*, talvoud divezel g. ; *moralisch bessern*, *moralisch aufbauen*, divezekaat ; *moralische Verbesserung*, *moralischer Aufbau*, divezekaat g. Adv. : **1.** a-fet deltu ; *der Gedanke an euch wird uns unterwegs moralisch unterstützen*, ar soñj ac'hanoc'h hon doudo e-pad an hent (a-hed an hent, dre an hent, e-hed an hent), ar soñj ac'hanoc'h hon frealzo e-doug an hent ; *jemanden moralisch aufrüsten*, reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., kourajiñ u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kadarnaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b. ; *die Truppe ist moralisch erschlaft*, blankaet eo stourmidigezh ar soudarded, blankaet eo stourmusted ar soudarded, torret eo deltu ar soudarded, fallaet eo deltu ar soudarded, fallaet eo ar soudarded da stourm, diegusaet eo ar soudarded da stourm ; **2.** ent-divezel ; *moralisch verbessern*, divezekaat.

moralisieren V.gw. (hat moralisiert) : **1.** kelenn ar reolennoù a vuhez vat, kelenn reolennoù ar vuhezouriezh, rein kenteliou a skouer vat, vuhezegezhiañ, reiñ skouer vat, sarmonal, kenteliañ, divezegañ ; *auf übertriebene Weise moralisieren*, c'hoari ar sarmoner, ober e kenteliour, c'hoari an divezegour touet ; **2.** divezegañ, sarmonal.

moralisierend ag. : kentelius, kelennus.

Moralismus g.(-) : **1.** vuhezegezh b. ; **2.** [preder.] buhezouriezh b., divezelouriezh b.

Moralist g. (-en,-en) : **1.** [preder.] buhezoniour g., divezelour g. ; **2.** [lenn., arz] buhezegour g.

moralistisch ag. : vuhezegezhel, divezek.

Moralität b. (-) : **1.** vuhezegezh vat b., onestiz b. ; **2.** [lenn.] pezh-c'hoari kentelius g.

Moralphilosophie b. (-) : vuhezegezhouriezh b., divezelouriezh b.

Moralprediger g. (-s,-) : sarmoner g., kenteliour g., divezegour touet g.

Moralpredigt b. (-,-en) : sarmon kentelius g., prezegenn gentelius b., pron g., prezegenn gentelius b. ; *jemandem eine Moralpredigt halten*, ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperoù d'u.b., plantañ kentel gant u.b., ober skol d'u.b., ober kelenn d'u.b., kenteliañ u.b., kenteliañ u.b. hir, sarmonal u.b., savantenniñ u.b., lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., chabistrañ u.b., sevel e loaiou d'u.b., reiñ e begement da glevet d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., reiñ e stal d'u.b., reiñ e bak d'u.b., lardañ e billig d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutoniou war porpant u.b., lammat war boutoniou u.b., en em arastañ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., kannañ e gouez (e roched) d'u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., kribañ e benn d'u.b., gwalariañ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., rezoniñ u.b., gourdrouz u.b., reiñ ur c'houez d'u.b., kiviañ tonenn e benn d'u.b. / koueziañ e benn d'u.b. (Gregor).

Moraltheologie b. (-) : **1.** [relij.] feizoniezh vuhezoniezhel b. ; **2.** [kant] doueoniezh vuhezoniezhel b., teologiezh vuhezoniezhel b., doueoniezh divezouriezhel b., teologiezh divezouriezhel b.

Moralvorstellung b. (-,-en) : koustiañs b., anien b. ; *er hat eine ziemlich lockere Moralvorstellung*, re ledan eo e vañch, re frank a vañch eo, hennezh a zo frank e goustiañs, un anien laosk a zo ennañ, hennezh a zo laosk e goustiañs, hennezh a zo ledan e goustiañs, hennezh a zo pell d'e goustiañs, hennezh a zo laosk e askre.

Moralwächter g. (-s,-) : sarmoner g., kenteliour g., divezegour g.

Moräne b. (-,-n) : morena b., mein-tal ls., atredoù skornel ls., skornatred g.

Moränenhügel g. (-s,-) : torgenn skornatredel b.

Morast g. (-es,-e) : geun b., douaroù put ls., douaroù geun ls., gwafleg b., gwaflez b., gwagenn b., gwern b., bouilhenn b., lagenn b., fank g., fankigell b., douar krenek g., krenegell b., krenerezh b., fontigell b., priasell b., poull-kurun g., toull-kurun g., toull-konfont g., toull-lag g., toull lagenn g., sodrenn b., bosac'henn b., bouilhasenn b., bouilhenn b., bouilhenn-dro b., bouilhenn-gren b., bourdigenn b., gourdigenn b., fankeg b., lec'hidenn b., libistr g., morfont g., ogenn b., karg-botoù b. ; *im Morast einsinken*, *in den Morast einsinken*, mont donoc'h-don er vouilhenn ; *im Morast steckenbleiben*, chom el lagenn, chom sac'het el lagenn, lagennañ, fontañ (sac'hañ, en em c'hourdigenniñ, chanañ, bourdiñ) er pri.

morastig ag. : fankek, fankigellek, fankigellus, fankus, kailharek, priek, geuniek, gwerniek, krenek, krenegellek, druz,

leun a bri, lagennus, lagennek, kampoullennek, bouilhennek, bouilhennus, lec'hidek, morfontek.

Morastloch n. (-s, -löcher) : krenegell b., krenerez b., lagenn b., fontigell b., poull-kurun g., toull-kurun g., toull-korfont g., toull-lag g., toull lagenn g., sodrenn b., bosac'henn b., bouilhasenn b., bouilhenn b., bouilhenn-dro b., bouilhenn-gren b., bourdigenn b., gourdigenn b., goadenn b., gwagenn b., poull pri g., priasell b., kampoullenn b., kaotigell b., fankigell b., fankidell b., koufont g., lec'hidek b., ogenn b., poull-fank g., prieg b., karg-botoù b., gwaflez b.

Moratorium n. (-s, Moratorien) : 1. goursez g., gourseziñ g. ; 2. [arc'hant.] goursez-dle g.

morbid ag. : 1. kleñvedek, kleñvedel ; *morbider Zustand*, stad kleñvedel b. ; *morbide Selbstliebe*, karantez kleñvedel ouzh an-unan b. ; 2. direizhet, direol, dirollet, didailh.

Morbidität b. (-) : 1. stad kleñvedel b., kleñvedelezh b. ; 2. [mezeg.] feur kleñvel g.

Morbihan n. : *das Morbihan*, ar Mor-bihan g.

Morbilli ls. : [mezeg.] ruzell b.

morbiliform ag. : [mezeg.] ruzellek.

morbiphor ag. : [mezeg.] mernentus, kontammus, binimus, pegus, spegus, stagus, tredizhus, poreüs, poreel, poreek.

Mörbraten g. (-s, -) : [kegin.] spilhenn b.

Morbus g. (-, Morbi) : [mezeg.] kleñved g. ; *Morbus Hansen*, lorgnez b., loventez b., lovrerez g., lovrezh b., lovroni b., lovmez b., kleñved Hansen g. ; *Morbus Biermer*, amwad yud g. ; *Morbus Schaudinn*, naplez g., sifiliz b., livant sifilitek g.

Morchel b. (-, -n) : [louza.] morukl str., moruklenn b.

Mord g. (-s, -e) : denlazh g., laz g., muntr g., muntrezezh g., muntridigezh b., drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., lazherezh g., lazhadeg b., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b., torfed g. ; *einen Mord begehen*, seveniñ ul laz, ober ul laz, ober ur muntr, ober un torfed, torfediñ ; *im Affekt begangener Mord*, *Mord aus Leidenschaft*, *Mord aus Eifersucht*, torfed angerzhel g., torfed diwar oaz g. ; *der Mord an einem Ausländer*, muntrezezh un estren g. ; *vorsätzlicher Mord*, denlazh youlek g., muntr a-fetepañs g. (Gregor), drouklazh g., denlazh rakpoelladet g. ; *der perfekte Mord*, an torfed difazi g. ; *Schauplatz des Mordes*, *Tatort des Mordes*, lec'h al laz g. ; *er wurde wegen Mord eingesperrt*, bac'het e voe evit bezañ lazh et un den ; *wegen eines Mordes, den er nicht begangen hatte*, *wurde er zur Zwangsarbeit verurteilt*, barnet e oa bet d'ar galeoù abalamour d'ur muntr na oa ket bet graet gantañ ; *Mittäter bei einem Mord*, kenvuntr g. ; *sich an Mord und Blutvergießen weiden*, kemer e walch o blijadur o lazhañ hag o skuilhañ gwad, bourrañ leizh e walch o lazhañ hag o skuilhañ gwad, bourrañ gwalc'h e galon o lazhañ hag o skuilhañ gwad, en em walch'hañ o lazhañ hag o skuilhañ gwad ; *Mord und Brand in ein Land tragen*, entanañ ha lazhañ (Gregor), lakaat stign ha laz dre ur vro, lakaat ar pil hag al laz en ur vro, lakaat an tan hag ar gwall dre ur vro, diskar ur vro dre an dir hag an tan, gwastañ ur vro dre an tan hag ar c'hleze, lazhañ ha devañ dre ma'z eer.

Mordanklage b. (-, -n) : tamalladur a vuntr g., tamalladenn a vuntr b., tamallidigezh a vuntr b.

Mordanschlag g. (-s, -anschläge) : 1. arnod drouklazhañ g., arnod muntrañ g., klaskadenn lazhañ b., argeziad lazhañ g., argeziad muntrañ g., taol drouklazhañ g., taol muntrañ g. ; *einen Mordanschlag auf den König planen*, irienniñ lazhañ ar roue ; 2. denlazh g., laz g., muntr g., muntrezezh g., muntridigezh b., drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., lazherezh g., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b. ; *er fiel einem Mordanschlag zum Opfer*, drouklazhet e voe.

Mordaxt b. (-, -äxte) : [lu, istor] kadvouc'hal b. [*liester* kadvouc'hili].

Morddrohung b. (-, -en) : [gwir] gourdrouz a varv g.

morden V.k.e. (hat gemordet) : muntrañ, lazhañ, drouklazhañ, distrujañ, seveniñ ul laz, ober ul laz, ober ur muntr.

Morden n. (-s) : laz g., lazherezh g., lazhadeg b., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b., muntridigezh b., muntrezezh g.

Mörder g. (-s, -) : muntrer g., lazher g., denlazher g., drouklazher g., torfedour g., dic'houzouger g. ; *ein potenzieller Mörder*, un danvez muntrer g., ur muntrer gouest eus e dorfed g. ; *gedungener Mörder*, goprlazher g., lazher gopret g., lazher a vicher g. ; *das ist der Mörder*, eñ an hini eo en deus graet al laz, ar muntrer eo, e vuntr eo, he muntrer eo.

Mördergrube b. (-, -n) : [dre skeud.] griped g., groc'h laeron g., toull-laeron g., toull al laeron g. / stoker g. (Gregor), troc'h-yalc'h g., trap g. ; *er macht aus seinem Herzen keine Mördergrube*, dispakañ a ra e soñjoù hep kuzh seurt ebet, lavaret a ra e soñj a-glev d'an holl, lavaret a ra e soñj a-ouez d'an holl, didro-kaer e ya dezhi, e deod a lavar frank pezh a zo war e galon, e gomzoù a zeu eus e galon, n'eo ket sac'h d'an diaoul, n'eo ket sac'h an diaoul, groñs eo en e vennozh, lavaret a ra e ene en noazh, kontañ a ra e aferioù, kontañ a ra e zoareoù, P. dispakañ a ra e grampouezh.

Mörderhand b. (-, -hände) : *von Mörderhand erschlagen*, drouklazhet, lazh et a-fetepañs, lazh et a-youl-gaer.

Mörderin b. (-, -nen) : muntrezezh b., lazherezh b., drouklazherezh b.

mörderisch ag. : 1. lazhus, drouklazhus, gwadek ; *ein mörderischer Kampf*, un emgann gwadek g., un emgann lazhus g. ; 2. spontus, gwaskus, lazhus.

Mörderwal g. (-s, -e) : [loen.] skoazog g., skoazeg g., bleiz-mor g., morvleiz g.

Mordfall g. (-s, -fälle) : lazhadenn b., drouklazhadenn b., denlazh g., muntr g., drouklazh g., muntrezezh g., muntridigezh b., lazherezh g., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b.

mordgierig ag. : sec'hed gwad dezhañ, gwadsec'hidik, kriz-groñs, ferv ; *er ist ebenso mordgierig wie sein Vater*, hennezh a zo kenkoulz kiger hag e dad, evel e dad ne ra ket van evit lakaat ar gwad da redek.

Mordinstrument n. (-s, -e) : 1. arm ar muntr g. ; 2. [*Mord- = pezh mell*] pezh mell ijin g., pezh mell ijinenn b., moñs ijinenn g.

mordio / Mordio estl. : harzit ar muntrer ! ar muntrer ! harao ! hup ! ; [tro-lavar] *Zeter und Mordio schreiben*, youc'hal ken na spont ar brini, huchal a-bouez-penn, dirollañ (diskordañ, disvantañ, distignañ) da youc'hal, krial a-bouez e benn, choual a-bouez-penn, choual a-bouez e benn, hopal ha dihopal evel un diaoul, blejal evel ur c'hole, krial forzh [war an torfedour], huchal harao war u.b.

Mordkommission b. (-, -en) : polis justis g.

mordlustig ag. : sec'hed gwad dezhañ, gwadsec'hidik, kriz-groñs, ferv ; *er ist ebenso mordlustig wie sein Vater*, hennezh a zo kenkoulz kiger hag e dad, evel e dad ne ra ket van evit lakaat ar gwad da redek.

Mordopfer n. (-s, -) : lazhiad g. [*liester* lazhiad], lazhiadezh b., muntrad g. [*liester* muntridi], muntradezh b.

Mordsangst b. (-) : P. aon du g., milaon g., aon ruz g., korfad aon g.

Mordsarbeit b. (-, -en) : kozh labour g., gast a labour g., gast a vicher b., labour gaoc'h g., labour kaoc'h g., labour lazhus g., lazh-korf g., lazherezh g., aner g., laz g., laz tud g., labour dreistpenn g., kouez g., disec'h-tud g., kole d'ober g., torr-korf g., labour da lazhañ tud g., uz tud g., labour tenn g., gwall

grogad g., gwall reuziad g., gwall gaouad b., aner g., klogorenn b., bourellenn b., truaj g., predad g., bourellenn b., lazherezh g., trepan g., charre g., chastre g.

Mordsärger g. (-s) : pikol amerdamant g., pezh mell amerdamant g., amerdamantoù forzh pegement ls., luziasennoù spontus ls.

Mordsdurst g. (-es) : sec'hed ruz g., balberezh g., balbesec'h g., birvidig b., itik g. ; *einen Mordsdurst haben*, kaout ar virvidig, bezañ krog an tan en e gorzailhenn, bezañ darev gant ar sec'hed, talpiñ gant ar sec'hed, bezañ o tarodiñ gant ar sec'hed, bezañ balbet gant ar sec'hed, bezañ itiket gant ar sec'hed, bezañ disec'het mik, bezañ pifidet gant ar sec'hed, bezañ taget gant ar sec'hed, bezañ dare gant ar sec'hed, bout helc'het gant ar sec'hed, bezañ prest da vougañ gant ar sec'hed, bezañ kras gant ar sec'hed, bezañ war e sec'hed, bezañ erru sec'h e c'hourlañchenn, bezañ sec'h e gorzailhenn, bezañ kras e c'hourlañchenn evel oaled an ifern, bezañ disec'het e riboul patatez, bezañ itik, bezañ darev gant an itik, kaout un itik sec'hed, bezañ trantellet e vouzelloù gant an itik, bezañ prest da bintañ gant ar sec'hed, bezañ darev gant ar balberezh, bezañ darev gant ar balbesec'h, bezañ spelc'het ha poazhet gant ar brasañ sec'hed, bezañ marv gant ar sec'hed, ruziañ gant ar sec'hed, krugañ gant ar sec'hed, mervel gant ar sec'hed, bezañ dirañvet gant ar sec'hed, tagañ gant ar sec'hed, tarzhañ gant ar sec'hed.

Mordsgeschichte b. (-, -n) : istor digredus g.

Mordshahn g. (-s, -hähne) : *ein Mordshahn*, un tarin a gilhog g., ur pezh mell kilhog g., ur pezh kilhog g., ur pebezhe kilhog g., un hordenn gilhog b., ur pezh takad kilhog g., ur pezh mellad kilhog g., ur pezhiad kilhog g., ur pikol kilhog g., ur c'hilhog pikol g., ur pezh foeltrenn kilhog g., ur c'horf mat a gilhog g., ur c'hilhog ha n'emañ ket ar sifern gantañ g., un troc'h kilhog g., ur foeltrenn kilhog g., ur makez kilhog g., ur moñs kilhog g., un tanfoeltr pikol pezh kilhog g. ; *das ist ja ein Mordshahn !* gwashat kilhog ! gwashat a gilhog !

Mordshase g. (-n, -n) : *ein Mordshase*, un darinenn a c'had b. - ur pezh mell gad g. - ur pebezhe gad b. - un hordenn c'had b. - ur c'had vat b. - gwashat gad b. - ur pikol gad g. - ur pezh foeltrenn gad g. - ur c'horf mat a c'had g. - ur c'had ha n'emañ ket ar sifern ganti b. - ur moñs gad g. - ur sapre gad, ur revriad hini b. - ur foeltrenn c'had vras, ur c'hastad hini b. - un tanfoeltr pikol pezh gad g. - ur pezh takad gad g. - ur pezh mellad gad g. - ur pezhiad gad g. - ur makez gad g. - ur c'had pikol b. - ur c'horf mat a c'had g. - un troc'h gad g. - un tamm foeltrenn gad g. ; *das ist ja ein Mordshase !* gwashat gad ! gwashat a c'had !

Mordshitze b. (-) : P. tommder kriz g., pulluc'h b., pulluc'h tan b., fornez b., herrder g., gor g., gor forn g., amzer c'hor b., poazhadur g., poazhidigezh b., tommder kreñv g., tommder berv g., tommder bras (Gregor).

Mordshund g. (-es, -e) : ur mastin g. - ur pezh foeltrenn ki g. - un hordenn gi b., ur pezh takad ki g. - ur pezh mellad ki g. - ur pezh ki g. - ur pebezhe ki g. - un tarin a gi g. - ur c'horf mat a gi g. - ur moñs ki g. - ur c'hi pikol g. - ur sapre ki, ur revriad hini g. - ur pezhiad ki g. - ur makez ki g. - un troc'h ki g. - un tanfoeltr pikol pezh ki g. ; *das ist ja ein Mordshund !* gwashat ki ! gwashat a gi !

Mordshunger g. (-s) : marnaon g., diwalc'h g., naon-ki g., naon du g., naon ruz g., naon rankles g., naon da zebriñ bili g., naon bleiz g., kounnar debriñ eus ar re zuañ b., debron jave g., debron en e fri g. ; *ich habe einen Mordshunger*, naon am eus da zebriñ bili, me a zo divouedet gant an naon, naon du a zo krog ennon, tortañ a ran gant ar granig, diwalc'h am eus, diwalc'het on, divouedet on, krazañ a ran gant an naon, duañ a ran gant an naon, darev on gant an naon, dare on gant an

naon, diviet on gant an naon, marv on gant an naon, ur c'hofad naon am eus, naon du am eus, naon rankles am eus, un naon-ki am eus, erru eo ruz va bouzelloù, erru eo moan va bouzelloù, moan eo va c'hof, du eo va dent, un ilboued bras am eus, dalc'het on gant an naon, santout a ran va freñv, emañ o vougañ gant an naon, marnaon(i)ek on, laosk on war va begel, du on gant an naon, glaouriñ du a ran gant an naon, glaouriñ a ran gant an naon du, disec'hañ a ran gant an naon, naon ruz am eus, un naon bleiz am eus, emañ o ruziañ gant an naon, ur gounnar debriñ eus ar re zuañ a zo krog ennon, ur vouzellenn laosk am eus, ur vouzellenn voan am eus, broudet e vezan gant an naon, klevet a ran kleier an Naoned ; *ein Mordshunger überkam ihn*, kregiñ a reas ennañ ur gounnar debriñ eus ar re zuañ.

Mordskerl g. (-s, -el-s) : P. *ein Mordskerl*, ur palvad mat a baotr g., ur strapennad vat a zen b., ur pezh a baotr kreñv g., un troc'h den g., un troc'had mat a baotr g., ur paotr troc'het mat g., ur galedenn a zen b., ur pezh takad gwaz g., ur pezh mellad den g., ur pezhiad den g., ur pezhiad hini g., ur pebezhe paotr g., ur paotr a droc'had mat g., un dornek mat a zen g., ur paotr temzet mat g., un tamm toupard a baotr g., ur c'horf den g., ur bilh den g., un tarin a baotr g., ur paotr difall g., un dornek mat a baotr g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ g., un temz vat a zen g. / ur gigen vat a zen g. (Gregor) ; *Mordskerle*, paotred an terruplañ ls., paotred sonn ls., paotred start ls.

Mordskrach g. (-s) / **Mordslärm** g. (-s) : jilivari g., cholori b., boulorgn g., streuvell vras b., talabard g., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., keusteurenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., un todion an diaoul g., ur you hag un hemolc'h spontus, reuz g., un trouz ar mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g.

mordsmäßig ag. : gwall vras, bras kenañ-kenañ dreistmentek, dreistment.

Mordsradau g. (-s) : jilivari g., cholori b., boulorgn g., streuvell vras b., talabard g., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., keusteurenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., un todion an diaoul g., ur you hag un hemolc'h spontus, reuz g., un trouz ar mil diaoul g., ur c'hri hag un trouz da vouzarañ ar vro, safar gouest da vouzarañ un engroeziad tud g.

Mordsschiss g. (-es) : pafenn b., revriad aon g., korfad aon g., terzhienn-skeud b., rouzaon g., foerigell b., milaon g. ; *Mordsschiss haben*, kaout daf, flaeriañ gant an aon, kaout ur revriad aon, bezañ moan an traoù gant an-unan, bezañ moan ar revr gant an-unan (*e revr gantañ, he revr ganti h.a.*), bezañ moan e wadegenn, bezañ moan e foñs, na vezañ c'hwezet d'an-unan, difoeñviñ, na vezañ gwall fier, bezañ ur revriad aon en an-unan, bezañ o foerañ, kac'hat ar marv, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù, krenañ en e vragoù, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bec'h war an-unan, bezañ bec'h war e chaosoù, bezañ e bec'h, bezañ savet flae en e loeroù, bezañ flae en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, krizañ e chouk ; *die Diebe hatten Mordsschiss gekriegt und zitterten am ganzen Leib*, al laeron a oa flae en o vragoù ha krenañ munut a raent.

Mordsspaß g. (-es) : *einen Mordsspaß haben*, kemer e walch a blijadur, en em walchañ a blijadur.

Mordsspektakel g. (-s,-) : portez g., gwall abadenn b., gwall reuz g., talabao g., jabadao g., tourni b., freuz g., keusteurenn b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., hemolc'h spontus g., bioc'henn b., foar b., todion an diaoul g., todion ar mil diaoul g., an diaoul hag e gern.

Mordstein g. (-s,-e) : maen-eñvor savet er Grennamzer e koun ul laz bennak g.

mordswenig Adv. : gwall nebeut.

Mordswut b. (-) : sac'had droug g., korfad taeroni g., fulor du g., fulor ruz g.

Mordtat b. (-,-en) : drouklazh g., lazhadenn b., drouklazhadenn b., denlazh g., laz g., muntr g., muntrevezh g., muntridigezh b., lazherezh g., lazhadeg b., lazhidigezh b., drouklazhidigezh b.

Mord- und Zetergeschrei n. (-s) : harao g.

Mordverdacht g. (-s) : diskred a vuntr g. ; *er steht unter Mordverdacht*, diskred a vuntr a zo warnañ.

mordverdächtig ag. : diskred a vuntr warnañ.

Mordversuch g. (-s,-e) : klaskadenn lazhañ b., arnod muntrañ g., argeziad lazhañ g., argeziad muntrañ g.

Mordwaffe b. (-,-n) : arm ar muntr g.

Mordwange b. (-,-n) : maen-eñvor savet er Grennamzer e koun ul laz bennak g.

Morelle b. (-,-n) : [louza.] skilgerezh str., kerez put str.

Mores ls. : sevended b. ; *jemanden Mores lehren*, lavaret e Bater d'u.b., kontañ e Bater Noster d'u.b., kenteliañ u.b., kenteliañ u.b. hir, ober un tamm katekiz d'u.b., kanañ e santa maria d'u.b., kanañ ar gousperou d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., stagañ boutoniou war porpant u.b., lamm war boutoniou u.b., en em arastañ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., sarmonal u.b., savantenniñ u.b., lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., kannañ e roched (e gouezh) d'u.b., plantañ kentel gant u.b., ober kelenn d'u.b., ober skol d'u.b., reiñ ur c'houez d'u.b., kenteliañ u.b. / koueziañ e benn d'u.b. / kiviañ tonenn e benn d'u.b. (Gregor).

morganatisch ag. : morganatek ; *morganatische Ehe*, dimeziñ morganatek g. [liester dimeziou morganatek].

Morgen¹ g. (-s,-) : 1. beure g., mintin g., beurevezh g., mintinvezh g., mintiniad g. ; *am Morgen*, da vintin, d'ar mintin, da veure, d'ar beure, d'ar beureoù, diouzh ar mintin, e-pad ar mintin, diouzh ar beure, a-vintin, war ar beure ; *schon am Morgen*, *am Morgen schon*, a-vintin ; *jeden Morgen*, bep beure ; *eines Morgens*, ur beure, ur mintin, ur beurevezh, ur mintinvezh ; *frühmorgens*, *des Morgens früh*, *früh am Morgen*, mintinik, beure-mat, mintin-mat, mintin-c'houlou, mintin-c'houlou-deiz, beure-mat, a-darzh ar mintin, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, abred mat, abred diouzh ar beure, abredik diouzh ar mintin, abred an deiz, a-vintin mat, kerkent ha goulouig an deiz, kerkent (kenkent) ha goulou-deiz, kerkent ha sav-heol, kentizh ha sav-heol, kerkent hag an deiz, kentizh hag an deiz, war-dro ar pellgent, e-koulz bras ; *ziemlich früh am Morgen*, beureik a-walc'h, mintinik a-walc'h ; *in den Morgen hinein schlafen*, chom da sac'hañ en e wele, ober grallig en e wele, diveureiñ, chom da ziveureiñ, ober kousk-mintin, chom d'ober laou, ober laou, chom da vreinañ war e c'holc'hed, chom da flaeriañ, chom da vuzuliañ lin, chom da

lipat an tomm, kousket hed ar mintinvezh, kousket betek pell an deiz / betek uhel an deiz (Gregor), chom d'ober teil tomm en e wele, ober teil, ober teil tomm, chom da vagañ ar c'hwen war e wele, sevel e mare vrav, sevel diwezhat, kemer ar c'hraz ; *an einem schönen Morgen im Mai*, ur mintin kaer a viz Mae ; *warum wollt ihr so früh am Morgen aufbrechen ?* da betra mont en hent ken beure ? da betra mont en hent ken mintin-se ? da betra mont en hent kentizh ? ; *heute Morgen*, *am heutigen Morgen*, a) [amzer vremañ] hiziv vintin, er mintin-mañ, hiziv beure, hiziv ar beure, er beure-mañ ; b) [amzer dremenet] evit hiziv vintin, evit hiziv beure, kentaou, ergentaou ; *heute Morgen war es kalt*, evit ar beure e oa yen, kentaou e oa yen, ergentaou e oa yen, evit hiziv vintin e oa yen, evit hiziv beure e oa yen ; *es ist heute Morgen stark neblig*, un nivlenn dev a zo er mintin-mañ (er beure-mañ), un nivlenn dev a zo hiziv vintin (hiziv beure), un nivlenn dev a zo hiziv ar beure ; *gestern Morgen*, dec'h da vintin, dec'h vintin, dec'h veure, dec'h ar beure, dec'h d'ar beure ; *am Sonntagmorgen*, *Sonntagmorgen*, disul vintin, disul veure, disul ar beure ; *am Sonntagmorgen*, *jeden Sonntagmorgen*, d'ar Sul beure, ar Sul beure, d'ar Sul vintin, ar Sul vintin ; *an einem Montagmorgen*, ul lunvezh vintin, ul lunvezh da veure ; *am Montagmorgen*, *Montagmorgen*, dilun vintin, dilun veure, dilun ar beure ; *am Montagmorgen*, *jeden Montagmorgen*, d'al Lun beure, al Lun beure, d'al Lun vintin, al Lun vintin ; *am anderen (am folgenden) Morgen*, *am nächsten Morgen*, *am Morgen des nächsten Tages*, *am Morgen des folgenden Tages*, *am Morgen des darauf folgenden Tages*, antronoz vintin, antronoz veure, an deiz war-lerc'h ar beure ; *am Morgen des dritten Tages*, d'an trede deiz diouzh ar mintin, da veure an trivet deiz ; *guten Morgen !* mont a ra ! demat deoc'h ! salud ! ; *gegen Morgen*, war-dro (e-tro) ar mintin ; *vom Morgen bis zum Abend*, abaoe ar beure betek ar pardaez, abaoe ar mintin betek an noz, eus ar mintin betek an noz, adalek ar mintin betek an noz, a vintin betek an noz, a veure da noz, adalek ar beure betek an noz, abaoe ar beure betek an noz, eus ar beure betek an noz, etre daou benn an deiz, eus an eil sklêrijenn d'eben, etre an div sklêrijenn, etre daou benn an devezh, eus an eil heol d'egile, eus an eil penn d'an deiz d'egile, adal goulou-deiz betek serr-noz, eus goulou-deiz betek serr-noz, eus goulou-deiz da serr-noz, eus ar sav-heol da guzh-heol, adalek sav-heol betek kuzh-heol, a-sav-heol d'ar c'huzh-heol, a-hed an deiz, a-hed-pad an deiz, hed an deiz, dre hed an deiz, hed-da-hed d'an deiz, hed-ha-hed d'an deiz, a-bad an deiz, a-dro an deiz, e-doug an deiz, a-zoug an deiz, e-pad an deiz goulou, a-dreuz an devezh, e-pad Doue an deiz, e-pad an deiz Doue, an deiz-Doue, an deiz-Doue-pad, an devezh penn-da-benn, deiz-pad, an devezh-pad, stok an deiz, a-zevvezh, e-tro-pad an deiz, an deiz-pad-astenn, dre gavastenn an deiz, abred ha diwezhat ; *im Laufe des Morgens*, e-kerzh ar mintinvezh, e-kerzh ar beurevezh ; *bis in den Morgen*, betek tarzh an deiz, betek goulou-deiz, betek ar beure ; *die am Morgen geleistete Arbeit*, ar mintiniad labour g., ar mintinvezhiad labour g., ar mintinvezh labour g. ; *das Melken am Morgen und das Melken am Abend*, ar mare beure hag ar mare noz, ar goro bep penn deiz g., ar goro noz-veure g., ar goro beure-noz g., ar goro noz ha beure g., ar goro da vintin ha da noz g. ; *an einem Morgen im Winter wurde an seine Tür geklopft*, *eines Morgens im Winter wurde an seine Tür geklopft*, ur mintiniad goañv e voe skoet war e zor, ur mintinvezh goañv e voe skoet war e zor ; 2. [muzul, gorread] *ein Morgen Land*, un devezh-arat g., ur palefarzh douar g., ur pengenn g. / ur c'heñver douar g. (Gregor) ; *ein achtel Morgen*, ur bevarenn b., un eizvedenn eus un devezh-arat b.

Morgen² n. (s) : 1. deiz war-lerc'h g. ; 2. [dre astenn.] dazont g., amzer-da-zont b., warc'hoazh g.

morgen Adv. : 1. warc'hoazh, arc'hoazh ; *morgen früh*, warc'hoazh vintin, warc'hoazh beure, warc'hoazh ar beure, warc'hoazh d'ar beure, warc'hoazh da darzh an deiz, arc'hoazh d'ar beure ; *morgen um diese Zeit*, warc'hoazh d'an eur-mañ ; *ich erwarte ihn nicht vor morgen früh*, n'on ket e sell anezhañ a-raok arc'hoazh ar beure ; *bis morgen früh!* kenavo warc'hoazh vintin ! kenavo warc'hoazh beure ! kenavo warc'hoazh d'ar beure ! a-benn arc'hoazh beure ! ; *morgen beim Sonnenaufgang*, warc'hoazh da c'houlou-deiz, warc'hoazh da darzh an deiz ; *morgen Abend*, warc'hoazh da noz ; *schon morgen, ab morgen schon*, warc'hoazh kentañ, kerkent ha warc'hoazh, kerkent hag arc'hoazh ; *bis morgen !* kenavo warc'hoazh ! kenavezo warc'hoazh ! ken warc'hoazh ! ken arc'hoazh ! a-benn warc'hoazh ! ; *bis morgen sind wir damit fertig*, ac'hann da warc'hoazh e vo echu al labour ganeomp ; *morgen zur gleichen Zeit*, warc'hoazh d'an eur-mañ ; *von heute auf morgen*, a hiziv da warc'hoazh, eus an eil devezh d'egile, eus un deiz d'egile ; *ich brauche es für morgen*, ezhomm am bo anezhañ a-benn warc'hoazh ; *morgen haben wir schönes Wetter*, a-benn warc'hoazh e vo brav an amzer ; *morgen fange ich damit an*, arnodiñ a rin warc'hoazh ; *morgen sind es dann genau acht Tage*, warc'hoazh e vezo eizh devezh eeun-hag-eeun ; *morgen in acht Tagen, morgen in einer Woche*, warc'hoazh penn-sizhun, warc'hoazh ar penn-sizhun, warc'hoazh penn eizh deiz ; *morgen in einem Monat*, warc'hoazh penn miz ; *morgen in einem Jahr*, warc'hoazh penn bloaz ; *morgen ist Samstag, morgen haben wir Samstag*, warc'hoazh emañ ar Sadorn ; *auf morgen verschieben*, kas d'an deiz warc'hoazh, lezel ken arc'hoazh, daleañ betek warc'hoazh, deport betek antronoz (Gregor) ; *bis morgen, äußerster Termin - bis morgen, letzter Termin*, a-benn warc'hoazh, d'an diwezatañ ; *spätestens morgen, bereits morgen*, warc'hoazh kentañ, warc'hoazh d'an hirañ ; *ich bleibe längstens bis morgen, ich bleibe bis längstens morgen*, chom a rin betek warc'hoazh, d'ar muiañ-holl - chom a rin betek warc'hoazh, d'an hirañ-holl ; 2. [kr-l] *morgen ist auch noch ein Tag*, warc'hoazh e vo deiz c'hoazh - warc'hoazh e vo heol adarre - warc'hoazh e tarzho c'hoazh an deiz - a-walc'h eo e boan da bep devezh - an amzer a bad pell ha pep hini a ya pa c'hell - pep tra a zeuy d'e goulz - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - n'eo ket erru ar mor - n'emañ ket ar moc'h war ar gwinizh du - amzer 'zo - an hini a ya fonnus a ya pell, an hini a ya difonn a ya gwell - karrig a red ne bad ket - neket o vont da lazhañ an tan emaeomp ; *morgen, morgen, nur nicht heute, sagen alle faulen Leute*, biskoazh digarez ne vankas da zidavez - an neb n'en deus ket c'hoant d'ober a gav bepred digarez - bepred didavez a gav digarez - an nor a dro war he marc'hoù, al lezireg war e wele - arabat leuskel evit warc'hoazh ar pezh out gouest d'ober hiziv ; *heute rot, morgen tot - heute reich, morgen bleich*, an den 'zo hiziv, warc'hoazh n'emañ mui - hiziv bev, warc'hoazh marv - hiziv ez eus ac'hanoamp ha warc'hoazh ne vezimp mui marteze - un den kreñv, un den krevet ... un baleer bras, un den brevet ..., un neuñvier kaer, un den beuzet ..., un tenner mat, un den lazhet - un neuñvier kaer, ur beuzer kaer ; *heute mir, morgen dir*, pep hini d'e dro - pep hini e dro - pep hini en e dro - hiziv va zro, warc'hoazh hoc'h hini ; *was du heute kannst besorgen, das verschiebe nicht auf morgen*, arabat kas da warc'hoazh ar pezh a c'hall bezañ sevenet bremañ-souden - ar c'hentañ mont, ar c'hentañ dont - ar belladenn a zo kac'hadenn - an abretañ ar gwellañ - ar c'hentañ ar gwellañ - seul gent, seul well - an trummañ ar gwellañ - ar primañ ar gwellañ - na zale

'ta d'ober da dra - seul gentoc'h, seul welloc'h - ar c'hentañ n'eo ken ar gwellañ - seul gentañ, seul wellañ (Gregor) - abred ne goll james.

Morgenandacht b. (-,-en) : [relij.] pedenn diouzh ar mintin b., ofis diouzh ar mintin g., laodez ls.

Morgenblatt n. (-s,-blätter) : kazetenn vintin b., kelaouenn vintin b.

Morgenbrise b. (-,-n) : [avel] regulantenn b.

Morgendämmerung b. (-,-en) : 1. deroù-deiz g., gouloù-deiz g., goulaouig an deiz g., goulaouiñ-deiz g., tarzh-deiz g., tarzh an deiz g., tarzhig an deiz g., tarzh-gouloù-deiz g., tarzh-mintin g., tarzhenn-veure b., ruzigenn b., ruzell-vintin b., ruz-beure g., strink an deiz g., strink-deiz g., deroù an deiz g., sav an deiz g., gwazhenn-an-deiz b., gwenn an deiz g., skleur an deiz g., kelig an deiz g., yaouankiz an deiz b., pellgent g. ; *vor der Morgendämmerung*, a-barzh deiz na tarzhenn ; *in der Morgendämmerung*, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, da sav-heol, da strink kentañ an deiz, d'an tarzh-deiz, kerkent (kenkent) ha tarzh an deiz, kerkent hag an deiz, da c'houlouig an deiz, da darzh an deiz, da ruz-beure, mintin-c'houlou, mintin-gouloù, war-dro ar pellgent.

2. [hinouriezh, stered.] *bürgerliche Morgendämmerung*, zivile *Morgendämmerung*, skleur keodedel g. ; *nautische Morgendämmerung*, skleur merdele g. ; *astronomische Morgendämmerung*, skleur steredel g.

morgendlich ag. : ... mintin, ... beure, ... ar mintin, ... ar beure, ... diouzh ar beure, ... diouzh ar mintin ; *der morgendliche Nebel*, ar boued heol g., ar brumennoù beure ls., al latar mintin g., al latar beure g., ar vrumenn vintin b., ar vrumenn veure b., ar vorenn vintin b., ar vorenn veure b. ; *morgendlicher Tau*, glizh-mintin g., glizh ar beure g. ; [relij.] *das morgendliche Angelusläuten*, kloc'h an deiz g., añjeluz diouzh ar beure g.

Morgenfrische b. (-) : freskadurezh ar mintin b., freskijenn ar mintin b.

Morgengabe b. (-,-n) : [istor] trederann b., enebarz g. / trederenn b. (Gregor), [Islam] mahr g. ; *jemandem eine Morgengabe aussetzen*, reiñ un enebarz (un drederann) d'u.b., enebarzhin u.b.

Morgengebet n. (-s,-e) : pedenn vintin b., pedenn veure b. ; *Abend- und Morgengebete*, pateroù daou benn an deiz ls.

Morgengesang g. (-s,-gesänge) : 1. [sonerezh] beuregan g. ; 2. [laboused] beuregan an evned g., geizadeg diouzh ar mintin b., geiz diouzh ar mintin g., geizadennoù diouzh ar mintin ls., kan an evned diouzh ar beure g., kanadeg an evned diouzh ar beure b., argan diouzh ar mintin g., kaniri diouzh ar mintin b., richanadeg diouzh ar mintin b., richan diouzh ar mintin g., richanadoù diouzh ar mintin ls., dael filiped diouzh ar mintin b., fistilh evned diouzh ar beure g., fistilherezh diouzh ar mintin g., pipiadennoù diouzh ar mintin ls., tikerezh diouzh ar mintin g., tikadennoù diouzh ar mintin ls., mouezh al laboused diouzh ar mintin b., ragach diouzh ar mintin g., ragacherezh diouzh ar mintin g.

Morgenglocke b. (-,-n) : kloc'h an deiz g., añjeluz diouzh ar beure g.

Morgengrauen n. (-s) : gouloù-deiz g., goulaouiñ-deiz g., goulaouig an deiz g., tarzh-deiz g., tarzh an deiz g., tarzhig an deiz g., tarzh-gouloù-deiz g., ruzigenn b., ruz-beure g., strink an deiz g., strink-deiz g., deroù-deiz g., deroù an deiz g., gwazhenn-an-deiz b., gwenn an deiz g., skleur an deiz g., kelig an deiz g., ruzell-veure b., ruzenn-veure b., ruzonenn-veure b., ruzoni-veure b., yaouankiz an deiz b., pellgent g., ruzell-vintin b., sav an deiz g., tarzh-mintin g., tarzhenn-veure b. ; *vor dem Morgengrauen*, a-barzh deiz na tarzhenn ; *im Morgengrauen*,

beim Morgengrauen, da sav-heol, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, da strink kentañ an deiz, d'an tarzh-deiz, kerkent hag an deiz, kerkent (kenkent) ha tarzh an deiz, kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz, kerkent ha goulaouig an deiz, da c'houlouig an deiz, da darzh an deiz, da ruz-beure, mintin-c'houlou, mintin-c'houlou-deiz, mintin-goulou, war-dro ar pellgent.

Morgenhore b. (-,n) : [relij.] laodez ls.

Morgenkleid n. (-s,-er) : dilhad mintin g., sae-gambr b.

Morgenkühle b. (-) : freskadurezh ar mintin b., freskijenn ar mintin b.

Morgenland n. (-s) : *das Morgenland*, ar Reter g., ar Sav-heol g. ; [relij.] *die Weisen aus dem Morgenland*, an tri Roue a zeuas eus bro ar Sav-Heol da azeuliñ hor Salver nevez-c'hanet (Gregor), an Tri Roue.

Morgenländer g. (-s,-) : reterad g. [*liester* reteriz].

morgenländisch ag. : eus ar Sav-Heol, reterel, reterat.

Morgenläuten n. (-s,-) : [relij.] kloc'h an deiz g., añjeluz diouzh ar beure g.

Morgenlob g. (-s,-e) : [relij.] laodez ls.

Morgenluft b. (-) : 1. aer diouzh ar mintin g./b., regulantenn b. ; 2. *Morgenluft wittern*, a) [ster rik] spurmantiñ an deiz o tont ; b) [dre skeud.] santout diouzh ur misi o tont d'an-unan (diouzh un apoue en hent dirak an-unan, diouzh ur bevez), santout ar rod vras o treiñ a-du gant an-unan, santout an avel o treiñ a-du gant an-unan, musat un dro vat, musat un taol kaer, musat un daol vat.

Morgenmantel g. (-s,-mäntel) : sae-gambr b.

Morgenmuffel g. (-s,-) : soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., grumuzer g., razailher g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., regain g., den ranous g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., pismiger g., bagajer g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., beg kamm g., penn kegin g., penn-mouzh g., mouzher g., bourbouter g., kegin fumet b., ripompi tagnous g.

Morgennebel g. (-s,-) : boued heol g., brumennoù beure ls., latar mintin g., latar beure g., brumenn vintin b., brumenn veure b., morenn vintin b., morenn veure b.

Morgenrock g. (-s,-röcke) : sae-gambr b., skañvwisk g.

Morgenrot n. (-s) / **Morgenröte** b. (-,n) : gouloù-deiz g., goulaouiñ-deiz g., goulaouig an deiz g., tarzh-deiz g., tarzh an deiz g., tarzhig an deiz g., tarzh-gouloù-deiz g., ruzoni b., ruzigenn b., ruz-beure g., strink an deiz g., strink-deiz g., deroù-deiz g., deroù an deiz g., gwazhenn-an-deiz b., gwenn an deiz g., skleur an deiz g., kelig an deiz g., ruzell-veure b., ruzell an deiz b., ruzenn-veure b., ruzonenn-veure b., ruzoni-veure b., yaouankiz an deiz b., pellgent g., ruzder ar sav-heol g.

morgens Adv. : bep mintin, bep beure, da vintin, d'ar mintin, da veure, d'ar beure, d'ar beureoù, diouzh ar mintin, e-pad ar mintinvezh, diouzh ar beure, a-vintin, war ar beure ; *frühmorgens*, mintinik, abred diouzh ar mintin, abred diouzh ar beure, abredik diouzh ar mintin, mintin abred, mintin-mat, mintin-c'houlou, mintin-c'houlou-deiz, beure-mat, a-darzh ar mintin, kerkent (kenkent) ha gouloù-deiz, da c'houlou-deiz, da sav an deiz, beure-mat, abred-mat, abred-kaer, a-vintin mat, kerkent ha goulaouig an deiz, kerkent (kenkent) hag an deiz, e-koulz bras, abred an deiz, war-dro ar pellgent ; *um zehn Uhr morgens*, *morgens zehn Uhr*, *morgens um zehn Uhr*, da zek eur a-barzh kreisteiz, da zek eur diouzh ar mintin, da zek eur vintin, da zek eur da vintin, da zek eur diouzh ar beure, da zek eur veure ; *gegen zehn Uhr morgens*, hanterveure, war-dro hanterveure, war-dro hantervintin, e-tro dek eur diouzh ar mintin, war-dro dek eur vintin, ar-dro dek eur diouzh ar beure,

e-mare dek eur diouzh ar beure ; *vier Uhr morgens*, peder eur vintin ; *seit sechs Uhr morgens*, a-gichen c'hwech'eur diouzh ar beure, adalek c'hwech'eur veure ; *zu Hause beteten wir morgens und abends*, du-mañ e veze lavaret gras noz-beure, du-mañ e veze lavaret ar c'hreañsoù noz ha mintin, du-mañ e veze lavaret ar bedenn diouzh ar mintin ha diouzh an noz, du-mañ e veze lavaret ar pateroù diouzh ar mintin ha diouzh an noz ; *morgens wie abends*, beure-noz, noz-veure, noz-beure, noz ha beure, noz ha mintin, diouzh ar mintin ha diouzh an noz ; *morgens werden die Kühe gemolken*, da vintin (d'ar mintin, da veure, d'ar beure, d'ar beureoù) e vez goroet ar saout ; *schon morgens*, a-vintin.

Morgensonne b. (-) : heol diouzh ar mintin g. ; *die Morgensonne beglänzt die Gipfel*, goulaouet e vez kribelloù ar menezioù gant heol an deiz yaouank.

Morgenständchen n. (-s,-) : beuregan g.

Morgenstern g. (-s) : 1. [stered.] Gwerelaouen b., Berleven b., Berlaouenn b., Steredenn al Labourer b., P. paotr-saout g. ; 2. [arm] horzh-vrezel b. [*liester* horzhioù-brezel].

Morgenstunde b. (-,n) : 1. eurvezh diouzh ar mintin b. ; 2. [krennlavar] *Morgenstunde hat Gold im Munde*, an neb en deus c'hoant d'ober un devezh mat a zle kregiñ abred hag echuiñ diwezhat - savit mintin, savit bemdez ha n'ho po ket a baourentez - abred ne goll james - labourit pa gousk an dibredet hag ho pezo ed leun ar solier - deus da glevet an alc'hweder kanañ e son d'ar gouloù-deiz - evit pakañ louarn pe c'had, sevel abredik 'zo mat - evit pakañ louarn pe c'had, eo ret sevel mintin-mat.

Morgentau g. (-s) : glizh-mintin g., glizh ar beure g.

Morgenzeit b. (-,en) : beurevezh g., mintinvezh g.

Morgenzwitschern n. (-s) : [laboused] beuregan an evned g., geizadeg diouzh ar mintin b., geiz diouzh ar mintin g., geizadennoù diouzh ar mintin ls., kan an evned diouzh ar beure g., kanadeg an evned diouzh ar beure b., argan diouzh ar mintin g., kaniri diouzh ar mintin b., richanadeg diouzh ar mintin b., richan diouzh ar mintin g., richanadoù diouzh ar mintin ls., dael filiped diouzh ar mintin b., fistilh evned diouzh ar beure g., fistilherezh diouzh ar mintin g., pipiadennoù diouzh ar mintin ls., tikerezh diouzh ar mintin g., tikadennoù diouzh ar mintin ls., mouezh al laboused diouzh ar mintin b., ragach diouzh ar mintin g., ragacherezh diouzh ar mintin g.

morgig ag. : warc'hoazh, arc'hoazh.

moribund ag. : toc'hor ; *moribunde Sprache*, yezh toc'hor b.

Morillon g. (-) : [louza., gwin] rezin morilhon str.

Moritat b. (-,en) : gwerz b., klemmagan g.

Moritz g. : Maoris g.

Morlaix n. : Montroulez b.

Mormone g. (-n,-n) : [relij.] mormon g. [*liester* mormoned].

Mormonentum n. (-s) : [relij.] mormoniezh b., mormonegezh b.

moros ag. : melkonius, melkoniek, malañjer, malañjerek, doanik, doanuis, tristedik, glac'haret, glac'harus, goullet e galon, gloazet e ene, beget e galon.

Morosität b. (-) : melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., malañjer g.

Morphem n. (-s,-e) : [yezh.] morfem g., yezhad b., neuziad b.

Morphemalternante b. (-,n) : [yezh.] arallstumm g.

Morpheus g. : 1. [mojenn.] Morfeüs g. ; 2. [goapaus] *in Morpheus' Armen liegen (ruhen)*, bezañ e Kerhun (e Kerroc'h), bezañ morvitetlet, bezañ kousket-mort, kousket c'hwek, kousket evel ur roc'h (evel ur broc'h).

Morphin n. (-s) : [kimiezh] morfin g. ; *die Derivate des Morphins*, *die Abkömmlinge des Morphins*, an deveradoù

diouzh ar morfin ls. ; [bev.] *endogenes Morphin*, morfin endeuat g.

morphinartig ag. : morfinek.

Morphinismus g. (-) : morfingaezhiadezh b., sujidigezh d'ar morfin b., morfinomania g., morfinomaniezh b., morfinoboazenn b., morfinoboemenn b., morfinegezh b., estoue ouzh ar morfin g.

Morphinist g. (-en,-en) : morfingaezhiad g.

Morphinistin b. (-,-nen) : morfingaezhiadez b.

Morphinomanie b. (-) : morfingaezhiadezh b., sujidigezh d'ar morfin b., morfinomania g., morfinomaniezh b., morfinoboazenn b., morfinoboemenn b., morfinegezh b., estoue ouzh ar morfin g.

morphisch ag. : [mat.] delvel.

Morphismus g. (-) : [mat.] delvadur g., delviñ g.

Morphium n. (-s) : [kimiezh] morfin g.

morphiumsüchtig ag. : sujet d'ar morfin.

Morphocharakterologie b. (-) : stumtemzspredoniezh b.

Morphologe g. (-n,-n) : morfologour g., neuziadurour g.

Morphologie b. (-,-n) : morfologiezh b., neuziadurezh b.

morphologisch ag. : morfologek, neuziadurel ; [yezh.] *morphologische Agglutination*, englenadur g., englenad g., englenañ g. ; *morphologische Homonymie*, heñvelstumm neuziadurel g. ; *morphologische Analyse*, elfennañ neuziadurel g.

Morphonemik b. (-) / **Morphonologie** b. (-) /

Morphophonemik b. (-) / **Morphophonologie** b. (-) : [yezh.] neuzevezhiadoniezh b., morfofonologiezh b.

morphonemisch ag. / **morphonologisch** ag. /

morphophonemisch ag. / **morphophonologisch** ag. : [yezh.] neuzevezhiadoniel, morfofonologek.

Morphopsychologie b. (-) : neuzebretoniezh b., neuzezikologiezh b.

Morphose b. (-,-n) : [bev.] morfoz g.

morphosyntaktisch ag. : [yezh.] neuzekevreadurel.

Morphosyntax b. (-) : [yezh.] neuzekevreadurezh b.

Morphotyp g. (-s,-en) : [bev.] morfotip g. [*liester* morfotipou].

morphotypisch ag. : [bev.] morfotipek.

morsch ag. : puzuilh, brein, breinek, dolmet, preñvedek, preñvedet, preñvouzek, toullet-didoulet gant ar preñved, peurvrein, brein-chok, brein-kot, brein-hudur, brein-chan, brein a-grenn, brein-put, brein-pezhell, brein-teil, brein-holl, brein-tuf, breiñ-polu, brein-puzuilh, kozh-puzuilh, lovr, poazh, bresk, bruket, pezhell, polu ; *morsches Holz*, koad brein-tuf (brein-put, brein-holl, brein-chan, breiñ-polu, brein-puzuilh, kozh-puzuilh, pezhell, ble, dolmet, bruket, lovr) g.

Morschheit b. (-) : breinadur g., breinadurezh b., breinder g., breinded b., breinegezh b.

Morsealphabet n. (-s,-e) : lizherenneg Vorse b., mors g.

Morseapparat g. (-s,-e) : pellskriver Morse g., pellskriver mors g.

morsen V.gw. (hat gemorst) : kas ur gemennadenn e mors.

Mörser g. (-s,-) : 1. [lu] mortez g., kanol-mortez g., kanol-bombezañ g., kanol-bombezer g., bombezer g., kanol berr g. ; 2. [tekn.] mortez g., grosmortez g., lestr-frikañ g., malouer g.

Mörserkeule b. (-,-n) : pilouer g.

mörsern V.k.e. (hat gemörsert) : pilat.

Mörserstößel g. (-s,-) : pilouer g.

Morsezeichen n. (-s,-) : arhent e mors g., arouez e mors b.

Mortadella b. (-) : [kegin.] mortadella g.

Mortalität b. (-) : feur mervel g., merventi b., merventez b., mervent g., balvent g., marvañs b. ; *die Mortalität bei Kindern*, mervent ar vugale g. ; *Exzess-Mortalität*, dreistmerventi b.

Mortalitätsziffer b. (-,-n) : feur mervel g.

Mörtel g. (-s,-) : [tekn] pri-raz g., pri-touseg g., pri mañsonat g., morter g. ; *Mörtel mischen*, meskañ pri-raz, distrempañ pri-raz, mezañ pri-raz, merat pri-raz ; *mit Mörtel bewerfen*, *mit Mörtel verstreichen*, chikañ (induañ, gwiskañ) gant pri-raz, induañ gant fuilh / fuilhañ (Gregor).

Mörtelkiepe b. (-,-n) : [istor, tisav., ivez : *Hucke*] sparfell b. [*liester* sparfelloù].

mörteln V.k.e. (hat gemörtelt) : liammañ gant pri-raz.

Mörteltragbrett n. (-s,-er) : [mañsonerezh] sparfell b. [*liester* sparfelloù].

Morula b. (-) : [bev.] morula g.

Mosaik n. (-s,-en/-e) : mozaik g., mozaikenn b., marelladur-meinigoù g., marigelladur g.

Mosaikbelag g. (-s,-beläge) : palastr mozaik g.

Mosaikform b. (-,-en) : [bev.] furn ardreizadek b.

Mosaikfußboden g. (-s,-böden) : leurvarigelladur g., mozaikenn b.

Mosaikgen n. (-s,-e) : [bev.] genenn eukariot b.

Mosaikkrankheit b. (-) : [louza.] marelladur g., mozaik g.

Mosaikkunst b. (-) : marigellerezh g., leurvarigellerezh g.

Mosaikkünstler g. (-s,-) : marigeller g., leurvarigeller g.

Mosaikstein g. (-s,-e) : tamm mozaik g., pezh mozaik g., maenig mozaik g. [*liester* meinigoù mozaik].

Mosaikwerk n. (-s,-e) : mozaikenn b.

mosaisch ag. : [relij.] ... Moizez, moizetat ; *das mosaische Gesetz*, lezenn Voizez b.

Mosaismus g. (-) : [relij.] moizezadegezh b.

mosaistisch ag. : a sell ouzh ar mozaikennoù.

Mosaizist g. (-en,-en) : mozaikour g.

Mosambik n. : Mozambik b.

Moschee b. (-,-n) : [relij.] moskeenn b.

Moschus g. (-) : musk g. ; *mit Moschus parfümieren*, muskañ ; *nach Moschus duftend*, musket.

Moschusente b. (-,-n) : [loen.] houad mut g. [*liester* houldi mut].

Moschushirsch g. (-s,-e) : [loen.] karv-musk g., gavr-vusk b., demm-musk g.

Moschusochse g. (-n,-n) : [loen.] ejen-musk g., maoutejen g.

Moschustier n. (-s,-e) : [loen.] karv-musk g., gavr-vusk b., demm-musk g.

Möse b. (-,-n) : [kleuk] muzelleg g., moudenn b., mougous g., kont g., mezenn b., kokezenn [*liester* kokezennoù] b., neizh g., kleuzenn b., troc'h g., c'hwil g., bigorn g. [*liester* bigorned, bigerniel, bigornou], krogenn [*liester* krogennoù] b., ourmelenn [*liester* ourmelennou] b., kouch g., kokouzenn [*liester* kokouzennoù] b., koukourouzenn [*liester* koukourouzennoù] b., forn b., hoc'hig g., rigenn [*liester* rigennou] b., bouteg g., kanol b., kiez b., kazh g., pich g., pich plat g., pech g., chafutenn b., siflutenn b., siminal b., toull g., toull tag g., tog kistin g., pillig b., plad g., pizenn b., ribod g., pod ribod g., riboul g., roudenn b., sakredie g., paradoz b., paradozig b., paradoz vihan b., morlukenn b., mesklenn b., kreiz g., kreuzenn b., lantigenn b., lapin g., loutenn b., lukarn b., Mari-vuzelloù b., marjan b., maner ar blijadur g., krakilinenn b., feunteun kreiz-kêr, gwaremm ar glizh b., boest-lizheroù b., sal ar gouelioù b.

Mosel¹ b. (-) : Moselle g.

Mosel² g. (-s) / **Moselwein** (-s,-e) : gwin Traoñienn ar Moselle g.

mosern V.gw. (hat gemosert) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, orezumet, kintuziñ, klemmichal, kestal, goefivñ, grignouzat, tagnouzal, gromellat, gwigourat, grozmolat, gragailhat, chaokat e bater, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell ; *sie hat immer was zu mosern*, ur big-spenn a zo anezhi, honnezh ne deuz ket ar sukr en he genoù ;

hör mit dem Mosern auf, lez da rebechoù ! klouarig, tav ! kunuc'henn, paouez a ober da druantoù ! paouez gant da yezhoù fall !

Moses g. (gen. : Mosis/Mose/Moses/des Moses) : [relij.] Moizez g., Moshe g. ; *die fünf Bücher Mosis, die fünf Bücher Mose, die fünf Bücher Moses*, ar Pentateuc'h g., pemp kentañ levr ar Skritur Sakr / levrioù ar profed Moizez (Gregor) ls. ; *das erste Buch Mose*, levr ar C'heneliezh g., levr ar Grouadelezh g. ; *das zweite Buch Mose*, levr an Ermaeziadeg g. ; *zur Zeit Moses*, da vare Moizez, en amzer Moizez, e grez Moizez ; *das Gesetz des Moses*, lezenn Voizez b.

Moskau n. : Moskov b. ; *der Rote Platz in Moskau*, al Leurenn Ruz e Moskov b., al Leurgêr Ruz e Moskov b., ar Plasenn Ruz e Moskov b.

Moskauer g. (-s,-) : Moskovad g. [*liester* Moskoviz].

Moskauerin b. (-,-nen) : Moskovadez b.

moskauisch ag. : moskovat, ... Moskov, ... eus Moskov.

moskautreu ag. : [polit., istor] steudet diouzh Moskov.

Moskentraumen g. (-s) : Moskentraumen g., maelström g., malstrom g., poull-tro g., troenn-vor b., troenn b., troidell b.

Moskito g. (-s,-s) : [loen.] moustik g., pikerez b., fubu-flemm str., c'hwibu-moui str. ; *die Moskitos aus einem Ort vertreiben*, divoustikañ ul lec'h.

moskitofrei ag. : divoustik.

Moskitonetz n. (-es,-e) : stign-fubu g., stign moustiked g.

Moslem g. (-s,-s) : [relij.] muzulman g. [*liester* muzulmaned], mahomedad g. [*liester* mahomediz], mohammedad g. [*liester* mohammediz].

Moslemin b. (-,-nen) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b., mohammedadez b.

mosleminisch ag. / **moslemisch** ag. : [relij.] muzulman, mahomedat, mohammedat ; *moslemisches Gebiet*, muzulmanva g.

Moslime b. (-,-n) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b., mohammedadez b.

Most g. (-es,-e) : 1. moust rezin g., fro rezin g., fro g., gwin dous g., gwin-fro g., gwin beol g. ; 2. sistr g. ; *Süßmost*, sistr dous g.

Mostapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval-sistr g.

Mostert g. (-s,-e) / **Mostrich** g. (-s,-e) : [kegin.] sezv g.

Mostrichtöpfchen n. (-s,-) : [kegin.] pod-sezv g.

Motel n. (-s,-s) : leti karrtanerien g., motel g. [*liester* motelioù].

Motette b. (-,-n) : [sonerezh] moted g. [*liester* motedoù], kan iliz liesvouezhiezh g.

Motherboard n. (-s,-s) : [stlenn.] pennwal b.

Motilität b. (-) : [bev.] ar fiñval g.

Motion b. (-,-en) : 1. fiñv g., lusk g. ; *sich Motion machen*, trevelliñ (poaniañ) un tamm bennak, en em embreger un tammig, divorzañ e izili, en em dommañ, tommañ d'an-unan, eouliañ e izili, ober un tamm divorzañ d'e izili, dihuañ e izili, divavañ e izili ; 2. [Bro-Suis, polit.] mennad g.

Motionär g. (-s,-e) : [Bro-Suis, polit.] ervenner g., saver ar mennad g.

Motiv n. (-s,-e) : 1. lusk-oberiañ g., abeg-oberiañ g., pennabeg g., arbenn g., kaoz b., pennkaoz g., dougad g., perag g., abeg g., kantabeg g., digarez g., rezon b. ; *Ihre Motive sind gerechtfertigt*, ho rezonioù a zo mat ha reizh, hoc'h abegoù a zo mat ha reizh ; 2. [sonerezh] dodenn b., tres g. ; *rhythmisches Motiv*, tres dastalmel g. ; *Kadenzmotiv*, tres kaskouezhel g. ; *melodisches Motiv*, tres kerzennel g. ; *Leitmotiv*, sturdres g., mestrezenn b. ; 3. [lenn.] sujed g., tem g., dodenn b. ; *das Motiv zieht sich durch das ganze Stück durch*, er pezh-c'hoari a-bezh e treuzpar an dodenn-se ; 3. [kinkladur, arz] tres g. ; *mit historischen Motiven bemalte Glasfenster*, gwerelloù

istoriet ls. ; 4. patrom g. ; *ein Motiv kopieren, nach einem Motiv arbeiten*, labourat diouzh ur patrom, ober diouzh ur patrom, labourat diwar batrom, en em skoueriañ diouzh ur patrom, kemplegañ d'ur patrom.

Motivation b. (-,-en) : 1. [bred.] lusked g., kantabeg g. ; *fehlende Motivation*, dilusked g. ; *intrinsische Motivation*, kantabeg diabarzh g., lusked diabarzh g. ; *extrinsische Motivation*, kantabeg diavaez g., lusked diavaez g. ; 2. brouderezh g., broud g., keflusk g., atiz g., atizañ g., broudañ g. ; 3. lusk-oberiañ g., abeg-oberiañ g., pennabeg g., arbenn g., kaoz b., pennkaoz g., dougad g., perag g., abeg g., kantabeg g., digarez g., rezon b. ; *Verbrechen ohne Sinn und nachvollziehbare Motivation*, torfed disol g. ; 4. [yezh.] arlungegezh b. ; *Motivation einer Metapher*, arlungegezh ul leterc'had b.

Motivationsgrad g. (-s) : 1. [bred.] derez lusked g. ; 2. [yezh.] derez arlungegezh g.

motivieren V.k.e. (hat motiviert) : 1. reizhabegañ, displegañ, kantabegañ, kanteizhañ ; 2. luskedekaot, luskediñ, dougen, atizañ, broudañ, brochañ, kennerzhañ, reiñ gred da, reiñ hol da, degas c'hoant d'u.b. d'ober udb, aliañ, erbediñ, bountañ, poulzañ, kentraouiñ, alej, tuañ, divorzañ, divorfilañ.

motivierend ag. : luskedus ; *motivierende Situation*, plegenn luskedus b.

motiviert ag. : 1. luskedek, luskedet ; 2. kantabeget, kantabeg.

Motivierung b. (-,-en) : 1. brouderezh g., broud g., keflusk g., lusked g., atiz g., atizañ g., broudañ g. ; 2. reizhabegañ g., abegadur g., kantabegadur g., kantabeg g.

Motocross n. (-,-e) / **Moto-Cross** n. (-,-e) : [sport] motokros g.

Motocrossrenner g. (-s,-) : motokroser g.

Motoneuron n. (-s,-e/-en) : [korf., bev.] neuron loc'hañ str., motoneuron str.

Motor g. (-s,-en) : 1. [tekn.] keflusker g., mekanik-kefluskañ g., motor g., lusker g., luskerez b., ijin g., P. sardonenn b. ; *Verbrennungsmotor*, keflusker dre enleskiñ g., keflusker dre loskidigezh diabarzh g., keflusker dre loskadur diabarzh g. ; *Explosionsmotor*, keflusker dre darzhañ g., keflusker dre vlokañ g., keflusker dre darzh g., keflusker dre darzherezh g. ; *Einspritzmotor*, keflusker dre ensinklañ g. ; *Viertaktmotor*, keflusker pevar fred g., keflusker pevarfred g., keflusker pevar zaol g., keflusker pevar fred-amzer g. ; *Zweitaktmotor*, keflusker daou daol g., keflusker daou bred g., keflusker daoubred g., keflusker daou bred-amzer g. ; *Elektromotor*, keflusker tredan g., tredanlusker g. ; *den Motor anlassen*, reiñ lañs d'ar c'heflusker, lakaat en-dro ar c'heflusker, plantañ tro er c'heflusker, lakaat ar c'heflusker da vont en-dro, lakaat ar c'heflusker da dreiñ, lañsañ ar c'heflusker, luskañ ar c'heflusker, lakaat tro er c'heflusker, lakaat ar c'heflusker da labourat ; *den Motor anbekommen, den Motor ankriegen*, dont a-benn da lakaat tro er c'heflusker ; *der Motor läuft an*, kregiñ a ra ar c'heflusker da dreiñ (da labourat), stagañ a ra ar c'heflusker da dreiñ ; *den Motor eines Schiffes in Gang setzen*, luskañ ul lestr, reiñ lañs da geflusker ul lestr, plantañ tro e keflusker ul lestr, lakaat keflusker ul lestr da labourat, lakaat keflusker ul lestr da vont en-dro, lañsañ keflusker ul lestr, lakaat tro e keflusker ul lestr ; *den Motor abwürgen*, lakaat ar c'heflusker da vouzhañ, lakaat ar c'heflusker da skoilhañ, ober d'ar c'heflusker skoilhañ, lazhañ ar c'heflusker ; *einen Motor drosseln*, kabestrañ ur c'heflusker ; *gedrosselter Motor*, keflusker kabestret g. ; *einen Motor strapazieren, einen Motor zu stark beanspruchen*, goulenñ re digant ur c'heflusker, gwallgas ur c'heflusker ; *einen Motor stark beanspruchen, einen Motor hochdrehen*, gougorzhañ ur c'heflusker ; *der Motor stottert, der Motor spuckt, der Motor läuft unrund*, mont a ra ar c'heflusker

a-stroñs (a-stroñsadoù, a-dourtadoù, a-stokadoù, a-frapadoù) en-dro, mont a ra ar c'heflusker bramm-bramm en-dro, c'hwitañ a ra ar c'heflusker, diblaen e tro ar c'heflusker, digompez e tro ar c'heflusker ; *der Motor klopft*, tosiñ (storlokañ, sklokal, stlakañ, stokata) a ra ar c'heflusker ; *der Motor ist durchgebrannt*, suilhet eo ar c'heflusker ; *defekter Motor*, keflusker siek g. ; *mit dem Motor stimmt etwas nicht*, arakiñ a ra ar c'heflusker, emañ ar c'heflusker o c'hoari ar vazh, ar c'heflusker ne ya ket gwall vat en-dro ; *der Motor springt nicht an*, ar c'heflusker ne ya ket en-dro, mouzhañ a ra ar c'heflusker, mouzhet eo ar c'heflusker, boudañ a ra ar c'heflusker, ourzal a ra ar c'heflusker, n'eus ket tu da reiñ lañs d'ar c'heflusker, ne loc'h ket ar c'heflusker, ar c'heflusker ne ya ket en-dro, n'eus ket tu da lakaat tro er c'heflusker, arakiñ a ra ar c'heflusker, bouc'h eo ar c'heflusker, bourdet eo ar c'heflusker, houbet eo ar c'heflusker, gludet emañ ar c'heflusker, sac'het eo ar c'heflusker ; *der Motor läuft*, mont a ra ar c'heflusker en-dro, emañ ar c'heflusker o labourat, treiñ a ra ar c'heflusker, bale a ra ar c'heflusker, kaozeal a ra ar c'heflusker ; *der Motor läuft nicht*, *der Motor steht still*, ar c'heflusker ne labour ket ; *der Motor schnurrt*, nezañ a ra ar c'heflusker, mat ez a ar c'heflusker en-dro, kempenn e ya ar c'heflusker en-dro, fraoñval a ra ar c'heflusker, froumal a ra ar c'heflusker, kompez e tro ar c'heflusker, klok ha kompez e tro ar c'heflusker, ar c'heflusker a zo likant, plaen e tro ar c'heflusker, kaozeal a ra ar c'heflusker ; *der Motor läuft einwandfrei*, *der Motor läuft reibungslos*, ar c'heflusker ne c'hoari mann dezhañ, kempenn e ya ar c'heflusker en-dro, ar c'heflusker a zo likant, kompez e tro ar c'heflusker, klok ha kompez e tro ar c'heflusker, diroufenn (lampr, brav-bras, plaen) e ya ar c'heflusker en-dro, reizh eo ar c'heflusker ; *der Motor hat eine Panne*, chom a ra sac'het ar c'heflusker, chanet eo ar c'heflusker, direnket eo ar c'heflusker, mouzhet eo ar c'heflusker ; *der Motor setzt aus*, *der Motor versagt*, *der Motor macht nicht mehr mit*, *der Motor streikt*, ar c'heflusker ne ya ket mui en-dro, emañ ar c'heflusker o chom mik, sac'het eo ar c'heflusker, ur skoilh a zo gant ar c'heflusker, mouzhañ a ra ar c'heflusker ouzhomp, aet eo ar c'heflusker da Gervouzhig, ober a ra ar c'heflusker fas koad deomp, sac'hañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom houbet, houbañ a ra ar c'heflusker, streñjañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom streñjet, chanañ a ra ar c'heflusker, chanet eo ar c'heflusker, direnket eo ar c'heflusker ; *der Motor stirbt ab*, *der Motor geht aus*, mouzhañ a ra ar c'heflusker, skoilhañ a ra ar c'heflusker, sac'hañ a ra ar c'heflusker, houbañ a ra ar c'heflusker, streñjañ a ra ar c'heflusker, ar c'heflusker a chom streñjet, chanañ a ra ar c'heflusker, chanet eo ar c'heflusker, bourdiñ a ra ar c'heflusker ; *einen Motor auseinander bauen und wieder zusammenbauen*, digenstrollañ hag adstrollañ ur c'heflusker ; *das Schiff wird durch einen Motor getrieben*, ar vag a gerzh dre dan ; *sein Herz wummerte wie ein Motor*, pilgalon en doa, e galon a zaoudaole, mont a rae e galon d'ar pevarlamm, e galon a biklamme, e galon a biltrote d'an daoulamm ruz en e greiz, e galon a lamme meurbet en e greiz, e galon a bike ; **2.** loc'her g., lusker g.

Motoraggregat n. (-s,-e) : bloc'h keflusker g.

Motorantrieb g. (-s,-e) : [tekn.] keflusker g., motor g. ; *mit Motorantrieb*, emlusk, ... emerlusker.

motorbetrieben ag. : dre geflusker, emlusk, ... emerlusker.

Motorblock g. (-s,-blöcke) : bloc'h keflusker g.

Motorboot n. (-s,-e) : [merdead.] bag-dre-dan b., bag-a-dan b.

Motorbootfahren n. (-s) / **Motorbootsport** g. (-s) : bageal dre dan g.

Motorbremse b. (-,-n) : frouen keflusker g.

Motordrehzahl b. (-,-en) : tizh treiñ g., tizh-c'hwelañ g., tizh labour ur c'heflusker g., hanren g. ; *Motorleerlaufdrehzahl*, *Drehzahl bei Motorleerlauf*, hanren gorrek g. ; *volle Motordrehzahl*, leunhanren g. ; *Überdrehzahl*, zu hohe *Motordrehzahl*, ushanren g.

Motorenblech n. (-s) : houarn gwevn g.

Motorengeräusch n. (-es,-e) : trouz ur c'heflusker g., trouz kefluskerioù g.

Motorenhersteller g. (-s,-) : kefluskerour g.

Motorenindustrie b. (-) : tangarrerezh g., karrtanerezh g.

Motorenlärm g. (-s) : trouz ur c'heflusker g., trouz kefluskerioù g.

Motorfahrzeugsteuer b. (-,-n) : [Bro-Suis] taos war ar c'hirri-tan g.

Motorgehäuse n. (-s,-) : karter g.

Motorgetriebeblock g. (-s,-blöcke) : bloc'h keflusker g.

Motorhacke b. (-,-n) : kravellerez b. [*liester* kravellereziou].

Motorhaube b. (-,-n) : golo ar c'heflusker g., goloenn ar c'heflusker b.

Motorik b. (-) : **1.** loc'hadelezh b. ; *feine Motorik*, loc'hadelezh tanav b. ; **2.** loc'honiezh b. ; **3.** [sonerezh] motorik g.

Motorindustrie b. (-) : tangarrerezh g., karrtanerezh g.

motorisch ag. : **1.** [tekn.] ... kefluskañ, ... luskañ, kefluskus, ... lusker, ... keflusker ; **2.** [mezeg., korf., bev.] loc'hadel, ... loc'hañ ; *motorische Nerven*, nervernoù loc'hañ ls. ; *motorische Koordination*, kenurzh loc'hadel g. ; *motorische Schwäche*, izilded loc'hadel b. ; *motorische Koordinationsstörung*, digenurzh loc'hadel g. ; *motorische Störungen*, direizhoù loc'hadel ls., strafuilhoù loc'hadel ls. ; *motorische Neurone*, neuron loc'hañ str., motoneuron str.

motorisieren V.k.e. (hat motorisiert) : kefluskeriñ.

motorisiert ag. : dre geflusker, dre-dan, lusk-, kefluskeret, emlusk, ... emerlusker ; *motorisierter Lastkahn*, emerlusker g., bag-dougen emerlusker b. ; [tud] *motorisiert sein*, gallout mont ha dont gant ur c'harr-tan pe ur marc'h-tan.

Motorisierung b. (-,-en) : kefluskerezh g., kefluskeriñ g.

Motorjacht b. (-,-en) : [merdead.] bag-dudi dre-dan b., lestr-bale dre-dan g.

Motorleerlaufdrehzahl b. (-) : [tekn.] hanren gorrek g.

Motorleistung b. (-,-en) : galloudezh ur motor b., galloudezh ur c'heflusker b., perzh-galloud ur c'heflusker g.

Motorpflug g. (-s,-pflüge) : luskarar g., arar dre glefusker g., arar dre-dan g.

Motorpumpe b. (-,-n) : lusklomenn b., plomenn dre geflusker b., plomenn dre-dan b.

Motorrad n. (-s,-räder) : marc'h-tan g. [*liester* marc'hoù-tan], moto g./b. [*liester* motoioù], motorodeg b. ; *verkleidetes Motorrad*, marc'h-tan aerstummet g. ; *Motorrad mit Beiwagen*, karr-botez g., marc'h-tan gant side-car (gant sitkarr) g. ; *das Motorrad steht auf seinem Ständer*, a-sav emañ ar marc'h-tan war e harpell ; *ein Motorrad besteigen*, mont war ur marc'h-tan, pignat (gaoliañ, mont a-c'haoliad, mont a-fourch, rampañ, gaoliata, sevel) war ur marc'h-tan ; *auf dem Rücksitz des Motorrads aufsitzen*, mont a-fourch war azezenn a-dreñv ar marc'h-tan ; *vom Motorrad absteigen*, diskenn diwar e varc'h-tan ; *der Junge schwang sich auf sein Motorrad und knatterte davon*, ar paotr a lamm war e varc'h-tan, ha strak ar mil gurun d'o heul.

Motorradfahren n. (-s) : marc'htanerezh g.

Motorradfahrer g. (-s,-) : marc'htaner g., bleiner moto g., motosikler g., motoer g.

Motorradfahrerin b. (-,-nen) : marc'htanerez b., bleinerez voto b., motosiklerez b., motoerez b.

Motorradkommando n. (-s,-s) : [lu] bagad marc'htanerien g.

Motorradpolizist g. (-en,-en) : marc'htaner g.
Motorradrennen n. (-s) : [sport] redadeg marc'hoù-tan b.
Motorradrennfahrer g. (-s,-) : [sport] marc'htaner sport g.
Motorradstände g. (-s,-) : harpell ur marc'h-tan b., harpell b.
Motorraum g. (-s,-räume) : kombod-keflusker g.
Motorrennen n. (-s,-) : redadeg kirri b.
Motorroller g. (-s,-) : skouter g. [*liester* skouterioù], c'hwil-tan g. [*liester* c'hwiled-tan].
Motorrollerfahrer g. (-s,-) : skouterer g.
Motorsäge b. (-,-n) : heskennerez b., hanocherez b., heskennerez-chadennek b., treujerez b.
Motorschaden g. (-s,-schäden) : sac'hadenn b., chanad g., kudenn mekanikel b.
Motorschiff n. (-s,-e) : [merdead.] bag-dre-dan b., bag-a-dan b.
Motorschirm g. (-s,-e) : [nij.] luskplaverez b., plaverez dre geflusker b., askell-nij dre geflusker b.
Motorschlitten g. (-s,-) : moto-erc'h g. [*liester* motoioù-erc'h].
Motorschutzschalter g. (-s,-) : [tredan] distoker g.
Motorsegler g. (-s,-) : [nij.] luskplaverez b., plaverez dre geflusker b., askell-nij dre geflusker b.
Motorsense b. (-,-n) : dic'harzherez b., distrouezherez b.
Motorsport g. (-s) : [sport] sport dre geflusker g.
Motorspritze b. (-,-n) : luskplomenn b., plomenn dre geflusker b., plomenn dre-dan b.
Motorstörung b. (-,-en) : sac'hadenn b., chanad g., kudenn mekanikel b. ; *eine Motorstörung beheben*, ratreañ (renkañ, kempenn, greiañ, adaozañ, dresañ, dilugañ) ur c'heflusker, kas ur c'heflusker da blom, disac'hañ ur c'heflusker, dihoubañ ur c'heflusker, rapariñ ur c'heflusker, difallañ ur c'heflusker, degas ur c'heflusker e ratre vat en-dro.
Motortriebwagen g. (-s,-) : karrdren g., michelin® g., P. tren patatez g., tren karotez g.
Motor- und Segelschiffahrt b. (-) : [merdead.] merdeadur dudi g.
Motorwagen g. (-s,-) : karbed emlusk g., emerlusker g., karr dre geflusker g., karr-tan g.
Motorwelle b. (-,-n) : marbr luskañ g.
Motte b. (-,-n) : **1.** [loen.] hartouz g. [*liester* hartouzed] ; *Kleidermotte*, tartouz g., preñv-dilhad g., preñv-mezher g., gaozan g. ; *von den Motten angefressen werden*, *von den Motten zerfressen werden*, tartouzañ, gaozanañ ; *von den Motten angefressen*, *von den Motten zerfressen*, gaozanet, tartouzet, debret gant an tartouzed, debret gant an astuz ; **2.** [istor] moudenn [*liester* moudennoù], moudenn-gastell b. [*liester* moudennoù-kastell].
motten V.gw. (hat gemottet) : [Bro-Suis] goriñ, gouleskiñ, mutleskiñ, devañ a-nebeudoù, glaouenniñ, glaouañ, mont e glaou, duañ, poufal.
Motten n. (-s) : [Bro-Suis] mutleskiñ g., gouleskiñ g.
mottenfest ag. : gwarezet ouzh an tartouzed, gwarezet ouzh ar gaozaned.
Mottengift n. (-s,-e) : ampoezon laz-h-tartouzed g., ampoezon enepgaozan g.
Mottenkiste b. (-,-n) : [dre skeud.] *aus der Mottenkiste*, digoulzet, dispredet, diamzeret, dilerc'het, dibaseet ; *etwas aus der Mottenkiste holen*, lakaat un dra kozh-Noe war an tabier (war an tablier), lakaat un dra kozh-Noe war an doubier ; *einer aus der Mottenkiste*, P. ur c'hozh loufer digoulzet g., ur c'hripon dibaseet g., ur c'hripon pampes g., ur c'hripon impopo g., ur c'hripon luo g., ur c'hripon babala g.
Mottenkugel b. (-,-n) : boul laz-h-tartouzed b., boul enepgaozan b.

Mottenpulver n. (-s,-) : poultr laz-h-tartouzed g., poultr enepgaozan g.
mottenzerfressen ag. / **mottig** ag. : tartouzet, gaozanet, debret gant an tartouzed, debret gant an astuz.
Motto n. (-s,-s) : ger-stur g., ger-ardamez g., sturiad g., sturienn b., stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g., gourlavar g., sturreolenn b., lezenn a c'hras b., pater b.
motzen V.gw. (hat gemotzt) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, oreumat, kintuziñ, klemmichal, goeñviñ, chaokat e bater, chikanañ, gouerouzat, soroc'hal, grignouzal, grignouzat, ronkal, gragailhat, gwigourat, bourboutil, rec'hal, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmat, pufal, grumuzat, kestal.
Motzerei b. (-,-en) : pismigadennoù ls., karnaj g., klemmicherezh g., klemmichadennoù ls., klemmoù ls., kunuc'hennoù ls., truandoù ls., yezhoù fall ls., gwigour g., grozmat g., bourbouterzh g.
mouillieren V.k.e. (hat mouilliert) : [yezh.] glebiañ ; *einen Konsonanten mouillieren*, glebiañ ur gensonenn ; *beim Sprechen bestimmte Konsonanten mouillieren*, kaozeal gleb ; „brillant“ wird mit mouilliertem „ll“ ausgesprochen, glebiet e vez an „ll“ er ger alamanek „brillant“ ; *mouillierte Konsonanten*, kensonennoù glebiet ls.
Mouillieren n. (-s) / **Mouillierung** b. (-,-en) : [yezh.] glebiadur g.
Moulinette® b. (-) : malerez b.
Mountainbike n. (-s,-s) : marc'h-houarn treuz bro g.
Moukás n. (-s) : [kegin.] mousaka g. [*liester* mousakaoù].
Mouseover n. : [stlenn.] cheñchamant skeudenn g.
Mousepad n. (-s,-s) : [stlenn.] pallenn logodenn g., tapis logodenn g.
Moussaka n. (-s,-s) / b. (-,-s) : [kegin.] mousaka g. [*liester* mousakaoù].
Mousse b. (-,-s) : [kegin.] spoumenn b.
Mousse au Chocolat b. (-) : [kegin.] spoumenn chokolad b.
Mousseline b. (-,-n/-s) : [Bro-Suis, gwia.] moñselin g.
Mousseux g. (-s,-s) : gwin bouilh g., gwin spoum g., gwin strink eon g., gwin klogorek g. ; *der Mousseux perlt in den Gläsern*, bouilhañ a ra ar gwin spoum er gwerennoù, birviñ (greunenniñ, klogorenniñ) a ra ar gwin bouilh er gwerennoù.
moussieren V.gw. (hat moussiert) : spoumañ, eoniñ, eonenniñ, bouilhañ, greunenniñ ; *der Schaumwein moussiert in den Gläsern*, bouilhañ a ra ar gwin spoum er gwerennoù, birviñ (greunenniñ, klogorenniñ) a ra ar gwin bouilh er gwerennoù.
moussierend ag. : spoumus, spoumek, eonennus, eonek, eonnenek, bouilh, pikant ; *moussierender Apfelwein*, sistr pikant g., sistr bouilh g., sistr spoum g., sistr strink eon g., sistr klogorek g.
Moustérien n. (-) : [hendouarouriezh] oadvezh moustierian g., moustierian g.
Möwe b. (-,-n) : **1.** [kerentiad evned] larideg g. [*liester* larideged] ; *die Möwen*, *die Laridæ*, al larideged ls., an evned larifurm ls. ; **2.** [loen.] gouselanig g. [*liester* gouselaniged] ; *Silbermöwe*, *Sturmmöwe*, *große Seemöwe*, gouselan g. ; *die Silbermöwen*, *die Sturmmöwen*, *die großen Seemöwen*, ar gouselaned ls., ar gouselini ls., P. ar Yanned ls. ; *die Seeschwalben und Möwen*, an evned gwenn ls. ; *Lachmöwe*, gouselan maskl du g. ; *Dreizehenmöwe*, karaveg pavioù du g. [*liester* karaveged pavioù du] ; *Schmarotzerraubmöwe*, sparfell-vor b. [*liester* sparfelled-mor].
Möwenvogel g. (-s,-vögel) : [kerentiad evned] larideg g. [*liester* larideged] ; *die Möwenvögel*, *die Laridæ*, al larideged ls., an evned larifurm ls.

Mozaraber g. (-s,-) : [istor] Mozarab g. [*liester* Mozarabed].
mozarabisch ag. : [istor] mozarab.
MP b. (-,-s) : [*berradur evit Maschinenpistole*] mindrailherezig b., pistolenn-vindrailher b.
MP3-Format n. (-[e]s) : [stlenn.] mentrezh MP3 g., furm MP3 b.
mRNA b. (-,-s) : [bev.] trenkenn ribonukleek kannad b., mRNA g., RNA kannad g.
MRT b. (-,-s) [*berradur evit Magnetresonanztomographie*] : [mezeg] S.D.G g., skeudennerezh dre zasson gwarellec g.
MS b. (-) [*berradur evit multiple Sklerose*] : skleroz strewek g.
MS-krank ag. : gant ar skleroz strewek, klañv gant ar skleroz strewek, stag ar skleroz strewek outañ, dalc'het gant ar skleroz strewek.
MTA g. (-s,-s) / b. (-,-s) : [*berradur evit medizinisch-technischer Assistent / medizinisch-technische Assistentin*] : skoazeller arnodva g., skoazellerez arnodva b.
Muck g. (-s,-e) : ger g., evezhiadenn b., eilger g., eilgeriad g., eilgeriadenn b. ; *mit keinem Muck*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ, divegañ) grik, hep lavaret na grik na mik, hep mik na mak, hep ober mik na mak, o tevel krenn, o tevel mik, hep gwikal, hep trinkañ ur ger, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep klemm na gwigour, hep karnañ.
Mucke b. (-,-n) : **1.** mank g., si g., namm g. ; *das Ding hat seine Mucken*, ned a ket klok, ned a ket diroufenn an traoù, an dra-se ne ya ket reizh en-dro, ur si bennak a zo gant an dra-se, an dra-se e ya un dra bennak a-dreuz gantañ ; **2.** froudenn b., stultenn b., pennad g., sorc'henn b., loariadenn b., loariad b., tid b. ; *seine Mucken und Launen*, e bennadoù ls. ; *er hat so seine Mucken*, loariet e vez a-wechoù, imorioù en devez, a-wechoù en devez reuziadoù, loariadoù en devez, mont a ra a-wechoù gant ar c'hatar, loariadenn a spered eo ; **3.** [loen.] c'hwibu str., c'hwibu-moui str., moustik g., pikerez b., fubu-flemm str. ; *mit Geduld und Spucke fängt man eine Mücke*, pasianted hag hiramzer a dalv dek gwech nerzh ha koler-karrig a dro a denn bro, karrig a red ne bad ket - a-dammoù, a-dammoù e vez graet e vragoù da Yannou - chom sioul hag e paki logod - an hini a ya buan a-wechoù a ya pell met an hini a zalc'h da vont a ya gwell - gant hir amzer e teuer a-benn eus pep tra - gant poan hag amzer a-benn eus pep tra e teuer - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - ne gresk ket ar geot en ur sachañ warno - gant kolo hag amzer e veüra ar vesper - o terc'hel stenn e vez kaset an traoù da benn - avan-da-van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed.
Mücke b. (-,-n) : **1.** [loen.] c'hwibu str., c'hwibu-moui str., moustik g., pikerez b., fubu str., fubu-flemm str. ; *von Mücken geplagt*, hegaset gant ar c'hwibu (gant ar c'hwibu-moui, gant ar fubu) ; *die Mücken sind eine echte Plage*, traoù hegasus (traoù kazus) eo ar c'hwibu, heskinañ a ra ar c'hwibu, heskinus eo ar c'hwibu ; *Mücken fangen*, c'hwibua, fubua ; *die Stechmücken aus einem Ort vertreiben*, divoustikañ ul lec'h ; *die Menge Mücken, die er pro Tag frisst, macht die Hälfte seines Körpergewichts aus*, debriñ a ra d'e zevezh e hanterbouez a c'hwibu ; **2.** [tr-] P. *aus einer Mücke einen Elefanten machen*, ober un duchenn eus un duriadenn c'hoz, ober c'hoari gaer gant traoù a netra, ober un eured gant netra, ober kalz a reuz evit netra, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober gwelien gant udb, diarbenn nec'hamant, kemer merfeti evit dister abeg, kemer charre evit nebeud a dra, kemer reuz

evit nebeut a dra, kemer streuvell evit nebeud a dra, mont da gaout nec'hamant gant bihan dra, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, klask laou el lec'h ma ne vez ket nez, kavout traoù el lec'h ma n'eus ket, morc'hediñ evit bihan dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober c'hoari gaer gant kement bramm 'zo tout, klask chikan abalamour da blouz e votoù, ober c'hoari gaer gant ket ha netra, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra ; *eine Mücke machen*, **a)** plegañ e stal, mont en hent, en em lakaat en hent, mont el lev, loc'hañ, diloc'hañ, diflach, diblasañ, dibradañ, lañsañ, digludañ, lavaret yao, kemer foet an nor, skubañ er-maez, pakañ (dastum) e fleütoù, pakañ e rabotoù, fardañ (danzen, aveiñ, aozañ, prientiñ) mont kuit, troñsañ (dastum) e damm stal ; **b)** ober gaol, skarañ, skampañ, tec'hel kuit, skarzhañ, karzhañ, sachañ war e skasoù, sachañ war e ivinoù, ober gardenn, tapout (kavout) hed e c'har, kemer hed e c'har, sachañ e dreid (e c'har) gantañ, klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, en em skrabañ, flipat er-maez, ober botoù kazel, lakaat e seulioù en e c'hodell, ober gar, skarañ er ouinell, kemer an tec'h, mont war dec'h, gounit a veg botez, ober gardenn, gallout kavout hed e c'har, gallout kavout hed e votez, sachañ e loaioù ; *er gibt an wie eine Tüte Mücken*, c'hwezet eo dezhañ, lorc'h a zo ennañ da vougañ, lorc'h don a zo ennañ, mont a ra gant ar prun, kement a lorc'h a zo ennañ evel pa vije pevare person an Dreinded, lorc'h a zo ennañ kement ha pa vije pevare person an Dreinded, emañ oc'h en em ambridañ, c'hwezet eo evel un touseg, c'hwezet eo gant ar vrasoni, n'eus nemet fouge anezhañ, kollet eo gant gloar, mont a ra gant ar fru, ur fougeer brein a zo anezhañ, n'eus nemet ur sac'h ourgouilh anezhañ, n'eus nemet ur sac'h c'hwez anezhañ, e galon a zo foefivet a ourgouilh, hennezh n'en deus ket ezhomm eus ur c'hloc'her evit seniñ e gloc'h, e glevet a reer atav oc'h en em veuliñ, en em lakaat a ra trec'h d'an holl, hennezh en deus lorc'h en e foñs, hennezh en deus lorc'h en e doull, teil a zo gantañ, c'hwezet eo gant al lorc'h, hennezh a zo un torkad lorc'h ennañ, ur pezh lorc'h a zo ennañ, hennezh a zo ur reuz ennañ, uhel eo ar c'haoc'h en e doull, uhel eo ar c'haoc'h en e revr, hennezh a zo savet ar c'herc'h en e c'housoug, uhel eo an tamm ennañ, foefivet eo gant an ourgouilh, c'hwezet eo gant an avel / leun eo e benn a c'hloriusted / karget eo a vendet / leun a avel hag a voged eo / pennboufet eo gant an ourgouilh / ober strakal e skourjez (e foet) a ra (Gregor), leun a fouge hag a lorc'h eo, hennezh a zo lorc'hoù ennañ, fier-droch eo, fier-ruz eo, fier-sot eo, leun a galal eo, ober a ra kalz a deil gant nebeut a c'housot (a blouz, a golo), ober a ra muioch a deil eget a golo (eget a blouz), hennezh ne oar ket bale ken gant ar c'hwez a zo en e gorf, ur revr en deus na fontfe ket un tamm sukr ennañ, ne fontfe ket un tamm sukr en e revr, ober a ra teil, ur bern teil a zo anezhañ, hennezh zo c'hwezet e bluñv, hennezh a zo sonn e gribell, emañ o skeiñ war e daboulin, emañ o rodal e revr, emañ o c'hwezhañ en e drompilh, hennezh a zo brasoni tout, leun a lorc'h eo, en em gavout a ra, douget eo dezhañ e-unan, plantañ a ra c'hwez ennañ e-unan, fouge a zo ennañ evel un targazh er ribod, rok (otus, glorius, tonius, bras) eo an tamm anezhañ, bras eo an tamm gantañ, emañ e leue o treiñ ennañ, un tamm tro a zo ennañ, foefiviñ a ra gant an ourgouilh, c'hwezañ a ra gant an ourgouilh, c'hwezañ a ra gant al lorc'h.
Muckefuck g. (-s) : meni kafe g., divlaz eus ar c'hafe g., menestini kafe g., asez kafe g., kafe malt g., kafe heiz g.
mucken V.gw. (hat gemuckt) : **1.** fiñval un tammig ; **2.** komz a vouezh izel ; **3.** P. begata, digeriñ e flapenn, digeriñ e doull, chaokat e c'houstell, difronkañ ; *nicht mucken*, kerzhet gant an neudenn war-eeun, kerzhet gant an neudenn eeun, mont klenk gant e hent, mont tre gant e hent, mont eeun gant an

hent, bale moan, bale strizh, bale kempenn, bale plaen, bale eeun, charreat moan ; *ohne zu mucken*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ, divegañ) grik, hep gwikal, hep lavaret na grik na mik, hep mik na mak, hep ober mik na mak, o tevel krenn, o tevel mik, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep klemm na gwigour, hep seniñ grik, hep breutaat, hep marc'hata, hep difronkañ, hep chipotal, hep karnañ, hep rak na perak, hep peragiñ, hep lavaret grik a-enep, hep enebiezh, hep enebiñ, hep lavaret tra a-enep, hep rebarbiñ, hep arguz (Gregor) ; *nicht gemuckt*, stank da veg ! serr da veg ! serr da forn ! stank da forn ! serr da skudell ! pak da lajour ! serr da c'houzoug ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! prenn da glap ! serr da glapez ! serr da voj ! tav da glakenn ! stank da riboul ! stank da veol ! serr da skudell ! bez kloz da riboulou ! grik ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok !

V.em. : **sich mucken** (hat sich (ak.) gemuckt) : [rannyezh.] rebarbiñ, rebardinañ, en em rebardinañ, rebekat, souzañ, karnañ, ourzal.

Mucken ls. : *sellit ouzh Mucke*.

Mückenbekämpfung b. (-) : divoustikañ g.

Mückendreck g. (-s) : **1.** kaoc'h c'hwibu g. ; **2.** [dre skeud.] dister dra g., bihan dra g., tra a get g., netraig g., bagaj g., disteraj g., disterajoù ls., disterajigoù ls., inglodaj g., bitrakoù ls., kac'herezh g., kaoc'hajoù ls., traoùajoù ls., arabadiezh b., siklud g., avel g., belbeterezh g., belbiaj g., rambre g.

Mückenplage b. (-,-n) : koabrennadoù c'hwibu ls., morioù a c'hwibu ls., nijadoù c'hwibu ls., nijadelloù c'hwibu ls., hedoù c'hwibu ls., hedadoù c'hwibu ls., ur vordilh a c'hwibu b., ur vostad c'hwibu b.

Mückenrepellent n. (-s,-s) : divoustiker g. [*liester divoustikerioù*].

Mückenschwärme : koabrennadoù c'hwibu ls., morioù a c'hwibu ls., nijadoù c'hwibu ls., nijadelloù c'hwibu ls., hedoù c'hwibu ls., hedadoù c'hwibu ls., ur vordilh a c'hwibu b., ur vostad c'hwibu b.

Mückenspray g./n. (-s,-s) : divoustiker g. [*liester divoustikerioù*].

Mucker g. (-s,-) : **1.** nagenner g., chikaner g., noazour g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousek g., chaoker e revr g., genoù hek a zen g., soroc'her g., grozmoler g., grignouz g., gouerouz g., grumuzer g., bourbouter g., razailher g., heureuchin g., rauhous g., ourz g., regain g., den ranous g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., revr war wigour g., beg kamm g., ripompi tagnous g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester kagaleien*], kaoc'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., toumant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor), bugel pikous g. ; **2.** pilpouz g., kazh born g., klufan g., toull-sev g., fentour g., gogez g., koarenn b., likoez g., paterer g., brizhdevod g., bigod g. ; **3.** digarezour g., risklennour g., sac'h goullou g., kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar dibluñvet b., yar beliet b., yar-zour b., klouarenn b., revr aonik g., kazh gleb g., foerer g., toull-foer g., kren-e-revr g., krener e revr g., rouzer g., poltron g.

Muckerei b. (-,-en) / **Muckertum** n. (-s) : **1.** pilpouzerezh g., falsentez b., skoacherezh g., klufanañ g., bigoderezh g. ; **2.** bavoni b., poltronerezh g., rouzaon g., laoskoni b., terzhiennskeud b., treant g., gloazoù ls.

Muckraker g. (-s,-) : mesker kaoc'h g.

Mucks g. (-es,-e) : ger g., evezhiadenn b. ; *mit keinem Mucks*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ) grik, hep lavaret na grik na mik, hep mik na mak, hep ober mik na mak, o tevel krenn, o tevel mik, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep gwikal, hep klemm na gwigour, hep seniñ grik, hep divegañ grik, hep breutaat, hep marc'hata, hep chipotal, hep difronkañ, hep karnañ, hep troiata, didortilh, hep troidell ebet.

mucksen V.gw. (hat gemuckst) : **1.** fiñval un tammig ; **2.** komz a vouezh izel ; **3.** P. begata, digeriñ e flapenn, digeriñ e doull ; *ohne zu mucksen*, hep rannañ (gwikal, faoutañ, seniñ) grik, hep lavaret na grik na mik, o tevel krenn, o tevel mik, hep mik na mak, hep ober mik na mak, hep dihostal ger ebet, hep dihostal, hep dic'hwezhañ ger, hep souzañ, hep gwikal, hep klemm na gwigour, hep seniñ grik, hep divegañ grik, hep breutaat, hep marc'hata, hep troiata, hep tortal, hep chipotal, hep difronkañ, hep karnañ, didortilh, hep troidell ebet ; *nicht gemuckst*, stank da veg ! serr da veg ! serr da forn ! serr da glapez ! serr da voj ! stank da forn ! stank da riboul ! stank da veol ! serr da skudell ! pak da lajour ! serr da c'houzoug ! tav da glakenn ! prenn da drap ! prenn da draped ! prenn da glapez ! prenn da glap ! bez kloz da riboulou ! grik ! lez da strak ! lez da storlok ! lez da chaok ! ; *sich nicht wagen zu mucksen*, bale moan, bale strizh, bale kempenn, kerzhet moan, charreat moan, mont eeun gant an hent, mont klenk gant e hent, mont tre gant e hent, kerzhet gant an neudenn war-eeun, kerzhet gant an neudenn eeun, na grediñ lavaret ez eo e revr dezhañ.

Muckser g. (-s,-) : ger g., evezhiadenn b. ; *er ist gegangen, ohne einen Muckser von sich zu geben*, ne oa ket chomet eno da lavaret aiou nag ha dal, ne oa ket padet eno, ne oa ket chomet eno da zigeriñ e c'henoù, ne oa ket chomet eno da c'horiñ vioù, ne oa ket chomet da c'hortoz e gement all, aet e oa kuit hep gortoz e begement.

mucksmäuschenstill ag. : sioul-logod, sioul evel ul logodenn, sioul evel ar marv, sioul-marv, sioul-sibouroun evel ul laer ; *es ist mucksmäuschenstill, man könnte eine Stecknadel fallen hören*, klevet e vefemp o chaokat laou.

Mud g. (-s) : [norzh Bro-Alamagn] bouilhenn b., lec'hid g., pri g., lagenn b., fank g., frigas g., prigas g., kailhar g., kailharenn b., strak g., lag g., strod g., stroden b., limouz g., liboud g., mailh g., libistr g., morvonk g., morfont g., safik g., strouilh g., kaot g., yodasenn b., kampoullenn b.

müde ag. : **1.** skuizh, skuizhet, faezh, fat, fatik, flak, flaket, diflaket, brev, brevet, divi ; *er ist gar nicht müde*, n'eo tamm skuizh ebet ; *ich bin müde*, aet on skuizh, skuizh on, faezh on ; *müde werden*, skuizhañ, mont skuizh, dont da skuizhañ, faezhañ, fatikañ, flakaat, flakañ ; *müde machen*, mac'homiñ, skuizhañ, faezhañ, diviañ, breviñ, asikañ, drastañ, fatikañ, flakañ, flakaat, helc'hiñ, tanailhañ ; *er wird schnell müde*, buan eo da skuizhañ, skuizhañ a ra buan ; *er ist nicht müde zu kriegen*, kalet eo ouzh ar skuizhder, start eo ouzh ar skuizhder, ne skuizh morse (nepred), ne zeu morse da skuizhañ ; *er sieht müde aus, man merkt ihm an, dass er müde ist, man sieht ihm an, dass er müde ist*, tres ar skuizhder a weler war e zremm, neuz ar skuizhder a zo war e zremm, liv ar skuizh a zo en e gerc'henn, liv ar skuizh a zo warnañ, stumm skuizh a zo warnañ, un neuz skuizh en deus, un aer skuizh en deus, un aer skuizh a zo warnañ, aer ar skuizhder a zo warnañ, doare a zo dezhañ da vezañ skuizh, gwelet e vez warnañ ez eo skuizh, dremmoù skuizh a zo dezhañ, skuizh eo da welet, diskouez a ra bezañ skuizh ; ... *so müde war er*, ... gant a skuizh ma oa ; *ich war so müde, dass ich nicht mehr lesen konnte*, gant a

skuizh e oan ne c'hallen ket lenn ken, ken skuizh e oan na c'hallen ket lenn ken ; *er war abends nach der Arbeit so müde, dass er es genoss, zu Hause zu bleiben*, plijout a rae dezhañ chom er gêr war an abardaez, skuizh ma veze diouzh e zevezh labour ; *er ist des Lebens müde*, aet eo skuizh gant ar vuhez, skuizh eo o vevañ ; *ich bin es müde*, skuizh on gant an dra-se, me a zo aet yost gant kement-se, rez va boned am eus, me 'zo erru dotu gant an dra-se, an dra-se a dorr din va fevarzek real, dreistpenn am eus gant an dra-se, aet on dreistpenn gant an dra-se, me 'zo leun va c'hased gant an dra-se, me 'zo leun va rastell gant an dra-se, re eo din, trawalc'h da'm lâr, va gwalc'h am eus a gement-se, va gwalc'h am eus eus an dra-se, aet on tremen skuizh gant an dra-se, deuet on nec'het-marv gant an dra-se, me a zo erru skuizh va revr gant an dra-se, erru on skuizh (tremen skuizh on, darev on, me a zo eok, erru on heug, erru on heuged, faezh on, deuet on da skuizhañ) gant an dra-se, eok ha tremen eok on gant an dra-se, heug a ro an dra-se din, heug(et) on gant kement-se, leizh va lâr am eus diouzh an dra-se, leizh va lâr am eus gant an dra-se, gwasket on evel un torch-listri, aet eo al loa dreist ar skudell, erru on poazh gant an dra-se, fastet on gant an dra-se, brenn !, va revr gant an dra-se ! va gaol ! ; *von schwerer Tagesarbeit müde*, faezh (brevet, tanailhet, torret, brevet) gant un devezh labour tenn, skuizh diouzh e zevezh labour start ; *er hat sich müde gearbeitet*, kement en deus labourer ken eo skuizh bremañ, kement en deus graet o labourat ma'z eo skuizh bremañ ; *ich werde es nicht müde, diesen Film immer wieder zu sehen*, ne skuizhan nepred o sellet ouzh ar film-se, ne skuizhan ket o sellet ouzh ar film-se, n'enoan morse o sellet ouzh ar film-se ; *sich müde rennen*, skuizhañ dre forzh redek, skuizhañ dre hir redek, faezhañ o redek, redek betek penn e nerzh ; *sich (ak.) müde laufen*, bezañ faezh o vale, faezhañ o vale ; *seid ihr mich schon müde* ? ho kwalc'h hoc'h eus ganin dija ? ho porodiñ a ran dija ? ; 2. [dre astenn.] *müde sein*, bezañ gant ar c'hoant kousket, kaout c'hoant kousket ; 3. *keine müde Mark haben*, na gaout kerz e nep tra (tra en e gerz, daou wenneg da deurel ouzh toull ur c'hi, ur gweneg toull war e anv, un diner toull war e anv, na diner na mell [Gregor], na mezell na diner, na diner na mezell), na gaout an hanter eus netra, bezañ diskantet (disec'het, skarzhet, skarz, diblusket, diskant, goulo-sec'h, skañv, ridet, plat, treut, tanav, moan) e yalc'h, bezañ deuet e yalc'h da bladañ, bezañ aet e yalc'h d'an hesk, bezañ erru skañv e yalc'h, bezañ hep arc'hant, na gaout ur gweneg en e gokezenn, na gaout an disterañ moneiz, bezañ kras, bezañ kras an traoù gant an-unan, bezañ roustet, bezañ divlank, bezañ diwenneg, na vezañ gweneg toull ebet gant an-unan, na gaout mui ur gweneg toull, na vezañ gweneg ebet el loch gant an-unan, bezañ berr war e gezeg, bezañ berr en e skeuliad, bezañ debret ar gestenn gant an-unan (e *gestenn gantañ, he c'hestenn ganti h.a.*), na gaout mui a vouloù, na gaout ur graf en e gokezenn, bezañ uzet e spilhenn, na gaout a segal ken, bezañ bihan pep tra gant an-unan, na gaout takenn ebet, bezañ teusk an traoù gant an-unan, bezañ berrek gant an-unan, bezañ Fañch ar Berr gant an-unan ; *das ist eine müde Pflaume*, ur morgousket a zen eo, un allazig a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur bladoren, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk) eo, labourat a ra dibalamour, ober a ra e labour diwar neuz, un toull diboan a zo anezhañ, n'eo ket lamprek warni, buzhugenniñ a ra e labour, alabistriñ a ra en e labour, eñ a labour alabistr, al labour hag eñ n'int ket ostizien gaer, n'eo ket gwall ruz war al labour, n'eus moned ebet gantañ, laosk eo da labourat, lugut eo da labourat, hennezh a zo pouer

da labourat, mont a ra pouer gant al labour, n'eus ket a wad en e wazhiennou, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ, n'eus netra ennañ, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, divegon eo, gwevn eo, diegus eo, gwad mors a zo ennañ, mors eo, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, gour eo, lugudus eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazhied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur glouarenn, ur sac'h goulo, ul labaskenn, ul labaskenneg, ul lugudenn, ur gouskadenn, ur veuzelenn) anezhañ, hennezh a zo ur gorzenn wak anezhañ, hennezh a zo ur c'hrank gwak anezhañ, hennezh a zo evel un tamm koad, hennezh a zo ganet skuizh.

Müdigkeit b. (-) : bog b., skuizhder g., skuizhded b., skuizhentez b., skuizhvez b., skuizhoni b., skuizhnezh b., skuizhadenn b., faezhidigezh b., faezhder g., digoradur g., fatik g., grevusted b., flakadur g. ; *ein Gefühl von Müdigkeit, ein Gefühl der Müdigkeit*, ar santadur bezañ skuizh g. ; *Anzeichen von Müdigkeit zeigen, Anzeichen von Müdigkeit erkennen lassen*, diskouez bezañ skuizh ; *die Müdigkeit steht ihm im Gesicht geschrieben, er lässt Anzeichen von Müdigkeit erkennen*, e liv a ziskouez ez eo skuizh, e liv a ziskuilh ez eo skuizh, gwelet e vez warnañ ez eo skuizh, kaer eo gwelet diouzh e neuz ez eo skuizh, tres ar skuizhder a zo war e zremm, tres ar skuizhder a weler war e zremm, neuz ar skuizhder a zo war e zremm, liv ar skuizh a zo en e gerc'henn, liv ar skuizh a zo warnañ, stumm skuizh a zo warnañ, un neuz skuizh en deus, un aer skuizh en deus, un aer skuizh a zo warnañ, aer ar skuizhder a zo warnañ, doare a zo dezhañ da vezañ skuizh, dremmoù skuizh a zo dezhañ, skuizh eo da welet, diskouez a ra bezañ skuizh ; *vor Müdigkeit umfallen*, bezañ marv diwar e sav, bezañ dallet gant ar c'hoant-kousket, bezañ lazhet gant ar c'hoant-kousket (ar morgousk), bezañ eok gant ar c'housked, bezañ kabac'h gant ar skuizhder, bezañ riñset, gouzañv skuizhder, bezañ gourdet gant ar skuizhder, bezañ skuizh-brein (-divi, -marv), bezañ asik, bezañ asiket, bezañ flep, bezañ mac'homet, bezañ faezh, bezañ kouskedik, bezañ rentet, bezañ krevet, bezañ gell, bezañ flastret gant ar skuizhder ; *er kann sich vor Müdigkeit kaum rühren*, chom a ra motet gant ar yost hag ar skuizh ma'z eo, skuizh eo ken ez eo, brev eo, brevet eo, divi eo, eok eo, skuizh-divi eo, skuizh-brein eo, skuizh-marv eo, skuizh-lazhet eo, skuizh-stank eo, torret eo gant ar skuizhder, riñset eo, skuizh-lovr eo, skuizh-brevet eo, brevet eo gant ar skuizhder, skuizh eo evel ar bleiz, faezh eo betek skoulm e ene, faezh-mouch eo, diviet eo, ban eo, divanet lip eo, aet eo d'an eurvar, ôg eo gant ar skuizhder, darmaouet eo, darmaou eo, hernet eo, kabac'h eo gant ar skuizhder, gourdet eo gant ar skuizhder, broustet eo e gorf, nezet eo tout e izili dindanañ, dallet eo gant ar skuizhder, torret eo gant ar skuizhder, marv eo diwar e sav, lazhet eo gant ar skuizhder, eok eo gant ar skuizhder, asik eo, asiket eo, flep eo, mac'homet eo, rentet eo, krevet eo, gell eo ; *den Kopf vor Müdigkeit hin und her wiegen*, bobiñ ; *den Kopf vor Müdigkeit auf und ab wiegen*, P. pouezañ butun ; *die Augen fallen mir vor Müdigkeit zu*, emañ ar c'housk o trec'hiñ warnon, emañ o reiñ bornig, dallet on gant ar c'hoant kousket, marv eo va daoulagad gant ar c'hoant kousket, bec'hiet eo va daoulagad gant ar morgousk, klozañ a ra va daoulagad gant

ar morgousk, emañ va frenester o vont da glozañ, mont a ran gant ar c'housked.

Müdigkeitserscheinung b. (-, -en) : digoradur g., diaez korf deuet diwar re a labour start g.

Müdigkeitsgefühl g. (-s, -e) : *ein Müdigkeitsgefühl*, ar santadur bezañ skuizh g.

Mudschaheddin g. (-s, -) : moudjahid g. [*liester moudjahided*], moudjahidin g. [*liester moudjahided*].

Müesli n. (-s, -s) : [kegin.] muesli g., corn-flakes ls., bleudennoù kerc'h ls., malzennoù kerc'h ls., edaj g.

Muezzin g. (-s, -s) : muezin g. [*liester muezined*], muezzin g. [*liester muezzined*].

Muff¹ g. (-s) : c'hwezh ar c'hohz b., c'hwezh ar c'hloz b., c'hwezh an tuf b., c'hwezh ar moeltr b., c'hwezh ar stouv b., c'hwezh al loued / al louet b., c'hwezh ar brein b., c'hwezh an tuf b. ; *den Muff aus einem Zimmer vertreiben*, dilouediñ ur gambr.

Muff² g. (-s, -e) : kuzh-dorn g., feurenn b.

Muffe b. (-, -n) : 1. [tekn.] envez g., envezenn b., skarver g., skarv g., junt g., joentr g. ; *etwas mit einer Muffe versehen*, enveziañ udb ; 2. *P. Muffen haben*, kaout daf, bezañ ur revriad aon en an-unan, fleriañ gant an aon, kac'hat ar marv, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ o foerañ, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bec'h war an-unan, bezañ bec'h war e chaosoù, bezañ e bec'h, bezañ savet flær en e loeroù, bezañ flær en e vragoù, krenañ en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, na vezañ c'hwezet d'an-unan, na vezañ gwall fier, bezañ moan ar revr gant an-unan (*e revr gantañ, he revr ganti h.a.*), bezañ moan an traoù gant an-unan, bezañ moan e wadegenn, krizañ e chouk, bezañ moan e foñs, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù ; *den Dieben ging die Muffe eins zu zehntausend*, al laeron a oa flær en o bragoù ha krenañ munut a raent.

Muffel¹ g. (-s, -) : 1. [loen.] moj g., mojell b., min g., joskenn b. ; 2. [dre skeud.] palod g., mordok g. [*liester mordoked*], beg vil g., beg lor g., bongorz g., paotr hek e c'henoù g., amparfal g., den lor g., penn lor g., lopez g., den direspet g., loen g., loen gars g., pemoc'h badezet g., galjor g. [*liester galjored*], diaoul direzon g., beulke g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., penn kegin g., rachouz g., regain g.

Muffel² b. (-, -n) : [fizik, kimiezh] forn tommet dre an diavaez b., forn dre aotoklavatur b.

muffelig ag. : [dre skeud.] goefvet, araus, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, ginet, kivioul, put, hegaz, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, ranous, rust evel ur bod-spern, hegarat evel bodoù linad, hegarat evel ur bod linad, morlok ; *muffelig werden*, oursañ, tagnousaat, kintusaat.

müffeln V.dibers. (hat gemüffelt) : fleriañ ; *hier müffelt es ganz schön*, c'hwezh ar c'hohz (ar c'hloz, an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an tuf, ar brein) a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo amañ, c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo amañ, ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ, fleriañ a ra amañ evel ar vosenn, c'hwezh ar pemp-kant a zo amañ, c'hwezh ar mil matañ tra a zo amañ.

muffeln V.gw. (hat gemüffelt) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, oreumat, kintuziñ, klemmichal, kestral, goefviñ, grignouzat, tagnouzal, gromellat, gwigourat, rac'hoanat, rac'hoaniñ,

rahouennat, rahouenniñ, chaokat e bater, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat.

Muffelofen g. (-s, -öfen) : [fizik, kimiezh] forn tommet dre an diavaez b., forn dre aotoklavatur b.

Muffelschaf n. (-s, -e) : [loen.] mouflon g., gouezvaout g. [*liester gouezveot*].

Muffelwild n. (-s) : [loen.] moufloned ls., gouezveot ls.

muffen V.dibers. (hat gemufft) : *hier mufft es ganz schön*, c'hwezh ar c'hohz (ar c'hloz, an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an tuf, ar brein) a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo amañ, ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo amañ, c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo amañ, ur c'hwezh ar fallañ a zo amañ, fleriañ a ra amañ evel ar vosenn, c'hwezh ar pemp-kant a zo amañ, c'hwezh ar mil matañ tra a zo amañ.

V.gw. (hat gemufft) : ingenniñ, arvellat, gwic'hal, oreumat, kintuziñ, klemmichal, kestral, goefviñ, grignouzat, tagnouzal, gwigourat, gromellat, bourboutil, choskoniat, chaokat e c'henoù, chaokat e c'houstell, grozmolat, chaokat e bater.

Muffensausen n. (-s) : P. revriad aon g., korfad aon g., terzhienn-skeud b., rouzaon g., foerigell b., milaon g., pafenn b. ; *Muffensausen haben*, kaout daf, bezañ ur revriad aon en an-unan, fleriañ gant an aon, kac'hat ar marv, bezañ ur c'horfad mat a aon en an-unan, bezañ o foerañ, bezañ treant gant an-unan / bezañ gant ar gloazoù (Gregor), bezañ c'hwen en e loeroù, klevet c'hwen en e loeroù, santout c'hwen en e loeroù, sevel c'hwen en e loeroù, bezañ bec'h war an-unan, bezañ bec'h war e chaosoù, bezañ e bec'h, bezañ savet flær en e loeroù, bezañ flær en e vragoù, krenañ en e vragoù, mont (bezañ) bihan e galon, bezañ skoet gant an derzhienn-skeud, na vezañ c'hwezet d'an-unan, na vezañ gwall fier, bezañ moan ar revr gant an-unan (*e revr gantañ, he revr ganti h.a.*), bezañ moan an traoù gant an-unan, bezañ moan e wadegenn, krizañ e chouk, bezañ moan e foñs, sec'hañ gant ar spont, bezañ kaoc'h tomm en e vragoù.

muffig ag. : 1. *muffiger Geruch*, c'hwezh ar c'hohz (ar c'hloz, an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an tuf, ar brein) b. ; *es riecht muffig*, c'hwezh ar c'hohz (ar c'hloz, an tuf, ar moeltr, ar stouv, al loued / al louet, an tuf, ar brein) a zo amañ ; *den muffigen Geruch aus einem Zimmer vertreiben*, dilouediñ ur gambr ; 2. [dre skeud.] goefvet, araus, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, ginet, kivioul, put, hegaz, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, ranous, rust evel ur bod-spern, hegarat evel bodoù linad, hegarat evel ur bod linad ; *muffig werden*, oursañ, tagnousaat, kintusaat.

Muffin g. (-s, -s) : [kegin.] mufin g. [*liester mufinoù*].

mufflig ag. : *sellit ouzh muffelig*.

Mouflon g./n. (-s, -s) : [loen.] mouflon g. [*liester moufloned*], gouezvaout g. [*liester gouezveot*].

Mufti g. (-/s, -s) : [relij.] mufti g. [*liester muftied*].

muh estl. : *muh ! mou ! mooñ !*

Mühe b. (-, -n) : poan b., bec'h g., striv g., grevañs b., charre g., bourell b., bre g., trevell g., poellad g., darbar g., diaester g., fred g., helebini b., mizer b. ; *jemandem Mühe machen, jemanden (jemandem) Mühe kosten*, reiñ poan d'u.b., reiñ bec'h d'u.b., reiñ deur d'u.b., jabliñ u.b., darbariñ u.b., bezañ diaezamant bras d'u.b., teurel poan gant u.b. ; *sich (dat.) viel Mühe machen*, kemer streuvell ; *das kostet dich (dir) keine Mühe*, aze n'ec'h eus bec'h ebet da reiñ, ober a ri an dra-se hep reiñ bec'h, ober a ri an dra-se hep poan na diaezamant, ne vi ket skuishoc'h evit kelo ober an dra-se, ne vo ket ken start al lasenn ; *Mühe haben*, kaout bec'h oc'h ober udb, kaout

mizer oc'h ober udb, kaout d'ober o klask ober udb, kaout poan oc'h ober udb, kaout abadenn oc'h ober udb, kaout c'hoari oc'h ober udb, kaout gwe oc'h ober udb, kaout deur gant udb, ober udb deur d'an-unan, kaout poan gant udb, bezañ d'ober d'an-unan ober udb, bezañ poan gant an-unan ober udb, kochañ, rankout lonkañ anezhi ; *größte Mühe haben, etwas zu tun, alle Mühe haben, etwas zu tun*, kaout bec'h da vec'h oc'h ober udb, kaout mil boan oc'h ober udb, kaout mil binijenn oc'h ober udb ; *ich hatte größte Mühe, wach zu bleiben*, bec'h am boa o tifenn ouzh ar c'housked ; *unter größter Mühe konnten wir die Kleine von ihrer Großmutter trennen*, un abadenn e oa bet o tistokañ an hini vihan diouzh he mamm-gozh ; *ich hatte alle Mühe, die Sache wieder in Ordnung zu bringen*, ur bec'h e oa bet din renkañ an afer, kant poan ha kant all am boa bet o renkañ an traoù, mil binijenn (mil boan, bec'h da vec'h) am boa bet o renkañ an traoù, d'ober em boa bet o klask renkañ an traoù, d'ober em boa bet evit renkañ an traoù ; *ich hatte alle Mühe, ihn loszuwerden*, poan 'm eus bet o kaout an disamm anezhañ, abadenn 'm eus bet o kaout an disamm anezhañ ; *Sorge und Mühe haben*, na vezañ ebat e zoare, kaout e lod a drubuilhoù, kaout mizerioù a-walc'h, bezañ burutellet gant pep seurt trubuilhoù, kaout e zelazhoù, bezañ burutellet gant ur morad a dourmant, bezañ plaouiet gant an enkreiz hag an doan, bezañ beuzet en ur morad a drubuilhoù, gouzañv ezwar, gouzañv esgoar, dougen kañvoù, kaout e walc'h a chane, bezañ o tremen a-dreuz drez ha spenn, bezañ melre gant an-unan, bezañ trist ar jeu gant an-unan, bevañ e-kreiz ur stropad reuzioù, bezañ e-kreiz ar poanioù, bezañ e-kreiz ar stokadoù ; *sich Mühe geben*, kemer diaez, kemer poan, kemer reuz, kemer fred, kemer streuvell, strivañ, ober strivoù, kiañ, kiañ outi, toulbabañ, lakaat poan hag aket, lakaat e holl boan hag e holl aket d'ober udb, lakaat mil boan d'ober udb, poaniañ, bec'hiañ, bec'hiñ, trepetiñ, trevelliñ, kemer krevañs, lakaat e boan d'ober udb, lakaat e striv d'ober udb, en em boaniañ evit ober udb, igouniañ d'ober udb, plediñ gant (ouzh) udb, kemer grevañs, kemer charre, reiñ bec'h, ober bec'h, kemer bec'h, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, poursuiñ, merat, poelladiñ, aketiñ, kemer aket gant udb, kemer deur gant udb, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, lardañ, lopañ, poaniañ kalet, poaniañ tenn, labourat start, labourat tenn ; *jemanden für seine Mühe entlohnen*, digoll poan u.b. ; *sie wurden für ihre Mühe entlohnt*, digoll int eus o foanioù, digollet int bet eus o foanioù ; *er wird es schaffen, wenn er sich Mühe gibt*, dont a raio a-benn gant ma poanio ; *ohne Mühe wird nichts Großes geschafft*, ne vez graet netra vras hep poan ; *er gab sich keine Mühe mehr, ihm zu helfen*, ne oa mui e poan da reiñ sikour ebet dezhañ ; *Mühe an etwas (ak.) wenden, Mühe auf etwas (ak.) wenden*, kemer poan gant udb, kemer fred gant udb, kemer streuvell gant udb, poaniañ gant udb, poaniañ ouzh udb, en em boaniañ evit ober udb, bec'hiañ d'ober udb, en em boursuiñ d'ober udb, poaniañ d'ober udb, kiañ (strivañ) ouzh udb, reiñ bec'h war udb, reiñ bec'h d'ober udb, ober bec'h oc'h ober udb, kemer bec'h oc'h ober udb, lakaat bec'h evit ober udb, lakaat poan d'ober udb, lakaat e boan d'ober udb, lakaat e striv d'ober udb., tennañ e vennozh d'ur pal bennak, lakaat e boan da zont a-benn eus udb, lakaat e striv da gaout udb, trevelliñ d'ober udb, strivañ d'ober udb, en em vertuziñ d'ober udb, lakaat e youl d'ober udb, lakaat e nerzh d'ober udb, stardañ d'ober udb, igouniañ d'ober udb, plediñ d'ober udb, plediñ gant (ouzh, war) udb, pleal gant udb, kemer poan d'ober udb, kemer an tregas d'ober udb, kemer poellad da zont a-benn eus udb, kemer poell da zont a-benn eus udb, poellañ d'ober udb, poelladiñ d'ober udb ; *sich die Mühe geben, etwas zu tun*,

teurvezout ober udb, plegañ da ober udb, prizañ ober udb, bezañ mat d'an-unan ober udb ; *die Arbeit hat viel Mühe gekostet*, an dra-se en doa taolet labour ganeomp, bec'h hor boa bet oc'h erruout gant al labour-se, ur gwall grogad e oa bet, ur gwall reuz e oa bet kas an dra-se da benn, an dra-se a zo bet diaes-ral da ober, ni a oa koustet d'hor c'horfoù ober al labour-se, gwe hor boa bet o kas al labour-se da benn, mil pinijenn hor boa bet o kas al labour-se da benn, kant poan ha kant all hor boa bet o kas al labour-se da benn, d'ober hor boa bet evit kas al labour-se da benn, un abadenn hor boa paket gant al labour-se, gwall abadenn hor boa bet gant an dra-se, ne voe ket bihan an abadenn, tomm (tenn, rust) e voe an abadenn, mizer hor boa bet o kas al labour-se da benn, ober se ne oa ket bet ul lein debret, gwashoc'h eget un devezh pal arat e oa bet, an dra-se a oa bet ur c'hole d'ober, start e oa bet al lasenn, ne oa ket bet ur brav ober al labour-se, ne oa ket bet un ebat kas al labour-se da benn, ne oa ket bet tra aes kas al labour-se da benn, mil boan a voe oc'h ober an dra-se, kavet hor boa da gochañ o kas al labour-se da benn, kavet hor boa da gochañ ouzh al labour-se, kavet hor boa da gochañ gant al labour-se, krog hor boa bet d'ober an dra-se, krog a-walc'h hor boa bet d'ober an dra-se, gwall grog hor boa bet d'ober an dra-se, kavet hor boa krog d'ober an dra-se, kavet hor boa krog a-walc'h d'ober an dra-se, kavet hor boa gwall grog d'ober an dra-se, peadra da vrampsac'hat hor boa bet o kas al labour-se da benn, abadenn hor boa bet o kas da benn an dra-se, kerse e oa bet gant hor c'hostoù embreger al labour-se, ne oa ket bet ur c'hoari ober seurt labour, ne oa ket bet ur pardon ober seurt labour, micher a-walc'h e oa bet kas al labour-se da benn, honnezh a oa bet micher a-walc'h, n'eo ket bihan a boanioù hor boa bet, chastre hor boa bet evit kas al labour-se da benn, ur gwall zevezh hor boa bet d'ober, c'hwezadennoù hor boa tapet evit dont a-benn eus an dra-se, ken start e oa bet ha direunañ lost an diaoul ; *keine Mühe scheuen*, na sellet ouzh e boan, na zamantiñ d'e boan (d'e gorf), na gaout kerteri d'e boan, na espern e boan, bezañ dizamant eus e boan, na gaout damant d'e boan, bezañ ki ouzh e gorf, bezañ ki ouzh ar boan, bezañ kalet ouzh ar boan, na vezañ tener ouzh e gig, na zamantiñ da labourat, na zamantiñ evit labourat, lakaat e holl nerzh, plantañ e holl nerzh d'ober udb, poaniañ evel an diaoul kamm, ober labour tri, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, plantañ e-barzh, krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, en em derriñ d'ober udb, en em zivadeziñ d'ober udb, kiañ ouzh al labour, en em gĩañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, labourat a-nerzh, loeniñ, loeniñ e gorf, lopañ, lardañ, kordañ da vat gant al labour, bezañ kalet ha didruez ouzh e gorf, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, ruilhal ha merat e gorf, labourat evel ur c'hi, na ober goap a labourat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, bezañ en an-unan ur gounnar labourat, c'hwezhañ e-barzh, en em zrastañ, en em hersal da labourat, difreatañ, diskrapañ, diskrapañ, en em zibilhonañ, bouc'halañ, skrapañ, daoubenniñ war al labour, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, bezañ a-stenn gant e labour, bezañ didruez ouzh an-unan (*outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.*), labourat a-lazh-korf, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, strivañ a-dro-vat, ober bec'h bras, kemer bec'h, merat, na vouzhañ ouzh al labour ; *die ganze Mühe ist für die Katze*, aet eo hol labour da labour wenn, kollet hon eus hor poan hag hon amzer oc'h ober al labour-se, un taol bouc'hal (un taol bazh) en dour an hini e oa, skoet hon eus un taol

bouc'hal (un taol bazh) en dour, emaomp kazeg ganti, kazh eo an taol, poan gollet e oa, aet eo an tenn er c'hleuz, labour null hon eus graet, graet hon eus labour ven, aet eo an taol da gaoc'h-heiz, aet eo an taol e kas, troet eo an taol e kas, kouezhet eo an taol e kas, troet eo an taol e gwelien, aet eo an taol e gwelien, aet eo an taol er c'harzh, labouret hon eus bet diwar goll, ne dalveze ket ar fred, en aner hon eus strivet, strivoù aner e oa, kement-se ne dalvez ket ur bilhenn (ur c'horn-butun, ur spilhenn, ur bramm, un taol-botez, ur felc'h-ki, ur vrennigenn), se ne dalvez ket un aval put, distignet eo va stign ; *es lohnt die Mühe nicht, die Sache ist nicht der Mühe wert*, ne dalv(ez) ket ar boan (ar fred), n'eo ket ar boan, poan gollet eo, ar vevenn ne dalvez ket ar vezherenn, gwazh eo ar vevenn eget ar vezherenn, ne dalvez ket ar boan suta! pa ne fell ket d'ar marc'h staotañ, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, se 'zo evel skeiñ piz gant Kastell an Tarv, kenkoulz skeiñ e benn e-barzh ur c'hleuz, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, ne c'hounezfe ket an den gwerzh e boan, kement-se ne dalvez ket ur bramm ki ; *wenn der Lohn wenigstens der Mühe entsprechen würde*, c'hoazh ma c'hounezfe an den gwerzh e boan ; *verlorene Mühe*, labour aner g., labour wenn g., poan gollet b., strivoù aner ls., labour null g., un taol bazh en dour, ur bramm en dour g., un taol bouc'hal en dour (er stank) g., un tenn er c'hleuz g. ; *das ist verlorene Mühe*, n'eo ket ar boan, koll hor poan hag hon amzer emaomp oc'h ober war-dro an dra-se, kenkoulz ribotat dour, kenkoulz goro un tarv, se 'zo evel skeiñ piz gant Kastell an Tarv, kenkoulz skeiñ e benn e-barzh ur c'hleuz ; *das ist wohl der Mühe wert*, talvezout a ra ar boan, n'eo ket poan gollet eo ; *sparen Sie sich die Mühe*, na gollit ket ho poan gant kement-se (Gregor), espènit ho poan, espènit ho amzer ; *er kann sich die Mühe sparen*, emañ o koll e boan (e amzer), gwelloc'h e vefe dezhañ ehanañ ; *seine Mühe sparen*, marc'hata e boan, espèrn e boan, damantiñ d'e boan, kaoùterkeri d'e boan ; *seine Mühe nicht sparen*, na zamantiñ d'e boan (d'e gorf), na espèrn e boan, bezañ dizamant eus e boan, na gaout damant d'e boan, na sellet ouzh e boan, na gaout a gerteri d'e boan, bezañ ki ouzh e gorf, lakaat e holl nerzh, plantañ e holl nerzh d'ober udb, poaniañ evel an diaoul kamm, ober labour tri, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, plantañ e-barzh, krugañ ouzh al labour, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ, kiañ outi, kiañ e gorf, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, korfañ, labourat a-nerzh, loeniñ, loeniñ e gorf, lopañ, lardañ, lorgnañ, kordañ da vat gant al labour, bouc'halañ, skrabañ, en em zrastañ, en em hersal da labourat, bezañ kalet ha didruez ouzh e gorf, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, ruihal ha merat e gorf, labourat evel ur c'hi, na ober goap a labourat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, bezañ ur gounnar labourat en an-unan, c'hwezhañ e-barzh, difreñ, diskrapañ, diskrapañ, en em zibilhonañ, daoubenniñ war al labour, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, bezañ a-stenn gant e labour, bezañ didruez ouzh an-unan (*outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.*), labourat a-lazh-korf, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, strivañ a-drovat, ober bec'h bras, kemer bec'h, poursuiñ, lakaat bec'h war al labour, merat, na vouzhañ ouzh al labour ; *gib dir keine Mühe*, na fors ket warni, espèrn da boan, espèrn da amzer ; *mit Mühe*, gant poan, dre boan, a-boan ; *mit großer Mühe, mit Müh und Not*, gant poan vras, a (dre) boan vras, goude kalz a boan, goude poaniañ a-walc'h, gant poan a-walc'h, a-bouez poan a-walc'h, a-bouez poaniañ a-zevri, bec'h-ha-bec'h, gant

mil boan, gant diaester bras, dre hir amzer ; *nur mit Mühe, nicht ohne Mühe*, ha n'eo ket hep poan, stroñs-distroñs, nemet a-boan, a-grip hag a-grap, bec'h-ha-bec'h, bec'h-bec'h, krip-ha-krap, ku-ha-ka, diblaen, dre boan, gant poan vras, gant poan a-walc'h, goude poaniañ a-walc'h, a-bouez poan a-walc'h, dre hir amzer ; *nur mit größter Mühe konnten sie festen Boden erreichen*, bec'h bras o devoe o tapout ar sec'h, mil boan o devoe o tapout ar sec'h, bec'h da vec'h o devoe o tapout ar sec'h ; *ohne jede Mühe*, aes, ken aes ha tra, ken aes all, aes-kenañ, aezet-kaer, hep reiñ bec'h, evel un dudi, a-aes-vat, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, brav-bras, propik, ken lip ha tra, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaen ha brav, war blaen, hep bec'h ebet, hep poaniañ an disterañ, hep poan na diaezamant, hep strivañ tamm, dihop, barrek, diboan, distourm.

müheles ag. : dihop, diskuizh, distriv, distrivus, aes, aezet, diboan, diboanuis, divec'h, didorr, didenn, dilabourus, dilabour, plaen, brav, dilu, karantezus d'ober.

Adv. : aes, ken aes ha tra, ken aes all, aes-kenañ, aezet kaer, hep reiñ bec'h, evel un dudi, a-aes-vat, aes-ral, koulz all, ken bravik ha tra, brav-bras, ken lip ha tra, propik, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaen ha brav, war blaen, hep bec'h ebet, dihop, barrek, hep poaniañ an disterañ, hep kemer poan, hep strivañ tamm, hep poan na diaezamant, diboan, barrek, distourm ; *er kann sie müheles unterscheiden*, n'eo ket poaniet evit o diforc'hiñ.

Mühelesigkeit b. (-) : aester g., aested b., aezamant g.

müheselig ag. : *sellit ouzh mühselig*.

Müheseligkeit b. (-, -en) : *sellit ouzh Mühseligkeit*.

muhen V.gw. (hat gemuht) : boudal, blêjal, musellat, busellat, beogal, bekal, gwegal, bruc'hellat, richanañ.

Muhen n. (-s) : blej g., blejadeg b., beogadeg b., blejadennou ls., beogadennoù ls., bruc'hellerezh g., busell b., buselladennoù ls., buselladeg b., muselladennoù ls., muselladeg b., bekal g., richan ar saout g., P. korn-boud g.

mühen V.em. : **sich mühen** (hat sich (ak.) gemüht) : strivañ, reiñ bec'h, ober bec'h, kemer bec'h, reiñ bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, bec'hiañ, kemer krevañs, kemer fred, kemer streuvell, kemer charre, poursuiñ, en em boursuiñ, oberiañ, labourat start, labourat tenn, kemer poan, poaniañ, poaniañ kalet, poaniañ tenn, kemer reuz, kemer poell, kemer poellad, poellañ, poelladiñ, en em boaniañ, merat, aketiñ, kiañ, kiañ outi, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, lopañ, lardañ, trevelliñ ; *sosehr er sich auch mühte, er erreichte nichts*, daoust d'e holl strivoù ne dizhas ober netra - daoust d'e holl strivoù ne zeue netra ebet da vat gantañ - daoust d'e holl strivoù ne zeue netra da vat dezhañ - pegement bennak a strive ne zeue netra ebet da vat gantañ - ne vern pegen bras e oa e strivoù ne zeue netra da vat gantañ - kaer en doa ober, ne dizhe ober netra - kaer ober en doa, ne dizhe ober netra.

muhend ag. : o vusellat ; *muhende Kühe*, saout o vusellat ls.

mühevoll ag. : tenn, start, poanuis, gloazus, bec'huis, kalet, terridik, drastus, krue, trevellus, a-boan, pounner.

Mühehaltung b. (-) : aket g., evezh g., preder g.

Mühlbach g. (-s, -bäche) : [milinerezh] kann ar vilin g., gwazh-val b. [*liester* gwazhiou-mal], naoz b., bir g., biez g., kan-dour g., gwazhenn b.

Mühle b. (-, -n) : 1. milin b., meilh b., ti-milin g. ; *kleine Mühle*, milinig b. [*liester* milinigoù] ; *das Wasser treibt die Mühle*, nerzh an dour a ro lusk d'ar vilin (a gas ar vilin en-dro), dre nerzh an dour e ya ar vilin en-dro, an dour a laka tro e rodoù ar vilin ; *Windmühle*, milin-avel b., meilh-avel b. ; *Handelsmühle*, milinerezh b. ; *Gezeitenmühle*, milin-vor b. ; *Lohmühle*, milin-gouez b. ; *Wassermühle*, milin-dour b., milin-zour b. ;

253

Mühseligkeit b. (-en) : poaniusted b., bec'h g., diaester g., diaested b., diaezamant g., kruelder g., kruelded b., mizer b.
Muid n. (-s) : buñs g., buñsad g., mez g., meziad g.
Mukoviszidose b. (-) : [mezeg.] mukoviskidoz g.
Mulardente b. (-,n) : [loen.] mulhouad g. [*liester* mulhouldi].
Mulassier-Stute b. (-,n) : [loen.] kazeg vuled b.
Mulatte g. (-n,-n) : hiron g. [*liester* hironed], mulzen g. [*liester* mulzened].
Mulattin b. (-,nen) : hirones b., mulzenes b.
Mulch g. (-s,-e) : kidell b., gardenn b., gardennad b., baoz b.
mulchen V.k.e. (hat gemulcht) : koloañ, plouzañ, lakaat ur gwiskad kolo (ur gwiskad plouz, ur gwiskad kidell, ur gwiskad gardenn, ur gwiskad baoz) war an douar.
Mulchen n. (-s) : koloañ g., plouzañ g.
Mulde b. (-,n) : 1. nev b., laouer b., komm g., botenn b., grenn b., komm g., of g., ofenn b., laoueriad b., kommad g., neviad b. ; 2. koupenn b., pezel b., pezeliad b., kirin b., kirinad b. ; 3. diazad g., diazezenn b., izelenn b., gwantenn b., gwafenn b., kleuz g., kleuzenn b., kleuzadenn b., pukadenn b. ; *Talmulde*, kelc'henn b., stankenn b., saon g., kampoullenn b., kampoull g., toullenn b., toull g., traoñ g., penn traoñ ar ganienn g., strad an draoñienn g., deun an draoñienn g., foñs an draoñienn g., goueled an draoñienn g., dan ar stankenn g. ; 4. [douarouriezh] komm g., traoñ g. [*liester* traoñioù, trevier], sinklinalenn b., sinklinal g. [*liester* sinklinalioù] ; 5. [kirri-samm] benn g., kludell b.
muldenförmig ag. : a-stumm gant un nev, a-stumm gant ul laouer, stummet evel un nev, stummet evel ul laouer, e doare ul laouer, e doare laouerioù, a-zoare gant ul laouer, a-zoare gant laouerioù, a-seurt gant ul laouer, a-seurt gant laouerioù.
Muldengewölbe n. (-s,-) : [tisav.] bolz pañsek b.
Muldenkipper g. (-s,-) : [tekn.] sammgarr-gwint g., kanastell [*liester* kanastelloù, kenestell] b., tumporell b.
Muleta b. (-,s) : [korrida] muleta b. [*liester* muletaoù].
Mülhausen n. : [Bro-Elzas] Milhüsa / Mülhausen b. / Mulhouse b.
Muli n./g. (-s,-s) : [Bro-Aostria, su Bro-Alamagn] mul g., mulez b., marc'h-mul g., arc'hul g.
Mull g. (-s) : [gwad.] gazenn b., moriselin g., pilpouz g.
Müll g. (-s) : lastez str., karzh str., karzhioù ls., karzhadenn b., loustoni b., stronk g., taras g., mardoz g., dic'haolaj g., lapas g., lorgnez str., goannaj g., moc'haj g., teil g., strogellaj g., stlabez g., teil kêr g., strouilh str., fagn str. ; *in den Müll kommen*, bezañ taolet d'ar bloù, bezañ taolet war an teil, bezañ taolet d'ar bern, bezañ reputet ; *verfaulter Müll*, breinadur g. ; *schmutziger Müll*, *dreckiger Müll*, klabanastrennoù ls., klamastrennoù ls., klabanastrennad loustoni b., klamastrennad loustoni b. ; *Müll auf einem Grundstück lagern*, lastezañ un dachenn douar, berniañ lastez war un dachenn zouar, leuniañ un dachenn zouar gant lastez ; *den Müll entsorgen*, skarzhañ al lastez ; *nichts unternehmen, um den Müll zu entsorgen*, lezel al lastez da sevel ; *Müll achtlos in der Natur zurücklassen*, lezel lastez a-stlabez war an dispalu ; *den Müll beseitigen*, a) kaout an diazober eus al lastez, distrujañ al lastez, luduañ al lastez ; b) dilastezañ, difagnañ, skarzhañ kuit al lastez, karzhañ kuit al lastez ; *Müll abladen*, diskargañ lastez ; *nicht verwertbarer Restmüll*, dilerc'hioù olañ ls. ; *radioaktiver Müll*, dilerc'hioù skinoberiek ls.
Mulla g. (-s,-s) : [relij.] molla g.
Müllabfuhr b. (-,en) : gwazerezh an dilastezañ g., dilastezerezh g., servij an dilastezañ g., servij al lastez g., paotred al lastez ls., paotred an teil ls. ; *die Müllabfuhr war schon da*, paotred al lastez a zo tremenet dija, karr an teil a zo

tremenet dija ; *die getrennte Müllabfuhr*, an didoueziañ dilerc'hioù g.
Müllablageplatz g. (-es,-plätze) : diskarg-lastez foran g., lastezerezh b., kaoc'higell b., toull-lastez g., diskarg lastez g., toull-diskarg g., P. toull ar gagnoù g., delestaj g.
Müllabwurfanlage b. (-b,-n) / **Müllabwurfschacht** g. (-s,-schächte) : skarz-lastez g., genoù skarz-lastez g., toull skarz-lastez g.
Mullah g. (-s,-s) : [relij.] molla g.
Müllerarbeiter g. (-s,-) : paotr al lastez g., paotr an teil g., paotr karr an teil g., difanker g., dideiler g., kailhareger g., dilastezer g., fankeger g.
Müllarchäologe g. (-n,-n) : rudologour g.
Müllarchäologie b. (-) : rudologiezh b.
müllarchäologisch ag. : rudolegek.
Müllbeutel g. (-s,-) : sac'h lastez g. [*liester* seier-lastez].
Müllbinde b. (-,n) : gazenn b.
Müllcontainer g. (-s,-) : benn lastez g., poubellenn b., endalc'her dilerc'hioù g., endalc'her lastez g.
Mülldeponie b. (-,n) : kaoc'higell b., toull-lastez g., diskarg lastez g., toull-diskarg g., lastezerezh b., P. toull ar gagnoù g., delestaj g.
Mülleimer g. (-s,-) : poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b., P. bailh-kaoc'h g. ; *etwas in den Mülleimer werfen*, skeiñ udb er boubellenn.
Müller g. (-s,-) : miliner g., meilher g., bleutaer g., bleutaour g.
Müllerberuf g. (-s) : micher a viliner b., micher viliner b.
Müllerbursche g. (-n,-n) : maler g., portezet g., kailh miliner g., mevel miliner g., paotr maler g.
Müllerei b. (-) : 1. [labour] milinerezh g., bleutaerezh b. ; 2. [savadur] milinerezh b.
Mülleresel g. (-s,-) : [loen.] azen Thüringen g.
Müllerin b. (-,nen) : milinerez b., meilherez b.
Müllerinart b. (-) : [kegin.] ... ar miliner, ... e doare ar miliner ; *Seezunge Müllerinart*, garlizenn ar miliner b., garlizenn e doare ar miliner b., garlizenn e doare ar meilher b.
müllerisch ag. : [tro-lavar] *müllerische Trennschicht*, koc'henn c'hreun b.
Müllerjunge g. (-n,-n) / **Müllerlehrling** g. (-s,-e) : maler g., portezet g., kailh miliner g., mevel miliner g., paotr maler g.
Müllerlohn g. (-s,-löhne) : maladeg b.
Müllfahrer g. (-s,-) : paotr al lastez g., paotr an teil g., paotr karr an teil g., difanker g., dideiler g., kailhareger g., fankeger g.
Müllforscher g. (-s,-) : *archäologischer Müllforscher*, rudologour g.
Müllforschung b. (-,en) : *archäologische Müllforschung*, rudologiezh b.
Müllhalde b. (-,n) : kaoc'higell b., toull-lastez g., diskarg lastez g., toull-diskarg g., lastezerezh b., P. toull ar gagnoù g., delestaj g.
Müllhaufen g. (-s,-) : bern-lastez g., bern breinadur g., klabanastrennad loustoni b., klamastrennad loustoni b.
Müllkasten g. (-s,-kästen) : poubellenn b., pod-lastez g., kelorn-lastez g., boest-lastez b.
Müllkippe b. (-,n) : kaoc'higell b., toull-lastez g., diskarg lastez g., toull-diskarg g., lastezerezh b., P. toull ar gagnoù g., delestaj g. ; *wilde Müllkippe*, toull-diskarg direol g., diskarg direol g.
Müllkleid b. (-s,-er) : brozh voñselin b.
Müllkompresse b. (-,n) : [mezeg.] telt gazenn g.
Müllkutscher g. (-s,-) / **Müllmann** g. (-s,-leute) : difanker g., dideiler g., dilastezer g., fankeger g., paotr al lastez g., kailhareger g., paotr an teil g.

Müllpapier n. (-s,-e) : kozh tammoù paper mat evit ar pod-lastez ls. ; *schmieriges Müllpapier*, paperioù druz ls.

Müllpark g. (-s,-s) : lastezerezh b.

Müllsack g. (-s,-säcke) : sac'h lastez g. [*liester* seier-lastez].

Müllsammelstelle b. (-,-n) : lastezerezh b.

Müllschacht g. (-s,-schächte) / **Müllschlucker** g. (-s,-) : skarz-hlastez g., genoù skarz-hlastez g., toull skarz-hlastez g.

Müllsortierung b. (-) : an didoueziañ dilerc'hioù g.

Mülltonne b. (-,-n) : benn lastez g., poubellenn b., endalc'her dilerc'hioù g., endalc'her lastez g. ; *eine Mülltonne an den Griffen tragen*, dougen ur boubellenn war-bouez (a-bouez, diwar-bouez) he div skouarn ; *etwas in die Mülltonne werfen*, skeiñ udb er boubellenn.

Mülltourismus g. (-) : eziporziadur lastez g.

Mülltrennung b. (-) : an didoueziañ dilerc'hioù g.

Mülltüte b. (-,-n) : sac'h lastez g. [*liester* seier-lastez].

Müllverbrennung b. (-,-en) : luduadur al lastez g., al luduañ lastez g., an devañ lastez g., ar pulluc'hañ lastez g.

Müllverbrennungsanlage b. (-,-n) : pulluc'hva lastez g., luduer lastez g., dever lastez g.

Müllverbrennungssofen g. (-s,-öfen) : forn bulluc'hañ b., forn devañ b., forn luduañ b.,

Müllverwertungsanlage b. (-,-n) : atorerezh dilerc'hioù b.

Müllwagen g. (-s,-) : karr an teil g., karr al lastez g., karr dilastezañ g., karr an difankerien g.

Müllwalze b. (-,-n) : mac'herezh lastez b.

Müllwerker g. (-s,-) : paotr al lastez g., paotr an teil g., paotr karr an teil g., difanker g., dideiler g., kailhareger g., dilastezer g., fankeger g.

Müllwindel b. (-,-n) : lien kotoñs g., lienenn gotoñs b., mailhur kotoñs g., mailhurenn gotoñs b., lenn gotoñs b., mezherenn gotoñs b., trezenn gotoñs b., pakoù kotoñs ls., trezioù kotoñs ls.

Müllzerkleinerer g. (-s,-) : braeerez lastez b.

Mulm g. (-s) : 1. douar puzuilh g., mailh g., douar-teil g., koad brein-tuf (brein-put, brein-holl, brein-chan, breiñ-polu, pezhell, ble, dolmet, bruket, lovr) g. ; 2. lec'hid g.

mulmig ag. : 1. puzuilh, brein, preñvedek, ble, dispeuret, dismuni, poazh ; 2. iskis, skoemp, amjestr, skeudik ; *das sieht mulmig aus*, pebr a zo e-barzh ar soubenn, jeu (bec'h) a vo a-benn nebeut, tomm e vo an abadenn a-benn nebeut, ur gwall c'hoari a zo da gaout, tomm e vo d'hor chupenn a-benn nebeut, c'hwezh ar rost (ar suilh, ar suilhet) a zo amañ, bez 'vo jeu, c'hwezh ar pebr a zo gant ar wadegenn, ar gor a zeu da vegañ, treiñ a ra an traoù d'ar put, emañ an traoù o korboniñ, emañ ar jeu o treiñ e jeu gi, krog eo ar soubenn da drenkañ, tost eo an tan d'ar stoub, trenkaat a ra an traoù, krog eo ar sistr da drenkañ, prest eo an traoù da strakal, rustaat a ra an traoù, stardañ a ra an traoù, freuz ha reuz a vo amañ a-benn nebeut, amañ ez eus ur gwall soubenn da gaout ; 3. P. *mir ist mulmig*, n'emaon ket em flom (em bleud), en em gavout a ran diaes, diaes (dihet) on, dont a ran da vezañ fall, mont a ran fall, n'emaon ket mat, klañv-diaes on, kozh klañv on, kozh-fall emañ, korf fall am eus ; *ein mulmiges Gefühl im Bauch haben*, bezañ beiet e stomog.

Multi- : lies-.

Multi g. (-s,-s) : kevredad liesvroadel g., kompagnunezh liesvroadel b., kompagnunezh liesvroad b., embregerezh-bed ramzel g.

multicircular ag. : [mat.] lieskelc'hadel ; *multicirculare Kurve*, krommenn lieskelc'hadel b.

multidimensional ag. : liesmentek.

multidirektional ag. : liesroudek.

multidisziplinär ag. : [skol-veur] liesdiskiblezhel, ... liesdiskiblezh, ... liesdanvez ; *einen multidisziplinären Austausch ermöglichen*, dispeurennañ an diskiblezhioù.

Multidisziplinarität b. (-) : liesdiskiblezhezh b., liesdiskiblezh b.

multiethnisch ag. : lieskenel.

multifaktoriell ag. : liesparenn ; [stadegoù] *multifaktorielle Varianz*, hebiant liesparenn g.

multifokal ag. : liessti, liesstiek.

Multifokalität b. (-) : liesstiegezh b.

multifunktional ag. : liesarc'hwel, liesarc'hwelel.

Multifunktions- ... liesarc'hwel, ... liesarc'hwelel.

Multigraph g. (-en,-en) : [mat.] liesgraf g.

Multikarten- ... lieskartenn.

multikonfessionell ag. : ... lieskredenn.

Multikonzern g. (-s,-e) : kenstrollad embregerezhioù liesseurt g., dastolpad g.

multikriteriell ag. : liesdezverk ; *multikriterielle Analyse*, elfennadur liesdezverk g. ; *das Multikriterielle*, al liesdezverkezh b.

multikulti ag. [digemm] : P. liesstuzegezhel.

Multikulturalismus g. (-) : liesstuzegezh b.

multikulturell ag. : liesstuzegezhel.

multilateral ag. : liestuel, liestu ; *multilaterales Abkommen*, emglev liestuel g.

Multilateralität b. (-) / **Multilateralismus** g. (-) : liestuelezh b.

Multilinear- ... lieslinennek.

Multilinearität b. (-) : lieslinennegezh b.

multilingual ag. : liesyezhek, ... liesyez.

Multilingualismus g. (-) / **Multilinguismus** g. (-) : liesyezhegezh b.

multilobuliert ag. : [mezeg.] liesflipezel.

multilokulär ag. : [mezeg., bev.] lieslogek.

Multimedia- ... liesvedia g.

multimedial ag. : liesvedia ; *multimediales Computersystem*, urzhiataer liesvedia g.

Multi Media Extension b. (-) : [stlenn.] askouezh liesvedia g.

Multimeter n. (-s,-) : multimetr g.

Multimilliardär g. (-s,-e) : liesviliarder g., pitaod bras g. ; *Multimilliardär sein*, bezañ unan eus ar re binvidikañ e-touez an oc'haned, bezañ e barr ar binvidigezh, kaout arc'hant (miliardoù) d'ober teil, kaout arc'hant d'amerzh, kaout arc'hant da ziuereiñ, kaout arc'hant da stlepel diouzh an-unan, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ pinvidik-mor (pinvidik evel ar mor, pinvidik-pounner, pinvidik-lous, pinvidik-peurfonn, pinvidik-parfont, pinvidik-brein, brein gant an arc'hant, pinvidik-bras, pinvidik-dreist), bezañ hollbinvidik, bezañ an aour war ar raden gant an-unan, kaout pinvidigezh vras / kaout ur madoù bras (Gregor).

Multimillionär g. (-s,-e) : liesvilioner g., pitaod bras g.

Multimillionärin b. (-,-nen) : liesvilionerez b.

multimodal ag. : ... liesvod, liesvodel ; *multimodale Plattform*, aveadurioù liesvod ls.

Multimode- ... liesvod, ... lievodel.

multinational ag. : liesvroadel, ... liesvroad ; *multinationaler Konzern*, *multinationales Unternehmen*, kevredad liesvroadel g., kompagnunezh liesvroadel b., kompagnunezh liesvroad b., embregerezh-bed ramzel g.

multinodosa ag. : [mezeg.] liesnozelek ; *Struma multinodosa*, pennsac'h liesnozelek g.

Multinomialverteilung b. (-) : [mat.] dasparzh multinomel g.

multipar ag. : 1. [mezeg.] liesganerez ; 2. [bev., loen.] liesklodad.

Multipara b. (-, Multiparen) : 1. [mezeg.] liesganerez b. ; 2. [bev., loen.] liesklodadez b.

Multiparität b. (-) : 1. [mezeg.] liesganeriezh b., liesgenel g. ; 2. [bev., loen.] liesklodadezh b., liesklodañ g.

multiple ag. : lies-, lies, liesek, liezek, liesdoare, liesneuz, liesseurt ; [mezeg.] *multiple Sklerose*, skleroz strewek g.

Multiple-Choice-Aufgabe b. (-,-n) / **Multiple-Choice-Fragebogen** g. (-s,-/bögen) / **Multiple-Choice-Fragen** ls. / **Multiple-Choice-Quiz** n. (-,-) / **Multiple-Choice-Test** g. (-s,-s) : goulennaoueg liesdibab b.

Multiplett n. (-s,-s) : [fizik] liesac'h g.

Multiplex n. (-,-es,-e) : [sinema] liesplezh b., sinema liessal g.

Multiplexbetrieb g. (-s) : 1. liesplezh b. ; 2. [sinema] liesplezh b., sinema liessal g.

multiplexen V.k.e. (hat gemultiplext) : liesplezhañ.

Multiplexer g. (-s,-) : liesplezher g. [*liester* liesplezherioù].

Multiplexing n. (-/-s) / **Multiplexschaltung** b. (-,-en) / **Multiplexverfahren** n. (-s,-) : liesplezhañ g. ; *Signale in Multiplexverfahren bündeln*, liesplezhañ arhentou.

Multiplikand g. (-en,-en) : [mat.] liesaed g. [*liester* liesaedoù], muied g. [*liester* muiedoù].

Multiplikation b. (-,-en) : 1. [mat.] liesadur g., liesaat g., lieskementadur g., liesadenn b., oberiadenn liesaat b., lieskementadenn b., lieskementiñ g. ; *eine Multiplikation durchführen*, ober ul liesadenn, ober ul lieskementadenn, efediñ ul liesadenn, efediñ ul lieskementadenn ; *die Multiplikation ist eine der Grundrechenarten der Arithmetik*, al lieskementiñ a zo unan eus pennoberiadurioù an niveroniezh ; *die Multiplikation natürlicher Zahlen entsteht durch das wiederholte Addieren (Zusammenzählen) des gleichen Summanden*, liesadur daou gevan a c'hell bout desellet evel ur sammadur arrenet lies gwech gant an hevelep sammant ; 2. [dre skeud.] paotadur g., kresk g., kreskadur g.

Multiplikationstabelle b. (-,-n) : [mat.] taolenn-lieskementiñ b., taolenn-liesaat b., taolenn al liesadurioù b.

Multiplikationszeichen n. (-s,-) : arouezenn al lieskementiñ b., arouezenn al liesaat b.

multiplikativ ag. : liesadel ; *das multiplikative Prinzip*, pennaenn al liesaat b.

Multiplikator g. (-s,-en) : 1. [mat.] liesaer g., muier g. ; 2. skigner g., leder g.

multiplizierbar ag. : liesadus.

multiplizieren V.k.e. (hat multipliziert) : 1. [mat.] lieskementiñ, liesaat ; *eine Zahl mit einer anderen multiplizieren*, liesaat daou niver, liesaat un niver dre unan all, lieskementiñ un niver dre unan all ; *mit zwei multiplizieren*, daougementiñ ; *mit drei multiplizieren*, tric'hementiñ ; *mit vier multiplizieren*, pevarc'hementiñ ; *mit fünf multiplizieren*, pempkementiñ ; *mit sechs multiplizieren*, c'hwec'hkementiñ ; *mit sieben multiplizieren*, seizhkementiñ ; *mit neun multiplizieren*, navc'hementiñ ; *mit zehn multiplizieren*, dekkementiñ *mit tausend multiplizieren*, milgementiñ ; 2. [dre skeud.] paotadur, fonnaat, fonnusaat, lakaat da sevel, lakaat da greskiñ.

V.em. **sich multiplizieren** (hat sich (ak.) multipliziert) : eleizhañ, paotadur, paotañ, neriñ, fonnañ, fonnusaat, kreskiñ, mont war-gresk.

Multiplizierung b. (-,-en) : liesadur g., liesaat g., lieskementadur g., lieskementiñ g.

multiplar ag. : liesvleñ.

multiplotent ag. : [bev.] liesac'hus ; *multiplotente Zelle*, kellig liesac'hus b.

Multiplotenz b. (-) : [bev.] liesac'husted b.

Multiplogrammverarbeitung b. (-,-en) : [stlenn.] liesgouleviñ g., liesprogrammñ g.

Multiprozessorsystem n. (-s,-e) : [stlenn.] lieskewerier g. [*liester* lieskewerieroù].

Multivibrator g. (-s,-en) : [fizik] liesfroumer g. ; [tredan.] *astabiler Multivibrator*, gwint vannstabil b.

Multivalent n. (-s,-e) : *ein Multivalent*, un diaoul (ur mailh) a baotr g., ur c'hole g., ur maout a zen g., un hinkin g., ur c'hwil g., un tad den g., un den mat-krak g., un dreistijin a zen g., ur spered dreist-dispar a zen g., un ijin dreist-dispar a zen g., un den a zrestijin g., un den dreistbarrek g., un den dreist g., un den ijinus-dreist g., un dañvad g., un houad g., ur c'hi g., un tad den g., ur mestr d'ober g., ur mestr meur g., un tarin g.

Multitasking n. (-s) : [stlenn.] lieskeweriañ g., liesprogrammñ g., liesgouleviñ g.

Mumie b. (-,-n) : balzamegenn b. ; *eine Mumie mit Binden umwickeln*, lurellañ ur valzamegenn.

mumifizieren V.k.e. (hat mumifiziert) : balzamegiñ.

Mumifizierung b. (-,-en) : balzamegadur g., balzamegerez g., balzamegiñ g., balzamegadenn b.

Mumm g. (s) : P. 1. eoul-brec'h g., eoul-kalon g., startijenn b., kasentez b., fringantz b., intrudu g., nerzh g., lañs g., butun g., begon g., deltu g. ; *viel Mumm in den Knochen haben*, kaout startijenn, kaout begon, kaout deltu, kaout kasentez ; 2. skoultrenn b., kalon b., kalonded b., kalonder g., kalonegezh b., nerzh-kalon g., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardison b., hardizhded b., hardizhder g., kadamded b., kadamder g., kouraj b., herder g., herded b. ; *ganz schön Mumm haben*, kaout skoultrenn, bezañ kalon en e greiz, na gaout aon rak e anv (rak e skeud), bezañ dizaon (dispont, hardizh, her, disaouzan, dizoan), bezañ ur paotr diskramailh, bezañ ur paotr diramailh, bezañ ur paotr diflav, bezañ un amgrener, kaout nerzh-kalon, kaout blev war e jave, kaout gwad dindan e ivinoù, bezañ den (*liester* bezañ tud), na vezañ moan e galon, na vezañ poultr war e zaoulagad, bezañ dir war e fas, bezañ dir war e dal, kaout kribell, bezañ kroc'hen ouzh e ober, bezañ ur galedenn a zen, bezañ un den en ur pezh, bezañ ur paotr tout en un tamm, na redek gwad irvin en e wazhied, na redek gwad panez en e wazhied ; *er hatte den Mumm, so etwas zu behaupten*, *er hatte den Mumm, so etwas zu tun*, aet e oa keit all ; *er hat keinen Mumm in den Knochen*, n'en deus tamm mel en e eskern, n'eus tamm sap ennañ, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, ur morgousket a zen eo, un allazig a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur bladoren, tremen a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk, diboan) eo, n'eus ket a wad en e wazhiennoù, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ, n'eus netra ennañ, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, divegon eo, gwedn eo, diegus eo, gwad mors a zo ennañ, mors eo, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, gourt eo, lugudus eo, luguder eo, n'eus nemet dour irvin en e wazied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ul labaskenn) anezhañ, hennezh a zo ur gorzenn wak anezhañ, hennezh a zo ur c'hrank gwak anezhañ, hennezh a zo evel un tamm koad, n'eus rebarb ebet ennañ.

Mumme b. (-) : bier gant malt g., bier malt g.

Mummel b. (-,-n) : [louza.] loa-zour velen b., lugustr melen str.

Mummelgreis g. (-es,-e) : boulom kozh g., boulomig kozh g., kozh kripon g., kripon pampes g., kripon impopo g., kripon babala g., kripon luo g., glaourenneg g., neudenner g.

mummeln V.gw. (hat gemummelt) : chakoniât, moustougnañ, marmotât, mandrouilhat.

V.k.e. (hat gemummelt) : gronnañ, pakañ, kafuniñ, tamolodiñ.

mümmeln V.gw. (hat gemummelt) : *an etwas (dat.) mümmeln*, pismigañ udb, krignat udb.

Mummenschanz g. (-es) / **Mummerei** b. (-) : maskladeg b., maskaradenn b., furlukinad g., termaji g.

Mumpitz g. (-es) : bourd g., farsadenn b., tro-gamm b.

Mumps g. (-es) : [mezeg.] jotorell b., pennsac'h g., tanijenn-skouarn b. ; *Impfstoff gegen Mumps*, vaksin enepjotorell g., brec'h enepjotorell b. ; *der Junge hat Mumps*, gant ar jotorell emañ ar paotrig, gant ar pennsac'h emañ ar paotrig, gant ar penn-tev emañ ar paotrig, gant an danijenn-skouarn emañ ar paotrig.

Mumpsvirus n./g. (-, -viren) : viruz ar jotorell g.

München n. : München b.

Münchener g. (-s, -) : 1. annezad München g. ; 2. eus München ; *Münch(e)ner Bier*, bier München g. ; [polit., istor] *Münchner Abkommen*, feur-emglev München g., kuzuliadeg München b.

Münchhausen g. (-s, -/s) : poufer g., poc'hon g. [*liester poc'honed*], brogoier g., brogolier g., pompader g., fougaser g., balpour g., glabouser g., bern trein g., boufon g., pabor g., brammer g., brabañser g., pezh gloriüs g., bugader g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., kagaler g., breser g., breser kaoc'h g.

Münchhauseniade b. (-, -n) / **Münchhausiade** b. (-, -n) : [lenn.] kontadenn leun a troioù-kaer dis ijinet penn-da-benn b., kontadenn leun a troioù-kaer dis imbroudet penn-da-benn b., kontadenn leun a taolioù-kaer dis imbroudet penn-da-benn g., kontadenn leun a taluadoù dis imbroudet penn-da-benn g., kontadenn leun a stropadoù dis imbroudet penn-da-benn g.

Münchner g. (-s, -) : *sellit ouzh Münchener*.

Münchnerin b. (-, -nen) : annezadez München b.

Mund¹ b. (-, -en) : : [gwir] gward g., gwardoniezh b.

Mund² g. (-s, Mündel/Münde) : 1. [korf.] genoù g. [*liester genaouiou*], beg g., P. malerez b., malouer g., riboul g., riboul ar patatez g., logell b., toull ar bater b., beol b., draf ar genoù g., farouell b., forn b., klak g., klap g., klokerez b., ogell b., skrin g., trap g., toull-trap g., rann b., klank g., klankouer g., bousell b. ; *der Vorhof des Mundes*, rakkambr ar genoù b. ; *großer Mund*, genoù bras g., P. genoù forn g., genoù lichefre g., rahouenn c'henoù b., klank roget g. ; *einen schiefen Mund haben*, bezañ gweet e vuzelloù, bezañ kamm e veg, kaout ur beg a-dreuz, kaout ur genoù treuz, kaout ur genoù treuflez ; *jetzt hat er einen völlig schiefen Mund*, aet eo e c'henoù a-dreuz-glez ; *etwas zum Munde führen*, kas un tamm boued bennak d'e c'henoù (da Gergof) ; *die Hand zum Munde führen*, kas an dorn d'e c'henoù ; *sich (dat.) den Mund abwischen*, torchañ e c'henoù ; *mit vollem Munde sprechen*, komz, boued leun e c'henoù ; *er hat Dreck um den Mund*, mastar a zo ouzh e vuzelloù ; *er riecht aus dem Mund*, hennezh a zo c'hwezh fall gant (war) e alan, brein eo e anal, flæriüs eo e anal, trenk eo e anal, blazañ a ra e anal ; *den Mund öffnen*, den *Mund aufmachen*, diserriñ e veg, diserriñ e c'henoù, diserriñ e rann, diglozañ e vuzelloù, digeriñ e vuzelloù, P. digeriñ e ogell ; *den Mund verziehen*, kammañ (treuzañ, stummañ, gweañ) e c'henoù, ober ur beg treuz, ober ur beg kamm, ober begoù, ober beg a-dreuz (penn du, beg kamm, mourrou), mourrennañ, mousklenniñ, kammañ e veg, mont kamm e c'henoù, ober e vuzell gamm, astenn e vuzelloù, bezañ ur bod-spern war e dal, ober ur fri minaoüed ; *ich habe einen trockenen Mund*, tev (pounner) eo va zeod, stag eo va zeod ouzh va staon ; *Mensch mit breitem Mund*, genaoueg g., geolieg g., begeg g., den gant

ur genoù forn g., den gant ur genoù lichefre g., den gant ur rahouenn c'henoù g. ; *die Frau mit dem zerrissenen Mund*, maouez he genoù flañchet b. ; *breit geöffneter Mund*, genoù digor bras g., genoù flañchet betek an divskouarn g., beg flañchet g. ; *ein Lächeln spielte um ihren Mund*, ur mousc'hoarzh a bare war he diweuz, ur mousc'hoarzh a skede war he dremm ; *einen spitzen Mund machen*, begañ e ziweuz, astenn e vuzelloù, ober ur fri minaoüed ; [loen.] *Nahrung für seine Jungen in den Mund zurückbefördern*, dilonkañ boued, distreizhañ boued.

2. [dre skeud.] latenn b., beg., logell b., genoù g. ; *den Mund zu voll nehmen*, kemer dreist e grog, bezañ brasoc'h e selloù eget e vuzelloù, bezañ brasoc'h e c'henoù eget e gof ; *den Mund auftun*, digeriñ e veg (e c'henoù, e logell), P. diserriñ e rann, digeriñ e ogell ; *jemandem mit offenem Mund zuhören*, selaou u.b. beg ha razh ; *mit offenem Munde dastehen*, den *Mund vor Staunen aufreißen*, *Mund und Nase aufsperrn*, rontaat e c'henoù, chom a-bann, chom beg, bezañ e beg, chom da zigeriñ e glap, chom da c'henaouiñ, chom da c'henaouegiñ, chom genaouek (balc'h e c'henoù, digor e c'henoù), chom ar beg digor gant an-unan war nav eur (e veg digor gantañ, he beg digor ganti h.a.), genaouiñ ouzh udb, alvaoniñ ouzh udb, chom ar forn digor gant an-unan (e forn digor gantañ, he forn digor ganti h.a.), chom ar beol digor gant an-unan (e veol digor gantañ, he beol digor ganti h.a.), rampañ e c'henoù, digeriñ frank e c'henoù, displeviñ e c'henoù, foranañ e c'henoù, chom ar genoù digor gant an-unan (e c'henoù digor gantañ, he genoù digor ganti h.a.) war c'hwech eur (war nav eur hanter, war greisteiz hanter), reiñ muzul d'e c'henoù, chom da sellet gant e c'henoù, chom batet e c'henoù ; *Mund und Augen aufreißen*, rontaat e zaoulagad hag e c'henoù, chom da sellet gant e c'henoù, chom pof, bezañ souezhet evel un teuzer kloc'h (Gregor), chom beg, bezañ e beg, chom da zigeriñ e glap, rampañ e c'henoù, chom batet e c'henoù, chom sabaturet, chom manet, chom da luchañ ouzh udb evel ar yer ouzh an erc'h, bezañ troc'het ar c'hwitell d'an-unan (e c'hwitell dezhañ, he c'hwitell dezhi h.a.), bezañ ken bras e zaoulagad ha brammoù saout, bezañ ken bras e zaoulagad ha pentonioù, chom da vamañ evel ur genaoueg, chom genaoueg, bezañ tapet lopes, chom abaf evel ur yar displuñvet ; *jemandem den Mund stopfen*, lakaat u.b. da devel, plantañ ur c'henn en u.b., lakaat un tach d'u.b., gennañ u.b., stankañ e draped d'u.b., c'hwezhañ e fri d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., minellañ u.b., rentañ u.b., stankañ e riboul d'u.b., sankañ gennoù en u.b., stouvañ u.b., stouvañ e c'henoù d'u.b., serriñ e veg d'u.b., klozañ e veg d'u.b., stouvañ (prennañ) e c'henoù d'u.b., ober d'u.b. tevel, lakaat u.b. da serriñ e c'henoù, stankañ e veg d'u.b., stankañ e forn d'u.b., stankañ e farouell d'u.b., stankañ e drap d'u.b., bac'hañ e c'henoù d'u.b., serriñ e stokenn d'u.b., sankañ ur c'henn en u.b., sankañ gennoù gant u.b., krennañ e douchenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b. ; *du wirst ihm wohl den Mund nicht stopfen können*, hennezh ne soc'ho ket ganit ; *jemandem über den Mund fahren*, mont war gaoz (war gomz) u.b., stankañ e glapez d'u.b., troc'hañ e gaoz d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., troc'hañ kaoz u.b. ; *er ist nicht auf den Mund gefallen*, hennezh a zo frank a veg, hennezh a zo un den atout, hennezh n'eo ket sparlet e deod, n'eo ket bet roet e deod dezhañ evit lipat mogerioù, beget mat eo, distagellet mat eo, teodet mat eo, lañchennet mat eo, latennet mat eo, latennet kaer eo, mibin eo e deod, hir eo e deod, dic'hlud eo e deod, dic'hlud eo e lañchenn, hennezh a zo libr ha drant e deod, distagellet eo evit e bemp gwenneg, hennezh a zo klakenn, distagell eo e deod, hennezh ne ziwano ket ar fav en e c'henoù, an drap 'zo gantañ,

hennezh ne serr ket ur genoù, hag a c'hloubous a zo war e c'henoù, n'eo ket nodet e deod, n'emañ ket ar bibid gantañ, n'eus rabat ebet war e deod, teod en devez, latennet kaer eo, un teod helavar en deus, hennezh a zo helavar da brezeg, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, dilu a deod eo, likant eo e deod, ar wrac'h he doa distagellet anezhañ n'he doa ket laeret he femp gwenneg, teodet kaer eo, n'eo ket stag e deod eus an daou benn, frank eo e c'henoù, lamprik eo e deod, hennezh a oar kaozeal ken brav ma tennfe laezh digant un tarv, hennezh a oar dispakañ brav e gaoz, hennezh a oar treiñ krampouezh, hennezh a oar treiñ brav ar grampouezhenn, hennezh a oar treiñ brav e grampouezhenn, ur mestr kaozeer a zo anezhañ, ur gwir brezegeer a zo anezhañ, ur c'homzer brav a zo anezhañ, un den a lokañs a zo anezhañ, ur c'homzer flour a zo anezhañ, un distager kaer a zo anezhañ, ur beger mat a zo anezhañ, un teod kaer a zen a zo anezhañ, ur c'haozeer brav a zo anezhañ ; *kein Blatt vor dem Mund nehmen*, bezañ frank a veg, na vezañ sparlet e deod, bezañ un den atout anezhañ, na chaokat e c'henoù, mont didro-kaer dezhi, na glask tro da lavaret e soñj, mont didroidell (diguzh, eeun ha didroell) ganti, mont dezhi eeun-hag-eeun, lavaret an traoù rube-rubene, kaout ur gomz krak, bezañ dichek en e gomzoù, komz displeg, dont didroidell gant an-unan, komz distag, lavaret eeun ar wironez, na vezañ sac'h an diaoul, na vezañ sac'h d'an diaoul, na ober kant tro d'ar pod, dont krak-ha-berr gant an-unan, dont berr-ha-krenn gant an-unan, lavaret e soñj gant herder, bezañ distlabez da lavaret an traoù, na gaout treuzoù ebet war e zor, na gaout kambr a-dreñv ebet, bezañ solud en e gomzoù, bezañ groñs en e vennozh, lavaret groñs e vennozh, lavaret krak e soñj, lavaret krenn e soñj, lavaret e soñj krak-ha-berr (krenn-ha-kras, krenn-ha-krak, krak-ha-krenn, berr-ha-krenn, berr-ha-groñs, frank ha ront, frank ha libr, ken diflatr ha tra, hep biez), lavaret anezho distag ; *sich den Mund verbrennen*, komz (lavaret udb) diwar beg e deod, leuskel ur ger bennak da riklañ diwar e deod, komz dre brez ; *er hat den Mund auf dem rechten Fleck*, hennezh a zo frank e c'henoù, n'eus ket a yod en e c'henoù, n'eo ket stag e deod eus an daou benn, frank eo e c'henoù, lamprik eo e deod, mibin eo e deod, gouzout a ra kas an dorzh en-dro d'ar gêr, kavout a ra ibil da bep toull, lemm eo e douchenn ; *den Mund vollnehmen, den Mund aufreißen*, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug e gant e ouiziegezh, lorc'hañ, fougéal, ober e foug e fougasiñ, en em fougasiñ, en em bompadiñ, en em ambridañ, debriñ mel, rual gant an avel, bezañ fougasoù gant an-unan leizh ar genoù, c'hoari e gankaler, bezañ gant an-unan an ton hag ar pardon, c'hoari e aotrou, c'hoari e vestr, ober e aotrou, ober brasoni, ober e c'hrois, bezañ c'hwez e d'an-unan, bezañ bras (otus, dichek, uhel) an tamm eus an-unan, bezañ bras an tamm gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, poufal, pompadiñ, ober re vras gaoliad, ober teil, bezañ un tamm brav en an-unan, treiñ al leue en an-unan (e *leue ennañ, he leue enni h.a.*), rodal e revr, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, bezañ un tamm tro en an-unan, bezañ c'hwez e bluñv, bezañ sonn e gribell, ober foug eoù, c'hwezañ e skevent, reutaat e vruched, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, rodal, en em rollañ, ober pompadoù, ober pompad, ober e bompad, c'hwezañ e vruched, sevel e bigos, ober e varc'h-kaoc'h, ober e gañfard, ober e baotr, c'hoari e baotr, klogoriñ, bugadiñ, ober bugad, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dantal re skilr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e

gloc'h, ober e vraz, skeiñ war e daboulin, c'hwezhañ en e drompilh, bragal evel ur big, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober muioc'h a voged eget a dan, bezañ leun a foug hag a lorc'h, bezañ lorc'hoù en an-unan, bezañ lorc'h en e doull, bezañ lorc'h en e foñs, bezañ teil gant an-unan, bezañ fier-droch, bezañ fier-ruz, bezañ fier-sot, bezañ leun a gagal, sachañ dour d'e foenneg, bezañ foeñvet gant an ourgouilh, bezañ pennboufet gant an ourgouilh (Gregor), foeñviñ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant an ourgouilh, c'hwezañ gant al lorc'h ; *nimm den Mund nicht so voll !* na gomz ket ken kreñv ! na gomz ket ken kaer ! ; *halt den Mund !* astal da lañchenn ! serr da veg (da c'henoù, da forn, da glapez, da draped) ! serr da c'houzoug ! serr da rann ! serr da glapez ! serr da voj ! stank da forn ! stank da riboul ! stank da veol ! serr da skudell ! prenn da glap ! tav da glakenn ! ro peoc'h ! lez da strak (da storlok, da chaok) ! tav 'ta ! tav da c'henoù ! tav da glakenn ! tav din gant an traoù-se ! stank da c'henoù ! stank da veg ! pak da lajour ! serr da c'henoù din gant ar gaoz-se ! peoc'h d'am fenn ! tav d'am fenn ! ; *halt doch endlich den Mund !* ne serri ket da c'henoù ? ne serri ket da veg ? ; *seinen Mund halten*, derc'hel (diwall) war e deod, derc'hel kloc draf e c'henoù, mirout e deod, gouarn e deod, diverraat e deod, derc'hel kloc e veg, bezañ kloc a veg, klozañ war e veg, derc'hel war e latenn, ober ur skoulm war e deod, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, prennañ e drap (e draped, e glapez, e veg, e forn), minellañ e c'henoù, na vezañ dibrenn e c'henoù, na vezañ toull e deod, gouzout delc'her gant an-unan, bezañ evit e deod, tevel ; *er kann den Mund nicht halten*, n'eo ket evit e deod, ne oar ket derc'hel war e deod, ne oar ket derc'hel war e latenn, hennezh a zo toull e deod, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhañ, ur genoù dibrenn en deus, ur sac'h dizere eo, hennezh n'en deus ket dorjoù war e holl doulloù, re hir eo e deod, un teod bresk en deus, ur beg abred en deus ; *Mund halten und nichts verraten !* ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! grik da zen ! dalc'hit war ho teod ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! lavaret a ran an dra-se etrezomp ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! ; *du hättest lieber den Mund halten sollen*, lavaret ac'h eus gwashoc'h eget paouez ; *von Mund zu Mund gehen*, mont a c'henoù da c'henoù ; *jemanden von Mund zu Mund beatmen*, ober un daskor-anal genoù-ouzh-genoù d'u.b. ; *von der Hand in den Mund leben*, kaout bec'h o walc'hiñ (o sec'hañ) an eil dorn gant egile, kaout bec'h o lakaat an daou benn da skoulmañ, kaout gwe o skoulmañ ganti, bevañ diouzh an deiz, bevañ a-skrap hag a-ziskrap, bevañ a-grip hag a-grap, pikognat, pikognat, stlejañ an diaoul dre e lost ; *das Wasser läuft mir im Munde zusammen*, dont a ra dour em (war va) genoù, dont a ra an dourenn em beg, kement-se a laka va dent da wadañ (a denn dour eus va dent, a denn gwad eus va dent), emañ o c'hlaouriñ, emañ o c'hlaourenniñ, dourenniñ a ra va genoù, emañ va dent o tourenniñ, dizourenniñ a ra va genoù, emañ va dent o wadañ ; *jemandem den Mund wässerig machen*, lakaat dour da zont e genoù u.b., lakaat dent u.b. da wadañ, tennañ gwad (dour) eus dent u.b. ; *du nimmst mir das Wort aus dem Munde*, aet eo va ger ganit ; *sich den Mund fusselig reden*, koll glaour e c'henoù o klask displegañ udb. ; *jemandem nach dem Munde reden*, reiñ mel da lipat d'u.b., reiñ ur begad mel d'u.b., reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod, reiñ pour d'u.b., plantañ kaol (pour) d'u.b., hejañ per melen d'u.b., tostennat ouzh u.b., tostenniñ ouzh u.b., klask en em dremen

ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., en em lipat ouzh u.b., abostoliñ d'u.b., meveliat, lardañ e grampouezhenn d'u.b., ober pecheroù d'u.b., fistoulat e lost dirak u.b., fistoulat en-dro d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b., frotañ e askell d'u.b., lorbiñ (likaouiñ, lubaniñ, loavañ, flourañ, fougasiñ, lorc'hañ, fougeal) u.b., flanañ ouzh u.b., likaoiñ ouzh u.b., ober e gazh gleb, ober e glufan, flourañ e gein d'u.b., reiñ lorc'h d'u.b., ober fougeoù ouzh u.b., ober kudoù d'u.b., sirañ e votoù d'u.b., lipat e votoù d'u.b., ober mousmounerezh d'u.b., kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b., ober kudoù ouzh u.b., ober ar manegoù, ober e gi gaol, ober evel ar chas, gwiskañ e vanegoù war an tu gin ; *das ist in aller Munde*, ne gomzer a gen, emañ ar brud-se a bep tu (Gregor), klevet e vez anv eus kement-se un tammig e pep lec'h, kaoz vras a zo eus an dra-se, war teod an dud emañ, war an teod emañ, n'eus ken kont, n'eus brud nemet eus se ; *er wartet, dass ihm die gebratenen Tauben in den Mund fallen*, krediñ a ra e tivero ar mel eus ar mogerioù, kavout a ra gantañ e kouezh an aour eus beg ar gwez, treiñ a ra diwar ar bec'h, bara chaoket a zo aes da lonkañ, hennezh a blij ar pesked dizreinet (boued pasket) dezhañ, eñ a gav mat labour pasket, hennezh a lamm pa wel an tamm hag a dec'h pa wel ar bec'h, labour c'hraet a zo ebat gantañ, labour c'hraet a gar, d'un deiz Sadorn eo bet ganet, gourc'hoed eo da labourat, lugut eo da labourat, kavout a ra an douar gwall izel diouzh e vent ; *sich den Bissen vom Munde abdarben*, en em lakaat war var a voued, espern diwar e vevañs (Gregor), derc'hel udb war e bredoù ; *sich für jemanden jeden Bissen vom Mund absparen, sich für jemanden den letzten Bissen vom Mund absparen*, en em ziwadañ evit u.b. ; *das bekommen wir aus dem Munde der Priester zu hören*, kement-se a lavarer deomp dre c'henoù ar veleien, ar c'homzoù-se a vez klevet o kouezhañ eus (diwar) muzelloù ar veleien ; *jemanden den Mund verbieten*, gennañ u.b., plantañ ur c'henn en u.b., sankañ gennoù en u.b., mirout ouzh u.b. a gomz (a vezañ klevet), berzañ ouzh u.b. kaozeal, difenn ouzh u.b. da gomz, stankañ e veg d'u.b., [dre skeud.] troc'hañ e deod d'u.b., minellañ u.b., minwalañ u.b., minwaskañ u.b., mudañ u.b. ; *trunkener Mund redet aus Herzensgrund*, lampraat an teodoù a ra ar gwin.

3. [tekn.] genoù g., toull g.

Mundart b. (-,en) : [yezh.] rannyezh b., gouyezh b., brizhyezh b., trefoedaj g., langaj g., parlant lec'hel g., kaoze g. ; *die bretonischen Mundarten*, ar brezhonegoù ls., rannyezhoù ar brezhoneg ls., ar rannyezhoù brezhonek ls., ar parlantoù brezhonek ls. ; *Mundart sprechen*, rannyezhañ, trefoedajañ, trefoediñ ; *in Mundarten zerfallen*, rannyezhiñ, rannyezhekaat, trefoediñ, bezañ war rannyezhekaat ; *in Mundarten zerfallen lassen*, rannyezhekaat ; *Zerfall in Mundarten*, trefoedadur g., rannyezhekadur g., rannyezhekaat g. ; *in Mundarten einteilen*, rannyezhiñ.

Mundartforscher g. (-s,-) : [yezh.] rannyezhour g.

Mundartforschung b. (-,en) / **Mundartkunde** b. (-) : [yezh.] rannyezhouriezh b.

mundartig ag. : [yezh.] rannyezhel, rannyezhek, trefoet.

Mundartsprecher g. (-s,-) : rannyezher g., trefoedajer g.

Mundatmung b. (-) : analadur dre ar genoù g.

Mundbirne b. (-,n) : [benveg jahin, istor] per trelonk str., per tagus str., per-tag str.

Mundboden g. (-s,-böden) : [korf.] tric'hogn endan-javed g.

Mundbogen g. (-s,-bögen) : [sonerezh] gwareg seniñ b.

Mundbusche b. (-,n) : strinkerezh dour evit gwalc'hiñ an dent hag ar genoù b., dourstrinker g. [*liester dourstrinkerioù*].

Mündel g./n. (-s,-e) / b. (-,n) : minor g., minorez b. ; *Sachwalter eines Mündels sein*, kaout gward madoù ur minor bennak.

Mündelgeld n. (-s,-er) : leve minor g.

mündelsicher ag. : diriskl, dinec'h, asur, distrafuilh ; *mündelsichere Anlage*, postadur arc'hant diriskl (diarvar, dinec'h, asur, distrafuilh) g. ; *mündelsicheres Wertpapier*, talvoudenn diarvar b.

munden V.gw. (hat gemundet) : bezañ blaz mat, bezañ blaz mat war an dra-mañ-tra, bezañ blaz mat gant an dra-mañ-tra, bezañ blazet mat, bezañ saourus, pegañ ouzh ar genoù, kaout madelezh.

münden V.gw. [*verb-skoazell sein pe haben* : ist/hat gemundet] : 1. mont e, dinaou e, dinaouiñ e, digeriñ e, difourkañ e, kouezhañ e, diboukañ e ; *die Weser mündet in die Nordsee*, mont (dinaouiñ, digeriñ, difourkañ, kouezhañ, diboukañ) a ra ar Weser e Mor an Hanternoz, kas a ra ar Weser he doureier da Vor an Hanternoz ; *die Elster mündet in die Saale*, mont a ra an Elster da gouezhañ er Saale, dinaouiñ a ra an Elster er Saale ; 2. skeiñ war, kouezhañ war, degouezhout war, dic'haoliañ war, diboukañ e, difourkañ e, dibenniñ e, erruout gant ; *diese Allee mündet in die Straße*, ar vali-se a sko war an hent, ar ribin-se a gouezh (a zegouezh) war an hent, ar ribin-se a zibouk en hent.

mundfaul ag. : tavedek, berr e lañchenn, berr da gaozeal, arboellus en e gomzoù, arboeller en e gomzoù, kerterius en e gomzoù, kerterius war e gomzoù, ... na lavar ket pikol tra, ... a zo sparlet e deod, ... n'eo ket gwall gaozeüs.

Mundfäule b. (-) : [mezeg.] borb g., afitoù ls.

mundgerecht ag. : 1. saourus, sasun, blazet mat, hevlaz ; 2. [dre skeud.] *jemandem etwas mundgerecht machen*, dizreinañ e besked d'u.b., paskañ e voued d'u.b., chaokat ar bara evit u.b., plaenaat an hent dirak u.b.

Mundgeruch g. (-s,-gerüche) : c'hwezh alan b. ; *übelriechender Mundgeruch*, anal vrein b., anal flaerius b., anal drenk b. ; *er hat Mundgeruch*, hennezh a zo c'hwezh fall gant (war) e alan, brein eo e anal, flaerius eo e anal, trenk eo e anal, blazañ a ra e anal.

Mundharmonika b. (-,s) : [sonerezh] harmonika g.

Mundharmonikaspieler g. (-s,-) : [sonerezh] harmonikaour g.

Mundhöhle b. (-,n) : [korf.] kavenn ar genoù b.

Mundhygiene b. (-) : [mezeg.] yec'hederezh genoù-dent g., yec'hederezh ar genoù hag an dent g.

mündieren V.k.e. (hat mündiert) : lakaat fraezh dre skrid.

mündig ag. : en oad-gour, deuet d'e oad, den-a-dra, oadour, major ; *er ist jetzt mündig*, deuet eo d'e oad, major eo bremañ ; *mündig werden*, dont da zen-a-dra, dont d'e oad, dont da oadour ; *als (für) mündig erklären, mündig sprechen*, disklêriañ oadour, disklêriañ den-a-dra / lakaat en e dra (Gregor), lakaat (ur minor) en e dra.

Mündigkeit b. (-) : oad-gour g., oadgourelezh b., oadouriezh b., oadouriezh keodedel b., majoriezh b.

Mündigkeitsalter n. (-s) : oad-gour g., oadgourelezh b., oad ar vajoriezh g.

Mündigkeitserklärung b. (-,en) / **Mündigkeitssprechung** b. (-,en) : lakidigezh u.b. en e dra b.

Mundknebel g. (-s,-) : minwask g., bilh b., morz-prenn g.

mündlich ag. : a-c'henoù, dre gomz, komzel, dre c'henoù, mouezhel, mouezhiek, gerel, ouzh ger, lavarel ; *mündliche Überlieferung*, henlavar g. ; *die mündliche Literatur*, al lennegezh dre gomz b., al lennegezh dre c'henoù b. ; *mündliche Prüfung*, arnodenn dre gomz b., arnodenn a-c'henoù b. ; *mündliche Aufgabe*, kentel da zeskiñ b. ; *mündliche Kommunikation*, kehentiñ dre gomz g. ; *mündliche*

Versprechung, promesa dre gomz b., gouestl dre gomz g., grataerezh dre gomz g. ; *mündlicher Bericht*, danevell dre gomz b. ; *seine mündliche Zustimmung geben*, reiñ e asant dre gomz, reiñ e aotre dre gomz, asantiñ dre gomz ; [polit.] *mündliche Anfragen*, goulennoù dre gomz ls. ; skol-veur] *mündliche Verteidigung einer wissenschaftlichen Arbeit*, *mündliche Verteidigung einer Dissertation*, soutenañs b.

Adv. : dre gomz, dre c'henoù, dre ar genoù, a-veg, a-c'henoù, a-gomz, a-deod, dre c'her, dre c'herioù, dre gomzoù ; *von den Ahnen her mündlich überliefert*, roet (legadet) deomp gant hon hendadoù a c'henoù da c'henoù ; *mündlich zustimmen*, reiñ e asant dre gomz, reiñ e aotre dre gomz, asantiñ dre gomz ; *etwas mündlich mitteilen*, kemenn udb dre c'henoù, kemenn udb a-c'henoù, kemenn udb dre gomz ; *mündlich gestellte Fragen*, goulennoù dre gomz ls.

Mündliche(s) ag.k. n. : komz g. ; *ich habe das Mündliche bestanden*, deuet eo da vat ar c'homz ganin ; *ich bin beim Mündlichen durchgefallen*, klaouiet on bet er c'homz ; *das Schriftliche und das Mündliche*, ar skrivañ hag ar c'homz ; *das Schriftliche und das Mündliche bestehen*, bezañ degemeret er skrid hag er c'homz, bezañ degemeret dre skrid ha dre gomz.

Mündlichkeit b. (-) : komz g., henlavar g. ; *von Mündlichkeit zu Schriftlichkeit*, eus ar c'homz d'ar skrivañ.

Mundloch n. (-s,-löcher) : [mengleuz.] toull-antr e g., toull-digor g.

mundlos ag. : dic'henoù.

Mund-Nasen-Maske b. (-,-n) : [mezeg.] maskl genoù-fri g.

Mundöffnung g. (-,-en) : [korf.] digor ar genoù g., P. toull ar genoù g.

Mundorgel b. (-,-n) : [sonerezh] ograou dre c'henoù g.

Mundpropaganda b. (-) : skignerezh a c'henoù da c'henoù g., skignerezh dre c'henoù g., bruderezh a c'henoù da c'henoù g.

Mundrachen g. (-s,-) : [korf.] krennc'hargadenn b., gargadenn grenn b.

Mundraub g. (-s) : laeradennig b. [bevañ 'zo ret ha paeañ n'eo ket].

Mundraum g. (-s,-räume) : [korf.] genoù g. ; *Spülung des Mundraumes*, gargouilh g., grogoliañ g.

Mundringmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn gelc'hennek ar genoù b.

Mundschenk g. (-en,-en) : hanafer g. [*liester* hanaferien], hanafour g. [*liester* hanafourien], dietaer g. [*liester* dietaerien], diskarger-gwin g. [*liester* diskargerien-win], boutailher g. [*liester* boutailherien], paotr-ar-c'hrog g., floc'h-kegin g., koper g. [*liester* koperien] ; *königlicher Großmundschenck*, *königlicher Obermundschenck*, boutailher ar roue g.

Mundschnur b. (-,-schnüre) : [pesketaerezh] gourlas g., lostard g.

Mundschutz g. (-es,-e) : 1. maskl g., maskl gwarez fri ha genoù g. ; 2. [mezeg.] maskl oberata g. ; 3. [sport] gwarez-dent g.

Mundspatel g. (-s,-) / b. (-,-n) : [mezeg.] palig teod b.

Mundspülung b. (-,-en) : riñs-genoù g., gargouilhherezh g., gourgouilh g., gargouilh g., grogoliañ g.

Mundstück n. (-s,-e) : 1. [sigaretenn, korn-butun] beg g. ; 2. [sonerezh] sutell b., beg-sutell g., beg g. ; *das Mundstück der Klarinette*, sutell ar glerinell b., beg-sutell ar glerinell g., beg ar glerinell g. ; 3. [ardamezouriezh] *mit Mundstück*, sutellet.

mundtot ag. : 1. *jemanden mundtot machen*, gennañ u.b., plantañ ur c'henn en u.b., sankañ genoù en u.b., mirout ouzh u.b. a gomz (a vezañ klevet), berzañ ouzh u.b. kaozeal, difenn ouzh u.b. da gomz, stankañ e veg d'u.b., [dre skeud.] troc'hañ e deod d'u.b., minellañ u.b., minwalañ u.b., minwaskañ u.b., mudañ u.b. ; *mundtot gemacht*, troc'het e deod dezhañ,

260

minellet, minwalet, mudet, lakaet da devel ; *Frankreich macht seine Völker mundtot*, minwaskañ a ra Bro-C'hall he fobloù, minellañ a ra Bro-C'hall he fobloù, minwalañ a ra Bro-C'hall he fobloù, mudañ a ra Bro-C'hall he fobloù ; *die Presse mundtot machen*, minwaskañ ar c'hazetennoù, minellañ ar c'hazetennoù, minwalañ ar c'hazetennoù, mudañ ar c'hazetennoù ; *die Opposition mundtot machen*, hualañ berr an tu enep ; 2. [gwir] *jemanden mundtot erklären*, entrediañ u.b. / difenn ouzh ur re seveniñ ur garg bennak (Gregor).

Mundtuch n. (-s,-tücher) : serviedenn b.

Mündung b. (-,-en) : 1. aber b., genoù g. [*liester* genaouioù], beg g., difourk g., ben g., diskarg g. ; *Mündung eines Flusses*, aber b., genoù ur stêr g., beg ur stêr g., ben g., diskarg ur stêr g., difourk ur stêr g. ; *Mündung einer Pistole*, beg ur bistolenn b., genoù ur bistolenn b. ; *Mündung eines Geschützes*, beg ur c'hanol g., genoù ur c'hanol g. ; *jemandem die Mündung seiner Pistole an die Stirn drücken*, lakaat beg e bistolenn ouzh tal u.b. ; 2. [louza., foue] ostiolenn b. [*liester* ostiolennoù].

Mündungsenergie b. (-) : [lu, tekn.] nerzh bannañ g.

Mündungsfeuerdämpfer g. (-s,-) : [armoù] kuzh flamm g.

Mundverkehr g. (-s) : [rev.] broud genoù-rev g., broud revel dre ar genoù g.

Mundvoll g. (-,-) : genaouad g., begad g., begadenn b., gouzougad g., geoliad g., kaouad b./g.

Mundvorhof g. (-s,-höfe) : [korf.] rakkambr ar genoù b.

Mundvorrat g. (-s,-vorräte) : pourveziou ls., bevañs g.

Mundwasser n. (-s,-) : dourenn riñs-genoù b., dour gargouilh g., dour-gargouilh g.

Mundwasserschale b. (-,-n) : skudellig evit an dourenn riñs-genoù g.

Mundwerk n. (-s) : latenn b., lañchenn b., lajour g. ; *er hat ein gutes (ein tüchtiges) Mundwerk*, beget mat eo, teodet mat eo, lañchennet mat eo, dilu a deod eo, likant eo e deod, hir eo e deod, latennet kaer eo, latennet mat eo, un teod helavar en deus, hennezh a zo helavar da brezeg, mibin eo e deod, dic'hlud eo e deod, dic'hlud eo e lañchenn, hennezh a zo libr ha drant e deod, distagellet mat eo, distagell eo e deod, n'eo ket nodet e deod, teod en devez, erru eo hir e deod, teodek a-walc'h eo, teodet kaer eo, ur paotr flav eo, un teod mat a zen eo hennezh, hennezh a zo un teod kaer a zen, hennezh a zo ur beg bras, ur beger mat a zo anezhañ, un teod kaer a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur genoù bras, hennezh a zo ur genoù frank, frank eo e c'henoù, gantañ e vez an ton hag ar pardon, n'eo ket stag e deod eus an daou benn, frank eo e c'henoù, n'emañ ket ar bibid gantañ, n'eo rabat ebet war e deod, ledan eo eus plas al loa, ledan eo plas e loa, hennezh a zo bras e veg evel beg ur puñs, lampr eo e deod, lamprik eo e deod, e deod a gerzh mat, e latenn a gerzh mat en-dro, ul latenn a zo dezhañ, hennezh ne ziwan ket ar fav en e c'henoù, an drap 'zo gantañ, un distageller mat a zo anezhañ, ur c'homzer brav a zo anezhañ, un den a lokañs a zo anezhañ, ur c'homzer flour a zo anezhañ, un distager kaer a zo anezhañ, ur mestr kaozeer a zo anezhañ, ur gwir brezegeer a zo anezhañ, ur c'haozeer brav a zo anezhañ ; *vor dem Öffnen des Mundwerks Gehirn einschalten*, tavit ha prennit ho genoù ma n'eo ket fur ho komzoù, gra nav zro gand da deod ez kenoù a-raok komz, pouez mat pep ger a-raok komz.

Mundwerkzeug n. (-s,-e) : [loen., amprevaned] pezh ar genoù g. ; *die beißend-kauenden Mundwerkzeuge*, *die Beiß- und Kauwerkzeuge*, pezhioù frikañ ar genoù ls. ; *die saugenden Mundwerkzeuge*, pezhioù sunañ ar genoù ls. ; *die stechend-saugenden Mundwerkzeuge*, pezhioù ar broud ls.

Mundwinkel g. (-s,-) : korn an diweuz g., korn ar muzelloù g., pleg ar genoù g., pleg an diweuz g., freilh an diweuz g. ; *im*

Mundwinkel, e pleg e c'henoù, e pleg e ziweuz, e korn e ziweuz, e korn e vuzelloù ; *die Mundwinkel verziehen*, ober beg-kamm (beg a-dreuz), treuzañ e c'henoù, kammañ e c'henoù, mousklenniñ, ober e benn mousklenn, bezañ ur vousklenn ouzh e benn, krizañ e zremm, krinañ e zremm, stummañ e c'henoù, c'hoari e benn bihan, stummañ un dremm feuket, gwiskañ un dremm feuket, gwiskañ un neuz feuket.

Mund-zu-Mund-Beatmung b. (-) : analadur genoù ouzh genoù g., genoù-ouzh-genoù g.

Mund-zu-Nase-Beatmung b. (-) : analadur genoù ouzh fri g., genoù-ouzh-fri g.

Mungspossen ls. : [kegin.] kellidoù soja ls., eginou soja ls., kellidoù mungo ls.

Munition b. (-,-en) : [lu] pourveziou-brezel ls., tennoù ls., dafar brezel, P. drajez str. ; *Nachschub an Munition*, pourvezadur gant dafar brezel g. ; *ihre Munition geht zu Ende*, erru eo tanav o fourveziou-brezel, heskiñ a ra o dafar brezel, mont a ra o dafar brezel da hesk ; *sie haben ihre gesamte Munition noch nicht verschossen*, ned eo ket hesket o fourveziou-brezel ; *seine Munition verballern*, diviañ (foetañ, fripañ, frigasañ, trezenañ) e dennoù, tennañ a dreuz hag a-hed, tennañ a dreuz hag a-benn, tennañ a dreuz hag a-dal, tennata, tennañ a bep tu, tennañ-didenañ ; *seine Vorräte an Pulver und Munition schonen*, arboellañ e boultr hag e blom, P. arboellañ e boultr hag e zrajez ; *innerhalb kurzer Zeit hatten wir unsere gesamte Munition verschossen, unsere Munition war schnell zu Ende*, hon drajez a echuas edan berr.

Munitionsausstattung b. (-,-en) : [lu] pourveziou-brezel ls.

Munitionsbunker g. (-s,-) : [lu] arsanañ g., armaoueg b., armdi g., log armoù b., log pourveziou-brezel b.

Munitionsfabrik b. (-,-en) : [lu] kartoucherezh b., arsanañ g.

Munitionsbehälter g. (-s,-) / **Munitionskasten** g. (-s,-kästen) / **Munitionskiste** b. (-,-n) : [lu] kasedad tennoù g.

Munitionslager n. (-s,-) : [lu] arsanañ g., armaoueg b., armdi g., log armoù b., log pourveziou-brezel b., mirlec'h pourveziou-brezel g.

Munitionsträger g. (-s,-) : [lu] pourvezer tennoù g.

Munitionswagen g. (-s,-) : [lu] karr-tennoù g., karr pourveziou-brezel g.

Munkel b. (-,-en) : fistilh g., fistilherezh g., ranerezh g., kuzulikerezh g., chuchumuchu g., kuzulig g., kuzuliadeg b.

munkeln V.k.e. (hat gemunkelt) : simudiñ [udb] etre e zent, lavaret chuchumuchu [udb].

V.gw. (hat gemunkelt) : mouskomz, komz chuchumuchu, kuzhmuzat, komz etre kuzh-ha-muz, chuchumuchuiñ, hiboudiñ, chuchuiñ ; *man munkelt davon in der Stadt*, redek a ra ar brud eus an dra-se dre gêr, brud a se (anv eus kement-se) a zo e kêr, keal a zo a se (kaoz a zo eus an dra-se, kont a zo eus kement-se) e kêr, chaok a zo diwar-benn an dra-se e kêr, an dra-se a vez klevet kaoz outañ un tammig e pep lec'h e kêr, brud 'zo a bep tu eus an dra-se e kêr, ar voltenn a zo savet eus an dra-se e kêr ; *es wird über ihn gemunkelt*, brudoù a red diwar e benn ; [kr-I] *im Dunkeln ist gut munkeln*, aes eo chom da oremuzat (da lavaret e oferenn) en e gogn - klemmerien er goudor, ha c'hoazh war o meno, ez int tud kalet ha kreñv.

Münster n. (-s,-) : iliz-veur b. ; *das Freiburger Münster*, iliz-veur Freiburg b.

munter ag. : 1. drant, bagol, bagos, drev, sichant, bliv, gwiv, birvidik, gardis, gren, gailhart, blim, didorr, diskuizh, divrev, eskuit, dilu, gae, friant, leun a friantiz, sart, seder, c'hoarius, feul, frev, fou, fou dezhañ, fringus, dizoac'h,et, jolis, koujourn, boullant, bouilh, mav, fresk, groñs, sampar ; *gesund und munter*, ruspin ha gae, yac'h ha gren, gren, leun a nerzh hag

a yec'hed, yac'h ha bagol, yac'h-frev, yac'h-bev, yac'h-pesk, yac'h evel ur pesk en dour, yac'h evel ur pesk, eskuit ha divac'hagn, leun a vuhez hag a yec'hed ; *er ist munter*, war e du (en e aez, en e ched) emañ, en em gavout a ra aes, en e blom emañ, hennezh a zo aes war e aheloù, leun a nerzh hag a yec'hed eo ; *munter ausschreiten*, mont a-gamm-kaer ; *munter wie ein Fisch im Wasser*, evel ul logodenn er bleud ; *munter machen*, reiñ startijenn da, reiñ begon da, laouenaat, sartaat, mavaat, drantaat, drevaat, sederaat, digrizañ, frevaat, gwivaat, birvilhañ, dihuediñ, degas [u.b.] war e du, ragainañ, ragagnat ; *so ein Trunk macht einen wieder munter*, ur banne a seurt-se a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro begon deoc'h, a ro kalon deoc'h, a zegas buhez ennoc'h), ur banne a seurt-se a lakfe un askorn torret en e blas, setu aze ur banne hag a ra vad d'an den ; *wieder munter werden*, kemer begon, ragainañ, ragagnat ; 2. monedus, friol, c'hwec, eskuit, dihun, dilu, diskuizh, divorfil, diabaf, dibikouzh, gwiv, abred, digleiz, divreilh ; *munter werden*, dihuniñ, divorzañ, divorfilañ, digousket ; 3. [dre astenn.] *er ist ein munterer Kopf*, gwad bev a zo ennañ, startijenn (lañs, begon, deltu, kasentez) a zo ennañ, hennezh a zo bev ar gwad en e wazhied, gwad en deus en e wazhied, gwrez a zo ennañ, hennezh a zo gwrez en e wad, ur paotr drant ha bagol eo, gwiv eo evel ur c'hant tachoù ; *die Arbeit floss unter ihren Händen munter fort*, mont a rae al labour gardis war-raok ganto ; *frisch und munter*, fresk evel ur pesk, drant (fiant) ha bagol, sichant ha mav, boullant, bouilh ; *er ist frisch und munter*, yac'h ha koujourn eo hennezh, ruspin ha gae eo, bagol (bagos, gailhart, gardis, dibistig, diampech, divac'hagn, dinamm, bouilh) eo hennezh, dinamm a bep mac'hagn eo, hennezh a zo aes war e aheloù, yac'h-pesk (yac'h-klok, yac'h-beuz, yac'h-kloc'h) eo hennezh, yac'h eo evel ur pesk (evel ar beuz), yac'h eo evel un tach, hennezh a zo yac'h ha gren, leun a vuhez hag a yec'hed eo, leun a nerzh hag a yec'hed eo, fresk eo evel ur pesk, ur paotr fresk a zo anezhañ, hennezh a zo ur bouilh den ; *ein munterer Geselle*, un tamm mat a baotr gardis g., un tarin da farsal g. ; *ein munteres Mädchen*, ur gorfenn b., un darinez da farsal b. ; 4. [tr-I] *er ist munter wie ein Zeisig*, *er ist ein munterer Spatz*, drant eo evel ul labous, laouen eo evel an heol, ken laouen ha tra eo, ken laouen hag an heol eo, sichant eo evel heol miz Mae, seder eo evel un eostig, laouen eo evel un eostig, drant eo evel ur pintig, seder eo evel ur pintig, laouen eo evel ur pintig, seder eo evel ul laouenan, seder eo evel ul laouenanig, lirzhin eo evel ul laouenanig, gwiv eo evel ur c'hant tachoù, seder eo evel an deiz, seder eo evel an heol, seder eo evel pemp gwenneg, sart eo evel pemp gwenneg, joaius eo evel un alc'hweder, drant eo evel ur sut binioù, bliv eo evel ur c'hazh-koad, lirzhin eo evel ur vleunienn ; *so ein Trunk macht einen wieder munter*, ur banne a seurt-se a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro begon deoc'h, a ro kalon deoc'h, a zegas buhez ennoc'h), ur banne a seurt-se a lakfe un askorn torret en e blas.

Munterkeit b. (-) : jourdoul g., begon g., lañs g., startijenn b., fringantiz b., kasentez b., deltu g., lusk g., birvilh g., tan g., bevder g., birvidigezh b., ernez b., entan g., nerzh-youl g., laouender g., laouended b., laouenidigezh b., drantiz b., dranted b., dranter g., drevded b., drevder g., drevidigezh b., gaeded b., gaeder g., gaederi b., gaeoni b., gardisted b., gardister g., gwivded b., gwivder g., joausted b., jolisted b., friantiz b.

Muntermacher g. (-s,-) : 1. [mezeg.] louzoù broudañ g., brouduzenn b., louzoù gremmus g., fraouaer g. ; 2. [died] banne startijenn g., banne hael da galon an den g., banne

kalonek g., banne a sikour da reiñ lusk d'ar galon g., banne adnerzhañ g.

Münz- : ... moneiz, moneizel, moneizoniel.

Münzamt n. (-s,-ämter) / **Münzanstalt** b. (-,-en) : ti ar moneiz g., moneizlec'h g., moneizva g.

Münzautomat g. (-en,-en) : ingaler emgefre g.

münzbar ag. : moneizadus, ... a c'heller moneizañ.

Münzbeutel g. (-s,-) : yalc'h b., boujedenn b., boursikod g., doug-moneiz g. ; *einfacher, flacher Münzbeutel mit Schlitz als Öffnungsvorrichtung*, kokezenn [liester kokezennoù] b.

Münze b. (-,-n) : 1. pezh-moneiz g., moneiz g., P. labous g. ; *bare Münzen*, moneiz-red g. ; *gangbare Münzen*, moneiz amred g., moneiz en deus mon g., moneiz en deus red (Gregor) g., moneiz-red g. ; *nicht mehr gangbare Münzen*, moneiz diamzeret g. ; *Münzen prägen, Geld prägen*, skeiñ moneiz, monañ, kognañ arc'hant, mintañ moneiz, moneizañ ; *in klingender Münze bezahlen*, paeañ war an taol (war an tomm, war al lec'h), paeañ gant arc'hant a-benn (gant arc'hant diouzhtu, gant arc'hant dizolo), paeañ war an tach, paeañ diouzhtu, paeañ tout pizh-razh en un taol - paeañ tout, riget mat, en un taol - paeañ gant arc'hant kontet / paeañ war an tomm hag hep termen (Gregor) ; *Münzen in die Menge werfen*, teuler pezhioù moneiz a-skrap, strinkañ pezhioù moneiz e flip d'an dud, teurel pezhioù moneiz e frip, skeiñ pezhioù moneiz en arigrap, stlapañ pezhioù moneiz en anduitilh, stlepel gwenneien en arigrap, teuler gwenneien war ziskrap, teuler gwenneien a-stlabez ; *rote Münzen*, moneiz rous g., P. laboused melen ls. ; *helle Münzen*, moneiz gwenn g. ; *Münzen aus dem Umlauf ziehen, Münzen außer Umlauf setzen, Münzen aus dem Verkehr ziehen*, lemel pezhioù moneiz eus an amred ; 2. ti ar moneiz g., moneizlec'h g., moneizva g. ; 3. [dre skeud.] *etwas für bare Münze nehmen*, lonkañ udb, bezañ hegredek a-walc'h evit krediñ udb ; *jemanden mit gleicher Münze (heim)zahlen*, ober un hevelep tra d'u.b. - ober d'u.b. evel en deus bet graet d'ar re all - kas an dorch (ar c'hazh, ar freskad) d'ar gêr d'u.b. - distreiñ krog evit krog d'u.b. - distreiñ bazhad evit bazhad d'u.b. - distreiñ pezh evit pezh d'u.b. - distreiñ kraf evit kraf d'u.b. - reiñ e begement d'u.b. - mont d'u.b. kraf evit kraf, ivin evit ivin, lagad evit lagad - reiñ tra evit tra (krog evit krog) d'u.b. - daskoriñ taol evit taol - kas ar freskad da di Yann - talvezout e wall d'u.b. - reiñ taol evit taol d'u.b. - bountañ enepbole - ober un distro divalav d'u.b. - reiñ un distro divalav d'u.b. - rentañ kemm ouzh kemm d'u.b. / reiñ kemm ouzh kemm (trok evit trok, muzul evit muzul) d'u.b. / reiñ lin evit lin ha stoub evit stoub d'u.b. (Gregor) - talvezout gwall evit gwall d'u.b. - reiñ ar gwall evit ar gwall d'u.b. - reiñ droug evit droug d'u.b. - kaout an distro - mirout d'u.b. un annoar diwar e vuoc'h - gouarn d'u.b. ul leue eus e vuoc'h - gouarn d'u.b. un annoar diwar e vuoc'h.

Münzeinheit b. (-,-en) : unanenn voneizel b.

münzen V.gw. (hat gemünzt) : 1. skeiñ moneiz, moneizañ, kognañ arc'hant ; *gemünztes Geld*, arc'hant moneiz g. ; 2. [dre skeud.] *das ist auf mich gemünzt*, kement-se a dalv din, kement-se a dalvez din, evidon-me eo ar c'homzoù-se, din-me eo ar c'homzoù-se, ar c'homzoù-se a aparchant ouzhin, kement-se (ar c'homzoù-se) a sell ac'hanon (Gregor).

Münzen n. (-s) : moneizadur g., monidigezh b.

münzenartig ag. : moneizek ; [mezeg.] *Sputum von münzenartiger Form*, skopad moneizek g.

Münzenkenner g. (-s,-) : moneizoniour g.

Münzenkreuz n. (-es,-e) : [ardamezouriezh] kroaz perlezet b.

Münzenkunde b. (-) : moneizoniezh b.

Münzenpräger g. (-s,-) : moneizer g.

Münzplatte b. (-,-n) : [moneizoniezh] moull g.

Münzensammler g. (-s,-) / **Münzsammler** g. (-s,-) : dastumer pezhioù-moneiz g., moneizoniour g., medalenner g., medalennour g.

Münzensammlung b. (-,-en) / **Münzsammlung** b. (-,-en) : moneizaoueg b., dastumad pezhioù-moneiz g.

Münzer g. (-s,-) : moneizer g.

Münzfälscher g. (-s,-) : falsvoneizer g.

Münzfälschung b. (-,-en) : falsvoneizadur g.

Münzfernsprecher g. (-s,-) : [dispredet] pellgomzer a ya en-dro gant pezhioù-moneiz g.

Münzfreiheit b. (-,-en) : gwir da skeiñ moneiz g., gwir da gognañ arc'hant g.

Münzfuß g. (-s,-füße) / **Münzgehalt** g. (-s,-e) : titl g.

Münzgeld n. (-s,-er) : moneiz-red g., pezhioù-moneiz ls., moneiz bihan g., moneiz rous g., pezhioù bihan ls., P. laboused melen ls.

Münzkabinett n. (-s,-e) : dastumad pezhioù-moneiz g., moneizaoueg b., medalennaoueg b.

Münzkenner g. (-s,-) : moneizoniour g.

Münzkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] louzaouenn-an-daou-skoed b.

Münzkunde b. (-) : moneizoniezh b.

Münzprägestalt b. (-,-en) / **Münzprägestätte** b. (-,-n) : ti ar moneiz g., moneizlec'h g., moneizva g.

Münzprägung b. (-) : moneizadur g., kognañ g.

Münzrand g. (-s,-ränder) : kantenn ur pezh moneiz b.

Münzrecht n. (-s) : gwir da skeiñ moneiz g., gwir da gognañ arc'hant g.

Münzrolle b. (-,-n) : rolled pezhioù g. ; *eine Münzrolle*, ur rolledad pezhioù g.

Münzsammler g. (-s,-) : *sellit ouzh Münzensammler*.

Münzsammlung b. (-,-en) : *sellit ouzh Münzensammlung*.

Münzschlitz g. (-es,-e) : faout evit ar pezhioù-moneiz g.

Münzstempel g. (-s,-) : moull g.

Münzsystem n. (-s,-e) : reizhiad voneizel b.

Münztankstelle b. (-,-n) : porzh-servij emgefre (digor noz ha deiz a zegemer bilhedoù-bank ha kartennoù-kred) g.

Münzumlau g. (-s) : monedone ar moneiz g., red ar moneiz g., amred ar moneiz g.

Münzwaage b. (-,-n) : bindedoù ls., pouezerezig b. [*liester pouezerezigoù*] ; *etwas mit der Münzwaage wiegen*, bindedañ udb. ; *das Wiegen mit einer Münzwaage*, ar bindedañ g.

Münzwesen n. (-s) : 1. reizhiad voneizel b. ; 2. melestradur ar moneiz g.

Muräne b. (-,-n) : [loen. *Muræna helena*] muren g. [*liester murened*] ; [kerentiad *Murænidæ*] murenideg g. [*liester murenideged*].

mürbe ag. : 1. bouk, blot, bruzunus, puzuilh, pezhell, ble, brusk, peurvrein, brein-chok, brein-kot, brein-put, brein-chan, brein-pezhell, brein-teil, brein-tuf, breiñ-polu, brein-holl, brein-puzuilh, kozh-puzuilh, poazh, bruket, eoget, lovr, polu ; *mürbes Holz*, koad brein-tuf (brein-put, brein-holl, brein-chan, breiñ-polu, brein-puzuilh, kozh-puzuilh, pezhell, ble, dolmet, bruket, lovr) g. ; *das Holz wird mürbe*, brukañ (dolmiñ, tontañ) a ra ar c'hoad ; *mürbe Gesteine*, karregadoù blot ls. ; 2. *mürbes Obst*, frouezh pezhell (fouist, fouest, diamzeret, ble) str., frouezh taoulet str., frouezh taouledet str., frouezh tezet (Gregor) str. ; *mürbe wie überreife Mispeln, die im Stroh gelagert haben*, bouk (pezhell) evel mesper meüret er plouz ; *mürbes Fleisch*, kig brein (linkr) g., kig gwastet (boutet) g. ; 3. divi, asik, asiket, flep, faezh, faezh-mouch, eoget, ôget, eok, fat, fatik, flak, flaket, diflaket, flakik, yost, yostet, diviet, ban, divanet, divanet lip, aet d'an eurvar, ôg gant ar skuizhder, damaouet, darnaou, hernet, brevet, brev, dinerzh, torr, torret gant ar skuizhder, riñset, marv

diwar e sav, kaset, distruj, karzhet, torret ha brevet e gorf gant al labour, uzet e gorf gant al labour, skuizh-brevet, brevet gant ar skuizhder, labezet e gorf, torret gant al labour ; *den Gegner mürbe machen*, uzañ (diviañ) an enebour, skuizhañ e enebour, breviñ nerzh e enebour ; *jemanden mürbe machen*, lakaat u.b. e penn e son, lakaat u.b. da bennsaoutiñ, kas u.b. betek ar par pellañ, kas u.b. d'ar par pellañ.

Mürbe b. (-) : 1. bruzunuster g., puzuilhded b., puzuilhder g., breinder g., breinded b. ; 2. gwakter g., gwaktet b.

Mürbebraten g. (-s,-) : [kegin.] spilhenn b.

Mürbekeks g./n. (-es,-e) : [kegin.] sablegenn b., kouign sablek b.

Mürbeteig g. (-s,-e) : [kegin.] toaz sablek g., toaz bresk g.

Mürbheit b. (-) : 1. bruzunuster g., puzuilhded b., puzuilhder g., breinder g., breinded b. ; 2. gwakter g., gwaktet b.

Mürbteig g. (-s,-e) : [kegin.] toaz sablek g., toaz bresk g.

Mürde b. (-) : [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g.

Mure b. (-,-n) / **Murgang** g. (-s,-gänge) : stêriad vouilhenn b.

Muringboje b. (-,-n) : [merdead.] boue-amariñ g.

Murkel g. (-s) : P. babig g., poup g., poupig g., mous g., bapa g.

Murks g. (-es) : P. distruj g., labour mac'homet (mordoket, difoc'h, dihaset, difurlu, drochet, kalemarc'het, marmouzet, graet a-flav, graet a vil vallozh kaer, graet war an tu ma tiskrab ar yar, graet a-sllap, graet a-bempoù, graet diwar skañv, graet a-skañv, graet a-ziwar skañv, graet diwar c'horre, kalkennet, talfaset, kaoc'het, tourc'het, stronket, porc'hellet, daoulammet, distrantell) g., kalficherezh g., labour gros g., labour beleg g., labour denjentil g., labour intañvez g., labour dibalamour g., tamm brizhlabourat g., plamoustiñ g., bara panenn er soubenn g., tamm mac'homañ d'al labour g., c'hoariellerezh g., kac'herezh g., moc'hataerezh g., moc'herezh g., moc'haj g., kac'hidell b., doareoù diblel ls. ; *Murks machen*, kac'hata, kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouchiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuiziñ, toufañ, strabouilh, tourc'hañ, kouilhourañ, porc'hellat, porc'hellañ, bastardiñ, marmouzañ, pemoc'hañ) al labour, bodoc'hañ al labour, brellañ, ober labour beleg, plamoustiñ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat evel mevel ar person, ober an traoù a-bempoù, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, brellañ an traoù, disparbuilhañ pep tra, fourdouilh an traoù, lakaat an dindan war-varr, lakaat an traoù bep eil penn, direnkañ pep tra, ober ur gabiotenn, diandellañ an traoù, diskempenn an traoù, lakaat an traoù a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traoù a-bempoù, lakaat an traoù a-sllabez, lakaat pep tra a-drak, lakaat pep tra en dizurzh, ober gardenn, gardennañ, daoubenniñ pep tra, tanfoestrañ (tanfoeltrañ, didanfoeltrañ, foeltrañ) pep tra.

murksen V.gw. (hat gemurkst) : kac'hata, kaoc'hañ al labour, tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouchiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuiziñ, toufañ, strabouilh, tourc'hañ, kouilhourañ, porc'hellat, porc'hellañ, bastardiñ, pemoc'hañ) al labour, bodoc'hañ al labour, brellañ, kalfichat ul labour war goad, ober labour beleg, plamoustiñ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat dibalamour, labourat evel mevel ar person, ober an traoù a-bempoù, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, brellañ an traoù, disparbuilhañ pep tra, fourdouilh an traoù, lakaat an dindan war-varr, lakaat an

traoù bep eil penn, direnkañ pep tra, diandellañ an traoù, diskempenn an traoù, lakaat an traoù a-dreuz-fuilh, lakaat freuz, lakaat an traoù a-bempoù, lakaat an traoù a-sllabez, lakaat pep tra a-drak, lakaat pep tra en dizurzh, ober gardenn, gardennañ, ober ur gabiotenn, daoubenniñ pep tra, tanfoestrañ (tanfoeltrañ, didanfoeltrañ, foeltrañ) pep tra.

Murmel b. (-,-n) : 1. kanetenn [*liester* kanetennoù, kanetiniñ] b., boulig b., deñv g. ; *mit Murmeln spielen*, c'hoari kanetenn, c'hoari an deñvioù, c'hoari deñv, c'hoari an deñv, c'hoari bouloù-piti, c'hoari gant kanetennoù ; *Glasmurmeln*, kanetenn wer b. ; *größere Murmel*, got b., kotenn b. [*liester* kotoù], kot g., deñv g. ; 2. P. [rev] *die Murmeln*, an deñvioù ls., ar c'houlhoù ls., ar c'hellou ls., ar c'hellkazh str., ar polos str., ar prunennoù ls., an ostilhoù ls., an istibilhoù ls.

Murmelspiel n. (-s,-e) : c'hoari ganetennoù g., deñv g.

murmeln V.gw. (hat gemurmelt) : 1. bourboutil, kaozeal munut, mouskomz, komz chuchumuchu, kuzhmuzat, chuchumuchuiñ, chuchuiñ, bourouellat, gougomz, drailhañ, bresañ, moustougnañ, komz dindan e vouezh ; [dre astenn.] *von etwas murmeln*, ober gant komzoù distroet evit komz eus udb, ober gant damvenegoù evit komz eus udb, ober gant komzoù goloet evit komz eus udb ; 2. sarac'hañ, hiboudiñ, sourral, bourboutil, bourouañ, moustrouzal, bouboual, ragachat, richanañ ; *der Bach murmelt*, sarac'hañ a ra ar richer, hiboudiñ a ra ar wazh-dour, sourral a ra ar richer, kanañ a ra ar richer, klevet e vez mouskan ar richer, richanañ a ra ar richer, ragachat a ra ar richer.

V.k.e. (hat gemurmelt) : P. *er murmelte etwas in den Bart hinein*, simudiñ a reas udb etre e zent, jagouilh a reas udb, saoznegañ a reas udb, teñsañ a reas udb etre e zent, lavarout a reas udb etre e zent, grozmolat a reas udb etre e zent, bout e oa ur vourboutil gantañ, en em lakaat a reas da vourboutil, en em lakaat a reas da c'hromellat, komz a reas etre e zent, grogonañ a reas, grogonat a reas, grognal a reas, ranouziñ a reas, gouerouzat a reas, rec'hal a reas, grignouzal a reas, ronkal a reas, soroc'hal a reas, grumuzat a reas (Gregor), mandrouilh a reas udb, mouskomz a reas un nebeud gerioù, drailhañ a reas ur ger bennak, moustougnañ a reas.

Murmeln n. (-s) : 1. chuchumuchu g., mouskomzoù ls. ; 2. hiboud g., hibouderezh g., sourr g., sourrad g., sarac'h g., bourboutilerezh g., mouskan g., moustrouz g., fistilh g., boubou b., ragach g., ragacherezh g., richan g. ; *Murmeln der Quelle*, hiboud an eienenn g., mouezh an eienenn b., fistilh ar stivell g., kan ar stivell g., richan ar stivell g., ragach ar stivell g. ; *Murmeln des Baches*, kan ar richer g., mouskan ar richer g., kan an dour g., mouezh ar richer b., ragach ar richer g., richan ar richer g., hiboud ar wazh-dour g.

murmeln ag. : [stêr, dour] hiboudus.

Murmeltier n. (-s,-e) : 1. [loen.] hunegan-menez g. ; 2. [dre skeud.] *wie ein Murmeltier schlafen*, kousket c'hwec (mik, kalet, kloz, evel ur roc'h, evel ur broc'h, evel ur maen, evel pigos, divorfil, mort), bezañ kousket-mort, distagañ un tamm c'hwec a gousk, morvitellañ, kousket evel ur varrikenn, kousket evel ur bleiz ; *er schläft wie ein Murmeltier*, kousket-mik eo evel ur broc'h en e doull, kousket a ra evel pigos, kousket moñs eo, kousket-mort eo.

Murrbart g. (-s,-bärte) : bourouell g., bourbouter g., rec'her g., chaker g., krozer g., nagenner g., rahouenn g., chikaner g., noazour g., abeger g., teod abegus a zen g., arzaeler g., flemmer g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trusk g., chaoker-e-revr g., genoù hek a zen g., soroc'her g., grozmoler g., grogner g., gronter g., grumuzer g., razailher g., gourdrouzer g., grignouz g., gouerouz g., heurouchin g., ratouz g., rachouz g., ourz g., den-bleiz g., regain g., den ranous g., tagnouz g.,

den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., revr war wigour g., tartouz g., pismiger g., bagajer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., beg kamm g., ripompi tagnous g., kac'her g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kagaleg g. [*liester* kagaleien], kac'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor).

murren V.gw. (hat gemurrt): krozal, rac'hoanat, rac'hoaniñ, rahouennat, rahouenniñ, simudiñ udb etre e zent, grozmat udb etre e zent, kintuziñ, bourouellat, lavaret an oferenn, chaokat e c'henoù, bourboutil, komz etre e zent, gromellat, ranouziñ, gouerouzat, rec'hal, grignouzal, ronkal, soroc'hal, grognonañ, grognonat, pufal, grognal, grontal, gougomz, oursañ, souzañ, argilañ, ginañ, moulbenniñ, ourzal, difronkañ, grumuzat (Gregor) ; *über jemanden murren*, bourboutil gant u.b., bourboutil ouzh u.b. ; *sie murr schon wieder*, o lavaret an oferenn emañ adarre, emañ oc'h oreumat adarre, emañ o chaokat he fater adarre, emañ o c'houerouzat adarre, emañ o ranouziñ adarre ; *er ging nur murrend ins Bett*, karnañ a rae da vont d'e wele, drouk e oa gantañ mont d'e wele, garv e oa gantañ mont d'e wele, ne oa ket lampek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziñ a rae mont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele ; *sich murrend an die Arbeit machen*, mouzhañ ouzh al labour ; *er erledigte seine Arbeit, ohne zu murren*, graet en deus bet e labour hep souzañ (hep argilañ, hep ginañ, hep moulbenniñ, hep difronkañ, hep karnañ, hep klemm na gwigour) ; *gegen die Vorsehung murren*, chalañ enep ar brovidañs.

Murren n. (-s) : krozezh g., grozmozezh g., kruz g., grozmoz g., grozmoù ls., grozmoadennoù ls., soroc'h g., soroc'hrezh g., bourboutezh g., bourbouteenn b., bourbout g., gront g., gronterezh g., grognerezh g., grogn g., rekinerezh g. ; *ohne Murren*, hep ginañ.

mürrisch ag. : dirukel, goëñvet, goëñvus, araous, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, dic'hras huernek, huernus, diskombert, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, ginus, gin, ginet, kivioul, put, hegaz, bigarre, kruz, kruzus, rust, rust evel ur bod-spern, ken hegarat hag ur bod linad, hegarat evel bodoù linad, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, rachous, ranous, chakous, c'hweros, mouzher, gouerus, moulbenn, moulbennek, mourrennek, mousklennek, mouspennek, rekinus, rekin, ratous, rebours, toupek, treuz ; *mürrisch aussehen*, ober ur penn kozh, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, ober penn du, bezañ hir e vailh, bezañ hir e fri, bezañ moan e benn, bezañ hir beg e vinaoued, bezañ kruel e vin, bezañ ur bod-spern war e dal, bezañ teñval e dal (e benn), bezañ kozh e benn, bezañ izel e gribell, bezañ izel e glipenn, mouspenniñ, bezañ teuc'h e c'henoù, bezañ hek e c'henoù, bezañ rec'het, bezañ moulbennek, bezañ ginet, rekinañ, mouzhañ, bezañ evel ur gegin fumet, ober e benn fall, ober e benn-sourd, rekinat ; *du bist mir zu mürrisch*, re hek eo da c'henoù, re a c'hozmol a vez ganit, re a soroc'h a vez ganit ; *mürrisch sein*, tagnouzal, souzañ, kaout ar pleg da garnañ ; *mürrisch werden*, oursañ, tagnousaat, kintusaat ; *er wird mir gegenüber immer mürrischer*, kintusaat a ra ouzhin ; *mürrisch machen*, tagnousaat.

Adv. : a-razailh, gant fioun, kinte ennañ, en un doare teusk, en un doare teuc'h, en un doare reut, en un doare sec'h ha treut, brusk.

Murrkopf g. (-s,-köpfe) : bourbouter g., rec'her g., chaker g., nagenner g., chikaner g., noazour g., rekiner g., abeger g., arc'hour g., teod abegus a zen g., arzaeler g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker trousk g., chaoker e revr g., genoù hek a zen g., soroc'her g., grozmoler g., gourdrouzer g., grogner g., gronter g., grumuzer g., razailher g., grignouz g., gouerouz g., heureuchin g., rachouz g., ourz g., den-bleiz g., ratouz g., regain g., revr-war-wigour g., den ranous g., tartouz g., tagnouz g., den n'eo ket brav kaout d'ober gantañ g., den n'eo ket brav kaout d'ober outañ g., pismiger g., bagajer g., chaoker-laou g., flemmer g., chipoter g., beg m'en argarzh g., beg kamm g., ripompi tagnous g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester* kagaleien], kac'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., chilper g., dismantr-spered g., tourmant a zen g., beg trenk g., spered chalus a zen g., gaster g., kousker diaes / kousker fall g. (Gregor).

murrköpfig ag. : dirukel, goëñvet, goëñvus, araous, grignous, tagnous, ourz, blech, hek, hek e c'henoù, huernek, huernus, diskombert, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, ginus, gin, ginet, kivioul, put, hegaz, bigarre, dic'hras, kruz, kruzus, rust, rust evel ur bod-spern, hegarat evel ur bod linad, hegarat evel bodoù linad, ur penn kegin anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, rachous, ranous, chakous, c'hweros, mouzher, gouerus, moulbenn, moulbennek, mourrennek, mousklennek, mouspennek, rekinus, rekin, ratous, rebours, toupek, treuz ; *murrköpfig aussehen*, ober ur penn kozh, ober penn kozh, ober fas koad, ober fas trenk, ober ur penn pesk, ober kozh vin, ober penn du, bezañ hir e vailh, bezañ hir e fri, bezañ moan e benn, bezañ hir beg e vinaoued, bezañ kruel e vin, bezañ ur bod-spern war e dal, bezañ teñval e dal (e benn), bezañ kozh e benn, bezañ izel e gribell, bezañ izel e glipenn, mouspenniñ, bezañ teuc'h e c'henoù, bezañ hek e c'henoù, bezañ rec'het, bezañ moulbennek, bezañ ginet, rekinañ, mouzhañ, bezañ evel ur gegin fumet, ober e benn fall, ober e benn-sourd, rekinat.

Adv. : a-razailh, gant fioun, kinte ennañ, en un doare teusk, en un doare teuc'h, en un doare reut, en un doare sec'h ha treut, brusk.

Mus n. (-es,-e) : [kegin.] kaotigell g., marmeladenn b., siladenn b., kaot g., yodenn b. ; *ein kleines Kind mit Mus füttern*, paskañ kaot d'ur bugel bihan ; *Apfelmus*, kaotigell avaloù b. ; *Pflaumenmus*, kaotigell brun b.

Musahanf g. (-s) : 1. [louza.] gwez-abaka str. ; 2. [gwia.] abaka g.

Musaka n. (-/-s) : [kegin.] mousaka g.

Muscadet® n. (-,-s) : muskadig g. ; *auf Hefe gelagertes Muscadet*®, muskadig war e wele g.

Muschel b. (-,-n) : [loen.] 1. [*Mytilidæ*] [*sellit ivez ouzh Miesmuschel*] meskl str. ; *die Muscheln, die beim Abwaschen, auf dem Wasser schwimmen, sind ungenießbar*, ar meskl a sav war-benn an dour, pa vezont gwalc'het, n'int ket mat ; *im eigenen Meerwasser gekochte Muscheln*, meskl poazhet en o hal ls. ; *Miesmuscheln im Kräutersud, neuviadenn veskl b.* ; *Miesmuscheln sammeln*, meskla, meskleta, aocha meskl ; *Zuchtmuscheln*, meskl park str. ; *frei an der Küste lebende Miesmuscheln*, meskl kerreg str. ; [kegin.] *Muscheln aus ihren Schalen lösen, Muscheln aus ihren Schalen herauslösen, Muscheln aus ihren Schalen befreien, Muscheln aus ihren Schalen entfernen*, digrogennañ meskl ; 2. [kevennad loened] blodeg lamellibrenkek g., blodeg divbanellek g., blotvil divbanellek g., krogenn divbanellek b. [*liester* kregin divbanellek], blodeg divgrogennek g., blotvil divgrogennek g., divgrogennek g., daougleureg g. ; *einschalige Muscheln*,

blodeged unkrogennek ls., blotviled unkrogennek ls., blotviled paket o c'horfoù en ur grogenn nemetken ls., unkrogennek g. [*liester* unkrogennek] ; **3.** [dre vras] krogennek b. [*liester* kregin], kregilh str., pesk-krogennek g. [*liester* pesked-krogennek, pesked-kregin] ; *Muscheln aus dem Wasser ziehen*, diboullañ kregin, divorañ kregin ; *Muscheln sammeln*, kregina, bezañ en aod, aocha ; *wir haben bei ablaufendem Wasser Muscheln gesammelt*, dastumet hor boa kregin a-drec'h, aet e oamp da gregina a-dre ; *meine Krankheit ist auf den Verzehr von Muscheln zurückzuführen*, ar c'hregin am eus debret a zo kiriek din da vezañ klañv, ar c'hregin am eus debret a zo kiriek da'm c'hleñved, klañv on diwar ar c'hregin am eus debret ; **4.** [korf.] *Ohrmuschel*, pleg ar skouarn g. ; *Nasenumschel*, krogennek ar fri b. [*liester* kregin ar fri] ; **5.** [pellgomzer] *Hörmuschel*, selaouell b. ; *Sprechmuschel*, klevell b., mikro g. ; **6.** [istor, lu] ilinwisk g. ; **7.** [kleuk] *in die Muschel rotzen*, P. diskargañ, diskargañ e sac'h, skopañ, strujañ, tufañ, strinkañ, teurel stronk.

Muschelaufbewahrungsbecken n. (-s,-) : poullad kregin g. ; *Muscheln in einem Muschelaufbewahrungsbecken frisch erhalten*, poullañ kregin.

Muschelbank b. (-,bänke) : rouzenn b., bank kregin g., meskleg b.

Muschelbruch g. (-s,-brüche) : [maenoniezh] torr konkoidel g.

Muschelernte b. (-,-n) : **1.** meskla g., kregina g. ; **2.** eostad meskl g., eostad kregin g.

Muschelfangschiff n. (-s,-e) : [merdead.] bag-kregina b.

Muschelhorn n. (-s,-hörner) : [mojenn.] meurgrogennek b.

muschel ag. : [maenoniezh] konkoidel, kreginek ; *muschelig* Bruch, torr konkoidel g.

Muschelkalk g. (-s,-e) : **1.** raz-kregin g., kleiz kregin g., maen-raz kreginek g. ; **2.** [maenoniezh] muschelkalk g.

Muschelkolonie b. (-,-n) : rouzenn b., bank kregin g., meskleg b.

Muschelkurve b. (-,-n) : konkoid g.

Muschellaich g. (-s,-e) : [loen.] had meskl str.

Muschellarven ls. : munus meskl str.

Muschelpark g. (-s,-s) : park meskl g., parkad meskl g., meskleg b.

Muschelsammler g. (-s,-) : kreginaer g. ; *sich als Algen- und Muschelsammler an der Küste abrackern*, c'hwistañ an aod ; *als Muschelsammler ist er echt gut*, hennezh a zo mat en aod.

Muschelsammlerin b. (-,-nen) : kreginaerez b. ; *leidenschaftliche Muschelsammlerin*, gwrac'h-aod b.

Muschelsand g. (-s) : traehz glas str., traehz kregin str. ; [douarouriezh] *tertiärer Muschelsand aus Anjou und Touraine*, falun g. ; *Melioration der Böden mit Muschelsand*, faluniñ g. ; *die Böden mit Muschelsand meliorieren*, faluniñ.

Muschelsandgrube b. (-,-n) : mengleuz traehz kregin b. ; *Muschelsandgrube in Anjou und Touraine*, faluneg b. [*liester* faluneg] ; *in einer Muschelsandgrube in Anjou und Touraine beschäftigter Grubenarbeiter*, faluner g.

Muschelschale b. (-,-n) : krogennek b. [*liester* kregin].

Muschelschalbank b. (-,bänke) : rouzenn b.

Muschelseide b. (-) : stagell b., blev-meskl str., stoub-moukled g.

Muschelwächter g. (-s,-) : [loen.] krank meskl g. [*liester* kranked meskl].

Muschelwerk n. (-s) : [kinkladur] rokailhez g.

Muschelzucht b. (-) : **1.** kreginerezh g. ; **2.** sevel-meskl g., mesklerezh g., magañ meskl g.

Muschelzuchtanlage b. (-,-n) / **Muschelzuchtbetrieb** g. (-s,-e) : **1.** kreginerezh b., atant sevel kregin g. ; **2.** magerezh veskl b., mesklerezh b.

Muschelzüchter g. (-s,-) : **1.** kreginer g. ; **2.** meskler g.

Muschi b. (-,-s) : P. forzh b., gouin g., kourzh g., heñchoù ls., hentoù ls., P. semper g., fete g., [kleuk] rann b., faout g., ritenn b., muzelleg g., moudenn b., mougous g., mezenn b., kont g., kokezenn [*liester* kokezennoù] b., neizh g., kleuzenn b., troc'h g., c'hwil g., bigorn g. [*liester* bigorned, bigorniel, bigornoù], krogennek [*liester* krogennoù] b., ourmelenn [*liester* ourmelennnoù] b., kouch g., kokouzennek [*liester* kokouzennoù] b., koukourouzennek [*liester* koukourouzennoù] b., forn b., hoc'hig g., rigenn [*liester* rigennnoù] b., bouteg g., kanol b., kiez b., kazh g., pich g., pich plat g., pech g., chafutenn b., siflutenn b., siminal b., toull g., toull tag g., tog kistin g., pillig b., plad g., pizenn b., ribod g., pod ribod g., riboul g., roudenn b., sakredie g., paradoz b., paradozig b., paradoz vihan b., morlukenn b., mesklenn b., kreiz g., kreuzenn b., lantigenn b., lapin g., loutenn b., lukarn b., Mari-vuzelloù b., marjan b., maner ar blijadur g., krakilinenn b., feunteun kreiz-kêr b., gwaremm ar glizh b., boest-lizheroù b., sal ar gouelioù b. ; *in die Muschi ficken*, engouinañ.

Muschik g. (-s,-s) : moujik g. [*liester* moujiked].

Muschkote g. (-n,-n) : [lu] P. skalf g. [*liester* skalfed], Yann Soudard g.

Musculi interossei ls. : [korf., mezeg.] kigennoù etreeskernel ls.

Musculus depressor labii inferiores g. (-) : [korf.] kigennek izelaer ar vuzell draoñ b.

Musculus levator g. (-) : [korf.] kigennek uhelaer g.

Musculus masseter g. (-) : [korf., mezeg.] chageller g., kigennek chageller b.

Musculus obliquus externus abdominis g. (-) : [korf.] kigennek veskellek diavaez b.

Musculus obturator g. (-) / [loen.] **Musculus obturatorius** g. (-) : [korf.] kigennek a-stevier g.

Musculus opponens pollicis g. (-) : [korf.] kigennek rageneber b.

Musculus orbicularis oculi g. (-) : [korf.] kigennek gelc'hennek al lagad b.

Musculus orbicularis oris g. (-) : [korf.] kigennek gelc'hennek ar genoù b.

Musculus pectineus g. (-) : [korf., loen.] kigennek gribinek g.

Musculus piriformis g. (-) : [korf.] kigennek berheñvel g.

Musculus popliteus g. (-) : [korf.] kigennek an arzall b.

Musculus pronator g. (-) : [korf.] kigennek balvstouer b.

Musculus risorius g. (-) : [korf.] kigennek c'hoarzh b.

Musculus rotator g. (-) : [korf.] kigennek c'hweler b. [*liester* kigennoù c'hweler].

Musculus sartorius g. (-) : [korf.] kigennek gemener g.

Musculus scalenus g. [*liester* Musculi scaleni] : [korf.] kigennek skeuliek b.

Musculus semimembranosus g. (-) : [korf.] kigennek hanterlienennek g.

Musculus semitendinosus g. (-) : [korf.] kigennek hanterstirennnek b.

Musculus serratus anterior g. (-) : [korf.] kigennek heskennek a-raok b.

Musculus soleus g. (-) : [korf.] kigennek c'harlizenn b.

Musculus subclavius g. (-) : [korf.] kigennek endan-drebez b.

Musculus subscapularis g. (-) : [korf.] kigennek endan-skoaz b.

Musculus supinator g. (-) : [korf.] kigennek balvsaver b.

Musculus tensor g. (-) : [korf.] kigennek stenner b.

Musculus tensor veli palatini g. (-) : [korf.] kigennek ar ouel staon b.

Musculus transversus g. (-) : [korf.] kigennek dreuz b.

Musculus trapezius g. (-) : [korf.] kigennek disturiel b.

Musculus triceps g. (-) : [korf.] kigenn drifennek b.
Muse b. (-,-n) : 1. [mojenn.] muzenn b. [*liester muzezed*] ; 2. [dre skeud.] awenerezh b.
museal ag. : mirdiel, ... ar mirdioù ; *museale Einrichtung, museale Institution*, ensavadur mirdiel g. ; *museale Kulturgüter*, glad mirdiel g.
Muselman g. (-en,-en) : [relij.] muzulman g. [*liester muzulmaned*], mahomedad g. [*liester mahomediz*], mohammedad g. [*liester mohammediz*]
Muselmanin b. (-,-nen) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b., mohammedadez b.
muselmanisch ag. : [relij.] muzulman.
Muselman g. (-s,-männer) : [relij.] muzulman g. [*liester muzulmaned*], mahomedad g. [*liester mahomediz*], mohammedad g. [*liester mohammediz*]
muselmännisch ag. : [relij.] muzulman.
Museograf g. (-en,-en) / **Museograph** g. (-en,-en) : mirdiour g.
Museografie b. (-) / **Museographie** b. (-) : mirdiouriezh b.
museografisch ag. / **museographisch** ag. : mirdiouriel.
Museologe g. (-n,-n) : mirdiour g.
Museologie b. (-) : mirdioniezh b.
museologisch ag. : mirdioniel.
Musette b. (-,-s/-n) : 1. [sonerezh, benveg] beni g. [*liester benioù*] ; *Musette de cour*, beni lez g. ; 2. [dañs] musette b.
Museum n. (-s, Museen) : mirdi g., muzeom g. ; *Museum für Vorgeschichte*, mirdi ar ragistor g. ; *Museum der schönen Künste*, mirdi an Arzoù-Kaer g. ; *Inhalt eines Museums*, mirdiad g. ; *im Museum werden schöne Exponate ausgestellt*, traoù brav a zo war ziskouez er mirdi, traoù brav a zo o tiskouez er mirdi ; *das Museum beherbergt über tausend Gemälde*, ar mirdi a zo ennañ ouzhpenn mil taolenn ; *er hat das Museum mit einer Schenkung bedacht*, en em ziannezet eo evit ar mirdi, graet en deus un donezon d'ar mirdi, graet en deus ur roadenn d'ar mirdi.
Museumsaufseher g. (-s,-) : gward mirdi g.
Museumsbeamte(r) ag.k. g. : mirdiour g.
Museumsbesuch g. (-s,-e) : gweladenn en ur mirdi b., gweledigezh ur mirdi b.
Museumskunde b. (-) : mirdioniezh b.
Museumsnetz n. (-es,-e) : rouedad virdioù b.
museumsreif ag. : kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh evel ar bed, kozh-Noe, kozh-gagn, mil gozh, kozh evel an ebstel, kozh-ebstel, mat da gas d'ar mirdi.
Museumsverwalter g. (-s,-) : mirour g., mirdiour g.
Museumswissenschaft b. (-) : mirdioniezh b.
Musical n. (-s,-s) : komedi war gan g., abadenn sonerezh b., muzikol g.
Musicalstar g. (-s,-s) : penn ar muzikol g., steredenn ar muzikol b. ; *die Musicalstars*, pennoù ar muzikol ls., steredennoù ar muzikol ls.
Music Hall b. (-,-,-s) : [savadur] muzikol g. [*liester muzikoloù*].
Musik b. (-,-en) : sonerezh g., P. muzik g. ; *klassische Musik*, sonerezh klasel g. ; *geistliche Musik*, sonerezh sakr g., sonerezh iliz g. ; *weltliche Musik*, sonerezh foran g., sonerezh disakr g. ; *schwungvolle Musik, beschwingte Musik*, sonerezh lañsus g. ; *teuflich wilde Musik*, sonerezh diaoulek g., sonerezh kreñv ha gouez-pakret g., sonerezh diaoulek g., sonerezh diroll g., sonerezh loukes ha pampes g. ; *ethnische Musik*, sonerezh keneliek g. ; *in Musik setzen*, sonaozañ ; *Text und Musik von, Wort und Musik von*, ton ha son gant ; *die Musik zu einem Lied schreiben*, sonaozañ ur ganaouenn, sevel ton ur ganaouenn ; *Musik lesen*, lenn sonerezh, lenn ar sonerezh ; *Musik spielen*, seniñ, P. muzikat, muzikal, muzikañ ;

Musik lehren, Musik unterrichten, kelenn ar sonerezh ; *für Musik unempfänglich*, dic'houest da dañva ar sonerezh, serret e skouarn hag e spered d'ar sonerezh, serr ouzh ar sonerezh.
Musikakademie b. (-,-n) : skol-uhel ar sonerezh b.
Musikalien ls. : skridoù-sonerezh ls., kevrollennoù ls.
Musikalienhandlung b. (-,-en) : stal dafar sonerezh b.
musikalisch ag. : 1. sonerezhel, muzikel, ... sonerezh, kerzel, kerzek, ... seniñ ; *musikalische Begleitung*, eilerezh g. ; *musikalische Komödie*, opera-komek g., komedi war gan g. ; *musikalische Elementarlehre*, solfadurezh b. ; 2. donezonet evit ar sonerezh, troet gant ar sonerezh.
Adv. : war tachenn ar sonerezh ; *musikalisch begabt*, donezonet evit ar sonerezh.
Musikalität b. (-) : sonerezhel b., kerzegezh b.
Musikant g. (-en,-en) : muziker g., muzisian g., soner g., sonour g., c'hoarier g. ; *fahrender Musikant*, soner-baleer g. [*liester sonerien-valeerien*] ; *die Musikanten wurden verteuelt*, sellet e veze ar sonerien evel meni diaouled.
Musikantenknochen g. (-s,-) : [korf.] nervenn a-helmo b.
Musikantin b. (-,-nen) : muzikerez b., muzisianez b., sonerez b., sonourez b., c'hoarierez b.
Musikaufführung b. (-,-en) : abadenn sonerezh b., c'hoariadenn sonerezh b., sonadenn b., sonadeg b.
Musikautomat g. (-en,-en) / **Musikbox** b. (-,-en) : juke-box g.
musikbesessen ag. : sot gant ar sonerezh ; *musikbesessen sein*, bezañ paket preñv ar sonerezh, bezañ tapet preñv ar sonerezh.
Musikdose b. (-,-n) : boest-vuzik b.
Musikdrama n. (-s,-dramen) : drama war gan g.
Musiker g. (-s,-) : muziker g., muzisian g., soner g., sonour g., kerzour g. ; *professioneller Musiker*, soner a-vicher g., soner dre vicher g., soner dre e vicher g. ; *ich bin doch kein Musiker*, n'on ket muziker me ; *Musiker, der falsch spielt*, distoner g.
Musikerin b. (-,-nen) : muzikerez b., muzisianez b., sonaozourez b., sonerez b., sonourez b., c'hoarierez b., kerzourez b.
Musikethnologe g. (-n,-n) : kenelgerzonior g.
Musikethnologie b. (-) : kenelgerzoniezh b.
musikethnologisch ag. : kenelgerzoniel, ... kenelgerzoniezh.
Musikfan g. (-s,-s) : *ein leidenschaftlicher Musikfan*, unan pitilh gant ar sonerezh g.
Musikfest n. (-es,-e) : festival sonerezh g., gouel ar sonerezh g.
Musikgelehrte(r) ag.k. g./b. : kerzonior g., kerzonioez b., kerzleneg g. [*liester kerzlenneien*].
Musikgeschichte b. (-) : istor ar sonerezh g.
Musikhochschule b. (-,-n) : skol-uhel ar sonerezh b.
Musikinstrument n. (-s,-e) : benveg sonerezh g., klav sonerezh g., benveg seniñ g., benveg muzik g., muzik g. ; *Musikinstrumente*, sonerioù ls., muzikoù ls., binvioù muzik ls. ; *mit einer Zunge versehenes Musikinstrument*, benveg añchennek g. ; *Klassifizierung der Musikinstrumente*, rummadur ar benvegoù seniñ g. ; *Musikinstrumente stimmen*, toniañ binvioù sonerezh an eil gant egile, songeidañ binvioù sonerezh an eil diouzh egile, bondoniañ ; *ein Musikinstrument stimmen*, toniañ ur benveg seniñ ; *ein Musikinstrument erneut stimmen*, adtoniañ ur benveg seniñ.
Musikkapelle b. (-,-n) : strollad sonerien g., laz-seniñ g., orkestr g., bagad g., muzik g. ; *während die Musikkapelle spielte*, e-pad ma c'hoarie ar muzikoù.
Musikkassette b. (-,-n) : kasedig sonerezh g.
Musikkonservatorium n. (-s,-konservatorien) : skol-uhel ar sonerezh b.

Musikkorps n. (-,-) : [lu] laz-seniñ an arme g., orkestr an arme g., bagad g., muzik g.

Musikkritik b. (-,-en) : sonvarnouriezh b. ; *eine Musikkritik*, ur sonvarnadenn b.

Musikkritiker g. (-s,-) : sonvarnour g.

Musiklehrbuch n. (-s,-bücher) : solfadur g.

Musiklehre b. (-) : solfadurezh b. ; *Enharmonie in der antiken Musiklehre*, strizhesaouegezh b.

Musikliebhaber g. (-s,-) : songarour g.

Musikliebhaberin b. (-,-nen) : songarourez b.

Musiknote b. (-,-n) : notenn sonerezh b.

Musikologe g. (-n,-n) : kerzonior g., kerzleneg g. [*liester kerzlenneien*].

Musikologie b. (-) : kerzoniezh b., kerzlennegezh b.

musikologisch ag. : kerzoniell, ... ar gerzoniezh, kerzlennegezh, ... ar gerzlennegezh.

Musiklehrbuch n. (-s,-bücher) : solfadur g. [*liester solfadurioù*].

Musikpavillon g. (-s,-s) : kledour-seniñ g.

Musikschule b. (-,-n) : skol sonerezh b.

Musiksendung b. (-,-en) : [skingomz] lajad sonerezh g., abadenn sonerezh b., pennad sonerezh g.

Musikstück n. (-s,-e) : pezh sonerezh g., frapad sonerezh g., sonaozadur g., sonadenn b., aozadenn sonerezh b., sonaozadenn b., tamm muzik g., [ur] muzik g.

Musiktheorie b. (-) : solfadurezh b. ; *musiktheoretische Grundkenntnisse*, diazezoù ar solfadurezh ls.

Musiktherapeut g. (-en,-en) : [mezeg.] songurour g.

musiktherapeutisch ag. : [mezeg.] songuradel.

Musiktherapie b. (-,-n) : [mezeg.] songurañ g.

Musiktruhe b. (-,-n) : arc'h vuzik b. [*liester irc'hier muzik*].

Musikus g. (-, Musizi) : [dispredet] muziker g., muzisian g., soner g., sonour g., c'hoarier g., kerzour g.

Musikverein g. (-s,-e) : kevredigezh sonerezh g., [Gesang und Musik] ofeon g. ; *Mitglied eines Musikvereins*, ofeonor g.

Musikwissenschaft b. (-) : sonouriezh b., kerzoniezh b., kerzlennegezh b. ; *vergleichende Musikwissenschaft*, kenelgerzoniezh b.

Musikwissenschaftler g. (-s,-) : kerzonior g., kerzleneg g. [*liester kerzlenneien*].

Musikwissenschaftlich ag. : kerzoniell, ... ar gerzoniezh, kerzlennegezh, ... ar gerzlennegezh.

Musikzug g. (-s,-züge) : klik g.

musisch ag. : arzel, lennegezh.

Musivarbeit b. (-,-en) : mosaikenn b.

Musivgold n. (-s) : brizhaour g., sulfidenn staen b.

Musizi *liester evit Musikus*.

musizieren V.gw. (hat musiziert) : seniñ, P. muzikat, muzikal, muzikañ, biniaouañ.

Muskat g. (-s,-e) [Bro-Suis, Bro-Aostria / **Muskatblüte** b. (-,-n) / **Muskate** b. (-,-n) : [louza.] kraoñ-muskadez str., kraoñenn-vuskadez str., muskadez str., muskadezenn b.

Muskateller g. (-s,-) : 1. rezin muskad str. ; 2. gwin muskad g., muskad g.

Muskatellerbirne b. (-,-n) : [louza.] per musket str.

Muskatellersalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] outarzig g.

Muskatnuss b. (-,-nüsse) : [louza.] kraoñ-muskadez str., kraoñenn-vuskadez b., muskadez str., muskadezenn b.

Muskatnussbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kraoñenn-vuskadez b. [*liester kraoñenned-muskadez*], muskadezenn b. [*liester muskadezenned*], gwez-muskadez str. [*stumm-unan gwezenn-vuskadez*].

Muskatsalbei g. (-s) / b. (-) : [louza.] outarzig g.

Muskatwein g. (-s,-e) : gwin muskad g., muskad g.

Muskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn b., kaher g. ; *die Muskeln stärken*, kigennañ ; *die Muskeln seiner Waden stärken*, ober kof-gar ; *dank Muskeln können sich die Augen bewegen*, kigennoù eo a embreg al lagad ; *er hat eiserne Muskeln*, er hat stählerne Muskeln, hennezh a zo houarn, kigennet start eo ; *glatte Muskeln*, kigennoù lufr ls. ; *halbmembranöser Muskel*, kigenn hanterliennek g. ; *birnenförmiger Muskel*, kigenn berheñvel b. ; *Gesäßmuskel*, *glutealer Muskel*, kigenn ar peñs g. ; *Halbsehnenmuskel*, kigenn hanterstirenek b. ; *gerader Muskel*, kigenn eeun b. ; *querverlaufender Muskel*, kigenn dreuz b. ; *quergestreifte Muskeln*, kigennoù rizennek ls. ; *äußerer schräger Bauchmuskel*, kigenn veskellek diavaez b. ; *lokomotorische Muskeln*, kigennoù emzilec'hiañ ls. ; *Aufhebemuskel am Zäpfchen im Hals*, kigenn ar ouel staon b. ; *seine Muskeln spannen*, stegnañ (reudiñ) e kigennoù, strizhañ e kigennoù, argrezañ e kigennoù ; *seine Muskeln spannen sich*, en em stignañ a ra e kigennoù ; *seine Muskeln entspannen*, *seine Muskeln lockern*, diargrezañ e kigennoù, dizargrezañ e kigennoù, dizargrezañ e gorf, P. distrizhañ e kigennoù, laoskaat e kigennoù, distennañ e kigennoù ; *die Muskeln stärken*, *die Muskeln entwickeln*, kigennañ ar c'horf ; [mezeg.] *Erschlaffung der Muskeln*, antant g., distenn ar c'higennoù g.

Muskel- : ... kigennek, .. kigenn, ... kaherel, ... ar c'higennoù.

Muskelsatz g. (-es,-sätze) : [korf.] poent enlenadur ur kigen g.

Muskelatrophie b. (-,-n) : [mezeg.] teuz ar c'higennoù g.

Muskelaufbautraining n. (-s) : jiminas kigennek g., embregerezh-korf kigennek g., kigennegezh g., kigennañ g., korfembreg g.

Muskelband n. (-s,-bänder) : [korf.] stagell b.

Muskelbildung b. (-) : kigennegezh g., kigennañ g.

muskelentspannend ag. : [mezeg.] dizargrezus ; *muskelentspannendes Mittel*, dizargrezer g. [*liester dizargrezerioù*].

Muskelerkrankung b. (-,-en) : [mezeg.] miopatiezh b. ; *an einer Muskelerkrankung Leidender*, miopat g. [*liester miopated*].

Muskelfaser b. (-,-n) : [korf.] gwienn-gigenn b., gwienn gaher b., kaherwienn b. ; *die rechte und die linke Hälfte des Herzens vereinigende Muskelfasern*, gwiennnoù unaat ar galon ls.

Muskelfaserriss g. (-es,-e) : 1. [mezeg.] trastenn kaher g., rogadenn kigennoù b., forsadenn b. ; *der Muskelriss ist geheilt*, pare eo ar rogadenn kigennoù ; 2. [sport] diantelladenn b., refsadur g., forsadenn b., kammigell b., gweadenn b. ; *ich habe mir einen Muskelfaserriss im Bein zugezogen*, me am eus digoret va gar, paket am eus ur forsadenn em gar, forset em eus va gar ; *er hat sich einen Muskelfaserriss zugezogen*, paket en deus ur forsadenn, graet en deus ur forsadenn.

Muskelfaserzelle b. (-,-n) : [mezeg., bev.] miokit str., miokiten b.

Muskelfaszikel g. (-s,-) : [korf.] kaherfeskenn b., feskennad kigennoù b.

Muskelgewebe n. (-s,-) : [korf.] gwiad kaher g./b., gwiad kaherel g./b. ; *Gespanntheit des Muskelgewebes*, *Strafftheit des Muskelgewebes*, *Spannung des Muskelgewebes*, tennder ar gwiad kaher.

muskelig ag. : kigennek, kigennek, kaherek.

Muskelinsertion b. (-,-en) : [korf.] enlenadur ar c'higennoù g.

Muskelkater g. (-s) : [mezeg.] kig-torr g., torridigezh dre ar c'horf b., torr-korf, digoradur g., forsadenn b., kammigell b., gweadenn b. ; *Muskelkater haben*, kaout kig-torr, kaout torr-korf, bezañ brevet, bezañ dibalamour, bezañ dalc'het gant kig-torr ; *ich habe Muskelkater*, me a zo brevet va c'horf, reut ha dibalamour on ; *davon kriege ich Muskelkater*, an dra-se a ro kig-torr din.

Muskelkontraktion b. (-,-en) : argrezañ kaherel g. ; [mezeg.] *isotonische Muskelkontraktion*, argrezañ keittantel g.

Muskelkopf g. (-s,-köpfe) : [korf.] penn kigenn g.

Muskelkraft b. (-) : nerzh korf g., nerzh ar c'horf g. ; *mit Muskelkraft*, a-nerzh-brec'h, a-grog-brec'h, a-nerzh e zivrec'h, a-nerzh-korf, a nerzh e gorf, gant bec'h e zivrec'h ha laz e gorf, P. gant eoul-brec'h, gant eoul-kalon.

Muskelkrampf g. (-s,-krämpfe) : [mezeg.] glaz b., glizi str.

Muskelkunde b. (-) / **Muskellehre** b. (-) : [mezeg.] kaheroniezh b.

Muskelmagen g. (-s,-/-mägen) : [loen.] elaz g., elazenn b., sabler g.

Muskelmann g. (-s,-männer) : *sellit ouzh Muskelpaket*.

Muskelmasse b. (-,-n) : [korf.] tolz ar c'higennoù g.

Muskelmembran : [korf.] ... kaherliennek.

Muskelpaket n. (-s,-e) / **Muskelprotz** g. (-es,-e) : *ein Muskelpaket*, *ein Muskelprotz*, un den a-nerzh g., ur markol den g., un treuztelleg g., ur pres laezh g., un tos g., ur palvad mat a baotr g., ur strapennad vat a zen b., un dornek mat a zen g., un troc'had mat a baotr g., ur paotr a droc'had mat g., ur paotr troc'hed mat g., ur galedenn a zen b., ur paotr temzet mat g., un tarin g., un tamm toupard a baotr g., ur pezhiañ den g., ur pezhiañ hini g., ur c'horf den g., ur paotr difall g., ur paotr reut g., un tamm mat a baotr g., ur paotr kigennek start g., ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ, ur c'horf mat a baotr g., Yann-e-vazh-houarn g., ur bilh den g., ur paotr eus ar re baketañ g., ur paotr paket mat g., un temz vat a zen g. / ur gigennek vat a zen b. (Gregor) ; *Muskelpakete*, paotred an terruplañ ls., paotred sonn ls., paotred start ls.

Muskelriss g. (-es,-e) : **1.** [mezeg.] trastenn kaher g., rogadenn gigennoù b., forsadenn b. ; *der Muskelriss ist geheilt*, pare eo ar rogadenn gigennoù ; **2.** [sport] diantelladenn b., reforsadur g., forsadenn b., kammigell b., gweadenn b. ; *ich habe mir einen Muskelriss im Bein zugezogen*, me am eus digoret va gar, paket am eus ur forsadenn em gar, forset em eus va gar ; *er hat sich einen Muskelriss zugezogen*, paket en deus ur forsadenn, graet en deus ur forsadenn.

Muskelschwund g. (-s) : [mezeg.] teuz ar c'higennoù g., miopatiezh b.

Muskelsehnenkappe b. (-,-n) : [korf.] kouc'h ar c'higennoù c'hweler g.

Muskelspindel b. (-,-n) : [korf.] gwerzhid nervgaherel b.

Muskeltonus g. (-,-toni) : tant kaherel g.

Muskeltraining n. (-s,-s) : jiminas kigennañ g., jiminas kigennek g., embregerezh-korf kigennañ g., embregerezh-korf kigennek g., kigennerzh g., kigennañ g.

Muskelverhärtung b. (-,-en) / **Muskelverspannung** b. (-,-en) : [mezeg.] dargrezad g., dargrezadur g., dargrezañ g. ; *die Muskelverspannungen lösen*, dizargrezañ ar c'higennoù, dizargrezañ ar c'horf, distrihañ ar c'higennoù, laoskaat ar c'higennoù, distennañ ar c'higennoù.

Muskelzelle b. (-,-n) : [bev.] miokit str., miokiten b., kardiokit str., kardiokiten b.

Muskelzerrung b. (-,-en) : **1.** [mezeg.] bloñs g., bloñsadur g., bloñsadurezh b., bloñsaden b., brondur g., brondudur g. ; *er hat sich eine Muskelzerrung zugezogen*, ur vloñsaden a zo en unan eus e gigennoù, paket en deus ur vloñsaden ; **2.** [sport] diantelladenn b., reforsadur g., reforserezh g., forsadur g., forsadenn b., trastenn kaher g., gweadenn g., darhedañ kigennek g. ; *er hat sich eine Muskelzerrung zugezogen*, paket en deus ur forsadenn, graet en deus ur forsadenn.

Muskelzittern n. (-s) : [mezeg.] gougrid g.

Muskelzucken n. (-s) : glizi str., kridoù ls., tridoù ls., skrijadennoù ls.

Muskete b. (-,-n) : [arm] mousked g. [*liester* mouskedoù, mouskidi] ; *Schießerei mit Musketen*, mouskedadeg b. ; *der Umgang mit Musketen*, ar moukederezh g. ; *mit einer Muskete umgehen*, *mit Musketen umgehen*, c'hoari mousked ; *seine Muskete laden*, lakaat ur gargad poultren e voused.

Musketenkugel b. (-,-n) : boled mousked g., boled voused b.

Musketenschuss g. (-es,-schüsse) : taol mousked g., tenn mousked g.

Musketier g. (-s,-e) : [lu] mouskeder g.

Muski g. (-s,-s) : P. kigennek b., kaher g. ; *er hat ganz schöne Muskis*, ur palvad mat a baotr eo, ur strapennad vat a zen eo, un dornek mat a zen eo, un troc'had mat a baotr eo, ur paotr a droc'had mat eo, troc'hed mat eo, hennezh a zo ur galedenn a zen, hennezh a zo un tarin, hennezh a zo temzet mat g., un tamm toupard a baotr eo, ur pezhiañ den eo, ur pezhiañ hini eo, ur c'horf den eo, ur bilh den eo, ur paotr difall eo, ur paotr reut eo, un tamm mat a baotr eo, hennezh a zo ur paotr hag a zo e hed hag e lec'hed ennañ, hennezh a zo un temz vat a baotr, ur gigennek vat a baotr eo, hennezh a zo ur c'horf mat a baotr g., hennezh a zo houarn, ur pres laezh a zo anezhañ, hennezh a zo ur paotr eus ar re baketañ, hennezh a zo ur paotr paket mat, un temz vat a zen a zo anezhañ, ur gigennek vat a zen a zo anezhañ, kigennek start eo ; *Muskis*, paotred an terruplañ ls., paotred sonn ls., paotred start ls.

muskulär ag. : ... kigennek, .. kigennek, ... kaherel, ... ar c'higennoù.

Muskulatur b. (-,-en) : [korf.] kigennadur g. ; *glatte Bronchialmuskulatur*, kigennoù ar bronkez ls. ; *die Muskulatur stärken*, *die Muskulatur entwickeln*, kigennañ ar c'horf ; [mezeg.] *Schlaffheit der Muskulatur*, *Erschlaffung der Muskulatur*, antant g., distenn ar c'higennoù g.

muskulomembranös ag. : [korf.] kaherliennek.

muskulös ag. : kigennek, kaherek, kigennek ; *muskulöse Arme*, divrec'h kigennek ls., divrec'h kigennek ls., divrec'h houarn ls.

muskulös-membranös ag. : [korf.] kaherliennek.

muskulös-tendinös ag. / **muskulotendinös** ag. : [korf.] kaherliennek.

Müsli n. (-/-s,-s) : [kegin.] muesli g., corn-flakes ls., bleudennoù kerc'h ls., malzennoù kerc'h ls., edaj g.

Muslim g. (-/-s,-s/-e) : [relij.] muzulman g. [*liester* muzulmaned], mahomedad g. [*liester* mahomediz], mohammedad g. [*liester* mohammediz].

Muslima b. (-,-s) / **Muslime** b. (-,-n) / **Muslimin** b. (-,-nen) : [relij.] muzulmanez b., mahomedadez b., mohammedadez b.

muslimisch ag. : [relij.] muzulman.

Muss n. (-) : red g., redi g., tra ret g., endalc'h g., rekiz g., rekizenn b. ; *es ist kein Muss*, n'eo ket ken ret ha mervel, n'eo ket rankout deomp ober se, n'eo ket ur red deomp ober se ; *Arbeiten ist ein Muss*, rekis eo labourat, labourat e rankomp ober, rankout eo deomp labourat, rekis eo labourat, dleet e deomp labourat, ret eo ma labourfemp .

Mussbestimmung b. (-,-en) : diferadenn ret he seveniñ b., diferadur ret e seveniñ g., endalc'h groñs g.

Muße b. (-) : amzer-vak b., amzer dibrez b., lezir g., dudi g., goar g., vakter g. ; *mit Muße*, en ho plijadur, en hor plijadur, en o flijadur, en e blijadur, war e blijadur, war e oar, war e oarig, war e oarigoù, ar e oar-goarigoù, goustadik, ez arouarek, ez arwarek, o kemer e amzer, war-blaen, war e blaen, dousik ha plaen, war e vadober, ken distrafuilh ha tra, ken dinec'h ha tra, war e bouez, war e bouezig, war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, kempennik, koutik-koutik, koul, koulrik, war e damm pouez, dibrez-kaer, divall-kaer, hep mall, plarik.

Mussehe b. (-,-n) : dimeziñ dre rankout g.

Musselin g. (-s,-e) : [gwiaɗ.] moñselin g.

müssen Verb skoazellañ doareañ (muss / musste // hat gemusst / hat (anv-verb +) müssen) : 1. rankout [ober udb], rankout [d'ober udb], rankout d'an-unan [ober udb], bezañ rankout d'an-unan [ober udb], dleout [ober udb], dleout [d'ober udb], mankout d'an-unan [ober udb], kaout [d'ober udb], kaout defot [ober udb], kaout defot [d'ober udb], degouezhout d'an-unan [ober udb], bezañ dav d'an-unan [ober udb], bezañ ret d'an-unan [ober udb], bezañ dleet d'an-unan [ober udb], bezañ dle d'an-unan [ober udb], bezañ rediet [d'ober udb], bezañ endalc'het [d'ober udb], bezañ dalc'het [d'ober udb], bezañ forset [d'ober udb], bezañ lakaet [d'ober udb], bezañ [d'ober udb], kaout dober [a ober udb], kaout ezhomm [ober udb, d'ober udb] ; *ich werde es wohl tun müssen*, ret mat e vo din en ober ; *er musste mitgehen*, mont a rankas ganto ; *ich muss vor sechs zurück sein*, dav eo din bezañ distro a-benn c'hwec'h eur ; *ich muss hin*, dav eo din mont di, ret eo din mont di ; *diejenigen, die hinmüssen*, ar re o deus da vont di, ar re o deus d'ober mont di ; *wer arm ist, muss sparsam leben*, ar paour a vank dezhañ malañ munut ; *ich muss euch was sagen*, dav eo din lavaret udb deoc'h, rankout eo din lavaret udb deoc'h ; *ich muss abreisen*, ret eo din mont kuit, rankout eo din mont kuit, dav eo din mont kuit, ranket eo din mont kuit, rankout a ran mont kuit, rankout a rankan mont kuit, mankout a ra din mont kuit, ho kuitaat a rankan, forset on da vont kuit, bremañ eo mont diouzhoc'h, d'ober em eus mont kuit ; *ich muss mich bei ihm bedanken*, d'ober em eus e drugarekaat, d'ober em eus eñ trugarekaat, dober am eus a drugarekaat anezhañ, prop e vefe din e drugarekaat, dere e vefe din e drugarekaat, a-zere e vefe din e drugarekaat, bez' e rankan e drugarekaat ; *wir müssen arbeiten*, labourat e rankomp ober, rankout eo deomp labourat, rekis eo labourat, dleet e deomp labourat, ret eo ma labourfemp ; *ich muss noch einen Brief schreiben*, ul lizher a van ganin da skrivañ ; *ich muss noch zur Bank*, ret e vo din mont d'an ti-bank ; *das, was wir glauben müssen*, ar pezh a ranker da grediñ ; *er musste sein Studium aufgeben*, rankout a reas dilezel e studi ; *müssen Sie noch weit gehen ? müssen Sie noch weit laufen ? - nein, nicht sehr weit !* hag hoc'h eus pell da vont e-giz-se ? - o n'em eus ket gwall bell ! ; *wir müssen jetzt ran an die Arbeit*, bremañ eo stagañ ganti, bremañ eo mont outi, bez' hon eus da stagañ ganti bremañ, bez' hon eus da gregiñ gant al labour bremañ, bez' hon eus da gregiñ el labour bremañ ; *zu ihrem Besten müssen die Kinder die Strafe bekommen, die ihrem Vergehen entspricht*, diouzh o fazi eo kastizañ ar vugale evit o brasañ mad ; *er muss ihnen ein Haus besorgen*, pourchas a zle un ti dezho, d'ober en deus pourchas un ti dezho ; *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud, ouzh o oberoù eo jaojañ an dud, koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober ; *heute muss der Staub abgewischt werden*, hiziv emañ diboultrennañ ; *ein Späher muss immer auf der Hut sein*, ur spier a zle bezañ atav war ziwall, ur spier a rank bezañ atav war ziwall ; *wir müssen Nahrung zu uns nehmen*, boued a rankomp da gemer, ret eo e tebrfemp ; *da muss noch Salz in die Suppe rein*, holen a ranko mont er soubenn, holen a ranko bezañ lakaet er soubenn ; *ich muss unbedingt hin*, dav-mat eo din mont di, dober bras am eus a vont di, ret-mat eo ma'z in di ; *ich muss nach Hause*, mont a rankan d'ar gêr ; *ich muss zu ihm*, d'ober em eus mont d'e welet ; *muss das unbedingt sein ?* ha dleet eo ober an dra-se ? ; *unser Kulturerbe müssen wir schützen*, hor glad sevenadurel a zleomp da virout ; *du wirst wohl mit ihm reden müssen*, dav a-walc'h e vo dit komz gantañ, forset

e vi da gomz gantañ ; *er müsste hier sein*, amañ e rankfe (e tlefe) bezañ ; *ich muss in die Stadt*, ret (dav) eo din mont e kêr, e kêr em bo da vont, ezhomm am eus mont e kêr, ezhomm am eus da vont e kêr ; *ich muss noch Brot kaufen*, defot am eus da brenañ bara, ezhomm am eus da brenañ bara, ezhomm am eus prenañ bara ; *zu ihrem Wohl muss man ihnen das Rechnen beibringen*, ezhomm o deus ma vefe desket kontañ dezho ; *das muss noch gemacht werden*, chomet eo d'ober ; *die Turmspitze muss noch aufgesetzt werden*, chomet eo an tour da vegañ, beg an tour a chom da lakaat, chomet eo beg an tour da lakaat ; *dieses Haus muss noch abgerissen werden*, an ti-se a zo da vezañ distrujet ; *sie müssen uns anrufen*, bez' emaint da bellgomz deomp ; *man muss sie mal verhauen*, rekis eo reiñ koad dezho, dleet eo deomp reiñ koad dezho ; *man muss bemerken*, merkit mat e ... ; *da muss ich lachen*, me 'ra goap ! c'hoari gaer ! un dra gaer ! taol kaer ! evit kelo-se ! te 'lavar ! te 'lavar a-walc'h ! c'hwil 'lavar ! c'hwil 'lavar a-walc'h ! chom da lavaret ! chomit da lavaret ! kur gaer ! ur gur gaer ! n'eo ket kur ! ; *ich musste vor Scham erröten*, ar vezh he doa graet din ruziañ ; *ich habe seine Eltern anrufen müssen*, ret eo bet din pellgomz d'e dud ; *er hat den Hund erschießen müssen*, ret e oa dezhañ bout lazhet ar c'hi ; *man musste die Klarheit seiner Analyse bewundern*, peadra 'oa da estlamiñ dirak sklaerder e zielfennadur ; *du wirst wohl einen weiten Umweg machen müssen*, ur gwall dro a zegouezho dit ober ; *du wirst wohl warten müssen*, gortoz a ranki ober ; *jede Arbeit muss bezahlt werden*, pep labour a zo din eus e c'hopr, pep labour a verit e c'hopr, pep labour a zellez bezañ gopret, pep labour a c'houlenn koumanant, dre he beg e toz ar yar, degouezhout a ra d'an dud paeañ ar re a labour evito, diouzh he dent e vez goroet ar vuoc'h ; *es hat so sein müssen*, es hat so kommen müssen, tonket e oa, forset mat - ret e oa, forset mat - lakaet e oa da erruout, forset mat ; *so muss es sein*, dleet eo e vefe an traoù evel-se ; *kein Mensch muss müssen* (Lessing), den ebet n'eo rediet da sujañ (da bladañ, da leuskel unan all da lakaat e droad war e chouk) ; *Ordnung muss sein !* pep tra en e blas hag ar bec'h e-kreiz ar c'hraevazh - an traoù gant an traoù, an nez gant al laou ! ; *auch Spaß muss sein*, ret eo plijadur a-wechoù, ret eo kemer plijadur a-wechoù ; *er muss sterben*, lakaet eo da vervel, tonket eo da vervel ; *wenn es sein muss*, ma sav bec'h, ma teu udb a-dreuz deomp, ma teu udb da gontroliañ ac'hanomp, ma kavomp lug, mar bez ret, mar bez afer, mar kouezh ar c'haz, diouzh ar rekis, diouzh rekis, ouzh ur red, diouzh ret, mar bez ezhomm, ma'z eus ezhomm, diouzh an dro, diouzh ma vo tro, diouzh ma vo, diouzh ma ve ; *wenn er sterben muss, dann wird er sterben*, ma vez warnañ mervel, e varvo ; *nicht jeder, der in den Krieg zieht, muss sterben*, ne vez ket lazhet kement hini a ya d'ar brezel, kement a ya d'ar brezel ne vezont ket lazhet ; P. *ich muss mal !* dav eo din mont war-vaer ! ur c'hoant bras am eus da vont d'ar gador ! ; *das Kind muss mal*, ar paourkaezhig a sant mouezh ; *ich muss mal klein*, c'hoant troazhañ am eus, un dizour am eus d'ober, evit un dizour eo ; *ich muss mal groß*, rankout a ran mont da blegañ (mont da zifankañ, mont war vaez, mont d'ober, mont d'ober ur blegadenn, mont da buchañ, mont a-gostez, mont war ar gador doull, mont er gador doull, mont d'ar gador, ober va aezamant, mont da harpañ ar c'hleuz, mont d'ober un dilas-bragez, ober un dilas, ober un dilasenn, mont da denañ va ibil [ibil koad ar vragez eveljust !], mont en distro, mont da stigmañ va revr, mont d'ar stao), traoù tev am eus d'ober ; *ich muss mal dringend ! a)* [klein] P. krognet on gant ar c'hoant dizourañ ; *b)* [groß] P. poent eo din mont kar ar c'hoz a zo o komañs turiañ ; *ich muss noch ein bisschen putzen*, un tamm distlabezañ am eus d'ober c'hoazh, va zi am eus lezet

da gempenn ; *das Licht muss die ganze Nacht brennen*, ar gouloù a zle chom war elum e-pad an noz pad, ar gouloù a rank chom war elum e-pad an noz pad.

2. [goulakadennoù, martezeadennoù] *er muss hier sein*, amañ emañ emichañs (moarvat, kredapl, pechañs) ; *er muss gleich kommen*, a-benn nebeut e vo amañ ; *er muss jetzt am Ziel eingetroffen sein*, a-benn bremañ emañ erruet ; *das muss wohl stimmen*, gwir e tle bezañ ; *das muss wohl früher ein Gutshaus gewesen sein*, an ti-se a zle bout bet ur maner ; *es müsste mit dem Teufel zugehen, wenn ...*, ra vin dall ma ..., d'an diaoul da'm lonkañ ma ..., me a vo krouget ma ..., me a c'houlenn bezañ krouget ma ..., me a c'houlenn bezañ maout ma ..., me a c'houlenn bezañ lonket gant al loar ma ... ; *ich müsste dann öfter kommen*, dont a zlefen aliesoc'h neuze ; *morgen müssten Sie ihn treffen*, warc'hoazh e tlefec'h gwelet anezhañ ; *es müssten Leute hier sein*, dleout a rafe bout tud amañ ; *dazu müsste ich reich sein*, ret eo e vefen pinvidik, ne c'hall bezañ nemet e vefen pinvidik ; *ich müsste denn verrückt werden*, nemet da sot e trofen, nemet treiñ da sot a rafen ; *es muss jetzt zwölf sein*, bremañ e tlefe bezañ kreisteiz, kreisteiz eo moarvat (pechañs, emichañs), me a ra va c'hont ez eo kreisteiz anezhi, kreisteiz bennak eo ; *er muss wohl vierzig sein*, me a ra va c'hont ez eo daou-ugent vloaz, un daou-ugent vloaz den bennak eo hennezh, un daou-ugent vloaz bennak a zen eo hennezh, bez' e tle bezañ daou-ugent vloaz, dleout a ra bezañ daou-ugent vloaz ; *Sie müssen sich irren*, kavout a ra din e rit ur fazi ; *sie müsste normalerweise im März entbinden*, e miz Meurzh emañ he bugel da vezañ, e miz Meurzh e tle he bugel genel, e miz Meurzh e rank he bugel genel.

MuBestunde b. (-, -n) : amzer vak b., amzer dibrez b., goar g., lezir g., euriou dibrez ls. ; *in meinen MuBestunden*, etre keuz ha reuz, da'm euriou vak, pa vez vak warnon, pa vezan dibrez, pa vezan dibresoc'h, pa vezan arouarek, pa vezan arwarek, em amzeriou vak, pa 'm bez lezir, p'em bez goar.

MuBezeit b. (-) : amzer vak b., amzer dibrez b., goar g., lezir g., euriou vak lies ; *in Ihrer MuBezeit*, pa viot dibresoc'h.

Mussheirat b. (-, -en) : dimeziñ dre rankout g.

müßig ag. : 1. arouarek, arwarek, vak, dibrez, dizever, digoll, dioberiant, distrivant, dibreder, labaskennek, landregennek, landrennek, landrennus, lizidant, gour, difoutre, euer, dilabour, P. divazeng ; *ein müßiges Leben führen*, bevañ en arouaregezh, bezañ kouezhet en arouaregezh ha lizidanted, en em leuskel da loutaat en un arouaregezh lor, tremen e vuhez e tidalvoudekaat, ren ur vuhez landreant, morzañ en didalvoudegezh, bevañ dilabour, en em zorloñ, bezañ vak war an-unan (Gregor), chom vak, chom arouarek, chom arwarek, lardañ diegi, na ober nemet treiñ mein da sec'hañ, na c'houzout nemet strakal brulu, bezañ atav vak warnezañ, bezañ un den arouarek ; *müßig herumbummeln*, strañ, fleisat, galvagnat, braeat en e blijadur, tortañ, chom da dortañ, beuzetat, vakiñ, lostenniñ, kilwedenniñ, lostigellat, flechat, luduenniñ, chom da sorañ, lugudiñ, lantouzat, c'hwileta, turlutañ, ruzañ e dreid, ruzañ, c'hoari e ruz-e-revr (e ruz-e-votoù), c'hoari e ruz botoù, ober kozh votoù, lardañ ar pavez, lonkañ avel, rodal evel ur gazhez lizidant, chom da logota, riblañ / redek ar ruiou / foetañ ar pavezioù (Gregor) ; *müßig herumstehen*, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da valafenniñ (da c'henaouegiñ, da sellet gant e c'henou), landreantiñ, leozenniñ, morisañ, ober e voris, [dre eilpennster] ober aner, bezañ feneant evel chas, lureiñ, labaskennañ, falaoueta, landreiñ, lugudiñ, lantouzat, didalveziñ, luchuennañ, bargediñ, c'hwileta, c'hwilostat, c'hwilosteta, lardañ diegi, en em deurel dezhi, filañ gant an diegi,

na ober netra gant e gorf, reiñ bronn d'ar bal, bezañ gant e benn war e forc'h, kaout lod e Kerdiboan, yeuiñ, sellet ouzh an heol, na vezañ bale an eost gant an-unan, na c'hwezañ lec'h ma c'hwez ar broc'h, prederiañ ar pevar avel, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, chom da sellet ouzh an oabl o tremen, chom da selaou ar mouilc'hi o foerat, na ober ur c'hrogad, na ober glad, na ober netra gant e zaou zorn, na beuriñ ha na zaskiriat, na ober taol ebet, na ober mann a-hed an deiz, na ober ur c'hraf, na ober an disterañ kraf, ober e zidalvez, bezañ kouezhet an didalvez war an-unan, bezañ skoet (bezañ grevet) gant terzhienn an didalvez (gant terzhienn al leue), delc'her a-dreñv, bezañ bouk evel ur velc'hwedenn.

2. didalvoud, goull, aner, toull ; *müßige Frage*, goulenn goull g., goulenn didalvoud g. ; *jede Reue wäre müßig*, ne dalv ket en em zamantiñ, ne dalv ket ar boan kaout keuz, kaout keuz ne dalv da netra, n'eus ket da gaout keuz.

Müßiggang g. (-s) : vaktet b., vakter g., arouaregezh b., arwaregezh b., arouaredigezh b., arwaredigezh b., lizidanted b., lentegezh b., stranerezh g., fleiserezh g., yeuaj g., labaskennegezh b., didalvoudegezh b., didalvedigezh b. ; *den Müßiggang fröhen*, bevañ en arouaregezh, bezañ kouezhet en arouaregezh ha lizidanted, em leuskel da loutaat en un arouaregezh lor, en em arouaregiñ, en em arwaregiñ, morzañ en didalvoudegezh, pladorenniñ, labaskenniñ, chom da baouez, beuzetat, chom da blavañ, chom da yariñ, chom da lonkañ an avel, rodal evel ur gazhez lizidant, amzeriñ, daleañ e amzer, koll e boan, glapezenniñ, stagañ boutonoù, vakiñ, chom vak, chom arouarek, chom arwarek, melc'hwedenniñ, chom da vaoutenniñ, bezañ ganet skuih, lugudiñ, lantouzat, c'hwileta, laerezh e amzer, koll e amzer (dispign e amzer, debriñ e amzer) oc'h ober netra, kaout amzer gollet, reiñ bec'h d'ar gordenn laosk, derc'hel a-dreñv, chom war-dreñv, tennañ war-dreñv, sachañ da c'hennañ, abuziñ e amzer, digalzañ e amzer, foranañ e amzer, dismantrañ e amzer, drouziviañ e amzer, chom da gontañ pet bran a ya hebiou, kousket diwar sav, chom da vuzhugenniñ (da lugudiñ, da lantouzat, da c'hoariellañ, da c'henaouegiñ, da valafenniñ), chom da velc'hweta, chom da logota, chom da c'hoariñ vioù, goriñ vioù, klask kokologig, en em deuler dezhi, filañ gant an diegi, lezirekaat, diekaat, falaoueta, luduenniñ, chom da sorañ, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, na ober nemet treiñ mein da sec'hañ, na c'houzout nemet strakal brulu, bezañ atav vak warnezañ, bezañ un den arouarek, bezañ un den arwarek, bezañ un den vak, c'hoari anezhi, ober anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, en em vignoniñ, en em vitoniñ, chom da vignonellat, bevañ en e aez, ober he fladorenn, ober e luduenn, ruihal kempennik e voul, ruihal koutik-koutik e voutig, ruihal koul e voul, ruihal koul e voutig, ober e damm treuz ken distrafuilh ha tra, mont bravik ganti ken dined'h ha tra, tremen kempennik ha brav e damm buhez, ruihal e voul war e oarig (war e zres, war e zresig, war e bouezig, war e sklavig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigoù, war e boz, war e vadober, war e blaen, dousik ha plaen) ; *Müßiggang ist aller Laster Anfang*, an didalvoudegezh a zeu da vezhur an holl wallsioù (Gregor), an didalvoudegezh eo mammenn an holl sioù fall, al leziregezh eo pennabeg d'an techoù fall, al leziregezh eo mamm da bep tech fall, an holl dechoù fall a dosta e kuzh ouzh an hini a chom bepred dilabour, an didalvedigezh eo mamm pep fallentez, an didalvedigezh eo boulc'h pep fallentez, tud yaouank a vez dibreder en em daolo da wallover.

Müßiggänger g. (-s, -) : baleant g., arouareg g. [*liester* arouareged], arwareg [*liester* arwareged], den vak g., straner

g., fleiser g., sach war-dreñv g., dalc'her a-dreñv g., landread g. [*liester landreidi*], landreant g. [*liester landreanted*], breinerboued g., ra-netra g., lezireg g. [*liester lezireien*], gwalleg g. [*liester gwallegen*], fagnouz g. [*liester fagnouzien*], kreouz g. [*liester kreouzien*], brein boued g., koll-e-vara g., koll-e-voued g., koll-boued g., koll-bara g., laer-e-vara g., laer-e-voued g., laer-e-amzer g., kac'h-moudenn g., didalvez g., pezh didalvez g., paourkaezh den g., labaskenn b., tra didalvez g., pezh dilamprek g., c'hoarieller g., luguder g., chuchuer g., chuchuenn b., pladorenn b., peul g., den lifret g., den hualet g., jalod g., den kouezhet en arouaregezh ha lizidanted g., den a foeltr forzh g.

Müßiggängerin b. (-, -nen) : ruzerez b., luguderez b., stlejerez b., stranerez b., fleiserez b., lostenn b., chuchuenn b., goulerc'herez b., kilwedenn b., pladorenn b., belbeterez b.

Mustang g. (-s, -s) : [loen.] mustang g. [*liester mustanged*].

Mustelinæ ls. : [loen., iskerentiad] mustelineged ls. [*stumm-unan mustelineg* g.].

Muster n. (-s, -) : 1. skouerenn b., standilh g., standilhon g., patrom g., maketenn b., pimpatrom g., stumm g. ; *eingetragenes Muster*, patrom marilhet g. ; *normatives Muster*, patrom sturiañ g. ; *Muster ohne Wert*, skouerenn hep talvoudegezh b., standilhon hep talvoudegezh g. ; *nach Muster bestellen*, prenañ diouzh (diwar) standilhonoù, prenañ diwar batrom, prenañ diouzh patromoù ; *ein Muster kopieren*, *nach einem Muster arbeiten*, labourat diouzh ur patrom, ober diouzh ur patrom, labourat diwar batrom, en em skoueriañ diouzh ur patrom, kemplegañ d'ur patrom ; *ein Muster zeichnen*, *ein Muster entwerfen*, *ein Muster anfertigen*, *ein Muster herausbringen*, patromañ, sevel ur patrom, tresañ ur patrom ; *baumförmiges Muster auf Steinen*, bleñchennadur g. ; *Stoffmuster*, retailh g., ratalh g., retailhenn b., ratalhenn b.

2. skouer b., skouer dispar a barfeted b., patrom g., uhelskeudenn b., uhelskouer b., stalon g. ; *ein Muster an Perfektion*, ur skouer a barfeted b. ; *ein Muster an Tugend*, gwellañ den a zebr bara g., gwellañ den 'zo o vale g., gwellañ den a daol troad war an douar g., gwellañ den dindan tro an heol g., gwellañ den dindan an Nefiv g., ur gwiaed perzhioù mat oc'h ober anezhañ g., gwir batrom ar vertuz g., ur skouer a vertuz b. ; *sich ein Muster an jemandem nehmen*, kemer patrom diouzh u.b., tennañ skouer diouzh u.b., heuliañ skouer u.b., kemer pleg diwar u.b., kemer skouer diwar u.b., kemer skouer war u.b., kemer skouer diouzh u.b., kemer u.b. da skouer, heuliañ u.b., ober diouzh patrom (diouzh skouer, hervez skouer) u.b., en em zerc'hel evel ma ra u.b. ; *sich etwas zum Muster nehmen*, kemer udb da stalon, en em skoueriañ diouzh ur patrom, kemplegañ d'ur patrom, labourat diwar patrom udb, labourat diwar skouer udb, kemer udb da skouer, kemer udb da batrom ; *Beispielsätze als Muster nehmen*, sevel frazennoù diouzh patromoù ; *er ist ein Muster von einem Lehrer*, hennezh a zo ur skouer a gelenner mar boa biskoazh, hennezh a zo ur skouer a gelenner mard eus bet biskoazh un unan, hennezh a zo gwir batrom ur c'helenner mat, hennezh a zo ur c'helenner mat ma'z eus unan (mard eus hini), ur c'helenner difestur a zo anezhañ, gwashat kelenner !

3. [gwiaed., paper-moger] tres g., tres-stur g., sturdresadenn b.

Musterbauernhof g. (-s, -höfe) : atant skouer g.

Musterbeispiel n. (-s, -e) : patrom skouer g., pimpatrom g., gwir batrom g., skouer dreist b., degouezh eus ar re anavezetañ g.

Musterbetrieb g. (-s, -e) : embregerezh skouer g., skouer a embregerezh b., embregerezh-stur g. ; *landwirtschaftlicher Musterbetrieb*, atant skouer g., atant-stur g.

Musterbild n. (-s, -er) : skouer b., skouer a barfeted b., patrom g., uhelskeudenn b., uhelskouer b.

Musterbuch n. (-s, -bücher) : [levr] standilhon g., skouerenn standilhon b.

Musterreisen n. (-s, -) : [tekn.] houarn galfreziñ g.

Mustererkennung b. (-) : [stlenn.] naouaerezh ar stummoù g.

Musterexemplar n. (-s, -e) : 1. standilhon g., skouerenn standilhon b., pezh patrom g. ; 2. [dre skeud.] skouer a zen mar boa biskoazh b., skouer a zen mard eus bet biskoazh un unan b., den ar seurt a zo nebeut g., patrom g.

mustergültig ag. / **musterhaft** ag. : skouerius, skouer, diabeg, difestur, dre feson, direbech, parfet, didamall a bep si fall ; *sein Benehmen ist mustergültig*, ur skouer a zen eo mar boa biskoazh, ur skouer a zen eo mard eus bet biskoazh un unan, dalc'h a vez gantañ, direbech e vez e emzalc'h, ur paotr difestur e gundu eo, direbech e vez e gundu ; *er hat ein musterhaftes Leben geführt*, ur vuhez skouer en doa bet, ur skouer dispar a barfeted e voe e vuhez, renet en doa ur vuhez skouerius.

Musterhaftigkeit b. (-) : parfeted b., peurvad g., skoueriuisted b., skoueriuister g., kenteliusted b.

Musterkarte b. (-, -n) : kartenn standilhon b., fichenn standilhon b.

Musterknabe g. (-n, -n) : skouer a zen b., patrom g. ; *ihr Mann ist ein Musterknabe*, he gwaz a zo ur skouer a zen mar boa biskoazh, he gwaz a zo ur skouer a zen mard eus bet biskoazh un unan, hi he deus ur gwaz ar seurt a zo nebeut, he gwaz a zo ur skouer a barfeted anezhañ.

Musterkoffer g. (-s, -) : malizennig standilhonoù b., malizennig patromoù b.

Musterkollektion b. (-, -en) : [dilhaderzh] giziaoueg b., gizioù ls.

Mustermesse b. (-, -n) : foar standilhonoù b.

mustern V.k.e. (hat gemustert) : 1. ensellet, sellet pizh ouzh, rigadella war ; *jemanden mit den Augen mustern*, sellet pizh ouzh u.b., sellet a-bik ouzh u.b., sellet par ouzh u.b., derc'hel e zaoulagad par war u.b., daoulagata u.b., sellet pik ouzh u.b., sellet a-bann ouzh u.b. ; *er musterte das Mädchen mit neugierigen Blicken*, sellet a rae pik ouzh ar plac'h, rigadella a rae e zaoulagad war ar plac'h ; *er musterte das Mädchen mit begehrlichen Blicken*, e zaoulagad c'hoantek a rigadelle war ar plac'h, luc'hañ a rae ouzh ar plac'h gant daoulagad kailh, lugerniñ a rae ouzh ar plac'h, sellet a rae a-druez ouzh ar plac'h, ober a rae lagadenn d'ar plac'h, P. krakañ a rae ar vilhez, lugnañ a rae ar filhenn ; *ein hübsches Mädchen mustern*, lurchañ ouzh ur geurenn, lugnañ ur vilhez, krakañ ur feilhenn, luc'hañ ouzh ur fulenn, lugerniñ ouzh ur goantenn ; 2. [gwiaed.] *gemusterter Stoff*, gwiaed gant sturdresadennoù g./b. ; 3. [merdead.] rollañ, lakaat war roll an dud a vor.

Musterprozess g. (-es, -e) : prosez skouer g., skouer a brosez b.

Musterrolle b. (-, -n) : [merdead.] roll g., roll an dud a vor g. ; *in die Musterrolle eintragen*, rollañ, lakaat war roll an dud a vor ; *aus der Musterrolle streichen*, dirollañ ; *sich in die Musterrolle eintragen lassen*, mont war ar roll, kemer roll, kemer roll war ur vag, rollañ.

Musterschüler g. (-s, -) : skouer a skoliad b., skoliad skouer g.

Musterschülerin b. (-, -nen) : skouer a skoliadez b., skoliadez skouer b.

Mustersendung b. (-, -en) : kasadenn standilhonoù b.

Musterschutz g. (-es) : gwarez ar pimpatromoù g.

Musterstück n. (-s, -e) : skouerenn b., standilh g., standilhon g., patrom g.

Mustertuch n. (-s, -tücher) : [gwrierezh] merkouer g.

Musterung b. (-, -en) : [lu] gweladeg b., gwel g., moustr g., gweladell b., gweloù ls. ; *eine Musterung abhalten* (*vornehmen*), ober gweladeg, ober gwel / ober moustr / moustrañ (Gregor), ober gweloù.

Musterungsausschuss g. (-es, -ausschüsse) : [lu] bodad disluañ g., kuzul-refurm g., [dre fent] pardon ar grizilhonoù g.

Musterungskommission b. (-, -en) : [lu] kuzul-refurm g., bodad disluañ g., [dre fent] pardon ar grizilhonoù g.

Mustervorgabe b. (-, -n) : patrom skouer g.

Musterwalze b. (-, -n) : [tekn.] ruilh galfreziñ g., ruilher galfreziñ g., ruilherez galfreziñ b., kran galfreziñ g.

Musterwirtschaft b. (-, -en) : stal labour-douar skouer b., skouer a stal labour-douar b.

Musterwohnung b. (-, -en) : ranndi batrom b.

Musterzeichner g. (-s, -) : treser patromoù g., patmour g.

Musth b. (-) : [loen., olifanted] reuz g. ; *in der Musth sein*, bezañ e reuz ; *der Elefantenbulle ist in der Musth*, e reuz emañ an tad olifant ; *der Elefantenbulle kommt in die Musth*, emañ an tad olifant o vont e reuz, krog eo an tad olifant en e vare reuz.

Mut g. (-s) : 1. imor b., tro-spered b. ; *frohen Mutes sein*, bezañ drant (bagol, bagos, gailhart, seder, laouen, laouen e galon) ; *bei gutem Mute sein*, bezañ war e du mat (en e blom, koujour, gren), bezañ loariet mat, bout en e lec'h, bezañ troet mat, bezañ en imor vat, bezañ aoz vat en an-unan, bout flour gant an-unan, bezañ an holl voc'higoù er gêr gant an-unan (*e holl voc'higoù er gêr gantañ, he holl voc'higoù er gêr ganti h.a.*), bezañ imoret mat, bezañ e saout er gêr, bezañ e voc'h er gêr, bezañ e vuoc'h vrizh er gêr, bezañ a dro vat, bezañ e godin, bezañ en e charreou, bezañ en e benn mat ; *wie ist dir zumute* ? penaos emañ ar bed ganit ? penaos e ya an traoù ganit ?, penaos emañ kont) ganit ? ; *mir ist nicht wohl zumute, mir ist übel zumute*, n'emaon ket em flom (em bleud), en em gavout a ran diaes, diaes (dihet) on, klañv-diaes on, kozh-fall emaoñ, kozh klañv on, n'emaon ket mat, korf fall am eus ; *Großmut*, brokusted b., brokuster g., largentez b., haelded b., haelder g. ; *Schwermut*, melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., hirnezh b. ; *Sanftmut*, douster g., kuñvelezh b., c'hwekted b., c'hwekter g. ; *Gleichmut*, distrafuilh g., difrom g., disaouzan g.

2. kalon b., kaloned b., kalonder g., kalonegezh b., nerzh-kalon g., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardison b., hardizhded b., hardizhder g., kadamred b., kadamder g., kouraj b., herder g., herded b., skoultrenn b. ; *Akt außergewöhnlichen Mutes*, taol kadam g. ; *Mut haben*, kaout kalon, kaout nerzh-kalon, kaout skoultrenn, bezañ kalon en e greiz, bezañ kalonek, bezañ ur paotr diskramailh, bezañ ur paotr disaouzan, bezañ ur paotr diramailh, bezañ ur paotr diflav, bezañ un amgrener, bezañ disaouzan, bezañ hardizh, kaout blev war e jave, na vezañ poultr war e zaoulagad, bezañ dir war e fas, bezañ dir war e dal, na vezañ moan e galon, na vezañ laosk e galon, bezañ start e galon en e greiz, na gaout aon rak e skeud, bezañ den (*liester* bezañ tud), na redek gwad irvin en e wazhied, na redek gwad panez en e wazhied, kaout gwad dindan e ivinoù, na gaout aon rak e anv ; *jemandes Mut auf die Probe stellen*, amprouiñ nerzh-kalon u.b. ; *seinen Mut zusammennehmen*, dastum e nerzh-kalon ; *Mut fassen*, lakaat pebr war e galon, ober un tamm sach d'e galon, stardañ e galon, lakaat striv en an-unan, hardishaat, sevel kalon en an-unan (d'an-unan), kalonekaat, en em galonekaat, sevel war e elloù a-nevez, kadarnaat, kemer kalon (Gregor) ; *Mut beweisen, Mut zeigen*, diskouez bezañ kalonek, diskouez nerzh-kalon ; *jemandem Mut einflößen* (*machen*), reiñ kalon d'u.b., reiñ nerzh-kalon d'u.b., lakaat kalon e kof u.b., kourajiñ

u.b., lakaat u.b. war e du, degas u.b. war e du, degas u.b. da vad, kas u.b. da vad, adsevel e bouezioù d'u.b., reiñ ton d'u.b., reiñ kalonegezh d'u.b., kalonekaat u.b., kadarnaat u.b., kennerzhañ u.b., reiñ gred d'u.b., tommañ kalon u.b., adsevel deltu u.b. ; *jemandem wieder Mut machen*, adsevel e bouezioù d'u.b. ; *den Mut aufbringen, etwas zu tun*, kaout hardison (*hardizhegezh*) a-walc'h d'ober udb, sevel a-walc'h a galon d'an-unan evit ober udb, dastum nerzh-kalon a-walc'h evit ober udb ; *den Mut verlieren, den Mut sinken lassen*, mont e skoultrenn diwar e dro, koll kalon, koll e nerzh-kalon, fallgaloniñ, mont bihan e galon, mont izel e galon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, laoskaat, digaloniñ, dic'hoanagiñ, en em lezel, en em lezel da vont, en em leuskel, en em leuskel da vont, lezel da vont, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ e youl o teuziñ, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig ; *er hatte den Mut verloren*, aet e oa e skoultrenn diwar e dro, diskaret e oa gant an dic'hoanag, digalonekaet e oa, izelaet e oa e vannielloù gantañ, kouezhet e oa e vannielloù gantañ, izel e oa kouezhet ar banniel gantañ, aet e oa bihan e galon, aet e oa izel e galon, en ur chif bras e oa, dinerzh e oa e spered, kollet en doa e nerzh-kalon ; *ihr dürft den Mut nicht sinken lassen, diwallit a goll kalon !* ; *ohne den kämpferischen Mut unserer Soldaten wären wir jetzt alle tot*, panevet kalon hor soudarded e vijemp bet lazhet holl ; *sich Mut antrinken*, pakañ ur banne startijenn, kemer ur banne startijenn ; *er nimmt mir den Mut*, me a ya fall o klevet hennezh, kas a ra va deltu d'an traoñ, diskoñfortiñ a ra ac'hanon, boukaat a ra va bolontez, terriñ a ra va deltu din, ober a ra din koll kalon, ober a ra din fallgaloniñ ; *das nimmt mir den Mut*, an dra-se a zo ur c'holl-kalon ; *sich mit dem Mut der Verzweiflung wehren*, en em zifenn d'ar mud ; *nur Mut !* bec'h dezhi ! forzh warni ! beuz dezhi ! bazhad dezhi ! dalc'hit tomm ! krog(it) e-barzh ! ale ! sach ganit 'ta ! sachit warni ! dao (traoù, koad, beuz, bazhad, moged, fisel) dezhi ! rousin dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'hhalonoù ! butun dezho ! koad dezho ! krogit start ! bec'h warnoc'h toudoù ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a. ; *nur Mut, wir schaffen es schon !* deomp atav, pevar ha pemp a ra nav !

Muta b. (-, Mutä) : [yezh.] kensonenn dre serriñ b., stankenn b., kensonenn-darzh b., tarzhenñ b.

mutabel ag. : 1. kemmadus ; 2. [bev.] dargenadus. ; *mutables Gen*, genenn dargenadus b.

Mutabilität b. (-) : 1. daskemmadusted b., daralladusted b., kemmadusted b., dibadusted b., dibaduster g., digendalc'h g. ; 2. [bev.] dargenadusted b.

mutagen ag. : [bev.] dargeneiat.

Mutagen n. (-s, -e) : [bev.] mutagen g., gwezher dargeneiat g.

Mutagenese b. (-, -n) : [bev.] mutagenez g.

Mutant g. (-en, -en) : 1. [bev.] dargened g. [*liester dargenedi*] ; 2. paotr yaouank a zeu e vouezh c'hros gantañ g.

Mutante b. (-, -n) : [bev.] dargened g. [*liester dargenedi*].

Mutantin b. (-, -nen) : [bev.] dargenedez b.

Mutation b. (-, -en) : 1. degemmadur g., kemmadur g. ; 2. [bev.] dargenadur g., dargenad g., dargenañ g. ; *Genmutation*, dargenad hilel g., dargenadur hilel g. ; *Sortenmutation*, dargenad seurtadel g., dargenadur seurtadel g. ; *durch Mutation*, dre zargenañ ; 3. [yezh.] kemmadur g. ; *lenierte Mutation, weiche Mutation*, kemmadur dre vlotaat g., blotadur g., gwanadur g. ; *aspirierte Mutation, behauchte Mutation*, kemmadur dre c'hwezhañ g., kemmadur dre c'hwezhadenniñ g., c'hwezhadur g. ; *provehierte Mutation, harte Mutation*, kemmadur dre galetaat g., kaletadur g. ; *gemischte Mutationen*, kemmadurioù kemmesket ls. ; *unregelmäßige*

Mutation, kemmadur amreizh g. ; *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; **4.** [mezeg.] kemm-mouezh g., muzadur g.

Mutationismus g. (-) : mendelouriezh b., dargenouriezh b.

Mutationist g. (-en,-en) : mendelour g., dargenour g.

mutationsfähig ag. : [yezh.] kemmus, kemmadus ; *mutationsfähige Konsonanten*, kensonennoù kemmadus ls.

Mutationsfehler g. (-s,-) : [yezh.] fazi kemmadur g.

Mutationstheorie b. (-) : mendelouriezh b., dargenouriezh b.

mutativ ag. : [bev.] dargenadel.

Mütchen n. (-s) : imor fall b. ; *sein Mütchen an jemandem kühlen*, terriñ e imor diwar-goust u.b., diskargañ taolioù imor fall war u.b., diskargañ e gounnar war u.b.

muten V.k.e. (hat gemutet) : **1.** goulenn ; **2.** [mengleuz.] goulenn an aotre mengleuziañ, goulenn al lañvaz mengleuziañ ; **3.** *wohl gemutet*, **a)** laouen, drant, lirzhin, sart, seder ; **b)** war e du mat, loariet mat, troet mat, en imor vat, aoz vat ennañ, tuet mat, e holl voc'higoù er gêr gantañ, imoret mat, e saout er gêr, e voc'h er gêr, e vuoc'h vrizh er gêr, a dro vat, e godin, en e charreoù, en e blom, en e benn mat, en e devezhioù mat.

mutierbar ag. : **1.** kemmadus ; **2.** [bev.] dargenadus ; *mutierbares Gen*, genenn dargenadus b.

mutieren V.gw. (hat mutiert) : **1.** kemmañ, cheñch, treiñ ; *zu etwas mutieren*, dont d'udb, mont d'udb, kemer furm udb, treiñ d'udb, en em dreiñ en udb ; **2.** [bev.] dargenañ ; **3.** [mouezh ar baotred] dont ar vouezh c'hros gant an-unan (e *vouezh c'hros gantañ*, o mouezh c'hros ganto h.a.) ; **4.** [yezh] kemmañ.

mutierend ag. : [bev.] dargenat ; *mutierendes Gen*, genenn dargenat b.

mutig ag. : kadarn, kalonek, disaouzan, diskramailh, diramailh, diflav, glew, hardizh, her, kourajus, kastret-mat, serzh ; *mutige Leute*, tud kalonek ls., tud a galon ls., tud kadarn ls. ; *mutige Tat*, *mutiger Akt*, taol kadarn g. ; *mutig sein*, kaout kalon, kaout nerzh-kalon, kaout skoultrenn, bezañ kalon en e greiz, bezañ kadarn (kalonek, dispont, hardizh, her, hep aon ebet, disaouzan), na vezañ moan e galon, na vezañ laosk e galon, bezañ start e galon en e greiz, kaout blev war e jave, na vezañ poultr war e zaoulagad, kaout gwad dindan e ivinoù, na redek gwad irvin en e wazhied, na redek gwad panez en e wazhied, bezañ dir war e fas, bezañ dir war e dal, bezañ den (*liester bezañ tud*) ; *mutiger werden*, hardishaat, hardizhiñ, taeraat, kadarnaat ; *sich mutig erweisen*, diskouez bezañ kalonek, diskouez nerzh-kalon ; *den Mutigen spielen*, ober e baotr ; [kr-l.] *dem Mutigen gehört die Welt*, *dem Mutigen hilft Gott*, kaloneg a drec'h pep tra - Doue a sell ouzh an den pa laka e grezenn e yen - neb na vrok netra na koll na gounit ne ra - an hini na avantur netra, na koll na gounit ne ra - ar gwellañ kammed a ra ar bleiz eo an hini a ra e-unan - gwellañ ma oufe d'ober ar bleiz, eo mont e-unan war-lerc'h e breizh - hep stourm ne vezer ket trec'h - gwelloc'h dougen e groaz eget he ruzañ - ret eo d'an den n'en deus netra labourat tenn e-lec'h gouelañ - da louarn kousket ne zeu tamm boued - laka da boan ha Doue da gennerzho - a-greiz-kalon e tleez poaniañ hag an Neñv a zeuio da'z skoaziañ - gra da labour ha ped Doue ha pep tra vat az po goude - ret eo gouzañv da gaout skiant ha labourat tenn da c'hounit arc'hant.

Adv. : gant kalon, gant nerzh-kalon, ent-kalonek, kalonek, dispont, kadarn, gant kadamded, diflach ; *mutig zupacken*, mont dezhi gant mendo, lakaat eoul kalon, labourat kalonek ; *mutig kämpfen*, stourm gant kadamded, stourm kalonek, stourm diflach, stourm gant nerzh-kalon ; *mutig weiter*

kämpfen, derc'hel da stourm hep digalonekaat, derc'hel da rebarbiñ.

Mutismus g. (-) : [mezeg.] simud g., muderezh g. ; *an Mutismus erkrankte Person*, simudeg g. [*liester simudeien*] ; *jemanden vom Mutismus heilen*, divudañ u.b.

Mutismustherapie b. (-,-n) : mezegerezh divudañ g.

mutistisch ag. : [mezeg., bred.] simudek ; *mutistische Person*, simudeg g. [*liester simudeien*].

Mutität b. (-) : [mezeg.] simud g., muderezh g.

mutlos ag. : digalon, dic'hred, digouraj, dizalc'h, dismeg, diwasket, izelvredet, izel e vred, dinerzh e spered, diskaret, fallgalonet, diskoñfort, glac'haret, aet e skoultrenn diwar e dro ; *er war mutlos*, diskaret e oa gant an dic'hoanag, digalonekaet e oa, mantr a oa kouezhet warnañ, izelaet e oa e vannieloù gantañ, kouezhet e oa e vannieloù gantañ, izel e oa kouezhet ar banniel gantañ, aet e oa bihan e galon, aet e oa izel e galon, en ur chif bras e oa, dinerzh e oa e spered ; *mutlos werden*, koll kalon, koll e nerzh-kalon, fallgaloniñ, mont bihan e galon, mont izel e galon, mont gant an diskalon, diskalonekaat, digalonekaat, laoskaat, digaloniñ, dic'hoanagiñ, diskoñfortiñ, en em c'hlac'hariñ, en em lezel, en em leuskel, en em leuskel da vont, lezel da vont, bezañ krog an digalon en an-unan, bezañ e youl o teuziñ, mont e skoultrenn diwar e dro, bezañ kouezhet e veudig en e zorn, bezañ strinket an trebez war-lerc'h ar billig.

Mutlosigkeit b. (-) : dic'hoanag g., digalon g., fallgalon b., koll-kalon g., laoskoni b., laoskentez b., digalonegezh b., digaloniezh b., bavoni b., dic'hred g., digouraj g., mantr g./b., mantradur g., mantridigezh b., chif g., fallaenn b., digoñfort g., diskoñfort g., diskoñfortañ b. ; *eine Anwendung von Mutlosigkeit*, ur fallgalonadenn b. ; *eine Anwendung von Mutlosigkeit überkam mich*, ur fallgalonadenn a grogas ennon, ur fallgalonadenn a gouezhas warnon, ur fallgalonadenn a savas ennon, ur fallgalonadenn a zenijas warnon, ur fallgalonadenn a zeuas warnon, mont a reas va skoultrenn diwar va zro.

mutmaßen V.k.e. (mutmaßte, hat gemutmaßt) : amgrediñ, damgrediñ, goulakaat, martezeañ, raklakaat, argrediñ, arlakaat, tebiñ, lakaat, douetiñ, spurmantiñ, diouganañ.

mutmaßlich ag. : ersoliadel, gwirheñvel, sañset, goulakadurel, war a greder ; *er ist der mutmaßliche Täter*, diskred a zo warnañ da vezañ sevenet an torfed, diskredet e vez an torfed warnañ ; *der mutmaßliche Vater*, an tad ersoliet g.

Adv. : moarvat, emichañs, pechañs, hervez pep doare, evit doare, e-doare, diouzh ar mod, hervez ar mod, hervez an dailh, hervez doare, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, war a greder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, da grediñ ez eus e ..., kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., douetus, chañsus, chañsoù 'zo, taol-chañs, bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h, ...'m eus aon ; *er wird mutmaßlich nicht kommen*, dic'hortoz eo e teufe - ne zeuio ket nemet ur chañs e vefe - ne zeuio ket, 'm eus aon ; *er wird mutmaßlich kommen*, bezañ a-walc'h e teuio, bez' a-walc'h e teuio.

Mutmaßung b. (-,-en) : goulakadenn b., martezeadenn b., martezead g., marteze g., marse g., tebadenn b., ersol g., ersoliañ g. ; *auf Mutmaßungen beruhend*, martezeadel.

Muton n. (-s,-s) : [bev.] muton g. [*liester mutonoù*].

Mutprobe b. (-,-n) : amproadur skoultrenn g., amproadur an nerzh-kalon g., amproadur ar gadarned g. ; *eine erste Mutprobe bestehen*, koll e hini glas.

Mutschli n. (-s,-) : [Bro-Suis] baraig g., baraennig b.

Mutter¹ b. (-, Mütter) : **1.** mamm b., mammenn b., P. gwammell b., an hini charl b. ; *eine zärtliche Mutter*, ur vamm dener b. ; *meine Mutter*, va mamm b., an hini gozh du-mañ b., ar vamm

b., P. ma hini charl b., ma gwammell b. ; *sie ist Annas Mutter*, honnezh a zo mamm da Anna ; *sie war eine gute Mutter*, homañ e oa kalon ur vamm vat en he c'hreiz, ur vamm a garantez e oa ; *sie gibt eine gute Mutter ab*, *sie ist die geborene Mutter*, danvez ur vamm vat a zo enni ; *sie ist ihm eine Mutter gewesen*, ur gwir vamm (evel ur vamm) e oa bet evitañ, ur gwir vamm (evel ur vamm) e oa bet en e geñver ; *wie geht es Ihrer Frau Mutter ?* ha penaos emañ ar bed (emañ kont) gant an itron ho mamm ? ; *meine Empfehlung an Ihre Frau Mutter*, ober a reot va gourc'hemennou d'ho mamm, grit va gourc'hemennou d'ho mamm ; *frische Mutter*, *frischgebackene Mutter*, *junge Mutter*, mamm-nevez b. ; *possessive Mutter*, *besitzergreifende Mutter*, mamm berc'hennus b., mamm grabanus b. ; *Mutter und Kind sind wohl auf*, ar c'hrouadur hag e vamm 'zo bliv ; *fürsorgliche Mutter*, mamm vrebou b., brebonell b. ; *Hausfrau und Mutter*, mamm er ger b. ; *Familienmutter*, mamm a vugale b. ; *Adoptivmutter*, advamm b. ; *unverheiratete Mutter*, *ledige Mutter*, mamm dizimez b., [gwashaus] botez toull b. ; *Leihmutter*, *Surrogatmutter*, mamm-dougen b., mamm-doug b. ; *Pflegemutter*, magerez b., mamm-vagerez b., mamm-vager b., advamm b. ; *Vater-Mutter-Kind spielen*, c'hoari tiegezhig, c'hoari ti bihan ; *der Schutz von Mutter und Kind*, gwarez ar mammoù hag ar vugale g. ; *Mutter Natur*, hor mamm an natur b., P. Mari C'hlañz b. ; *Mutter ist ausgegangen*, n'emañ ket mamm er gêr, n'emañ ket ar vamm er gêr, n'emañ ket va mamm er gêr ; *sie hat viel von ihrer Mutter*, honnezh a zo merc'h d'he mamm, honnezh a denn d'he mamm ; [relij., henoniezh] *große Mutter*, *Muttergöttin*, doueez vamm b. ; 2. [bred.] *phallische Mutter*, mamm gastrek b. ; 3. [relij.] *Mutter Äbtissin*, mamm-abadez b. ; *Heilige Maria*, *Mutter Gottes*, *bitte für uns Sünder*, santez Vari, mamm da Zoue, pedit evidomp-ni, pec'herien ; 4. [tekn.] moull g., mammoù g. ; 5. *Essigmutter*, gwele ar gwinêgr g., mamm ar gwinêgr b., mammenn ar gwinêgr b., mammennoù ar gwinêgr ls. ; *die Essigmutter bildet sich an der Oberfläche*, ar gwele a grou war-benn ; 6. [loen.] mammenn b., gouennerez b. ; *Mutterschaft*, mamm-dañvadez b. [*liester* mammoù-dañvadezed] ; *Mutterkaninchen*, mamm-gonikl b. [*liester* mammoù-konikled] ; 7. [dre skeud.] *die Demut ist die Mutter aller Tugenden*, an izelegezh eo rouanez an holl vertuzioù [met hepti ez eus tu mont kalz pelloc'h] ; *Vorsicht ist die Mutter der Weisheit*, P. *Vorsicht ist die Mutter der Porzellankiste*, sell petra ri - gwelloc'h distreiñ diwar hanter hent eget ober gwall veaj - gwell eo retorn diwar hanter hent eget ober ur gwall veaj - bale skañv ha gwelet a-bell eo merk un den a-boell - kerse ne zeu nemet goude - keuz re ziwezhat ne dalv da netra - ar mekanikoù da lazhañ laou, gwelloc'h prenañ daou diouzhtu - al logodenn n'he deus nemet un toull a zo boued d'ar c'hazh - kordenn a dri gor a vec'h a dorrer - na daolit ket ho potoù kozh a-gostez ken n'ho po ur re nevez - arabat lakaat da benn en draf gant aon na chomfe da benn a-dreñv e gwask - bezit atav e-tailh (a-du, e tres, e tu, war an tu, e tro) da stourm mar fell deoc'h bezañ trec'h - prenañ keuneud 'zo re ziwezhat pa vez ret c'hwec'h ar bizied - ur wech paseet ar mare, n'emañ ket mui ar poent da besketa - ar c'heuz zo war-lerc'h - an aon eo boulc'h ar furnez - pa vez aet (pa vez troc'hliet) ar c'harr en douflez e weler an hent mat - aes eo riklañ ha kouezhañ, sevel goude an diaesañ ha bloñs al lamm da bareañ ; *Unwissenheit ist die Mutter aller Übel*, an diouiziegezh a zeu da vezhur an holl fallentezioù, an diouiziegezh eo mammenn an holl fallagriezhoù, an diouiziegezh eo pennabeg d'ar viloni, an diouiziegezh eo mamm da bep fallentez ; *die Mutter muss man für sich gewinnen, um die Tochter zu bekommen*, dreist moue

ar gazeg kozh e vez kabestret an ebeulez - ret eo reiñ lann d'ar gazeg kozh a-raok flourañ an ebeulez - ret eo ober stad d'ar gazeg a-raok kaout an ebeulez ; *an Mutters Rockschoßen hängen*, *an Mutters Schürzenzipfel hängen*, bezañ dalc'hmat a-grap ouzh e vamm, chom dalc'hmat krog ouzh e vamm, na vezañ dizonet c'hoazh, bezañ atav-atav war seulioù treid e vamm, bezañ atav oc'h ober ki bihan d'e vamm, bezañ atav evel ur c'hi bihan war-lerc'h e vamm, bezañ atav a-istreibil ouzh e vamm, na zispegañ diouzh e vamm, bezañ c'hoazh war barlenn e vamm, bezañ c'hoazh war ar varlenn, na vezañ evit dioueriñ e vamm, bezañ ur c'hrap-e-doull eus an-unan, bezañ ur graperez-he-zoull eus an-unan ; *andere Mütter haben auch schöne Söhne*, *andere Mütter haben auch schöne Töchter*, pa serr un nor e tigor div.

Mutter² b. (-, Mutter) : [tekn.] bouster g., kraouenn b., tog-viñs g., biñser g. ; *eine Schraubenmutter lockern*, *eine Schraubenmutter losschrauben*, distardañ ur graouenn ; *Sechskantmutter*, kraouenn c'hwec'hpañsek b., bouster c'hwec'h pañs g. ; *die Seitenflächen einer Schraubenmutter*, pañsoù ur graouenn ls.

Mutterast g. (-es,-äste) : [louza.] pennvrak g., pennskourr g., skourr bras g.

Mutterbaum g. (-s,-bäume) : baluenn b.

Mutterbiene b. (-,n) : [loen.] mamm-wenan b., mamm b.

Mutterbindung b. (-,en) : karantez ouzh ar vamm b., stagidigezh ouzh ar vamm b.

Mutterboden g. (-s,-böden) : douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., douar stuz g., atil g./b., douar-atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù ls., douar bev g., rotel g., humus g., baoz b., gardenn b., douar-mag g., douar aradus g., mailh g. [*liester* mailhoù] ; *dünner Mutterboden*, douar skars g.

Mutterbohrer g. (-s,-) : [tekn.] sazilerez b., biñseller g.

Mutterbrust b. (-) : bronn ar vamm b. ; *das Baby saugt an der Mutterbrust*, ar babig a zo o chugañ bronn e vamm, emañ ar poupig o tenañ, emañ ar babig o tenañ e vamm, emañ ar poupig o vronnigañ, emañ ar poupig o vronnika, emañ ar poupig o chutañ ; *Kind an der Mutterbrust*, poupig war ar vronn g., babig ouzh ar vronn g., babig o chugañ bronn e vamm g., babig o tenañ e vamm g., poupig o vronnigañ g.

Mütterchen n. (-s,-) : 1. mammig b. ; *Mütterchen Russland*, hor mammig Rusia b. ; 2. kozhiadezig b., kozhennig b., kozhezig b., gwrac'hig b., boufam b., tintin b., moereb b. ; *ein gemächliches Mütterchen*, ur gozhez vat b. ; *zwei Mütterchen*, div wrac'hig.

Mutterente b. (-,n) : [loen.] houadez b.

Muttererde b. (-) : douar-labour g., douar-gounid g., douar tomm g., atil g./b., douar-atil g., douar-teil g., teil-douar g., teil munut g., mannoù ls., douar bev g., douar stuz g., rotel g., humus g., baoz b., gardenn b., douar-mag g., douar aradus g.

Mutterfass n. (-es,-fässer) : barrikenn winêgrañ b.

Mutterfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn ar vammenn b.

Mutterfirma b. (-,firmen) : penngavedad g., stal greiz b., stal vamm b.

Mutterflecken ls. : gweenn ar vrazedez g. ; *Mutterflecken sind bei ihr aufgetreten*, merglet eo da vat.

Mutterfreuden ls. : al levezad da vezañ mamm b. ; [tro-lavar] *sie sieht Mutterfreuden entgegen*, keloù a zo ganti, keloù mat (keloù nevez, keloù bugel) a zo ganti, an dud a zo da greskiñ ganti (en he zi), prenet he deus un davaner nevez, prenet he deus ur vrennidenn nevez, ur bugel a zo en he c'herc'henn, emañ ar soubenn o virviñ, war he fedennoù emañ.

Muttergenesungsheim n. (-s,-e) : ti-diskuizh evit ar mammoù g., kreizenn-diskuizh evit ar mammoù b.

Muttergesellschaft b. (-,-en) : pennggevredad g., stal greiz b., stal vamm b.

Muttergestein n. (-s,-e) : [douarouriezh] karregad vamm b.

Muttergottes b. : [relij.] mamm d'an Aotrou Doue b., mamm da Zoue b.

Muttergottesbild n. (-s,-er) : [relij.] skeudenn ar Werc'hez b., skeudenn ar Werc'hez Vari b., skeudenn an Itron Varia b.

Muttergottesschuh g. (-s,-e) : [louza.] boked-an-Dreinded g., louzaouenn-an-Dreinded b.

Muttergöttin b. (-,-nen) : [relij., henoniezh] doueez vamm b.

Mutterhaus n. (-es,-häuser) : pennggevredad g., ti mamm g., stal greiz b., stal vamm b.

Mutterinstinkt g. (-s) : doug-mamm g., bondoug-mamm g.

Mutterkaninchen n. (-s,-) : [loen.] mamm-gonikl b. [*liester* mammoù-konikled].

Mutterkind n. (-s,-er) : kalon e vamm b., paotrig e vamm g., lallaig e vamm g., sellig e vamm b., plac'hig e vamm b.

Mutterkirche b. (-,-en) : [relij.] mammiliz b., iliz-vamm b.

Mutterkomplex g. (-es) : kemplezh Edip g.

Mutterkonzern g. (-s,-e) : pennggevredad g., stal greiz b., stal vamm b.

Mutterkorn n. (-s,-körner) : [louza.] *purpurbraunes Mutterkorn*, druilh g., tad-segal g., pigell g. ; *vom Mutterkorn befallener Roggen*, segal druilh str.

Mutterkornbrand g. (-s) : [mezeg.] druilhegezh b., ergotegezh b., droug sant Anton g., tan sant Marsel g., tan gouez g.

Mutterkornpilz g. (-es,-e) : [louza.] *purpurbrauner Mutterkornpilz*, druilh g., tad-segal g., pigell g. ; *vom Mutterkornpilz befallener Roggen*, segal druilh str.

Mutterkornvergiftung b. (-,-en) : [mezeg.] druilhegezh b., ergotegezh b., droug sant Anton g., tan sant Marsel g., tan gouez g.

Mutterkuchen g. (-s,-) : [mezeg.] plakenta g., gwele g., torzhienn b., gwisk g., skarz g. ; *den Mutterkuchen abstoßen*, teurel he gwele, diskarzhañ.

Mutterkuh b. (-,-kühe) : buoc'h o vagon b., buoc'h ul leue warni b.

Mutterkümmel g. (-s) : [louza.] koumin g.

Mutterland n. (-s,-länder) : pennvro b., bro-benn b. ; *das französische Mutterland*, pennvro (bro-benn) an impalaeriezh c'hall b. ; ... *des Mutterlandes*, ... brobennat ; *Bewohner des Mutterlandes*, brobennad g. [*liester* brobenniz].

Mutterlauge b. (-,-n) : [kimiezh] dour-mamm g.

Mutterleib g. (-s,-er) : kof ar vamm g. ; *die Frucht im Mutterleib*, ar frouezh e kof e vamm g., ar grouell b. ; *das Baby im Mutterleib*, ar bugel e kerc'henn e vamm g., ar bugel e kof e vamm g., ar bugel etre daougostez e vamm g. ; *mein Kind ist immer noch im Mutterleib*, va bugel a zo e koad e gavell ha koad e gavell a zo d'ober ; *Tierarten, deren Nachkommen im Mutterleib ausgetragen werden*, spesadoù douger ls.

Mütterlein n. (-s,-) : mammig b.

mütterlich ag. : 1. a vamm, mammel, ... mamm, ... ar vamm, ... ar mammoù ; *mütterliche Linie*, lignez a-berzh mamm b. ; *mütterliches Betreuen*, mammegeañ g. ; 2. [dre skeud.] tener, karantezus.

Adv. : evel ur vamm.

mütterlicherseits Adv. : a-berzh mamm, eus perzh ar vamm, diouzh tu ar vamm, a du ar vamm, a-berzh e vamm, diouzh kostez e vamm, eus kostez e vamm, dre ar vamm ; *Halbbruder mütterlicherseits*, lezvreur a-berzh mamm g. ; *Onkel mütterlicherseits*, eontr a-berzh mamm g. ; *Großvater mütterlicherseits*, tad-kozh a-berzh mamm g. ; *Großmutter mütterlicherseits*, mamm-gozh a-berzh mamm g. ; *meine Vorfahren mütterlicherseits*, va diagentiezh a-berzh mamm b. ;

Vettern mütterlicherseits, kendirvi diouzh tu (diouzh kostez, eus perzh) ar vamm ls., kendirvi a-berzh mamm ls., kendirvi dre ar vamm ; *die Verwandten mütterlicherseits*, ar gerentiezh a-berzh mamm b.

Mütterlichkeit b. (-) : teneridigezh ur vamm b., karantez ur vamm ouzh he bugale b., karantez ur vamm evit he bugale b., karantez ur vamm da-gehelañ he bugale b., mammegezh b.

Mutterliebe b. (-) : karantez ur vamm ouzh he bugale b., karantez ur vamm evit he bugale b., karantez ur vamm da-gehelañ he bugale b., teneridigezh ur vamm b.

mutterlos ag. : divamm ; *mutterlose Halbwaise*, emzivad divamm g., emzivadez divamm b., emzivad marv e vamm g., emzivadez marv he mamm b., minor hep mamm g., minorez hep mamm b. ; *vater- und mutterlose Waise*, emzivad didud g., emzivadez didud b., emzivad rik g., emzivadez rik b., emzivad didad ha divamm g., emzivadez didad ha divamm b., emzivad marv e dad hag e vamm g., emzivadez marv he zad hag he mamm b., minor didud g., minorez didud b., minor rik g., minorez rik b., minor hep tad na mamm g., minorez hep tad na mamm b., minor marvet e dad hag e vamm digantañ g., minorez marvet he zad hag he mamm diganti b.

Muttermal n. (-s,-e) : [korf.] plustrenn b., c'hoantaenn b., c'hoantadenn b., kousi g., arouez b., brenn Yuzas g. / brizhenn b. / burbuenn b. / dluzhaj g. / lentilig b. / didremenadurezh b. / merk a zeu gant un den er bed g. (Gregor), tapad g., letin g., letinad g. ; *mit Muttermalen übersät*, plustrennet ; *ein Muttermal aufweisend*, plustrennet.

Muttermilch b. (-) : laezh ar vamm g., laezh-bronn g., laezh-mager g. ; [dre skeud.] *er hat das mit der Muttermilch eingesogen*, anavezout a ra an dra-se a-vihanik, desket en deus an dra-se o sunañ laezh e vamm, desket en deus an dra-se etre daou frapad bronn, desket en deus an dra-se war barlenn e vamm ; *er hat Bretonisch mit der Muttermilch eingesogen*, desket en deus brezhoneg o sunañ laezh e vamm, desket en deus brezhoneg etre daou frapad bronn, desket en deus brezhoneg war barlenn e vamm.

Muttermord g. (-s,-e) : mammlazh g.

Muttermörder g. (-s,-) : mammlazher g.

Muttermörderin b. (-,-nen) : mammlazherez b.

Muttermund g. (-s,-münder) : [korf.] *äußerer Muttermund*, gouzoug ar mammog g., gouzoug ar vamm g., gouzoug ar grozh g.

Mutternschlüssel g. (-s,-) : [tekn.] alc'hwez kraouennoù g., alc'hwez bousteroù g.

Mutterpause b. (-,-n) : 1. paper boull g., treuzfollenn b., treuzwelenn b. ; 2. ehan-labour mammelezh g.

Mutterrecht n. (-s) : [istor] mammveliezh b., uhelvammelezh b.

Mutterschaf n. (-s,-e) : [loen.] mamm dañvadez b. [*liester* mammoù danvadezed], dañvadez b., dañvadenn b., mammenn b. ; *Mutterschaf mit Lamm bei Fuß*, mamm dañvadez b., dañvadez un oan warni b. ; *ein Mutterschaf decken lassen*, lakaat maoutañ un dañvadez ; *das Mutterschaf lammt*, emañ an dañvadez oc'h oaniñ, emañ an dañvadez oc'h halañ, emañ an dañvadez gant droug hec'h oan ; *das Mutterschaf wird bald lammen*, da c'hortoz halañ emañ an dañvadez, da c'hortoz hec'h amzer emañ an dañvadez, war-nes halañ emañ an dañvadez, war ar bord da halañ emañ an dañvadez, emañ an dañvadez gant droug hec'h oan, emañ an dañvadez war droug hec'h oan, droug an oan a zo gant an dañvadez ; *das Mutterschaf hat gelammt*, halet eo an dañvadez, oanet eo an dañvadez ; *das Mutterschaf hat vor Kurzem gelammt*, nevez-halet eo an dañvadez, nevez-hal eo an dañvadez.

Mutterschaft b. (-) : mammelezh b. ; *die Mutterschaft in der Malerei*, ar vammelezh el liverezh b. ; [relj.] *die Mutterschaft der allerseligsten Jungfrau Maria*, mammelezh ar Werc'hez b.

Mutterschaftsgeld n. (-s) : gopr mammelezh g.

Mutterschaftshilfe b. (-) : pourchas mammelezh g., gouzeuladoù mammelezh ls.

Mutterschaftsurlaub g. (-s) : ehan ganedigezh g., ehan-labour diwar wilioud g., ehan-labour mammelezh g. ; *postnataler Mutterschaftsurlaub*, ehan goudegenel g.

Mutterschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr pourvezer g., pourvezerez b.

Mutterschoß g. (-es) : barlenn ar vamm b.

Mutterschutz g. (-es) : 1. gwarez sokial ar merc'hed dougerez g. ; 2. gwarez ar mammoù hag ar vugale g.

Mutterschutzgesetz n. (-es,-e) : lezenn a-zivout gwarez sokial ar merc'hed dougerez b.

Mutterschwester b. (-,-n) : moereb a-berzh mamm b.

mutterseelenallein ag. : *mutterseelenallein sein*, bezañ en e zigenvez, bezañ en e bart e-unan, bezañ e-unan-penn, bezañ e-unan-kaer, bezañ en e unan, na vezañ den ebet war e dro, bezañ e-unanig, bezañ chomet etre treid ar bed, bevañ pell diouzh darempred an dud, bezañ e-unan evel ul lakez pikez, bezañ evel ur wezenn divarret, bezañ e-unan evel ur c'hi, bezañ e-unan evel ur penn-ki, bezañ digenseurt, bezañ digompagnun ; *das kind ist mutterseelenallein zu Hause*, e-unanik emañ ar babig er gêr, war e-unanik emañ ar babig er gêr.

Muttersegen g. (-s) : [relj.] ilizamant g., iliziñ g. ; *den Muttersegen bekommen*, bezañ ilizet.

Muttersöhnchen n. (-s,-) : paotrig e vamm g., paotr e vamm g., sellig e vamm g., lallaig e vamm g., kalon e vamm b., gogez g.

Muttersprache b. (-,-n) : yezh-vamm b., yezh c'henidik b., yezh kentañ b. ; *das Recht zum Gebrauch der Muttersprache in der Schule*, ar gwir d'ober gant e yezh-vamm er skol g.

Muttersprachler g. (-s,-) : yezher genidik g., den a gomz ur yezh a-vihanik g., komzer a-vihanik g. [d.sk. : brezhoneger a-vihanik g.], den en deus desket e yezh war barlenn e vamm g. ; *die letzten Muttersprachler*, an dibennyezherien ls.

muttersprachlich ag. : 1. er yezh-vamm ; 2. ... a gomz ar yezh a-vihanik, ... a gomz ar yezh a-vihan.

Mutterstadt b. (-,-städte) : kêr c'henidik b.

Mutterstelle b. (-) : *bei jemandem Mutterstelle vertreten*, delc'her lec'h a vamm (servijout da vamm, talvezout mamm) d'u.b. (Gregor).

Mutterstute b. (-,-n) : kazeg-ebeul b., kazeg-eal b.

Muttertag g. (-s,-e) : gouel ar mammoù g.

Muttertier n. (-s,-e) : [loen.] mamm b. ; *die Muttertiere für die Zucht selektieren*, diouzouennañ ar mammoù.

Mutter-und-Kind-Bild n. (-s,-er) : [arz] mammelezh b.

Mutterunternehmen n. (-s,-) : penngevredad g., stal greiz b., stal vamm b.

Mutterwitz g. (-es) : skiant-vat a-berzh gouenn b., skiant-vat enganet g., lemmded-spered b., divreilh g., digaot g.

Mutterzelle b. (-,-n) : [bev.] kellig vamm b.

Mutti b. (-,-s) : mammig b., mama b., mamaig b., mamam b., mamou b., mamm b. ; *Muttis Küche vermissen*, keuziañ da gegin e vamm, keuziñ da gegin e vamm ; *Mutti ist ausgegangen*, n'emañ ket mamm er gêr, n'emañ ket ar vamm er gêr, n'emañ ket va mamm er gêr ; *Mutti ! was gibt's zu essen ?* mamm ! petra 'zo da zebriñ ? va mamm ! petra 'vo da zebriñ ? ; [hep kemmadur dre vlotaat war-lerc'h an araogenn da] *frag Mutti, wer das ist*, goulenn da mamm piv eo hennezh.

mutual ag. : *sellit ouzh mutuell*.

Mutualismus g. (-) : 1. kilezouriezh b. ; 2. [bev.] kilezegezh b., kedvevadezh kilezek b.

Mutualist g. (-en,-en) : kilezour g.

mutualistisch ag. : 1. kilezour ; 2. [bev.] kilezek ; *mutualistische Symbiose*, kilezegezh b., kedvevadezh kilezek b.

Mutualität b. (-,-en) : kilezegezh b.

mutuell ag. : kenetre, an eil d'egile, an eil d'eben, an eil ouzh egile, an eil ouzh eben, kilezel, ken-.

Mutung b. (-,-en) : [mengleuz.] goulennadenn an aotre mengleuziañ g., goulennadenn al lañvaz mengleuziañ g.

mutvoll ag. : kadarn, kalonek, disaouzan, diskramailh, diramailh, diflav.

Mutwille g. (-ns) : froudenn b., stultenn b., pennad g., sorc'henn b., loariadenn b., loariad b., tid b. ; *aus Mutwillen*, diwar c'hoari, diwar ur froudenn, diwar ur pennad, diwar ur stultenn, diwar ur reuziad ; *er lässt seinen Kindern jeden Mutwillen durchgehen*, ober a ra o did ouzh e vugale, ober a ra o did d'e vugale, ober a ra o holl zivizoù ouzh e vugale, ober a ra o holl zivizoù d'e vugale, ober a ra o holl senturioù e vugale, ober a ra o holl senturioù ouzh e vugale, ober a ra o holl lavarioù (holl bennadoù) e vugale, ober a ra o holl lavarioù d'e vugale, ober a ra o holl froudennoù d'e vugale, plegañ a ra da did e vugale, ne gred ket nac'h an dister dra ouzh e vugale, re wak eo ouzh e vugale, re simpl eo e-keñver e vugale, ober a ra kamambre d'e vugale.

mutwillig ag./Adv. : a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-benveit-kaer, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat dezhañ, a-barfeted, gant rat, gant rat vat, a-rat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh, a-gentizh-kaer, a-fetepañs, a-befiañs, a-venifiañs.

Mütchen n. (-s,-) : bonedig g. [*liester* bonedigoù].

Mütze b. (-,-n) : kasketenn b., bered g. ; *schirmlose Mütze*, boned g. ; *flache Mütze*, boned plat g. ; *viereckige Mütze*, boned kornek g. ; *eine Mütze aufhaben*, bezañ beredet, bezañ ar gasketenn war ar penn gant an-unan (*e gasketenn war e benn gantañ, o c'hasketenn war o fenn ganto h.a.*).

Mützenmacher g. (-s,-) : kasketenner g.

Mützenrobbe b. (-,-n) : [loen.] reunig kougoulek g.

Mützenschild n. (-s,-er) / **Mützenschirm** g. (-s,-e) : erien disheoliañ g., lêrbenn g.

MwSt [*berradur evit Mehrwertsteuer*] : taos war ar gwerzh ouzhpennet g., tell war gresk talvoud b., TGO, TWGT.

Myanmar n. (-s) : Myanmar b., Birmania b.

Myanmare g. (-n,-n) : Myanmarad g. [*liester* Myanmariz], Birman g. [*liester* Birmaned].

Myasthenie b. (-) : [mezeg.] miasteniezh b.

myasthenisch ag. : [mezeg.] miastenek.

Mycel n. (-s,-ien/-e) [skrivet **Myzel** ivez] : [louza.] mikeliom g. ; *verzweigtes Mycel*, mikeliom brankek g. ; *Oberflächenmycel*, mikeliom gorre g. ; *Luftmycel*, mikeliom aereel g. ; *Innenmycel*, mikeliom, diabarzh g. ; *Außenmycel*, mikeliom diavaez g.

Mycel- : [bev., louza.] ... mikelian.

mycelisch ag. : [bev., louza.] mikelian.

Mycelium n. (-s, Mycelien) *sellit ouzh Mycel / Myzel*.

Myelin n. (-s) : [bev.] mielin g.

Myelin- : [bev.] ... mielinek.

Myeloblast g. (-en,-en) : [bev.] mieloblast g. [*liester* mieloblastoù].

myeloblastisch ag. : [bev.] mieloblastek.

Myelom n. (-s,-e) : [mezeg.] mielom g.

Myelopathie b. (-,-n) : [mezeg.] mielopatiezh b.

Myelozyt g. (-en,-en) : [mezeg.] mielokit str., mielokitenn b.

Mykobakterie b. (-,-n) : [bev.] mikobakteri str., mikobakterienn b.
mykobakteriell ag. : [bev.] mikobakteriel.
Mykobiont g. (-en,-en) : [louza.] mikobiont str., mikobiontenn b.
Mykologe g. (-n,-n) : foueonour g., mikologour g.
Mykologie b. (-) : foueoniezh b., mikologiezh b.
mykologisch ag. : foueoniel, mikologek.
mykophag ag. : foueezat.
Mykophage g. (-n,-n) : foueezat g. [foueezaded].
Mykophyt g. (-en,-en) : [louza.] mikofit g. [liester mikofited].
Mykoplasmen ls. : [bev.] mikoplasmoù lies [stumm unan mikoplasm g.].
Mykorrhiza b. (-, Mykorrhizen) : [louza.] mikoriz g. [liester mikorizoù].
Mykose b. (-,-n) : [mezeg.] mikoz g., louedenn b. ; *die Mykose betreffend*, mikozel.
Mynah g. (-s,-s) : [loen.] maenat g. [liester maenated].
Myocastoridæ ls. : [loen., kerentiad] razhed-Spagn ls. [stumm unan razh-Spagn g.].
Myoglobin n. (-s) : [mezeg.] mioglobin g.
Myokard n. (-s,-e) : [korf.] kigenn ar galon b., kaher kalon g. ; *das Zusammenziehen des Myokards*, argrezañ ar galon g.
myokardial ag. : [mezeg.] kaloneherel.
Myokardium n. (-s, Myokardien) : [korf.] kigenn ar galon b., kaher kalon g. ; *das Zusammenziehen des Myokardiums*, argrezañ ar galon g.
Myokardinfarkt g. (-s,-e) : [mezeg.] angwazhiad ar galon g., infarktus kigenn ar galon g., infarktus kaher ar galon g.
Myokarditis b. (-) : [mezeg.] kalongaherfo g.
Myoklonie b. (-,-n) : [mezeg.] krid g.
myoklonisch ag. : [mezeg.] kridek.
Myologie b. (-) : [mezeg.] kaheroniezh b.
myologisch ag. : [mezeg.] kaheroniel.
Myom n. (-s,-e) : [mezeg.] miom g., fibrom g.
Myometrium n. (-s, Miometrien) : [korf.] kaher krozh g.
Myon n. (-s,-en) : [fizik] muon str., muonenn b.
myop ag. : [mezeg.] berrwel, berrwelet.
Myopathie b. (-) : [mezeg.] miopatiezh b. ; ; *an einer Myopathie Leidender*, miopat g. [liester miopated].
myopathisch ag. : [mezeg.] miopatek.
Myope ag.k. g./b. : [mezeg.] berrwel g. [liester berrweleien] ; *die Myopen*, an dud berrwelet, ar verrweleien ls.
Myopie b. (-) : [mezeg.] berrweled g. ; *sie leidet an hochgradiger Myopie*, hi he deus berrweled da vat, berrwel da vat eo ; *sie hat eine schwache Myopie*, sie hat eine leichte Myopie, un tamm berrweled he deus, berrwel eo un tammig.
myopisch ag. : [mezeg.] berrwel, berrwelet.
Myozyt g. (-en,-en) : [mezeg., bev.] miokit str., miokiten b.
Myriade b. (-,-n) : bern g., toullad g., bochad g., maread g., pezh stropad g., troc'had g., braz g., leizh g., mor g., lanvad g., taol bras g., tolp bras g., bolead g., bordilh b., bostad b., afin g., klotad g., kreñennad b., kreñenn b., kudennad b., paotad g., revriad g., rondonad g., mil-ha-mil, niver diniverus g. (Gregor) ; *Myriaden von ...*, un niver dreistkont a ... g., un diniver bras a ... g., ur paotad a ... g., ur fonnder a ... g., un afin a ... g., un niver divent a ... g.
Myriagramm n. (-s,-e) : miriagramm g.
Myriameter n./g. (-s,-) : [istor] miriametr g.
Myriapode g. (-n,-n) / **Myriopode** g. (-n,-n) : [loen.] miriapodeg g. [liester miriapodeged], miriapod g. [liester miriapoded], senk [liester senked] g., teleded b. [liester teledezed], teleded-douar b., miltroadeg g. [liester miltroadeged], milkraban g. [liester milkrabaned].
Myrmekologe g. (-n,-n) : merienour g.

Myrmekologie b. (-) : merienouriezh b.
Myronsabung b. (-,-en) : [relij.] olevadur g.
Myrrhe b. (-,-n) / **Myrrhe** b. (-,-n) : mir g.
Myrrhenbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-mir str., gwezen-vir b.
Myrrhenwein g. (-s,-e) : mirwin g.
Myrte b. (-,-n) : [louza.] meurta g.
Myrtenkranz g. (-es,-kränze) : kurunenn eured b., kurunenn bleuñv orañjez b.
Mysterienspiel n. (-s,-e) : [lenn.] mister g., c'hoari-santel g.
mysteriös ag. : kevrinus, misterius, rinek, moliac'hus, diveizus, digomprenus, digompren, didreuzus.
Mysterium n. (-s, Mysterien) : **1.** [Henamzer] henvister g. ; **2.** [relij.] kevrin g., mister g., moliac'h g., rin g. ; *das Mysterium der Inkarnation Christi*, mister an enkorfadur g., moliac'h an enkorfadur g. ; *das Mysterium der Dreifaltigkeit*, *das Mysterium der Dreieinigkeit*, *das Mysterium der Trinität*, mister an Dreinded g., moliac'h an Dreinded g.
Mystifikation b. (-,-en) : darluerezh g., tunidigezh b., touellerezh g.
mystifizieren V.k.e. (hat mystifiziert) : darluñ, tunañ, touellañ.
Mystik b. (-) : **1.** [damkan] kevrinouriezh b., kevrinelouriezh b. ; **2.** [embreg] kevrinadezh b., [gwashaus] kevrinaj g.
Mystiker g. (-s,-) : **1.** kevrinad g., [gwashaus] kevrinajour g. ; **2.** [damkanour] kevrinour g.,
Mystikerin b. (-,-nen) : **1.** kevrinadez b., [gwashaus] kevrinajourez b. ; **2.** [damkanourez] kevrinourez b.
mystisch ag. : **1.** kevrinel ; *mystische Schwärmerei*, birvidigezh kevrinel b. ; **2.** kevrinek ; *mystische Erfahrung*, arnod kevrinek g. ; [relij.] *mystische Vereinigung zwischen Gott und Mensch*, *mystische Hochzeit*, hierogamiezh g., herios gamos g., unaniezh gant Doue b.
Mystizismus g. (-) : **1.** [damkan] kevrinouriezh b., kevrinelouriezh b. ; **2.** [embreg] kevrinadezh b., kevrinadegezh b., [gwashaus] kevrinaj g.
Mythe b. (-,-n) : gwengel g., mojenn b., marzhad g., marzhdanevell b.
Mythenforschung b. (-,-en) : gwengeloniezh b., marzhadoniezh b., marzhoniezh b., doueedoniezh b.
mythenhaft ag. : **1.** gwengelek, mojennel, mojennek, marzhadek, marzhadel ; **2.** [kevrinedouriezh] eorizhel.
Mythifizierung b. (-) : marzhadekadur g.
mythisch ag. : **1.** gwengelek, mojennel, mojennek, marzhadek, marzhadel ; *mythischer Held*, haroz mojennel g. ; *mythisches Ungeheuer*, euzhvil mojennel g., aerouant g. ; **2.** [kevrinedouriezh] eorizhel ; **3.** diwiron, ijinat, forjet.
mythisieren V.k.e. (hat mythisiert) : lakaat [udb] da vojenn, gwengelaat, gwengelekaat, mojennekaat, marzhadekaat.
Mythologie g. (-n,-n) : gwengelour g., mitologour g., marzhonour g.
Mythologie b. (-,-en) : **1.** gwengelouriezh b., mitologiezh b., marzhadouriezh b., mojennezezh g. ; *er ist in der antiken Mythologie bewandt*, hennezh a zo kreñv war (a oar mat diouzh, a zo akuit-mat war, a zo kalet war) gwengelouriezh an Henamzer, hennezh a oar anezhi war tachenn gwengelouriezh an Henamzer, hennezh a zo ur mailh war tachenn gwengelouriezh an Henamzer, hennezh a zo ki war tachenn gwengelouriezh an Henamzer, hennezh a zo un tad den (ur mestr) war tachenn gwengelouriezh an Henamzer, anaoudek-tre eo eus (war, war-dro) gwengelouriezh an Henamzer, barrek eo war gwengelouriezh an Henamzer, barregezh en deus war gwengelouriezh an Henamzer, gouiziekl eo war gwengelouriezh an Henamzer, don eo war gwengelouriezh an Henamzer, ifam eo war gwengelouriezh an Henamzer, un den mat-karak eo war tachenn gwengelouriezh an

Henamzer ; **2.** gwengeloniezh b., mitologiezh b., doueedoniezh b., marzhoniezh b., marzhadoniezh b.

mythologieren V.k.e. (hat mythologiert) : lakaat [udb] da vojenn, gwengelekaat, mojennekaat, marzhadekaat.

mythologisch ag. : gwengelek, gwengelouriel, gwengelouriezhel, mojenneriezhel, mitologek, marzhoniezhel, mojennel, ... mojenneriezh.

Mythomane g. (-n,-n) : brozennour g., sorc'hennet g., gaoumaniek g., gaouvariad g. [*liester* gaouvariaded].

Mythomanie b. (-) : sorc'hennerezh g., gaoumania g., gaouvar g.

Mythomanin b. (-,-nen) : brozennourez b., sorc'hennerezh b., gaoumaniaker b., gaouvariader b.

mythomanisch ag. : brozennour, sorc'hennet, gaoumaniek, gaouvariad.

Mythos g. (-, Mythen) : **1.** mojenn b., marzhad g., marzhdanevell b., gwengel g. ; **2.** eorizh g., gwengel g. ; *der arische Mythos*, ar gwengel arian g., an eorizh arian g. ; *aus etwas einen Mythos machen*, lakaat udb da vojenn, gwengelekaat udb, mojennekaat udb, marzhadekaat udb. ; *Gründungsmythos*, gwengel diazez g., gwengel an orinoù g.

Mythosentlarung b. (-,-en) : divarzhadekadur g., diwengelaat g., dizarluiñ g.

Mythus g. (-, Mythen) : mojenn b., marzhad g., marzhdanevell b., gwengel g.

Myxomatose b. (-) : [loen., kleñved] miksomatoz g.

Myzel n. (-s,-ien/-e) : [louza.] mikeliom g. ; *verzweigtes Myzel*, mikeliom brankek g. ; *Oberflächenmyzel*, mikeliom gorre g. ; *Luftmyzel*, mikeliom aere g. ; *Innenmyzel*, mikeliom, diabarzh g. ; *Außenmyzel*, mikeliom diavaez g.

Myzel- : [bev., louza.] ... mikelian.

myzelisch ag. : [bev., louza.] mikelian.

Myzelium n. (-s, Myzelien) *sellit ouzh Myzel*.

Myzet g. (-en,-en) : [louza.] miket str., miketenn b.